DİKKAT: Anayasa Mahkemesi, 10 Aralık 2019 tarih ve 2015/5612 sayılı Kemal Gözler (2) kararı (https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2015/5612) ile BU KİTABIN Anayasanın 26 ve 27'nci maddelerinde güvence altına alınan ifade, bilim ve sanat hürriyetlerinin koruması altında olduğuna karar vermiştir. K.G. 20.6.2020.

Kemal Gözler

RAMAZAN ÇAĞLAYAN'IN *İDARÎ YARGILAMA HUKUKU* İSİMLİ KİTABI HAKKINDA ELEŞTİRİLER

Yazarın
Kendi
Yayını

Mayıs 2013

ÖRNEK 1 (Bölüm 2, Örnek 29'dan)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.136-137:

> *"…Bir işlem hakkında ancak özel mülkiyete verdiği zararlar, mali külfeti ve muhtemelen sosyal nitelikteki sakıncaları, sunduğu yararlar karşısında aşırı değilse kamuya yararlılık kararının hukuka uygun (olduğu)…"*

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.846:

> "bir işlem hakkında ancak özel mülkiyete verdiği zararlar, malî külfeti ve muhtemelen sosyal nitelikteki sakıncaları, sunduğu yararlar karşısında aşırı değilse kamuya yararlılık kararının hukuka uygun olarak verilebileceğine"

ÖRNEK 2 (Bölüm 2, Örnek 96'dan)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s. 342:

> İşlemin sebep unsurunun soyut kavramlarla belirlendiği durumlarda, idare bu kavramların kapsamını somut olaylarla doldurur, yargı yerleri de idarenin bu dolduruşunu denetler[366].
>
> [366] AUBY/DRAGO, age., C.II, s.398-399.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.772:

> … işlemin sebep unsuru soyut bir şekilde kavramlarla belirlenmiş ise, idare bu kavramların kapsamını somut olaylarla doldurur, mahkemeler de idarenin bu dolduruşunu denetler[625]. …
>
> 625. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.398-399.

ÖRNEK 3 (Bölüm 2, Örnek 47'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.308:

> ***Tanım:*** Yetki, bir idarî makamın belirli bir işlemi yapabilme ehliyetidir[183]. Başka bir ifadeyle yetki, bir idarî makamda bulunan kişi veya kişilerin kamu tüzel kişisi adına hukukî işlemler yapabilme ehliyetidir[184].
>
> [183] RİCCİ Jean-Claude, Droit Administartif, Paris 1996, s.63.
> [184] AUBY/DRAGO, age., C.II, s.244.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.635:

> **Tanım.-** "Yetki (*compétence*)", bir idarî makamın belirli bir işlemi yapabilme ehliyeti olarak tanımlanabilir[1]. Diğer bir ifadeyle, yetki, idarî makamı işgal eden kişi veya kişilerin kamu tüzel kişisi adına hukukî işlemler yapabilme ehliyetidir[2].
>
> 1. Ricci, *op. cit.,* s.63; Bénoit, *op. cit.,* s.470.
> 2. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.244.

ÖRNEK 4 (Bölüm 2, Örnek 181'den)

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1027-1030:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.451-452:**
2. Kişisel Kusur a) Görevin Dışındaki Kusurlar: Saf Kişisel Kusur b) Görevin İçinde İşlenmiş Fevkalâde Ağır Kusurlar aa) Kişisel Saikler bb) Aşırılıklar cc) Mazur Görülemeyecek Hatalar c) Görevin Dışında, Ama Görev Dolayısıyla İşlenen Kusurlar	bb. Kişisel kusur (a) Görevin dışındaki kusurlar (saf kişisel kusur) (b) Görevin içinde işlenmiş fevkalâde ağır kusurlar (1) Kişisel saikler (2) Aşırılıklar (3) Maruz görülemeyecek hatalar (c) Görevin dışında, ama görev dolayısıyla işlenen kusurlar

Kemal GÖZLER

Ramazan Çağlayan'ın *İdarî Yargılama Hukuku* İsimli Kitabı Hakkında Eleştiriler

DİKKAT: Anayasa Mahkemesi, 10 Aralık 2019 tarih ve 2015/5612 sayılı Kemal Gözler (2) kararı (https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2015/5612) ile BU KİTABIN Anayasanın 26 ve 27'nci maddelerinde güvence altına alınan ifade, bilim ve sanat hürriyetlerinin koruması altında olduğuna karar vermiştir. K.G. 20.6.2020.

PARAYLA SATILAMAZ

ISBN: 978-605-63826-1-1
(c) 2013. Kemal Gözler. Her hakkı mahfuzdur.

Birinci Baskı: Mayıs 2013
Dizgi ve Sayfa Düzeni: Kemal Gözler
Kapak: Kemal Gözler
Eleştirileriniz İçin: kgozler@hotmail.com

Baskı
Star Ajans Ltd. Şti. 634. Sokak, Nilüfer Ticaret Merkezi, Ayaz Plaza no 24,
Nilüfer - BURSA Tel: 0224 249 23 20 *Sertifika No:* 15366

Yayınlayan
Yayınevi yoktur.
Kitap yazarın kendi yayınıdır.
Prof. Dr. Kemal Gözler
Uludağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Gemlik - BURSA

Açık Erişim
www.idare.gen.tr/caglayan-elestiri.htm
books.google.com/books?isbn=9786056382611

Dağıtım
Bu kitabın genel dağıtımı yapılmayacaktır. Kitap parayla satılamaz.
Bu kitap, ücretsiz olarak, hukuk fakültesi kütüphanelerine, hukuk fakültelerinin kamu hukuku bölümlerinde çalışan ve adresini bulabildiğimiz öğretim üyelerine gönderilecektir. Kitap ayrıca bölümü ne olursa olsun, kitaba ilgi göstereceğini tahmin ettiğimiz öğretim üyelerine gönderilmeye çalışılacaktır.
Kitapla ilgilenen herkes *kgozler@hotmail.com* adresine e-posta göndererek kitabın kağıt nüshasını isteyebilir. Baskısı tükeninceye kadar, kitap isteyenlere ücretsiz olarak gönderilecektir. Kitap ayrıca *Google Books*'a konulacaktır (isbn: 9786056382611 ile arama yapılabilir).

Bu Kitabın Zikrediliş Usûlü
Kemal Gözler, *Ramazan Çağlayan'ın İdarî Yargılama Hukuku İsimli Kitabı Hakkında Eleştiriler,* Bursa, Yazarın Kendi Yayını, 2013.

Kütüphane Tasnif
(*LoC*) KKX2720.G69 2013 (*Dewey*) 342.06 GÖZ 2013

Kemal Gözler

RAMAZAN ÇAĞLAYAN'IN *İDARÎ YARGILAMA HUKUKU* İSİMLİ KİTABI HAKKINDA ELEŞTİRİLER

Yazarın Kendi Yayını
Bursa - Mayıs 2013

ÖNSÖZ

Elinizde tuttuğunuz bu kitap, Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Ramazan Çağlayan'ın *İdarî Yargılama Hukuku* (Ankara, Seçkin, 2011, 696 s.) isimli kitabında, benim *İdare Hukuku* (Bursa, Ekin, 2003, 2 Cilt, 2800 s.) isimli kitabımdan yapılmış usûlsüz alıntılar bulunduğu göstermek amacıyla yazılmış bir eleştiri kitabıdır.

Bu eleştiri kitabını yazmak, benim Kasım 2011'den Mayıs 2013'e kadar, tam bir buçuk yılımı aldı. Ramazan Çağlayan'ın bu kitabı yüzünden sadece benim *İdare Hukuku* kitabım usûlsüz alıntılara kurban gitmedi; bir buçuk yılım da heba oldu.

Belki bu eleştiri kitabını yazmak yerine usûlsüz alıntıları görmezden gelmem, kendi işime bakmam, yarıda kalmış kitaplarımı tamamlamam en iyisi olacaktı. Bir buçuk yılım kaybolmayacak, sinirlerim gerilmeyecek ve dahası yeni kitaplarım olacaktı. Ama ben bunu yapamadım. Göz göre göre susmayı içime sindiremedim.

Bu eleştiri kitabı Ramazan Çağlayan'ı üzebilecektir. Ne var ki, bu eleştiri kitabını yazarken ben de üzüldüm. Moralim bozuldu. Zevkle yazı yazan birisiydim. Hayatımda ilk kez yazmaktan nefret eder hâle geldim.

Bu kitabı yazmak bana yarar değil, zarar verdi. Emeğim ve zamanım gitti; sinirlerim gerildi. Ama belki bu kitabın bana ve Ramazan Çağlayan'a verdiği zararın yanında, doğuracağı bir genel yarar da olur: Türk hukuk yazınında belki artık yazarlar, alıntı yapmak ve kaynak göstermek konusunda daha dikkatli olurlar.

Belki bana ve Ramazan Çağlayan'a zarar veren bu kitap, Türk hukuk literatürüne bir yarar sağlar. Bu literatürde herkesçe bilinen, ama açıkça dile getirilmeyen usûlsüz alıntı ve taklitçilik sorunlarının tartışılmasına vesile olur. Böylece bu kitap bir kişisel hesaplaşma kitabı olmaktan çıkıp, belki hukukta bilimsel araştırma ve yazma etiği konusunda bir örnek olay kitabı hâline gelir. K.G.

İÇİNDEKİLER

Önsöz 1

GİRİŞ

I. Ramazan Çağlayan Kimdir? 1
Ramazan Çağlayan Hangi Kitabıyla Profesör Olmuştur? 2
Ramazan Çağlayan Hangi Kitabıyla Doçent Olmuştur? 3
II. Bu Eleştiri Kitabını Neden Yazdım? 3
III. Usûlsüz Alıntıyla Mücadele Etmek Neden Gerekli? 6
IV. Ramazan Çağlayan'ın *İdarî Yargılama Hukuku* Kitabının İkinci Baskısı Hakkında 7
V. Ramazan Çağlayan'ın *İdarî Yargılama Hukuku* Kitabının Üçüncü Baskısı Hakkında 8
VI. Ramazan Çağlayan'ın Hataları Sehven Yapılmış Hatalar Mıdır? 15
VII. Ramazan Çağlayan'ın Hataları "Acelecilik" ve "Zamansızlık"tan mı Kaynaklanmıştır? 17
VIII. Ramazan Çağlayan'ın Usûlsüz Alıntıları, Acemilikten veya Bilgisizlikten mi Kaynaklanmıştır? 19
IX. Ramazan Çağlayan Bir Pişmanlık İçinde midir? 21
X. Son Birkaç Söz 22

ÖZGÜNLÜK HAKKINDA BİR NOT

(s.25-29)

RAMAZAN ÇAĞLAYAN'IN FRANSIZCA KELİMELERDE YAPTIĞI YAZIM HATALARI NEYİ GÖSTERİYOR?

(s.31-34)

YORUMSUZ ÖRNEKLER

Örnek 1 (Bölüm 2, Örnek 1'den) 36
Örnek 2 (Bölüm 2, Örnek 9'dan) 36
Örnek 3 (Bölüm 2, Örnek 22'den) 36
Örnek 4 (Bölüm 2, Örnek 23'ten) 37
Örnek 5 (Bölüm 2, Örnek 24'ten) 37
Örnek 6 (Bölüm 2, Örnek 26'dan) 38
Örnek 7 (Bölüm 2, Örnek 29'dan) 38
Örnek 8 (Bölüm 2, Örnek 31'den) 39
Örnek 9 (Bölüm 2, Örnek 32'den) 39
Örnek 10 (Bölüm 2, Örnek 33'ten) 40
Örnek 11 (Bölüm 2, Örnek 37'den) 40
Örnek 12 (Bölüm 2, Örnek 38'den) 41
Örnek 13 (Bölüm 2, Örnek 45'ten) 41
Örnek 14 (Bölüm 2, Örnek 48'den) 42
Örnek 15 (Bölüm 2, Örnek 53'ten) 42
Örnek 16 (Bölüm 2, Örnek 57'ten) 43
Örnek 17 (Bölüm 2, Örnek 60'tan) 43

Örnek 18 (Bölüm 2, Örnek 61'den) 44
Örnek 19 (Bölüm 2, Örnek 62'den) 44
Örnek 20 (Bölüm 2, Örnek 67'den) 44
Örnek 21 (Bölüm 2, Örnek 73'ten) 45
Örnek 22 (Bölüm 2, Örnek 78'den) 45
Örnek 23 (Bölüm 2, Örnek 79'dan) 46
Örnek 24 (Bölüm 2, Örnek 81'den) 46
Örnek 25 (Bölüm 2, Örnek 85'ten) 47
Örnek 26 (Bölüm 2, Örnek 88'den) 47
Örnek 27 (Bölüm 2, Örnek 90'dan) 48
Örnek 28 (Bölüm 2, Örnek 91'den) 48
Örnek 29 (Bölüm 2, Örnek 94'ten) 49
Örnek 30 (Bölüm 2, Örnek 96'dan) 49
Örnek 31 (Bölüm 2, Örnek 98'den) 50
Örnek 32 (Bölüm 2, Örnek 111'den) 50
Örnek 33 (Bölüm 2, Örnek 112'den) 50
Örnek 34 (Bölüm 2, Örnek 113'den) 51
Örnek 35 (Bölüm 2, Örnek 118'den) 51
Örnek 36 (Bölüm 2, Örnek 123'ten) 52
Örnek 37 (Bölüm 2, Örnek 126'dan) 52
Örnek 38 (Bölüm 2, Örnek 130'dan) 53
Örnek 39 (Bölüm 2, Örnek 138'den) 53
Örnek 40 (Bölüm 2, Örnek 139'dan) 54
Örnek 41 (Bölüm 2, Örnek 141'den) 54
Örnek 42 (Bölüm 2, Örnek 142'den) 55
Örnek 43 (Bölüm 2, Örnek 145'ten) 56
Örnek 44 (Bölüm 2, Örnek 147'den) 56
Örnek 45 (Bölüm 2, Örnek 148'den) 57
Örnek 46 (Bölüm 2, Örnek 152'den) 58
Örnek 47 (Bölüm 2, Örnek 154'ten) 58
Örnek 48 (Bölüm 2, Örnek 155'ten) 59
Örnek 49 (Bölüm 2, Örnek 160'tan) 59
Örnek 50 (Bölüm 2, Örnek 162'den) 60
Örnek 51 (Bölüm 2, Örnek 166'dan) 60
Örnek 52 (Bölüm 2, Örnek 167'den) 31
Örnek 53 (Bölüm 2, Örnek 169'dan) 31
Örnek 54 (Bölüm 2, Örnek 170'ten) 31
Örnek 55 (Bölüm 2, Örnek 172'den) 32
Örnek 56 (Bölüm 2, Örnek 173'ten) 32
Örnek 57 (Bölüm 2, Örnek 177'den) 63
Örnek 58 (Bölüm 2, Örnek 178'den) 63
Örnek 59 (Bölüm 2, Örnek 180'den) 64
Örnek 60 (Bölüm 2, Örnek 181'den) 64
Örnek 61 (Bölüm 2, Örnek 182'den) 64
Örnek 62 (Bölüm 2, Örnek 183'ten) 65
Örnek 63 (Bölüm 2, Örnek 184'ten) 65
Örnek 64 (Bölüm 2, Örnek 185'ten) 66
Örnek 65 (Bölüm 2, Örnek 190'dan) 66
Örnek 66 (Bölüm 2, Örnek 194'ten) 67
Örnek 67 (Bölüm 2, Örnek 197'den) 67
Örnek 68 (Bölüm 2, Örnek 203'den) 68
Örnek 69 (Bölüm 2, Örnek 208'den) 68

Örnek 70 (Bölüm 2, Örnek 209'dan) 69
Örnek 71 (Bölüm 2, Örnek 210'dan) 69
Örnek 72 (Bölüm 2, Örnek 211'den) 70
Örnek 73 (Bölüm 2, Örnek 219'dan) 70
Örnek 74 (Bölüm 2, Örnek 220'den) 71
Örnek 75 (Bölüm 2, Örnek 221'den) 71
Örnek 76 (Bölüm 2, Örnek 223'ten) 72
Örnek 77 (Bölüm 2, Örnek 232'den) 72
Örnek 78 (Bölüm 2, Örnek 233'ten) 73
Örnek 79 (Bölüm 2, Örnek 235'ten) 73
Örnek 80 (Bölüm 2, Örnek 236'dan) 74
Örnek 81 (Bölüm 2, Örnek 252'den) 74
Örnek 82 (Bölüm 2, Örnek 257'den) 75
Örnek 83 (Bölüm 2, Örnek 264'ten) 75
Örnek 84 (Bölüm 2, Örnek 266'dan) 76
Örnek 85 (Bölüm 2, Örnek 269'dan) 77
Örnek 86 (Bölüm 2, Örnek 271'den) 77
Örnek 87 (Bölüm 2, Örnek 272'den) 78
Örnek 88 (Bölüm 2, Örnek 273'ten) 78
Örnek 89 (Bölüm 2, Örnek 274'ten) 79
Örnek 90 (Bölüm 2, Örnek 276'dan) 79

Bölüm 1
ALINTI VE ALINTI ŞARTLARI

I. Alıntı Bazı Cümle veya Fıkralarla Sınırlı Olmalıdır 81
Bu Şart Bakımından Ramazan Çağlayan'ın Alıntılarının İncelenmesi 82
Plân Alıntıları Hakkında Gözlemler 84
II. Alıntı, "Maksadın Haklı Göstereceği Bir Nispet Dahilinde ve Münderecatını Aydınlatmak Maksadıyla" Yapılmalıdır 86
A. Alıntı İçeriği Aydınlatmak Amacıyla Yapılmalıdır 86
B. Alıntı Maksadın Haklı Göstereceği Bir Nispet Dahilinde Yapılmalıdır 87
III. Alıntının Belli Olacak Şekilde Yapılması Lazımdır 90
IV. Alıntının Kaynağı Doğru, Yeterli Ve Dürüst Bir Şekilde Gösterilmelidir 93
A. Alıntının Kaynağı GösterilmelİdİR 94
B. Kaynak, Yeterli, Doğru ve Dürüst Bir Şekilde Gösterilmelidir (FSEK, m.71/1, B.5) ... 97
III. Alıntı Şartlarına Uyulmamasının Sonuçları 100

Bölüm 2
USÛLSÜZ ALINTI ÖRNEKLERİ

Örnek 1 104
Örnek 2 105
Örnek 3 106
Örnek 4 108
Örnek 5 110
Örnek 6 111
Örnek 7 112
Örnek 8 114
Örnek 9 117
Örnek 10 118
Örnek 11 120
Örnek 12 122
Örnek 13 123
Örnek 14 124
Örnek 15 125
Örnek 16 128
Örnek 17 129
Örnek 18 133

Örnek 19 134
Örnek 20 135
Örnek 21 136
Örnek 22 137
Örnek 23 138
Örnek 24 142
Örnek 25 144
Örnek 26 146
Örnek 27 150
Örnek 28 151
Örnek 29 152
Örnek 30 154
Örnek 31 157
Örnek 32 158
Örnek 33 160
Örnek 34 161
Örnek 35 161
Örnek 36 162
Örnek 37 163
Örnek 38 165
Örnek 39 166
Örnek 40 168
Örnek 41 169
Örnek 42 171
Örnek 43 172
Örnek 44 173
Örnek 45 174
Örnek 46 176
Örnek 47 177
Örnek 48 181
Örnek 49 184
Örnek 50 185
Örnek 51 186
Örnek 52 187
Örnek 53 188
Örnek 54 190
Örnek 55 191
Örnek 56 192
Örnek 57 193
Örnek 58 194
Örnek 59 197
Örnek 60 199
Örnek 61 202
Örnek 62 203
Örnek 63 206
Örnek 64 206
Örnek 65 209
Örnek 66 212
Örnek 67 214
Örnek 68 215
Örnek 69 216
Örnek 70 217
Örnek 71 218
Örnek 72 219
Örnek 73 220
Örnek 74 225
Örnek 75 226
Örnek 76 227
Örnek 77 228
Örnek 78 229
Örnek 79 230
Örnek 80 233
Örnek 81 234
Örnek 82 242
Örnek 82*bis* 242
Örnek 83 243
Örnek 84 244
Örnek 85 245
Örnek 87 248
Örnek 88 249
Örnek 89 252
Örnek 90 253
Örnek 91 256
Örnek 92 259
Örnek 93 262
Örnek 94 263
Örnek 95 265
Örnek 96 267
Örnek 97 269
Örnek 98 270
Örnek 99 273
Örnek 100 277
Örnek 101 278
Örnek 102 279
Örnek 103 284
Örnek 104 286
Örnek 105 289
Örnek 106 291
Örnek 107 293
Örnek 108 294
Örnek 109 296
Örnek 110 298
Örnek 111 300
Örnek 112 302
Örnek 113 303
Örnek 114 304
Örnek 115 307
Örnek 116 308
Örnek 117 309
Örnek 118 311
Örnek 119 312
Örnek 120 314
Örnek 121 316
Örnek 122 319

Örnek 123 321
Örnek 124 322
Örnek 125 323
Örnek 126 325
Örnek 127 326
Örnek 127_{bis} 327
Örnek 128 328
Örnek 129 329
Örnek 130 330
Örnek 131 331
Örnek 132 332
Örnek 133 333
Örnek 134 335
Örnek 135 336
Örnek 136 337
Örnek 137 339
Örnek 138 342
Örnek 139 343
Örnek 140 344
Örnek 141 346
Örnek 142 352
Örnek 143 355
Örnek 144 356
Örnek 145 357
Örnek 146 357
Örnek 147 359
Örnek 148 361
Örnek 149 369
Örnek 150 370
Örnek 151 371
Örnek 152 373
Örnek 153 376
Örnek 154 378
Örnek 155 379
Örnek 156 380
Örnek 157 382
Örnek 158 383
Örnek 159 384
Örnek 160 385
Örnek 161 386
Örnek 162 389
Örnek 163 391
Örnek 164 392
Örnek 165 394
Örnek 166 397
Örnek 167 399
Örnek 168 400
Örnek 169 402
Örnek 170 404
Örnek 171 408
Örnek 172 409
Örnek 173 410
Örnek 174 412
Örnek 175 414
Örnek 176 415
Örnek 177 416
Örnek 178 418
Örnek 179 419
Örnek 180 421
Örnek 181 423
Örnek 182 424
Örnek 183 425
Örnek 184 426
Örnek 185 426
Örnek 186 427
Örnek 187 428
Örnek 188 430
Örnek 189 431
Örnek 190 432
Örnek 191 433
Örnek 192 434
Örnek 193 435
Örnek 194 436
Örnek 195 438
Örnek 196 439
Örnek 197 440
Örnek 198 441
Örnek 199 442
Örnek 200 443
Örnek 201 444
Örnek 202 445
Örnek 203 447
Örnek 204 449
Örnek 205 450
Örnek 206 451
Örnek 207 455
Örnek 208 456
Örnek 209 458
Örnek 210 459
Örnek 211 463
Örnek 212 465
Örnek 213 466
Örnek 214 468
Örnek 215 469
Örnek 216 471
Örnek 217 472
Örnek 218 474
Örnek 219 476
Örnek 220 481
Örnek 221 484
Örnek 222 486
Örnek 223 487
Örnek 224 488
Örnek 225 496

Örnek 226 498
Örnek 227 501
Örnek 228 502
Örnek 229 505
Örnek 230 506
Örnek 231 508
Örnek 232 510
Örnek 233 513
Örnek 234 517
Örnek 235 519
Örnek 236 520
Örnek 237 523
Örnek 238 524
Örnek 239 525
Örnek 240 527
Örnek 241 529
Örnek 242 530
Örnek 243 532
Örnek 244 534
Örnek 245 536
Örnek 246 537
Örnek 247 539
Örnek 248 542
Örnek 249 543
Örnek 250 544
Örnek 251 546
Örnek 252 548
Örnek 253 549
Örnek 254 551
Örnek 255 552
Örnek 256 553
Örnek 257 554
Örnek 258 560
Örnek 259 561
Örnek 260 568
Örnek 261 569
Örnek 262 570
Örnek 263 571
Örnek 264 573
Örnek 265 574
Örnek 266 576
Örnek 267 578
Örnek 268 579
Örnek 269 580
Örnek 270 581
Örnek 271 582
Örnek 272 584
Örnek 273 585
Örnek 274 587
Örnek 275 588
Örnek 276 589

Bölüm 3
USÛLSÜZ ALINTI TİPLERİ VE TEKNİKLERİ

I. Hiç Kaynak Göstermemek 595
II. Yanlış Kaynak Göstermek ("Alıntı Gözler'den, Atıf Başka Yazara") 596
III. Aldatıcı Kaynak Göstermek ("Alıntı Sadece Gözler'den, Ama Atıf Hem Gözler'e, Hem De Başkalarına") 598
IV. Yetersiz Kaynak Göstermek ("Bir Atıfla, Paragraflar, Sayfalar Süren Alıntı Yapmak") 601
V. Plân Alıntısı Yapmak 602
VI. Aynen Alıntıları Tırnak İçinde Vermemek 603
VII. "Aynen Alıntı"ları "Mealen Alıntı" Haline Dönüştürmek 604
"Transit Atıf" Tekniği 605
VIII. Ramazan Çağlayan, "Transit Atıf" Tekniğini En Sık Olarak Fransız Yazarlardan Alıntı Yaparken Kullanmaktadır 605
IX. Ramazan Çağlayan, "Transit Atıf" Tekniğini Türkçe Kitaplar İçin de Kullanmaktadır . 610
X. Ramazan Çağlayan "Transit Atıf" Tekniğini Fransız Yargı Kararlarından Alıntı Yaparken de Kullanmaktadır 613
XI. Ramazan Çağlayan, Transit Atıf Tekniğini Türk Yargı Kararlarından Alıntı Yaparken de Kullanmaktadır 616

Bölüm 4
RAMAZAN ÇAĞLAYAN'IN KİTABININ İKİNCİ BASKISI HAKKINDA ELEŞTİRİLER

I. "İkinci Baskıya Önsöz"ün İncelenmesi 621
A. Ramazan Çağlayan Önsözde usûlsüz Alıntı Yaptığını Kabul Edip Benden Özür Diliyor mu? 621
B. Ramazan Çağlayan "İkinci Baskıya Önsöz"de Birinci Baskıda Yaptığı Hatalarını Sebebini Nasıl Açıklıyor? 623
1. Teknik Sebepler 624
2. Acelecilik 625
3. Yoğun Çalışma Ortamının Getirdiği Zihin Dağınıklığı 626
4. "Acemice Bir Gözüpeklik" 626
5. Zaman Darlığı 627
II. Ramazan Çağlayan İkinci Baskıda Neleri Değiştirmiş? 631
A. Ramazan Çağlayan, Birinci Baskıdaki Pek Çok Alıntıyı İkinci Baskıdan Çıkarmıştır 632
B. Ramazan Çağlayan, Birinci Baskıdaki Kaynağını Göstermediği Pek Çok Alıntının Kaynağını İkinci Baskıda Göstermiştir 633
C. Ramazan Çağlayan, Birinci Baskıda Benden aldığı Danıştay Kararlarını İkinci Baskıda Ya Kaynağı Göstermiş, Ya Da Bunları İkinci Baskıdan Çıkarmıştır 634
C. Ramazan Çağlayan, Birinci Baskıdaki Plânlarını İkinci Baskıda Değiştirmiştir 634
D. İkinci Baskıda, FSEK, m.35/1'deki Şartlara Uygunluk Bakımından Bir İyileşme Yoktur 636
E. İkinci Baskı ile Birinci Baskı Arasında Hacim Bakımından Farklılıklar, Birinci Baskıda Benden Usûlsüz Alıntılar Yapıldığı İddiasını Destekler Niteliktedir 638
F. İkinci Baskının Sayfa Düzeni Hakkında Bir Gözlem 641
G. İkinci Baskı hakkında Son söz 642

Bölüm 5
RAMAZAN ÇAĞLAYAN'IN *İDARENİN KUSURSUZ SORUMLULUĞU* İSİMLİ KİTABI HAKKINDA GÖZLEMLER

I. Ayrıntılı Usûlsüz Alıntı Örnekleri 646
Örnek 1 646
Örnek 2 647
Örnek 3 648
Örnek 4 649
Örnek 6 652
Örnek 7 654
Örnek 8 654
Örnek 8 655
Örnek 9 656
Örnek 10 656
Örnek 11 658
Örnek 12 660
II. Usûlsüz Alıntılar Listesi 661

Bölüm 6
RAMAZAN ÇAĞLAYAN'IN MUHTEMEL SAVUNMALARI VE BUNLARA KARŞI CEVAPLARIM

I. "Benim Kitabım Bir 'Bilimsel Eser' Değildir" Savunması 673
II. "Kemal Gözler'in Kitabı 'Bilimsel Eser' Değildir" Savunması 675
III. "Söz Konusu Kitaptaki Bilgiler Anonim Bilgilerdir Ve Anonim Bilgiler İçin Kaynak Gösterme Zorunluluğu Yoktur Savunması 677
IV. "Rastlantı Sonucu Sadece Benzerlik Vardır" Savunması 678
V. "Yargı Kararlarından Alıntı Yapmak Serbesttir" Savunması 681
VI. "Ben, Kemal Gözler'den Değil, Fransız Yazarlardan Alıntı Yaptım" Savunması 685
VII. "Ben Zaten Kemal Gözler'e De Atıf Yaptım" Savunması 690
VIII. "Kaynak Göstermeyi Unutmuşum" Savunması 693
IX. "Tencere Dibin Kara" Savunması 695

Son Bir Gözlem 597

Bibliyografya 701

Dizin 703

KISALTMALAR

Bu kitapta Ramazan Çağlayan'ın eleştiri konusu yapılan kitaplarının bibliyografik künyeleri, ilk atıflardan sonra aşağıdaki şekilde kısaltılmıştır:

Ramazan Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku,* Ankara, Seçkin, Birinci Baskı, 2011.	Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011:
Ramazan Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku,* Ankara, Seçkin, İkinci Baskı, 2012.	Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* İkinci Baskı, 2012.
Ramazan Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku,* Ankara, Seçkin, Üçüncü Baskı, 2013	Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* Üçüncü Baskı, 2013.
Ramazan Çağlayan, *Tarihsel, Teorik ve Pratik Yönleriyle İdarenin Kusursuz Sorumluluğu,* Ankara, Asil, 2007.	Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.*

Bazen *İdarî Yargılama Hukuku* kitabının değişik baskıları metin içinde sadece "Birinci Baskı", "İkinci Baskı" ve "Üçüncü Baskı" olarak zikredilmiştir.

Alıntıların kaynağı olan benim kitabım ilk atıflardan sonra şu şekilde kısaltılmıştır:

Kemal Gözler, *İdare Hukuku,* Bursa, Ekin, Birinci Baskı, 2003, Cilt I.	Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I.
Kemal Gözler, *İdare Hukuku,* Bursa, Ekin, Birinci Baskı, 2003, Cilt II.	Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II.

GİRİŞ

Elinizde tuttuğunuz bu kitap Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Ramazan Çağlayan'ın *İdarî Yargılama Hukuku* (Ankara, Seçkin Yayınevi, Birinci Baskı, 2011, XXXII+696 s.) isimli kitabı hakkında yazılmış bir eleştiri kitabıdır. Bu kitap hakkında bilgi vermeden önce kısaca yazarı hakkında bilgi vermek isterim.

I. RAMAZAN ÇAĞLAYAN KİMDİR?[1]

Kırıkkale Üniversitesi web sitesindeki Özgeçmişine[2] bakarak Ramazan Çağlayan'ın eğitimi ve mesleki kariyeri hakkında şu bilgileri verebiliriz:

Ramazan Çağlayan, lisans ve yüksek lisans öğrenimini Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesinde, doktora öğrenimini ise İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinde yapmıştır. 1993-1999 yılları arasında Erzincan Hukuk Fakültesinde araştırma görevlisi, 1999-2004 yılları arasında aynı fakültede yardımcı doçent olarak çalışmıştır. 2004 yılında Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesine geçmiştir. Burada 2004-2008 yılları arasında yardımcı doçent, 2008 yılından itibaren de doçent olarak çalışmıştır. 2013 yılı Mart ayında ulaştığımız özgeçmişten Ramazan Çağlayan'ın profesör olduğu görülmektedir. Ama hangi tarihte profesörlük kadrosuna atandığı anlaşılamamaktadır.

Kırıkkale Üniversitesi web sitesinin incelenmesinden Ramazan Çağlayan'ın Kırıkkale Üniversitesi Rektör Danışmanı[3], Hukuk Fakültesi Dekan Yardımcısı[4], Kırıkkale Üniversitesi Senatosu üyesi[5], Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yönetim Kurulu üyesi[6] ve aynı Üniversitenin Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu üyesi olduğu anlaşılmaktadır[7].

---

1. "Ramazan Çağlayan Kimdir" başlıklı bu kısımdaki bilgiler, geçen ay yayınladığım *Ramazan Çağlayan'ın İdare Hukuku ve İdarî Yargılama Hukuku İsimli Kitabı Hakkında Eleştiriler* (Bursa, Yazarın Kendi Yayını, 2013, s.1-2) isimli kitabımda da bulunmaktadır.
2. http://www.kku.edu.tr/akademik/goster.php?sicilno=1952 (Erişim: 5 Mart 2013)
3. http://www.kku.edu.tr/unvrektordanismanlari.php (Erişim: 5 Mart 2013)
4. http://hukuk.kku.edu.tr/dekanyardimcilari.php (Erişim: 5 Mart 2013)
5. http://www.kku.edu.tr/unvsenatosu.php (Erişim: 5 Mart 2013)
6. http://hukuk.kku.edu.tr/fyonetimkurulu.php (Erişim: 5 Mart 2013)
7. http://sbe.kku.edu.tr/yonetimkurul.php (Erişim: 5 Mart 2013)

Diğer yandan Ramazan Çağlayan'ın ismi Zirve Üniversitesi Hukuk Fakültesi internet sitesinin "Akademik Personel" sayfasının "2012-2013 Eğitim Öğretim Yılında Katkıda Bulunanlar" başlığı altında da geçmektedir[8].

Yine Kırıkkale Üniversitesinin web sitesinde yayınlanan özgeçmişinden, Ramazan Çağlayan'ın üniversitelerindeki bu akademik ve idarî görevlerinden başka, değişik zamanlarda veya halen,

- Yükseköğretim Kurulu 1. Hukuk Müşavirliği
- BOTAŞ Genel Müdürlüğü Hukuk Danışmanlığı
- Başbakanlık Bilgi Edinme ve Değerlendirme Kurulu Üyeliği

gibi çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarında önemli görevlerde bulunduğu anlaşılmaktadır[9]. Adı geçen özgeçmişte "Yöneticilik Görevleri" başlığı altında gerek Üniversitede, gerek çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarında **tam 12 adet** "yöneticilik görevi" sayılmıştır[10].

Ramazan Çağlayan'ın 2008'den sonra hızlı bir ilerleme ve yükselme kaydettiği görülmektedir.

Yine internetten yaptığım araştırmada Ramazan Çağlayan'ın yukarıda sayılan Üniversitelerde ve çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarındaki görevlerinden başka, bir özel danışmanlık/avukatlık firmasında danışman olarak çalıştığı da görülmektedir. İstanbul'da da bir ofisi bulanan Ankara merkezli *PlusHukuk* isimli hukuk bürosunun/danışmanlık firmasının web sayfasında şu ifadeyi okuyoruz:

> "PlusHukuk, mevcut yapısı içinde, (…) idare hukuku alanında bir doçent (…) olmak üzere güçlü bir ekip bulunmaktadır"[11].

PlusHukuk'un bu güçlü ekibinin içindeki *"idare hukuku alanındaki doçent"*in aynı web sitesinin diğer bir sayfasından Doç. Dr. Ramazan Çağlayan olduğu anlaşılmaktadır[12]:

Ramazan Çağlayan Hangi Kitabıyla Profesör Olmuştur?

Burada kitabı eleştirilen Ramazan Çağlayan bu arada profesör de olmuştur. Tam olarak ne zaman profesörlük kadrosuna atandığını bilmiyorum. Ama Kırıkkale Üniversitesinin web sayfasında Ramazan Çağlayan'ın unvanı profesör olarak gösterilmektedir[13].

8. http://hukuk.zirve.edu.tr/icerik/akademik-personel (Erişim: 8 Mart 2013)
9. http://www.kku.edu.tr/akademik/goster.php?sicilno=1952 (Erişim: 8 Mart 2013)
10. http://www.kku.edu.tr/akademik/goster.php?sicilno=1952 (Erişim: 8 Mart 2013)
11. http://www.plushukuk.com/plushukuk/ (Erişim tarihi: 8 Mart 2013)
12. http://www.plushukuk.com/danisma-kurulu/ (Erişim tarihi: 8 Mart 2013)
13. http://www.kku.edu.tr/akademik/goster.php?sicilno=1952 (Erişim: 5 Mart 2012)

Yayın listesinde göstermediği son yıllarda yayınlanmış bir kitabı yok ise, Ramazan Çağlayan'ın profesörlük başvurusunda *"başlıca araştırma eseri"* olarak burada eleştirdiğim *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabını göstermiş olması muhtemeldir. Eğer bu böyleyse, Ramazan Çağlayan'ın, usûlsüz alıntılar bulunduğu iddiasıyla hakkında dava açılmış bir kitapla profesörlük kadrosuna başvurmuş ve böyle bir kitapla profesör olmuştur. Eğer bu böyleyse bu durum ülkemizdeki akademik ciddiyet bakımından fevkalade üzücüdür.

Burada şunu da merak ediyorum: Acaba Ramazan Çağlayan geçen ay hakkında eleştiri kitabı[14] yayınladığım *İdare Hukuku ve İdarî Yargılama Hukuku* (Ankara, Dinamik Akademi, 2011) isimli kitabını profesörlük başvurusunda sunduğu yayın listesinde göstermiş midir? Eğer göstermiş ise, sayın jüri üyeleri, dipnotsuz ve kaynakçasız olarak yayınlanmış ama başka yazarlardan yapılmış yığınla alıntı içeren bu kitap hakkında ne gibi değerlendirmeler yapmışlardır?

Ramazan Çağlayan Hangi Kitabıyla Doçent Olmuştur?

Daha da üzücü olan Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olduğunu sandığımız[15] *Tarihsel, Teorik ve Pratik Yönleriyle İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* (Ankara, Asil, 2007, 420 s.) isimli kitabında da benim *İdare Hukuku* (Bursa, Ekin, 2003, 2 Cilt, 1264+1472 s.) isimli kitabımdan yapılmış pek çok usûlsüz alıntının bulunmasıdır[16]. Eğer bu kitap Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması ise, Ramazan Çağlayan içinde pek çok usûlsüz alıntının bulunduğu bir kitapla doçent olmuştur ki, bu yine ülkemizdeki akademik yükseltme ve ilerlemelerdeki bilimsel ciddiyet seviyesini göstermesi bakımından fevkalade üzücüdür.

II. BU ELEŞTİRİ KİTABINI NEDEN YAZDIM?

Ramazan Çağlayan'ın burada eleştirilecek olan *İdarî Yargılama Hukuku* başlıklı kitabının ilk baskısı 2011 yılının Eylül ayında Ankara'da Seçkin Yayınevinden çıktı[17].

Ülkemizde idarî yargı alanında yazılmış genel eserlerin sayısı oldukça azdır. Dolayısıyla Türkiye'de idarî yargı alanında bir genel eser niteliğinde

14. Kemal Gözler, *Ramazan Çağlayan'ın İdare Hukuku ve İdarî Yargılama Hukuku İsimli Kitabı Hakkında Eleştiriler,* Bursa, Yazarın Kendi Yayını, 2013 (idare.gen.tr/caglayan.htm)
15. Bu kitabın yayınlanış tarihine ve Ramazan Çağlayan'ın doçent olduğu yıla bakılarak, bu kitabın Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olduğu tahmin edilebilir
16. Bu iddiamın burada mesnetsiz bir iddia olarak kalmaması için, aşağıda Dördüncü Bölümde (s.619-647) Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabındaki usûlsüz alıntılara örnekler verilmiştir.
17. Ramazan Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku,* Ankara, Seçkin Yayınevi, 2011.

bir kitaba ihtiyaç olduğu aşikardır. Bu açıdan bakıldığında *İdarî Yargılama Hukuku* alanında bir kitabın çıkması sevindirici olmuştur.

2011 yılının Ekim ayında Ramazan Çağlayan tarafından bana gönderilmiş kitabı Fakültedeki masamda görünce sevindim ve bu alandaki boşluğu dolduracağı ümidiyle yazara bir e-posta göndererek kendisini tebrik ettim. Ne var ki, kitabı inceleme imkânı bulunca büyük bir hayal kırıklığına uğradım. Zira aşağıda açıklayacağım gibi kitapta benim *İdare Hukuku* isimli kitabımdan yapılan alıntıların pek çoğunun kaynağının gösterilmediğini gördüm. Ramazan Çağlayan'a bir e-posta göndererek bu hususu bildirdim. Kendisi de beni nazikçe yanıtladı ve aramızda bu yönde birkaç e-posta değişimi oldu.

Önce yeni bir baskıda bu hataların düzeltilebileceği, eksik atıfların tamamlanabileceğini düşündüm. Ama kitabı daha yakından incelediğimde, yapılan alıntıları birebir karşılaştırdığımda, sorunun basit bir atıf eksikliği sorunu olmadığı, kitabın bazı bölümlerinin benim kitabımdan özetlenmiş olduğu sonucuna vardım. Bu nedenle de düzeltilmiş bir yeni baskı beklemeksizin, kitap hakkında bir eleştiri kitabı yazmaya karar verdim ve bu durumu da geçen 2011 yılının Kasım ayında Ramazan Çağlayan'a e-posta yoluyla bildirdim.

Şüphesiz bu satırları okuyan pek çok kişi böyle bir eleştiri kitabına gerek olmadığını düşünebilir. Ortada hukuka aykırı olarak yapılmış alıntılar var ise, yapılması gerekenin dava açmak olduğunu söyleyebilirler. Ben, vekilim aracılığıyla, bu kitaba karşı dava da açtım. Ancak bu davanın kaç yıl sonra sonuçlanacağını bilmiyorum. Kaldı ki böyle bir davanın, bu davayı kazanmış olsam bile, benim eser sahipliği konusunda ihlâl edilen manevî haklarımı telafi edebileceğini de sanmıyorum.

Kaynağı gösterilmeksizin yapılmış alıntı, basit bir hukuka aykırılık değil. Basit bir hukuka aykırılığın tamiri nispeten kolaydır. Örneğin sahibinin rızası olmadan ondan alınan bir taşınır mal, sahibine iade edilirse, sahibinin zararı büyük ölçüde giderilmiş olur. Ama bir kaynaksız alıntının yol açtığı ve yol açacağı zararın giderilebilmesi çok zor ve hatta imkânsızdır. Çünkü, kaynaksız alıntıların bulunduğu bir kitap kaç kişi tarafından okunmuş ise, o kadar kişiye sonradan ulaşıp, o kişilere okudukları cümlelerin o yazara değil, başka yazara ait olduğunun söylenmesi gerekir. Bir kitap binlerce adet basıyor. Değişik yerlerde binlerce kişi tarafından okunuyor. Keza kitabın pek çok nüshası kütüphanelerde saklanıyor. Bu nüshalar da bir gün yeni okuyucular tarafından okunuyor. Usûlsüz alıntı kurbanı bir yazarın eser sahipliği konusunda uğradığı zararının giderilebilmesi için, usûlsüz alıntı ürünü olan kitabı okuyan ve okuyacak olan bütün okuyuculara ulaşılması ve onlara okudukları cümlelerin gerçek sahibinin kim olduğunun söylenmesi gerekir ki, bu pratik olarak mümkün değildir.

Ama bir ölçüde de olsa ben Ramazan Çağlayan'ın *İdarî Yargılama Hukuku* kitabını okumuş olma ihtimali olan kişilere ulaşmak ve onlara "Ramazan Çağlayan'ın kitabında okuduğunuz fikirlerden şunlar, şunlar, Ramazan Çağlayan'ın fikri değil; benim fikrimdir" demek istiyorum. İşte bu kitap bunun için yazılmıştır.

Bu kitap 1000 adet bastırılacaktır. 700 adedi, kamu hukuku alanında çalışan ve Ramazan Çağlayan'ın kitabını okuma ihtimali olan öğretim üyelerine, araştırma görevlilerine ve hukuk fakültesi kütüphanelerine gönderilecektir. Diğer kısmı Ramazan Çağlayan'ın kitabını okumuş olan ve benden bu eleştiri kitabını isteyen okuyuculara ücretsiz olarak gönderilecektir. Keza bu kitabın bir *online* versiyonu da *www.idare.gen.tr/caglayan-elestiri.htm* adresine konulacaktır.

Bu şekilde Ramazan Çağlayan'ın benden usûlüne aykırı olarak aldığı cümleleri okuyan kişilerin hiç olmaz ise bazılarına, okudukları cümlelerin benim fikrimin ürünü olduğunu söylemiş olacağım. Ancak haliyle bu şekilde oldukça sınırlı sayıda kişiye ulaşmış olacağım. Ramazan Çağlayan'ın kitabını okuyan ve okuyacak olan herkese bu şekilde ulaşmam haliyle mümkün olamayacaktır.

Benim bu kitabı yazma amacım, kesinlikle Ramazan Çağlayan'a zarar vermek değildir. Ramazan Çağlayan, kanımca büyük bir hata içinde olmuş olsa da, nihayette bir meslektaşımdır. Kaldı ki, burada eleştirdiğim kitabını da kendisi bana göndermiştir. Keza kendisine kitabındaki usûlsüz alıntılar konusunda gönderdiğim e-postaları nazikçe yanıtlamıştır. Bu eleştiri kitabının Ramazan Çağlayan'a zarar verebileceğinden dolayı ben de üzülüyorum. Ama, bu eleştiri kitabı yayınlanmadan, Ramazan Çağlayan'ın kitabında benden yapılmış usûlsüz alıntıların neler olduğunu, Çağlayan'ın kitabını okuyan okuyuculara nasıl söyleyebilir ve bu iddiamı nasıl ispatlayabilirim?

Keşke, bunun bir başka yolu olsaydı. Keşke, Ramazan Çağlayan'ın kitabını okuyan her okuyucuya tek tek özel olarak ulaşmanın bir yolu olsaydı. Bu "keşke"leri çoğaltmak mümkün. Ama nihaî "keşke" şu: Keşke Ramazan Çağlayan'ın kitabında benden yapılmış usûlsüz alıntılar olmasaydı.

* * *

Bu kitap zevkle yazılmış bir kitap değildir; tersine üzüntüyle, sıkıntıyla ve endişeyle yazılmış bir kitaptır. Bu kitabı yazarken, zaman zaman "ben bu işi fazla mı abartıyorum", "aşırıya mı kaçıyorum" soruları aklıma geldi. Benzer soruların pek çok okuyucunun da aklından geçeceğine hiç şüphem yok. Ama nihayette susmayı içime sindiremedim. Aksini düşünen okuyuculara, kendilerini benim yerime koymalarını ve aşağıda verilen 276 adet örnek usûlsüz alıntıyı okuduktan sonra, kendilerine şu soruyu sormalarını tavsiye ederim: "*Ben Kemal Gözler'in yerinde olsaydım, ne yapardım?*"

Ben bu eleştiri kitabıyla, bir babanın evladına sahip çıkması gibi, *İdare Hukuku* isimli kitabıma sahip çıkmaya çalışıyorum. İki ciltlik 2800 sayfalık bu kitabı yazabilmek için çektiğim zahmeti, katlandığım meşakkati bir ben bilirim. Bu kitap benim eserim. Bu kitapta ileri sürülen düşünceler benim düşüncelerim. Bu düşüncelerden bazılarının bir başkası tarafından sahiplenilmesine sessiz kalacak değilim.

* * *

Bu eleştiri kitabı Ramazan Çağlayan'ı üzebilecektir. Ne var ki, bu eleştiri kitabını yazarken ben de çok üzüldüm. Sinirlendim. Zevkle yazı yazan birisiydim. Hayatımda ilk kez yazmaktan nefret eder hâle geldim. Bu kitap benim 2011 yılının Kasım ayından 2013 yılının Nisan ayına kadar, tam bir buçuk yılımı aldı. Ben 2011 yılında yarım kalan, *Hukukun Kırk Temel İlkesi* başlığını vermeyi düşündüğüm yıllardır üzerinde çalıştığım "hukukun genel teorisi" kitabımı 2012 yılında tamamlayacaktım. Ramazan Çağlayan'ın kitabı yüzünden bu kitabı tamamlayamadım. Ramazan Çağlayan'ın bu kitabı yüzünden sadece benim *İdare Hukuku* kitabım usûlsüz alıntılara kurban gitmedi; bir buçuk yılım da heba oldu.

III. USÛLSÜZ ALINTIYLA MÜCADELE ETMEK NEDEN GEREKLİ?

Çok güzel iktisat kitapları yazmış olan ve kitapları maalesef intihale kurban giden tecrübeli bir meslektaşım, yıllardan beri intihalle mücadele etmeyi bıraktığını söylüyor. Bu mücadeleden yılmış. Artık kitaplarının intihale kurban gidip gitmemesiyle ilgilenmiyor. İntihalle mücadele etmek yerine kendini yeni kitaplar yazmaya vermiş. Belki en doğrusunu yapıyor.

Belki benim de bunu yapmam, kendi işime bakmam en doğrusu olacaktı. Bir buçuk yılım heba olmayacak, sinirlerim gerilmeyecek ve dahası yeni kitaplarım olacaktı. Özellikle de pek çok kişiye söz verdiğim "Hukukun Kırk İlkesi" isimli kitabımı belki bitirebilecektim. Ama ben bunu yapamadım. Göz göre göre susmayı içime sindiremedim.

Ramazan Çağlayan'ın kitabındaki benden yapılmış usûlsüz alıntıları görmezden gelmek, belki kendi menfaatime en uygun çözüm olacaktı. Aslında Ramazan Çağlayan'ın yaptığı bu usûlsüz alıntıları baştan bir süre unutmaya çalıştım. Ama unutamadım. Kendi emeğimin, kendi beynimin ürünü olan düşüncelerin bir başkası tarafından sahiplenilmesini hazmedemedim. Uykularım kaçtı.

Burada şunu özellikle belirtmek isterim ki, bu eleştiri kitabını sadece benden yapılmış usulsüz alıntıları hazmedemediğim için değil, aynı zamanda böyle bir kitap yazıp, usûlsüz alıntıları akademik kamuoyuna açıklamanın doğru ve gerekli olduğunu düşündüğüm için de yazdım. Her gün arabaların

çalındığı bir ülkede araba sahibi olmanın bir anlamı yoktur. Aynı şekilde usûlsüz alıntıların yaygın olduğu ve meşru görüldüğü bir ülkede kitap yazmanın da bir anlamı yoktur. Yazdığınız cümleleri gelecek yıl bir başka kitapta bir başka yazarın cümleleri olarak okuyacaksanız, bu cümleleri yazmanızın ne gibi bir anlamı olabilir? Usûlsüz alıntı yapmanın yaygın olduğu bir akademik ortamda bir kitabı usûlsüz alıntılara karşı korumak, en az bu kitabı yazmak kadar önemlidir.

Dahası usûlsüz alıntılar konusunda susmak bir işe yaramıyor. Usûlsüz alıntı ile mücadele edilmedikçe, usûlsüz alıntı yapan kişiler bundan vazgeçmiyor. Bunun en güzel örneğini Ramazan Çağlayan'ın diğer iki kitabı oluşturuyor:

Ramazan Çağlayan'ın ilk baskısı 2005 yılında Ankara'da Asil Yayınevinden, ikinci baskısı 2006 yılında aynı yer ve aynı yayınevinden üçüncü baskısı Ankara'da Dinamik Akademi Yayınevinden 2011 yılında çıkan *İdare Hukuku ve İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabında da benim *İdare Hukuku Dersleri* (Bursa, Ekin, 10. Baskı, 2010) isimli kitabımdan yapılmış yığınla kaynağı gösterilmemiş alıntı var. Ben bu kitap hakkında 2013 yılının mart ayında bir eleştiri kitabı yayınladım[18]. Eğer bu eleştiri kitabını, 2011'de veya daha önce yayınlamış olsaydım, Ramazan Çağlayan, burada eleştirdiğim *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabında benden usûlsüz alıntı yapmaya cesaret edemezdi.

Diğer bir örnek: Ramazan Çağlayan'ın 2007 yılında yayınladığı ve kendisinin doçentlik çalışması olduğunu sandığım *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* (Ankara, Asil, 2007) isimli kitabında da benim *İdare Hukuku* isimli kitabımdan yapılmış pek çok usûlsüz alıntı var. Bu alıntılara aşağıda dördüncü bölümde örnek verilmiştir (bkz. s.635-663). Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabındaki usûlsüz alıntılarla zamanında mücadele etseydim, belki Ramazan Çağlayan 2011 yılında *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabında benden usûlsüz alıntılar yapmaya cesaret edemez ve böylece *İdare Hukuku* isimli talihsiz kitabımın başına gelen şey bugün gelmemiş olurdu.

IV. RAMAZAN ÇAĞLAYAN'IN *İDARÎ YARGILAMA HUKUKU* KİTABININ İKİNCİ BASKISI HAKKINDA

Ramazan Çağlayan, burada eleştirdiğim *İdarî Yargılama Hukuku* başlıklı bu kitabının Şubat 2012'de bir de ikinci baskısını yaptı. Ramazan Çağla-

18. Bkz. Kemal Gözler, *Ramazan Çağlayan'ın İdare Hukuku ve İdarî Yargılama Hukuku İsimli Kitabı Hakkında Eleştiriler,* Bursa, Yazarın Kendi Yayını, 2013, VIII+182 s. Kitabın tam metini *www.idare.gen.tr/caglayan.htm* adresinden ulaşılabilir.

yan'ın bu ikinci baskıda, birinci baskıda olan bazı atıf eksikliklerini tamamladığı görülmektedir. Diğer yandan Ramazan Çağlayan söz konusu ikinci baskıda, benim kitabımdan olduğu gibi aldığı plânları, başlıkları değiştirerek veya sıralarını karıştırarak farklı hale getirmeye çalışmış. Farklı hâle getiremediği bazı yerlerde de o kısmı ikinci baskıya almamış. İkinci baskı konusundaki gözlemlerim aşağıda üçüncü bölümde ayrıca verilmiştir (bkz. s.595-675). Ancak hemen şunları söylemek isterim:

1. Ramazan Çağlayan ikinci baskıda yaptığı düzeltmeleri benim uyarım üzerine yapmıştır. Dolayısıyla ortada Ramazan Çağlayan'ın faal nedameti yoktur. Nitekim Ramazan Çağlayan, benzer usulsüz alıntı örneklerinin bulunduğu *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabının bir ikinci baskısını yapıp, usûlsüz alıntıları düzeltmeye bu kitap çıkalı altı yıl olmasına rağmen teşebbüs etmemiştir. Herhalde Ramazan Çağlayan, bu kitabın ikinci baskısını çıkarıp, usûlsüz alıntı mahsulü paragrafları düzeltmek için benim kendisine karşı dava açmamı bekliyor.

2. Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısı benim birinci baskı hakkında aşağıda dile getirdiğim iddiaların "tevil yoluyla ikrarı"ndan başka bir şey değildir. Bu hususun açıklanması için aşağıda Bölüm 5'e bakılabilir.

3. Aşağıda üçüncü bölümde verilen bazı örneklerde de görüleceği gibi, ikinci baskı düzeltilmiş de olsa, ikinci baskıda hâlâ usûlsüz alıntılar vardır. Özellikle FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar ile sınırlı olması şartı" ve FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla yapılması şartı" açısından ikinci baskıda da en az birinci baskıda olduğu kadar hukuka aykırı alıntı vardır.

Aslında ikinci baskı hakkında da, birinci baskı hakkında yazdığım bu eleştiri kitabıyla aynı uzunlukta, usulsüz alıntıları tek tek örnekleriyle gösterildiği bir ikinci eleştiri kitabı yazmam lazım. Ama artık bunu yapmaya sinirlerim elvermiyor.

V. RAMAZAN ÇAĞLAYAN'IN *İDARÎ YARGILAMA HUKUKU* KİTABININ <u>ÜÇÜNCÜ BASKISI</u> HAKKINDA

Ben Ramazan Çağlayan'ın kitabı hakkında eleştiri kitabımı bitirmeye çalışırken Ramazan Çağlayan, benden daha çalışkan çıktı ve kitabının ikinci baskısının çıkmasından 11 ay sonra Ocak 2013'te kitabının üçüncü baskısını çıkardı. Hayretle gördüm ki, kitabının birinci ve ikinci baskısında dipnotlarında bana yaptığı bütün atıfları kitabının üçüncü baskısında çıkarmış. Keza kitabın bibliyografyasından da benim adımı silmiş.

Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında benim kitabımdan yararlanarak yazdığı sayfalarda bana yapılmış yüzlerce atıf vardır. Mesela:

- Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısının 334 ilâ 350'inci sayfaları arasında yer alan "*İptal Davasının Konusu*" başlıklı 16 sayfalık kısımda yapılmış tam 47 adet atıf vardır. Sayfa başına bana yapılan ortalama atıf sayısı 3'tür. Aynı başlıklı kısım Ramazan Çağlayan'ın kitabının üçüncü baskısında (s.325-344) vardır; ama bu kısımda bana yapılan tek bir atıf dahi yoktur.

- Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısının 366 ilâ 411'inci sayfalar arasında yer alan "*İptal Davası İptal Sebepleri*" başlıklı 45 sayfalık bölümde bana yapılmış tam 140 adet atıf vardır. Sayfa başına ortalama atıf sayısı 3'tür. Aynı başlıklı kısım Ramazan Çağlayan'ın kitabının üçüncü baskısında (s.359-408) vardır; ama bu kısımda bana yapılan tek bir atıf dahi yoktur.

- Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısının 488 ilâ 577 sayfaları arasında yer alan "*Tam Yargı Davasında Sorumluluk Esasları*" başlıklı 89 sayfalık kısımda bana yapılmış 370 adet atıf vardır. Sayfa başına bana yapılan ortalama atıf sayısı 4'tür. Aynı başlıklı kısım Ramazan Çağlayan'ın kitabının üçüncü baskısında (s.482-566) vardır; ama bu kısımda bana yapılan tek bir atıf dahi yoktur.

Bu kısımlarda Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında kendisine en çok atıf yapılan yazar benim. 150 sayfalık bu kısımda Ramazan Çağlayan bana 550 küsur atıf yapmaktadır. Kitabının ikinci baskısında bulunan 550 adet atıf, Ramazan Çağlayan'ın kitabının üçüncü baskısında buharlaşmıştır.

Şüphesiz bir yazar değer verdiği yazara atıf yapar; değer vermediği yazara atıf yapmaz. Bu kendisinin bileceği bir şeydir. Ama Ramazan Çağlayan'ın şu soruya cevap vermesi gerekir: Ne oldu da 11 ay sonra yaptığı üçüncü baskıdan bu 550 adet atıfı çıkarma ihtiyacını hissetti?

Okuyucuya bunun cevabını ben vereyim: Çünkü Ramazan Çağlayan'a karşı açtığım davada Ramazan Çağlayan'ın birinci baskıda benden kaynağını göstermeden yaptığı bazı alıntıların kaynağını ikinci baskıda göstermiş olmasını, birinci baskıdaki bazı alıntıların usûlsüz olarak yapıldığını ispatlamak için delil olarak ileri sürdüm ve Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında bana yaptığı atıfların aslında birinci baskıya ilişkin iddialarımın tevil yoluyla ikrarı anlamına geldiğini iddia ettim. Bu iddiama, Ramazan Çağlayan, kitabının üçüncü baskısında ikinci baskısında bana yapmış olduğu 550 küsur atıfı bir çırpıda çıkararak cevap vermiş oldu.

Böyle bir değişiklikle Ramazan Çağlayan hukukî sorumluluktan kurtulabilir mi, onu haliyle ben bilemem. Ama ahlakî sorumluluktan kurtulabilmesi için Ramazan Çağlayan'ın şu sorulara cevap verebilmesi gerekir: On bir ay önce yüzlerce atıf yaptığı bir yazara olan atıfları niçin şimdi çıkarmış-

tır? Ramazan Çağlayan on bir ay önce bu yazarı değerli bulurken, şimdi bu yazarın değersiz olduğuna mı kanaat getirmiştir?

Dahası Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında dipnotlarda bana yüzlerce atıf yaptığı gibi ikinci baskının "Önsöz"ünde benim adımı şu şekilde zikretmektedir[19]:

> Birinci baskıda yer alan ve hayli yekûn tutan hataları görmeme, ders kitabı yazmanın ne kadar zor bir iş olduğunu anlamama ve bunu hakkıyla başaranlara gıpta ile bakmama vesile olan Kemal Gözler'e burada minnettarlığımı ifade etmek istiyorum.

Yazdığı kitabın önsözünde bana "minnettarlığını" ifade eden bir yazar, nasıl oluyor da, on bir ay sonra kitabının yeni baskısında bana yaptığı 550 adet atıfı bir çırpıda çıkarabiliyor?

Bilimsel araştırma ve yayın alanında "hukuka aykırılık" ile "etik ihlal" kavramları arasındaki farkın ne olduğu zaman zaman tartışılır. Bu iki kavram çoğunlukla örtüşür. Bir yazarın kitabının ikinci baskısında bir yazara yaptığı yüzlerce atıfı kitabının bir yıl dolmadan yaptığı üçüncü baskısından çıkarması *hukuka ayrılık* teşkil eder mi orasını bilmem; ama her halükarda ciddi bir *etik sorun* oluşturur. Ramazan Çağlayan'ın üçüncü baskıdan bu 550 adet atıfı çıkarması bilimsel yayın etiği konusunda çok ilginç bir örnek olacaktır.

* * *

Peki ama Ramazan Çağlayan nasıl olup da, bu 550 küsur atıfı üçüncü baskıdan tek tek çıkarabilmiştir? Atıfı çıkarırken, kaynaksız alıntı yapıyor olma durumuna düşmekten korkmamış mıdır? Bu soruya cevap verebilmek için, üçüncü baskı hakkında da bir eleştiri kitabı yazarak, ikinci baskıda kaynağını göstererek benden aldığı 550'den fazla paragrafın üçüncü baskıda karşılığı olan paragrafları tek tek bulup, ikinci baskıdaki bu paragraflar ile üçüncü baskıdaki bunların karşılığı olan paragrafları mukayese etmek gerekir. Ancak böyle bir kitap için benim bir yıl daha çalışmam ve en az 500 sayfalık bir eleştiri kitabı yazmam gerekecek. Bunu yapacak artık enerjim yok. Sinirlerim de buna müsaade etmiyor. Ama ben üçüncü baskıyı da neticede inceledim. Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda bana atıfla aldığı paragraflar ile ilgili olarak üçüncü baskıda yaptığı değişiklikler hakkında şunları söyleyebilirim:

Çoğunlukla Ramazan Çağlayan, ikinci baskıda bana atıfla aldığı paragrafları, üçüncü baskıda kelimeleri değiştirerek yeniden kaleme almış ve bana da ikinci baskıda yaptığı atıfı yapmamıştır. Böylece Ramazan Çağlayan alıntılanan cümlelerdeki kelimeleri değiştirerek, alıntının benden yapılmış oldu-

19. Ramazan Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku,* Ankara, Seçkin, İkinci Baskı, 2012, Önsöz.

ğunu gizlemeye çalışmıştır. Aşağıda Bölüm 2'de 276 adet örnekte[20] görüleceği gibi birinci baskıdaki alıntıların benden yapılmış olduğu çok kolay bir şekilde ispatlanabiliyor. Ben Ramazan Çağlayan'ın cümlesini ve benim cümlemi alt alta veriyorum ve genellikle şu tespiti yapıp şu soruyu soruyorum: *"Görüldüğü gibi 25 kelimelik bir cümlenin 23 kelimesi Ramazan Çağlayan'da ve bende aynı. Rastlantı sonucu bu oranda bir benzerlik olabilir mi?"* Artık üçüncü baskıdaki alıntıların benim kitabımdan yapılmış olduğunu kanıtlamak bu kadar kolay olmayacak. Üçüncü baskıda alıntının benden yapılmış olduğunu ispatlamak zorlaşmış olsa da, Ramazan Çağlayan'ın kitabının üçüncü baskısında da benim kitabımdan yapılmış yığınla alıntı vardır.

Zira bir "aynen alıntı"dan birkaç kelimeyi değiştirerek o alıntıyı "mealen alıntı"ya dönüştürmüş olursunuz; ama o alıntıyı "alıntı" olmaktan çıkarmış olmazsınız. Değişik kelimelerle ifade ediliyor olsa da, ifade edilen düşünce aynı düşünce ise ortada yine bir "alıntı" vardır. Alıntı pek çok kişinin sandığı gibi, sadece cümlelerin, kelimelerin aktarılmasından ibaret bir şey değil, aynı zamanda bu kelimelerle, bu cümlelerle dile getirilen bilginin veya düşüncenin aktarılmasıdır. Siz bir bilgi veya düşünceyi kendiniz bulmamış iseniz, bir yazardan alıyor iseniz, bu bilgi veya düşünceyi hangi kelimelerle ifade ederseniz edin, isterseniz alıntı yaptığınız yazarın kullandığı kelimelerinin tekini dahi kullanmayın, ortada yine bir alıntı vardır ve bu alıntının kaynağının gösterilmesi gerekir. Bu öylesine apaçık bir şeydir ki, yabancı dildeki bir metinden alıntı yapılırken o metnin yazıldığı yabancı kelimelerin hiçbiri kullanılmaz; onların yerine Türkçe kelimeler kullanılır. Ama bu kelimelerle ifade edilen bilgi veya düşünce aynı olduğu için, aktarılan bu bilgi veya düşünce de bir alıntıdır ve bu alıntının kaynağı olan yabancı esere atıf yapmak gerekir. Alıntı bir bilgi veya düşüncenin aktarılması meselesidir; bu bilgi veya düşüncenin ifade edildiği dilin aktarılması meselesinden ibaret değildir. Diğer bir ifadeyle, alıntı sadece şekil değil, aynı zamanda bu şekil ile dile getirilen içeriktir.

Ramazan Çağlayan'ın kitabının üçüncü baskısında anlayamadığı şey de tamı tamına budur. Ramazan Çağlayan kitabının üçüncü baskısında da, birinci ve ikinci baskıda olduğu gibi, benim fikirlerimi aktarmakta, ama üçüncü baskıda bu fikirleri benim kullandığım kelimeleri değiştirerek ifade etmekte ve böylece kaynak gösterme yükümlülüğünden kurtulmuş olduğunu sanmaktadır. Kelimeler değişmiş olsa da, içerikteki bilgi ve düşünce aynı bilgi ve düşünce oldukça ortada alıntı vardır ve bana atıf yapması gerekir.

---

20. Örnek olarak bkz.: Bölüm 2, Örnek 19'da 20 kelimeden 20'si aynı; Örnek 11'de 32 kelimeden 29'u aynı; Örnek 29'da 29 kelimeden 25'i aynı; Örnek 32'de 36 kelimeden 34 aynı, Örnek 45'te 18 kelimeden 16'sı aynı, Örnek 48'de 30 kelimeden 29'u aynı, Örnek 57'de 22 kelimeden 19'u aynı, Örnek 120'de 12 kelimeden 11'i aynı, Örnek 137'de 19 kelimeden 19'u aynı, Örnek 152'de 12 kelimeden 12'si aynı, Örnek 264'te 37 kelimeden 34'ü aynıdır.

Ne demek istediğimi somut bir örnek üzerinden göstereyim:

Türk doktrininde ilk defa ben "yokluk" kavramını ikiye ayırdım ve bunlara ayrı isimler verip inceledim (Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.879-890). Yine ilk defa ben, Türk doktrininde benden önce yokluğun iki türü arasında ayrım yapılmadığını gözlemledim ve bunun karışıklığa yol açtığını yazdım (*Ibid.,* c.I, s.898). Buna rağmen, Ramazan Çağlayan, ilk defa benim yaptığım bu tespiti sanki kendisi yapmış gibi kitabının birinci baskısında bana atıf yapmadan aşağıdaki şekilde verdi:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku,* BİRİNCİ BASKI, 2011, s.571:

Yokluğun iki türü arasında ayırım yapılmamaktadır: Türk idare hukuku öğretisinde, yokluğun iki türü arasında bir ayırım yapılmamaktadır. Bu yüzden açıklamalarda da karışıklığa neden olunmaktadır[54].

[54] GÜNDAY, age., s.151.

Kendisini uyarmam sonucunda Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısında bu hatasını düzeltti ve aşağıda görüleceği gibi ("*yokluğun iki türü arasında ayrım yapılmamaktadır*" cümlesinin) sonunda bana atıf yaptı.

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku,* İKİNCİ BASKI, 2012, s.595:

Yokluğun iki türü arasında ayırım yapılmamaktadır[45]: Türk idare hukuku öğretisinde yokluk konusu ele alınırken genel olarak yokluktan söz edilmekte[46], yokluğun iki türü (maddî yokluk ve yok sayılma) arasında bir ayırım yapılmadığından karışıklığa neden olunmaktadır[47].

[45] GÖZLER, age., C.I, s.898.

[46] GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.297-298; GÜNDAY, age., s.151; TAN, age., s.764.

[47] GÖZLER, age., C.I, s.898.

Ancak Ramazan Çağlayan ikinci baskıdan onbir ay sonra çıkardığı kitabının üçüncü baskısından, ikinci baskıda (s.595, dipnot 45) bulunan bu atıfı sildi. Üçüncü baskıdaki cümleyi aşağıya olduğu gibi koyuyorum:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku,* ÜÇÜNCÜ BASKI, 2011, s.580:

Türk idare hukuku öğretisinde, "maddî yokluk" ve "hukukî yokluk" şeklinde bir ayrım yapılmadan, genel olarak yokluk konusunun anlatıldığı görülmektedir[49].

[49] GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.297-298; GÜNDAY, age., s.165-166; TAN, age., s.764.

Türk hukukunda yokluğun iki türü arasında ayrım yapılmadığı tespitini ilk defa 2003 yılında ben yaptım. Bu tespiti ilk defa Ramazan Çağlayan yapmış değildir. Nitekim Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısında bu tespiti benden aktardıktan sonra bana atıf (s.595, dipnot 45) yaparak benim hak-

kımı teslim etmişti. Oysa bu tespit, değişik bir ifadeyle de olsa Ramazan Çağlayan'ın kitabının üçüncü baskısında da bulunmaktadır (s.580, ilk paragraf). Dolayısıyla bu tespiti verirken, Ramazan Çağlayan'ın, ikinci baskıda olduğu gibi, üçüncü baskıda da bana atıf yapması gerekirdi. Ama Ramazan Çağlayan üçüncü baskıda bana atıf yapmamıştır. Dolayısıyla ortada kaynak göstermeksizin yapılmış bir alıntı vardır.

Türk doktrininde 2003'ten önce yokluğun iki türü arasında ayrım yapılmadığı tespiti benim fikri eserimdir. Bu tespiti, Ramazan Çağlayan hangi kelimelerle kaleme alırsa alsın, ortada yine bir alıntı vardır ve bana atıf yapması gerekir. Yukarıda açıkladığım gibi alıntı, sadece dil sorunu değil, aynı zamanda içerik sorunudur. İlk defa benim yaptığım bir tespiti, benim kelimelerimi kullanmadan ifade etseniz, hatta Türkçe olarak değil, İngilizce olarak ifade etseniz bile bana atıf yapmanız gerekir.

Dahası ilave edelim: Türk doktrininde yokluğun iki türü arasında ayrım yapılmadığı tespiti, 2013 yılı itibarıyla, artık doğru bir tespit de değildir. Ben bu tespiti 2003 yılında yaptım. O zaman için, yani benim kitabımın yayınlanmasından önce, Türk doktrininde yokluğun iki türü arasında bir ayrım yapılmadığı tespiti doğru bir tespitti. Ama ben bu tespiti yapıp, söz konusu kitapta (*İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.879-890) yayınlayınca, Türk idare hukuku doktrininde böyle bir ayrım yapılmış oldu. Dolayısıyla 2013 yılında Ramazan Çağlayan'ın çıkıp, Türk idare hukuku doktrininde yokluğun iki türü arasında bir ayrım yapılmadığını yazması içerik bakımından yanlış bir bilgidir. Yanlışlık, Ramazan Çağlayan'ın 2013 yılında bu bilgiyi yazarken, bu bilgiyi 2003 yılındaki kitaptan aktarıyor olmasından kaynaklanmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın içine düştüğü kronolojik tutarsızlık, bir yazar olarak kendi dilini değil, aktardığı yazarın dilini kullanıyor olmasından doğmaktadır.

Ramazan Çağlayan, yukarıdaki örnekte gösterildiği gibi, alıntılanan paragraflarda bir takım ifade değişiklikleri yapmış ve muhtemelen bu şekilde kaynak gösterme yükümlülüğünden kurtulmuş olduğunu sanarak, ikinci baskıda bana olan atıfları üçüncü baskıdan çıkarmıştır. Oysa kaynağı gösterilmesi gereken alıntılar, kitabının üçüncü baskısında farklı kelimelerle ifade edilmiş olsalar da aynen durmaktadır. Tekrarlayalım: Alıntının konusu, sadece bir dilsel yapı değil, bir bilgi ve düşüncedir. Bir bilgi veya düşünce bir yazardan aktarılıyor ise, hangi kelimelerle aktarılırsa aktarılsın, bilgi ve düşünce aynı kaldıkça ortada bir alıntı vardır ve bunun kaynağının gösterilmesi gerekir.

Bazı durumlarda da Ramazan Çağlayan, ikinci baskıda kaynağını göstererek benden yapmış olduğu bazı alıntıları kitabının üçüncü baskısından olduğu gibi çıkarmıştır. Bunun sebebi muhtemelen söz konusu alıntıları değişik bir şekilde kaleme alamamış olmasıdır.

Daha ileri giderek şunu söylemek isterim: Alıntı bir bilgi veya düşüncenin aktarılmasıdır. Bir yazarın kurgusu, bir yazarın plânı, bir yazarın uslûbu kaynak gösterilerek dahi alınamaz. Aşağıda Bölüm 2'de pek çok örnekte ayrıntılarıyla açıklandığı gibi Ramazan Çağlayan'ın İdarî Yargılama Hukuku isimli kitabının benim eleştirdiğim bölümlerinin plânı, kurgusu ve hatta üslûbu benim kitabımdan alınmadır. Ramazan Çağlayan kitabının ikinci ve üçüncü baskısında benim kitabımla olan plân benzerliklerini olabildiğince gizlemeyle çalışmıştır. Pek çok başlığı değiştirmiş, pek çok başlığı atmış, pek çok başlığı tek bir başlık altında toplamıştır. Plândaki bu görsel farklılıkların dışında, **gerek ikinci baskıda, gerekse üçüncü baskıda** ilgili kısımların plânı, kurgusu ve üslûbu hâlâ benim plânım, kurgum ve üslubumdur. Ne var ki, 30 kelime üzerinden 28 kelimenin aynı olduğu bir metnin alıntı olup olmadığının tartışıldığı bir ülkede, Ramazan Çağlayan'ın benim kurgumu ve üslûbumu da aldığını iddia etmem ispatı imkânsız ve lüks bir iddia olarak kalacaktır.

* * *

Ramazan Çağlayan'ın gerek alıntı usûllerine aykırı olan, gerekse içerik olarak yanlış olan bu bilgiyi içeren bir kitapla 2013 yılında profesör olabilmesi üzücüdür.

* * *

Yukarıda açıkladığım gibi, Ramazan Çağlayan *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabının her baskısında çok önemli değişiklikler yaptı. İkinci baskıda bana yapmadığı atıfları çok büyük ölçüde yaptı. Ben birinci baskıda kaynağı gösterilmemiş alıntıların ikinci baskıda kaynağının gösterilmesinin benim birinci baskıya ilişkin kaynaksız alıntı iddiamı doğruladığını ileri sürünce, bu sefer Ramazan Çağlayan kitabının üçüncü baskısından bana yaptığı bütün atıfları çıkardı. Ama bu durumda da Ramazan Çağlayan'a şu soruyu sormam gerekecek: Madem üçüncü baskıda olduğu gibi bana atıf yapmak gereksizdi, ikinci baskıda aynı konuları benzer paragraflar ile işlerken neden bana 550 küsur atıf yapma gereği hissettiniz?

Sanıyorum Ramazan Çağlayan'ın kitabında yapacağı değişiklikler bundan ibaret kalmayacaktır. Ramazan Çağlayan çok yakında kitabının dördüncü baskısını da çıkaracaktır. Ancak bunun için, benim Ramazan Çağlayan'ın kitabının üçüncü baskısı hakkında da dava açmam veya bir eleştiri kitabı yazıp somut örnekler üzerinden, Ramazan Çağlayan'ın kitabın ikinci baskısında bana atıf yaparak aldığı alıntıların, ifade ediliş biçimleri değişmiş de olsa, çok büyük ölçüde hâlâ kitabın üçüncü baskısında da bulunduğunu göstermem gerekecek. Eğer bunu yaparsam, Ramazan Çağlayan muhtemelen kısa bir süre sonra kitabının dördüncü baskısını yapacak ve dördüncü baskıdan kitabının benden yararlanarak yazdığı "*İptal Davasının Konusu*", "*İptal Davası İptal Sebepleri*" ve "*Tam Yargı Davasında Sorumluluk Esasları*" başlıklı kısımları olduğu gibi çıkaracaktır.

Ramazan Çağlayan'ın yaptığı bu değişikliklerin kendisini hukukî sorumluluktan kurtarıp kurtaramayacağını bilemem. Ama bu yönde yaptığı her değişiklik, kendi ahlakî sorumluluğunu pekiştirmekte, yaptığı her yeni baskı kendisini içinden çıkılmaz etik çelişkiler içine sürüklemektedir.

Burada ayrıca şunu da belirtmek isterim ki, ülkemizin en büyük yayınevlerinden birisi olan Seçkin Yayınevi de artık saygın bir şekilde davranıp, Ramazan Çağlayan'ın kitaplarında altı ayda, onbir ayda yaptığı bu değişikliklerin masum değişiklikler olmadığını anlamalı ve etik olarak problemli bu yeni baskıları yapmaktan vazgeçmelidir.

* * *

Ramazan Çağlayan'ın kitabının üçüncü baskısına yazdığı önsözde, "eserinin kısa zamanda üçüncü baskıya" ulaştığını not etmekte ve "*kitabın üçüncü baskısıyla huzurundayız. Güzel Türkçemizde 'marifet iltifata tabidir' şeklinde güzel bir söz bulunmaktadır*" diye yazmaktadır[21]. Gerçekten de Ramazan Çağlayan'ın kitabının ilk baskısı Eylül 2011'de üçüncü baskısı Ocak 2013'te çıkmıştır. Yani kitap 16 ayda üç baskı yapmıştır. Ben kitabın gerçekten baskısı bittikten sonra mı yeni baskı yaptığını, yoksa Ramazan Çağlayan'ın bir önceki baskıdaki hataları düzeltmek için mi kitabının mevcut baskısı tükenmeden yeni baskısını çıkardığını bilmiyorum. Ama dediği gibi kitap, gördüğü iltifat nedeniyle yeni baskılar yapmış ise, bu durum, ülkemizdeki akademik ciddiyetin seviyesini göstermesi açısından fevkalade üzücüdür. Yığınla usûlsüz alıntının bulunduğu bir ders kitabının meslektaşlarımız tarafından öğrencilerine tavsiye edilmesi ve bu kitabın 16 ayda üç baskı yapması beni Türk üniversite camiasının bir mensubu olmaktan utandırıyor.

VI. RAMAZAN ÇAĞLAYAN'IN HATALARI SEHVEN YAPILMIŞ HATALAR MIDIR?

Belki bazı iyi niyetli okuyucular, Ramazan Çağlayan'ın bu kitapta örneklerini gösterdiğim alıntı hatalarının kasten değil, sehven yapılmış hatalar olduğunu düşünebilir. Hata insana mahsus. Şüphesiz her yazar yaptığı bazı alıntıların kaynağını göstermeyi şu ya da bu sebeple unutabilir. Bu her yazarın başına gelebilecek mazur görülmesi gereken bir şeydir. Ama böyle bir şey, bir alıntı için olur, iki alıntı için olur, üç alıntı için olur; bilemediniz beş alıntı için olur. Yüzlerce alıntı için olmaz.

Burada şu hususun altını çizmek isterim: Bir yazarın diğer bir yazardan usûlsüz alıntı yapıp yapmadığı hususu, haliyle bir kitaptan cımbızla çekip alınan bir veya iki paragraf üzerinden ispatlanamaz. Usûlsüz alıntı sorunu için asıl anlamlı olan şey, kaynağının gösterilmesinin şu ya da bu sebepten unutulmuş olan bir iki alıntıdan ziyade, usulsüz alıntıların ard arda, sistemli

21. Ramazan Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku,* Ankara, Seçkin, Üçüncü Baskı, 2013, Önsöz.

bir şekilde devam etmesidir. Okuyucu benim aşağıda Bölüm 2'de verilen 276 adet örnekte, Ramazan Çağlayan'dan kitabından usûlsüz alıntı örneği olarak seçtiğim cümlelerin veya paragrafların cımbızla seçilmiş cümleler veya paragraflar olduğunu sanmamalıdır.

Aşağıda Bölüm 2'de verilen 276 adet örnek incelenirse görülecektir ki, bu alıntıların ezici çoğunluğu birbiriyle ardışık bir şekilde gitmektedir. Bu alıntılardan bazen üçü dördü Ramazan Çağlayan'ın kitabının aynı sayfasında bulunmaktadır. Bu husus, bu alıntılardaki usûlsüzlüğün, bir hatadan değil, sistemli ve bilinçli bir tutumdan kaynaklandığını gösterir.

Örneğin aşağıda Bölüm 2, Örnek 47, 48, 49 ve 50'de verilen dört alıntı Çağlayan'ın kitabının aynı sayfasından (*İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* s.308) alınmadır. Diğer bir örnek: Bölüm 2, Örnek 92, 93, 94 ve 95'te verilen alıntılar Ramazan Çağlayan'ın kitabının aynı sayfasından (*Ibid.*, s.341) alınmadır. Üstelik bu örneklerde verilen paragrafların geçiş sırası benim kitabımdaki (*İdare Hukuku, op. cit.,* c.I, s.768-770) geçiş sırasıyla aynıdır. Yani Ramazan Çağlayan benim kitabımın ilgili kısmını paragraf paragraf özetlemektedir. Bir başka örnek: Bölüm 2, Örnek, 235, 236, 237 ve 238'de verilen paragraflar Ramazan Çağlayan'ın kitabının aynı sayfasında (*op. cit.,* s.523) bulunmaktadır ve ard arda yer almaktadır. Yani Ramazan Çağlayan'ın kitabının 523'üncü sayfasının üçüncü, dördüncü beşinci ve altıncı paragrafları benden alınmadır. Ve üstelik bu paragrafların sırası benim kitabımdaki (*op. cit.,* c.II, s.1179-1181) aynı sırayla gitmektedir. Bu örnekler Ramazan Çağlayan'ın sehven değil, sistemli olarak benden usulsüz alıntı yaptığını göstermektedir.

Diğer yandan belirtmek isterim ki, "sehven yapılmış hata" argümanı, kaynaksız alıntılar için geçerli olabilecek bir argümandır. Aşağıda Bölüm 2'de verilen 276 adet örneğin bir kısmı kaynaksız alıntı değil, *yanlış kaynak gösterilerek* yapılmış alıntılardır. Bu tür alıntılardaki usulsüzlük için bu usûlsüzlük "sehven" olmuş demek mantıken mümkün değildir. Örnek olarak aşağıda Bölüm 2, Bölüm 2, Örnek 1, 2, 8, 9, 15, 17, 23, 24, 26, 27, 28, 39, 45, 48, 53, 57, 58, 59, 60, 64, 66, 67, 73, 74, 77, 82, 87, 90, 93, 94, 95, 96, 98, 99, 101, 102, 107, 108, 109, 110, 112, 114, 117, 118, 120, 121, 123, 126, 129, 130, 132, 133, 134, 135, 138, 142, 147, 103, 104, 105, 106, 148, 152, 160, 161, 165, 167, 168, 170, 171, 172, 177, 178, 179, 180, 182, 183, 187, 188, 189, 190, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 204, 205, 206, 207, 208, 210, 211, 213, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 226, 228, 229, 231, 232, 233, 235, 236, 238, 239, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 263, 264, 265, 268, 271, 272, 273, 274, 276'ya bakılabilir. Bu örneklerde alıntı gerçekte benden yapılmış olmasına rağmen, Ramazan Çağlayan *bana değil, başka yazarlara* atıf yapmaktadır. Nasıl olacak da, bir yazar, dipnotta benim adımı silip yerine bir başka yazarın adını *sehven* yazacaktır? Dipnotta benim adımı silip,

bir başka yazarın adını yazmak ancak bilinçli ve kasten yapılabilecek bir şeydir.

Diğer yandan Bölüm 2'de verilen 276 adet örneğin bir kısmı kaynaksız alıntı değil, *aldatıcı mahiyette kaynak gösterilerek* yapılmış alıntılardır. Bu örneklerde alıntı gerçekte sadece benden yapılmış olmasına rağmen, dipnotta benim adımın yanında (ve çoğunlukla benim adımdan önce) başka yazarlara (bazen başka bir, bazen iki, bazen üç, bazen dört ve bazen sekiz! yazara) daha atıf yapılmıştır. Bu konuda örnek olarak aşağıda Bölüm 2, Örnek 3, 4, 5, 6, 7, 42, 43, 51, 52, 54, 58, 68, 79, 87, 92, 100, 115, 116, 122, 124, 128, 131, 136, 137, 149, 150, 151, 153, 156, 158, 159, 166, 201, 212, 220, 238, 240, 241, 247, 249, 251, 252, 263'e bakılabilir. Bu tür alıntılardaki hata için "sehven oldu argümanı" haliyle geçerli olabilecek argüman değildir. Alıntı sadece benden yapıldıktan sonra, nasıl olup da daha dört beş yazarın adı sehven yazılacaktır?

VII. RAMAZAN ÇAĞLAYAN'IN HATALARI "ACELECİLİK" VE "ZAMANSIZLIK"TAN MI KAYNAKLANMIŞTIR?

Ramazan Çağlayan *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabının ikinci baskısına yazdığı "Önsöz"de kitabının birinci baskısında bazı hataların olduğunu kabul ediyor ve bunları "acelecilik" ve "zaman yokluğu" ile açıklamaya çalışıyor. Örneğin ikinci baskının Önsözünün bir yerinde şöyle yazıyor[22]:

> Hep bir zamansızlık ve acelecilik içindeyiz. Üniversitedeki ders yoğunluğu yanında, belki de idare hukukçularının yakasını bırakmayan idarî ve danışmanlık görevleri içinde yazmaya vakit ayırmak gerçekten büyük bir meşakkâti göze almayı gerektiriyor.

Ben Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıya yazdığı önsözü ayrıntılarıyla aşağıda "İkinci Baskı Hakkında Gözlemler" başlıklı Dördüncü Bölümde inceleyeceğim. Ramazan Çağlayan'ın İkinci Baskının Önsözünde ileri sürdüğü argümanların doğruluğu hakkında oraya bakılabilir (*infra,* s.595-605). Ancak bu "acelecilik" ve "zamansızlık" konusunda şimdiden bir iki şey söylemek isterim:

"Acelecilik" Hakkında.- Ramazan Çağlayan önsözün bir başka yerinde de *"kitap içinde… kimisi acelecilikten… intaç eden bir çok hata bulunduğun"*dan bahsetmektedir. Atıf eksikliğine acelecilik yol açmış olabilir. Yani Ramazan Çağlayan ana metindeki cümleleri benim kitabımdan almıştır, ama işi acele olduğu için bunların kaynağını dipnotta göstermekle zaman yitirmemiştir. Belki de Ramazan Çağlayan'ın bazı alıntıların kaynağını göstermemesinin gerçek sebebi budur. Ama bu bir özür teşkil edebilir mi? Bu tarz

22. Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* İkinci Baskı, 2012, s.7-8.

bir savunmaya karşı, "özrü kabahatinden büyük" demekten başka ne denebilir? "Aceleye geldi" savunmasına karşı da şunu söylemek isterim: Aşağıda Bölüm 2'de örnek olarak verilen 276 usûlsüz alıntıdan en az yetmiş tanesi aynı zamanda Ramazan Çağlayan'ın kendisinin doçentlik çalışması olduğunu sandığımız 2007 yılında çıkan *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da vardır[23]. Bu kitap 2007 yılında yayınlanmıştır. En az beş yıldır orada duran usûlsüz alıntının neyi aceleye gelmiştir?

"Zamansızlık" Hakkında.- Ramazan Çağlayan'ın İkinci Baskıya yazdığı "Önsöz"de birinci baskıdaki hatalarını açıklamak için ileri sürdüğü sebeplerden biri de "zamansızlık"tır. Adı geçen "Önsöz"ün bir yerinde hataların sebebi olarak "*yoğun çalışma ortamı*"ndan, bir başka yerinde "*zamansızlık*"tan, diğer bir yerinde "*zaman darlığı*"ndan söz edilmektedir[24].

Zaman yokluğu, kaynak göstermeden alıntı yapmaya mazeret olabilir mi? Ramazan Çağlayan'ın bu mazereti kaynak göstermeden yapılan alıntılar için geçerli olsa bile, yanlış ve aldatıcı kaynak gösterilerek yapılan alıntılar için geçerli olamaz. Zira, Ramazan Çağlayan'ın benden aldığı bir paragraf için bana değil, bir Fransız yazara atıf yapması veya gerçekte sadece benden aldığı bir paragraf için dipnotta benim adımın yanında ve çoğunlukla benim adımdan önce birkaç Fransız yazara atıf yapması Ramazan Çağlayan'a bir zaman kazandırmamaktadır.

Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısına yazdığı Önsözde kendisinin içine düştüğü "zaman yokluğu"nun sebeplerini "*üniversitedeki ders yoğunluğu*" ve "*idare hukukçularının yakasını bırakmayan idarî ve danışmanlık görevleri*" şeklinde açıklamaktadır.

Ramazan Çağlayan'ın haftalık ders yükünün kaç saat olduğunu ben bilmiyorum. Görevli olduğu Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesinde birinci öğretimin yanında ikinci öğretimin olduğu ve keza aynı Üniversitede Adalet meslek Yüksekokulu ve İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesinin bulunduğu göz önüne alınırsa Ramazan Çağlayan'ın çok fazla sayıda ders verdiği tahmin edilebilir.

Diğer yandan, Ramazan Çağlayan "zaman darlığı"nın sebebi olarak *"idare hukukçularının yakasını bırakmayan idarî ve danışmanlık görevleri"*ni göstermektedir. Baştan buna bir anlam veremedim. Daha sonra Kırıkkale Üniversitesinin web sitesinde yayınlanan Ramazan Çağlayan'ın Özgeçmişine baktığımda "Yöneticilik Görevleri" başlığı altında gerek Kırıkkale Üniversitesinde, gerekse çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarında tam 12 adet "yöneticilik görevi"nin olduğunu hayretle gördüm[25].

---

23. Bu hataların listesi hakkında aşağıda Dördüncü Bölüme (s.619-647) bakılabilir.
24. Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* İkinci Baskı, 2012, s.7-8.
25. http://www.kku.edu.tr/akademik/goster.php?sicilno=1952 (Erişim: 8 Mart 2013)

Özetle, Ramazan Çağlayan, 2008'den bu yana, halen veya çeşitli zamanlarda, Kırıkkale Üniversitesi Rektör Danışmanlığı, Hukuk Fakültesi Dekan Yardımcılığı, Yükseköğretim Kurulu 1. Hukuk Müşavirliği, BOTAŞ Genel Müdürlüğü Hukuk Danışmanlığı, Başbakanlık Bilgi Edinme ve Değerlendirme Kurulu üyeliği gibi pek çok idarî görevlerde bulunmuştur[26]. Ramazan Çağlayan ayrıca İstanbul'da da bir ofisi bulanan Ankara merkezli *PlusHukuk* isimli danışmanlık firmasında danışmanlık yapmaktadır[27].

Kimse kimsenin alnına silah dayayarak Yükseköğretim Kurulu 1. Hukuk Müşavirliği, BOTAŞ Genel Müdürlüğü Hukuk Danışmanlığı, Başbakanlık Bilgi Edinme ve Değerlendirme Kurulu üyeliği yaptırmıyor. Yine kimse kimsenin alnına silah dayayarak bir özel danışmanlık firmasında danışmanlık yaptırtmıyor. Bu görevleri kabul edip, bunların nimetlerinden yararlanıp, sonra da, yaptığı usûlsüz alıntılara mazeret olarak "üniversitedeki ders yoğunluğu"nu ve "idare hukukçularının yakasını bırakmayan idarî ve danışmanlık görevleri"ni ileri sürmenin ikna edici bir yanı yok.

Haliyle şu sorular Ramazan Çağlayan'a doğal olarak sorulabilir: Rektör Danışmanlığı, Dekan Yardımcılığı, Yükseköğretim Kurulu 1. Hukuk Müşavirliği, BOTAŞ Genel Müdürlüğü Hukuk Danışmanlığı, Başbakanlık Bilgi Edinme ve Değerlendirme Kurulu üyeliği yapmak için zamanınız var da, yaptığınız alıntının kaynağını göstermek için mi zamanınız yok? Bir danışmanlık firmasında danışmanlık yapmak için zamanınız var da, yaptığınız alıntının kaynağını göstermek için mi zamanınız yok?

VIII. RAMAZAN ÇAĞLAYAN'IN USÛLSÜZ ALINTILARI, ACEMİLİKTEN VEYA BİLGİSİZLİKTEN Mİ KAYNAKLANMIŞTIR?

Belki bazı iyi niyetli okuyucular, Ramazan Çağlayan'ın yaptığı alıntı hatalarının acemilikten veya alıntı ve atıf usûlleri konusundaki bilgisizliğinden kaynaklandığını ve dolayısıyla bunların mazur görülmesi gerektiği düşünebilirler. Nitekim Ramazan Çağlayan da *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabının ikinci baskısının "Önsöz"ünün ikinci paragrafında, hataların sebebi olarak "acemiliği"ni gösterip şöyle yazmaktadır:

> Meselenin zorluğunu acemice bir gözüpeklikle böyle bir çalışmaya girişerek idrâk etmiş oldum.

26. http://www.kku.edu.tr/akademik/goster.php?sicilno=1952 (Erişim: 8 Mart 2013)
27. http://www.plushukuk.com/danisma-kurulu/ (Erişim tarihi: 8 Mart 2013)

"*Acemice bir gözüpeklik*", Ramazan Çağlayan'ın yaptığı usûlsüz alıntılara bir mazeret olabilir mi? Acemilik, bir lisans öğrencisinin, bir yüksek lisans öğrencisinin, bilemediniz bir doktora öğrencisinin yazdığı bir tez için, belki bir ölçüde mazeret olabilir. Zaten acemilikten kaynaklanan hatalar olmasın diye, bu tür çalışmalar, bir tecrübeli bir danışmanın gözetimi altında hazırlanır ve bu çalışmalar savunulmadan önce danışmanın onayı alınır ve keza danışmanın gözden kaçırdığı acemilikler var ise, savunma aşamasında, bunların düzeltilmesi jüri tarafından istenir. Doktorasını vermiş her akademisyenin artık kendi başına çalışma yapma, kendi başına kitap yazma yeterliliğine sahip olduğu kabul edilir. O nedenle doçentlik çalışmaları danışmanlığa tâbi olan veya yayınlanmadan önce jüri incelemesinden geçmesi gereken çalışmalar değildir. Zira doktora sahibi bir akademisyenin artık "acemi" olmadığı varsayılır.

Ramazan Çağlayan 1968 doğumludur. Kırıkkale Üniversitesi web sitesinde yayınlanan Özgeçmişine[28] bakılırsa şimdiye kadar 8 kitap, 24 makale yayınlamıştır. 2'si uluslararası olmak üzere toplam 10 adet sempozyumda sunulmuş bildirisi vardır. Bunların dışında toplam 14 adet panelde "panelist" olmuştur. Ramazan Çağlayan 1999'da yardımcı doçent, 2007 yılında doçent olmuştur. Bizim burada eleştirdiğimiz *İdarî Yargılama Hukuku* kitabının yayınlandığı 2011 yılı itibarıyla yardımcı doçent olalı 12 yıl, doçent olalı 4 yıl olmuş, 44 yaşında kıdemli bir akademisyendir. Bu vasıfta birisinin yaptığı usûlsüz alıntıları "acemilik" ile savunması inandırıcı değildir. Dahası Ramazan Çağlayan da kendisini "acemi" olarak görmemektedir ki, 2013 yılının başında profesör olmuştur. Kitabının ikinci baskısına yazdığı önsözde "acemice bir gözüpeklik" ile kitap yazdığını itiraf eden bir öğretim üyesinin, bu kitabın yayınlanmasından on bir ay sonra profesörlük kadrosuna başvurması ve bu başvuruda pek muhtemelen "başlıca araştırma eseri" olarak söz konusu kitabı göstermesi ne büyük bir çelişki!

Belki bir ihtimal hâlâ iyi niyetli okuyucular, Ramazan Çağlayan'ın idare hukukunda tecrübeli olsa bile, alıntı ve atıf usûllerini bilmediğini ve bu bilgisizliğinin bu hatalara yol açtığını düşünebilirler. Öncelikle belirtelim ki, her akademisyen, kendi alanındaki alıntı ve atıf usûllerini mesleğinin daha ilk yıllarında öğrenir. Yüksek lisans programlarında "bilimsel araştırma ve yazma yöntemleri" diye dersler vardır. Doçent olmuş birisinin bu usûlleri bilmemesi mümkün değildir. Eğer bir ihtimal bilmiyor ise, bu, "mazereti suçundan büyük" misali bir mazerettir.

Belki bir ihtimal hâlâ iyi niyetli okuyucular, Ramazan Çağlayan'ın idare hukukunda tecrübeli olsa bile, fikir ve sanat eserleri hukuku alanında uzman olmadığını, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci madde-

28. http://www.kku.edu.tr/akademik/goster.php?sicilno=1952 (Erişim: 5 Nisan 2013).

sindeki alıntı şartlarını bilmediğini ve bu bilgisizliğinin bu hatalara yol açtığını düşünebilir. Bu düşünceye karşı "kanunu bilmemek mazeret sayılmaz" cevabı verilebilir. Ama bu cevabı da vermeye gerek yoktur. Çünkü Ramazan Çağlayan, FSEK, m.35'de öngörülen alıntı ve atıf şartlarını mükemmel olarak bilmektedir. Zira bu konuda 2008 yılında "*İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine*" başlıklı bir makale yayınlamıştır[29]. Yani Ramazan Çağlayan, fikir ve sanat eserleri hukuku alanında alıntı ve intihal konusunda bir makale yayınlayacak kadar bilgilidir. İktibas ve intihal konusunda bir makale yazmış bir akademisyenin üç yıl sonra usûlsüz alıntı yaptığı iddiasıyla karşı karşıya kalması ilginç ve yaptığı alıntılardaki usulsüzlüğün bilinçli olduğunu göstermek bakımından anlamlıdır.

Alıntı ve atıf usûlleri konusunda "acemilik" veya "bilgisizlik" ile ilgili olarak son olarak şunu söyleyeyim. Aslında Ramazan Çağlayan'ın atıf usûlleri konusunu bilip bilmediği sorunu, Ramazan Çağlayan için ayrıca tartışılması gereksiz, lüks bir sorundur. Çünkü Ramazan Çağlayan, içinde yüzlerce alıntı olmasına rağmen, tek bir atıf yapmadan, tek bir kaynak göstermeden 498 sayfalık bir idare hukuku kitabı yayınlayabilmiş bir yazardır[30]. Kaynak göstermeden alıntı yapılamayacağını bırakınız öğretim üyeleri, öğrenciler dahi bilmektedir. Ramazan Çağlayan'ın asıl sorunu alıntı ve atıf usûllerini bilmiyor olması değil, sebebi anlaşılamayan bir cesaret ve cüret içinde bulunmasıdır.

IX. RAMAZAN ÇAĞLAYAN BİR PİŞMANLIK İÇİNDE MİDİR?

Haliyle ben Ramazan Çağlayan'ın psikolojisini bilemem. İnsanların zihninden geçen düşünce ve duygulara değil, vakıalara bakmak lazım. Ama meselenin insanî boyutu nedeniyle "pişmanlık" konusunda da birkaç şey söylemek isterim: Pişmanlık içinde olan iyi niyetli birisinin yapması gereken şey, hatalarını açıkça kabul edip, alenî olarak benden özür dilemekten ibarettir. Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısının önsözünde bu yönde atılmış bir adım vardır. Ama aşağıda "İkinci Baskı Hakkında Eleştiriler" başlıklı Üçüncü Bölümde sebeplerini göstereceğim gibi bu adım fevkalade yetersiz ve beni tatmin etmekten uzaktır. Ama yine de Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda attığı bu yetersiz adımı önemsiyordum.

---

29. Ramazan Çağlayan, "İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine", *E-Akademi: Hukuk Ekonomi, Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi,* Nisan 2008, Sayı 74, http://www.e-akademi.org/makaleler/rcaglayan-1.htm. (Erişim: 2 Mart 2013).
30. Ramazan Çağlayan, *İdare Hukuku ve İdarî Yargılama Hukuku,* Ankara, Dinamik Akademi, 3. Baskı, 2011. Bu kitaptaki kaynaksız alıntılar hakkında bkz.: Gözler, *Ramazan Çağlayan'ın İdare Hukuku ve İdarî Yargılama Hukuku İsimli Kitabı Hakkında Eleştiriler, op. cit.* (Tam metin: www.idare.gen.tr/caglayan.htm).

Ne var ki, Ramazan Çağlayan, yukarıda açıkladığımız gibi, ikinci baskıdan 11 ay sonra çıkardığı kitabının üçüncü baskısından ikinci baskıda bana yaptığı 550 küsur atıfı bir çırpıda çıkarmış ve kitabın bibliyografyasından da benim adımı silmiştir. Eğer Ramazan Çağlayan hatalarını fark edip, hatalarından pişmanlık duyuyor olsaydı, böyle bir şey yapmazdı. Ramazan Çağlayan'ın kitabının üçüncü baskısından, ikinci baskıda bana olan 550 küsur atıfı çıkarması ve bibliyografyasından benim adımı silmesi, bir pişmanlığın değil, olsa olsa bir "meydan okuma"nın ifadesidir. Ramazan Çağlayan'ın kitabının üçüncü baskısında bana yaptığı 550 küsur atıfı çıkarması ve bibliyografyadan ismimi silmesi benim sabrımı taşıran son damla oldu.

X. SON BİRKAÇ SÖZ

Bu kitabı yazmak bana yarar değil, zarar verdi. Emeğim ve zamanım gitti; sinirlerim gerildi. Ama belki bu kitabın bana ve Ramazan Çağlayan'a verdiği zararın dışında doğuracağı bir genel yarar da olur: Türk hukuk yazınında belki artık yazarlar, alıntı yapmak ve kaynak göstermek konusunda daha dikkatli olurlar. Belki bu kitap buna bir vesile olur. Bu eleştiri kitabında, alıntı yapılmasında ve kaynak gösterilmesinde sıklıkla yapılan hatalara yüzlerce örnek vardır. Belki bu konuda gerekli bilgi ve tecrübeden yoksun genç akademisyenler, alıntı yaparken ne zaman "aynen alıntı", ne zaman "mealen alıntı" yapacaklarını, ne zaman ve nasıl kaynak göstereceklerini, bu kitaptaki örneklere bakarak öğrenirler.

Belki bana ve Ramazan Çağlayan'a zarar veren bu kitap, Türk hukuk literatürüne bir yarar sağlar. Bu literatürde herkesçe bilinen, ama açıkça dile getirilmeyen usûlsüz alıntı ve taklitçilik sorunlarının tartışılmasına vesile olur. Böylece bu kitap bir kişisel hesaplaşma kitabı olmaktan çıkıp, belki hukuk alanında bilimsel yazma ve yayın etiği konusunda bir örnek olay teşkil eder.

* * *

Son olarak şunu da söylemek isterim: Geçen ay yayınladığım *Ramazan Çağlayan'ın İdare Hukuku ve İdari Yargılama Hukuku İsimli Kitabı Hakkında Eleştiriler* (Bursa, Yazarın Kendi Yayını, 2013 <www.idare.gen.tr/caglayan.htm>) isimli kitap, bu kitaptan önce yayınlanmış olsa da, gerçekte bu kitabın yüzde 90'ı, geçen ay yayınladığım kitaptan önce yazılmıştır. Buradaki "Giriş" bölümündeki bazı paragraflar, "Alıntı ve Alıntı Şartları" başlıklı Birinci Bölümde ve "Ramazan Çağlayan'ın Muhtemel Savunmaları ve Bunlara Karşı Cevaplarım" başlıklı Beşinci Bölümde bazı genel bilgiler her iki kitapta da ortak olarak bulunmaktadır. Belki bu iki kitabı birleştirip, Ramazan Çağlayan'ın kitapları hakkında tek bir eleştiri kitabı yazmak daha doğru olacaktı. Ama ben daha fazla gecikmeden diğer kitabı çıkarmayı arzu ettim.

* * *

Bu kitabın yazım tekniği hakkında da bir iki şey söylemek isterim: Bu kitapta Ramazan Çağlayan'ın kitabı hakkında genel ve soyut iddialarda bulunmaktan olabildiğince kaçındım. Aşağıda görüleceği gibi 276 adet örnek üzerinden, Ramazan Çağlayan'ın şu şu cümleleri benim kitabımın şu şu cümlelerinden mealen veya aynen alınmıştır dedim. İddiamı ispatlamak için de Ramazan Çağlayan'ın cümleleri ile benim cümlelerimi alta alta kutular içinde verdim ve bunların nasıl aynı olduklarını ve birbirine nasıl benzediklerini aralarında karşılaştırma yaparak göstermeye çalıştım. Hatta Ramazan Çağlayan'ın cümlelerini verirken, bir yanlış anlaşılmaya mahal vermemek için bu cümleleri tekrar yazmadım, onun kitabının orijinal metninden *scanner* ile tarayıp veya fotoğrafını çekip bu kitaba koydum.

* * *

Bu kitapta kullanılan üslûp ve dil hakkında da bir iki açıklamada bulunmak isterim. Öncelikle şunu söyleyeyim. Usûlsüz alıntıya kurban giden 2800 sayfalık iki ciltlik *İdare Hukuku* isimli kitabımı yazarken benim çektiğim meşakkatin, katlandığım fedakarlığın ne olduğunu kimse bilemez. İnanınız, kendi cümlelerimi Ramazan Çağlayan'ın kitabında okudukça çileden çıktım. Kendi beynimin ürünü olan fikirleri, büyük bir emek ve zaman harcayarak yazdığım satırları bir başkasının sahiplendiğini görmek benim içimi acıttı. Hele Ramazan Çağlayan'ın kitabının üçüncü baskısında, ikinci baskısında bana yaptığı 550 küsur atıfı bir çırpıda çıkarması ve bibliyografyadan adımı silmesi benim sabrımı taşırdı. Böyle bir psikoloji içinde bulunmam, zaten genelde de oldukça sert bir üslûbu olan benim bu kitaptaki üslûbumu daha da sertleştirmiş olabilir. Bu noktada özellikle belirtmek isterim ki, benim kişisel olarak Ramazan Çağlayan'ı kırmak, Ramazan Çağlayan'ın şahsına saldırmak gibi bir niyetim asla yoktur. Benim derdim Ramazan Çağlayan'ın benden yapmış olduğu usûlsüz alıntılarla.

Yukarıda açıkladığım sebeplerle bu kitabı yazarken sinirlerim fevkalade gerilmiş olsa da, bu kitapta eleştirilerimde aşırıya kaçmamaya, elimden geldiği kadar objektif ve tasvir edici bir üslûp içinde kalmaya ve özellikle de kırıcı bir dil kullanmamaya gayret ettim. Örneğin bu kitapta Ramazan Çağlayan'ın alıntılarına ilişkin olarak "intihal", "aşırma", "çalıntı", *plagiarism* gibi terimleri kullanmamaya özen gösterdim. Bu terimler fikir ve sanat eserleri hukukunda kullanılan teknik terimlerdir. Dolayısıyla bu kitapta, Ramazan Çağlayan'ın usûlsüz alıntıları hakkında yeri geldikçe bu terimlerden birini kullanabilirdim. Ancak ben bunu yapmadım. Kasten onların yerine daha nötr olduğunu düşüncesiyle "usûlsüz alıntı", "hukuka aykırı alıntı", "kaynaksız alıntı" veya "yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösterilerek yapılmış alıntı" gibi terimleri kullandım. ■

ÖZGÜNLÜK HAKKINDA BİR NOT

Ramazan Çağlayan'ın kitabı hakkında aşağıda 276 adet örnek üzerinden pek çok eleştiri yönelteceğim. Bu eleştiriler, aşağıda ayrıntılarıyla görüleceği gibi, Ramazan Çağlayan'ın alıntılarının 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinde öngörülen iktibas şartlarına aykırı olması noktasında toplanmaktadır. Burada şunu da söylemek isterim: Ramazan Çağlayan'ın usûlsüz alıntı yapmaktan daha büyük sorunu, özgünlük düzeyinin düşüklüğü sorunudur.

Ramazan Çağlayan'ın kitabında kendisine has bir akıl yürütme, kendisine has bir sistem, kendisine has bir üslûp yoktur. Ramazan Çağlayan, yazarken kendisinden alıntı yaptığı yazarların etkisi altındadır. Bu etki öylesine güçlü bir etkidir ki, alıntı yaptığı yazarın üslûbunun taklit edilmesi seviyesine varmaktadır. Bu tür bir etkilenme, lisans ve yüksek lisans öğrencileri için belki mazur görülebilir. Ama beş yıllık doçent (ve bu satırların yazılmasından sonra profesör) olan kıdemli bir akademisyen için böyle bir şey haliyle mazeret olamaz.

Ramazan Çağlayan'ın özgünlük düzeyi hakkında bir fikir vermek için, kitabının "Önsöz"ünden önce iç kapaktan hemen sonraki sayfasını örnek olarak vermek istiyorum. Bu sayfada Ramazan Çağlayan'ın Bruno Frappat'dan yaptığı yedi satırlık şöyle Fransızca bir alıntı var[1]:

"L'adminstration à visage inhumain et perverse. Elle refuse les règlements amiablles, et son 'appétit de contentieux' engorge les tribuaux adminstartifs. Quand la justice lui done tort, elle refuse souvent d'appliquer ses décisions. Le proces fait a l'adminsration est aussi vieux qu'elle. On se demande si elle n'y trouve pas du plaisir. Son pouvoir fondé sur l'autorisation n'apparait dans toute sa grandeur que l'orsqu'elle la refuse. L'adminstarion agreable? Elle en mourrai."

F. FRAPPART
(Le Monde, 9 mais 1979, s.16)

1. Ramazan Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku,* Ankara, Seçkin, 2011, iç kapaktan sonra, "Önsöz"den öneki sayfa.

Bu alıntıyı okuyunca çok şaşırdım. Çünkü aynı alıntı olduğu gibi İl Han Özay'ın *Günışığında* isimli kitabının iç kapağında yer almaktadır. İl Han Özay'ın kitabındaki Fransızca alıntıyı aşağıya olduğu gibi koyuyorum[2]:

"L'administration à visage inhumain et perverse. Elle refuse les règlements amiables, et son 'appétit de contentieux' engorge les tribunaux administratifs. Quand la justice lui donne tort, elle refuse souvent d'appliquer ses décisions. Le proces fait a l'administration est aussi vieux qu'elle. On se demande si elle n'y trouve pas du plaisir. Son pouvoir fondé sur l'autorisation n'apparait dans toute sa grandeur que l'orsqu'elle la refuse.
L'administration agreable? Elle en mourrait."*

(Bruno FRAPPART, Le Monde, 9 Mai 1979, p. 16)

İdare hukuku kitabı yazan bir yazar, kitabının iç kapağından sonraki sayfaya, neden bir başka yazarın kitabının iç kapağına koyduğu bir Fransızca alıntıyı koyar?

Bruno Frappat'nın bu güzel Fransızca cümlelerini *Le Monde* gazetesinin 9 Mayıs 1979 tarihli nüshasında İl Han Özay okumuş, idare hukuku için manidar bulmuş, bu cümleleri kesip saklamış, daha sonra vakti gelince kitabının iç kapağına koymuştur. İl Han Özay'ın yaptığı bu şey bir emek ürünüdür ve İl Han Özay'ın "hususiyeti"ni yansıtır. Zira binlerce, milyonlarca gazete yazısından, herhangi bir yedi cümleyi değil, bu yedi cümleyi almıştır. Ramazan Çağlayan'ın yaptığı şey ise bir taklittir. Zira, Ramazan Çağlayan Bruno Frappat'nın söz konusu cümlelerini *Le Monde* gazetesini kendisi okuyarak bulmamış, İl Han Özay'dan görmüştür. İl Han Özay'ın kitabının başına koyduğu bu yedi cümleyi Ramazan Çağlayan da kendi kitabının başına koymaktadır. İl Han Özay bu yedi cümleyi kendi kitabının iç kapağına koymasaydı, Ramazan Çağlayan da koymayacaktı. İl Han Özay'ın kitabının başına *Le Monde* gazetesinden aldığı Fransızca yedi cümle ile süslemesi bir "orijinallik", ama Ramazan Çağlayan'ın aynı yeri cümleyi kendi kitabının aynı yerine koyması ise bir "taklit"tir.

Söz konusu sayfayı geçip Ramazan Çağlayan'ın "Önsöz"ünü okuduğumda İl Han Özay'ın adı geçen kitabının "Önsöz"üne çok benzediğini hayretle gördüm. Ramazan Çağlayan'ın "Önsöz"üne, İl Han Özay'ın "Önsöz"ünün kurgusu, dili, havası ve ruhu hâkimdir. Önsözde yer yer İl Han Özay'ın adının zikredilmesi belki kaynaksız alıntı problemini ortadan kaldırır; ama özgünlük problemini ortadan kaldırmaz. Ramazan Çağlayan'ın "Önsöz"ü, yazarın özgünlük düzeyi konusunda fikir edinmek için mükemmel bir örnektir.

2. Metin, İl Han Özay, *Günışığında Yönetim,* İstanbul, Alfa, 2002, s.XV'da, metnin kaynağı bu sayfanın arkasındaki çevirisinden sonra, sayfa XVI'da yer almaktadır.

Ramazan Çağlayan'ın Frappat'dan Yaptığı Alıntı, Usûlüne Uygun Bir Alıntı mıdır?

Ramazan Çağlayan'ın Bruno Frappat'dan yaptığı yukarıdaki alıntı, orijinal bir alıntı olmadığı gibi, usûlüne uygun olarak yapılmış bir alıntı da değildir. Bu alıntının kendisi alıntı usûllerine, alıntı için gösterilen kaynak da atıf usûllerine aykırıdır. Şöyle:

Ramazan Çağlayan, Bruno Frappat'nın bu cümlelerini *Le Monde* gazetesinin 9 Mayıs 1979 tarihli nüshasından kendisi okumamış, İl Han Özay'ın kitabından aktarmıştır. Bu konuda tartışılmaz bir kanıtımız var: Çünkü söz konusu alıntının yazarı olan kişinin doğru adı "*Bruno Frappat*"dır[3]. İl Han Özay, Bruno Frappat'nın soyadını yanlışlıkla "*Frappart*" diye yazmaktadır[4]. Ramazan Çağlayan'da da aynı hata vardır. Hatanın da alınması, Ramazan Çağlayan'ın asıl kaynağı görmediğine, alıntıyı İl Han Özay'dan aktararak yaptığına delalet eder. Zaten bu alıntıyı izleyen "Önsöz"de de Ramazan Çağlayan bu alıntıyı İl Han Özay'ın kitabından gördüğünü söylemektedir. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın bu alıntısı, asıl kaynağı gerçekten görerek yaptığı bir alıntı değil, bir başka yazar üzerinden yaptığı bir "dolaylı alıntı"dır. O hâlde Ramazan Çağlayan'ın bu alıntının kaynağını "dolaylı atıf" usûlüyle göstermesi gerekirdi. Yani bu alıntının kaynağını gösterirken Ramazan Çağlayan'ın asıl kaynağın künyesini verdikten sonra "*aktaran*" veya "*nakleden*" gibi bir ifadeden sonra alıntıyı kendisinin gerçekten gördüğü kaynağı belirtmesi gerekir. Açıkçası, bu alıntıdan sonra Ramazan Çağlayan'ın

> Bruno Frappat, *Le Monde,* 9 Mayıs 1979, s.16'dan aktaran İl Han Özay, *Günışığında Yönetim,* İstanbul, Alfa, 2002, s.XV[5].

şeklinde atıf yapması gerekirdi. Oysa Ramazan Çağlayan'ın atıfı şu şekildedir:

> **F. FRAPPART**
> **(Le Monde, 9 mais 1979, s.16)**

Bu atıfa bakan okuyucular, Ramazan Çağlayan'ın Bruno Frappat'nın cümlelerini kendisinin *Le Monde* gazetesinin 9 Mayıs 1979 tarihli nüshasından bulup okuduğunu ve buraya aktardığını sanmaktadır. Oysa Ramazan Çağlayan, bu alıntıyı *Le Monde* gazetesinden değil, İl Han Özay'ın kitabından aktarmaktadır. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın bu alıntı için yaptığı

3. Bruno Frappat, idare hukukçusu değil, bir gazetecidir. Söz konusu alıntının yapıldığı gazete yazısında Fransa'da zamanın *Médiateur*'Üniversitesi olan Aimé Paquet'nin "yıllık rapor"unda dile getirdiği eleştirileri haber konusu yapmaktadır.
4. İl Han Özay, *Günışığında Yönetim,* İstanbul, Alfa, 2002, s.XV.

atıf gerçekte görmediği bir kaynağa yapılmış bir "*transit atıf*"[6]tır ve bu nedenle de ortada "aldatıcı mahiyette kaynak gösterme" durumu vardır.

Diğer yandan bu alıntının sadece kaynağının değil, kendisinin veriliş şekli de alıntı usûllerine aykırıdır. Şöyle: Ramazan Çağlayan'ın Bruno Frappat'dan yaptığı alıntı tırnak içinde verilen bir "*aynen alıntı*"dır. Dolayısıyla alıntı verilirken alıntılanan metne bire bir sadık kalınması gerekir. Alıntılanan cümleler, *Le Monde* gazetesindeki haberde tek paragraf olarak değil, üç paragraf olarak düzenlenmiştir[7]. Madem bu bir "aynen alıntı"dır; Ramazan Çağlayan'ın da bu cümleleri üç paragraf olarak vermesi gerekir. Oysa *Le Monde* gazetesinde üç paragraf olan bu cümleler Ramazan Çağlayan'da tek paragraftır. Aslında *Le Monde* gazetesinde üç paragraf olan bu alıntının Ramazan Çağlayan de tek paragrafa dönüşmesi, Ramazan Çağlayan'ın *Le Monde* gazetesini kendi gözleriyle görmediğini, alıntıyı gerçekte İl Han Özay'dan aktardığını ve bu aktarmayı yaparken de pek dikkatli davranmadığını gösterir. İl Han Özay'ın metnini tekrar verelim:

"L'administration à visage inhumain et perverse. Elle refuse les règlements amiables, et son 'appétit de contentieux' engorge les tribunaux administratifs. Quand la justice lui donne tort, elle refuse souvent d'appliquer ses décisions. Le proces fait a l'administration est aussi vieux qu'elle. On se demande si elle n'y trouve pas du plaisir. Son pouvoir fondé sur l'autorisation n'apparait dans toute sa grandeur que l'orsqu'elle la refuse.
L'administration agreable? Elle en mourrait."*

5. Haliyle yazının "*Un procès aussi vieux que l'administration*" başlığını da zikretmesi gerekirdi. Ramazan Çağlayan'ın bu başlığı zikretmiyor; çünkü bu başlığı İl Han Özay da zikretmiyor.
6. "Transit atıf" terimini ilk defa avukatım Fahrettin Kayhan'dan duydum.
7. *Le Monde* gazetesinin 9 Mayıs 1979 tarihli nüshasındaki söz konusu yazının tamamı aşağıda verilmektedir. Söz konusu alıntı, bu yazının son üç paragrafını oluşturmaktadır.

UN PROCÈS AUSSI VIEUX QUE L'ADMINISTRATION

Bruno Frappat

Les grincheux des guichets n'ont qu'à bien se tenir. Dans son rapport annuel, le médiateur, M. Aimé Paquet, dénonce le « calvaire » que subissent les administrés. Et il somme les ministres de faire preuve « de plus de sévérité à l'égard de leurs services ».

L'administration à visage inhumain est perverse. Elle refuse les règlements amiables, et son « appétit de contentieux » engorge les tribunaux administratifs. Quand la justice lui donne tort, elle refuse souvent d'appliquer ses décisions.

Le procès fait à l'administration est aussi vieux qu'elle. On se demande si elle n'y trouve pas du plaisir. Son pouvoir fondé sur l'autorisation n'apparaît dans toute sa grandeur que lorsqu'elle la refuse.

L'administration agréable ? Elle en mourrait.

İl Han Özay'ın kitabındaki paragrafların ilk kelimeleri sağa girintili olarak başlatılmamış ve paragraflar arasında boşluk verilmemiş olsa da, dikkatlice bakıldığında bu metnin üç paragraftan oluştuğu görülür. Birinci paragraf üçüncü satırın sonunda "*…d'appliquer ses décisions*" kelimeleriyle bitiyor ve ikinci paragraf "*Le procès fait à l'administration…*" kelimeleriyle başlıyor; üçüncü paragraf ise "*L'administration agréable? Elle en mourrait*." cümlelerinden ibaret. Ramazan Çağlayan dikkatsizce baktığı için gerçekte üç paragraflık olan bu metni tek paragraf sanmış ve atıf yaptığı *Le Monde* gazetesine de bakma ihtiyacı hissetmediği için bu alıntıyı tek paragraf olarak vermiştir.

* * *

Özetle Ramazan Çağlayan'ın Frappat'dan yaptığı bu alıntı şu iki şeyi göstermektedir: (1) Ramazan Çağlayan, orijinallik düzeyi düşük bir yazardır. (2) Ramazan Çağlayan'ın alıntı yapma ve kaynak gösterme usûlleri konusundaki bilgisinin yetersizdir. İlave edelim. Frappat'dan alıntıladığı bu paragraf üçüncü bir şeyi daha göstermektedir: Ramazan Çağlayan, Fransızca bilgisi yetersiz veya özensiz bir yazardır. Zira, Ramazan Çağlayan'ın Frappat'dan alıntıladığı bu yedi satırlık metinde tam 13 adet yazım yanlışı yapıyor. Bu hususu ayrı bir başlık altında hemen açıklayalım. ■

RAMAZAN ÇAĞLAYAN'IN FRANSIZCA KELİMELERDE YAPTIĞI YAZIM HATALARI NEYİ GÖSTERİYOR?

Ramazan Çağlayan'ın kitabının çeşitli yerlerinde bazı Fransızca alıntılar var. Keza dipnotlarında da atıf yaptığı Fransızca kitap isimleri var. Bu Fransızca alıntılarda ve keza dipnotlardaki kitap isimlerinde Ramazan Çağlayan mazur görülemeyecek sayıda yazım hatası yapmaktadır.

Önce örnek olarak yukarıda da metnini verdiğimiz Ramazan Çağlayan'ın Bruno Frappat'dan yaptığı alıntıdaki yazım hatalarını gösterelim. Aşağıda metinde görüleceği gibi bu **7 satırlık metinde** Ramazan Çağlayan tam **13 adet yazım yanlışı** yapıyor. Önce yanlış kelimeleri metin üzerinde işaretleyelim:

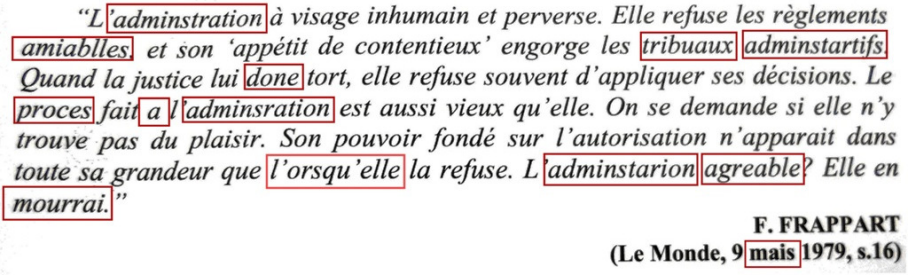

"L'adminstration à visage inhumain et perverse. Elle refuse les règlements amiablles, et son 'appétit de contentieux' engorge les tribuaux adminstartifs. Quand la justice lui done tort, elle refuse souvent d'appliquer ses décisions. Le proces fait a l'adminsration est aussi vieux qu'elle. On se demande si elle n'y trouve pas du plaisir. Son pouvoir fondé sur l'autorisation n'apparait dans toute sa grandeur que l'orsqu'elle la refuse. L'adminstarion agreable? Elle en mourrai."

F. FRAPPART

(Le Monde, 9 mais 1979, s.16)

	RAMAZAN ÇAĞLAYAN'DA	DOĞRUSU
1	*adminstration*	administration
2	*amiablles*	amiables
3	*tribuaux*	tribunaux
4	*adminstartifs*	administratifs
5	*done*	donne
6	*proces*	procès
7	*a*	à
8	*adminsration*	administration
9	*l'orsqu'elle*	lorsqu'elle
10	*adminstarion*	administration
11	*agreable*	agréable
12	*mourrai*	mourrait
13	**mais**	mai

Her yazar, gerek kendi anadilinde, gerekse alıntı yaptığı yabancı dilde yazarken yazım hatası yapabilir. O nedenle bir betindeki yazım hatalarını mazur görmek gerekir. Ama 7 satırlık bir metinde 13 adet yazım hatasının bulunmasının mazur görülebilecek bir yanı yoktur. Üstelik, söz konusu metin, Ramazan Çağlayan'ın kendisinin kaleme aldığı bir metin değildir. İl Han Özay'ın kitabını önüne alıp ona baka baka aktardığı bir metindir[1]. Ramazan Çağlayan, Fransızca kelimeleri, o kelimelere bakarak bile doğru yazamamaktadır. Dahası Ramazan Çağlayan'ın yanlış yazdığı bu kelimeler "*administration* (idare)", "*tribunaux* (mahkeme)", "*procès* (dava)" gibi her idare hukukçusunun her gün kullandığı kelimelerdir. Yine Ramazan Çağlayan'ın "*mai* (Mayıs ayı)" kelimesini "*mais*" şeklinde yazması bir tuhaflık örneğidir. Dahası Ramazan Çağlayan'ın kitabı üç baskı yapmış olmasına rağmen bu 13 hatadan 11'i hâlâ üçüncü baskıda da vardır[2]. Üçüncü baskıda da Ramazan Çağlayan, Frappat'nın yedi satırlık metninde geçen bütün "*administration* (idare)" kelimelerini hatalı olarak yazmıştır.

Ramazan Çağlayan'ın bu özensizliği sadece girişteki bu pasajda değil, kitabın dipnotlarında geçen pek çok Fransızca kitap isminde de görülüyor. Ramazan Çağlayan dipnotlarında atıf yaptığı Fransızca kitapların isimlerini yazarken neredeyse iki kelime üzerinden birinde yazım hatası yapıyor. Bu iddiam abartılı bir iddia olarak görülebilir. O nedenle birkaç örnek vermek isterim. Burada bir veya birkaç defa hatalı yazılmış kelimeleri örnek olarak vermiyorum. Keza Ramazan Çağlayan'ın "*Droit administrative*" veya "*Droit administratif générale*" (örneğin s.129, dipnot 382; s.432, dipnot 108; s.463, dipnot 323; s.463, dipnot 315, 323; s.432, dipnot 87) örneklerinde görüldüğü gibi *masculin* isme *féminin* sıfat ekleme gibi sayısız gramer hatası üzerinde de durmak istemiyorum. Zira bunlar, kitapta onlarca vahim hata yanında çok "lüks" hatalar kalıyor. Burada sadece onlarca defa hatalı yazılmış ve üstelik "*droit* (hukuk)" ve "*administratif* (idarî)" kelimeleri gibi basit ve her idare hukukçusunun gözü kapalı olarak doğru yazması gereken iki kelimenin yanlış yazılmasına örnek vereceğim:

-"Droit" Kelimesinin Yanlış Yazılmasına Örnekler: Ramazan Çağlayan, "hukuk" demek olan "*droit*" kelimesini kelimesinin pek çok yerde yanlış olarak **"daroit"** veya **"draoit"** şeklinde yazmaktadır. Örneğin Ramazan Çağlayan'ın kitabının 332 ve devamı sayfalarında 246, 247, 248 nolu dipnotlarında, yine kitabının 444 ve devamı sayfalarındaki 193, 202, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 201, 211, 214, 215, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 245, 246, 247, 248, 249 nolu dipnotlarda "*droit*" kelimesi yanlış yazılmıştır.

1. Bu arada belirtelim ki, İl Han Özay'ın metninde de yukarıdaki 6 ve 7 noda belirtilen kelimeler yanlış yazılmıştır.
2. Ramazan Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku,* Ankara, Seçkin, 3. Baskı, 2013, s.V.

-"Administratif" Kelimesinin Yanlış Yazılmasına Örnekler: Ramazan Çağlayan "idarî" demek olan "*administratif*" kelimesini pek çok yerde yanlış olarak **"administartif", "administartive", "administratrif", "adminstartif", "admisitratif" veya "atministratif"** şeklinde yazmaktadır. Örneğin Ramazan Çağlayan'ın kitabında **sayfa 51**, dipnot 36'da; **sayfa 53**, dipnot 44'te; **sayfa 72**, dipnot 138'de, **sayfa 83 vd.,** dipnot 202, 203 ve 204'de; **sayfa 147,** dipnot 3'te; **sayfa 308,** dipnot 183'te; sayfa 311, dipnot 202, 203, **sayfa 336 vd.,** dipnot 324, 334, 374, 375, 382, 392, 393, 395, 408, 447, 453, 456, 458, 477 ve 509'da; **sayfa 439 vd.,** dipnot 165, 175, 176, 177, 179, 180; 182, 184 ve 186'da; **sayfa 443**, dipnot 315'te; **sayfa 444 vd.,** dipnot 193, 202, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 214, 215, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 245, 247, 249 ve 250'de; **sayfa 461**, dipnot 308'de "*administratif*" kelimesi yanlış olarak yazılmıştır.

Üstelik bu kelimeler kitap isimlerinde geçen "*droit* (hukuk)" ve "*administratif* (idarî)" gibi basit kelimelerdir. Ramazan Çağlayan, "*droit* (hukuk)" kelimesini en az 40 defa, "*administratif* (idarî)" kelimesini en az 80 defa yanlış yazmaktadır. Ramazan Çağlayan dipnotlarında geçen neredeyse her üç "*administratif*" kelimesinden ikisi yanlış yazılmıştır. Ramazan Çağlayan'ın kitabının dipnotlarında da en az 40 ayrı yerde geçen

> [236] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1357.

örneğinde olduğu gibi *"Daroit Administartif"* kelimelerinin Fransızca bilen insanlarda uyandırdığı duyguyu tarif etmek güçtür.

Türkçede fazla yazım hatası yapmayan bir yazarın, Fransızca kelimelerin yazımında nasıl olup da bu kadar çok hata yapabildiği sorusu kaçınılmaz olarak insanın aklına gelmektedir. Ortada *iki ihtimal* var: Ya Ramazan Çağlayan'ın Fransızca düzeyi fevkalade düşük, ya da Ramazan Çağlayan kitap yazarken aşırı bir özensizlik içinde bulunuyor.

Bu ihtimallerden *birincisi doğruysa*, Ramazan Çağlayan'ın nasıl olup da Fransız yazarlardan bu kadar yoğun alıntı yapabildiği merak konusudur.

Bu ihtimallerden *ikincisi doğruysa* ortada ciddî bir etik problem bulunmaktadır. Zira, ciddî bir bilim adamı, yazdığı 7 satırlık bir metinde 12 yazım hatası yapmaz. Fransız literatürünü kullanarak kitap yazdığını iddia eden ciddî bir *idare hukuku* hocası, yazdığı her iki "*droit* (hukuk)" kelimesinden birinde, her üç "*administratif* (idarî)" kelimesinden ikisinde yazım hatası yapmaz. Özensizliğin bu derecesi mazur görülebilecek bir şey değildir. Aşırı özensizlik bilim etiğine aykırılık teşkil eder[3].

3. "Özensizlik" ile "etik" arasında ilişki konusunda bkz.: Gürol Irzık ve Ayşe Erzan, "Araştırmada Kusurlu Davranışlar", *in* Ayşe Ersan (Ed.), *Bilim Etiği El Kitabı,* Ankara, TÜBA,

2008, s.24; Şevket Ruacan, "Bilimsel Araştırma ve Yayınlarda Etik İlkeler", *http://www.ulakbim.gov.tr/dokumanlar/sempozyum1/sruacan2.pdf* (Erişim: 19 Nisan 2013). Son yıllarda bazı üniversiteler tarafından çıkarılan etik kurul yönergelerinde "aşırı özensizlik" de etik ihlâl olarak tanımlanmaktadır. Örneğin bkz.: *Ankara Üniversitesi Etik Kurul Yönergesi*, m.4/ı (*http://etikkurul.ankara.edu.tr/?bil=bil_icerik&icerik_id=103*); *Hacettepe Üniversitesi Yayın Etiği Komisyonu Yönergesi* (m.4/h) (Erişim Tarihi: 19 Nisan 2013), *http://www.hacettepe.edu.tr/Eklenti/1194, yayinetigi091112.pdf? (Erişim: 19 Nisan 2013*).

YORUMSUZ ÖRNEKLER

Aşağıda (s.81-594) İkinci Bölümde Ramazan Çağlayan'ın *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabında bulunan usûlsüz alıntılara 276 adet örnek verilmiştir. Bu örneklerde önce Ramazan Çağlayan'ın kitabından bir veya birkaç paragraf, sonra da bunların kaynağı olan benim kitabımdaki paragraf veya paragraflar kutu içinde verilmiştir. Bundan sonra da her iki kutu içindeki metinlerin karşılaştırması yapılmış, bu metinler arasında benzerlik bulunup bulunmadığı incelenmiş ve keza Ramazan Çağlayan kaynak göstermiş ise, bu kaynağı usûlüne uygun olup olmadığı tartışılmıştır. Bu tartışmalar, bazen dört beş sayfaya ulaşmıştır. Örnek olarak Bölüm 2, Örnek 8, 17, 23, 26, 47, 48, 60, 62, 73, 81, 88, 99, 102, 104, 114, 121, 141, 142, 147, özellikle 148, 152, 153, 162, 165, 166, 170, 177, 210, özellikle 219, 220, özellikle 224, 233, 236, 247, özellikle 257, özellikle 259, 276'ya bakılabilir. Yani bazen bir veya birkaç paragraflık bir alıntının benden yapılmış bir usûlsüz alıntı olduğunu ispatlayabilmek için dört beş sayfalık açıklama yapmak zorunda kaldım. Bunları yaparken de adeta iğneyle kuyu kazdım.

Bunları okuyan bir dostum, bu açıklamalara aslında hiç gerek olmadığını, Ramazan Çağlayan'ın paragrafının altına benim paragrafımı koyunca her şeyin kendiliğinden ortaya çıktığını, kutu içinde alıntı ve kaynak paragrafların alt alta verilmesinin yeterli olduğunu, hatta bunların altına sayfalarca uzunluğunda açıklama yapılmasının usûlsüz alıntının apaçıklığını gölgelediğini söyledi. Sanıyorum bu düşüncede bir haklılık payı var. Okuyucunun ince tartışmaları okumak zorunda kalmadan usûlsüz alındığını iddia ettiğim alıntı örneklerini yorumsuz olarak ve bir çırpıda görmeye hakkı var. Bu nedenle kitabımın asıl metnine geçmeden önce, alıntı ve alıntı şartları konusunda açıklamalarda bulunmadan önce, Ramazan Çağlayan'ın benden yaptığı usûlsüz alıntılara yorumsuz örnekler vermek uygun olacaktır. İşte **"Yorumsuz Örnekler"** başlıklı bu bölüm böyle bir düşünceden doğdu.

Bu bölümde verilen toplam 90 adet "yorumsuz örnek", aşağıda İkinci Bölümde yer alan 276 adet örneğin içinden seçilmiştir. Her örneğin yanına bu örneğin İkinci Bölümden alındığı örneğin numarası yazılmıştır. Alıntı örneğindeki usulsüzlük konusunda bilgi edinmek isteyenler İkinci Bölümdeki ilgili örneğe bakabilirler.

ÖRNEK 1 (Bölüm 2, Örnek 1'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.10:

Bunun akabinde 1795 tarihli bir kararname çıkarılarak "her ne şekilde olursa olsun idarî işlemlere karşı mahkemelerde dava açılamayacağı" hüküm altına alınmıştır[18].

[18] CHAPUS René, Droit Administratif Général,14. Baskı, Paris 2000, C.I, s.731-732; PİLLET Michel, La Responsabilité Administrative, Paris 1996, s.3;VEDEL Georges/DELVOLVÉ Pierre, Droit Administratif, Paris 1992, C.1, s.101; BONNARD, age., s.178.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.45:

Keza 16 Fructidor Yıl III [1795] tarihli bir Kararname "her ne türde olursa olsun mahkemelerde idarî işlemler hakkında dava açılamayacağını" hüküm altına almıştır.

ÖRNEK 2 (Bölüm 2, Örnek 9'dan)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.52-53:

Fransız Uyuşmazlık Mahkemesi 1921 tarihli bir kararında[41], sınaî ve ticarî kamu hizmetlerinin özel hukuka tabi olduğuna ve bunlardan doğan davaların adlî yargının görev alanına girdiğine karar vermiştir.

[41] Tribunal des Conflits, Société commerciale de l'ouest africain, 22.01.1921, RDCE, s.91.

Kemal Gözler, *İdare Hukuku Dersleri,* Bursa, Ekin, 2010, s.47:

Fransız Uyuşmazlık Mahkemesi *Bac d'Eloka* diye bilenen 22 Ocak 1921 tarihli *Société commerciale de l'Ouest africain* kararında, sınaî ve ticarî kamu hizmetlerinin özel hukuka tâbi olduğuna ve bunlardan kaynaklanan uyuşmazlıkların adlî yargının görev alanına girdiğine karar vermiştir[120].

120. Tribunal des conflits, 22 Ocak 1921, *Société commerciale de l'ouest africain,* RDCE, 1921, s.91 (Long *et al., op. cit.,* s.228).

ÖRNEK 3 (Bölüm 2, Örnek 22'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.134:

Fransız Danıştayı, idarenin takdir yetkisini "*açık takdir hatası*" ya da "*açık değerlendirme hatası*" denilen istisnai durumlarda denetlemektedir. Böyle bir

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.841:

Fransız Danıştayı, idarenin takdir yetkisini, "açık takdir hatası" veya "açık değerlendirme hatası (*erreur manifeste de l'appréciation*)" denilen istisnaî durumlarda denetlemeyi kabul etmektedir[881].

ÖRNEK 4 (Bölüm 2, Örnek 23'ten)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.134:

denetime Fransız hukukunda "minimum denetim (*contrôle minimum*)"[407] veya "sınırlı denetim (*contrôle restreint*)"[408] denilmektedir. Fransız Danıştay'ı bazı

407 RİVERO, age., s.242.

408 CHAPUS, age., C.I, s.1049.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.841:

Fransa'da hakimin açık takdir hatasına dayanarak yaptığı denetime, "minimum denetim (*contrôle minimum*)"[886] veya "sınırlı denetim (*contrôle restreint*)"[887] denmektedir.

886. Rivero, *op. cit.,* s.242.
887. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1061.

ÖRNEK 5 (Bölüm 2, Örnek 24'ten)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.134:

Fransız Danıştay'ı bazı konularda "sınırlı denetimi" de yapmamaktadır. Başka bir ifade ile "açık takdir hatası" ilkesini de kullanmamakta, idarenin takdir yetkisini hiç denetlememektedir. Örneğin sınav jürilerinin yaptığı değerlendirmeler[409], sportif faaliyetlerde hakem kararları[410], *Legion d'honneur* nişanının verilmesi[411] bu konulardandır.

409 Conseil d'Etat, 20 Mart 1987, *Cambus,* AJ 1987, s.550, CHAPUS, age., C.I, s.1049

410 Conseil d'Etat, 25 Ocak 1991, *Vigier,* AJ.1991, s.389, CHAPUS, age., C.I, s.1049

411 Conseil d'Etat, 10 Aralık 1986, *Lorédon,* AJ 1987, s.132, CHAPUS, age., C.I, s.1051.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.843:

Burada şunu özellikle belirtmek isteriz ki, Fransız Danıştayı bazı alanlarda idarenin takdir yetkisini hiçbir şekilde denetlemeyi kabul etmemektedir. Yani bazı alanlarda Fransız Danıştayı "açık takdir hatası" tekniğini de kullanmamaktadır[893]. Bu alanlar şunlardır: Sınav jürilerinin yaptığı değerlendirmeler[894], sportif müsabakalarda hakem kararları[895], *Legion d'honneur* nişanının verilmesine ilişkin değerlendirmeler[896], ..imtiyaz sözleşmesinde imtiyazcının seçimi işlemi[897].

893. Long *et al., op. cit.,* s.644-645.
894. Conseil d'État, 20 Mart 1987, *Cambus,* RDCE, 1987, s.100 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.644)
895. Conseil d'État, Section, 25 Ocak 1987, *Vigier,* RDCE, 1987, s.29 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.177).
896. Conseil d'État, 10 Aralık 1986, *Lorédon,* RDCE, 1986, s.516 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.644).
897. Conseil d'État, 17 Aralık 1986, *Société Hit TV,* RDCE, 1986, s.607 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.644).

ÖRNEK 6 (Bölüm 2, Örnek 26'dan)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.135:

Teknik konularda uzman olmayan hâkim, konunun uzmanı olan idarenin gözden kaçırdığı hataları "apaçık" bir şekilde nasıl görecektir[417]?

[417] VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.2, s.328.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.844:

Georges Vedel ve Pierre Delvolvé'nin haklı olarak sordukları gibi, teknik konularda uzman olmayan hâkim, nasıl olacak da, konunun uzmanı olan idarecilerin gözden kaçırdıkları hataları "apaçık" bir şekilde görecektir[899]?

899. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.328.

Georges Vedel ve Pierre Delvolvé, *Droit administratif,* Paris, PUF, 1992, c.II, s.328:

Mais comment le juge, qui n'est pas un spécialiste, peut-il voir une erreur manifeste que n'a pas vue l'administrateur compétent?

Aslına sadık bir çeviri: "Ama uzman olmayan hâkim, uzman olan idarecilerin görmedikleri açık hatayı nasıl görecektir?"

ÖRNEK 7 (Bölüm 2, Örnek 29'dan)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.136-137:

Fransız Danıştay'ı bu tekniği ilk defa 1971 tarihli *Ville nouvelle Est* kararında[430] kullanmıştır. ...

"*...Bir işlem hakkında ancak özel mülkiyete verdiği zararlar, mali külfeti ve muhtemelen sosyal nitelikteki sakıncaları, sunduğu yararlar karşısında aşırı değilse kamuya yararlılık kararının hukuka uygun (olduğu)...*"

şeklinde karar vermiştir. Görüldüğü üzere burada mahkeme, idarî işlemin fayda ve zararlarını tartmakta, zararı fazla çıkarsa iptal kararı vermektedir[431].

[431] VEDEL/DEKVOLVE, age., C.2, s.324.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.846:

Fransız Danıştayı bu tekniği ilk defa 28 Mayıs 1971 tarihli *Ville nouvelle Est* kararında kullanmıştır[910]. Fransız Danıştayı bu kararında,

> "bir işlem hakkında ancak özel mülkiyete verdiği zararlar, malî külfeti ve muhtemelen sosyal nitelikteki sakıncaları, sunduğu yararlar karşısında aşırı değilse kamuya yararlılık kararının hukuka uygun olarak verilebileceğine"

hükmetmiştir[911]. Diğer bir ifadeyle, bu teknikte işlemin yarar ve zararları hâkim tarafından tartılmakta; zararları yararlarından fazlaysa karar iptal edilmektedir[912].

910. Conseil d'État, Assemblée, 28 Mayıs 1971, *Ville Nouvelle Est,* RDCE, 1971, s.409 (Bu kararın metni ve açıklaması Long *et al., op. cit.,* s.623-635'te bulunmaktadır).
911. Conseil d'État, Assemblée, 28 Mayıs 1971, *Ville Nouvelle Est,* RDCE, 1971, s.409 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.625)
912. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.324.

ÖRNEK 8 (Bölüm 2, Örnek 31'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.280:

İdarî işlemin yapılmasından önceye tekabül eden, karar almaya yetkili makamı bağlamayan; ancak bu makamı bilgilendirici, aydınlatıcı, yönlendirici nitelikteki işlemlere, hazırlık işlemleri ya da ön işlemler denilir. Bu tür işlemler, nihai işlemin gerçekleşmesi için, aşılması gereken safhaları oluşturur.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.595:

"Hazırlık işlemleri (*mesures préparatoires*)"[114], bir idarî kararın alınmasından önce yapılan, karar almaya yetkili makamı bağlamayan; ama bu makamı bilgilendirici, aydınlatıcı ve yönlendirici işlemlerdir. Bu tür işlemler, asıl işlemin hazırlık sürecinde aşılması gereken bir aşamayı oluştururlar[115].

ÖRNEK 9 (Bölüm 2, Örnek 32'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.281:

-Asıl kararı hazırlayıcı değerlendirmeler: Atama, unvan verme gibi bazı işlemlerden önce, yazılı ve sözlü sınavlar, mülakatlar, tez veya eser incelemeleri gibi değerlendirmeler yapılmaktadır. Burada asıl işlem, atama yahut atamama, unvanı verme ya da vermeme işlemidir.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.599:

Asıl Kararı Hazırlayıcı Değerlendirmeler[1].- Atama, unvan verme gibi bazı işlemlerden önce yazılı ve sözlü sınavlar, mülakatlar, tez veya eser incelemeleri gibi çeşitli değerlendirmeler yapılır. Burada asıl işlem atama veya atamayı reddetme, unvan verme veya vermeme işlemleridir.

1. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.180.

ÖRNEK 10 (Bölüm 2, Örnek 33'ten)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.281:

bb. Teyit Edici İşlemler

Bir idarî işlemden sonra gelen, onu teyit eden, halkın bilgisine sunan, ilgililere duyuran, o işlemin varlığını tespit eden işlemler de, icrai nitelikte olmayan işlemlerdir. Bunlar mevcut idarî işleme herhangi bir ilave yapmadığı gibi, bir değişiklik de yapmazlar. Bu bağlamda, bir işlemin ilgilisine tebliğ edilmesi de icrai nitelikte değildir ve tek başına dava konusu edilemez.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.606:

2. Teyit Edici İşlemler

İdarî karardan sonra gelen, onu teyit eden, onu halkın bilgisine sunan, onun varlığını tespit eden, onu yorumlayan, onu tekrar hatırlatan işlemler, icraî nitelikte değildir. Zira, böyle işlemler mevcut bir idarî karara hiçbir şey ilâve etmezler; dolayısıyla mevcut idarî karardan farklı, yeni bir karar değildirler; dolayısıyla bunlara karşı iptal davası da açılamaz[154].

ÖRNEK 11 (Bölüm 2, Örnek 37'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.282:

(1)Sirküler (genel tebliğ): Hiyerarşik amirlerin (özellikle bakanların) hiyerarşi yetkisine dayanarak, astlarına, onların uygulamakla yükümlü oldukları mevzuatı yorumlaması ve uygulaması konularında verdikleri emir, talimat ve görüşlere, sirküler denir. Sirküler, mevzuata yeni bir şey katmazlar, yeni kurallar getirmezler. Sadece mevzuatın açıklanmasından ibaret olduğundan, tek

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.608:

Tanım.- "Sirküler (*circulaires*)", hiyerarşik amirlerin, özellikle bakanların, sahip oldukları hiyerarşi gücüne dayanarak, astlarına onların uygulamakla yükümlü oldukları kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerinin "yorumlanması (*interprétation*)" ve "uygulanması (*application*)" konusunda verdikleri emir, talimat ve görüşlerdir. …Bunlar … yeni bir kural koymazlar; kanunlardaki, tüzüklerdeki, yönetmeliklerdeki kurallara yeni bir şey eklemezler; yaptıkları tek şey zaten mevcut olan mevzuat hükümlerini açıklamak, yorumlamak ve bunların nasıl uygulanacağını göstermekten ibarettir.

ÖRNEK 12 (Bölüm 2, Örnek 38'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.282:

(2)Direktifler: Talimat da denilen direktifler, hiyerarşik amirlerin (özellikle bakanların), kanunun verdiği takdir yetkisini, somut olaylarda ne şekilde kullanacaklarını astlarına bildirmesi işlemidir. Böylece benzer olaylarda, nasıl davranılacağı ortaya konulmaktadır.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.615:

Tanım.- "Direktifler (talimat, yönerge *directives*)", hiyerarşik amirlerin, özellikle bakanların, astlarına, takdir yetkisine sahip oldukları alanlarda, takdir yetkilerini somut olaylarda nasıl kullanacakları yolunda verdikleri emir ve talimatlardır.

ÖRNEK 13 (Bölüm 2, Örnek 45'ten)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.290:

Fransız Danıştayının ifadesi ile "*sözleşmeden ayrılabilir bir işlemin iptali, sözleşme üzerinde doğrudan bir etkiye sahip değildir; sözleşme tarafların kanunu olarak kalır*"[83].

[83] *"L'annulation…de l'acte détachable du contrat n'a pas par aller elle-même aucun effêt sur ce conrate: celui-ci demeure la loi des parties"* (CHAPUS, Droit de Contentieux, s.638).

Gözler, İdare Hukuku, op. cit., 2003, c.II, s.191:

Fransız Danıştayı Rapor ve Etüt Dairesi de, "sözleşmeden ayrılabilir bir işlemin iptali, bizzat sözleşme üzerinde doğrudan hiçbir etkiye sahip değildir. Sözleşme tarafların kanunu olarak kalır" demiştir[795].

795. *"L'annulation... de l'acte détachable du contrat n'a pas par elle-même aucun effêt sur ce contrat: celui-ci demeure la loi des parties"*. Section du rapport et des etudes, EDCE, 1990, nº 41, s.121 (Nakleden: Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.260; Long *et al., op. cit.,* s.96; Chapus, *Droit du contentieux administratif, op. cit.,* s.638) .

ÖRNEK 14 (Bölüm 2, Örnek 48'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.308:

Tanım: Yetki, bir idarî makamın belirli bir işlemi yapabilme ehliyetidir[183]. Başka bir ifadeyle yetki, bir idarî makamda bulunan kişi veya kişilerin kamu tüzel kişisi adına hukukî işlemler yapabilme ehliyetidir[184].

[183] RİCCİ Jean-Claude, Droit Administartif, Paris 1996, s.63.

[184] AUBY/DRAGO, age., C.II, s.244.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.635:

Tanım.- "Yetki (*compétence*)", bir idarî makamın belirli bir işlemi yapabilme ehliyeti olarak tanımlanabilir[1]. Diğer bir ifadeyle, yetki, idarî makamı işgal eden kişi veya kişilerin kamu tüzel kişisi adına hukukî işlemler yapabilme ehliyetidir[2].

1. Ricci, *op. cit.,* s.63; Bénoit, *op. cit.,* s.470.
2. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.244.

ÖRNEK 15 (Bölüm 2, Örnek 53'ten)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.309:

d. Yetkiler Kullanılması Zorunlu ve Vazgeçilmezdirler

İdarî makamlar, kanunlarla verilen yetkileri kullanma yükümlülüğü altındadırlar[190]. Yetkiler, yetkileri kullanacak makamlara, sübjektif bir hak olarak

[190] DE FORGES, age., s.52; RİCCİ, age., s.63.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.635-636:

6. İdare Hukukunda Yetkiler Kullanılması Zorunlu, Vazgeçilmez ve Devredilmez Yetkilerdir.- … İdarî makamlar, "yetkilerini kullanma yükümlülüğü (*obligation d'exercer ses compétences*)" altındadırlar[14].

14. De Forges, *op. cit.,* s.52; Ricci, *op. cit.,* s.63.

ÖRNEK 16 (Bölüm 2, Örnek 57'ten)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.310:

Fransız Danıştayı *Ducatel* davasında, idarenin binası içerisine yerleşmiş, ancak para tahsil etme yetkisi olmayan bir kişiye yapılan ödemelerin geçerli olduğuna karar vermiştir[196].

[196] Conseil d'État, 21 Temmuz 1876, *Ducatel*, S.1878.2.330, VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.II, s.304.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.641:

Fransız Danıştayı da *Ducatel* kararında idarenin binası içine yerleşmiş aslında para tahsil etme yetkisi olmayan kişiye yapılan ödemenin geçerli olduğuna karar vermiştir[24].

24. Conseil d'État, 21 Temmuz 1876, *Ducatel,* S., 1878.2.330 (Nakleden: Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.304).

ÖRNEK 17 (Bölüm 2, Örnek 60'tan)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.311:

Yetkide paralellik ilkesine uyulmaması, işlemi yetki yönünden hukuka aykırı kılar ve iptali gerekir. Danıştay 1985 tarihli bir kararında, yetkide paralellik ilkesini şu şekilde uygulamıştır: "*…Atanması Millî eğitim ve Spor Bakanlığınca yapılan davacının görevine son verilmesi yolundaki işlemin, aynı makamca tesis edilmesi gerekli iken, valilikçe tesis edilmesinde, idarî işlemlerde usulde paralellik ilkesi*[205]*uyarınca yetki yönünden mevzuata uyarlık görülmediğinden iptali gerekir…*"[206].

[205] Kararda "usulde paralellik ilkesi" denmiş ancak "yetkide paralellik ilkesi" denilmeliydi.

[206] Danıştay Beşinci Dairesi, E.1985/21, K.1985/1229, T.09.05.1995, DD.60-61, s.230.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.644-645:

Yetkilerin paralelliği ilkesine uyulmaması işlemi yetki bakımından sakatlar ve iptal edilmesi sonucunu doğurur…

Danıştay Beşinci Dairesi, 9 Mayıs 1985 tarih ve E.1985/21, K.1985/1229 sayılı kararında şöyle demiştir:

> "Atanması Millî Eğitim ve Spor Bakanlığınca yapılan davacının görevine son verilmesi yolundaki işlemin aynı makamca tesis edilmesi gerekli iken, valilikçe tesis edilmesinde idarî işlemlerde usûlde paralellik ilkesi[46] uyarınca yetki yönünden mevzuata uyarlık görülmediğinden iptali gerekir"[47].

46. Burada "usûlde paralellik ilkesi" değil, "yetkide paralellik ilkesi" denmeliydi.
47. Danıştay Beşinci Dairesi, 9 Mayıs 1985 Tarih ve E.1985/21, K.1985/1229 Sayılı Karar, *Danıştay Dergisi,* Sayı 60-61, s.230 (Nakleden: Gözübüyük ve Tan, *op. cit.,* c.II, s.458).

ÖRNEK 18 (Bölüm 2, Örnek 61'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.312:

Kanun aksini öngörmüşse, yetkide paralellik ilkesi geçerli değildir. Daha önce de ifade edildiği gibi, yetkide paralellik ilkesi, içtihatla kabul edildiğinden, kanun her zaman aksine bir düzenleme getirebilir.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.647:

Kanun Aksini Öngörmüşse Yetkilerin Paralelliği İlkesi Geçerli Değildir.- Yetkilerin paralelliği ilkesi, içtihat yoluyla kabul edilmiş bir ilkedir. Dolayısıyla bu ilkenin aksi kanunla öngörülebilir.

ÖRNEK 19 (Bölüm 2, Örnek 62'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.314:

Ancak Danıştay 1996 tarihli bir kararında, İçişleri Bakanının belediyeler üzerindeki vesayet denetimi yetkisini, valilere devredebileceğine karar vermiştir[218].

[218] Danıştay Sekizinci Dairesi, E.1995/860, K.1996/3398, http://www.danistay.gov.tr.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.659-660:

Ancak Danıştay Sekizinci Dairesi 25 Kasım 1996 tarih ve E.1995/860, K.1996/3398 sayılı kararıyla İçişleri Bakanının belediyeler üzerinde sahip olduğu vesayet yetkisini valilere devredebileceğine karar vermiştir[86].

86. Danıştay Sekizinci Dairesi, 25 Kasım 1996 Tarih ve E.1995/860, K.1996/3398 Sayılı Karar (*Kazancı Danıştay Kararları CD'si*).

ÖRNEK 20 (Bölüm 2, Örnek 67'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.317:

İmza sahibi, asıl yetkili kişinin emri ile ya da talimatıyla hareket etmiş olması, işlemin hukuka aykırılığını ortadan kaldırmaz[227].

[227] AUBY/DRAGO, age., C.II, s.250.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.679:

İmza sahibi yetkisiz kişinin, yetkili makamın emri ve talimatıyla hareket etmesi veya onun izniyle işlemin kişi yönünden yetkisizlik ile sakat olması sonucunu engellemez[166].

166. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.250.

ÖRNEK 21 (Bölüm 2, Örnek 73'ten)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.321:

yetkilerinin "cari işlerin yürütülmesi (*expédition des affaires courantes*)" ile sınırlı olduğu Fransa'da içtihat yoluyla kabul edilmiştir[245].

[245] Conseil d'État, 4 Avril 1952, *Synd. Régional des quaditien d'Algérie*, RDCE.1952, s.210, CHAPUS, Draoit Administartif, s.1075.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.675-677:

… yetkilerinin "cari işlerin yürütülmesi (*expédition des affaires courantes*)" ile sınırlı olduğu içtihat yoluyla kabul edilmiştir[143].

143. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1097; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.723; De Forges, *op. cit.,* s.52. (Bu konuda bkz.: Conseil d'État, Assemblée, 4 Nisan 1952, *Syndicat régional des quotidiens d'Algerie,* RDCE, 1952, s.210 [Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1097]).

ÖRNEK 22 (Bölüm 2, Örnek 78'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.324, dipnot 258:

[258] Nasıl idarenin yasama ve yargı organının görev alanına giren konularda işlem yapması, fonksiyon gasbı oluşturuyorsa, yasama ve yargının idare yürütmenin/idarenin görev alanına giren konularda işlem yapması da fonksiyon gasbı niteliğindedir.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.696:

Fonksiyon gaspına ilişkin olarak şunu da belirtmek isteriz ki, idarenin yasama ve yargı alanına el atması nasıl "fonksiyon gaspı" oluştururs a, yargının da yasama ve idare alanına el atması aynı şekilde bir "fonksiyon gaspı" oluşturur.

ÖRNEK 23 (Bölüm 2, Örnek 79'dan)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.326-327:

aa.Resmi sıfatın hiç bulunmaması hali: Hiçbir resmi sıfatı olmayan bir kişinin, resmi makamı ele geçirerek işlem yapması durumunda, yetki gasbı ortaya çıkar. Bu durum, olağan zamanlarda pek mümkün olmasa da, darbe, devrim gibi olaylarda gündeme gelir[266].

[266] Kemal Sunal'ın bir filmi buna en iyi örnektir. Filmde tımarhaneden kaçan iki deli, kardan yolları kapanan bir ilçeye giderler. Biri kendini kaymakam diğeri hâkim olarak tanıtır ve makamlara yerleşirler. Karların eriyip yolların açılmasına kadar bir takım işlemler yaparlar. Burada yapılan tüm işlemler yetki gasbı ile sakat işlemlerdir.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.697-698:

a) Resmî Sıfatın Tamamıyla Yokluğu Hâli….- Bazı istisnaî durumlarda, herhangi bir resmî sıfatı olmayan bir kişi…, bazı idarî yetkileri ele geçirmiş ve birtakım işlemler yapmış olabilir. Şüphesiz böyle bir şey nadiren gerçekleşir. İdarî yetkileri gasp etmek, bazı komedi filmleri dışında[243], pek mümkün değildir ve ancak şiddet kullanmak yoluyla olur. Bu ise, sadece devrim veya iç savaş dönemlerinde görülür.

243. Kemal Sunal'ın oynadığı bir filmde, iki deli tımarhaneden kaçar ve kışın yolları kardan kapalı olan bir ilçeye giderler. Biri kendini kaymakam, diğer hâkim olarak tanıtır. Ve karların eriyip, yolların açılmasına kadar o ilçede birtakım işler yaparlar. Bu filmdeki sözde kaymakamın yaptığı bütün işlemler yetki gaspına örnek teşkil eder.

ÖRNEK 24 (Bölüm 2, Örnek 81'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.328:

-Birden fazla makamın birlikte yapması gereken işlemin, bu makamlardan biri tarafından yapılmasında da yetki tecavüzü vardır.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.705:

Birden fazla makamın birlikte yapması gereken işlemlerin bu makamlardan sadece biri tarafından yapılması durumunda da yetki tecavüzü vardır.

ÖRNEK 25 (Bölüm 2, Örnek 85'ten)

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.730-767:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.333-341:**
III. Usûl Unsuru 730 A. Teklif Usûlü 733 B. Danışma Usûlü 734 C. Çelişme Usûlü (Savunma Hakkı) 740 D. İlgilinin Dosyasını İnceleme Hakkı 750 E. Usûlde Paralellik İlkesi 751 F. İmkânsız veya Yararsız Usûller Teorisi 762 G. Usûl Kurallarına Aykırılığın Müeyyidesi: Usûl Sakatlığı 763 1. Aslî Usul Sakatlıkları 764 2. Tali Usul Sakatlıkları 765 Usûl Sakatlıklarının Sonradan Düzeltilmesi 767	**2. Usûl Unsuru 333** a. Usûl Kuralları Örnekleri 333 aa. Teklif Usûlü 333 bb. Danışma Usûlü 333 cc. Çelişme Usûlü (Savunma Hakkı) 334 dd. Usûlde Paralellik İlkesi 336 b. Usûl Kurallarına Aykırılığın Müeyyidesi 339 aa. Aslî Usul Sakatlıkları 338 bb. Tali Usul Sakatlıkları 339 Usûl Eksikliklerinin Giderilmesi 340

ÖRNEK 26 (Bölüm 2, Örnek 88'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s. 337:

"*...Anayasanın tüzüklerin yürürlüğe konulmasını düzenleyen...maddesinde öngörülen usûl ve esasların tüzüklerin kaldırılmasında da uygulanması zorunluluğu aşikârdır. Bu esaslara uyulmadan yapılan yürürlükten kaldırma işlemi ağır bir sakatlıktan ötürü yoklukla malüldür...*"[331].

[331] Danıştay Birinci Dairesi, E.1973/7, K.1973/5, T.02.03.1973, DD.9-10, s.154.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.752:

"Anayasa'nın tüzüklerin yürürlüğe konulmasını düzenliyen... maddesinde öngörülen usûl ve esasların tüzüklerin kaldırılmasında da uygulanması zorunluluğu aşikardır. Bu esaslara uyulmadan yapılan yürürlükten kaldırma işlemi ağır bir sakatlıktan ötürü yoklukla malüldür"[518].

518. Danıştay Birinci Dairesi, 2 Mart 1973 Tarih ve E.1973/7, K.1973/5 Sayılı Karar, *Danıştay Dergisi,* Sayı 9-10, s.154 (Nakleden: Gözübüyük ve Tan, *op. cit.,* c.I, s.409).

ÖRNEK 27 (Bölüm 2, Örnek 90'dan)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s. 340:

> Yine bir usûl, tamamen ilgilinin yüzünden yerine getirilememiş ise, o kişinin bunu ileri sürmeye hakkı yoktur[355].
>
> [355] AUBY/DRAGO, age., C.II, s.297.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.767:

> Eğer bir usûl, bizzat idarenin değil, ilgili kişinin yüzünden yerine getirilememiş ise, ilgili kişinin onu ileri sürmeye hakkı yoktur[597].
>
> 597. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.297.

Jean-Marie Auby ve Roland Drago, *Traité de contentieux administratif,* Paris, LGDJ, 1975, c.II, s.297:

> "Enfin si la formalité n'a pu être accomplie du fait du requérant, celui-ci est sans qualité pour l'invoquer".
>
> Aslına yakın bir çeviri: "Nihayet eğer usûl davacı yüzünden yerine getirilememiş ise, davacı bunu ileri süremez".

ÖRNEK 28 (Bölüm 2, Örnek 91'den)

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.768-804:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s. 341-350:**
IV. SEBEP UNSURU	C. SEBEP YÖNÜNDEN HUKUKA AYKIRILIK
A. Genel Olarak	1. Tanım ve Sebep Türleri
1. Tanım	
2. Özel Hukukta Sebep- İdare Hukukunda Sebep	
3. Sebep Türleri	
B. Sebep Unsurunun Kanunlarda Düzenlenme Biçimleri	2. Sebep Unsurunun Kanunlarda Düzenlenme Biçimleri
1. Sebebin Açıkça Belirlenmesi	aa. Sebebin Açıkça Belirtilmesi
2. Sebebin Belirsiz Kavramlarla İfade Edilmesi	bb. Sebebin Muğlak Kavramlarla Belirlenmesi
3. Sebebin Hiç Belirtilmemesi	cc. Sebep Konusunda Düzenleme Olmaması
C. Değerlendirme Marjı	
D. Sebep Unsurunda Sakatlık Halleri	3. Sebep Unsurunda Sakatlık Halleri
1. Sebebin Mevcut Olmaması Sakatlığı	a. Sebebin Mevcut Olmaması
2. Sebebin Hukukî Tavsifinde Sakatlık	b. Sebebin Hukukî Tavsifinde Hata
3. Sebep ile Konu Arasındaki Oransızlıktan Kaynaklanan Sakatlık: Ölçülülük Denetimi	c. Sebep ile Konu Arasındaki Oransızlık: Ölçülülük Denetimi
4. Sebep Saptırması	d. Sebep Saptırması
5. Sebep Unsurunun Eşitlik İlkesine Aykırı Şekilde Uygulanmasından Kaynaklanan Hukuka Aykırılıklar	e. Sebep Unsurunda Eşitlik İlkesine Aykırılık
E. Sebeplerin Çokluğu	4. Sebeplerin Çokluğu
1. "Belirleyici Sebepler - Ek Sebepler"	aa. Belirleyici Sebep - İlave Sebep
2. Sakat Sebeplerin Etkisizleştirilmesi	bb. Sakat Sebeplerin Etkisizleştirilmesi
3. Sebep İkamesi	5. Sebep İkamesi

ÖRNEK 29 (Bölüm 2, Örnek 94'ten)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s. 341:

Sebep türleri: Bir idarî işlemin sebebi, maddî bir fiil olabileceği gibi, kendisinden önce yapılmış başka bir hukukî işlem de olabilir. Maddî fiil şeklindeki sebeplere "*fiilî sebepler*", hukukî işlem şeklindeki sebeplere de "*hukukî sebepler*" adı verilir[363].

[363] GÜNDAY, age., s.138; ÖZAY, Günışığında, s.376.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.769:

3. Sebep Türleri: Fiilî Sebepler ve Hukukî Sebepler.- İdarî işlemin sebebi bir "maddî fiil (*fait matériel*)" olabileceği gibi, o idarî işlemden önce yapılmış bir "hukukî işlem (*acte juridique*)" de olabilir[607]. Birinci tür sebeplere "fiilî sebepler (*motifs de fait*)", ikinci tür sebeplere "hukukî sebepler (*motifs de droit*)" ismi verilmektedir[608].

607. Özyörük, *İdarî Yargı, op. cit.,* s.139; Günday, *op. cit.,* s.141.
608. Bénoit, *op. cit.,* s.546-547.

ÖRNEK 30 (Bölüm 2, Örnek 96'dan)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s. 342:

İşlemin sebep unsurunun soyut kavramlarla belirlendiği durumlarda, idare bu kavramların kapsamını somut olaylarla doldurur, yargı yerleri de idarenin bu dolduruşunu denetler[366].

[366] AUBY/DRAGO, age., C.II, s.398-399.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.772:

… işlemin sebep unsuru soyut bir şekilde kavramlarla belirlenmiş ise, idare bu kavramların kapsamını somut olaylarla doldurur, mahkemeler de idarenin bu dolduruşunu denetler[625]. …

625. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.398-399.

Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.398-399.

..les conditions légales sont abstraitement fixées par le législateur, mais le juge définit le contenu…

Aslına Sadık Çeviri: … kanunî şartlar kanun koyucu tarafından soyut olarak belirlenir, ama hâkim onların kapsamını belirler…

ÖRNEK 31 (Bölüm 2, Örnek 98'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s. 344:

Fransız Danıştay'ı ilk defa 1916 tarihli *Camino* kararında, idarenin ileri sürdüğü sebebin maddî doğruluğunu araştırma yetkisini kedisinde görmüştür.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.780:

Fransız Danıştayı ilk defa 14 Ocak 1916 tarihli *Camino* kararında[664] idarenin sebep olarak ileri sürdüğü olayların maddî doğruluğunu (*matérialité des faits*) araştırma yetkisini kendisinde görmüştür.

ÖRNEK 32 (Bölüm 2, Örnek 111'den)

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.807-814:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.352-356:**
1. Konunun İmkânsız Olması	1. Konunun İmkânsız Olması
2. Konunun Kanuna Aykırı Olması (Kanunu İhlâl)	2. Konunun Kanuna Aykırı Olması
3. Geçmişe Etkililik	3. Geçmişe Etkili İşlem Yapılması
4. Sebep ile Konu Arasındaki Kanunun Öngördüğü İlliyet Bağının Yokluğu	4. Sebep ile Konu Arasında İlliyet Bağının Yokluğu
5. Sebep ile Konu Arasında Ölçüsüzlük Bulunması	5. Sebep ile Konu Arasında Ölçüsüzlük

ÖRNEK 33 (Bölüm 2, Örnek 112'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.352:

Örneklerde de görüldüğü gibi, işlemin konusu bizatihi bu işlemin kendisi, onun içeriği (*contenu de l'acte*)dir[415].

[415] CHAPUS, Droit Administartif, s.1016-1017.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.805-806:

Örneklerde de görüldüğü gibi, aslında idarî işlemin konusu, bizatihi bu işlemin kendisi, onun içeriği (*contenu de l'acte*) dir[770].

770. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1039.

ÖRNEK 34 (Bölüm 2, Örnek 113'den)

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.807-811:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.353-354:**
2. Konunun Kanuna Aykırı Olması (Kanunu İhlâl) a) Pozitif Kanuna Aykırılık aa) Yasak Konularda İşlem Yapılması bb) Temel Hak ve Hürriyetlerin İdarî İşlemle Sınırlandırılması cc) Kanunun Uygulama Alanının Genişletilmesi dd) Kesin Hükmün İhlâli b) Negatif Kanuna Aykırılık aa) İstemin Reddedilmesi bb) Bildirimin Kabul Edilmemesi cc) Mahkeme Kararlarına Uyulmaması	2. Konunun Kanuna Aykırı Olması aa) Yasak Konularda İşlem Yapılması bb) Temel Hak ve Hürriyetlerin İdarî İşlemle Sınırlandırılması cc) Kanunun Uygulama Alanının Genişletilmesi dd) Kesin Hükmün İhlâli aa) Talebin Reddedilmesi bb) Bildirimin Kabul Edilmemesi cc) Mahkeme Kararlarının Yerine Getirilmemesi

ÖRNEK 35 (Bölüm 2, Örnek 118'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.356:

Fransız hukukunda bu tür denetime "oranlılık denetimi (*contrôle de propottionnalité)*[447] veya "kararın olaylara uygunluğunun denetimi (*contrôle de l'adéquation d'une décision aux faits)*[448] denilmektedir[449].

[447] CHAPUS, Droit Administartif, s.1043.

[448] VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.II, s.323.

[449] Ölçülülük konusunda detaylı açıklamalar için bkz. OĞURLU Yücel, Karşılaştırmalı İdare Hukukunda Ölçülülük ilkesi, Ankara 2002; GÖZLER, age., C.I, s.844 vd.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.845:

Fransız literatüründe mahkemelerin bu tür denetimine "oranlılık denetimi (*contrôle de proportionnalité*)" [902] veya "kararın olaylara uygunluğunun denetimi (*contrôle de l'adéquation d'une décision aux faits*)" [903] ismi verilmektedir.

902. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1066; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.591; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.321.

903. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.323.

ÖRNEK 36 (Bölüm 2, Örnek 123'ten)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.357:

Amaç unsurundaki sakatlık (yetki saptırması), kamu düzenine ilişkin bir unsur değildir. Aksine tamamen kişisel araştırmaları gerektiren bir unsurdur. Bu bakımdan amaç unsurundaki sakatlığı mahkeme re'sen dikkate alamayacağı, taraflarca ileri sürülmesi gerektiği ifade edilmektedir[458]. Amaç unsurundaki sakatlık, düzenle-

[458] CHAPUS, Droit Administartif, s.1030; AUBY/DRAGO, age., C.II, s.408; GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.498.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.853:

4. Yetki Saptırmasının Niteliği.- Burada şunu da belirtelim ki, amaç unsuru bakımından hukuka aykırılık, yani yetki saptırması, "kamu düzenine ilişkin bir unsur (*moyen d'ordre public*)" değildir[947]. Tersine psikolojik araştırmalar yapılmasını gerektiren çok "kişisel (*personel*)" bir unsurdur. Böyle bir unsur hakim tarafından "re'sen (*d'office*)" dikkate alınamaz. Dolayısıyla yetki saptırması iddiasının davacı tarafından ileri sürülmesi gerekir[948].

947. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.408.
948. *Ibid.*

ÖRNEK 37 (Bölüm 2, Örnek 126'dan)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.359:

Fransız Danıştayı, engelli bir hekimin mesleğini icra edebilmesi için hastane düzeninde değişiklik yapılmasını hukuka uygun bulmuştur[469].

[469] Conseil d'État, 12 Kasım 1965, *Daveo,* RDCE 1965, s.610, VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.II, s.335.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.855:

Fransız Danıştayı, özürlü bir doktorun mesleğini icra edebilmesi için hastane düzeninde değişiklik yapılması işleminde bir sakatlık görmemiştir[970].

970. Conseil d'État, 12 Kasım 1965, *Daveo,* RDCE, 1965, s.610 (Nakleden: Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.335).

ÖRNEK 38 (Bölüm 2, Örnek 130'dan)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.360:

b. Yetki Saptırmasının Özel Bir Türü Olarak Usûl Saptırması

Usûl saptırması, idarenin belli bir amaç için öngörülmüş usûlü, başka bir amaç için kullanması durumunda ortaya çıkan sakatlığa denir[477]. Verilen yetki-

[477] CHAPUS, Drroit Administratif, s.1031; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.II, s.340; AUBY/DRAGO, age., C.II, s.415.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.863:

E. YETKİ SAPTIRMASININ ÖZEL BİR TÜRÜ: USÛL SAPTIRMASI

Tanım.- "Usûl saptırması (*détournement de procédure*)", idarenin belirli bir amaç için öngörülmüş bir usûlü başka bir amaçla kullanması durumunda ortaya çıkan sakatlığa verilen isimdir[1021].

1021. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.340; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1054; Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.415.

ÖRNEK 39 (Bölüm 2, Örnek 138'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.427:

İdarî sözleşmelerden kaynaklanan davalar, iptal davasına değil, tam yargı davasına konu teşkil eder. Bu durum hem Fransız[69], hem de Türk[70] idare hukuku öğretisinde kabul edilmektedir.

[69] Bkz. CHAPUS, Droit du Contentieux, s.183; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.483, C.II, s.254; AUBY/DRAGO, age., C.II, s.161; PACTEAU, age., s.162.

[70] GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.I, s.520, C.II, s.292; GÖZÜBÜYÜK, Yönetsel Yargı, s.146; GÖZÜBÜYÜK/DİNÇER, age., s.18-19, 144-150.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.185-186:

Gerek Fransız doktrininde[752], gerekse Türk doktrininde[753] idarî sözleşmelere karşı iptal davası açılamayacağı kabul edilmektedir.

752. Chapus, *Droit du contentieux administratif, op. cit.,* s.182-186; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.438-439, c.II, s.254-256; Rougevin-Baville, Denoix de Saint Marc ve Labetoulle, *op. cit.,* s.479, Long *et al., op. cit.,* s.93; Auby ve Drago, *op. cit.,* s.161-162, 164; Pacteau, *Contentieux administratif, op. cit.,* s.162.

753. Gözüyübük, *Yönetsel Yargı, op. cit.,* s.146-147, 266; Gözübüyük ve Dinçer, *op. cit.,* s.18-19, 144-150. Gözübüyük ve Dinçer çok açıkça "idarî sözleşmeler, hiçbir zaman iptal davasına konu olamaz" diye yazmaktadırlar (*op. cit.,* s.145).

ÖRNEK 40 (Bölüm 2, Örnek 139'dan)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.427:

İdarî sözleşmeye karşı, ne sözleşmenin tarafları ne de üçüncü kişiler iptal davası açabilir. Sözleşmeye karşı, sözleşmenin tarafları ancak "tam yargı davası" açabilir.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.186:

Sonuç olarak, bir idarî sözleşmeye karşı ne bir özel kişi, ne de idarî sözleşmenin taraflarından birisi iptal davası açamaz. İdarî sözleşmelere karşı aşağıda ayrıca göreceğimiz gibi, sadece bu sözleşmenin tarafları bir "tam yargı davası" çeşidi olan "sözleşme davası" açabilir.

ÖRNEK 41 (Bölüm 2, Örnek 141'den)

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.929-1308:

II. KUSURLU SORUMLULUK .....
A. Kusur Kavramı .....
3. Hukuka Aykırılık ve Kusur .....
aa) "Hukuka Aykırılık=Kusur" .....
bb) "Hukuka Aykırılık=Kusur" İlkesinin İstisnaları Var mıdır? .....
4. Kusurun İspatı .....
B. Ağır Kusur - Basit Kusur Ayrımı .....
1. Genel Olarak .....
Tanım .....
Varlık Nedeni .....
2. Tıbbî Faaliyetler Alanında Ağır Kusur ..
Basit Kusurun Yeterli Olduğu Hâller ...
3. Acil Yardım, Kurtarma ve Yangın Söndürme Alanlarında Ağır Kusur (…)
Türk Danıştayının Ağır Kusur Anlayışı .....
C. Fransa'da Kişisel Kusur - Hizmet Kusuru Ayrımı .....
1. Hizmet Kusuru .....
2. Kişisel Kusur (…)
7. Rücu Davaları .....
D. Türkiye'de Kişisel Kusur-Hizmet Kusuru Ayırımı ve Bunun Sonuçları .....
1. Hizmet Kusuru
2. Kişisel Kusur .....

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.429-555:

B. KUSUR SORUMLULUĞU .....
1. Kusur Kavramı .....
2. Hukuka Aykırılık ve Kusur .....
a. Hukuka Aykırılık-Kusur İlişkisi .....
b. Hukuka Aykırılık=Kusur İlkesinin İstisnaları .....
3. Kusurun İspatı .....
4. Ağır Kusur-Basit Kusur Ayırımı .....
a. Tanım ve Gerekliliği .....
b. Fransa'da Ağır Kusur Aranan Haller .....
c. Türk Danıştayının Ağır Kusur Anlayışı .....
5. Hizmet Kusuru-Kişisel Kusur Ayırımı .....
a. Fransız Hukukunda Hizmet Kusuru-Kişisel Kusur Ayırımı .
aa. Hizmet Kusuru .....
bb. Kişisel Kusur .....
b. Türk Hukukunda Hizmet Kusuru-Kişisel Kusur Ayırımı .....
aa. Hizmet Kusuru .....
bb. Kişisel Kusur .....
6. Rücu Meselesi .....
a. İdarenin Kamu Görevlisine Rücu Etmesi .....
b. Kamu Görevlisinin İdareye Rücu Etmesi .....

ÖRNEK 42 (Bölüm 2, Örnek 142'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.429:

[82] Siyasî sorumluluk (*responsabilité politique)*, siyasi yöneticilerin "*egemen*"e karşı sorumluluğunu ifade etmektedir . Demokratik sistemlerde egemenlik halka aittir. Siyasi sorumluluk, halka karşı olan sorumluluktur. Ancak gümüz temsili demokrasilerinde halk bu egemenliğini, temsilcileri yani parlamento aracılığıyla kullanmaktadır. İşte hükümetin, parlamentoya karşı sorumluluğuna, siyasi sorumluluk adı verilmektedirDİDİER Mauss, "Responsabilité", Olivier Duhamel/Yves Mény, Dictionnaire Constutionnel, Paris 1992, s.926; DARCY Gilles, La Responsabilité de l'Administration, Dalloz-Paris, 1996, s.9.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.930:

"Siyasî sorumluluk (*responsabilité politique*), idarecilerin "egemen"e karşı olan sorumluluğudur[1]. Bir demokraside, egemenlik halka aittir ve siyasî sorumluluk da halka veya onun temsilcilerine karşıdır. Parlâmenter hükûmet sistemlerinde, idarenin başı durumunda bulunan bakanlar ve başbakan, halkın temsilcisi olan parlâmentoya karşı sorumludur.

1. Didier Mauss, "Responsabilité", *in* Olivier Duhamel ve Yves Mény, *Dictionnaire constitutionnel,* Paris, P.U.F., 1992, s.926.

Didier Maus, "Responsabilité", *in* Olivier Duhamel ve Yves Mény, *Dictionnaire constitutionnel,* Paris, P.U.F., 1992, s.926:

… la responsabilité politique des gouvernants devant le souverain (ou ses représentants) constitue l'un des acquis majeurs du constitutionnalisme moderne.

Aslına sadık çevirisi: Egemen (veya onun temsilcileri) karşısında veya idarecilerin siyasi sorumluluğu çağdaş anayasacılığın büyük kazanımlarından birisini oluşturur"

ÖRNEK 43 (Bölüm 2, Örnek 145'ten)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.431:

Bu iki tür sorumluluğun hukukî rejimi birbirinden farklıdır. İdarenin özel hukuk sorumluluğuna, özel hukuktaki sorumluluk ilkeleri; idarî sorumluluğuna, kamu hukuku (idare hukuku) hükümleri uygulanır. Buna bağlı olarak bu iki tür sorumluluğun tabi olacağı yargı düzenleri de farklı olacaktır. Özel hukuk sorumluluğunda görevli yargı düzeni adlî mahkemeler, idarî sorumlulukta ise idarî yargı düzenindeki idare mahkemeleri görevli olacaktır.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.942:

Ancak bu iki tür sorumluluk arasında ayrım yapmak ve bunları birbirine karıştırmamak gerekir. Çünkü, bir kere, bunların hukukî rejimleri farklıdır. İdarenin özel hukuk sorumluluğuna özel hukuk kuralları, yani Borçlar Kanununun hükümleri uygulanır. Oysa idarenin idarî sorumluluğuna kamu hukuku kuralları uygulanır. İkinci olarak, bu iki tür sorumluluğun tâbi olduğu yargı düzenleri de farklıdır. İdarenin özel hukuk sorumluluğundan kaynaklanan uyuşmazlıklara adlî yargıda bakılır; oysa idarenin idarî sorumluluğu alanındaki uyuşmazlıklar idarî yargıda karara bağlanır.

ÖRNEK 44 (Bölüm 2, Örnek 147'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.432:

İdarenin sözleşmeden doğan sorumluluğu, idare hukuku eserlerinde, "idarî sorumluluk" bahsinde değil, "idarî sözleşmeler" bahsinde incelenmektedir[108].

[108] VEDEL Georges/DELVOLVÉ Pierre, Droit Administratif, Paris 1992, Tom.I, s.539; RİVERO Jean, Droit Administratif, Paris 1971, s.249; CHAPUS René, Droit Administratif Générale, Tom 1, 14.éd, Montchrestien 2000, s.1179.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.935:

Akdî idarî sorumluluk veya "idarenin sözleşmeden doğan sorumluluğu", … idare hukuku literatüründe geleneksel olarak "idarî sorumluluk" başlığı altında değil, "idarî sözleşmeler" başlığı altında incelenir[41].

41. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.539; Rivero, *op. cit.,* s.249.

ÖRNEK 45 (Bölüm 2, Örnek 148'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.433:

Bu sorunun cevabını, idarî sorumluluğun doğum tarihi de olan, Fransız Uyuşmazlık Mahkemesinin 1873 tarihli *Blanco* kararında[111] bulmaktayız. Mahkeme söz konusu kararında şöyle demektedir:

"*...Devletin kamu hizmetlerinde istihdam ettiği kişilerin fiilleriyle bireylere verilen zararlardan dolayı devlete yüklenebilecek sorumluluk, bireyler ile bireyler arasındaki ilişkiler için Medeni kanunda kabul edilmiş ilkelerle düzenlenemez. Bu sorumluluk ne genel, ne de mutlaktır. Bu sorumluluğun hizmetin gerekleri ve devletin hakları ile özel kişilerin haklarını uzlaştırma ihtiyacına göre değişen özel kuralları vardır. O halde, devletin bireylere verdiği zararlar hakkında karar vermeye sadece idarî makamlar yetkilidir...* "[112].

[111] Kararın metni ve incelemesi için bkz. LONG/WEİL /BRAİBANT / DELVOLVÉ/GENEVOİS, age., s.1-7; RİCCİ, Mémento, s.11; DE FORGES, age., s.275.

[112] "*Considéran que la responsabilité, qui peut incomber à l'Etat pour les dommages causés aux particuliers par la fait personnes qu"il emloie dans le service publice, ne peut être régie par les pirincipes qui sont établis dans code civile, pour les papports de particulier à particulier; que cette responsabilité n'est ni générale ni absolue; qu'elle a ses règles spéciales qui varient suivant les besoins du service et la névessit de concilier les droits de l'Etat avec les droits privé...*". LONG/WEİL/BRAİBANT/DELVOLVÉ/GENEVOİS, age., s.1-7.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.953:

Bu soruya Fransız Uyuşmazlık Mahkemesi yukarıda gördüğümüz 1 Şubat 1873 tarihli *Blanco* kararıyla idarî sorumluluğun özerkliği lehinde cevap vermiştir: Fransız Uyuşmazlık Mahkemesi şöyle demiştir:

> "Devletin kamu hizmetlerinde istihdam ettiği kişilerin fiilleriyle bireylere verilen zararlardan dolayı devlete yüklenebilecek sorumluluk, bireyler ile bireyler arasındaki ilişkiler için Medenî Kanunda kabul edilmiş ilkelerle düzenlenemez. Bu sorumluluk ne genel, ne de mutlaktır. Bu sorumluluğun hizmetin gerekleri ve devletin hakları ile özel kişilerin haklarını uzlaştırma ihtiyacına göre değişen özel kuralları vardır. O hâlde [devletin bireylere verdiği zararlar hakkında karar vermeye] sadece idarî makamlar yetkilidir" [97].

97. "Considérant que la responsabilité, qui peut incomber à l'Etat pour les dommages causés aux particuliers par le fait des personnes qu'il emploie dans le service public, ne peut être régie par les principes qui sont établis dans code civil, pour les rapports de particulier à particulier; que cette responsabilité n'est ni générale, ni absolue; qu'elle a ses règles spéciales qui varient suivant les besoins du service et la nécessité de concilier les droits de l'Etat avec les droits privés" (Tribunal des conflits, 1 Şubat 1873, *Blanco,* 1er suplll. s.61, nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.1).

ÖRNEK 46 (Bölüm 2, Örnek 152'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.440:

Yeni yaklaşım: CHAPUS, idarenin kusura dayalı sorumluluğundaki kusuru, Marcel Planiol'a atfen şu şekilde tanımlamaktadır. "***Kusur, mevcut bir ödevin yerine getirilmesindeki eksikliktir***"[175].

[175] CHAPUS, Droit Administartif, s.1268.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.978:

René Chapus, genel olarak kusur kavramını, Marcel Planiol'a atfen şu şekilde tanımlamaktadır: *"Kusur, mevcut bir ödevin yerine getirilmesindeki eksikliktir"*[230].

230. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1294. "La faute est un manquement à un obligation préexistante".

Chapus, Droit administratif général, op. cit., 15. Baskı, c.I, s.1294:

Pour reprendre la classique définition (on n'a pas fait mieux) de Marcel plâniol, la faute est « est un manquement à une obligation préexistante ».

Yaklaşık Bir Türkçe Çeviri : "Daha iyisi yapılamadığı için, Marcel Plâniol'un klasik tanımını tekrarlayarak, kusur "önceden var olan bir ödeve eksikliktir"

ÖRNEK 47 (Bölüm 2, Örnek 154'ten)

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.929-1308	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.429-555:**
3. Hukuka Aykırılık ve Kusur a) İdarenin Eylemleri b) İdarenin İşlemleri aa) "Hukuka Aykırılık=Kusur" bb) "Hukuka Aykırılığı Yokluğu= Kusurun Yokluğu" "Hukuka Aykırılık=Kusur" İlkesinin İstisnaları Var mıdır? a) Şekil Bakımından Hukuka Aykırılıklar ile Kusur Arasında Eşitlik Yoktur b) Esas Bakımından Hukuka Aykırılıklar ile Kusur Arasında Eşitlik Vardır Fransa'da 1973'e Kadar İstisna Türkiye'de İstisnalar	2. Hukuka Aykırılık ve Kusur a. Hukuka Aykırılık-Kusur İlişkisi a) İdarenin eylemleri bakımından b) İdarenin işlemleri bakımından aa) "Hukuka aykırılık=kusur" bb) "Hukuka aykırılığı yokluğu= kusurun yokluğu" b. "Hukuka Aykırılık=Kusur" İlkesinin İstisnaları a) Dış unsurlar bakımından (eşitlik yok) b) İç unsurlar bakımından (eşitlik vardır) Fransız hukukunda durum Türkiye'de istisna

ÖRNEK 48 (Bölüm 2, Örnek 155'ten)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.441-445:

2. Hukuka Aykırılık ve Kusur

a. Hukuka Aykırılık-Kusur İlişkisi

"Hukuka aykırılık (*illégalité*)" ile "kusur (*faute*)" arasında ne gibi bir ilişki bulunmaktadır? İşlem ve eylemlerin hukuka aykırı olması, aynı zamanda kusurlu olduğunu gösterir mi? Hukuka uygun işlem ve eylemlerde kusur olabilir mi? Bu sorulara idarî eylemler ile idarî işlemler arasında bir ayırım yapılarak cevap verilmektedir.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.979:

3. Hukuka Aykırılık ve Kusur

"Hukuka aykırılık (*illégalité*)" ile "kusur (*faute*)" arasında ne gibi bir ilişki vardır? Hukuka aykırı olan bir eylem ve işlem aynı zamanda kusurlu mudur? Hukuka uygun eylem ve işlem kusurlu olabilir mi? Bu sorulara idarenin eylemleriyle işlemleri arasında ayrım yaparak cevap verilmektedir.

ÖRNEK 49 (Bölüm 2, Örnek 160'tan)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.442-443:

Fransız idare hukukunda, sadece şekil bakımından hukuka aykırılıkların, idarenin sorumluluğuna yol açmayacağı kabul edilmektedir. Şekil sakatlığı işlemin iptalin gerektirir; ama sırf bu sebeple idarenin tazminat ödemesini gerektirmez[188]. Fransız Danıştayı 1942 tarihli *Leca* kararında, içerik bakımından aynı işlem, hukuka uygun usûl ve şekiller kullanılarak aynen yapılabilecekse, ortada tazmin edilmesini gerektirecek gerçek bir zarar bulunmadığına karar vermiştir[189].

[188] DE FORGES, age., s.307; LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.985.

[189] Conseil d'État, 22 Mayıs 1942, *Leca,* RDCE.1942, s.160, LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.985.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.981:

Nitekim Fransa'da "sadece şekil bakımından hukuka aykırılıkların (*illégalités purement formelles*[247])", idarenin sorumluluğuna yol açmadığı kabul edilmektedir[248]. Gerçekten de Fransız Danıştayı 22 Mayıs 1942 tarihli *Leca* kararında içerik bakımından aynı işlem, hukuka uygun usûl ve şekiller kullanılarak tekrar yapılabilecekse, ortada tazmin edilmesini gerektirecek gerçek bir zararın bulunmadığına karar vermiştir[249].

247. De Forges, *op. cit.,* s.307. 248. *Ibid.*

249. Conseil d'État, 22 Mayıs 1942, *Leca,* RDCE, 1942, s.160 (Nakleden: De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.985).

ÖRNEK 50 (Bölüm 2, Örnek 162'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.444:

Fransız hukukunda durum: Fransız Danıştayı 1973'e kadar, "basit değerlendirme hatası" durumunda, hukuka aykırılığı kabul ediyor fakat bunu bir "kusur" olarak görmeyerek idarenin sorumluluğuna hükmetmiyordu. Ancak Fransız Danıştayı 1973 tarihli *Driancourt* kararı ile bu içtihadından vazgeçmiştir[193].

[193] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1269.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.983:

Fransa'da 1973'e kadar bu eşitliğin bir istisnası vardır: Fransız Danıştayı 1973 öncesi "basit değerlendirme hatası (*simple erreur d'appréciation*)" durumunda hukuka aykırılığın olduğunu kabul ediyor, ama böyle bir durumda "kusur" görmüyor; dolayısıyla idarenin sorumluluğuna hükmetmiyordu[254]. Ancak Fransız Danıştayı bu içtihadından 26 Ocak 1973 tarihli *Driancourt* kararıyla vazgeçmiştir[255].

254. Örneğin Conseil d'État, 7 Haziran 1940, *Vuldy,* RDCE, 1940, s.187 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1295; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.985).

255. Conseil d'État, Section, 20 Ocak 1973, *Driancourt,* RDCE, 1973, s.77 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1295; Rougevin-Baville, Denoix de Saint Marc ve Labetoulle, *op. cit.,* s.336; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.985.).

ÖRNEK 51 (Bölüm 2, Örnek 166'dan)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.445:

Özel hukukta geçerli olan "*iddia eden iddiasını ispat etmekle yükümlüdür*" kuralı, idare hukuku bakımından da geçerlidir[203].

[203] VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.593.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.999:

Yani özel hukukta geçerli olan "iddia eden iddiasını ispat etmekle yükümlüdür" kuralı kural olarak idare hukukunda da geçerlidir[279].

279. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.593.

ÖRNEK 52 (Bölüm 2, Örnek 167'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.446:

Öte yandan idarî yargı yerleri, bazı "kusur karineleri (*présomtions de fautes)* "de geliştirmişlerdir[205].

[205] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1271; LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.984.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.999:

Dahası idarî yargı organları, bazı "kusur karineleri (*présomptions de fautes*)" de geliştirmişlerdir[281].

281. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1297; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.984;

ÖRNEK 53 (Bölüm 2, Örnek 169'dan)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.447:

Özel hukukta, ağır-basit ayırımı yapılmaksızın tüm kusurlar, sorumluluğa yol açmaktadır. İdare hukukunda ise, bazı faaliyetlerden idarenin sorumlu tutulması için, basit kusur yeterli bulunmamakta, kusurun belli bir ağırlığa sahip olması aranmaktadır.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1001:

Özel hukukta ağır-basit ayrımı yapılmaksızın bütün kusurlar kusurlu kişinin sorumluluğuna yol açarlar. Oysa idare hukukunda, … özel bir zorluk gösteren bazı faaliyet alanlarında idarenin verdiği zarardan sorumlu tutulabilmesi için "basit kusur (*faute simple*)"unun yeterli olmadığı, bu kusurun ağır bir kusur olması gerektiği düşünülmüştür.

ÖRNEK 54 (Bölüm 2, Örnek 170'ten)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.447:

Tanım: "Ağır kusur" kavramını tanımlamak oldukça güçtür. "Ağır kusur", "*basit kusurdan daha ağır olan kusur*" şeklinde tanımlanabilir[214].

[214] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1277.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1002:

Tanım.- "Ağır kusur" kavramını tanımlamak oldukça güçtür. *Ağır kusuru, "basit kusurdan daha ağır olan kusurdur"* şeklinde tanımlayabiliriz[298].

298. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1303; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.985-986.

ÖRNEK 55 (Bölüm 2, Örnek 172'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.447:

Ağır kusur lehine yukarıda serdedilen gerekçeler ne kadar tutarlı ve yerinde olursa olsun, kişi hak ve menfaatlerinin mümkün olan en iyi şekilde korunması düşüncesi karşısında geriye çekilmektedir. Ancak ağır kusur gerekliliğinden tamamen de vazgeçilmiş değildir[219].

[219] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1278

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1003:

Ağır kusur teorisi lehine ileri sürülen yukarıdaki düşünceler ne kadar yerinde ve ne kadar tutarlı olursa olsun, bu düşünceler günümüzde idare edilenlerin hak ve menfaatlerini mümkün olan en iyi şekilde koruma düşüncesi karşısında geriye çekilmektedir[305]. … Bununla birlikte bazı durumlarda ağır kusur gerekliliğinden tam olarak vazgeçilmemiştir[307].

305. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1304.
307. *Ibid.*

ÖRNEK 56 (Bölüm 2, Örnek 173'ten)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku,* 2011, s.447:

aa)Tabbî faaliyetler: Fransız Danıştayı 1992 yılına kadar "tıbbî faaliyetler (*activité médicale*)" veya diğer bir ifadeyle "tıbbî işlemler (*actes méedicaux)"* alanında, idarenin sorumluluğuna gidilebilmesi için "ağır kusur" aramıştır[220].

[220] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1279-1280.

Gözler, *İdare Hukuku,* 2003, c.II, s.1003:

Fransa'da 1992 yılına kadar "tıbbî faaliyet (*activité médicale*)" veya diğer bir ifadeyle "tıbbî işlemler (*actes médicaux*)" alanında idarenin sorumluluğuna hükmedilebilmesi için ağır kusur şartı aranmıştır.

ÖRNEK 57 (Bölüm 2, Örnek 177'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.450:

"Hizmet kusuru *(faute de service)",* "kamu görevlilerinin, görevlerinin ifasından ayrılmaz nitelikteki kusurlarıdır"[234].

[234] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1358.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1020-1021:

"Hizmet kusuru (*faute de service*)", kamu görevlilerinin "görevlerinin ifasından ayrılamaz nitelikte olan kusurları (*fautes non détachables de l'exercice des fonctions*)"dır[450].

450. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1386; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.954; De Forges, *op. cit.,* s.311.

ÖRNEK 58 (Bölüm 2, Örnek 178'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.450:

Hizmet kusurundan dolayı, kamu görevlilerinin kişisel sorumsuzluğu kuralı, ilk defa Fransız Uyuşmazlık Mahkemesinin 1873 tarihli *Pelletier* kararı ile kabul edilmiştir[236].

[236] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1357.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1024:

Hizmet kusurundan dolayı kamu görevlilerinin kişisel sorumsuzluğu kuralı, Fransa'da ilk defa Uyuşmazlık Mahkemesinin 30 Temmuz 1873 tarihli *Pelletier* kararıyla[453] kabul edilmiştir.

453. Tribunal des conflits, 30 Temmuz 1873, *Pelletier,* RDCE, 1er supplt 117 (Bu kararın metni ve açıklaması Long *et al., op. cit.,* s.8-15'te bulunmaktadır).

ÖRNEK 59 (Bölüm 2, Örnek 180'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.451:

bb. Kişisel Kusur

"Kişisel kusur (*faute personelle)",* kamu görevlilerinin, görevlerinin ifasından ayrılabilir nitelikte olan kusurlardır[238]. Kamu görevlilerinin, hizmetten ayrılabilir nitelikteki kusurları üç değişik şekilde ortaya çıkabilir.

[238] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1359.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1026:

2. Kişisel Kusur

"Kişisel kusur (*faute personelle*)", kamu görevlilerinin görevlerinin ifasından ayrılabilir nitelikte olan kusurlarıdır[462]. Hizmetten ayrılabilir nitelikte olan bu kusurlar üç değişik şekilde ortaya çıkabilirler:

462. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1386; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.954; De Forges, *op. cit.,* s.312.

ÖRNEK 60 (Bölüm 2, Örnek 181'den)

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1027-1030:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.451-452:**
2. Kişisel Kusur	bb. Kişisel kusur
a) Görevin Dışındaki Kusurlar: Saf Kişisel Kusur	(a) Görevin dışındaki kusurlar (saf kişisel kusur)
b) Görevin İçinde İşlenmiş Fevkalâde Ağır Kusurlar	(b) Görevin içinde işlenmiş fevkalâde ağır kusurlar
aa) Kişisel Saikler	(1) Kişisel saikler
bb) Aşırılıklar	(2) Aşırılıklar
cc) Mazur Görülemeyecek Hatalar	(3) Maruz görülemeyecek hatalar
c) Görevin Dışında, Ama Görev Dolayısıyla İşlenen Kusurlar	(c) Görevin dışında, ama görev dolayısıyla işlenen kusurlar

ÖRNEK 61 (Bölüm 2, Örnek 182'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.451:

(a) Görevin dışındaki kusurlar (saf kişisel kusur): Kamu görevlisinin, görevinin tamamıyla dışında, özel hayatında işlediği kusurlar, kişisel kusurlardır[239].

[241] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1360-1362.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1026:

a) Görevin Dışındaki Kusurlar: Saf Kişisel Kusur.- Kamu görevlisinin *görevinin tamamıyla dışında*, özel hayatında işlediği kusurlar haliyle kişisel kusurdur.

ÖRNEK 62 (Bölüm 2, Örnek 183'ten)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.451:

(b) Görevin içinde işlenmiş fevkalâde ağır kusurlar: Görevin içinde işlenmekle birlikte, fevkalâde ağır nitelikteki kusurlar da kişisel sorumluluğa neden olur[240]. Şu üç durumda, kusurun fevkalâde ağır olduğu kabul edilmektedir[241].

240 CHAPUS, Daroit Administartif, s.1359.

241 CHAPUS, Daroit Administartif, s.1360-1362.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1027:

b) Görevin İçinde İşlenmiş Fevkalâde Ağır Kusurlar.- Görevin içinde işlenmekle birlikte, fevkalâde ağır nitelikteki kusurlar da kişisel kusur olarak kabul edilmektedir[470]. Şu üç durumda kusurun fevkalâde ağır olduğu kabul edilmektedir:

470. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1388.

ÖRNEK 63 (Bölüm 2, Örnek 184'ten)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.451:

(1) Kişisel saikler: Kan gütme, kişisel menfaat temin etme, kin ve garezle hareket etme gibi kişisel saiklerle hareket edilmesi halleri, fevkalâde ağır kusur olarak nitelendirilmekte ve kamu görevlisinin kişisel sorumluluğu doğacağı kabul edilmektedir. Örneğin belediye başkanının sırf zarar vermek maksadıyla

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1027:

aa) Kişisel Saikler.- Kin gütme, menfaat temin etme gibi, kişisel saiklerle (*préoccupations d'ordre privé*) işlenmiş kusurların fevkalâde ağır olduğu ve dolayısıyla "kişisel kusur" olduğu kabul edilmektedir[472]. Örneğin … bir belediye başkanın sırf bir arazi sahibine kasten zarar vermek için

472. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1388; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.561-562; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.955; Vlachos, *op. cit.,* s.213.

ÖRNEK 64 (Bölüm 2, Örnek 185'ten)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.451:

(2) Aşırılıklar: Kamu görevlilerinin davranışlarında, kişisel siaklerle olmasa bile, aşırıya kaçmaları da kişisel kusur sayılmaktadır. Örneğin kamu görevlileri-

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1027:

bb) Aşırılıklar.- Kamu görevlilerini, kişisel saiklerle olmasa bile, davranışlarında aşırıya kaçmalarının fevkalade ağır kusur teşkil ettiği ve bu tür aşırı davranışların kişisel kusur oluşturduğu kabul edilmektedir[476].

476. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1388.

ÖRNEK 65 (Bölüm 2, Örnek 190'dan)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.453:

Türk öğretisinde "hizmet kusuru", hizmetin kuruluş ve işleyişinde ortaya çıkan bozukluklar olarak tanımlanmaktadır[253]. Bu tanımlama, kamu tüzel kişilerinin, kamu görevlilerinden bağımsız olarak kusur işleyebileceği algısına sebep olmaktadır. Oysa kamu tüzel kişileri, kamu görevlilerinden bağımsız olarak kusur işleyemezler. Bu bakımdan Türk hukukunda da hizmet kusurunu, "kamu görevlilerinin, görevlerinin ifasından ayrılamaz nitelikteki kusurları" olarak tanımlamak gerekir.

[253] GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.I, s.664; GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.655; GÜNDAY, age., s.325.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1043:

Türk doktrininde hizmet kusuru, hizmetin kuruluş ve işleyişinde ortaya çıkan bozukluklar olarak tanımlanmaktadır[576]. Kanımızca bu tür bir tanımda, yukarıda açıkladığımız gibi, hizmet kusuru, sanki kamu görevlilerinin dışında, soyut bir varlığın kusuruymuş gibi algılanmaktadır ve o nedenle de kanımızca isabetsizdir. Hizmet kusuru da soyut bir varlığın (idarenin) değil, kamu görevlilerinin işlediği kusurlardır. Ancak bu kusurlar onların görevlerinden ayrılamaz niteliktedir. O nedenle Türkiye'de, Fransız hukukunda olduğu gibi hizmet kusurunu "kamu görevlilerinin görevlerinden ayrılamaz nitelikte olan kusurları" olarak tanımlamak daha doğru olacaktır.

576. Gözübüyük ve Tan, *op. cit.,* c.I, s.664; Günday, *op. cit.,* s.325.

ÖRNEK 66 (Bölüm 2, Örnek 94'ten)

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.1075-1172:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.429-555:**
III. Kusursuz Sorumluluk	C. KUSURSUZ SORUMLULUK.....
A. Risk Sorumluluğu	1. Risk İlkesi Gereğince Sorumluluk .....
1. Tehlikeli Şeyler.....	a. Tehlikeli Şeylerin Kullanımı.....
2. Tehlikeli Yöntemler	b. Tehlikeli Yöntemler.....
3. Tehlikeli Durumlar.....	c. Tehlikeli Durumlar .....
4. Meslekî Riskler	d. Meslekî Riskler .....
Cames Kararı.....	aa. Fransız Hukukundaki Uygulamalar .....
Türkiye'de Meslekî Riskler	bb. Türk Hukukunda Meslekî Risk Uygulaması.....
5. İdarenin Arızî İşbirlikçilerinin Uğradığı Zararlar	e. Kamu Hizmetinin Geçici Görevlilerinin Uğradığı Zararlar.....
6. Bayındırlık Eser ve İşlerinden Üçüncü Kişilerin Uğradığı Zararlar ..	f. Sosyal Olaylar ve Sosyal Risk Yaklaşımı .....
7. Toplantı ve Gösterilerden (Sosyal Olaylardan) Dolayı Ortaya Çıkan Zararlar.....	aa. Fransız Hukukunda Durum.....
8. Terör Olaylarından Dolayı Ortaya Çıkan Zararlar İdarenin Kusursuz Sorumluluğu Dahilinde midir?	bb. Türk Hukukunda Durum.....
B. Kamu Külfetleri Karşısında Eşitliğin Bozulmasından Dolayı Sorumluluk	g. Terör Olayları ve Sosyal Risk Yaklaşımı .....
1. Bayındırlık İşlerinin Daimî Zararlarından Dolayı Sorumluluk	aa. Fransız Hukukunda Durum.....
2. Hukuka Uygun İdarî İşlemlerden Dolayı Sorumluluk	b. Türk Hukukunda Durum .....
3. Kanunlardan Dolayı Sorumluluk	2. Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik İlkesi Gereğince Sorumluluk
4. Uluslararası Andlaşmalardan Dolayı Sorumluluk	a. Bayındırlık Faaliyetlerinin Daimî Zararlarından Sorumluluk.....
	aa. Fransız Hukukunda Durum.....
	bb. Türk Hukukunda Durum.....
	b. Hukuka Uygun İdarî İşlemlerden Sorumluluk.....
	aa. Fransız Hukukunda Durum.....
	bb. Türk Hukukunda Durum .....
	3. Özellik Arzeden Bazı Sorumluluk Halleri .....
	a. Yasama Faaliyetinden Dolayı Sorumluluk.....
	aa. Fransız Hukukunda Durum.....
	bb. Türk Hukukunda Durum.....
	b. Uluslararası Sözleşmelerden Dolayı Sorumluluk.....
	aa. Fransız Hukukunda Durum.....
	bb. Türk Hukukunda Durum.....

ÖRNEK 67 (Bölüm 2, Örnek 197'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.463:

316 Bu husus Fransız idare hukukunda "*kusurlu sorumluluk, kusursuz sorumluluktan önce gelir (la responsabilité pour faute passe avant la responsabilité sans faite)*" özdeyişi ile ifade edilmektedir. CHAPUS, age., C.I, s.1344.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.1072:

Bu husus Fransız idare hukukunda "kusurlu sorumluluk, kusursuz sorumluluktan önce gelir (*la responsabilité pour faute passe avant la responsabilité sans faute*)" özdeyişiyle ifade edilmektedir[645].

645. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.*, c.I, s.1371.

ÖRNEK 68 (Bölüm 2, Örnek 203'den)

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s. s.1078-1141:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.469-497:**
1. Tehlikeli Şeyler a) Patlayıcı Maddeler 1078 b) Ateşli Silahlar 1080 c) Tehlikeli Bayındırlık Eserleri 1084 d) Kan Ürünleri 1087 e) Taşıtlar 1087 aa) Uçakların Verdiği Zararlar 1087 bb) Gemilerin Verdiği Zararlar 1089 cc) Trenlerin Verdiği Zararlar 1090 dd) Motorlu Araçların Verdiği Zararlar 1092	**a. Tehlikeli Şeylerin Kullanımı** (1) Patlayıcı Maddeler (2) Tehlikeli Alet ve Silahlar (3) Bayındırlık Tesisleri (4) Kan Ürünleri Hizmeti (5) İdarenin Taşıtlarının Verdiği Zararlar (aa) Hava Araçlarından Kaynaklanan Zararlar (bb) Deniz Araçlarından Kaynaklanan Zararlar (cc) Demiryolu Araçlarından Kaynaklanan Zararlar (dd) Karayolu Araçlarından Kaynaklanan Zararlar

ÖRNEK 69 (Bölüm 2, Örnek 208'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.475:

Fransız Danıştayı 1995 tarihli *N'Guyen*, *Jouan* ve *Pavan* kararlarında, "kan aktarım merkezlerinin (*centre de transfusion*)", sağladıkları kan ürünlerinin kötü kalitesinden dolayı meydana gelen zararlardan, kusursuz olsalar dahi sorumlu olacaklarına karar vermiştir[434].

[434] Conseil d'Etat Assemblée, 26 Mais 1995, *N'Guyen*, *Jouan* ve *Pavan* (üç karar), RDCE 1995, s.221-222, CHAPUS, age., C.I, s.1315 (PAİLLET, age., s.155). Aynı yönde kararlar için bkz. Conseil d'Etat, 16 Juin 1997, *Assist. Pupl. –Hôpitaux de Paris,* RDCE 1997, s.242; CAA Lyon, 2 Octobre 1997, *Mme Carlotti,* LPA Mai 1998, No.55; TA Paris, 22 Octobre 1997, *Ep. Panier,* LPA Novembre 1997, No.93, CHAPUS, age., C.I, s.1315.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1087:

Fransız Danıştayı 26 Mayıs 1995 tarihli *N'Guyen, Jouan ve Pavan* kararlarında "kan aktarım merkezleri (*centre de transfusion*)"nin sağladıkları ürünlerin kötü kalitesinden doğan zararlardan kusurları olmasa dahi sorumlu olduklarına karar vermiştir[720].

720. Conseil d'État, Assemblée, 26 Mayıs 1995 *N'Guyen, Jouan* ve *Pavan,* RDCE, 1995, s.221-222 (üç ayrı karar) (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1341).

ÖRNEK 70 (Bölüm 2, Örnek 209'dan)

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s. s.1094-1096:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.469-497:**
2. Tehlikeli Yöntemler a) Genç Suçluların Eğitimi b) Akıl Hastalarının Deneme Çıkışları c) Mahkumlara Verilen Çıkma İzinleri d) Fevkalâde Tehlikeli Tıbbî Yöntemler	B. Tehlikeli Yöntemler a) Genç suçluların eğitimi b) Akıl hastalarının deneme çıkışları c) Mahkumlara verilen çıkma izinleri d) Tehlikeli tıbbî yöntemler

ÖRNEK 71 (Bölüm 2, Örnek 210'dan)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.478:

Fransız Danıştayı 1993 tarihli *Bianchi* kararında, bir hastalığın teşhis ve tedavisi için zorunlu olan ancak sonucu tam olarak bilinmeyen tıbbî yöntemlerden kaynaklanan zararlar bakımından idarenin kusursuz sorumluluğuna hükmetmiştir[462].

[462] Conseil d'Etat, 9 Avril 1993, *Bianchi,* RDCE 1993, s.127, CHAPUS, age., C.I, s.1318.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1096:

Fransız Danıştayı da 9 Nisan 1993 tarihli *Bianchi* kararında tedavi için gerekli ama sonucu tam olarak bilinmeyen riskli yöntemlerden dolayı devletin kusursuz sorumluluğuna hükmetmiştir[757].

757. Conseil d'État, Assemblée, 9 Nisan 1993, *Bianchi,* RDCE, 1993, s.127 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1344).

ÖRNEK 72 (Bölüm 2, Örnek 211'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.491:

Fransız Danıştayının 1987 tarihli *Consorts Yener et Consorts Erez* kararına konu olan olayda, Türkiye'nin Paris Büyükelçisi İ. Erez ve şoförünün terörist bir silahlı saldırı sonucu öldürülmüşlerdir. Açılan davada davacılar, polisin yeterli güvenlik tedbiri almadığını dolayısıyla hizmet kusuru işlediğini iddia etmişlerdir. Mahkeme ise, diplomatın yakın koruma talep etmediğini, bunun dışında polisin suikastı önleyememesinin, "ağır hizmet kusuru" oluşturmadığından, ortaya çıkan zarardan devletin sorumlu tutulamayacağına karar vermiştir[538].

[538] Conseil d'Etat, 29 Avril 1987, *Cons. Yener et Cons. Erez,* RDCE 1987, s.151, CHAPUS, age., s.1289.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1124:

Örneğin Fransız Danıştayının 29 Nisan 1987 tarihli *Consorts Yener et Consorts Erez* kararına konu teşkil eden olayda Türkiye'nin Paris Büyükelçisi İ. Erez ve şoförünün 24 Ekim 1975 günü Paris'te otomobillerine düzenlenen terörist bir silahlı bir saldırı sonucu öldürülmüşlerdir. Ölenlerin mirasçıları uğradıkları zararın tazmini istemiyle tazminat davası açmışlardır. Davacılar bu davada Paris polisinin Türk büyükelçisini korumak için yeterli güvenlik tedbiri almadığını iddia etmişlerdir. Fransız Danıştayı ise Türk Büyükelçisinin daha önceden "yakın koruma" talep etmediğini, bunun dışında polisin suikastı önleyememiş olmasının "ağır kusur" teşkil etmediğine dolayısıyla devletin ortaya çıkan zarardan sorumlu olmadığına karar vermiş ve davayı reddetmiştir[897].

897. Conseil d'État, Section, 29 Nisan 1987, *Consorts Yener et Consorts Erez,* RDCE, 1987, s.155 (Bu kararın metni Rougevin-Baville, Denoix de Saint Marc ve Labetoulle, *op. cit.,* s.341-342'de bulunmaktadır).

ÖRNEK 73 (Bölüm 2, Örnek 219)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.498:

Kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluk, kusurlu sorumluluk ve risk sorumluluğuna nazaran, "tamamlayıcı (*complémentaire*)" veya "ikincil (*subsidiaire*)" konumdadır.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1143:

Kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluk, kusursuz sorumluluk ve risk sorumluluğuna nazaran "tamamlayıcı (*complémentaire, subsidiaire*)" niteliktedir.

ÖRNEK 74 (Bölüm 2, Örnek 220'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.501:

Yine ifade etmek gerekir ki, buradaki "daimî zarar" kavramı, zararların kalıcı nitelikte olması anlamında değildir. Buradaki daimîlikten maksat, "kazaen olmamış zarar (*dommages non accidentels)*" olmasıdır. Bu tür zararlar, bayındırlık eserinin varlığının veya faaliyetin yürütülmesinin doğal sonucu olan zararlardır[594].

[594] CHAPUS, age., C.I, s.1338; DE DE FORGES, age., s.312; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.670.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1145:

Buradaki zararların, kalıcı nitelikte zararlar olması zorunlu değildir. Buradaki "daimîlik"ten asıl maksat, bu tür zararların "kazara olmamış zararlar (*dommages non accidentels*)" olmasıdır[953]. Bu tür zararlar bayındırlık işlerinin yürütülmesinin veya bayındırlık eserinin varlığının veya yürütülmesinin kaçınılmaz sonucu olan zararlardır[954].

953. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1365; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.670;
954. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1365.

ÖRNEK 75 (Bölüm 2, Örnek 221'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.500-501:

olayda bir bayındırlık esirinin kişiye verdiği özel bir zarar bulunmaktadır. Bu zararın ortaya çıkmasında idareye atfı kabil bir kusur yoktur; kasaba meydanına ağaç dikmek bir kusur değil, bilakis kamuya yararlı bir faaliyettir. Çınarların gölgesinden ve güzelliğinden tüm toplum yararlanmaktadır. Buna mukabil çınarlardan hasıl olan zarar, sadece bu kişinin üzerinde kalmaktadır.

Gözler, İdare Hukuku, op. cit., 2003, c.II, s.1146:

… bu olayda bir bayındırlık eserinin bir özel kişiye verdiği bir zarar vardır. Bu zararın ortaya çıkmasında idareye atfı kabil bir kusur yoktur. Kasaba meydanına çınar ağacı ekmiş olmak bir kusur değil, tersine kamu bakımından yararlı bir faaliyettir. Ancak bu çınarların gölgesinden ve güzelliğinden sadece o kişi değil, bütün kasaba halkı yararlanmaktadır. Oysa çınarlardan ortaya çıkan zarar sadece bu kişinin üzerinde kalmaktadır.

ÖRNEK 76 (Bölüm 2, Örnek 223'ten)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.502:

(*cc) Zararın mala ilişkin olması*: Bayındırlık eserinin yol açtığı zarar, kişiye (cana) değil, mala yönelik olmalıdır[603]. Mala yönelik bu zarar da, mala el konulması şeklinde olmamalıdır. Eğer el konulma şeklinde ise, kamulaştırmasız el atma yahut işgale ilişkin hükümler uygulanır[604].

[603] DÜREN, age., s.320.

[604] DE FORGES, age., s.312.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1147:

Bayındırlık eserinin yol açtığı zararlar kişiye (cana) değil, mala yönelmiş zararlar olmalıdır[965]. Keza mala yönelmiş bu zararlar, mala el konulması şeklinde olmamalıdır[966]. Aksi takdirde ondokuzuncu bölümde (s.910-915) gördüğümüz kamulaştırmasız el atma ve işgale ilişkin hükümler uygulanır.

965. De Forges, *op. cit.,* s.326. Kişinin ölümüne veya yaralanmasına yol açan zararlar, söz konusu kişi kullanıcı ise kusurlu sorumluluk, söz konusu kişi üçüncü kişi ise risk sorumluluğu esaslarına göre tazmin edilir.

966. De Forges, *op. cit.,* s.326.

ÖRNEK 77 (Bölüm 2, Örnek 232'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.522:

Yine devlet hastanesinde kısırlaştırma ameliyatı geçirmesine rağmen çocuk sahibi olan bir kadının açtığı tazminat davasını, Strasbourg İdare mahkemesi aynı gerekçeyle reddetmiştir[742].

[742] CHAPUS, age., C.I, s.1218.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1177:

Aynı şekilde devlet hastanesinde kısırlaştırma operasyonuna tâbi tutulduğu hâlde çocuk sahibi olan bir kadının açtığı tazminat davasını da Strasbourg İdare Mahkemesi reddetmiştir[1101].

1101. Tribunal administratif de Strasbourg, *Hospices civils de Colmar,* AJ, 1994, s.916 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1243).

ÖRNEK 78 (Bölüm 2, Örnek 233'ten)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.523:

Fransız Danıştayının 1873 tarihli *Blanco* kararında belirttiği gibi "idarenin sorumluluğu ne genel ne da mutlaktır". Bunun için idare hukukunda "sorumsuzluk adacıkları (*îlots d'irresponsabilité*)" bulunmaktadır[743].

[743] CHAPUS, age., C.I, s.1216.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1177:

Diğer bir ifadeyle, René Chapus'nün dediği gibi, idare hukuku alalında "sorumsuzluk adacıkları (*îlots d'irresponsabilité*)" vardır[1104]. Zira, 1873 tarihli *Blanco* kararında Fransız Danıştayının vurguladığı gibi, idarenin sorumluluğu ne mutlak, ne de geneldir[1105].

1104. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1240.
1105. *Ibid.*

ÖRNEK 79 (Bölüm 2, Örnek 235'ten)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.523:

***(a) Zarar gerçekleşmiş olmalıdır*:** İdarenin sorumluluğunun söz konusu olabilmesi için, zararın gerçekleşmiş olması gerekir. Bunun sebebi, idare hukukunda sorumluluk, müeyyidelendirici değil, tazmin edicidir[744].

[744] VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.621; CHAPUS, age., C.I, s.1211.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1179:

2. Zarar "Gerçekleşmiş" Olmalıdır[1117]

İdarenin sorumluluğuna hükmedilebilmesi için ikinci olarak söz konusu zararın gerçekleşmiş olması gerekir. Bunun nedeni şudur: İdare hukukunda sorumluluk, "müeyyidelendirici (*sanctionnnatrice*)" değil, "tazmin edici (*réparatrice*)" bir sorumluluktur[1118].

1117. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.621; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1235.
1118. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1235.

ÖRNEK 80 (Bölüm 2, Örnek 236'dan)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.523:

(b) Zarar kesin olmalıdır: Mağdurun tazmin edilmesini iddia ettiği zararın "kesin(*certain*) olması[746] gerekir ki, buna "zararın kesinliği şartı (*exigence de la certitude du préjudice*) denir[747].

[746] DE FORGES, age., s.280; PAİLLET, age., s.195; DARCY, age., s.121; RİVERO/WALİNE, age., s.264; DEBBASCH, age., s.590.

[747] CHAPUS, age., s.1211.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1180:

3. Zarar "Kesin" Olmalıdır[1122]

İdarenin sorumluluğuna hükmedilebilmesi için, mağdurun iddia ettiği zararın "kesin (*certain*)" olması gerekir[1123]. Buna "zararın kesinliği şartı (*exigence de la certitude du préjudice*)" da denir[1124].

1122. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1235-1237; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1006-1007; De Forges, *op. cit.,* s.290-291; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.625-626; Vlachos, *op. cit.,* c.I, s.240-241.

1123. Conseil d'État, 21 Şubat 2000, *Vogel,* DA, 2000, nº145 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1235). Conseil d'État, 7 Nisan 1943, *Marlot,* RDCE, 1943, s.89 (Nakleden: De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1006).

1124. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1235.

ÖRNEK 81 (Bölüm 2, Örnek 252'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.545:

Bu duruma "görev ikileşmesi (*dédouplement fonctionnel)*"[933] veya "yetki birleşmesi (*cumul des compétences)*"[934] denilmektedir.

[933] VLACHOS, age., s.234; DE LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.1024.

[934] RİVERO/WALİNE, age., s.267.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1247:

Buna "görev ikileşmesi (*dédoublement fonctionnel*)"[1463] veya "yetki birleşmesi (*cumul des compétences*)"[1464] denir.

1463. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1024; Vlachos, *op. cit.,* s.234.
1464. Rivero, *op. cit.,* s.259.

ÖRNEK 82 (Bölüm 2, Örnek 257'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.547:

> Bu para, zarar gören kişinin uğradığı zararın "eşdeğeri (*équivalence"*) olarak değerlendirilir[951].
>
> [951] CHAPUS, age., C.I, s.1209; PAİLLET, age., s.254; FRIER, age., s.495.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1258:

> Bu para, zarar gören kişinin uğradığı zararın "eşdeğeri (*équivalence*)" olarak değerlendirilir.

ÖRNEK 83 (Bölüm 2, Örnek 264'ten)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.555:

> . "Sermaye şeklinde tazminat (*indemnisation en capital)"*, belli bir miktardaki pir paranın bir defada zarar görene ödenmesi demektir. "İrat şeklinde tazminat (*indemnisation en rente)"* ise, hükmedilen paranın zarar gören kişiye belli aralıklarla aylık veya yıllık) verilmesi demektir[1010].
>
> [1010] İrat şeklinde tazminata ilişkin detaylı bilgi için bkz. İYİMAYA Ahmet, "Tazminatın İrat Şeklinde Belirlenmesi", TBBD, Y.3, Sy.1, Ankara 1990, s.23-45.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1284:

> "Sermaye şeklinde tazminat (*indemnisation en capital*)" belli bir paranın bir defada zarar gören kişiye ödenmesi demektir. "İrat şeklinde tazminat (*indemnisation en rente*)" ise zarar gören kişiye belli aralıklarla (aylık veya yıllık) belli miktarda bir paranın verilmesi demektir.

ÖRNEK 84 (Bölüm 2, Örnek 266'dan)

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.I, s.879-917.	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.568-573:**
I. Yokluk A. Maddî Yokluk 1. "Maddî Yokluk" Kavramı 2. Maddî Yoklukla Malûl İşlemler a) Hayalî İşlemler b) Yetki Gaspıyla Yapılmış İşlemler c) Ağır Şekil Sakatlıkları 3. Madden Yok Olan İşlemlerin Müeyyidesi: Yoktur B. Yok Hükmünde Sayma 1. Kavram 2. Yok Hükmünde Sayılan İşlemler a) Fonksiyon Gaspıyla Sakat İşlemler b) Ağır ve Bariz Yetki Tecavüzüyle Sakat İşlemler c) "Fiilî Yol" Oluşturan İşlemler d) Düzmece Atamalar 3. Yok Hükmünde Saymanın (Yokluk Benzerinin) Sonuçları C. Türkiye'deki Yokluk Müeyyidesi Anlayışı ve Eleştirisi 1. Yokluğun İki Türü Birbirine Karıştırılmaktadır 2. Türkiye'de İdarî Yargıda Tespit Davası Açılamaz D. Türk İdari Yargı Organlarının Yokluk Konusundaki Kararlarından Örnekler 1. Danıştayın Yokluk Konusundaki Kararları 2. Askerî Yüksek İdare Mahkemesinin Yokluk Hakkında Kararlarından Örnekler	A. Yokluk Müeyyidesinin Türleri 1. Maddî Yokluk Maddî yoklukla malûl işlemler (aa) Hayalî işlemler (bb) Yetki gaspıyla yapılmış işlemler (cc) Ağır şekil sakatlıkları Sonuç 2. Yok Hükmünde Sayma Tanım Yok hükmünde sayılan işlemler (aa) Fonksiyon gaspı ile sakat işlemler (bb) Ağır ve bariz yetki tecavüzüyle sakat işlemler (cc) Düzmece atamalar Sonuç B. Türk Hukukunda Yokluk ve Tespit Davası 1. Yokluk Konusunda Yaklaşımlar Yokluğun iki türü arasında ayrım yapılmamaktadır İşlemin hangi unsurunda yokluk söz konusu olabileceğinde fikir birliği bulunmamaktadır. 2. Yokluğun Tespiti Davası Konusundaki Yaklaşımlar

ÖRNEK 85 (Bölüm 2, Örnek 269'dan)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.569:

Maddî yoklukla malûl işlemler: Hangi tür işlemler, maddî yoklukla malüldür? Başka bir ifade ile, hangi işlemler maddeten yoktur? Maddî yokluk, idarî işlemin hiç ortaya çıkmaması halidir. Bu bakımdan ya işlem yapma iradesi hiç açıklanmamıştır ya da açıklanan irade, idareye izafe edilememektedir.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.881:

2. Maddî Yoklukla Malûl İşlemler (Madden Yok Olan İşlemler)

Acaba hangi tür işlemler maddî yoklukla malûldürler? Yani hangi işlemler madden yokturlar? Yukarıda açıkladığımız gibi maddî yokluk, idarî işlemin mevcut olmaması durumunda ortaya çıkmaktadır. Bu ise ya işlemi oluşturacak iradenin açıklanmamış, ya da açıklanmış olmakla birlikte bu iradenin hiçbir şekilde idareye izafe edilememesi durumlarında ortaya çıkar.

ÖRNEK 86 (Bölüm 2, Örnek 271'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.569:

Bu durumda, yokluğa yol açan sakatlıkla iptale yol açan sakatlık arasında, "sakatlığın ağırlık derecesine" göre bir ayırım yapılmaktadır[42].

[42] CHAPUS, Droit Adminstartif, s.992.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.886:

Bu durumda iptale yol açan sakatlık ile yokluğa yol açan sakatlık arasında "sakatlığın ağırlık derecesi (*degré de gravité de l'irrégularité*)"ne göre ayrım yapılmaktadır[27].

27. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.687; Chapus, *Droit administratif général,, op. cit.,* c.I, s.1014.

ÖRNEK 87 (Bölüm 2, Örnek 272'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.570:

İşte bu sebeple olmalı ki Fransız Danıştayı, bu tür işlemlerin doğrudan doğruya "yokluğuna *(inexistence)"* değil, "geçersiz ve doğmamış *(nul et non evenu)"* olduğuna karar vermektedir[44].

[44] Kararlar için bkz. CHAPUS, Droit Adminstartif, s.993.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.886-886:

Ancak burada şunu belirtelim ki, Fransız Danıştayı bu tür işlemlerin doğrudan doğruya "yokluk (*inexistence*)"la malûl olduğuna karar vermemekte, bu tür işlemlerin "*nul et non avenu* (geçersiz ve hiç doğmamış)", "*nul et de nul effet* (geçersiz ve tamamıyla etkisiz)[35] olduğuna karar vermektedir.

35. Conseil d'État, 28 Şubat 1947, *Megevand,* RDCE, 1947, s.686 (Nakleden: De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.686); Conseil d'État, 30 Haziran 1950, *Massonaud,* RDCE, 1950, s.400; 20 Aralık 1957, *Association des fonctionnaires du ministère de l'intérieur,* RDCE, 1957, s.699; 15 Mayıs 1981, *Maurice,* RDCE, 1981, s.221; 9 Kasım 1991, *Fléret*, RDCE, 1990, s.319 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général,*, *op. cit.,* c.I, s.1015, c.II, s.202; Long *et al., op. cit.,* s.538). Conseil d'État, 10 Şubat 1961, *Chabran,* RDCE, 1961, s.102 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.538).

ÖRNEK 88 (Bölüm 2, Örnek 273'ten)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit*., 2011, s.570:

[45] Hukukumuzda eskiden, bu tür işlemler için "*keenlemyekün*" tabiri kullanılırdı. ve "hiç olmamış, hiç yokmuş gibi" anlamına gelirdi (DEVERLİOĞLU Ferit, Osmanlıca-Türkçe Ansiklöpedik Lügat, Ankara 1984, s.601). Maalesef bu güzel kavram terk edilerek yerine "yokluk" kelimesi kullnılarak karışıklığa neden olunmuştur.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.887:

Keza Türk hukukunda da eskiden bu konuda bir karışıklık yoktu. Çok ağır sakatlıklarla malûl işlemlerin karşılaşacağı müeyyideyi ifade etmek için "*keenlemyekün*" terimi kullanılıyordu ve bu terim "sanki yokmuş", "hiç yokmuş", "hiç olmamış gibi" anlamlarına gelmekteydi[39]. Bu teriminin başındaki "*keenne*", "sanki", "güya", "gibi", "benzer", yani Fransızca ile söylersek "*quasi*" demektir. Dolayısıyla *keenlemyekün,* "*quasi inexistence*" demektir. Ancak bu *keenlemyekün* tabiri öz Türkçeciler tarafından eskimiş bulunmuş ve onun yerine, "yokluk" diye bir karşılık bulunmuştur. Maalesef bu karşılık da öz Türkçecilerin buldukları pek çok karşılık gibi anlam bakımından yanlıştır.

39. Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat,* Ankara, Aydın Kitabevi, 1984, s.601.

ÖRNEK 89 (Bölüm 2, Örnek 274'ten)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.570:

Yok hükmünde sayılan işlemler: Hangi tür işlemler, hangi ağır ve bariz sakatlık sebebiyle yok hükmünde sayılır? Bu sorunun açık bir cevabı verilememektedir. Bu konuda ne öğretide ne içtihatlarda bir tanım ya da kriter verilmemektedir. Sadece bir "fikr-i muğlak (*idée vague)"* bulunmaktadır[47].

[47] CHAPUS, Droit Adminstartif, s.992.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.887:

2. Yok Hükmünde Sayılan İşlemler

Peki hangi tür işlemler, böylesine "ağır ve apaçık bir sakatlık"la malûldürler ve bundan dolayı bu işlemler "yok hükmünde" sayılmalıdırlar? Hemen belirtelim ki, ne doktrinde, ne de içtihatlarda bu konuda bir tanım veya kriter vardır[42]. René Chapus'nün gözlemlediği hangi ağır sakatlıkların işlemin yok olarak sayılmasına yol açacağı konusunda bir "fikr-i muğlak (belirsiz düşünce, *idée vague*)"tan başka bir şey yoktur[43].

42. Chapus, *Droit administratif général,, op. cit.,* c.I, s.1014. 43. *Ibid.,* c.I, s.1012.

ÖRNEK 90 (Bölüm 2, Örnek 276'dan)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.571:

Yokluğun iki türü arasında ayırım yapılmamaktadır: Türk idare hukuku öğretisinde, yokluğun iki türü arasında bir ayırım yapılmamaktadır. Bu yüzden açıklamalarda da karışıklığa neden olunmaktadır[54]. Aynı karışıklık, mahkeme kararlarında da bulunmnaktadır[55].

[54] GÜNDAY, age., s.151.

[55] Danıştay Onuncu Dairesi, E.1995/397, K.1997/1911, T.20.05.1997, DD.94, s.664.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.898-899:

1. Yokluğun İki Türü Birbirine Karıştırılmaktadır

… Türkiye'de ne doktrinde, ne de yargı içtihatlarında yokluğun iki türü arasında bir ayrım yapılmamaktadır. Yokluğun bu iki ayrı türü olduğunu fark etmiş bir yazar da yoktur. O nedenle yokluk konusunda büyük bir muğlaklık vardır. Türkiye'de yokluğun bu iki türü doktrinde ve yargı içtihatlarında karıştırılmaktadır. … Yokluğun iki türü yargı kararlarında da karıştırılmaktadır: Örneğin Danıştay Onuncu Dairesi, 20 Mayıs 1997 tarih ve E.1995/397, K.1997/1911 sayılı kararında şöyle demiştir: …[93]

92. Günday, *op. cit.,* s.151.

93. Danıştay Onuncu Dairesi, 20 Mayıs 1997 Tarih ve E.1995/397, K.1997/1911 Sayılı Karar, *Danıştay Dergisi,* Sayı 94, s.664 (Gözübüyük ve Tan, *op. cit.,* c.II, s.300; *Kazancı Danıştay Kararları CD'si*).

Bölüm 1
ALINTI VE ALINTI ŞARTLARI

Elinizde tuttuğunuz bu kitap, Ramazan Çağlayan'ın *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabında benim *İdare Hukuku* isimli kitabımdan yapılmış hukuka aykırı alıntılar bulunduğunu göstermek amacıyla yazılmıştır. Bu alıntıların bir kısmında kaynak gösterilmiş, bir kısmında ise gösterilmemiştir. Kaynağı gösterilmemiş alıntılar, haliyle hukuka aykırı alıntılardır. Diğer yandan, Ramazan Çağlayan'ın benden kaynağını göstererek yaptığı alıntıların bir kısmı yine de hukuka aykırıdır. Çünkü bu alıntılar, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinin ilk fıkrasında öngörülen alıntı şartlarını taşımamaktadır.

O nedenle burada öncelikle 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesine göre "alıntı" kavramını ve "alıntı şartları"nı görmekte yarar vardır.

"Alıntı" veya Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun ifadesiyle "iktibas", adı geçen Kanunun 35'inci maddesinin ilk fıkrasına göre şu şekilde tanımlanabilir: ***Alıntı,*** *"bir eserin bazı cümle ve fıkralarının müstakil bir ilim ve edebiyat eserine alınması"*dır.

Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İktibas Serbestisi ve Sınırları başlıklı bir doktora tezi yazmış olan Özge Öncü de alıntıyı, *"bir eser veya eser parçasının başka bir eser içerisinde kullanılması"* olarak tanımlamaktadır[1].

Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesi, alıntı serbestisini prensip olarak tanımış, ama alıntının, yani iktibasın yapılmasını bazı şartlara bağlamıştır. Şimdi bu **şartları** görelim:

I. ALINTI BAZI CÜMLE VEYA FIKRALARLA SINIRLI OLMALIDIR

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinin ilk fıkrasının ilk bendine göre, iktibas, yani alıntı, bir eserin *"bazı cümle ve fık-*

1. Özge Öncü, *Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İktibas Serbestisi ve Sınırları*, Ankara, Yetkin, 2010, s.22.

ralarının" bir başka esere alınmasıyla sınırlı olmalıdır. Bazı cümle ve fıkraları aşan alıntı, kaynak gösterilerek dahi yapılamaz. Özge Öncü'nün vurguladığı gibi bir bilimsel eserde, bir eserin tamamı veya önemli bir kısmının alınması mümkün değildir. Buna göre bir bilimsel eserden yapılacak alıntı, alıntılanan eserin önemli bir bölümünü oluşturamayacaktır[2].

Bu Şart Bakımından Ramazan Çağlayan'ın Alıntılarının İncelenmesi

Aşağıda bu kitabın ikinci bölümünde ayrıntılı ve karşılaştırmalı olarak gösterildiği gibi Ramazan Çağlayan'ın, söz konusu kitabında benim kitabımdan alıntıladığı yerler, ilgili başlıklar itibarıyla benim kitabımın ilgili başlıklarının önemli bir kısmını oluşturmaktadır.

Öncelikle belirtmek isterim ki, Ramazan Çağlayan'ın kitabı *İdarî Yargılama Hukuku* başlığını taşıyıp bir idarî yargı kitabıdır. Ramazan Çağlayan'ın alıntı yaptığı benim kitabım *İdare Hukuku* başlığını taşıyıp, genel bir idare hukuku kitabıdır. Dolayısıyla benim kitabımın bütün konularının Ramazan Çağlayan'ın *İdarî Yargılama Hukuku* başlıklı bir kitaba iktibas edilmesi zaten mümkün değildir. Bununla birlikte, Ramazan Çağlayan'ın *İdari Yargılama Hukuku* kitabının *"İptal Davasının Konusu İdarî İşlemler",* (s.277-292), *"İptal Davasında İptal Sebepleri (Yetki, Biçim, Sebep, Konu, Maksat Yönünden Hukuka Aykırılık)* (s.305-362), *"Tam Yargı Davasında Sorumluluk Esasları"* (s.429-552) ve "*İdare Hukukunda Yokluk ve Tespit Davası*" (s.568-772) başlıkları altında verilen kısımlar, aynı zamanda bir genel idare hukuku konusudur ve bunlar benim *İdare Hukuku* isimli kitabında da işlenmiştir. İşte benim kitabımdan yapılan alıntı miktarı, sadece bu başlıklarda işlenen konular itibarıyla incelenebilir. Ramazan Çağlayan'ın kitabının bu başlıkları altında, yani 277-292, 305-362, 429-552 ve 568-572 sayfalarına (toplam 200 sayfa) baktığımızda, ayrıntıları aşağıda ikinci bölümde gösterileceği gibi, bu sayfalarda yer alan paragrafların ezici çoğunluğunun benim kitabımdan alınmış olduğu görülmektedir.

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 277-292, 305-362 ve 429-552 sayfaları arasında (toplam 200 sayfa), benden hukuka aykırı olarak (kaynak gösterilmeden veya yetersiz veya aldatıcı nitelikte kaynak gösterilerek, vb. şekillerde) yapılmış alıntıların listesi, bu kitabın ikinci bölümünde ayrıntılı ve karşılaştırmalı olarak gösterilmiştir. İkinci bölümde örnek olarak incelediğim toplam 276 adet usûlsüz alıntı vardır. Bu usûlsüz alıntıların pek çoğu birden fazla paragraftan oluşmaktadır. Ayrıca belirtmek isterim ki, bu kitabın ikinci bölümünde verilen 276 adet örnekten oluşan liste, bir tüketici liste değil, ör-

2. *Ibid.,* s.213.

neklendirici listedir. Bu kitabın ikinci bölümünde yer almayan, ama Ramazan Çağlayan'ın kitabında benden yaptığı usûlsüz daha pek çok alıntı vardır.

Ayrıca belirtmek isterim ki, Ramazan Çağlayan'ın kitabının 277-292, 305-362 ve 429-552 sayfaları arasında (toplam 200 sayfa) benim kitabımdan kaynağı gösterilerek yapılmış daha pek çok alıntı vardır. Bu 200 sayfanın ezici kısmı, belki % 80'inden fazlası, Ramazan Çağlayan tarafından benim kitabımdan alıntı yapılmak suretiyle oluşturulmuştur. Bu alıntıların bazılarının kaynağı verilmiş, bazılarının ise hiç verilmemiş, bazılarının ise aldatıcı bir şekilde verilmiştir.

Burada önemle vurgulamak isterim ki, Ramazan Çağlayan'ın bu alıntıların bir kısmında kaynak göstermesinin FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülün iktibasın *bazı cümle ve fıkralarla sınırlı olması şartına* aykırılık üzerinde bir etkisi yoktur. Kaynağı gösterilsin veya gösterilmesin, yapılan iktibas, bazı cümle ve fıkraların aktarılmasıyla sınırlı değil ise, makul bir miktarı geçiyorsa, ortada FSEK, m.35/1, b.1'e aykırılık vardır. Ayrıca Ramazan Çağlayan'ın kitabında, uyuşmazlık konusu sayfaları (s.277-292, 305-362 ve 429-552) itibarıyla (toplam 200 sayfa) en az 276 adet kaynağı gösterilmemiş veya aldatıcı şekilde gösterilmiş alıntı ve en az bir o kadar da kaynağı gösterilmiş alıntı vardır. Kaynaklı veya kaynaksız alıntı toplamı, benim hesabıma göre 500'den çok fazladır. Ramazan Çağlayan'ın kitabının uyuşmazlık konusu sayfaları toplamının zaten 200 sayfa olduğu (s.277-292, 305-362 ve 429-552) göz önünde tutulursa, söz konusu kısım itibarıyla, Ramazan Çağlayan'ın yazdığı metnin neredeyse tamamına yakının benim kitabımdan alınma olduğu söylenebilir. Tekrar hatırlatalım: Bu alıntıların bazılarında kaynak gösteriliyor olmasının FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın sınırlılığı şartı üzerinde bir etkisi yoktur.

Alıntı (iktibas) denen şey, FSEK, m.35/1, b.1'e göre bir eserin *"bazı cümle ve fıkralarının"* alınmasından ibarettir. 200 sayfalık bir metinde, aynı yazarın aynı kitabından yapılmış 500 küsur alıntı olamaz. 500 küsur alıntı yaparak 200 sayfa yazarsanız, Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinin ilk bendinde öngörülmüş olan alıntının *"bazı cümle ve fıkralar"* ile sınırlı olması şartını ihlâl etmiş olursunuz.

Bu arada not etmek isterim ki, haliyle alıntı miktarı tespit edilirken Ramazan Çağlayan'ın benim kitabımdan yaptığı alıntıların sadece "aynen alıntı" şeklinde olması şart değildir. "Mealen alıntılar" da bir alıntıdır ve bunlar da alıntı hesabına dâhil edilir. Aynen alıntı ve mealan alıntı konusuna aşağıda tekrar değinilecektir.

Yine not etmek isterim ki, Ramazan Çağlayan'ın benden yaptığı alıntılarda alıntılanan cümle ve paragrafların sırasının değiştirilmesi, alıntının ara-

sına başka yazarlardan alıntı koymasının alıntı sayısı hesabı üzerinde herhangi bir etkisi yoktur. Zira, intihalden söz edebilmek için paragrafların aynen alınması şart değildir; paragrafların "diziminde değişiklikler (takdim tehir)" yapılması durumunda da intihal vardır[3].

Bir Örnek.- Ramazan Çağlayan'ın kitabının 280 ila 283'üncü sayfaları arasında yer alan "*İcraî Olmayan İşlemler*" kısmı gerek içerik, gerek plân, gerekse verilen örnekler bakımından benim *İdare Hukuku* kitabımın I'inci cildinin 594 ilâ 632'inci sayfalarından özetlenmiştir. Her iki kitabın ilgili kısımları karşılaştırabilir. Kaynağı gösterilmiş olsun veya olmasın, üç sayfa uzunluğunda bir alıntı yapılamaz; bu uzunlukta bir aktarmaya "alıntı" denemez. Çünkü, FSEK, m.35/1, b.1'e göre alıntı, *"bir eserin bazı cümle ve fıkralarından"* ibaret olmalıdır. Üç sayfa süren şeye alıntı denemez. Bu üç sayfa boyunca yapılan alıntının "aynen alıntı" değil, "mealen alıntı" olması veya "özetlenerek alınmış" olması bir şeyi değiştirmez. Çünkü, bir fikrin ifade edildiği cümlenin noktası virgülüne aktarılması bir alıntı olduğu gibi, bu fikrin aktaran yazarın kendi ifadesiyle aktarılması veya özetlenerek aktarılması da bir alıntıdır.

LİSTE 1: Ramazan Çağlayan'ın Kitabında Alıntının Bazı Cümle ve Fıkralar ile Sınırlı Olması Şartına Aykırı Olarak Yapılmış Alıntılar Listesi.- Bu kitabın ikinci bölümünde yer alan aşağıdaki örneklerde, Ramazan Çağlayan'ın FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen "iktibasın bazı cümle ve fıkralar ile sınırlı olması şartı"na aykırı olarak yaptığı alıntılar vardır:

Örnek 12	Örnek 55	Örnek 90	Örnek 181
Örnek 19	Örnek 65	Örnek 91	Örnek 203
Örnek 20	Örnek 75	Örnek 97	Örnek 209
Örnek 30	Örnek 76	Örnek 111	Örnek 215
Örnek 35	Örnek 81	Örnek 113	Örnek 225
Örnek 36	Örnek 82	Örnek 139	Örnek 226
Örnek 46	Örnek 85	Örnek 141	Örnek 230
Örnek 47	Örnek 88	Örnek 164	Örnek 234
Örnek 49	Örnek 89	Örnek 173	Örnek 266

Bu kitabın ikinci bölümünde bu örneklerin her birinin altında, örnekte verilen alıntının nasıl FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen "iktibasın bazı cümle ve fıkralar ile sınırlı olması şartı"na aykırılık teşkil ettiği ayrıca açıklanmıştır. Bu konuda bu kitabın ikinci bölümündeki örneklere bakınız.

Plân Alıntıları Hakkında Gözlemler

Bir yazarın oluşturduğu plân, sistem, kaynağı gösterilerek dahi bir başka yazar tarafından alınamaz. Çünkü böyle bir alıntı bir yandan yukarıda gör-

3. Ünal Tekinalp, *Fikrî Mülkiyet Hukuku,* İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2012,s.156.

düğümüz FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartına, diğer yandan da aşağıda göreceğimiz FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırılık teşkil eder. Böyle bir plân alıntısında ayrıca kaynak gösterilmemiş ise, alıntı aynı zamanda FSEK, m.35/2'ye aykırı olur.

Aşağıda örneklerde gösterdiğim gibi Ramazan Çağlayan benim oluşturduğum pek çok plânı olduğu gibi ve çoğunlukla kaynağını göstermeksizin kendi kitabına almıştır. Hatta Ramazan Çağlayan'ın *İdarî Yargılama Hukuku* kitabında benim *İdare Hukuku* kitabımdan alıntı yaparak işlediği *"İptal Davasının Konusu İdarî İşlemler",* (s.277-292), *"İptal Davasında İptal Sebepleri (Yetki, Biçim, Sebep, Konu, Maksat Yönünden Hukuka Aykırılık)* (s.305-362) ve *"Tam Yargı Davasında Sorumluluk Esasları"* (s.429-552) ve "*İdare Hukukunda Yokluk ve Tespit Davası*" (s.568-772) başlıkları altında verilen kısımların bütünü itibarıyla çok büyük ölçüde, benim *İdare Hukuku* isimli kitabımdan alınmış plânlar ile yazılmış olduğu söylenebilir. Bir örnek:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1027-1030:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.451-452:**
2. Kişisel Kusur a) Görevin Dışındaki Kusurlar: Saf Kişisel Kusur b) Görevin İçinde İşlenmiş Fevkalâde Ağır Kusurlar aa) Kişisel Saikler bb) Aşırılıklar cc) Mazur Görülemeyecek Hatalar c) Görevin Dışında, Ama Görev Dolayısıyla İşlenen Kusurlar	bb. Kişisel kusur (a) Görevin dışındaki kusurlar (saf kişisel kusur) (b) Görevin içinde işlenmiş fevkalâde ağır kusurlar (1) Kişisel saikler (2) Aşırılıklar (3) Maruz görülemeyecek hatalar (c) Görevin dışında, ama görev dolayısıyla işlenen kusurlar

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın kişisel kusur plânı aynen benden alınmıştır. Sadece başlıkların sırası değil, başlıklarda kullanılan bütün kelimeler noktası virgülüne benim kelimelerimdir. Benim "*mazur*" kelimemi yanlış olarak "*maruz*" yazması dışında bir fark yoktur. Ramazan Çağlayan bu plânın benden alındığını belirtmemektedir. Bana yapılan bir atıf bulunmamaktadır. Böyle bir atıf olsa bile değişen bir şey olmaz. Kaynağını göstererek dahi bir yazarın oluşturduğu bir plân bir başka yazar tarafından alıntılanamaz. Çünkü bir kere alıntının FSEK, m.35/1, b.1 göre "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şarttır. Bir plân, bir sistem, "bazı cümle veya fıkra" kapsamında olan bir şey değildir. Diğer yandan, Ramazan Çağlayan'ın böyle bir plânı benden alması FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına da aykırılık teşkil eder. Alıntı yoluyla münderacat, yani içerik oluşturulamaz. Plânı dahi bir başka yazardan alan bir yazar nasıl olacak da bir içerik oluşturacaktır?

LİSTE 2: Ramazan Çağlayan'ın Benden Yaptığı Plân Alıntıları.- Aşağıda ikinci bölümde yer alan şu örneklerde yukarıdaki örneğe benzer şekilde Ramazan Çağlayan o kısmın plânını tamamıyla veya çok büyük ölçüde benden almıştır. Bu iddiamızın ispatı için, aşağıda ikinci bölümde bu örnekler bulunup, benim plânlarım ve Ramazan Çağlayan'ın plânları karşılaştırılabilir.

Örnek 30	Örnek 111	Örnek 181	Örnek 234
Örnek 35	Örnek 113	Örnek 194	Örnek 250
Örnek 47	Örnek 119	Örnek 202	Örnek 262
Örnek 55	Örnek 139	Örnek 203	Örnek 266
Örnek 85	Örnek 141	Örnek 209	Örnek 270
Örnek 91	Örnek 154	Örnek 218	Örnek 275
Örnek 97	Örnek 175	Örnek 230	

Bu kitabın ikinci bölümünde bu örneklerin her birinin altında, örnekte verilen alıntının bir yandan nasıl FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen "iktibasın bazı cümle ve fıkralar ile sınırlı olması şartı"na, diğer yandan, FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla yapılması şartı"na aykırılık teşkil ettiği tek tek açıklanmıştır. Bu konuda bu kitabın ikinci bölümündeki örneklere bakınız.

II. ALINTI, "MAKSADIN HAKLI GÖSTERECEĞİ BİR NİSPET DAHİLİNDE VE MÜNDERECATINI AYDINLATMAK MAKSADIYLA" YAPILMALIDIR

Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinin ilk fıkrasının 3'üncü bendine göre, iktibas, *"maksadın haklı göstereceği bir nispet dahilinde ve münderecatını aydınlatmak maksadıyla"* yapılmalıdır (m.35/1, b.3). Dikkat edileceği gibi bu şart iki alt şarttan oluşmaktadır.

A. ALINTI İÇERİĞİ AYDINLATMAK AMACIYLA YAPILMALIDIR

İktibas, bir kitap yazma yöntemi değildir. İktibas, özgün düşünceleri olmayan yazarlara kitap yazma imkânı tanımak için icat edilmiş bir usûl değildir. İktibasın amacı, FSEK, m.31/1, b.3'e göre "münderacatı", yani "içeriği aydınlatmak"tır. Haliyle burada söz konusu içeriği, alıntı yapan yazarın kendisinin oluşturması gerekir. Kendi oluşturduğu içeriği aydınlatmak demek, kendi oluşturduğu görüşleri temellendirmek, desteklemek, kendi oluşturduğu görüşlere örnek vermek için alıntı yapılması demektir[4]. Alıntının kendisi, Özge Öncü'nün vurguladığı gibi, alıntı yapan yazarın eserinin *"ana unsuru olamaz; bir yan unsur olarak kalmalıdır"*[5]. Bu ana unsurun, yazar

4. Öncü, *op. cit.,* s.188.
5. *Ibid.,* s.189.

tarafından geliştirilmesi, alıntının ise bu ana unsuru desteklemek, örneklendirmek, geliştirmek için yapılması gerekir. Belirli bir pasajda belirli bir yazardan yapılmış alıntılar komple çıkarılsa dahi, o pasaj metin varlığını sürdürür; çünkü alıntı, o metnin ana unsuru değil, yan unsurdur. Yan unsur çıktı diye o metin yıkılmaz. Bir başlık altındaki konuda alıntılar çıkarılınca, metin çöküyorsa, bu o alıntıların o metnin ana unsurunu oluşturduğu gösterir. Alıntılar, yazılan pasajda yan unsur olarak değil, ana unsur olarak işlev görüyorsa, burada maksadına aykırı olarak yapılmış bir alıntı vardır ve böyle bir alıntı FSEK, m.35/1, b.3'e aykırılık teşkil eder.

Bu Alt Şart Bakımından Ramazan Çağlayan'ın Alıntılarının İncelenmesi.- Ramazan Çağlayan'ın kitabının uyuşmazlık konusu kısımlarında (s.277-292, 305-362 ve 429-552) işlenen konularda, aşağıda ikinci bölümde gösterileceği gibi, yazarın kendine has bir sistemi, kendisine has bir akıl yürütmesi yoktur. Ramazan Çağlayan'ın bu kısımlarda yaptığı şey, benim kitabımın ilgili paragraflarını aktarmaktan ibarettir. Benim kitabımdaki açıklamalar, Ramazan Çağlayan'ın kitabında söz konusu kısımlarda "yan unsur" olarak kalmamakta, doğrudan doğruya bu kısımların "ana unsur"unu oluşturmaktadır. Ramazan Çağlayan, benim kitabımdan alıntı yaparken, bu alıntıları, kendisinin ortaya attığı düşünceleri desteklemek, onlara örnek teşkil etmek veya söz konusu düşüncelerle ilgili olarak benim görüşlerimi eleştirmek için yapmamakta, bizatihi ve sadece işlenen konudaki bilgileri nakledebilmek için yapmaktadır. Dolayısıyla ortada FSEK, m.35/1, b.3'e aykırılık vardır.

B. ALINTI MAKSADIN HAKLI GÖSTERECEĞİ BİR NİSPET DAHİLİNDE YAPILMALIDIR

Yukarıda görüldüğü gibi iktibas, yazarın kendi oluşturduğu içeriği aydınlatmak, bu görüşleri desteklemek, yazarın kendi görüşlerini örneklendirmek için yapılır. İktibas bu amaçla yapılsa bile, bu amaca bir adet alıntıyla ulaşılabiliyor ise, iki adet alıntı yapılamaz[6].

Bu Alt Şart Bakımından Ramazan Çağlayan'ın Alıntılarının İncelenmesi.- Ramazan Çağlayan'ın kitabının uyuşmazlık konusu kısımlarında (s.277-292, 305-362 ve 429-552) benden yapılmış yüzlerce alıntı vardır. Bu kadar sayıda alıntı, içeriği aydınlatmak olan amaçla orantılı değildir. Ramazan Çağlayan bu alıntıları kendi ortaya attığı düşünceleri desteklemek için değil, adeta bu alıntılar ile söz konusu bölümü yazmak için yapmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın kitabının söz konusu sayfalarında (s.277-292, 305-362

6. Özge Öncü, iktibasın amacın haklı göstereceği oranda yapılmasını, "iktibasın amacına bir ya da iki adet resmin iktibas edilmesiyle ulaşılmışsa, artık 1-20 adet resmin iktibas edilmesi 'amacın haklı kıldığı çerçeveyi' aşacaktır" diyerek açıklamaktadır (Öncü, *op. cit.,* s.194).

ve 429-552) benden yapılmış alıntılar çıkarsa, bu bölümden geriye bir şey kalmaz. Bu şu anlama gelir ki, bu bölümler, benden yapılmış alıntılar sayesinde yazılmıştır.

LİSTE 3: İktibasın "Maksadın Haklı Göstereceği Bir Nispet Dahilinde ve Münderecatını Aydınlatmak Maksadıyla" Yapılması Şartına Aykırı Olan Alıntılar Listesi.- Bu kitabın ikinci bölümünde yer alan aşağıda sayılan örneklerde, Ramazan Çağlayan'ın FSEK, m.35/1, b.3'de öngörülen alıntının "maksadın haklı göstereceği bir nispet dahilinde ve münderecatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırı olarak yaptığı alıntılar vardır:

Örnek 19	Örnek 65	Örnek 90	Örnek 181
Örnek 20	Örnek 75	Örnek 97	Örnek 203
Örnek 25	Örnek 81	Örnek 91	Örnek 215
Örnek 30	Örnek 82	Örnek 113	Örnek 225
Örnek 36	Örnek 83	Örnek 140	Örnek 230
Örnek 46	Örnek 85	Örnek 141	Örnek 234
Örnek 49	Örnek 88	Örnek 161	Örnek 266
Örnek 55	Örnek 89		

Bu kitabın aşağıda ikinci bölümünde bu örneklerin her birinin altında, örnekte verilen alıntının nasıl FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülen "maksadın haklı göstereceği bir nispet dahilinde ve münderecatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırı olduğu ayrıntılarıyla açıklanmıştır.

Bu Şart Hakkında Ramazan Çağlayan, *"İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine"* Başlıklı Makalesinde Ne Yazıyor?- İlginçtir ki, benim burada kendisinin hukuka aykırı alıntı yaptığını iddia ettiğim Ramazan Çağlayan, 2008 yılında "*İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine*" başlıklı bir makale yayınlamıştır[7]. Yani Ramazan Çağlayan, fikir ve sanat eserleri hukuku alanında iktibas ve intihal konusunda bir makale yayınlayacak kadar bilgilidir. İktibas ve intihal konusunda bir makale yazmış bir akademisyenin iki yıl sonra hukuka aykırı alıntı yaptığı iddiasıyla karşı karşıya kalması ilginç ve yaptığı alıntılardaki kastı ortaya çıkarmak açısından anlamlıdır. O nedenle, burada iktibas şartlarını incelerken yer yer, Ramazan Çağlayan'ın bu makalesinden alıntı yapacağım. Ramazan Çağlayan'ın 2011 yılında yaptığı alıntıların nasıl hukuka aykırı alıntılar olduğunu doğrudan doğruya Ramazan Çağlayan'ın 2008 yılında yazdığı bu makalesinde yazdıklarıyla göstereceğim.

Ramazan Çağlayan, *"İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine"* başlıklı makalesinde FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülen iktibasın

7. Ramazan Çağlayan, "İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine", *E-Akademi: Hukuk Ekonomi, Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi,* Nisan 2008, Sayı 74, http://www.e-akademi.org/makaleler/rcaglayan-1.htm (Erişim Tarihi: 5 Şubat 2013).

"maksadın haklı göstereceği bir nispet dahilinde ve münderecatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına ilişkin olarak şöyle yazmaktadır:

> "(İ)ktibas oranının aşıldığının tespiti için, sadece miktara bakmak her zaman doğru sonuca götürmez. Kullanma amacına ve tarzına da bakmak gerekir. Bir eserden hayli uzun bir alıntı yapılmış olsa bile, bu alıntılar üzerinde yorumlar, eleştiriler yapılmış, görüşler ileri sürülmüş ise, iktibas oranı aşılmamış demektir. *Buna mukabil sadece alıntı yapılmak ile yetinilmiş ise, oran aşılmış demektir ve hukuka aykırı olur*"[8].

Yukarıdaki Liste 3'te verilen örnekler, aşağıda ikinci bölümden okunursa Ramazan Çağlayan'ın benden sayfalar süren alıntılar yaptığı görülecektir. Ramazan Çağlayan'ın "bu alıntılar üzerinde" kendisinin yaptığı bir "yorum", dile getirdiği "eleştiri", ileri sürdüğü bir "görüş" yoktur. Bu kısımlarda Ramazan Çağlayan *sadece alıntı yapmak ile yetinmekte* ve böylece iktibas *oranını aşmaktadır*. Ramazan Çağlayan'ın kendi ifadesiyle "*iktibasın, muhteva ve miktar bakımından, amacın gerektirdiği oranı aşması durumunda da hukuka aykırı iktibastan bahsedilir*"[9].

Ramazan Çağlayan, söz konusu makalesinde "orantısız iktibas" durumunda, iktibasın kaynağının gösterilmiş olması durumunu da ayrıca incelemektedir. Ramazan Çağlayan'a göre "kaynak gösterilmiş ise alıntının fazlalığı intihal oluşturmaz"[10]. Ancak yine de "orantısız iktibas" hukuka aykırı olarak kalmaya devam eder. Çünkü, *"alıntı, amacın gerektirdiği orandan fazla ise, diğer hakları ihlâl etmesi olasıdır"*[11]. Hatta bu bağlamda Ramazan Çağlayan, kaynak gösterilerek yapılan orantısız iktibas durumunda Yargıtayın haksız rekabet hükümlerinin uygulanacağı yolundaki içtihadını yanlış bulmakta ve "orantısız iktibas" durumunda "*malî haklar ihlâl edilmiş olacağından hukuk ve ceza davaları*"nın açılabileceğini savunmaktadır[12].

Ramazan Çağlayan açıkça şöyle yazmaktadır:

> "Bir öğretim elemanının, başkasına ait eserden, her alıntıda kaynak göstererek alıntılar yapması durumunda, kaynak gösterme zorunluluğuna uyulduğu için, intihal oluşmaz. Ancak alıntı muhteva ve miktar bakımından, *amacın gerektirdiği oranı aşmış ise, hukuka aykırı iktibastan söz edilir*, eser sahibinin tazminat talep hakkı doğabilir"[13].

---

8. Çağlayan, "İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine", *op. cit.,* www.e-akademi.org/makaleler/rcaglayan-1.htm, paragraf 70. Son cümleyi italik hale ben dönüştürdüm.
9. *Ibid.,* paragraf 94.
10. *Ibid.,* paragraf 101.
11. *Ibid.*
12. *Ibid.,* paragraf 95.
13. *Ibid.,* s. Parg. 107. İkinci cümledeki vurgu bana ait.

Ben de aynı şeyi düşünüyorum. Yukarıda Liste 3'te verilen örneklerde göstereceğim gibi Ramazan Çağlayan'ın benden yaptığı pek çok alıntı, kendisinin adı geçen makalesinde "*orantısız alıntı*" olarak isimlendirdiği türden alıntılardır ve bu alıntıların bazılarında Ramazan Çağlayan'ın kaynak göstermesi bu alıntıları hukuka uygun hale getirmez. Bu "*orantısız alıntı*" örneklerini aşağıda ikinci bölümde göstereceğim.

III. ALINTININ BELLİ OLACAK ŞEKİLDE YAPILMASI LAZIMDIR

Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinin son fıkrasına göre "*iktibasın belli olacak şekilde yapılması lazımdır*". Bu şu anlama gelir: Bir eserden yapılan alıntı, o eserin bir parçası olmadığı, bir başka eserden alınmış olduğu üçüncü kişiler tarafından kolaylıkla anlaşılabilmesi gerekir[14]. Yani okuyucu, bir eseri okuduğunda, o eserde alıntı olan kısımların yazarın düşüncesi değil, bir başka yazarın düşüncesi olduğunu kolayca anlayabilmelidir. Alıntı niteliğinde olan cümlelerin bir başka eserden alındığı belli değil ise, bu durum intihale yol açar[15].

Elinizde tuttuğunuz bu kitapta alıntılarını belli olacak şekilde yapmadığını iddia ettiğim Ramazan Çağlayan da, 2008 yılında yayınladığı "İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine" başlıklı makalesinde şöyle yazmaktadır:

> "(İ)ktibasın 'belli olacak şekilde', yani başka bir eserden yapılan alıntının kime ait olduğu ve hangi eserden alındığının belli olması gerekir. Aksi takdirde, iktibas hukuka aykırı olur"[16].

Alıntının belli olacak şekilde yapılması şartı açısından, alıntının "aynen alıntı" ve "mealen alıntı" olmak üzere iki türü arasında ayrım yapmak gerekmektedir.

Aynen alıntı, bir eserdeki cümlelerin, kelime kelime, noktası virgülüne bir başka esere alınması demektir[17]. Yerleşik bilimsel yazma kurallarına göre, aynen alıntıların tırnak içinde verilmesi[18] veya italikle dizilmesi veya üç satırdan uzun olması durumunda alıntılanan satırların girintili paragraf olarak verilmesi gerekir.

---

14. Öncü, *op. cit.,* s.347.
15. *Ibid.*, s.348.
16. Çağlayan, "İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine", *op. cit.,* paragraf 73.
17. Öncü, *op. cit.,* s.349.
18. Ramazan Çağlayan bu kuralı bilmekte ama uygulamamaktadır. Ramazan Çağlayan "İktibas ve İntihal" başlıklı makalesinde (paragraf 100) "Ödünç alınan ifadeleri tırnak içinde yazmama"ın hukuka aykırılık teşkil ettiğini belirtmektedir (Çağlayan, "İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine", *op. cit.,* paragraf 100),

Ramazan Çağlayan "aynen iktibas"ı nasıl bir şekilde verileceğini mükemmel olarak bilmektedir. Zira "İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine" başlıklı makalesinde şöyle yazmaktadır:

> "İktibas aynen yapılıyorsa, yani yazarın kelime ve ifadeleri olduğu gibi alınıyorsa, çeşitli yöntemlerle (parantez[19] içine almak, faklı karakterde yazmak gibi), diğer metinden ayrılığını belirtmek gerekir"[20].

Mealen alıntı ise, alıntılanan eserdeki cümlelerin, alıntıyı yapan yazarın kendi cümleleriyle, kendi ifade tarzıyla aktarılması demektir[21]. Mealen aktarılan cümle ve cümlelerin hemen sonunda, parantez içinde veya dipnotta mealen alıntının yapıldığı kaynağa atıf yapılmalıdır ki, söz konusu cümle veya cümlelerin yazarın orijinal cümleleri olmadığı, bunları bir başka yazardan aktarıldığı anlaşılsın.

Nitekim Ramazan Çağlayan da "İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine" başlıklı makalesinde mealen alıntılarda da kaynak gösterilmesi gerekliliğini kabul etmekte ve açıkça şöyle yazmaktadır:

> "Aynı kişinin başkasına ait bir eseri, mealen (kendi cümleleri ile) kendi eserinde kaynak göstermeden kullanması durumunda da, bu alıntılar çok az (amacın gerektirdiği oranda) olsa bile intihal bulunmaktadır. Zira başkasının eserini, kendi eseri gibi göstermektedir"[22].

Ayrıca belirtmek gerekir ki, gerçekte aynen alıntı söz konusu ise bu alıntıyı tırnak içinde italik olarak veya girintili paragraf olarak vermemek alıntı kurallarına aykırıdır. Böyle bir alıntının kaynağı gösterilmiş olsa bile ortada usûlsüz bir alıntı vardır. Keza, bir yazarın, gerçekte tırnak içinde veya girintili paragraf olarak vermesi gereken bir alıntıyı, alıntılanan cümleden bir iki kelimeyi değiştirerek mealen alıntı haline getirmesi dürüstlükle bağdaşmaz.

Bu Şart Bakımından Ramazan Çağlayan'ın Alıntılarının İncelenmesi.- Ramazan Çağlayan'ın kitabında benden aynen alınmış olmasına rağmen tırnak içinde italikle verilmeyen pek çok alıntı vardır. Bir örnek:

19. Ramazan Çağlayan yanılıyor. Alıntılar parantez içine değil, tırnak içine alınır.
20. Çağlayan, "İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine", *op. cit.,* paragraf 74.
21. Şafak Erel, *Türk Fikir ve Sanat Hukuku,* Ankara, İmaj, 1998, s.206.
22. Çağlayan, "İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine", *op. cit.,* paragraf 106.

Ramazan Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku,* Ankara, Seçkin, 2011, s.461:

> İdare hukukunda "kusursuz sorumluluk (*responsabilité sans faut)",* idarenin hukuka uygun eylem ve işlemlerinden doğan zararları bazı durumlarda tazmin etmesi yükümlülüğüdür[307].
>
> [307] GÖZLER, age., C.II, s.1071.

Kemal Gözler, *İdare Hukuku,* Bursa, Ekin, 2003, c.II, s.1071:

> "Kusursuz sorumluluk (*responsabilité sans faute*)" idarenin hukuka uygun eylem ve işlemlerinden doğan zararları bazı durumlarda tazmin etmesi yükümlülüğüdür.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlesi, noktası virgülüne aynen benim kitabımdan alınmıştır. Ortada bir "aynen alıntı" vardır. Aynen alıntının tırnak içinde verilmesi gerekir. Kaynağı gösterilmiş olsa bile aynen alıntının tırnak içinde verilmemesi FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırılık teşkil eder. Ramazan Çağlayan'ın kitabında bu tür daha pek çok alıntı örneği vardır. Bu konuda aşağıdaki Liste 4'e bakılabilir.

Diğer yandan Ramazan Çağlayan, gerçekte tırnak içinde veya girintili paragraf olarak vermesi gereken bir "aynen alıntı"yı, alıntılanan cümleden bir iki kelimeyi değiştirerek "mealen alıntı" haline dönüştürmektedir. Bir örnek:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.441:

> Buna göre, gerektiği gibi davranılmaması halinde kusurlu davranılmış olur. Başka bir ifade ile kınamayı haklı gösterecek nitelikteki davranışlarda kusur vardır[176].
>
> [176] CHAPUS, Droit Administartif, s.1268; GÖZLER, age., C.II, s.978.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.978:

> Açıkçası, gerektiği gibi davranılmadığı zaman kusurlu olunur. Diğer bir ifadeyle, kınamayı haklı gösterecek nitelikteki davranışlarda kusur vardır[231].
>
> 231. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1294.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan, benim cümlemden "*açıkçası*" ve "*başka*" kelimelerini çıkararak, normalde aynen alıntı formunda verilmesi gereken bir alıntıyı "mealen alıntı" haline dönüştürmüştür. Bir cümleden bir iki kelime çıkarılarak veya yerlerine başka kelimeler konularak bir "aynen alıntı"nın "mealen alıntı" haline dönüştürülmesi dürüstlükle bağdaşmaz ve FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şar-

tına aykırılık oluşturur. Ramazan Çağlayan'ın kitabında bunun gibi daha pek çok usûlsüz alıntı örneği vardır. Bu konuda aşağıdaki Liste 4'e bakılabilir.

LİSTE 4: Alıntının "Belli Olacak Şekilde Yapılması" Şartına Aykırı Olan Alıntılar Listesi.- Aşağıda bu kitabın ikinci bölümünde yer alan şu örneklerde Ramazan Çağlayan'ın FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırı olarak yaptığı alıntılar vardır:

Örnek 9	Örnek 36	Örnek 112	Örnek 176
Örnek 11	Örnek 48	Örnek 120	Örnek 195
Örnek 12	Örnek 49	Örnek 153	Örnek 201
Örnek 21	Örnek 57	Örnek 167	Örnek 236
Örnek 22	Örnek 75	Örnek 172	Örnek 249
Örnek 26	Örnek 76	Örnek 173	

Bu örneklerin her birinin altında söz konusu alıntının FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına nasıl aykırı olduğu ayrıca açıklanmıştır.

IV. ALINTININ KAYNAĞI DOĞRU, YETERLİ VE DÜRÜST BİR ŞEKİLDE GÖSTERİLMELİDİR

Alıntı ister aynen, ister mealen olsun, her alıntının kaynağı gösterilmelidir. Zira Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinin son fıkrasına göre *"ilim eserlerinde, iktibas hususunda kullanılan eserin ve eser sahibinin adından başka bu kısmın alındığı yer belirtilir"*. Yani maddeye göre, kendisinden alıntı yapılan yazarın adı, eserin ismi ve alıntılanan cümlelerin geçtiği sayfa numarası belirtilmelidir. Haliyle yerleşik atıf usûllerinde, bunlardan başka eserin yayınlandığı şehir ve yayınlayan yayınevi, eserin yayın yılı gibi diğer künye bilgileri de belirtilir.

Kaynak gösterme zorunluluğu *her bir alıntı* için geçerli olan bir zorunluluktur. Alıntı içerik olarak bir düşünceden ibarettir. Bu düşünce bir cümle ile veya birkaç cümle ile ifade edilebilir. Alıntılanan düşünce bir cümle ile ifade edilmiş ise, alıntının kaynağı o cümleden hemen sonra verilmelidir.

Bir yazardan art arda pek çok düşünce alınmış ise, bu düşüncelerin sonuncusunda tek bir atıf ile kaynak göstermek yetmez; bu düşünceleri ifade eden her bir cümlenin sonunda ayrıca kaynağı gösterilmelidir. Art arda alıntılarda birinci alıntıdan sonraki alıntı için kaynak gösterilirken *Ibid.* kısaltılması (veya onun yerine Türkçe olarak "aynı eser" veya "*a.e.*" kısaltması) kullanılabilir.

Ardışık alıntıların olduğu yerde, her bir alıntının kaynağı gösterilmeyip, sadece son alıntıdan sonra kaynak gösterilirse, kaynak gösterilmemiş önceki alıntılar bakımından, FSEK, m.35/son'da öngörülen kaynak gösterme şartına uyulmamış olur.

Burada ayrıca belirtelim ki, bir alıntının kaynağı usûlüne uygun olarak gösterilmiş olsa bile, alıntı FSEK, m.35'te öngörülen ve yukarıda öngördüğümüz şartlara aykırı ise, alıntı usûlsüz alıntı olarak kalmaya devam eder. Örneğin, FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartına, FSEK, m.35/1, b.3'de öngörülen alıntının "maksadın haklı göstereceği bir nispet dahilinde ve münderecatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına, FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırı olan bir alıntının kaynağı usûlüne uygun olarak gösterilmiş olsa bile, ortada yine bir usûlsüz alıntı vardır.

FSEK, m.35/son'da öngörülen kaynak gösterme şartı iki değişik şekilde ihlâl edilebilir: Bir kere, bir yazar diğer yazardan kaynağını hiç göstermeden alıntı yapmış olabilir. Diğer yandan bir yazar, diğer yazardan yaptığı alıntıda bir kaynak göstermiştir; ama gösterilen kaynak ya yanlıştır, ya yetersizdir, ya da aldatıcı nitelikte olabilir. Nitekim, bu ihtimaller bizzat FSEK, m.71 tarafından açıkça öngörülmüştür. Şöyle ki, FSEK'in 71'nci maddesinin birinci fıkrasının üçüncü bendinde *"bir eserden kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma"* hâlini; aynı maddenin birinci fıkrasının beşinci bendinde ise *"bir eserle ilgili olarak yetersiz, yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösterme"* hâli hükme bağlanmaktadır. FSEK, m.35/son ve m.71/1 birlikte değerlendirildiğinde kaynak gösterme zorunluluğuna ilişkin kuralların olduğunu söyleyebiliriz:

A. ALINTININ KAYNAĞI GÖSTERİLMELİDİR

Yukarıda açıklandığı gibi 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinin son fıkrası uyarınca yapılan alıntının kaynağı gösterilmesi gerekir. Nitekim, adı geçen Kanununun 71'nci maddesinin ilk fıkrasının 3'üncü bendi "bir eserden kaynak göstermeksizin iktibasta bulunan kişi altı aydan iki yıla kadar hapis veya adlî para cezasıyla cezalandırılır" diyerek kaynak göstermeden alıntı yapmayı müeyyideye bağlamıştır.

Bu arada belirtelim ki, kaynağını gösterme zorunluluğu sadece "aynen alıntı"lar için geçerli değildir. Yukarıda açıklandığı gibi, "mealen alıntılar" da birer alıntıdır ve bunların da FSEK, m.35/son uyarınca kaynağının gösterilmesi gerekir. Nihayet, kaynak gösterme zorunluluğu için, alıntılanan cümle ve paragrafların, alıntı yapılan kitaptaki sırayla aynı şekilde geçmesine de gerek yoktur. Zira Ünal Tekinalp'in belirttiği gibi, "*esası değiştirmeyen farklılıklarla, sırayı değiştiren oynamalarla yapılan aktarma da bu madde [m.71] anlamında 'iktibas'tır*"[23].

Yineleyelim ki, ardışık şekilde birden fazla alıntının olduğu yerde, her bir alıntının kaynağı ayrıca gösterilmeyip, sadece son alıntıdan sonra kaynak gösterilirse, kaynak gösterilmemiş önceki alıntılar bakımından yine ortada

23. Tekinalp, *op. cit.,* s.339.

kaynak göstermeden yapılmış bir alıntı çıkar. Profesör Ünal Tekinalp'in belirttiği gibi,

> "kaynak göstermeme veya kaynağı gereği gibi (yani bilimsel etiği uyacak şekilde) belirtmeme ya da yeterli gönderme yapmama intihal olarak nitelendirilebilir. Özellikle bir atıfla sayfaları aktarma aşırmadır"[24].

Bu Şart Bakımından Ramazan Çağlayan'ın Alıntılarının İncelenmesi.- Ramazan Çağlayan'ın kitabında benim kitabımdan kaynağı gösterilmeden yapılmış pek çok alıntı vardır. Bir örnek:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.137, paragraf 1:

analizi yapmış ve "*…Bir işlem hakkında ancak özel mülkiyete verdiği zararlar, mali külfeti ve muhtemelen sosyal nitelikteki sakıncaları, sunduğu yararlar karşısında aşırı değilse kamuya yararlılık kararının hukuka uygun (olduğu)…*"

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.846, paragraf 2:

"bir işlem hakkında ancak özel mülkiyete verdiği zararlar, malî külfeti ve muhtemelen sosyal nitelikteki sakıncaları, sunduğu yararlar karşısında aşırı değilse kamuya yararlılık kararının hukuka uygun olarak verilebileceğine"

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki kutuda italikle verilen cümlesi, noktası virgülüne benim kitabımdan alınmıştır, ama bana yapılan bir atıf yoktur.

Diğer bir örnek:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.555:

. "Sermaye şeklinde tazminat (*indemnisation en capital)"*, belli bir miktardaki pir paranın bir defada zarar görene ödenmesi demektir. "İrat şeklinde tazminat (*indemnisation en rente)"* ise, hükmedilen paranın zarar gören kişiye belli aralıklarla aylık veya yıllık) verilmesi demektir[1010].

[1010] İrat şeklinde tazminata ilişkin detaylı bilgi için bkz. İYİMAYA Ahmet, "Tazminatın İrat Şeklinde Belirlenmesi", TBBD, Y.3, Sy.1, Ankara 1990, s.23-45.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1284:

"Sermaye şeklinde tazminat (*indemnisation en capital*)" belli bir paranın bir defada zarar gören kişiye ödenmesi demektir. "İrat şeklinde tazminat (*indemnisation en rente*)" ise zarar gören kişiye belli aralıklarla (aylık veya yıllık) belli miktarda bir paranın verilmesi demektir.

24. Tekinalp, *op. cit.,* s.157.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki kutudaki iki cümlesi benden alınmadır. Ama bana atıf yoktur.

Ramazan Çağlayan kitabında daha pek çok kaynak göstermeden yapılmış alıntı örneği vardır.

LİSTE 5: Ramazan Çağlayan'ın Kitabında Benim Kitabım Kaynak Göstermeden Yaptığı Alıntı Örnekleri Listesi.- Bu kitabın ikinci bölümünde yer alan şu örneklerde Ramazan Çağlayan'ın benim kitabımdan kaynak göstermeksizin yaptığı alıntılar vardır:

Örnek 5	Örnek 69	Örnek 153	Örnek 227
Örnek 9	Örnek 70	Örnek 155	Örnek 228
Örnek 10	Örnek 71	Örnek 160	Örnek 229
Örnek 12	Örnek 72	Örnek 164	Örnek 231
Örnek 15	Örnek 74	Örnek 165	Örnek 232
Örnek 16	Örnek 75	Örnek 167	Örnek 235
Örnek 18	Örnek 78	Örnek 168	Örnek 236
Örnek 22	Örnek 80	Örnek 169	Örnek 237
Örnek 23	Örnek 81	Örnek 171	Örnek 238
Örnek 26	Örnek 86	Örnek 177	Örnek 239
Örnek 27	Örnek 87	Örnek 179	Örnek 241
Örnek 28	Örnek 88	Örnek 180	Örnek 243
Örnek 29	Örnek 94	Örnek 182	Örnek 244
Örnek 31	Örnek 93	Örnek 184	Örnek 247
Örnek 32	Örnek 102	Örnek 185	Örnek 248
Örnek 33	Örnek 104	Örnek 186	Örnek 249
Örnek 37	Örnek 195	Örnek 187	Örnek 251
Örnek 38	Örnek 114	Örnek 188	Örnek 252
Örnek 40	Örnek 116	Örnek 189	Örnek 254
Örnek 44	Örnek 120	Örnek 190	Örnek 255
Örnek 45	Örnek 127	Örnek 200	Örnek 257
Örnek 49	Örnek 129	Örnek 204	Örnek 260
Örnek 50	Örnek 130	Örnek 210	Örnek 264
Örnek 56	Örnek 133	Örnek 204	Örnek 266
Örnek 57	Örnek 134	Örnek 210	Örnek 268
Örnek 59	Örnek 135	Örnek 212	Örnek 269
Örnek 60	Örnek 137	Örnek 213	Örnek 271
Örnek 61	Örnek 138	Örnek 214	Örnek 272
Örnek 63	Örnek 139	Örnek 216	Örnek 273
Örnek 64	Örnek 142	Örnek 217	Örnek 274
Örnek 65	Örnek 144	Örnek 218	Örnek 276

Bu örneklerin her birinin altında, örnekte verilen alıntının kaynak gösterme şartını yerine getirip getirmediği tartışılmıştır.

B. KAYNAK, YETERLİ, DOĞRU VE DÜRÜST BİR ŞEKİLDE GÖSTERİLMELİDİR (FSEK, m.71/1, b.5)

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 71'nci maddesinin ilk fıkrasının 5'inci bendi *"bir eserle ilgili olarak yetersiz, yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösterme"* hâlini hükme bağlamıştır. Bu hükümde geçen kavramların muhalifinden alıntının yeterli, doğru ve dürüst bir şekilde yapılması şartı ortaya çıkmaktadır.

Yukarıda açıklandığı gibi, kaynağın gösteriliş usûlü, FSEK, m.35/sonda hükme bağlanmıştır. Bu fıkraya göre *"ilim eserlerinde, iktibas hususunda kullanılan eserin ve eser sahibinin adından başka bu kısmın alındığı yer belirtilir"*. Dolayısıyla kaynakta en az yazarın adı, eserin adı ve alıntının yapıldığı sayfa numarası belirtilmelidir. Bunlardaki eksiklik, "*yetersiz kaynak göstererek alıntı yapma*" hâlini oluşturur. Ünal Tekinalp'e göre, FSEK, m.35/son hükmüne aykırı olarak iktibasın "belli olacak şekilde" yapılmaması, iktibasın "maksadın haklı göstereceği nispet dâhilinde olmaması durumlarında da yetersiz kaynak göstererek iktibas bulunma durumu oluşur[25].

Ünal Tekinalp, *yanlış kaynak göstermeyi* şu şekilde tanımlamaktadır:

> "'*Yanlış'* kaynak gösterme, gösterilen kaynağın doğru olmaması, özellikle bilimsel eserlerde kaynağı, yani kitabı, tezi, makaleyi görmeden, gösterilen kaynakta bulunmayan görüşe… yollama yapılması demektir. Yanlış kaynak göstermek bilim etiğine aykırılık unsurlarını taşır. Türkiye'de çok rastlanan incelenmeyen hatta fiziken görülmeyen kaynağın başkasından aktarılması şeklindeki kötü alışkanlık 'yanlış kaynak gösterme' içine girer"[26].

Aldatıcı kaynak göstermek ise, alıntıyı gerçekte belli bir yazardan yapmakla birlikte, alıntının bu yazardan yapıldığını gizlemek için, bir başka yazara atıf yapılması durumunda ortaya çıkar. Böyle bir durumda, iyi niyetli bir okuyucu, yazarın dürüst davrandığını, yaptığı alıntının kaynağını gösterdiğini sanır; oysa yazar, alıntının kaynağı olarak bir başka yazarı göstererek gerçekte alıntı yaptığı yazarın adını gizlemiş olur.

Her üç durumda da FSEK, m.71/1-5'te düzenlenen yetersiz, yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak göstererek alıntı durumu ortaya çıkar.

Bu Şart Bakımından Ramazan Çağlayan'ın Alıntılarının İncelenmesi.- Kanımızca, Ramazan Çağlayan'ın kitabında benim kitabımdan yetersiz, yanlış veya aldatıcı nitelikte kaynak göstererek yaptığı pek çok alıntı vardır. Önce birkaç örnek verelim:

---

25. Tekinalp, *op. cit.,* s.340.
26. *Ibid.*

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.308:

> ***Tanım:*** Yetki, bir idarî makamın belirli bir işlemi yapabilme ehliyetidir[183]. Başka bir ifadeyle yetki, bir idarî makamda bulunan kişi veya kişilerin kamu tüzel kişisi adına hukukî işlemler yapabilme ehliyetidir[184].
>
> [183] RİCCİ Jean-Claude, Droit Administartif, Paris 1996, s.63.
>
> [184] AUBY/DRAGO, age., C.II, s.244.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.635:

> **Tanım.-** "Yetki (*compétence*)", bir idarî makamın belirli bir işlemi yapabilme ehliyeti olarak tanımlanabilir[1]. Diğer bir ifadeyle, yetki, idarî makamı işgal eden kişi veya kişilerin kamu tüzel kişisi adına hukukî işlemler yapabilme ehliyetidir[2].
>
> 1. Ricci, *op. cit.,* s.63; Bénoit, *op. cit.,* s.470.
> 2. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.244.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan Çağlayan'ın cümlelerin benim kitabımdan alınmıştır. Ama Ramazan Çağlayan, bana değil, benim atıf yaptığım Fransız yazarlara atıf yapmaktadır. Alıntıyı bir yazardan yapıp, atıfı o yazarın atıf yaptığı yazarlara yapmak, FSEK, m.71/1, b.5'te hükme bağlanan "aldatıcı mahiyette kaynak gösterme" hâline girer.

Diğer bir örnek:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s. 342:

> İşlemin sebep unsurunun soyut kavramlarla belirlendiği durumlarda, idare bu kavramların kapsamını somut olaylarla doldurur, yargı yerleri de idarenin bu dolduruşunu denetler[366].
>
> [366] AUBY/DRAGO, age., C.II, s.398-399.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.772:

> ….İşlemin sebep unsuru soyut bir şekilde kavramlarla belirlenmiş ise, idare bu kavramların kapsamını somut olaylarla doldurur, mahkemeler de idarenin bu dolduruşunu denetler[625].
>
> 625. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.398-399.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlesi benim kitabımdan alınmıştır. Ama Ramazan Çağlayan, bu cümlenin kaynağı olarak beni değil, benim atıf yaptığım bir Fransız yazarı göstermektedir. Alıntıyı bir yazardan yapıp, alıntının kaynağı olarak bir başka yazarı gösterme, FSEK, m.71/1, b.5'te hükme bağlanan "yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gös-

terme" hâline girer. Ramazan Çağlayan'ın kitabında bu ve bunun gibi daha pek çok örnek vardır.

LİSTE 6: Ramazan Çağlayan'ın Kitabında Yetersiz, Yanlış Veya Aldatıcı Mahiyette Kaynak Göstererek Yaptığı Alıntılara Örnekler Listesi.- Kanımızca bu kitabın ikinci bölümünde yer alan aşağıda numarası verilen örneklerde Ramazan Çağlayan, benim kitabımdan yetersiz, yanlış veya aldatıcı nitelikte kaynak göstererek alıntılar yapmıştır:

Örnek 1	Örnek 77	Örnek 142	Örnek 214
Örnek 2	Örnek 82	Örnek 150	Örnek 216
Örnek 3	Örnek 83	Örnek 151	Örnek 218
Örnek 4	Örnek 85	Örnek 152	Örnek 219
Örnek 5	Örnek 87	Örnek 153	Örnek 220
Örnek 6	Örnek 88	Örnek 157	Örnek 226
Örnek 7	Örnek 89	Örnek 158	Örnek 227
Örnek 8	Örnek 90	Örnek 160	Örnek 228
Örnek 9	Örnek 92	Örnek 161	Örnek 229
Örnek 10	Örnek 93	Örnek 164	Örnek 231
Örnek 15	Örnek 94	Örnek 166	Örnek 232
Örnek 18	Örnek 96	Örnek 168	Örnek 233
Örnek 23	Örnek 98	Örnek 172	Örnek 235
Örnek 24	Örnek 103	Örnek 177	Örnek 236
Örnek 26	Örnek 104	Örnek 179	Örnek 238
Örnek 27	Örnek 105	Örnek 180	Örnek 239
Örnek 28	Örnek 106	Örnek 182	Örnek 240
Örnek 35	Örnek 109	Örnek 183	Örnek 244
Örnek 36	Örnek 110	Örnek 184	Örnek 247
Örnek 39	Örnek 112	Örnek 185	Örnek 248
Örnek 42	Örnek 114	Örnek 186	Örnek 249
Örnek 43	Örnek 115	Örnek 187	Örnek 251
Örnek 48	Örnek 116	Örnek 190	Örnek 252
Örnek 51	Örnek 117	Örnek 197	Örnek 254
Örnek 52	Örnek 120	Örnek 200	Örnek 257
Örnek 53	Örnek 126	Örnek 201	Örnek 259
Örnek 54	Örnek 129	Örnek 202	Örnek 260
Örnek 57	Örnek 130	Örnek 206	Örnek 264
Örnek 58	Örnek 131	Örnek 207	Örnek 268
Örnek 59	Örnek 132	Örnek 208	Örnek 271
Örnek 66	Örnek 134	Örnek 210	Örnek 272
Örnek 67	Örnek 136	Örnek 211	Örnek 273
Örnek 68	Örnek 137	Örnek 212	Örnek 274
Örnek 73	Örnek 138	Örnek 213	

Bu örneklerin her birinin altında, örnekte gösterilen kaynağın nasıl "yetersiz, yanlış veya aldatıcı mahiyette" olduğu tartışılmıştır. Bu konuda ikinci bölümden ilgili örnek bulunup okunmalıdır.

III. ALINTI ŞARTLARINA UYULMAMASININ SONUÇLARI

Özetle Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesine göre hukuka uygun bir şekilde alıntı yapılabilmesinin şartları şunlardır:

1. Alıntı, bir eserin "bazı cümle ve fıkralarının" bir başka esere alınmasıyla sınırlı olmalıdır (FSEK, m.35/1-b.1).
2. Alıntı "maksadın haklı göstereceği bir nispet dahilinde ve münderecatını aydınlatmak maksadıyla" yapılmalıdır (FSEK, m.35/1, b.3).
3. Alıntının "belli olacak şekilde yapılması lazımdır" (FSEK, m.35/son)
4. Alıntının kaynağı gösterilmelidir (FSEK, m.35/son).

Bu şartlara uyulmadan yapılan alıntının hüküm ve sonuçları nelerdir?

Bu şartlara uyulmadan yapılan alıntı, genel olarak, *"hukuka aykırı bir alıntı"* teşkil eder. Hukuka aykırı alıntının müeyyideleri, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 66 ilâ 70'nci maddelerinde düzenlenmiştir. Bunlar, tecavüzün ref'i ve tazminat davası gibi hukuk davalarıdır.

Bu şartlardan dördüncüsüne uyulmadan yapılmış alıntıya ise "intihal" denir. Gerçekten de fikir ve sanat eserleri hukukunda kaynağı gösterilmemiş alıntıya "intihal (*plagiarism*)" denir. TDK Türkçe Sözlük, "intihal" karşılığında "aşırma" kelimesini vermektedir[27].

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda da "intihal" kavramının bir tanımı yoktur. Dolayısıyla "intihal" kavramını tanımlamak görevi doktrinin üzerine düşmektedir. Profesör Ünal Tekinalp, intihali şu şekilde tanımlamaktadır:

> "Sahibinin adına atıfta bulunmadan, bir eseri kısmen veya tamamen, doğrudan veya dolaylı olarak ve bilinçli bir tarzda kendi ürününe yansıtan her alıntı intihaldir"[28].

Yine Profesör Tekinalp,

> "kaynak göstermeme veya kaynağı gereği gibi (yani bilimsel etiğe uyacak şekilde) belirtmeme ya da yeteri kadar gönderme yapmama intihal olarak nitelendirilebilir"[29].

diye yazmaktadır.

Diğer yandan Ünal Tekinalp, *"eserin tümünün değil de bazı bölümlerin, pasajların, ezgilerin veya anlatımın, eser sahibinin adı zikredilmeksizin alınması da aşırmadır"* diye yazmaktadır[30].

---

27. http://tdkterim.gov.tr/bts/.
28. Tekinalp, *op. cit.,* s.156.
29. *Ibid.*, s.157.
30. *Ibid.*

Burada belirtmek isterim ki, kitabını eleştirdiğim ve kitabında hukuka aykırı alıntılar bulunduğunu iddia ettiğim Ramazan Çağlayan da "*İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine*" başlıklı makalesinde intihali şu şekilde tanımlamıştır:

> "(B)ir kişinin eserinde başka kişilerin ifade, buluş veya düşüncelerini kaynak göstermeksizin kendisine aitmiş gibi kullanması intihal demektir"[31].

Bu tanımlara göre, intihalin oluşabilmesi için, bir eserin tamamının değil, sadece bazı bölümlerinin ve hatta sadece bazı pasajlarının alınması da yeterlidir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 29.1.2003 tarih ve K.2003/37 sayılı kararı ile intihalin "*tam veya kısmî nitelikte*" olabileceğine karar vermiştir[32].

Nitekim burada kitabını eleştirdiğim Ramazan Çağlayan da 2008 yılında yayınladığı "*İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine*" başlıklı makalesinde,

> "FSEK'nun öngördüğü koruma eserin tamamı kadar, eserin parçalarına da şamildir (m.13/II). Bu sebeple, eserin belli bir parçasından yararlanırken de kaynak gösterilmesi zorunludur. Aksi halde intihal oluşur"[33]

diyerek intihal için bir eserin tamamının alınmasının şart olmadığını, kaynak göstermeksizin bir "eserin belli bir parçasından" yararlanılmasının da intihale yol açabileceğini kabul etmektedir.

Hatta daha ileri giderek Ramazan Çağlayan, aynı makalesinde, *"yine bir eserden üslûbun, açıklama tarzı ve yöntemin, örneklerin aynen atıfsız aktarılması da intihal oluşturur"* diye yazmaktadır[34].

İntihalin Müeyyidesi.- Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu, "intihal", yani "kaynağı gösterilmeden yapılan alıntı" için tecavüzün ref'i ve tazminat davası gibi hukukî yaptırımlar ile yetinmemiş, bu tür alıntılar için, 71'nci maddesinde ayrıca cezai müeyyideler de öngörmüştür. Adı geçen maddenin birinci fıkrasının üçüncü bendinde şöyle denmektedir:

> "Bir eserden kaynak göstermeksizin iktibasta bulunan kişi altı aydan iki yıla kadar hapis veya adlî para cezasıyla cezalandırılır".

Aynı maddenin birinci fıkrasının beşinci bendinde ise

---

31. Ramazan Çağlayan, "İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine", *op. cit.,* paragraf 97.
32. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 29 Ocak 2003 Tarih ve E.2003/4-47, K.2003/37 Sayılı Kararı (Nakleden: Filiz Ceritoğlu Sengel, *Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İntihal ve Esinlenme,* Ankara, Seçkin, 2009, s.79).
33. Çağlayan, "İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine, *op. cit.,* paragraf 99.
34. *Ibid.,* paragraf 101.

> "(b)ir eserle ilgili olarak yetersiz, yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösteren kişi, altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır"

denmektedir.

İntihal Durumunda Disiplin Müeyyideleri.- Bir öğretim üyesinin intihal yapması durumunda hukukî ve cezaî müeyyidelerden başka disiplin müeyyideleri de söz konusu olabilir. Zira Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanı ve Memurları Disiplin Yönetmeliğinin 11'nci maddesinin birinci fıkrasının a-3 nolu bendi, *"bir başkasının bilimsel eserinin veya çalışmasının tümünü veya bir kısmını kaynak belirtmeden kendi eseri gibi göstermek"* fiilini işleyenlere "üniversite öğretim mesleğinden çıkarma cezası" verilmesini öngörmektedir.

Ramazan Çağlayan, 2008 yılında yayınladığı "*İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine*" başlıklı makalesinde, "intihal" yapan bir öğretim elemanının karşılaşacağı disiplin müeyyidelerini de incelemiştir[35]. Ramazan Çağlayan, bu makalesinde "disiplin yaptırımı gerektirebilecek intihal fiiline" şu örnekleri veriyor:

> "- Bir öğretim elemanı kaleme aldığı bir eserde, başkasına ait bir eseri (kitap ya da bilimsel makale) tamamen ya da kısmen kullanmış fakat usulüne uygun kaynak göstermemiş ise, başkasının eserini kendi eseri gibi göstermiş olduğundan intihal suçunu işlemiştir"[36].
>
> "- Bir öğretim elemanı, kaleme aldığı bir kitapta, başkasına ait bir makaleyi cümleleri değiştirerek kullanmış yani mealen aktarmış fakat usulüne uygun kaynak göstermemiş ise, başkasının eserini kendi eserinin bir parçası gibi göstermiş olduğundan, intihal fiili gerçekleşmiştir"[37].
>
> "- Bir öğretim elemanı, yazdığı bir eserde, başkasının eserinden, usulüne uygun kaynak göstermeden, mealen yani kendi cümleleri ile kısmen alıntı yapmış ise intihal gerçekleşmiştir"[38].
>
> "- Bir öğretim elemanı yazdığı eserde, başkasına ait eserden kısım kısım yararlanmış, fakat bazı yerlerde usulüne uygun kaynak göstermiş, bazı yerlerde ise göstermemiştir. Yine de intihal suçu oluşur"[39].

* * *

Bu şekilde alıntı ve iktibas konusunu genel ve teorik olarak gördükten sonra, şimdi de izleyen bölümde, Ramazan Çağlayan'ın *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabında benim *İdare Hukuku* isimli kitabımdan yaptığı ve kanımızca usûlsüz olan alıntıları örnekleriyle görelim. ■

---

35. *Ibid.,* paragraf 137-146.
36. *Ibid.* paragraf 139.
37. *Ibid.* paragraf 141.
38. *Ibid.* paragraf 142.
39. *Ibid.* paragraf 143.

Bölüm 2
USÛLSÜZ ALINTI ÖRNEKLERİ

Eleştiri kitabımın bu bölümünde Ramazan Çağlayan'ın benim kitabımdan hukuka aykırı olarak yapmış olduğu alıntılara örnekler verilmiştir. Söz konusu alıntıların benim kitabımdan yapıldığını göstermek için, önce Ramazan Çağlayan'ın ilgili paragraf veya cümle veya cümlelerini kutu içinde verdim; sonra da bu kutunun altında bunların benim kitabımdan alındığı paragraf, cümle veya cümleleri verdim. Böylece okuyucu önce, Ramazan Çağlayan'ın cümlelerini , sonra benim cümlelerimi okuyarak, bunları karşılaştırarak bu cümleler arasında bir benzerlik olup olmadığına kendisi karar verebilir. Burada belirtmek isterim ki, Ramazan Çağlayan'ın kitabındaki kısımları yeniden yazmak yerine adı geçen kitaptan *scan* edip veya fotoğraf çekip olduğu gibi aşağıya koydum. Yani aşağıda Ramazan Çağlayan cümleleri olarak verilen cümleler, noktası virgülüne, olduğu gibi Ramazan Çağlayan'ın kitabında bulunmaktadır.

Örneklere geçmeden önce belirtmek isterim ki, aşağıdaki 276 adet alıntı, Ramazan Çağlayan'ın benden yaptığı usûlsüz alıntılar toplamı değildir. Bunlar Ramazan Çağlayan'ın benden yaptığı usûlsüz alıntılara sadece birer örnektir. Ramazan Çağlayan'ın kitabında benden yapılmış daha pek çok usûlsüz alıntı vardır. Aşağıda üçüncü bölümde göstereceğimiz Ramazan Çağlayan'ın benden yaptığı usûlsüz alıntılar 276'dan çok fazladır. Bu konuda Bölüm 3, II, E'e bakılabilir (s.612-615).

ÖRNEK 1

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.10:

> Bunun akabinde 1795 tarihli bir kararname çıkarılarak "her ne şekilde olursa olsun idarî işlemlere karşı mahkemelerde dava açılamayacağı" hüküm altına alınmıştır[18].
>
> [18] CHAPUS René, Droit Administratif Général,14. Baskı, Paris 2000, C.I, s.731-732; PİLLET Michel, La Responsabilité Administrative, Paris 1996, s.3;VEDEL Georges/DELVOLVÉ Pierre, Droit Administratif, Paris 1992, C.1, s.101; BONNARD, age., s.178.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.45:

> Keza 16 Fructidor Yıl III [1795] tarihli bir Kararname "her ne türde olursa olsun mahkemelerde idarî işlemler hakkında dava açılamayacağını" hüküm altına almıştır.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan, yukarıdaki cümlenin kaynağı olarak 18 nolu dipnotta Chapus, Pillet, Vedel/Delvolvé ve Bonnard'ın kitaplarını göstermektedir. Oysa söz konusu paragraf bu yazarlardan değil, gerçekte benim kitabımdan alınmıştır. Yukarıdaki iki kutu arasındaki benzerlik bunu ortaya koymaktadır. Ama Çağlayan bana değil, Fransız yazarlara atıf yapmaktadır. Şüphesiz, Ramazan Çağlayan'ın 1975 tarihli Kararnamede geçen bu ifadeyi benim kitabımdan almadığı, kendisinin Türkçeye çevirdiği düşünülebilir. Kanımca bu düşük bir ihtimaldir Çünkü, söz konusu ifadenin orijinali şudur:

> *"Défenses itératives sont faites aux tribunaux de connaître des actes d'administration de quelque espèce qu'ils soient".*

Bu cümleyi aslına sadık olmadan "*her ne türde olursa olsun mahkemelerde idarî işlemler hakkında dava açılamayacağını*" şeklinde çevirmişim. Oysa bu cümle çok değişik şekillerde Türkçeye çevrilebilirdi. En azından cümlede "*actes d'administration*" deniyor. Bu ifadenin tam çevirisi "idarî işlemler" değil, "idarenin işlemleri"dir. Eğer yukarıdaki Fransızca cümlenin Türkçe çevirisini Çağlayan benden almıyor olsaydı, bu ifadeyi Türkçeye "idarenin işlemleri" diye çevirmesi beklenirdi. Ramazan Çağlayan alıntıyı benden yapıyor, ama bir başkasına atıfta bulunuyor.

Bir rastlantı sonucu benim çevirim ve Ramazan Çağlayan'ın çevirisi bu derece birbirine benzeyebilir mi? Asıl cevaplanması gereken soru bu. Bu iki paragraf bir rastlantı sonucu birbirine bu ölçüde benzeyemez ise, ortada kaynak göstermeden yapılmış bir alıntı vardır. Ben bu iki paragrafın birbirine bir rastlantı sonucu bu derecede benzeyemeyeceğini, dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı benden aldığını, ama bana atıf yapmadığını iddia ediyorum.

Örnek 1, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Bu iddiam, aslında Ramazan Çağlayan tarafından da kabul edilmiştir ki, kitabının yaptığı ikinci baskısında bu hatasını düzeltmiş, ikinci baskının 43'üncü sayfasının ikinci paragrafında, *"her ne şekilde olursa olsun idarî işlemlere karşı mahkemelerde dava açılamayacağı"* ifadesinden sonra 31 nolu dipnotta bana gereken atıfı yapmıştır (Bkz.: Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku,* İkinci Baskı, 2012, s.43, dipnot 31). Böylece Ramazan Çağlayan ikinci baskıda *"her ne şekilde olursa olsun idarî işlemlere karşı mahkemelerde dava açılamayacağı"* ifadesinin gerçekte benden alınmış bir ifade olduğunu kabul etmiştir. Ramazan Çağlayan'ın bu hatasını kabul edip, bu şekilde düzeltmesi takdire şayandır.

ÖRNEK 2

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.10:

> Mahkemelerin idarî davalara bakması bu şekilde yasaklanınca, kişiler için tek çıkar yol kalıyordu, idarî başvuru yoluna gitmek. Kişiler idarî tasarruftan bir zarar gördükleri zaman, bu zararın karşılanması için yine idareye başvuruyordu. Bu durumda kişi ile idare arasındaki uyuşmazlık konusunda yine idare ajanları karar veriyordu. Böylece "idareci-hâkim sistemi" (*système de l'administrateur-juge)* doğmuş oluyordu[19].
>
> [19] CHAPUS, age., C.I, s.732; LAUBADÈRE André de/ VENEZİA Jean/Cloude/ GAUDEMET Yves, Traité de Droit Administratif, 15.Baskı, Paris 1999, C.I, s.347.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.45:

> Fransa'da idareyle ilgili uyuşmazlıklar hakkında mahkemelerde dava açılması bu şekilde yasaklanınca, idarenin eylem ve işlemlerinden zarar gören vatandaşlar, mahkemelere başvuramadıkları için doğrudan doğruya idareye başvurup zararlarının giderilmesini istediler. Bu durumda idare ile bireyler arasındaki uyuşmazlık hakkında doğrudan doğruya yine idare karar veriyordu[14]. İdare ile vatandaşlar arasındaki uyuşmazlık hakkında idarenin kendisinin karar vermesi sistemine "idareci-hâkim sistemi (*système de l'administrateur-juge*)" denmektedir[15].

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki paragrafı gerçekte De Laubadère, Venezia ve Gaudemet'den değil, benim yukarıdaki paragrafımdan alınmadır. Ama bana değil, bu Fransız yazarlara atıf yapmaktadır. Yukarıdaki iki paragraf art arda okunduğunda, bunların arasında rastlantıyla açıklanamayacak ölçüde benzerlik olduğu hemen göze çarpmaktadır. Paragrafların ilk cümlesinde geçen *"bu şekilde yasaklanınca"* ifadesindeki ortaklıkta buna göstermektedir. Eğer bu iki paragraf arasında rastlantıy-

la açıklanamayacak derecede bir benzerlik var ise, Ramazan Çağlayan'ın paragrafının benden alınmış olduğu sonucu ortaya çıkar. Eğer bu paragraf benden alınmış ise, bana atıf yapılmış olması gerekirdi. Ne var ki, Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafının sonunda bana yapılmış bir atıf yoktur.

Örnek 2, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benden kaynağı gösterilmeden alınmış olduğunu iddia ettiğim bu paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında yeniden kaleme almıştır (*İkinci Baskı*, s.43, paragraf 3) Özellikle bu paragrafın benim paragrafımdan alınma olduğunu ele veren "*bu şekilde yasaklanınca*" ifadesini ikinci baskıdan çıkarmıştır. Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda bu paragraf değiştirme yoluna gitmiş olması, bu paragrafa ilişkin benim yukarıdaki iddiamı doğrular niteliktedir. Zira, söz konusu paragrafta bir problem olmasaydı, Ramazan Çağlayan, bu paragrafı tekrar kaleme alma ihtiyacını hissetmezdi.

Görüldüğü gibi, alıntı benim kitabımdan yapılmıştır. Ama atıf bana değil, Fransız yazarlara yapılmaktadır. Alıntının kaynağı olarak, alıntının yapıldığı yazara değil, bir başka yazara atıf yapılması, aldatıcı mahiyette kaynak göstermedir.

ÖRNEK 3

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.10:

> Bu uygulamada idare bir davada hem taraf hem de hâkim oluyordu. Bu durumun, hem adalet ve hakkaniyet ilkesine, hem de "kimse kendi davasında hâkim olamaz" şeklindeki hukukun genel ilkesine aykırılık teşkil ettiği yönünde eleştirilere maruz kalıyordu[20].
>
> [20] CHAPUS, age., C.I, s.732; VEDEL/DELVOLVÉ, C.I, s.103; GÖZLER Kemal, İdare Hukuku, Bursa 2003, C.I, s.45.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.I, s.45:

> Bu ise adalet ve hakkaniyete aykırıydı[16]. Çünkü, idare aynı davada hem taraf, hem de hâkim oluyordu[17]. Bu ise "kimse kendi davasında hâkim olamaz (*nemo debet esse iudex in propria causa*)" şeklinde ifade edilen evrensel hukuk ilkesine aykırıydı[18].

Yukarıdaki iki paragrafa ilişkin benim iddiam şudur: Ramazan Çağlayan pek muhtemelen bu alıntıyı dipnotta atıf yaptığı Chapus ile Vedel ve Delvolvé'den değil, gerçekte benden yapmaktadır; ama benim ismimden önce bu alıntının kaynağı olarak, iki Fransız yazara atıf yap-

maktadır. Alıntının asıl kaynağı olan yazarın yanında başka yazarları da kaynak olarak göstermek, üstelik alıntının asıl kaynağı olan yazarın isminden önce başka yazarları göstermek aldatıcı mahiyette bir kaynak gösterme durumudur

Burada iyi niyetli okuyucular Ramazan Çağlayan'ın, söz konusu paragrafı, benim kitabımdan almaksızın gerçekten atıf yaptığı Fransızca kitaplardan kendisinin çevirdiğini, zaten benim de bu paragrafı Fransız yazarlardan aldığımı, aynı cümleler çevrildiği için de çeviriler arasında benzerlik olabileceğini düşünebilirler.

Öncelikle belirteyim ki, ben söz konusu paragrafı Fransız yazarlardan aldığımı inkar etmiyorum; tersine benim kitabımda bu paragrafın her cümlesinden sonra kaynağı olan Fransız yazara atıf vardır. Ben Ramazan Çağlayan'ın da aynı şeyi yapması gerektiğini, ama Ramazan Çağlayan'ın bunu yapmadığını iddia ediyorum.

Gerçekte Ramazan Çağlayan, dipnotta atıf yaptığı Fransız yazarlardan çeviri yapmamakta, söz konusu cümleleri benim kitabımdan almakta, ama bana değil, benim atıf yaptığım Fransız yazarlara atıf yapmaktadır. Ramazan Çağlayan, söz konusu çeviriyi benim kitabıma bakmadan yapıp, söz konusu cümlelerin kaynağı olan Fransız yazarlara atıf yapsaydı benim diyeceğim bir şey olamazdı. Ama Ramazan Çağlayan bu şekilde hareket etmiş olsaydı, benden alındığını iddia ettiğim cümleler içerik olarak aynı olsa bile, kullanılan kelimeler olarak çok farklı olurdu. Çünkü, çeviriyi bir makine yapmadığına göre, Ramazan Çağlayan çevirisi benim çevirimden farklı olurdu.

Oysa Ramazan Çağlayan'ın çevirisi benim çevirime rastlantıyla açıklanamayacak derecede benzemektedir. Örneğin "*idare aynı davada hem taraf, hem de hâkim oluyordu*" şeklindeki ifadem aynen noktası virgülüne Ramazan Çağlayan'da da vardır. Ramazan Çağlayan bu paragrafı bana bakmadan Fransız yazarlardan çevirmiş olsaydı, muhtemelen bu çeviri bu derece benim paragrafıma benzemezdi.

Örnek 3, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 3'te belirtilen paragrafın Fransız yazarlardan değil, doğrudan doğruya benim kitabımdan alınmış olduğunu Ramazan Çağlayan da kabul etmiştir ki, yaptığı ikinci baskıda *bu paragrafın sonunda bulunan Chapus, Vedel ve Delvolvé'ye olan atıfları çıkarmış, sadece bana atıf yapmıştır* (İkinci Baskı, s.43, son paragraf, dipnot 35). Ramazan Çağlayan aynı şeyi birinci baskıda yapmış olsaydı, bu eleştiri kitabı haliyle yazılmayacaktı. Ayrıca ikinci baskıda Ramazan Çağlayan bu paragraftaki alıntının bire bir benden ya-

pılmış olduğuna ilişkin delil teşkil edebilecek olan "*idare aynı davada hem taraf, hem de hâkim oluyordu*" ifadesi ikinci baskıda değiştirmiştir.

ÖRNEK 4

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.10:

> Bu sakıncaları biraz olsun gidermek üzere, 1790 tarihinde "*Conseil d'Etat* (Devlet Şurası-Fransız Danıştayı)" kurulur. Bu kurulun, üyeleri hâkim olmayıp, hâkimlik teminatına da sahip değildirler. Öte yandan uyuşmazlıklar hakkında kesin karar verme yetkisi de bulunmamaktadır. "*Tutuk adalet*" de denilen bu sistemde Danıştay, sadece uyuşmazlık hakkında bir karar tasarısı hazırlayıp, devlet başkanına sunuyor, nihai kararı devlet başkanı veriyordu[21].
>
> [21] CHAPUS, age., C.I, s.733; VEDEL/DELVOLVÉ, C.I, s.104; GÖZLER, age., C.I, s.46; BONNARD, age., s.159.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.45-46:

> Neticede bu durumu bir ölçüde de olsa gidermek için 22 Frimaire Yıl VIII (13 Aralık 1799) Anayasasıyla "Conseil d'État [konsey deta okunur] (Devlet Şurası, Danıştay)" kuruldu ve idare ile vatandaş arasındaki uyuşmazlıkları çözme görevi *Conseil d'État*'ya verildi[19]. Ancak Conseil d'État'nın uyuşmazlıklar hakkında karar verme yetkisi yoktu. Uyuşmazlık hakkında bir karar tasarısı hazırlayıp devlet başkanına bunu bir teklif olarak sunuyor; kararı devlet başkanı veriyordu[20]. Buna "tutulmuş adalet sistemi (*système de la justice retenue*)" denir[21].

Yukarıdaki iki paragraf karşılaştırılırsa, Ramazan Çağlayan'ın paragrafının benim paragrafımdan alınma olduğu görülür. Benim

> "Uyuşmazlık hakkında bir karar tasarısı hazırlayıp devlet başkanına bunu bir teklif olarak sunuyor; kararı devlet başkanı veriyordu"

şeklindeki cümlem Ramazan Çağlayan'da

> "Danıştay sadece uyuşmazlık hakkında bir karar tasarısı hazırlayıp devlet başkanına sunuyor; nihaî kararı devlet başkanı veriyordu"

şekline dönüşmüştür. Bu husus, söz konusu paragrafın Ramazan Çağlayan'ın iddia ettiği gibi Chapus ve Vedel ve Delvolvé'den değil, benden alınma olduğunu gösterir. İki yazarın birbirinden habersiz olarak bu kadar benzer bir cümle kurmaları mümkün mü?

Tekrar edelim: Ben bir Fransız yazarın cümlesini çevirme tekeline sahip olduğumu iddia etmiyorum. Her Türk yazar istediği Fransız yazarın cümlesini oturup *kendisi* çevirebilir ve bana atıf yapmadan Türkçe çe-

viriyi kullanabilir. Ama Ramazan Çağlayan'ın yaptığı şey bu değildir. Ramazan Çağlayan emek verip, atıf yaptığı Fransız yazarlarının bu cümleleri kendisi çevirmemiş, bunları benim kitabımdan almış, ama bana değil Fransız yazarlara atıf yapmıştır. Eğer benden aktarmadan Ramazan Çağlayan gerçekten kendisi Fransız yazarları okuyup bunları Türkçeye çevirmiş olsaydı, yukarıda verdiğim iki cümle yüzde 90 aynı olmazdı.

Örnek 4, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 4'de belirtilen paragrafın Fransız yazarlardan değil, doğrudan doğruya benim kitabımdan alınmış olduğunu Ramazan Çağlayan da kabul etmiştir ki, kitabının ikinci baskısında bu paragrafı önemli ölçüde değiştirmiştir (Bkz.: İkinci Baskı, s.44, ilk paragraf). Özellikle ikinci baskıda benim ifademden alındığını iddia ettiğim "*Danıştay sadece uyuşmazlık hakkında bir karar tasarısı hazırlayıp devlet başkanına sunuyor; nihaî kararı devlet başkanı veriyordu*" ifadesi değişikliğe uğratılmıştır.

Bir Ek Gözlem: Burada şunu da belirtmek isterim ki, yukarıdaki dört örnekte zikredilen dört paragraf, Ramazan Çağlayan'ın kitabının aynı sayfasında (Birinci Baskı, s.10) geçmektedir. Dahası bu dört paragrafın geçiş sırası, benim kitabımdaki geçiş sırasıyla aynıdır. Bu husus, bu paragrafların sadece benden alındığını değil, bu kısımda akıl yürütmenin de benden alındığını gösterir.

Art arda dört paragrafın alınması, FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın bazı cümle ve fıkralar ile sınırlı olması şartına ve FSEK, m.35/1, b.2'de öngörülen iktibasın "münderacatı aydınlatmak maksadıyla yapılması" şartına aykırıdır.

ÖRNEK 5

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.50:

Kamu gücü ölçütünün[26] ana fikri şudur: İdarenin kamu gücü kullanarak yaptığı işler idare hukukuna tabi olup, bu işlerden çıkan uyuşmazlıklar da idarî yargıda görülür. Buna mukabil idarenin kamu gücü kullanmadan yaptığı işler özel hukuka tabi olup, çıkan ihtilaflar da adlî yargıda görülür.

Bu ölçüte göre idarenin tasarrufları "hâkimiyet tasarrufları" ve "temşiyet tasarrufları" şeklinde ikiye ayrılmaktadır.

***(a) Hâkimiyet tasarrufları*:** Hâkimiyet tasarrufları (kamu gücü işlemleri), idarenin kamu gücü kullanarak yaptığı işlemleri ifade etmektedir[27]. İdare kamu

[27] LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.41; GÖZLER, İdare Hukuku Dersleri, s.41.

Gözler, *İdare Hukuku Dersleri*, *op. cit.,* 2010, s.41:

Bu ölçüte göre, idarenin kamu gücü kullanarak yaptığı işler idare hukukuna tâbidir. Bu işlerden doğan uyuşmazlıklara da idarî yargıda bakılır. Buna karşılık idarenin kamu gücü kullanmadan yaptığı işler ise özel hukuka tâbidir ve bunlardan kaynaklanan uyuşmazlıklara ise adlî yargıda bakılır.

Bu ölçüte göre idarenin tasarrufları, yani işlemleri, "hakimiyet tasarrufları" ve "temşiyet tasarrufları" şeklinde ikiye ayrılmaktadır.

1. Hakimiyet Tasarrufları (Kamu Gücü İşlemleri)

"Hakimiyet tasarrufları" veya daha doğru bir çeviriyle "otorite işlemleri (*actes d'autorité*)" veya daha anlaşılır bir ifadeyle "kamu gücü işlemleri (*actes de puissance public*)"[92], idarenin kamu gücü kullanarak yaptığı işlemlerdir[93].

Çağlayan'ın yukarıdaki kutudaki üç paragrafı benim yukarıdaki kutudaki üç paragrafımdan alınmadır. Yukarıdaki iki kutu içindeki paragrafların geçiş sırasındaki ayniyet ve paragraflardaki ifadeler arasındaki benzerlik ve hatta ortaklık, bu alıntının benim kitabımdan yapıldığına delildir. Buna rağmen ilk iki paragrafta Ramazan Çağlayan'ın bana hiç atıf yapmamaktadır. Son paragrafta ise alıntı benden yapılmış olmasına rağmen, sadece bana değil, benim yanımda ve üstelik benden önce bir Fransız yazara atıf yapmaktadır. İlk iki paragrafta kaynaksız iktibasta bulunma durumu, son paragrafta ise aldatıcı mahiyette kaynak gösterme durumu vardır.

Örnek 5, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benden usûlsüz olarak alınmış olduğunu iddia ettiğim metni Ramazan Çağlayan ikinci baskıda değiştirerek kaleme almış (İkinci Baskı, s.91, paragraf 1-3)

ve söz konusu paragrafların sonunda 29, 30, ve 31 nolu dipnotlarda bana (üstelik ilk sırada) atıf yapmıştır. Birinci baskıda, ikinci baskıda olan 29 ve 30 nolu dipnotların dengi bir dipnot yoktur. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan birinci baskıya ilişkin dile getirdiğim atıf eksikliğini ikinci baskıda tamamlamıştır.

ÖRNEK 6

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.50, dipnot 26:

[26] Kamu gücü ölçütü, 1800'lerin sonlarında Fransa'da ortaya çıkmıştır. Touluse Hukuk Fakültesi Dekanı Maurice Hauriou tarafından savunulmuştur. Bu nedenle bu anlayışa, "kamu gücü okulu", ya da "Touluse okulu" da denilmektedir. CHAPUS, age., C.I, s.3; GÖZLER Kemal, İdare Hukuku Dersleri, 9.Baskı, Bursa 2010, s.41.

Gözler, *İdare Hukuku Dersleri*, Bursa, Ekin, 2010, s.41:

"Kamu gücü ölçütü (*critère de puissance publique*)", 1800'lerin sonlarında Fransa'da ortaya çıkmıştır. Bu ölçüt, Fransa'da Toulouse (Tuluz okunur) Hukuk Fakültesi Dekanı Maurice Hauriou (Moris Oryu okunur) (1856-1929) tarafından savunulmuştur[89]. Bu nedenle, bu ölçüte dayalı idare hukuku anlayışına "kamu gücü okulu (*école de la puissance publique*)" veya kısaca "Toulouse okulu (*école de Toulouse*)" denir[90].

89. Bkz. Maurice Hauriou, *Précis de droit constitutionnel,* Paris, Sirey, İkinci Baskı, 1929, s.103-119; Maurice Hauriou, *Précis de droit administratif,* Paris, Sirey, Onbirinci Baskı, 1927, s.VII-XV. Daha sonra Laferrière ve Barthélemy tarafından da savunulmuştur.
90. Chapus, *op. cit.,* c.I, s.3.

Ramazan Çağlayan, kitabının 50'nci sayfasının 26 nolu dipnotunda önce Chapus'ye, sonra bana atıf yapmaktadır. Kanımca söz konusu bilgiyi Çağlayan, Chapus'den değil, doğrudan doğruya benden almaktadır. Yani alıntının gerçekte benden yapılmış, atıf ise göstermelik olarak Chapus'ye yapılmıştır. Nitekim Chapus'nün kitabının ilgili sayfasında "kamu gücü ekolüne" aynı zamanda "Toulouse okulu (*école de Toulouse*)" dendiği yolunda bir bilgi bulunmamaktadır.

Burada haliyle benim *İdare Hukuku Dersleri* isimli kitabımda 41'nci sayfasının 90 nolu dipnotunun yanlış yerde bulunduğu söylenebilir. Bu 90 nolu dipnotun başvurusu "Toulouse okulu (*école de Toulouse*)" ibaresinden sbonra değil, kamu gücü okulu (*école de la puissance publique*)" ibaresinden sonra yer almalıydı. Dolayısıyla benim *İdare Hukuku Dersleri* kitabımın 41'inci sayfasında yer alan 90 nolu dipnot bulunduğu yer itibarıyla hatalı bir dipnottur; bu dipnotun dört kelime önce verilmesi gerekliydi. Aynı hatanın Ramazan Çağlayan'ın kitabının 50'inci sayfasında 26

nolu dipnotta bulunması, Ramazan Çağlayan söz konusu bilgiyi de, bilginin kaynağı olarak yapılan atıfı da benden aldığını kanıtlar. Eğer söz konusu bilgiyi Ramazan Çağlayan benim kitabıma bakarak değil, gerçekten iddia ettiği gibi Chapus'nün kitabına bakarak yazsaydı, böyle bir hata yapmayacaktı. Yani, Ramazan Çağlayan, benim yaptığım hatayı dahi aktarmaktadır. Hatanın dahi aktarılması alıntının kanıtıdır. Çünkü, söz konusu bilgiyi, benim kitabımdan değil, Ramazan Çağlayan'ın iddia ettiği gibi Fransız yazarların kitabından okuyarak oluşturmuş olsaydı, benim hatamı tekrarlamazdı.

Örnek 6, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Maalesef Örnek 6'deki alıntı aynen ikinci baskıda da vardır (s.91, dipnot 28).

ÖRNEK 7

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.51:

> ***(b)Temşiyet tasarrufları*:** Temşiyet tasarrufları (işletme işlemleri), idarenin özel hukuk kişisi gibi, bir malik ya da işletmeci gibi hareket ederek yaptığı tasarrufları ifade etmektedir. İdare bu tür tasarrufları yaparken, kamu gücü kullanmamakta, özel hukuk kişisi gibi hareket etmektedir. İşte idarenin, temşiyet tasarrufları ile ilgili islemleri, özel hukuka tabi olup, çıkan uyuşmazlıklar da adlî yargıda görülür[30]. Ör-
>
> [30] LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.41; GÖZLER, İdare Hukuku Dersleri, s.42.

Gözler, *İdare Hukuku Dersleri*, *op. cit.*, 2010, s.42:

> "Temşiyet tasarrufları" veya daha anlaşılır bir ifadeyle "işletme işlemleri (*actes de gestion*)"[95], idarenin bir "malik" veya bir "işletmeci" sıfatıyla yaptığı işlemlerdir. İdarenin "temşiyet tasarrufları (işletme işlemleri)" özel kişilerin işlemleriyle karşılaştırılabilir niteliktedir. İdare bu tür işlemlerinde, tamamıyla bir özel kişi gibi hareket eder; kamu gücüne sahip olmasından kaynaklanan yetkilere başvurmaz; özel kişilerle eşit durumdadır. İdarenin "temşiyet tasarrufları (işletme işlemleri)", idare hukukuna değil, özel hukuka tâbidir. Bu tür işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlıklar da, idarî yargıda değil, adlî yargıda çözümlenir[96].
>
> 96. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.*, c.I, s.41.

Yukarıdaki iki paragraf karşılaştırılırsa, ifadeler arasında rastlantı sonuca olamayacak derecede benzerlik olduğu görülür. Ama Ramazan Çağlayan bu alıntıda önce De Laubadère, Venezia ve Gaudemet'ye, sonra bana atıf yapmaktadır. Pek muhtemelen Çağlayan, De Laubadère, Venezia ve Gaudemet'yi görmeden, benim yaptığım atıftan yararlanarak

De Laubadère, Venezia ve Gaudemet'ye atıf yapmaktadır. Bu atıf yanlış veya aldatıcı mahiyette bir atıftır.

Şunu özellikle belirtmek isterim: "Temşiyet tasarrufu" kavramını ben icat etmedim. Ramazan Çağlayan da temşiyet tasarruflarını tanımlayabilir. Ama bu tanımı yaparken, bana bakmadan, beni taklit etmeden, kendi ifadelerini kullanması gerekir. Haliyle ben temşiyet tasarrufu kavramının tanımlamanın benim tekelimde olduğunu iddia etmiyorum. Benim eleştirdiğim şey, Ramazan Çağlayan'ın bu kavramın tanımını kendi kelimeleriyle değil, benim kelimelerimle yapmasıdır.

Yukarıdaki alıntılarla ilgili şu eleştiriyi de dile getirmek isterim: "Hakimiyet tasarrufları" ve "temşiyet tasarrufları" şeklindeki ayrımı Türk doktrininde ilk ben yapmadım. Ama bu terimlerin yerine "kamu gücü işlemleri" ve "işletme işlemleri" terimlerinin kullanılmasını ilk ben önerdim[1]. Ramazan Çağlayan, bu "kamu gücü işlemleri" ve "işletme işlemleri"ni pek muhtemelen ilk defa benden gördü. Bu terimleri kullanırken bu terimlerin benim tarafından önerildiğini belirtmesi uygun olurdu. Zira yerleşik bir ayrımın yeni terimlerle ifade edilmesi, eski terimler yerine yeni terimler önerilmesi de bir fikri eserdir. *Actes de puissance publique* ve *actes de gestion* terimlerinin karşılığı olarak "hakimiyet tasarrufları" ve "temşiyet tasarrufları" terimleri yerine Türkçede sırasıyla "kamu gücü işlemleri" ve "işletme işlemleri" terimlerinin kullanılması gerektiğini ilk defa ben yazdım; bu benim bir fikrî eserimdir; benim hususiyetimi gösterir. Bunu ilk defa Ramazan Çağlayan veya bir başka Türk yazarı bulmadı. Ramazan Çağlayan'ın benim önerdiğim terimleri benimseyip kumlanması olsa olsa beni mutlu eder. Ama bunun için bu terimleri kendine mal etmeden, bana atıf yaparak kullanması gerekirdi.

Örnek 7, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Burada belirtelim ki Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısında ilgili terimleri kullandıktan sonra benim arzu ettiğim gibi *bana atıf yapmaktadır*. Örneğin ikinci baskının 91'inci sayfasında son paragrafın ilk satırında "kamu gücü işlemleri" terimin kullandıktan sonra 30 nolu dipnotta bana atıf yapmaktadır. Aynı şekilde 92'nci sayfanın ilk paragrafın ilk satırında geçen "işletme işlemleri" teriminden sonra 34 nolu dipnotta bana atıf yapmaktadır. Eğer Ramazan Çağlayan aynı şeyi birinci baskıda yapsaydı, yani bu terimlerden sonra bana atıf yapsaydı, bu eleştiri kitabını yazmazdım. Tersine benim ortaya attığım bir fikrin bir meslektaşım tarafından benimsendiğini görmekten mutlu olurdum. Ne var ki, bu iki terimi bana atıf yapmaksızın Ramazan Çağlayan birinci baskıda kullanmakta ve böy-

1. Kemal Gözler, *İdare Hukuku,* Bursa, Ekin, 2003, c.I, s.61-62.

lece okuyucu bu iki orijinal terimin sanki Ramazan Çağlayan tarafından bulunduğunu sanmaktadır. Benim bulduğum orijinal terimlerin Ramazan Çağlayan tarafından sahiplenilmesine sessiz kalacak değilim.

ÖRNEK 8

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.52:

> Fransız Danıştay'ı 1912 tarihli bir kararında[39] bu yaklaşımı benimseyerek, kaldırım taşı sağlanmasına ilişkin belediye ile şirket arasındaki sözleşmeyi özel hukuk sözleşmesi olarak nitelendiererek, uyuşmazlığın adlî yargıda görülmesi gerektiğine karar vermiştir.
>
> [39] Conseil d'État, Société des granits prophyroides des Vosges, 31.07.1912, RCDE, s.909.

Gözler, *İdare Hukuku Dersleri,* 2011, c.I, s.46:

> Fransız Danıştayı 31 Temmuz 1912 tarihli *Société des granits prophyroides des Vosges* kararıyla idarenin özel kişilerle yaptığı özel hukuk sözleşmelerinden kaynaklanan uyuşmazlıkların adlî yargıya tâbi olduğuna karar vermiştir[117]. Bu karara konu teşkil eden olayda, Lille Belediyesi ile *Société des granits prophyroides des Vosges* isimli şirket arasında Belediyeye kaldırım taşı sağlanması konusunda bir sözleşme akdedilmiştir….
>
> 117. Conseil d'État, 31 Temmuz 1912, *Société des granits prophyroides des Vosges,* RDCE, 1912, s.909 (Bu kararın metini ve incelemesi Long *et al., op. cit.,* s.155-160'ta bulunmaktadır).

Kanımca Çağlayan'ın yukarıdaki paragrafı benim yukarıdaki paragrafımdan alınmıştır. Ancak Çağlayan bana değil, kararın orijinalinin yayınlandığı *Recueil des décisions de Conseil d'État*'ya yapmaktadır. Çağlayan'ın bu alıntının kaynağı olarak gösterdiği dipnot şöyledir:

> [39] Conseil d'État, Société des granits prophyroides des Vosges, 31.07.1912, RCDE, s.909.

Ramazan Çağlayan, atıf yaptığı RCDE şeklinde kısalttığı kaynağı gerçekte görmemiştir. Çağlayan, bu kaynağı görerek değil, benim kitabımın 46'ncı sayfasında bulunan 117 nolu aşağıda kutuda verilen dipnottan aktararak bu kaynağa atıf yapmaktadır:

> 117. Conseil d'État, 31 Temmuz 1912, *Société des granits prophyroides des Vosges,* RDCE, 1912, s.909 (Bu kararın metni ve incelemesi Long *et al., op. cit.,* s.155-160'ta bulunmaktadır).

Bu iddiamın ispatı için şu delili ileri sürebilirim: Fransız Danıştayı kararlarının yayınlandığı "*Recueil Lebon*" diye anılan *Recueil des décisions de Conseil d'État,* Fransa'da *Conseil d'État* kararlarından sonra "*R.*" veya

"*Rec.*" şeklinde kısaltılır. *Recueil des décisions de Conseil d'État*'nın *R* veya *Rec* şeklinde değil de, baş harflerini kullanarak RDCE şeklinde kısaltılması gerektiğini ilk defa ben yazdım ve bu *Recueil*'yü RDCE şeklinde ilk defa ben kısalttım[2]. Kitaplarımda da bu kısaltmayı kullandım. *Recueil Lebon* için RDCE kısaltmasını kullanan Türkiye'de veya Fransa'da benden başka bir yazar yoktur. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan, *Recueil Lebon* için RDCE kısaltmasını kullanmayı benden almıştır. Bu husus da söz konusu karara ilişkin yukarıdaki açıklama paragrafının da benden alınmış olduğuna karine teşkil eder.

Ayrıca belirtelim ki, benim RDCE kısaltmamı Ramazan Çağlayan, yukarıdaki örnekte yanlış olarak RCDE şeklinde yazmaktadır. RCDE şeklinde kısaltılabilecek bir Fransız Danıştay kararları derlemesi benim bildiğim kadarıyla yoktur. Diğer atıflara bakıldığında bu dipnotta RDCE'nin sehven RCDE şeklindeki yazılmış olduğu anlaşılmaktadır.

Ayrıca RCDE ile "*Recueil Lebon*"u kastediyor ise, Çağlayan'ın bu *Recueil*'ün 1912 tarihli cildini Türkiye'de hangi kütüphanede bulduğu da bir merak konusudur. Ben, *İdare Hukuku* kitabımı yazdığım 2000-2002 yıllarında *Recueil Lebon*'un ciltlerine ulaşma imkanım olmadığı için, *Recueil*'de yayınlanan kararlara atıf yaparken kararın sonuna parantez açıp ilgili kararı aldığım gerçek kaynağı daima belirttim. Örneğin yukarıdaki örnekte söz konusu karara için kitabımın 46'ncı sayfasında 117 nolu dipnotunda atıf yaparken kararın künyesini verdikten sonra parantez açıp benim bu kararı aldığım Long ve arkadaşlarının derlemesini kaynak olarak gösterdim. Aynı şeyi Ramazan Çağlayan'ın da yapmasını beklerdim. Eğer Ramazan Çağlayan, *Recueil Lebon*'un 1912 tarihli cildini fiziken görmemiş ise, fiilen benim kitabımın 46'ncı sayfasında yer alan 117 nolu dipnottan yararlanarak bu karara atıf yapıyorsa, karardan sonra benim kitabımı kaynak olarak göstermesi gerekirdi.

Bu arada belirtmek isterim ki, Ramazan Çağlayan'ın Fransız Danıştayı ve Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarına yaptığı atıfların ezici çoğunluğu ve belki gerçekte hepsi *Recueil Lebon* görülmeden yapılmış atıflardır. Yazar bu atıflarda kaynak olarak *Recueil Lebon*'u gösteriyor olsa da pek muhtemelen gerçekte *Recueil Lebon*'u değil, benim kitabı görmekte, gerçekte benim kitabımdan aktararak bu yargı kararlarına atıf yapmakta, ama bana değil, *Recueil Lebon*'u kaynak olarak göstermektedir. Ramazan Çağlayan'ın kitabından bu konuda yüzlerce örnek verilebilir. Burada yeri geldikçe örnek vereceğiz. Ama Çağlayan'ın kitabının aynı sayfasında iki paragraf sonra bir başka Fransız yargı kararına yapılan

2. Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.11.

atfı örnek olarak gösterebiliriz (Bkz. aşağıda Örnek 9). Burada da Ramazan Çağlayan, gerçekte *Recueil Lebon*'dan değil, benim kitabımdan alıntı yapmakta, ama bana değil *Recueil Lebon*'a atıf yapmaktadır.

Bu arada belirtelim ki, Ramazan Çağlayan'ın burada yaptığı şey, Profesör Ünal Tekinalp'in "*Türkiye'de çok rastlanan incelenmeyen hatta fiziken görülmeyen kaynağın başkasından aktarılması şeklindeki kötü alışkanlık*"[3] dediği şeyden başka bir şey değildir. Fiziken görülmeyen kaynağa atıf yapılması, yanlış mahiyette kaynak gösterme hâline örnek teşkil eder. Keza, böyle bir durumda söz konusu atıf geçersiz hâle gelir ve o alıntı benden yapılmış olduğu için aynı zamanda kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma durumuna vücut verir.

Yabancı bir kitap söz konusu olduğunda, Ünal Tekinalp'in "*bu kötü alışkanlık*" diye isimlendirdiği şeyin sebebi çoğunlukla şudur: Yazar "yabancı literatürü" de kullandığını okuyucuya göstermek istemektedir. Zira Türkiye'de her nedense yabancı literatür kullanarak kitap yazmak, Türkçe literatür kullanarak kitap yazmaktan daha değerli olarak görülmektedir. Ne var ki, yazar, yabancı kitabı okuyup anlayacak, alıntı yapacağı o pasajı Türkçeye çevirecek kadar yabancı dil bilmemektedir. Veya yabancı dil bilmektedir; ama alıntının yapılacağı kitabı fiziken temin edememiştir. Bu sorunlara çözüm olarak yazar, aynı yabancı kitaptan aynı konuda alıntı yapmış bir Türk yazarının o alıntısını aktarır. Ve bu alıntı için, kaynak olarak alıntı yaptığı Türk yazara değil, bu Türk yazarın alıntı yaptığı yabancı yazara atıf yapar. Bunun için de Türk yazarın yabancı yazara atıf yaptığı dipnotun kendisini de alır.

Örnek 8, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan'ın kitabının birinci baskısının 52'nci sayfasının dördüncü paragrafını oluşturan yukarıdaki alıntı, Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısından olduğu gibi çıkarılmıştır Bu paragraf olsaydı ikinci baskının 92 veya 93'üncü sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın benden kaynağı göstermeden aldığı bu paragrafı kitabın ikinci baskısından çıkarması, benim birinci baskıya ilişkin yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

3. Tekinalp, *op. cit.,* s.340.

ÖRNEK 9

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.52-53:

Fransız Uyuşmazlık Mahkemesi 1921 tarihli bir kararında[41], sınaî ve ticarî kamu hizmetlerinin özel hukuka tabi olduğuna ve bunlardan doğan davaların adlî yargının görev alanına girdiğine karar vermiştir.

41 Tribunal des Conflits, Société commerciale de l'ouest africain, 22.01.1921, RDCE, s.91.

Gözler, *İdare Hukuku Dersleri,* 2010, s.47:

Fransız Uyuşmazlık Mahkemesi *Bac d'Eloka* diye bilenen 22 Ocak 1921 tarihli *Société commerciale de l'Ouest africain* kararında, sınaî ve ticarî kamu hizmetlerinin özel hukuka tâbi olduğuna ve bunlardan kaynaklanan uyuşmazlıkların adlî yargının görev alanına girdiğine karar vermiştir[120].

120. Tribunal des conflits, 22 Ocak 1921, *Société commerciale de l'ouest africain,* RDCE, 1921, s.91 (Long *et al., op. cit.,* s.228).

Yukarıdaki iki kutu karşılaştırıldığında Ramazan Çağlayan'ın cümlesinin tartışmasız olarak benden alındığı görülmektedir:

Dikkat edileceği üzere benim

> "Sınaî ve ticarî kamu hizmetlerinin özel hukuka tâbi olduğuna ve bunlardan kaynaklanan uyuşmazlıkların adlî yargının görev alanına girdiğine karar vermiştir"

şeklindeki cümlem ile Ramazan Çağlayan'ın

> "Sınaî ve ticarî kamu hizmetlerinin özel hukuka tâbi olduğuna ve bunlardan kaynaklanan uyuşmazlıkların adlî yargının görev alanına girdiğine karar vermiştir"

cümlesi **noktası virgülüne aynıdır**. Yirmi kelimelik bu cümleyi benim ve Ramazan Çağlayan'ın noktası virgülüne aynı şekilde birbirimizden habersiz olarak kurmuş olma ihtimali, benim ve Ramazan Çağlayan'ın geceleyin aynı rüyayı görüyor[4] olma ihtimalimiz kadar küçük bir ihtimaldir.

Yirmi kelimelik bu alıntı aynen benden alındığına göre bu alıntının "aynen alıntı" olarak tırnak içinde verilmesi ve kaynağının gösterilmesi gerekirdi. Ama maalesef Ramazan Çağlayan'daki bu alıntı, "aynen alıntı" formunda, yani tırnak içinde italik olarak veya girintili paragraf olarak değil, sanki bir "mealen alıntı" varmış gibi verilmiştir. Aynen alıntıyı, tırnak içinde veya girintili paragraf olarak vermemek, FSEK,

4. İki yazarın geceleri aynı rüyayı göremeyecekleri gibi birbirinden habersiz olarak aynı cümleleri kuramayacakları metaforunu ilk defa Meltem Dikmen Caniklioğlu'ndan duydum.

m.35/son'da öngörülen "*iktibasın belli olacak şekilde yapılması*" şartına aykırılık oluşturur.

Ramazan Çağlayan'ın kitabını okuyan bir öğrenci, Ramazan Çağlayan'ın Fransız Uyuşmazlık Mahkemesinin kararının *Recueil Lebon'*da yayınlanan orijinal metnini okuduğunu ve bu kararı "*Fransız Uyuşmazlık Mahkemesi 1921 tarihli bir kararında, sınaî ve ticarî kamu hizmetlerinin özel hukuka tâbi olduğuna ve bunlardan kaynaklanan uyuşmazlıkların adlî yargının görev alanına girdiğine karar vermiştir*" cümlesiyle özetlediğini düşünmektedir. Zira söz konusu cümle, Ramazan Çağlayan'ın kitabında tırnak içine alınmamış, italikle verilmemiş olduğuna göre iyiniyetli bir okuyucu, bu cümlenin Ramazan Çağlayan tarafından kurulduğunu sanmaktadır. Oysa gerçekte, yukarıda gösterildiği gibi bu cümle noktası virgülüne benden alınmadır. Ama bana atıf yoktur. Dolayısıyla ortada "kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma" hâli vardır.

Ortada sadece kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma durumu değil, "aldatıcı mahiyette kaynak gösterme" hâli de vardır. Çünkü, Ramazan Çağlayan yukarıdaki alıntı da bana değil, gerçekte fiziken görmemiş olduğu *Recueil Lebon*'a atıf yapmaktadır. Alıntıyı benim kitabımdan yapıp, atıfı bir başka kaynağa yapmak, "aldatıcı mahiyette kaynak gösterme" hâlinin tipik bir örneğidir.

Örnek 9, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan'ın kitabının birinci baskısının 52'nci sayfasının son paragrafını oluşturan alıntı, Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısından olduğu gibi çıkarılmıştır. Bu paragraf olsaydı ikinci baskının 92 veya 93'üncü sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'a şu soruyu sormak isterim: Neden bu paragrafı ikinci baskıdan çıkardınız?

Bu arada şunu not edelim: Ramazan Çağlayan'ın kitabının birinci baskısında 14 paragraf olan "*b. Kamu Hizmeti Ölçütü*" başlığı ikinci baskıda beş paragrafa inmiştir. Ramazan Çağlayan toplam dokuz paragrafı ikinci baskıya almamıştır. Bu paragraflar gerçekte benden alınan problemli paragraflardır.

ÖRNEK 10

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.54:

> Maddî kritere göre, işlemi yapan organa bakılmaksızın, işlemin hukukî mahiyetine, içeriğine göre bir ayırım yapılmaktadır. Buna göre işlemler üçe ayrılır[53]:
>
> [53] GÖZLER, age., C.I, s.512-513.

Yazar bu atıftan sonra, bana ayrıca atıf yapmaksızın benden üç paragraflık bir bilgi almaktadır.

İyi niyetli ve konu hakkında bilgisi sınırlı olan bir okur, yukarıdaki cümlenin sonunda bana atıf olduğunu ve cümlenin sonunda da iki nokta bulunduğuna bakarak burada Ramazan Çağlayan'ın atıf yapma yükümlülüğünü yerine getirdiğini düşünebilir.

Şüphesiz, ben burada Ramazan Çağlayan'ın bana hiç atıf yapmaksızın benden alıntı yaptığını iddia etmiyorum. Ama yaptığı alıntının yine de usulsüz bir alıntı olduğunu iddia ediyorum. Çünkü, böyle bir ayrım, tek bir atıfla alınamaz. Böyle bir durumda izleyen her paragraf için dipnotta kaynak göstermek gerekirdi. Veya hiç olmaz ise, metin içinde söz konusu ayrımın benden alınmış olduğunun belirtilmesi gerekirdi. Eğer böyle olsaydı, sanıyorum, sonraki dipnotlarda yetersiz atıf olduğu söylenebilse bile, dürüstlük bakımından buna kimsenin diyeceği bir şey olmazdı. Ortada yetersiz kaynak gösterilerek yapılmış bir alıntı vardır.

Ünal Tekinalp'in vurguladığı gibi, "*kaynak göstermeme veya kaynağı gereği gibi (yani bilimsel etiğe uyacak şekilde) belirtmeme ya da yeterli gönderme yapmama intihal olarak nitelendirilebilir. Özellikle bir atıfla sayfaları aktarma aşırmadır*"[5].

Ben kaynağı gösterilerek dahi, benim oluşturduğum bir sistemin alınamayacağını iddia ediyorum. İddiamı daha da genişleteyim: Sadece Ramazan Çağlayan'ın kitabının birinci baskısının 54'üncü sayfasındaki "Maddî Kriter" başlıklı dört paragrafın değil, Ramazan Çağlayan'ın kitabının birinci baskının 53 ilâ 58'nci sayfaları arasında verilen "*c. İdari İşlev Ölçütü*" başlığı altında "*maddî kriter*", "*organik kriter*" *ayrımı* ve bunların içindeki alt ayrımlar benim kitabımdan özetlenmiştir. Bu büyüklükte bir alıntı FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırılık teşkil eder.

Örnek 10, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan, yukarıdaki usûlsüz alıntıyı kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Bu alıntı olsaydı ikinci baskının 93-94'üncü sayfalarında olacaktı. Bu arada not edelim ki, kitabının birinci baskısında 35 paragraf tutan "*c. İdarî İşlev Ölçütü*" başlığı, ikinci baskıda 6 paragrafa inmiştir (Bkz.: İkinci Baskı, s.93-94). Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda yaptığı bu değişiklik, benim Örnek 10'daki iddiamı doğrular niteliktedir.

5. Tekinalp, *op. cit.*, s.157

ÖRNEK 11

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.55:

> **bb. Organik (Şeklî) Kriter**
>
> Bu kritere göre, işlemin maddi mahiyetine bakılmaksızın, işlemi yapan *organa* ve işlemin *yapılış şekillerine* göre bir ayırım yapılmaktadır. Buna göre yasama organının kendine has usullerle yaptığı işlemler, *yasama işlemi*; idarenin kendine has usullerle yaptığı işlemler *idarî işlem*; yargının kendine has usullerle yaptığı işlemler de *yargı işlemi* niteliğindedir[56].
>
> [56] GÖZLER, age., C.I, s.513-514.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.513-514:

> **2. Organik Kriter[14].-** Raymond Carré de Malberg ("Remon Kare dö Malberg" okunur) tarafından savunulmuş olan[15], "şeklî kriter (*criterium formel*)" de denen "organik kriter (*criterium organique*)", devlet işlemlerini, bu işlemleri yapan *organa* ve bu işlemlerin *yapılış şekillerine* göre tanımlamakta ve tasnif etmektedir. Bu ayrımda işlemin niteliği, yani onun genel soyut, bireysel olmasının hiçbir rolü yoktur. Bu kritere göre, yasama organının kendine has biçimde yaptığı işlemler *yasama işlemi*; idarenin kendine has usûllerle yerine getirdiği işlemler de *idarî işlem*; keza, yargı organlarının kendisine has usûllerle yerine getirdiği işlemler de *yargı işlemi* niteliğindedir.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın alıntısının sonunda bana yapılmış bir atıf vardır. Ancak bu alıntı hâlâ eleştirilebilir niteliktedir: Çünkü Ramazan Çağlayan'ın

> "Buna göre, yasama organının kendine has usullerle yaptığı işlemler *yasama işlemi*; idarenin kendine has usûllerle yerine getirdiği işlemler de *idarî işlem*; yargının kendine has usûllerle yerine getirdiği işlemler de *yargı işlemi* niteliğindedir".

şeklindeki cümlesi ile benim

> "Bu kritere göre, yasama organının kendine has biçimde yaptığı işlemler *yasama işlemi*; idarenin kendine has usûllerle yerine getirdiği işlemler de *idarî işlem*; keza, yargı organlarının kendisine has usûllerle yerine getirdiği işlemler de *yargı işlemi* niteliğindedir"

şeklindeki cümlem arasında görüldüğü gibi çok büyük ölçüde benzerlik vardır. Ramazan Çağlayan'ın *cümlesindeki 32 kelimeden 29'u aynen ve aynı sırayla benim cümlemde de geçmektedir*. Ramazan Çağlayan sadece benim cümlemdeki üç kelimeyi değiştirmiştir: Benim "bu kritere göre" ifadem Ramazan Çağlayan'da "buna göre"; benim "kendine has biçim-

de" ifadem Ramazan Çağlayan'da "kendine has usullerle" ifadesine dönüşmüştür. Bunun dışında bir değişiklik yoktur. Dolayısıyla her iki cümle arasında % 95 ayniyet vardır. Hatta benim italik ile verdiğim kelimeleri Ramazan Çağlayan da italik ile vermektedir. Yani sadece kelimeler değil, kelimelerin vurgusu dahi benden alınmadır.

Herhalde Ramazan Çağlayan, benim ve kendisinin cümleleri arasındaki benzerliğin tamamıyla bir rastlantı sonucu olduğunu iddia etmeyecektir. Ramazan Çağlayan'ın 32 kelimelik bir cümlede benim kullandığı aynı 29 kelimeyi benim kullandığım aynı sırayla kullanma ihtimali, Ramazan Çağlayan'ın lotoda 6 tutturma ihtimalinden daha düşük bir ihtimaldir.

Gerçek şu: Ortada benden yapılmış bir "aynen alıntı" vardır. Eğer burada bir "aynen alıntı" var ise, bunun usûlünce yapılması, yani tırnak içinde verilmesi veya üç satırı geçtiğine göre girintili paragraf olarak verilmesi gerekirdi.

Bir alıntının sadece kaynağının gösterilmemesi değil, alıntının biçim olarak usûlüne aykırı olarak yapılması da FSEK'e aykırılık teşkil eder. Çünkü, FSEK, m.35/son'a göre "iktibasın belli olacak şekilde yapılması lazımdır". Aynen alıntının belli olacak şekilde yapılmasının usûlü ise, alıntıyı tırnak içinde italikle dizmekten veya girintili paragraf olarak vermekten geçer. Ramazan Çağlayan bunu yapmamaktadır.

Eğer Ramazan Çağlayan, burada alıntıyı tırnak içinde vermemek için üç kelimeyi çıkararak "aynen alıntı"yı "mealen alıntı"ya dönüştürmeye teşebbüs etmiş ise, bu daha da kötü bir şeydir. Zira böyle bir şey, ne genel dürüstlük kurallarıyla, ne de bilim ahlâkıyla bağdaşır.

Örnek 11, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan, yukarıdaki usulsüz alıntıyı kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Bu alıntının ikinci baskıdan çıkarılmış olması, benim birinci baskıya ilişkin yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir. Bu alıntı olsaydı ikinci baskının 93-94'üncü sayfalarında olacaktı. Keşke bu alıntı birinci baskıda da olmasaydı veya bir aynen alıntı olarak tırnak içinde verilip, usûlüne uygun olarak kaynağı gösterilseydi.

ÖRNEK 12

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.55:

> *Hükümet işlemleri:* Aşağıda belirtilen konular, siyasî nitelikte olup hükümet fonksiyonu içinde yer alır ve idare hukukunun dolayısıyla idarî yargının görev alanı dışındadır[59].
>
> [59] GÖZLER, age., C.I, s.36-37.

Yazar bu şekilde belirttikten sonra izleyen dört paragrafı bana ayrıca atıf yapmaksızın benden almaktadır. Acaba bu dört paragrafın üstünde yer alan paragrafın sonunda bana atıf yapılması, FSEK, m.35/son'da öngörülen yapılan alıntının kaynağını gösterme şartını yerine getirir mi? Kanımca hayır. Çünkü, benim yaptığım bir ayrım alıntılandığına göre, ya metin içinde benim adım zikredilmeliydi, ya da benden alınan her bir paragrafın sonunda bana dipnotta atıf yapılmalıydı. Dolayısıyla söz konusu dört paragraf, kaynak göstermeksizin veya yetersiz kaynak gösterilerek iktibasta bulunma hâline örnek teşkil eder.

Çünkü bu haliyle söz konusu dört paragrafın, bir alıntı olduğu, dışarıdan bakan bir okuyucu tarafından kolayca anlaşılamamaktadır. Burada cümlenin sonunda -yukarıda 10 nolu dipnotun aksine- iki nokta da yoktur. Dolayısıyla söz konusu paragraflar, FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartını yerine getirmemektedir. Ayrıca belirtelim ki, dört paragraflık bir alıntı, FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın bazı cümle ve fıkralar ile sınırlı olması şartına da aykırılık teşkil eder.

Örnek 12, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan, yukarıdaki usulsüz alıntıyı kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Bu alıntı olsaydı ikinci baskının 93-94'üncü sayfalarında olacaktı. Keşke bu alıntı birinci baskıda da olmasaydı.

ÖRNEK 13

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 62 ila 66'ncı sayfaları arasında yer alan "Yargı Organının İdarî İşlemleri" başlığı altında sayılan işlemler ile benim kitabımdaki ilgili bölümün başlıkları arasında gerek kullanılan ifadeler, gerekse bunların sıraları bakımından büyük benzerlik vardır. Her iki kitapta ilgili bölümün başlıklarını aşağıya çıkarılmıştır:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.62-66:	**Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.I, s. 523-535:**
aa) Personele ilişkin işlemler	1. İdarî Personele İlişkin İşlemler
bb) Hakimlerin disiplin işlemleri	2. Bazı Hakimlerin Disiplin İşlemleri
cc) Hâkimlere verilen notlar	3. Hakimlerin Notlandırılmasına İlişkin İşlemler
dd) Yargı yerlerinin iç işleyişine ilişkin işlemler	4. Yargı Organlarının İç Düzenine İlişkin İşlemler
ee) Yargı yerlerinin başkan seçme işlemleri	5. Yargı Organlarının Başkan Seçme İşlemleri
ff) Yargı yerlerinin aday gösterme işlemleri	6. Yargı Organlarının Aday Gösterme İşlemleri
gg) Çekişmesiz yargı kararları	7. Çekişmesiz Yargı Kararları
hh) Özgürlüklere ilişkin hâkim kararları	8. Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlandırılması Alanında Hâkim Kararları

Yargı organının idarî işlemlerini saymak şüphesiz benim tekelimde olan bir şey değil. Ramazan Çağlayan da benden almadan, kendisi yargı organının idarî işlemlerini sayabilirdi. Ama görünen odur ki, Ramazan Çağlayan, bunu kendisi yapmamakta, bu saymayı benden almaktadır. Eğer bu böyleyse, Ramazan Çağlayan'ın bana her bir paragraftan sonra ayrıca atıf yapması veya en azından bunların ilkinden önce, bu saymayı yapmadan önce "yargı organının idarî işlemleri Kemal Gözler tarafından şu şekilde sayılmıştır" benzeri bir ifadeyle bu ayrımın benden alındığını vurgulaması gerekirdi.

Burada ayrıca şunu da söylemek isterim ki, Ramazan Çağlayan'ın kitabının 62 ila 66'ncı sayfaları arasındaki kısım ile benim kitabımın ilgili kısmı arasında sadece başlıklar itibarıyla değil, başlıkların altındaki açıklamalar itibarıyla da büyük benzerlik vardır. İlgili kısımlar, karşılaştırılırsa bu görülür. Bu iddiamın ispatı için aşağıdaki Örnek 14 verilmiştir. Ama bu örneği vermeden önce şunu vurgulayalım ki, eğer benim iddiam doğru ise, Ramazan Çağlayan kitabının 62 ilâ 66'ncı sayfalarının benim kitabımdan alınma olduğu ortaya çıkar. Eğer bu kabul edilirse, dört sayfalık alıntının, FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın bazı cümle ve fıkralar ile sınırlı olması şartına aykırı olduğu, böyle bir alıntının kaynağı gösterilse bile hukuka aykırı bir alıntı teşkil ettiği söylenebilir.

Örnek 13, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benden alındığını iddia ettiğim plânı Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısından çıkar-

mıştır. Hatta sadece başlıkları değil, başlık altındaki paragrafları da çıkarmıştır. Neticede birinci baskıda 30 paragraf tutan (s.62-66) "*b. Yargı Organının İdarî İşlemleri*" konusu ikinci baskıda 17 paragrafa inmiştir (s.100-103). Ramazan Çağlayan'ın bu plânı ikinci baskıdan çıkarması (ve hatta plânın altındaki metni yarı yarıya çıkarması) benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumuzu gösterir.

ÖRNEK 14

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.62:

> *cc. Hâkimlere verilen notlar:* 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 24 üncü maddesine göre, Yargıtay ve Danıştay daireleri kanun yolu incelemeleri, Bölge idare mahkemeleri de itiraz incelemeleri sırasında, karar veren hâkimler ile savcılar hakkında çok iyi, iyi, orta ve zayıf olmak üzere not verirler. Veri-

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.524:

> **3. Hakimlerin Notlandırılmasına İlişkin İşlemler**
>
> 24 Şubat 1983 tarih ve 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 28'inci maddesine göre, Yargıtay ve Danıştay daireleri yaptıkları temyiz incelemeleri sırasında tek veya toplu olarak karar veren hakimler ile Cumhuriyet savcıları hakkında çok iyi, iyi, orta ve zayıf olmak üzere not verirler.

Yukarıdaki örnek ilginçtir. Çünkü bu örnek Ramazan Çağlayan'ın 2802 sayılı Kanundan alıntı yaparken aslında Kanun metnine değil, benim kitabıma baktığını göstermektedir. Diğer bir ifadeyle, Ramazan Çağlayan, 2802 sayılı Kanunun bir hükmünü, bu Kanunun metninden almamakta, gerçekte benim kitabımdan almaktadır. Haliyle alınan şey, Kanunda yazılı olduğu için de, bana atıf yapma gereği kalmamaktadır. Zira, FSEK, m.31 uyarınca kanunlardan alıntı yapmak serbesttir ve kanundan yapılmış böyle bir alıntı kimsenin malı değildir. Şüphesiz böyle davranan bir yazarın yaptığı şeyin hukuka aykırı olmasa bile akademik ahlaka aykırı olduğu söylenebilir. Ama bunun ispatı çoğunlukla mümkün değildir.

Bununla birlikte kanunun orijinaline bakmadan, bir başka kitaptan alıntı yapıp, kanuna göndermede bulunmak, yukarıdaki örnekte olduğu gibi, bazen risklidir. Çünkü, Ramazan Çağlayan'ın benden aldığı 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 28'inci maddesi, 31 Mart 2011 tarih ve 6217 sayılı Kanunun 31'inci maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır (yani Ramazan Çağlayan'ın kitabı yayınlanmadan altı ay önce). Eğer Ramazan Çağlayan, söz konusu düzenlemeyi kolaya kaçıp benden nak-

letmek yerine, yapması gerektiği gibi Kanunun *www.mevzuat.gov.tr*'deki resmî metnine bakıp nakletseydi, bu düzenlemenin yürürlükten kaldırılmış bir düzenleme olduğunu görürdü. Ramazan Çağlayan'ın, yürürlükten kalkmış bir düzenlemeye atıf yapıyor olması da, söz konusu alıntıyı 2003 tarihli benim kitabımdan yaptığını gösterir (2003 tarihli benim kitabım zamanında söz konusu düzenleme yürürlükteydi).

Bu arada ilginçtir ki, Ramazan Çağlayan, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun "*28'inci maddesi*" diyeceği yerde, "*24'üncü maddesi*" demektedir. Bu şüphesiz önemsenmemesi gereken basit bir maddî hatadır. Ama 28'in bir başka şekilde hatalı yazılması değil de 24 şeklinde hatalı yazılması pek muhtemelen benim kitabımda geçen bu Kanunun "24 Şubat 1983" şeklindeki "24"ten kaynaklanmaktadır. Muhtemelen yazar o kadar hızlı yazmaktadır ki, madde numarası ile Kanunun tarihindeki gün sayısını karıştırmıştır.

Örnek 14, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benden kaynağını göstermeksizin aldığını iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan ikinci baskısında değiştirerek kaleme almıştır (s.101, paragraf 2).

ÖRNEK 15

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.72:

> Fransız hukukunda hükûmet tasarrufları (*actes de gouvernement*), adlî veya idarî yargı yerlerinin denetimi dışında olan, idarî makamlar tarafından yapılan işlemleri deyimlemektedir[138].
>
> 138. LAUBADÈRE André de/VENEZİA Jean-Claude/GAUDEMET Yves, *Traité de droit administratif,* 15. ed., Paris, 1999, Cilt I, s.703.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.539:

> Fransa'da "hükûmet tasarrufları (*actes de gouvernement*)", adlî veya idarî hiçbir mahkeme tarafından denetlenemeyen idarî makamlar tarafından yapılan işlemler olarak tanımlanmaktadır[75].
>
> 75. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* s.703.

Yukarıda görüldüğü gibi, benim cümlem ile Ramazan Çağlayan'ın cümlesi arasında çok büyük bir benzerlik vardır. Keza iki cümlenin dipnotları da aynıdır. Acaba yazar bu cümleyi benden mi almaktadır, yoksa dipnotta kaynak olarak gösterdiği De Laubadère, Venezia ve Gaudemet'den mi? Acaba yazar bu cümleyi, ilk benden mi okudu, yoksa atıf yaptığı De Laubadère, Venezia ve Gaudemet'den mi? Her ikimizin de aynı dipnotu veriyor olmamız her halde bir rastlantı değildir.

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki alıntısı, hem kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma, hem de aldatıcı mahiyette kaynak gösterme hâline örnek teşkil eder. Bu alıntı, "kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma" hâline örnek teşkil eder; çünkü bu alıntıda bana yapılmış bir atıf yoktur. Bu alıntı, "aldatıcı mahiyette kaynak gösterme" hâline örnek teşkil eder; çünkü bu alıntı gerçekte benden yapılmış olmasına rağmen, bir Fransız yazara atıf yapılmaktadır. Alıntıyı bir yazardan yapıp, atıfı bir başka yazara yapmak, tipik bir aldatıcı atıf örneğidir. Pek muhtemelen burada Ramazan Çağlayan, söz konusu alıntının kaynağı olarak gösterdiği De Laubadère, Venezia ve Gaudemet'nin eserini görmemiştir; gerçekte bu yazarlara atıfı benim kitabım üzerimden yapmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın bu atıfı, Ünal Tekinalp'in *"incelenmeyen hatta fiziken görülmeyen kaynağın başkasından aktarılması şeklindeki kötü alışkanlık"*[6] diye isimlendirdiği hataya güzel bir örnektir.

Profesör Tekinalp'in bu "kötü alışkanlık" dediği şeye ilk defa avukat Fahrettin Kayhan'dan duyduğum bir terimle **"transit atıf"** ismini de verebiliriz. Ramazan Çağlayan yukarıdaki örnekte alıntıyı gerçekten benden yapmakta, ama bana değil, benim atıf yaptığım Fransız yazara yapmaktadır. Ramazan Çağlayan da hukuka aykırı pek çok transit atıflar vardır. Transit atıf örnekleri için Örnek 17, 22, 47, 57, 60, 67, 73, 77, 87, 90, 96, 98, 100, 104, 105, 118, 121'e bakılabilir.

Burada iyi niyetli bir okuyucunun aklına şu soru da gelebilir: Acaba Ramazan Çağlayan, Kemal Gözler'in kitabını hiç görmeden De Laubadère, Venezia ve Gaudemet'nin kitabında atıf yaptığı cümleyi Fransızcadan Türkçeye çevirmiş olamaz mı?

Öncelikle belirtelim ki ben, yukarıdaki benim cümlem de De Laubadère, Venezia ve Gaudemet'nin kitabında geçen (*Traité de Droit administratif,* Paris, LGDJ, 1999, c.I, s.703)

> *"On appelle 'actes de gouvernement' certains actes, accomplis par des autorités administratives, qui ne sont susceptibles d'aucun recours devant les tribunaux, tant administratifs que judiciaires"*

şeklindeki Fransızca cümlenin Türkçeye çevirisidir. Şüphesiz ki bir Fransızca cümleyi Türkçeye çevirmek ve buna atıf yapmak benim tekelimde değildir. Bu cümleyi ilk ben Türkçeye çevirmiş olsam da her yazar bunu kendisi Türkçeye çevirir ve bana değil, asıl yazara atıf yapabilir. Bu durumda benim diyeceğim bir şey olamaz. Ama Ramazan Çağlayan'ın yaptığı şey bu değildir. Ramazan Çağlayan bu cümleyi **kendisi Türkçe-**

6. Tekinalp, *op. cit.*, s.340.

ye çevirmemekte, benim çevirimi almakta ve sonra da bana değil, cümlenin aslı olan Fransız yazara atıf yapmaktadır.

Yukarıdaki Fransızca cümleyi Ramazan Çağlayan'ın kendisinin Türkçeye çevirmediği benim çevirimi kopyaladığı bu cümleye ilişkin benim çevirimi ve Ramazan Çağlayan'ın "çevirisi"ni alt alta vererek ispatlayabiliriz:

Benim çevirim:

> "Fransa'da 'hükûmet tasarrufları (*actes de gouvernement*)', adlî veya idarî hiçbir mahkeme tarafından denetlenemeyen idarî makamlar tarafından yapılan işlemler olarak tanımlanmaktadır."

Ramazan Çağlayan'ın "çevirisi":

> "Fransız hukukunda hükûmet tasarrufları (*actes de gouvernement*), adlî veya idarî yargı yerlerinin denetimi dışında olan, idarî makamlar tarafından yapılan işlemleri deyimlemektedir"

Görüldüğü gibi bu iki çeviri arasında çok büyük bir benzerlik var. Bu bir rastlantı mıdır? Ramazan Çağlayan gerçekten De Laubadère, Venezia ve Gaudemet'nin cümlesini, benim çevirimden yararlanmadan kendisi mi Türkçeye çevirmiştir? Tartışılması gereken mesele budur. İyi niyetli okuyuculara şu soruyu sormak isterim. Yukarıdaki iki çeviri arasında rastlantı sonucu bu derece benzerlik olabilir mi?

Örnek 15, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim orijinal bir çeviri olmadığını, benim çevirimden taklit yoluyla yapılmış bir çeviri olduğunu iddia ettiğim bu çeviriyi, Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Bu çeviri olsaydı Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısının 108'nci sayfasında olması gerekirdi.

Tekrar edeyim: Fransızca eserlerdeki cümleleri çevirmek benim tekelimde olan bir şey değil. Ramazan Çağlayan da bana atıf yapmaksızın bir Fransızca cümleyi kendisi çevirebilir. Ama bunun için oturup emek verip bu cümleyi benden yararlanmadan kendisinin Türkçeye çevirmesi gerekir.

ÖRNEK 16

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.86:

2. Tali Kurucu İktidarın Tepkisi

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit., 2003,* c.II, s.407:

E. TALİ KURUCU İKTİDARIN TEPKİSİ

Bu örneği çok kişi yadırgayabilir: "Dört kelimeden oluşan bu ifade için niçin Kemal Gözler'e atıf yapılsın" diyebilirler. Ben öyle düşünmüyorum. Çünkü, bu dört kelimelik ifade, tasvir ettiği olgu bağlamında, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 1/B maddesinin ilk fıkrasının a bendi uyarınca bir "eser parçası"dır. Çünkü, Anayasa Mahkemesi ve Danıştay kararları sebebiyle oluşan durumu aşmak için yapılan Anayasa değişikliğini analiz etmek için benim kullandığım "tali kurucu iktidarın tepkisi" ifadesi, benim *hususiyetimi* taşımaktadır; benim üslûbumu yansıtır; diğer yandan benim *fikrî çabamın* bir ürünüdür. Bu dört kelimelik ifadeyi oluşturabilmek için ben kitabımda (c.II, s.399-412) 12 sayfalık bir tartışma ve inceleme yapıyorum. Bu kısımda Anayasa Mahkemesi ve Danıştay kararları karşısında yapılan anayasa değişikliğini inceleyip tartışıyor ve bu durumu "tali kurucu iktidarın tepkisi" kavramını ortaya atarak kavramlaştırıyorum. Türk hukuk literatüründe Anayasa Mahkemesi kararlarıyla ortaya çıkan durum aşmak için yapılan anayasa değişikliklerini ifade etmek için "tali kurucu iktidarın tepkisi" kavramını ilk ortaya atan ve bu kavramı Ramazan Çağlayan'ın benden kaynağını göstermeksizin aldığı aşırdığı tarihe kadar tek kullanan kişi de benim. Dolayısıyla benim hususiyetimi yansıtan ve benim fikri çabamın ürünü olan bu dört kelimelik ibare benim eserimdir ve bana atıf yapılmadan Ramazan Çağlayan tarafından alıntılanamaz.

Örnek 16, İkinci Baskıda Ne Hale Gelmiştir? Ramazan Çağlayan, "*Tali Kurucu İktidarın Tepkisi*" terimini kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Bu terim ikinci baskıda olsaydı 120'nci sayfada olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu terimi kitabının ikinci baskısından çıkarması benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 17

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.91:

Türk idare hukukunun etkileşim içinde bulunduğu Fransız idare hukukunda kurak olarak, "*kamu tüzel kişilerinin tahkime başvurma yasağı ilkesi*" geçerlidir[240]. CHAPUS'ya göre bu ilke, kamu tüzel kişilerinin yararlarının, tahkim usulünde, mahkemelerdeki kadar korunamamasından kaynaklanmaktadır[241].

240 CHAPUS René, Droit du Contentieux Administratif, 8. Edition, Paris 1999, s.227,228; VEDEL Georges/DELVOLVÉ Pierre, Droit Administratif, Paris 1992, C.2, s.50.

241 CHAPUS, age., (1996) s.210. Ayrıntılar için bkz. TAN Turgut, "İdare Hukuku ve Tahkim", AİD, Sayı. 32/2, 1999, s.8.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit., 2003,* c.II, s.207:

Kural olarak kamu tüzel kişileri (devlet, mahallî idareler ve kamu kurumları) tahkim yoluna gidemezler. Buna "kamu tüzel kişilerinin tahkime başvurma yasağı ilkesi (*principe interdisant aux personnes publiques de recourir à l'arbitrage*)" denir[864]. Bu ilke uyarınca Fransa'da *kural olarak* idarî sözleşmeler alanında da tahkim yoluna başvurulamayacağı kabul edilmektedir. Bu bir genel kuraldır. Anayasada aksini öngören açık hüküm olmadıkça, –ki böyle hükümler anayasalarda yoktur–, bu kurala kanunla istisna getirilebilir[865].

864. Chapus, *Droit du contentieux administratif, op. cit.,* s.227.

865. Chapus, *Droit du contentieux administratif, op. cit.,* s.228; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.50.

Yukarıda görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan, "Fransız idare hukukunda kural olarak *'kamu tüzel kişilerinin tahkime başvurma yasağı ilkesi'* geçerlidir" cümlesinin kaynağı olarak Chapus ile Vedel ve Delvolvé'yi göstermektedir.

Oysa bu cümleyi Ramazan Çağlayan, gerçekte bu Fransız yazarlardan değil, benden almaktadır. Çünkü Ramazan Çağlayan'ın kullandığı yedi kelimeden oluşan "*kamu tüzel kişilerinin tahkime başvurma yasağı ilkesi*" ifadesi aynen benim kitabımın ikinci cildinin 207'nci sayfasının ikinci paragrafında bulunmaktadır. Benim ve Ramazan Çağlayan'ın bu yedi kelimeden oluşan bu ifadeyi aynı şekilde kurma ihtimalimiz, geceleri Ramazan Çağlayan ile benim aynı rüyayı görme ihtimalimiz[7] kadar düşüktür.

"Kamu tüzel kişilerinin tahkime başvurma yasağı ilkesi" ifadesi benden alınma ise, Ramazan Çağlayan'ın bana atıf yapmaması, FSEK, m.

7. İki yazarın günlük yaşamlarında aynı rüyayı göremeyecekleri gibi, aynı cümleleri de rastlantı sonucu yazamayacakları metaforunu Meltem Dikmen Caniklioğlu'ndan duydum.

71/1, b.3'te hükme bağlanan "kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma" hâlini oluşturur.

Ayrıca burada şu hususu da vurgulamak isterim, Ramazan Çağlayan'ın benim yerime atıf yaptığı Chapus ile Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapmasının sebebi aslında kendisinin söz konusu cümleyi Chapus ile Vedel ve Delvolvé'den okumuş olması değildir. Ramazan Çağlayan, Chapus ile Vedel ve Delvolvé'ye dipnotta atıf yapmaktadır; çünkü ben de ilgili yerde Chapus ile Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapmaktayım. Yani Ramazan Çağlayan, sadece metinde benim cümlemi almakla yetinmemekte, bu cümle için benim gösterdiğim dipnotu dahi almaktadır. Benim dipnotta atıf yaptığım aynı iki yazara Ramazan Çağlayan'ın da atıf yapması manidardır. Bu cümlenin kaynağı olarak Ramazan Çağlayan daha pek çok yazara atıf yapabilirdi. Ama yapmamıştır. Keza bu iki yazara atıf yapıyorken gerçekten bu iki yazarın kitaplarından alıntı yapıyor olsaydı, muhtemelen bu kitapların farklı bir baskısına atıf yapardı. Zira bu kitaplar pek çok baskı yapmıştır; oysa Ramazan Çağlayan, söz konusu kitapların benim atıf yaptığım baskılarına atıf yapmaktadır.

Diğer yandan Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki kutudaki ikinci cümlesindeki atıfı da dürüstlükle bağdaşmayacak, tipik bir "aldatıcı atıf" örneğidir. Önce cümleyi ve dipnotunu verelim:

> CHAPUS'ya göre bu ilke, kamu tüzel kişilerinin yararlarının, tahkim usulünde, mahkemelerdeki kadar korunamamasından kaynaklanmaktadır[241].
>
> [241] CHAPUS, age., (1996) s.210. Ayrıntılar için bkz. TAN Turgut, "İdare Hukuku ve Tahkim", AİD, Sayı. 32/2, 1999, s.8.

Görüldüğü gibi, Ramazan Çağlayan, "CHAPUS'ye göre bu ilke kamu tüzel kişilerinin yararlarının, tahkim usûlünde mahkemelerdeki kadar korunamamasından kaynaklanmaktadır" cümlesinin kaynağını dipnotta "CHAPUS, age, (1996) s.210" şeklinde göstermekte, "ayrıntılar için de Turgut Tan'ın makalesine yönlendirme yapmaktadır. Oysa Ramazan Çağlayan, gerçekte bu cümleyi Chapus'den değil, Turgut Tan'ın şu makalesinden almaktadır:

Turgut Tan, "İdare Hukuku ve Tahkim", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt 32, Sayı 3, Eylül, Sayı 32, Eylül 1999, s.8:

> Chapus'ye göre, bu ilke, kamu hukuku kişilerinin yararlarının resmi yargı yerleri kadar korunamaması endişesinden kaynaklanmaktadır.[17]
>
> [17] R. Chapus, **Droit du Contentieux Administratif**, 1996, s. 210.

Görüldüğü gibi, Ramazan Çağlayan'ın "*CHAPUS'ya göre bu ilke kamu tüzel kişilerinin yararlarının, tahkim usûlünde mahkemelerdeki kadar korunamamasından kaynaklanmaktadır*" cümlesi gerçekte Ramazan Çağlayan'ın özgün bir cümlesi değil, Turgut Tan'ın cümlesidir. Bu nedenle burada Ramazan Çağlayan'ın Chapus'ye değil, Turgut Tan'a atıf yapması gerekirdi.

Dipnotta Chapus'ye atıf yaptıktan sonra Ramazan Çağlayan'ın "*Ayrıntılar için bkz. TAN Turgut, "İdare Hukuku ve Tahkim" AİD, Sayı 32/2, 1999, s.8.*" demesi ise tipik bir "aldatıcı atıf" örneğidir. Çünkü bu atıf gerçek atıf eksikliğini maskeleme işlevi görüyor. Dolayısıyla bu şekildeki bir atıf, aldatıcı mahiyette bir atıftır.

Ayrıca burada şu hususu gözlemlemek gerekir: Ramazan Çağlayan aynı sayfada (s.91) bir üst dipnotta (dipnot 240) Chapus'nün kitabının **1999** baskısına atıf yaparken, bir alt dipnotta (dipnot 241) aynı kitabın **1996** baskısına atıf yapmaktadır. Oysa Chapus'ye atıf yapılan iki fikir de, Chapus'nün aynı kitabının aynı sayfasında (örneğin 1999 baskısında, s.227) geçmektedir. Eğer Ramazan Çağlayan, gerçekten bu alıntıları benden veya Turgut Tan'dan değil, kendi dipnotlarında gösterdiği gibi Chapus'den yapıyor olsaydı, 240 ve 241 nolu dipnotlarda Chapus'nün aynı baskısının aynı sayfasına atıf yapması gerekirdi. Makul ve mantıklı bir yazardan aynı sayfada alt alta yer alan iki dipnotta aynı kitabın değişik baskılarına atıf yapması beklenmez.

Ama Ramazan Çağlayan, bunu yapmamakta benden aldığı kısma atıf yaparken Chapus'nün *Droit du contentieux administratif* isimli kitabının 1999 baskısına, Turgut Tan'dan alıntı yaparken de Chapus'nün kitabının Turgut Tan'ın kullandığı 1996 baskısına atıf yapmaktadır. Çünkü, pek muhtemelen gerçekte Ramazan Çağlayan, Chapus'yü değil, beni ve Turgut Tan'ı okuyup, benden alıntı yapmakta; ama her nedense, bana değil de, Chapus'ye atıf yapmayı tercih etmektedir. Ortada tipik "transit atıf" olayı vardır.

Hatta burada şunu da söyleyebiliriz: Ramazan Çağlayan, atıf yaptığı Chapus'nün *Droit du contentieux administratif* isimli kitabının 1996 ve 1999 baskılarını pek muhtemelen fiziken görmemiştir. Büyük olasılıkla Ramazan Çağlayan söz konusu yerde, Chapus'nün kitabını okuyarak değil, benim ve Turgut Tan'ın yazdıklarından naklen Chapus'ye atıf yapıyor. Bu iddiamız, insafsız bir iddia olarak görülebilir. Ama muhtemelen doğru bir iddiadır. Çünkü aşağıdaki kutudan görüleceği gibi Ramazan Çağlayan'ın eleştiri konusu yaptığımız kitabının "Yararlanılan Kaynaklar" kısmında Chapus'nün *Droit du contentieux administratif*'inin tam dört ayrı baskısı yer almaktadır (*op. cit.,* s.670). Chapus'nün kitabının

dört ayrı baskısının bibliyografyada bulunması pek muhtemelen, Ramazan Çağlayan'ın çeşitli Türk yazarlarına bakarak Chapus'den aktarma yapmasından kaynaklanmaktadır. Yararlanılan Türk yazar değiştikçe Chapus'nün atıf yapılan kitabının baskısı da değişmektedir. Çünkü Ramazan Çağlayan'ın kendisinden alıntı yaptığı Türk yazarları tarafından kullanılan Chapus'nün kitabının baskıları farklıdır. Örneğin Turgut Tan, Chapus'nün adı geçen kitabının 1996 baskıyı kullanırken, ben 1999 baskısını kullanmışım.

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.670:

> **CHAPUS René,** Droit du Contentieux Administratif, 8. Edition, Paris 1999.
>
> **CHAPUS Rene,** Droit du Contentieux Administratif, Paris 1982.
>
> **CHAPUS Rene,** Droit du Contentieux Administratif, Paris 1990.
>
> **CHAPUS René,** Droit dui Contentieux Administartif, 5.Baskı, 1995.

Ramazan Çağlayan'ın kitabının "Yararlanılan Kaynaklar" kısmında bu kitabın dört ayrı baskısının bulunması kitabın içinde Chapus'nün bu kitabına yapılan atıfların kaçıncı baskıya olduğu konusunda da tereddütlere yol açmaktadır. Örneğin Ramazan Çağlayan'ın kitabının 293'üncü sayfasında 98 nolu dipnotta, 294'üncü sayfasında 108 nolu dipnotta; 302'nci sayfasında 153 nolu dipnotta 304'üncü sayfasında 166 nolu dipnotta Ramazan Çağlayan'ın atıf yaptığı "CHAPUS, Droit du Contentieux" şeklindeki atıflar, Chapus'nün *Droit du contentieux administratif*'inin acaba kaçıncı baskısınadır? Zira Çağlayan'ın kitabının bibliyografyasında *Droit du contentieux administratif*'in tam dört ayrı baskısı verilmektedir.

Ramazan Çağlayan'ın dört kutu yukarıdaki alıntıyı şu şekilde yapması uygun olurdu:

> …Kemal Gözler'in işaret ettiği gibi, Fransız idare hukukunda kural olarak "kamu tüzel kişilerinin tahkime başvurma yasağı ilkesi" geçerlidir[240]. Turgut Tan'ın belirttiği gibi bu ilke kamu tüzel kişilerinin yararlarının, tahkim usûlünde mahkemelerdeki kadar korunamamasından kaynaklanmaktadır[241].
>
> 240. Gözler, *age,* c.II, s.207.
> 241. TAN Turgut, "İdare Hukuku ve Tahkim", *AİD,* Cilt 32, Sayı 3, 1999, s.8.

Örnek 17, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan, yukarıdaki usulsüz alıntı olduğunu iddia ettiğim paragrafın ifade ediliş tarzını baştan sona değiştirmiş, benden alınmış olduğunu iddia ettiğim

"*kamu tüzel kişilerinin tahkime başvurma yasağı ilkesi*" ifadesini de çıkarmıştır (olsaydı ikinci baskının 124'üncü sayfasında olacaktı). Dahası bu ifadeyi çıkarmış olmasına rağmen söz konusu paragraf için Ramazan Çağlayan ikinci baskıda bana atıf yapmaktadır (s.125, dipnot 200). Birinci baskıda aynen benden alınmış bir ifade için bana atıf yapmaz iken, ikinci baskıda Ramazan Çağlayan'ın bana bol keseden atıf yapması şaşırtıcıdır. Üçüncü baskıda ise bana yaptığı bütün atıfları çıkarması daha da ilginçtir.

ÖRNEK 18

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.126:

> Şu halde takdir yetkisini, "*idarenin belli bir konuda karar alıp almama, birden fazla karar arasında seçim yapma, harekete geçme zamanını belirleme imkânına sahip olması*" şeklinde tanımlayabiliriz[361].
>
> [361] GÖZLER, age., C.I, s.818.

Ramazan Çağlayan, takdir yetkisinin yukarıdaki tanımını benim kitabımdan (*İdare Hukuku, op. cit.*, c.I, s.818) almıştır. Zaten alıntının sonuna dipnotta bana atıf yaparak Ramazan Çağlayan da bu tanımın benden alındığını belirtmektedir. Dolayısıyla burada bir atıf eksikliği yoktur. Ama Ramazan Çağlayan'ın bu alıntısı hâlâ sorunludur. Çünkü, söz konusu tanım, Ramazan Çağlayan'ın değil, benim tanımım olmasına ve Ramazan Çağlayan da bu hususu dipnotta kabul etmesine rağmen, ana metinde kurduğu cümle "şu halde takdir yetkisini … şeklinde tanımlayabiliriz" biçimindedir. Yani Ramazan Çağlayan, "*tanımlayabiliriz*" diyerek bu tanımı kendisinin yaptığı izlenimini uyandırmaktadır. Oysa yaptığı tanım olduğu gibi benim tanımımdır. Bu yanlış izlenimi uyandırmamak için Ramazan Çağlayan'ın "takdir yetkisini … şeklinde tanımlayabiliriz" yerine "takdir yetkisi, Kemal Gözler tarafından … şeklinde tanımlanmıştır" veya en azından "takdir yetkisini Kemal Gözler ile birlikte … şeklinde tanımlayabiliriz" cümlesini kurması uygun olurdu. Bu vesileyle belirtmek isterim ki, bir yazardan bir tanım aktarıldığı durumlarda, yazara sadece dipnotta atıf yapılması yetmez, ayrıca yazarın adının ana metinde zikredilerek hakkının teslim edilmesi gerekir.

Bu arada ayrıca belirtmek isterim ki, yukarıdaki alıntıda sadece takdir yetkisi tanımının kendisi değil, bu tanım sunulurken kullanılan ifade biçimi de benden alınmadır: Ben "*o hâlde takdir yetkisini şu şekilde tanımlayabiliriz*" diyorum (c.I, s.818); Ramazan Çağlayan da "*şu halde takdir yetkisini … şeklinde tanımlayabiliriz*" diyor (s.126).

Örnek 18, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Maalesef sonu "tanımlayabiliriz" diye biten ifade aynen kitabın ikinci baskısında da vardır.

ÖRNEK 19

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.129:

> İdareye takdir yetkisinin verildiği nasıl anlaşılır? Hukuk kuralları, idarenin takdir yetkisine sahip olduğunu çeşitli şekillerde öngörebilir. Bunları şu şekilde özetleyebiliriz[386]:
>
> [386] GÖZLER, age., C.I, s.822-824.

Ramazan Çağlayan, bundan sonra bana ayrıca atıf yapmaksızın benden beş paragraf almaktadır. Söz konusu beş paragraf benim kitabımın 822-824 sayfalarından özetlenmiştir. Diğer bir ifadeyle, Ramazan Çağlayan yukarıdaki kutudaki cümlenin sonunda bana dipnotta bir atıf yaparak, bu atıftan sonra gelmek üzere benden iki sayfa özetlemektedir. Kanımca böyle bir atıf yetersizdir. Ünal Tekinalp'in belirttiği gibi, "*kaynak göstermeme veya kaynağı gereği gibi (yani bilimsel etiği uyacak şekilde) belirtmeme ya da yeterli gönderme yapmama intihal olarak nitelendirilebilir. Özellikle bir atıfla sayfaları aktarma aşırmadır*"[8].

Bu nedenle, Ramazan Çağlayan'ın benden aldığı her bir paragraftan sonra bana ayrıca atıf yapması gerekir veya en azından, her paragraftan sonra dipnotta atıf olmasa bile, ana metinde kullanılacak bir ifadeyle izleyen paragrafların benden alınmış olduğu vurgulanabilirdi. Örneğin Ramazan Çağlayan, *"bunları şu şekilde özetleyebiliriz"* ifadesi yerine , *"bunlar Gözler'den yararlanılarak şu şekilde özetlenebilir"* ifadesini kullansaydı, dipnottaki atıf eksikliğine rağmen sanıyorum, bu cümlelerin birer alıntı olduğu anlaşılmış olacağından ortada hiç olmazsa dürüstlük bakımından bir problem kalmazdı.

Ayrıca belirtelim ki, iki sayfa uzunluğunda bir alıntı olamaz. FSEK, m.35/1, b.1'e göre iktibasın *bazı cümle ve fıkralar* ile sınırlı olması şarttır. İki sayfalık şeye "alıntı" denemez. Keza yine FSEK, m.35/1, b.2'de öngörülen iktibasın maksadın haklı göstereceği nispette ve münderacatı aydınlatmak maksadıyla yapılması şartına aykırıdır. Bu kısımda Ramazan Çağlayan, kendi geliştirdiği bir düşünceyi desteklemek, örneklendirmek ve benzeri amaçlarla değil, doğrudan doğruya söz konusu konuyu işleyebilmek amacıyla benden alıntı yapmaktadır. Burada benden yaptığı alıntılar, bu kısmın esaslı unsuru niteliğindedir. Benden yapılan alıntılar çıkarılırsa, bu kısımda geriye bir şey kalmamaktadır.

Örnek 19, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benden alındığını iddia ettiğim yukarıdaki 6 paragrafı Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. İkinci baskıda a, b, c, .. şeklinde bir ayrım yoktur

8. Tekinalp, *op. cit.*, s.157

(Olsaydı ikinci baskının 167'nci sayfasında yer alacaktı). Bunun yerine tek paragraflık küçük bir açıklama vardır (ikinci baskı, s.167, paragraf 3) ve açıklamanın sonunda da usûlüne uygun olarak bana atıf yapılmıştır (s.167, dipnot 335).

ÖRNEK 20

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.130:

> İdarenin faaliyetlerinin yegâne amacı "*kamu yararı*"nı gerçekleştirmektir. Ancak "*kamu yararı*" kavramının anlamı ve içeriğinin belirlenmesinin zorluğu bir yana, kamu yararı denen şeyin nasıl gerçekleşeceğinin, önceden bilinen, ispat edilmiş, herkesçe kabul edilebilen bir yolu bulunmamaktadır. Örneğin ülkenin enerji açığının kapatılmasında kamu yararı bulunmaktadır. Bu enerji açığının en ucuz ve çevreye en az zarar veren bir yöntemle giderilmesi de gerekmektedir. Nükleer santral, termik santral ya da hidrolik santral kurmaktan hangisi kamu yararına daha uygundur? Yine trafik yoğunluğuna bir çözüm bulmak kamu yararınadır. Alt geçit, üst geçit, mevcut yolları genişletmek, çevre yolu, raylı sistem yapmaktan hangisi, kamu yararını gerçekleştirmeye daha elverişlidir? Bu sorulara önceden kesin bir cevap vermek mümkün değildir. Verilecek her cevabın, yanlış çıkma ihtimali bulunmaktadır. Bu bir risktir. İdare bu riski kendi üstlenir. İdare muhtemel çözümlerden birisini tercih eder. İşte idarenin, karşılaştığı sorunlara en iyi çözümün ne olduğu konusundaki tercihine "yerindelik (*opportunité*)" denilir[387].
>
> [387] GÖZLER, age., C.I, s.825-826.

Çağlayan'ın yukarıdaki paragrafı örnekleriyle birlikte benim kitabımın 825'inci sayfasından alınmadır. Gerçi paragrafın sonunda bana bir atıf vardır. Ama bu atıfa bakarak okuyucu, acaba, bu paragrafta verilen örneklerin hepsinin benim kitabımdan alınma olduğunu anlayabilmekte midir? Orası şüpheli. Ramazan Çağlayan'ın paragrafın başında veya örnekleri verirken bu örneklerin benden alınma olduğunu vurgulamasında yarar olurdu.

Ayrıca Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki kutudaki metniyle ilgili olarak şu söylenebilir: Bu metnin kaynağı gösterilmiş olsa bile, burada, FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırılık vardır. Zira iktibas, bir kitap yazma yöntemi değildir. FSEK, iktibas imkânını, kendine has düşünceleri olmayan yazarlara kitap yazma imkânı sağlamak için tanımamıştır. İktibasın amacı, FSEK, m.31/1, b.3'e göre, belli bir konuda yazarın yazdığı şeyin "içeriğini aydınlatmak"tır. Haliyle burada söz konusu içeriği, alıntı yapan yazarın kendisinin oluşturması gerekir. Kendi oluşturduğu içeriği aydınlat-

mak demek, kendi oluşturduğu görüşleri temellendirmek, desteklemek, kendi oluşturduğu görüşlere örnek vermek için alıntı yapılması demektir[9]. Alıntının kendisi, Özge Öncü'nün vurguladığı gibi, alıntı, alıntı yapan yazarın eserinin "*ana unsuru olamaz; bir yan unsur olarak kalmalıdır*"[10]. Bu ana unsurun, yazar tarafından geliştirilmesi, alıntının ise bu ana unsuru desteklemek için yapılması gerekir. Alıntılar, tartışılan meseledeki yan unsur olarak değil, ana unsur olarak işlev görüyorsa, burada maksadına aykırı bir alıntı vardır ve böyle bir alıntı da FSEK, m.35/1, b.3'e aykırılık teşkil eder.

Yukarıdaki kutu incelenirse, kutudaki bütün argümanların, bütün örneklerin, benim kitabımdan (c.I, s.825-826) alınmış olduğu görülür. Bu kutuda Ramazan Çağlayan'ın geliştirdiği orijinal bir düşünce yoktur. Bu kutudaki içerik tamamıyla benden alınmış bir içeriktir. Bu kutudan benden alınmış cümleler çıkarılırsa, kutuda bir şey kalmaz. Ramazan Çağlayan'ın benden yaptığı alıntılar, bu konuda "yan unsur" değil, "ana unsuru" oluşturmaktadır. Diğer bir ifadeyle bu kutu içindeki benden yapılmış alıntılar, Ramazan Çağlayan'ın kendisinin ortaya attığı düşünceleri desteklemek için değil, bizatihi söz konusu içeriği oluşturmak için yapılmıştır. Dolayısıyla yukarıdaki kutudaki alıntı, kaynağı gösterilmiş olsa bile, FSEK, m.35/1, b.3'e uygun bir alıntı değildir.

Örnek 20, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Kaynağı gösterilmiş olsa da bir usûlsüz alıntı olduğunu iddia ettiğim yukarıdaki metni, Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Bu metin ikinci baskıda olsaydı 167'nci sayfada olacaktı. Bu alıntıyı Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıdan çıkarmış olması, alıntının kaynağı gösterilmiş olmasına rağmen, usulsüz bir alıntı olduğunun Ramazan Çağlayan tarafından kabul edildiğini gösterir.

ÖRNEK 21

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.133:

> Açık takdir hatasını, "*çok ağır ve apaçık takdir hataları*" olarak tanımlayabiliriz. Bunlar öyle hatalardır ki, bunların yanlış olduğunu anlamak için uzman olmaya gerek yoktur. Yanlışlığı herkes tespit edebilir[404]. Kanunun açıkça yasak-
>
> [404] GÖZLER, age., C.I, s.841.

9. Öncü, *op. cit.,* s.188.
10. *Ibid.*

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.841:

> Açık takdir hatası, çok "ağır (*grossier*)" ve "apaçık (*flagrant*)" takdir hatalarıdır[881]. Bunlar öyle hatalardır ki, bunların yanlış olduğunu anlamak için uzman olmaya gerek yoktur; sıradan bir kişi bile bunların yanlış olduğunu anlayabilir[882].

Ramazan Çağlayan, "açık takdir hatasını, 'çok ağır ve apaçık takdir hataları' olarak *tanımlayabiliriz*" diye yazıyor. Oysa yukarıdaki alıntıda görüldüğü gibi bu tanımı Ramazan Çağlayan değil, ben yapıyorum. Ramazan Çağlayan, benim tanımımı alıyor, ama sanki bu tanımı kendisi yapmış gibi kurduğu cümlenin sonunu "tanımlayabiliriz" diye bitiriyor.

Keza Ramazan Çağlayan'ın bu cümleyi izleyen "*Bunlar öyle hatalardır ki, bunların yanlış olduğunu anlamak için uzman olmaya gerek yoktur*" şeklindeki cümlesi, yine yukarıda görüldüğü gibi noktası virgülüne benim "*Bunlar öyle hatalardır ki, bunların yanlış olduğunu anlamak için uzman olmaya gerek yoktur*" şeklindeki cümlemden alınmadır. Ramazan Çağlayan bu cümlenin sonunda bana atıf yapmaktadır. Ama alıntısı hala usulsüzdür. Çünkü bu alıntı bir "aynen alıntı"dır. Dolayısıyla "aynen alıntı" olan bu cümlenin *tırnak içinde* verilmesi gerekirdi. Aynen alıntının tırnak içinde verilmemesi, kaynağının gösterilmiş olsa bile, FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırıdır.

Örnek 21, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Nitekim Ramazan Çağlayan, birinci baskıda "*açık takdir hatasını, 'çok ağır ve apaçık takdir hataları' olarak tanımlayabiliriz*" şeklindeki cümleyi ikinci baskıda "*açık takdir hatası, 'çok ağır ve apaçık takdir hataları', herkesin tespit edebileceği hatalar olarak tanımlanmaktadır*" şeklinde değiştirmiş (s.170, son paragraf) ve bu cümlenin sonunda da birinci baskıda bana yapmadığı atıfı ikinci baskıda yapmıştır (s.170, dipnot 353). Ramazan Çağlayan aynı şeyi birinci baskıda yapmış olsaydı, bu eleştiri kitabı yazılmayacaktı.

ÖRNEK 22

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.134:

> Fransız Danıştayı, idarenin takdir yetkisini "*açık takdir hatası*" ya da "*açık değerlendirme hatası*" denilen istisnai durumlarda denetlemektedir.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.841:

> Fransız Danıştayı, idarenin takdir yetkisini, "açık takdir hatası" veya "açık değerlendirme hatası (*erreur manifeste de l'appréciation*)" denilen istisnaî durumlarda denetlemeyi kabul etmektedir[881].

Yukarıda görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın cümlesi ile benim cümlem arasındaki tek fark benim "açık değerlendirme hatası" teriminden sonra parantez içinde bu terimin Fransızcasının bulunmasıdır. Bu üç kelimelik Fransızca dışında Ramazan Çağlayan'ın cümlesi, benim cümlemden noktası virgülüne aynen alınmıştır. Dolayısıyla ortada bir "aynen alıntı" vardır. Aynen alıntının ise tırnak içinde italikle veya girintili paragraf olarak verilmesi gerekir. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümleyi tırnak içine almaması veya girintili paragraf olarak vermemesi, FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırılık oluşturur.

Diğer yandan Ramazan Çağlayan bu cümleyi aynen benden almış olmasına rağmen, bu alıntının kaynağını göstermemektedir. Ramazan Çağlayan'ın benden kaynağını göstermeden bu cümleyi alması, kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma hâlini oluşturur.

Örnek 22, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan, Örnek 21'deki kaynaksız alıntıyı kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Bu alıntı olsaydı ikinci baskının 171'inci sayfasında olacaktı. Bu alıntının olduğu gibi ikinci baskıdan çıkarılmış olması, bu alıntının problemli bir alıntı olduğunun Ramazan Çağlayan tarafından kabul edildiğini gösterir.

ÖRNEK 23

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.134:

denetime Fransız hukukunda "minimum denetim (*contrôle minimum*)"[407] veya "sınırlı denetim (*contrôle restreint*)"[408] denilmektedir. Fransız Danıştay'ı bazı

[407] RİVERO, age., s.242.
[408] CHAPUS, age., C.I, s.1049.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.841:

Fransa'da hakimin açık takdir hatasına dayanarak yaptığı denetime, "minimum denetim (*contrôle minimum*)"[886] veya "sınırlı denetim (*contrôle restreint*)"[887] denmektedir.

886. Rivero, *op. cit.,* s.242.
887. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1061.

Yukarıdaki iki kutunun karşılaştırılmasından anlaşılacağı üzere Ramazan Çağlayan'ın cümlesi benim cümlemden alınmadır. Yazarın Fransızca *contrôle minimum* ve *contrôle restreint* terimlerini aynen benim gibi Türkçeye çevirmesi herhalde bir rastlantı değildir.

Bu iki terimin rastlantı sonucu benim ve Ramazan Çağlayan tarafından aynı şekilde çevrildiğini iyi niyetli bir okuyucu düşünebilir. Bu okuyucuya şu soruyu da sormak isterim: Verilen ardışık iki dipnotta (Çağlayan'da 407 ve 408 nolu dipnotlar; bende 886 ve 887 nolu dipnotlar) verilen kaynakların da aynı olması tamamıyla bir rastlantı mıdır? Üç paragraf aşağıda açıklayacağım gibi, ben Ramazan Çağlayan'ın 407 nolu dipnotta atıf yaptığı Rivero'nun kitabının 1971 baskısını gerçekte görmediğini iddia ediyorum.

Stil Taklidi Hakkında Bir Not.- Yukarıdaki kutuda örnek olarak görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan, sadece içerik olarak değil, stil olarak da beni taklit etmektedir.

Ben kitaplarımda kullandığım teknik terimleri vermeden önce tırnak açıyorum, sonra Türkçe terimi veriyorum, daha sonra parantez içinde ve italikle bu terimin Fransızca karşılığını veriyor ve tırnağı kapatıyorum. Yani ben teknik terimleri şu formatta veriyorum: "Türkçe terim (*Fransızca terim*)". Türkçe teknik terimlerin yanına Fransızca karşılıklarını parantez içinde veren başka yazarlar varsa da bunu benim formatımda, yani "Türkçe terim (*Fransızca terim*)" örneğinde olduğu gibi veren benden başka bir yazar yoktur. "Türkçe terim (*Fransızca terim*)" formatını Türk idare hukuku literatüründe ilk defa ben kullandım ve bir başkası da şimdiye kadar –Ramazan Çağlayan dışında– bu usûlümü taklit etmeye teşebbüs etmedi. Ramazan Çağlayan, yukarıda örnekte de görüldüğü gibi, aynen benim yaptığım gibi kitabında geçen teknik terimleri tırnak içine alıp, yanlarına aynen benim yaptığım gibi parantez içinde ve italikle Fransızca karşılıklarını vermektedir. Haliyle yukarıdaki kutuda buna sadece bir örnek vardır. Ramazan Çağlayan'ın kitabında buna yüzlerce örnek vardır. Stil taklidine aşağıda 27, 28, 104, 118, 167 ve 229 nolu örneklerde ayrıca örnek verilecektir.

Şüphesiz ben stil taklidinin intihal oluşturduğunu iddia etmiyorum. Ama akademik bir eleştiri olarak, Ramazan Çağlayan'ın benim stilimi dahi taklit ettiği hususunun altını çizmek istiyorum. Bunun altını çizmemin birkaç sebebi var: Bir kere, stil taklidi, taklit eden yazarın özgünlüğünün ne derece düşük olduğunu gösterir. İkinci olarak, bir içerik alıntısının olduğu bir cümlede stil taklidinin de olması, alıntının olduğuna ek kanıt oluşturur. Örneğin yukarıdaki kutuda Ramazan Çağlayan'ın hem cümlelerinin içerik, hem de stil olarak benim cümlemle benzerlik göstermesi ortada bir alıntının bulunduğuna karine teşkil eder.

İçerikle İlgili Eleştiriye Devam.- Stil taklidinden daha önemlisi, Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki kutuda yaptığı alıntı konusunda aldatıcı kaynak göstermesidir. Şöyle: Ben kitabımın 841'inci sayfasında "mi-

nimum denetim (*contrôle minimum*)" teriminden sonra 886 nolu dipnot ile bu terimi kendisinden aldığım Rivero'ya atıf yapıyorum. Ramazan Çağlayan da aynen benim gibi bu terimden sonra 441 nolu dipnotla Rivero'ya atıf yapıyor. Acaba bu terimi Ramazan Çağlayan gerçekte benden mi aldı, yoksa Rivero'dan mı? Ben Ramazan Çağlayan'ın Rivero'nun kitabının atıf yaptığı 1971 baskısını fiziken görmüş olduğunu sanmıyorum. Ramazan Çağlayan gerçekte bu alıntıyı Rivero'dan değil, benden yapmakta, ama pek muhtemelen gerçekte fiziken görmediği Rivero'nun kitabının 1971 baskısına atıf yapmaktadır.

Bu iddiamızı destekler bir kanıtımız da şudur: Ramazan Çağlayan'ın kitabının "Yararlanılan Kaynaklar" kısmında (s.684) Rivero'nun kitabının iki ayrı baskısı (1971 ve 1998 baskıları) vardır. Bu şu anlama gelir ki, gerçekte görmüş ise, Ramazan Çağlayan'ın Rivero'nun kitabının 1998 baskısını görmüştür. 1971 baskısını görmemiş, ama o baskıya yaptığı atıflarla ilgili alıntıları ise gerçekte benden aktarmıştır. Benden aktararak atıf yaptığı baskıyı da "Yararlanılan Kaynaklar" kısmında vermiştir.

Kanımca Ramazan Çağlayan, gerçekte Rivero'nun kitabının 1971'de yapılan beşinci baskısını değil, 1998'de yapılan onyedinci baskısını görmüştür. Ramazan Çağlayan kitabının diğer yerlerinde Rivero'ya yaptığı atıflara Rivero'nun kitabının 1998 baskısını görerek yapmış olabilir. Ramazan Çağlayan'ın Rivero'nun 1971 baskı kitabına yaptığı atıflar ise, bu kitabı gerçekte görmeden, benim dipnotlarım üzerinden yapılmış "transit atıflar"dır. Nitekim, Ramazan Çağlayan kitabın ikinci baskısında, Rivero'nun kitabının 1971 baskısına yaptığı atıfları çıkarmış, 1998 baskı kitabına (Waline ile birlikte) atıf yapmıştır.

Ramazan Çağlayan'ın Rivero'ya atıf yapmasının sebebi benim söz konusu kavramdan sonra Rivero'ya atıf yapıyor olmamdır. Diğer bir ifadeyle, Ramazan Çağlayan, ana metinde benim kullandığım terimi benden alırken, bu terim için dipnotta yaptığım atıfı da benden alıyor. Yani yukarıdaki kutuda sadece ana metin değil, bu metin için verilmiş dipnotun kendisi de bir alıntıdır.

Burada şunu da belirtmek isteriz ki, bir metnin alıntı olup olmadığının ispatında kullanılan çeşitli deliller vardır. Bu delillerden birisi de ana metin alınırken, ana metne bağlı olan dipnotun da alınmış olmasıdır. Ana metnin ve dipnotun ikisinin birden alınması, ortada tartışmasız olarak bir alıntının bulunduğunu gösterir. Zira sadece ana metnin değil, bu metnin dipnotunun da aktarılması durumunda tabir caiz ise "devenin hamuduyla götürülmesi" durumu vardır.

Yukarıdaki kutuda yer alan metinde "sınırlı denetim (*contrôle restreint*)" terimin sonunda ben 887 nolu dipnotla Chapus'ye atıf yapıyorum. Ne büyük rastlantı! Ramazan Çağlayan da "sınırlı denetim (*contrôle restreint*)" teriminden sonra 408 nolu dipnotta Chapus'ye atıf yapıyor! Yukarıdaki eleştirileri bunun için de tekrarlayabiliriz. Gerçekte alıntıyı Chapus'den değil; benden yapmaktadır. Ben Chapus'ye atıf yaptığım için Ramazan Çağlayan da Chapus'ye atıf yapmaktadır.

Burada iyi niyetli ve dikkatli bir okuyucu, Ramazan Çağlayan'ın Chapus'ye yaptığı atıftaki sayfa numarasının benim Chapus'ye yaptığım atıftaki sayfa numarasından farklı olduğunu gözlemleyip, Ramazan Çağlayan'ın alıntıyı gerçekte benim kitabımdan değil, Chapus'nün kitabından yaptığını ve dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın benden yararlanmadan Chapus'nün kitabını okuduğunu sanabilir.

Öncelikle belirtelim ki, ben Ramazan Çağlayan'ın Rivero'nun kitabının 1971 baskısını hiç görmediğini iddia ediyorum. Ama Chapus'nün kitabının 14'üncü baskısını görmediğini iddia etmiyorum. Ramazan Çağlayan'ın yukarıda alıntılanan metinde geçen 887 nolu dipnotta atıf yaptığı Chapus'nün kitabını görmüş olduğu anlaşılmaktadır. Çünkü Ramazan Çağlayan'ın atıf yaptığı Chapus'nün sayfa numarasının benim atıf yaptığım Chapus'nün sayfa numarasından farklıdır. Bu farklılığın sebebi, benim Chapus'nün kitabının 15'inci baskısına, Ramazan Çağlayan'ın ise 14'üncü baskısına atıf yapıyor olmasıdır. Ramazan Çağlayan benim kullandığım baskıdan farklı bir baskı kullanması, haliyle, alıntılanan cümlenin, Chapus'den değil, benden alınmış olduğu yolundaki iddiamı çürütmez. Zira alınan cümle, farklı sayfalarda da geçse tamamen aynı cümledir. Yaptığı atıflardan ben Ramazan Çağlayan'ın gerçekte Chapus'nün kitabının 15'inci baskısına değil, 14'üncü baskısına sahip olduğunu tahmin ediyorum. Benim 15'nci baskıya yaptığım atıfları Ramazan Çağlayan aynen almakta, ama sayfa numaralarını 14'nücü baskıya uyarlamaktadır. Bu uyarlama sadece buradaki 23 nolu örnekte değil, aşağıda 59, 73, 98, 101, 104, 105, 106, 109, 118, 122, 130, 132, 156, 159, 162, 168, 170, 221, 239 nolu örneklerde de görülmektedir.

Bu örneklerde Ramazan Çağlayan'ın, benim Chapus'ye atıf yaparak aldığım cümleleri benden alırken yaptığı şey şundan ibarettir: Cümleyi benim kitabımdan aldıktan sonra, benim dipnotumda Chapus'nün kitabının 15'inci baskısına yaptığı atıflardaki sayfa numaraları yerine Chapus'nün kitabının 14'üncü baskısındaki sayfa numaralarını yazmak. Yani Ramazan Çağlayan, Chapus'nün 15'inci baskıdaki sayfa numaralarını 14'üncü baskıdaki sayfa numaralarına dönüştürmektedir. Hepsi bu. Bunun için kitabı açıp, aynı paragraf veya cümlenin 14'üncü baskıda ka-

çıncı sayfada geçtiğine bakması yeterlidir. Hatta bu dönüştürme, kitaba bakmadan dahi yapılabilir: Benim verdiğim sayfa numarasından yerine göre 22, 23 veya 24 rakamı çıkarılırsa, Ramazan Çağlayan'ın verdiği sayfa numaralarına ulaşılır. Zira söz konusu alıntıların bulunduğu sayfalar itibarıyla, Chapus'nün kitabının birinci cildinin 15'inci baskısı ile 14'üncü baskı arasında yerine göre 22-24 sayfa farklılık vardır.

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki kutudaki alıntısı benden yapılmış olmasına rağmen bana atıf yapılmamıştır. Ortada kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma durumu vardır. Ramazan Çağlayan kaynak göstermeksizin iktibasta bulunmakla kalmamakta, atıf eksikliğini gizlemek için gerçekte kendisinden alıntı yapmadığı yazarlara atıf yapmaktadır. Ramazan Çağlayan yukarıdaki kutuda yer alan 407 ve 408 nolu dipnotlardaki Rivero ve Chapus'ye yapılan göstermelik atıflar, aldatıcı mahiyette atıflardır.

Örnek 23, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan, ikinci baskıda Örnek 23'deki iki dipnotu tek bir dipnot olarak vermiştir (s.171, dipnot 354). Bu dipnotta da önce bana, sonra Chapus'ye ve sonra Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın birinci baskıda bana hiç atıf yapmaz iken ikinci baskıda bana, Chapus'den önce atıf yapması anlamlıdır. Keza, Ramazan Çağlayan'ın birinci baskıda yaptığı Rivero'ya atıf ikinci baskıdan çıkarması (s.171, dipnot 354), benim Ramazan Çağlayan'ın birinci baskıda (s.134, dipnot 407) Rivero'ya yaptığı atıfın benim düzmece bir atıf olduğu, Ramazan Çağlayan'ın gerçekte Rivero'nun 1971 baskı kitabını görmediği iddiamı doğrulamaktadır.

ÖRNEK 24

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.134:

> Fransız Danıştay'ı bazı konularda "sınırlı denetimi" de yapmamaktadır. Başka bir ifade ile "açık takdir hatası" ilkesini de kullanmamakta, idarenin takdir yetkisini hiç denetlememektedir. Örneğin sınav jürilerinin yaptığı değerlendirmeler[409], sportif faaliyetlerde hakem kararları[410], *Legion d'honneur* nişanının verilmesi[411] bu konulardandır.
>
> [409] Conseil d'Etat, 20 Mart 1987, *Cambus*, AJ 1987, s.550, CHAPUS, age., C.I, s.1049
>
> [410] Conseil d'Etat, 25 Ocak 1991, *Vigier*, AJ.1991, s.389, CHAPUS, age., C.I, s.1049
>
> [411] Conseil d'Etat, 10 Aralık 1986, *Lorédon*, AJ 1987, s.132, CHAPUS, age., C.I, s.1051.

Yukarıdaki paragraf dipnotları dâhil benim kitabımdan alınmadır. Şöyle:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.843:

Burada şunu özellikle belirtmek isteriz ki, Fransız Danıştayı bazı alanlarda idarenin takdir yetkisini hiçbir şekilde denetlemeyi kabul etmemektedir. Yani bazı alanlarda Fransız Danıştayı "açık takdir hatası" tekniğini de kullanmamaktadır[893]. Bu alanlar şunlardır: Sınav jürilerinin yaptığı değerlendirmeler[894], sportif müsabakalarda hakem kararları[895], *Legion d'honneur* nişanının verilmesine ilişkin değerlendirmeler[896], imtiyaz sözleşmesinde imtiyazcının seçimi işlemi[897].

893. Long *et al., op. cit.,* s.644-645.
894. Conseil d'État, 20 Mart 1987, *Cambus,* RDCE, 1987, s.100 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.644)
895. Conseil d'État, Section, 25 Ocak 1987, *Vigier,* RDCE, 1987, s.29 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.177).
896. Conseil d'État, 10 Aralık 1986, *Lorédon,* RDCE, 1986, s.516 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.644).
897. Conseil d'État, 17 Aralık 1986, *Société Hit TV,* RDCE, 1986, s.607 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.644).

Yukarıdaki iki kutunun karşılaştırılmasından görüleceği üzere Ramazan Çağlayan'ın verdiği örnekler olduğu gibi benim kitabımdan alınmadır. Ama ne hikmetse Ramazan Çağlayan, bana değil, bu örneklerle ilgili olarak başka yazarlara atıf yapmaktadır. Şüphesiz bir yazar, benim bu örneklerimden habersiz olarak Fransız yazarlardan bu örnekleri almış olabilir. Ama Ramazan Çağlayan için bu düşük bir ihtimaldir. Örneklerin geçiş sırası ve örneklerin ifade edilmesinde kullanılan Türkçe kelimelere bakılırsa bu örneklerin benden alınma olduğu söylenebilir. Ramazan Çağlayan, bu alıntıları benden almakta, ama atıfları Fransız yazarlara yapmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın bu atıfları yanlış veya aldatıcı mahiyette atıflardır.

Ramazan Çağlayan, 2008 yılında yayınladığı "*İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine*" başlıklı bir makalesinde "*örneklerin aynen atıfsız aktarılması da intihal oluşturur*" diye yazmaktadır[11]. Ben de aynı şeyi düşünüyorum: Benim verdiğim örneklerin Ramazan Çağlayan tarafından aktarılması usûlsüz bir alıntı oluşturur. Bu aktarmayı yaparken Ramazan Çağlayan'nın bana değil, bir başka yazara atıf yapması, usûlsüz alıntı vakıasını değiştirmez; tersine Ramazan Çağlayan'ın bu usûlsüz alıntıyı gizleme gayreti içinde olduğuna delil teşkil eder.

Bir Ek Gözlem: Yukarıda Örnek 22, 23 ve 24'te verilen cümlelerin aynı paragraftan (sayfa 134, paragraf 1) alınma olduğunun altını çizmek isterim. Bir paragrafta tam üç ayrı usûlsüz alıntı!

11. Çağlayan, "İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine", *op. cit.,* paragraf 101.

Örnek 24, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan, ikinci baskıda Örnek 24'teki ifadeleri kısaltmış ve örneklerden sonra birinci baskıda bana yapmadığı atıfları ikinci baskıda yapmıştır (s.171, dipnot, 355). Keşke aynı şeyi birinci baskıda yapsaydı.

ÖRNEK 25

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.135:

> *Değerlendirme:* İdarenin takdir yetkisinin denetlenmesi, kaçınılmaz olarak "yerindelik denetimi"ne yol açar. "Açık takdir hatası" denetiminde de durum farklı değildir. Yapılan takdir hatasının "açık" olup olmadığının bir ölçüsü bulunmamaktadır. Bunu belirleme yetkisi tamamen mahkemeye bırakılmakta, dolayısıyla mahkemeye sınırsız bir takdir yetkisi verilmektedir. İdarenin takdir yetkisini kötüye kullanması ne kadar mümkün ise, mahkemenin de takdir yetkisini kötü kullanması o kadar mümkündür[416].
>
> [416] GÖZLER, age., C.I, s.843-844.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.843:

> *Eleştiri.*- Burada şunu tekrarlamak isteriz ki, yukarıda açıklandığı gibi, idarenin takdir yetkisinin mahkemeler tarafından denetlenmesi kaçınılmaz olarak "yerindelik denetimi (*contrôle d'opportunité*)"ne yol açar. Bu mahkemelerin *kural olarak* idarenin takdir yetkisini denetleyemeyeceklerinin, ancak *istisnaen* "açık takdir hatası" varsa idarenin takdir yetkisini denetleyebileceklerinin söylenmesi de yerindelik denetimi problemini çözmemektedir. Çünkü "açık takdir hatası" kriteri işe yarayan bir kriter değildir. Zira bu kriter, bu konudaki bütün inisiyatifi mahkemelere bırakmaktadır. … Mahkemenin açık dediği hata açık, açık demediği hata ise açık değildir. Dolayısıyla idarenin takdir yetkisini sınırlandırmak amacıyla üretilmiş olan bu "açık takdir hatası" teorisi, mahkemelere aynı konuda sınırsız bir takdir yetkisi vermiş olmaktadır. Açıkçası, idarenin sahip olduğu takdir yetkisi, açık takdir hatası teorisi sayesinde mahkemelerin takdirine tâbi kılınmaktadır. İdarenin sahip olduğu takdir yetkisini kötüye kullanması ne kadar mümkün ise, mahkemelerin de sahip oldukları takdir yetkisini kötüye kullanmaları da o derece mümkündür.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki kutudaki paragrafı olduğu gibi benim paragrafımdan özetlenmiştir. Özetin sonunda sadece bana bir dipnotta atıf yapmaktadır. Acaba okuyucu bu değerlendirmenin Ramazan Çağlayan'ın değil, baştan sona benim değerlendirmem olduğunu kolayca anlayabiliyor mu? Kanımca böyle bir özet ya hiç yapılmamalı, ya da böyle durumlarda ana metinde özetin yapıldığı yerde özetlenen asıl metin sahibinin isminin zikredilmesi gerekir.

Yukarıdaki alıntı, kaynağı gösterilmiş olsa dahi, hukuka aykırı bir alıntıdır. Çünkü, FSEK, m.35/1, b.3'e göre, iktibasın "münderacatı aydınlatmak maksadıyla" yapılması şarttır. Yukarıda çeşitli defalar belirttiğimiz gibi, iktibas kitap yazma yöntemi değildir. İktibas yazarın kendi ürettiği düşünceleri desteklemek için yapılır. Yukarıdaki kutudaki bütün içerik aynen veya mealen benden alınmadır. Benden alınmış olan unsurlar çıkarılırsa, bu kutuda Ramazan Çağlayan'a has bir unsur kalamaz. Dolayısıyla söz konusu kutudaki alıntı, "içeriği aydınlatmak" için değil, başlı başına "içerik oluşturmak" için yapılmıştır.

Ayrıca yukarıdaki kutu da FSEK, m.35/son'a da aykırılık vardır. Şöyle: Ramazan Çağlayan'ın *"idarenin takdir yetkisinin denetlenmesi kaçınılmaz olarak 'yerindelik denetimi'ne yol açar"* şeklindeki cümlesi tipik benim cümlemdir. Burada Ramazan Çağlayan, benim cümlemden iki kelime çıkarmıştır. Böylece bu cümleyi tırnak içinde verilmesi gereken "aynen alıntı" olmaktan çıkarmış; "mealen alıntı" haline getirmiştir. Kanımca bu dürüstlükle bağdaşmaz. Cümlelerin içinden bir iki kelime çıkararak, aynen alıntıyı mealen alıntı haline getirmek dürüstlük kurallarıyla bağdaşmadığı gibi, FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına da aykırılık teşkil eder.

Aynı şekilde Ramazan Çağlayan'ın

> İdarenin takdir yetkisini kötüye kullanması ne kadar mümkün ise, mahkemenin de takdir yetkisini kötü kullanması o kadar mümkündür[416].

şeklindeki cümlesi ile benim

> İdarenin sahip olduğu takdir yetkisini kötüye kullanması ne kadar mümkün ise, mahkemelerin de sahip oldukları takdir yetkisini kötüye kullanmaları da o derece mümkündür.

şeklindeki cümlem arasındaki benzerlik ortadadır. Bilimsel yazma ve atıf kurallarına saygılı bir yazar, bu cümleyi, mealen alıntıya dönüştürmez ve "aynen alıntı" şeklinde, yani tırnak içinde italikle veya girintili paragraf olarak verirdi. Zira cümle gerçekte Ramazan Çağlayan'ın beyninin ürünü değil, benim cümlemden birkaç kelimenin atılması suretiyle oluşturulmuş bir cümledir. Bu cümlede FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırıdır.

Örnek 25, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan, Örnek 24'teki alıntıyı olduğu gibi ikinci baskıdan çıkarmıştır. Bu alıntı ikinci baskıda olsaydı 172'nci sayfada olacaktı. Ramazan Çağlayan bu

alıntıyı ikinci baskıya almamış olması, bu alıntıda problem olduğunun kendisi tarafından da kabul edildiği anlamına gelir.

ÖRNEK 26

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.135:

> Teknik konularda uzman olmayan hâkim, konunun uzmanı olan idarenin gözden kaçırdığı hataları "apaçık" bir şekilde nasıl görecektir[417]?
>
> [417] VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.2, s.328.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.844:

> Georges Vedel ve Pierre Delvolvé'nin haklı olarak sordukları gibi, teknik konularda uzman olmayan hâkim, nasıl olacak da, konunun uzmanı olan idarecilerin gözden kaçırdıkları hataları "apaçık" bir şekilde görecektir[899]?
>
> 899. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.328.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın *"teknik konularda uzman olmayan hâkim, konunun uzmanı olan idarecilerin gözden kaçırdıkları hataları "apaçık" bir şekilde nasıl görecektir"* şeklindeki cümlesi "nasıl olacak da" kelimeleri hariç, noktası virgülüne benim *"teknik konularda uzman olmayan hâkim, nasıl olacak da, konunun uzmanı olan idarecilerin gözden kaçırdıkları hataları "apaçık" bir şekilde görecektir"* şeklindeki cümlemden alınmadır. Dahası ikimizin de "apaçık" kelimesini tırnak içinde vermemiz bunun bir kanıtıdır.

Burada iyiniyetli ve konu hakkında bilgisi sınırlı bir okuyucu, benim de, Ramazan Çağlayan'ın da Vedel ve Delvolvé'nin kitabındaki Fransızca bir cümleyi Türkçeye çevirerek alıntı yaptığımızı, Ramazan Çağlayan'ın da bu Fransızca cümleyi benim çevirdiğim gibi Türkçeye çevirdiğini ve ortada bir alıntı olmadığını düşünebilir.

Öncelikle belirtelim ki, onbeş kelimelik bir Fransızca cümleyi iki yazarın tıpa tıp aynı şekilde Türkçeye çevirme ihtimali yoktur. Çeviri ne kadar aslına sadık olursa olsun, gerçekten iki ayrı el tarafından yapılmış ise, on kelimelik bir metinde dahi birkaç kelimelik farklılık olur. Vedel ve Delvolvé'nin kurdukları bir Fransızca cümleyi Türkçeye çevirmek benim tekelimde olan bir şey değil. Bu cümleyi ilk ben Türkçeye çevirmiş olsam bile, benim çevirimi kopyalamaksızın emeğini vererek herkes bu cümleyi Türkçeye çevirebilir. Ramazan Çağlayan da bunu yapabilirdi. Vedel ve Delvolvé'nin cümlesini oturup kendisi çevirirdi. Ben o zaman, Ramazan Çağlayan'a bir eleştiri yöneltemezdim. Zaten gerçekten bunu yapmış ol-

saydı bu cümlenin karşılığı olarak kurduğu cümle benim cümlemden az çok farklı olurdu. Ama Ramazan Çağlayan bunu yapmamış, emek verip bu cümleyi Türkçeye çevirmek yerine bu cümlenin benim tarafından yapılmış Türkçe çevirisini bana atıf yapmaksızın almıştır. Benim eleştirdiğim husus budur.

Ramazan Çağlayan Fransızca bu cümleyi kendisinin çevirmediği, benim çevirimi aşırdığını göstermek için bu cümlenin Fransızca aslını vermek isterim:

Georges Vedel ve Pierre Delvolvé, *Droit administratif,* Paris, PUF, 1992, c.II, s.328:

Mais comment le juge, qui n'est pas un spécialiste, peut-il voir une erreur manifeste que n'a pas vue l'administrateur compétent?

Ben bu cümleyi şu şekilde çevirmişim:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.844:

Teknik konularda uzman olmayan hâkim, nasıl olacak da, konunun uzmanı olan idarecilerin gözden kaçırdıkları hataları "apaçık" bir şekilde görecektir?

Görüldüğü gibi benim cümlem oldukça serbest bir çeviri. Bu Fransızca cümle aslına sadık olarak şu şekilde çevrilebilir: *"Ama uzman olmayan hâkim, uzman olan idarecilerin görmedikleri açık hatayı nasıl görecektir?"* Görüldüğü gibi benim çevirim, Fransızca orijinal cümleden oldukça farklıdır. Bu Fransızca cümleyi ben Türkçeye çevirirken onun aslında bulunmayan pek çok şey eklemişim. Ramazan Çağlayan da cümlenin Fransızca aslında olmayan bu şeyleri ekliyor olması ne büyük rastlantı! Ortada bir usulsüz bir alıntı var; başka bir şey değil.

Bu Fransızca cümleyi ben Türkçeye çevirirken onun aslında bulunmayan pek çok şey eklemişim. (1) Fransızca cümlenin aslında "teknik konularda" terimi yoktur; "teknik konularda" kelimelerini ben eklemiştim. İlginçtir Ramazan Çağlayan da aynı kelimeleri ekliyor. (2) Fransızca cümlede "görmediği (*que n'a pas vue*)" denmektedir; ben bunu "gözden kaçırdığı" şeklinde çevirmiştir; ne büyük rastlantı, "*que n'a pas vue*" ibaresini Ramazan Çağlayan da aynı şekilde çevirmektedir. (3) Fransızca cümlede geçen "Nasıl hâkim… bir açık hata görebilir?" (*comment le juge… peut-il voir une erreur manifeste?*)" ifadesi yerine ben "*hâkim, nasıl olacak da, … hataları 'apaçık' bir şekilde görecektir*" şeklinde çevirmişim; ne büyük rastlantı Ramazan Çağlayan da "*hâkim…, hataları 'apaçık' bir şekilde nasıl görecektir*" diye çeviriyor. Buradaki "apaçık (*manifeste*)" sıfatı, Fransızca cümlede "hata (*erreur*)"yı, benim ve Ramazan Çağlayan'ın cümle-

sinde ise "hakimin faaliyeti"ni nitelendirmektedir. "apaçık (*manifeste*)" sıfatının Fransızca cümlede kullanıldığından farklı bir yerde kullanılması, Ramazan Çağlayan bu çeviriyi benden aldığını gösterir.

Tekrarlayayım: Bir Fransız yazarın kurduğu bir cümleyi Türkçeye çevirmek şüphesiz ki benim tekelimde olan bir şey değildir. Bu cümleyi ilk ben Türkçeye çevirdim diye, artık bu cümleyi Ramazan Çağlayan'ın Türkçeye çeviremeyeceği de söylenemez. Ancak bunu yapması için, oturup emek vermesi, bu cümleyi benim cümlemden kopya çekmeden kendisinin çevirmesi lazımdır. Oysa Ramazan Çağlayan böyle yapmamış, söz konusu cümleyi emek verip kendisi çevirmemiş, bu çeviriyi noktası virgülüne olduğu gibi benim kitabımdan almış; ama bana değil, benim söz konusu alıntıyı kendisinden yaptığım Fransız yazara atıf yapmıştır. Söz konusu alıntı benden yapılmış olduğuna göre, bana atıf yapılması lazımdı. Oysa Ramazan Çağlayan'ın söz konusu cümlesinde bana atıf yoktur. Dolayısıyla ortada kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma durumu vardır.

Örnek 16'da alıntı sadece aldatıcı ve yanlış kaynak gösterilerek yapılmış bir alıntı değil, aynı zamanda biçim bakımından alıntı usûllerine aykırıdır. Zira Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlesi tırnak içinde verilmesi gereken bir "aynen alıntı"dır. Ama Ramazan Çağlayan bu aynen alıntıyı tırnak içinde vermemektedir. Bu husus, FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırılık teşkil eder. Zira alıntının belli olacak şekilde yapılması lazımdır ve aynen alıntıların belli olacak şekilde yapılmasının usûlü, bu alıntının tırnak içinde ve italikle veya girintili paragraf olarak verilmesinden geçer. Ramazan Çağlayan'ın sadece "nasıl olacak da" kelimelerini çıkararak, bu alıntıyı "mealen alıntı" haline dönüştürmeye teşebbüs etmesi ise dürüstlükle ve yazma ahlâkıyla bağdaşmaz.

Ramazan Çağlayan "aynen iktibas"ı nasıl bir şekilde verileceğini mükemmel olarak bilmektedir. Zira 2008 yılında yayınladığı "İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine" başlıklı makalesinde şöyle yazmaktadır:

> "İktibas aynen yapılıyorsa, yani yazarın kelime ve ifadeleri olduğu gibi alınıyorsa, çeşitli yöntemlerle (parantez içine almak, faklı karakterde yazmak gibi), diğer metinden ayrılığını belirtmek gerekir"[12].

Ramazan Çağlayan'a aynen alıntının "çeşitli yöntemlerle" metinden ayrılığını belirtmek gerektiğini yazmaktadır. Ama her nedense kendisi

12. Çağlayan, "İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine", *op. cit.*, paragraf 74.

benden yaptığı aynen alıntıyı "çeşitli yöntemlerle" kendi metninden ayrılığını belirtme gereğini hissetmiyor.

Ramazan Çağlayan, yukarıdaki alıntıyı, "aynen alıntı" formunda yani tırnak içinde vermediği gibi alıntının kaynağı olarak dipnotta bana değil, benim kendi dipnotumda atıf yaptığım Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapmasının sebebi alıntı konusu cümleyi Vedel ve Delvolvé'den okumuş olması değil, benim bu cümlenin kaynağı olarak Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapıyor olmamdır. Eğer Ramazan Çağlayan, bu cümleyi benden almıyor, doğrudan doğruya Vedel ve Delvolvé'den alıyor olsa idi, bu cümleyi benim kurduğumdan daha farklı bir şekilde kurardı. Bu şunu göstermektedir ki, Ramazan Çağlayan'ın sadece ana metindeki cümlesi değil, bu cümleye bağlı olan dipnotu dahi benden alınmıştır. Sadece ana metnin değil, dipnotun da aktarılmış olması usûlsüz alıntıyı kanıtlayan bir delildir.

Benden yapılmış bir alıntının kaynağı olarak bir Fransız yazara atıf yapılması, bir yandan kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma, diğer yandan da yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösterme hâlini oluşturur.

Gerçekte Ramazan Çağlayan, Vedel ve Delvolvé'nin kitabını değil, benim kitabımı kullanmakta, ama bana değil, Vedel ve Delvolvé'ye atıf yaparak onları onurlandırmaktadır. Oysa pek muhtemelen Ramazan Çağlayan atıf yaptığı Vedel ve Delvolvé'nin bu kitabını fiziken görmemiştir. Benim kitabımdaki atıflardan yararlanarak Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapmaktadır. Nitekim Ramazan Çağlayan'ın dipnotları incelenirse görülecektir ki, Vedel ve Delvolvé'ye yaptığı atıfların neredeyse tamamı aynen benim kitabımda da vardır.

Yukarıdaki alıntıya ilişkin olarak şunun da altını çizmek isterim ki, yukarıdaki kutuda görüleceği gibi ben bir yazarın orijinal düşüncesini aktarıyorsam, ona sadece dipnotta atıf yapmakla yetinmiyor, onun adını ana metinde ayrıca zikrediyorum. Aynı şeyi Ramazan Çağlayan'ın da yapması beklemem kadar doğal ne olabilir?

Örnek 26, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Bir usûlsüz alıntı olduğunu iddia ettiğim Örnek 26'daki alıntıyı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Bu alıntı ikinci baskıda olsaydı 172'nci sayfada olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu alıntıyı ikinci baskıya almamış olması, yanlıştan dönmesi sevindiricidir.

ÖRNEK 27

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.136:

> Fransız hukukunda bu tür denetime "oranlılık denetimi (*contrôle proportionnalité)*" denilmektedir[424].
>
> [424] CHAPUS, age., C.I, s.1051.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.845:

> Fransız literatüründe mahkemelerin bu tür denetimine "oranlılık denetimi (*contrôle de proportionnalité*)"[902] … ismi verilmektedir.
>
> 902. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1066; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.591; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.321.

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlesi, bu cümlede geçen "oranlılık denetimi (*contrôle de proportionnalité*)" teriminin veriliş stilindeki ayniyetin gösterdiği gibi benden alınmadır. Yukarıda bir yerde de belirttiğimiz gibi "Türkçe terim (*Fransızca terim*)" stilini (Türkçe terimden önce tırnak açmak, sonra parantez açıp italikle Fransızca aslını vermek, parantezi kapatmak ve daha sonra da ilk açılan tırnağı kapatmak) Türk hukuk literatüründe ilk ben kullandım ve Ramazan Çağlayan'ın bu stili taklit edinceye kadar da bu stili kullanan tek kişi ben idim. Dolayısıyla bu stil benim bir hususiyetimdir.

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümleyi benden almasına rağmen bana değil, Chapus'ye atıf yapması, kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma, hem de yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösterme durumuna örnek teşkil eder. Ayrıca belirtelim ki, Ramazan Çağlayan'ın Chapus'ye atıf yapmasının sebebi, söz konusu alıntıya ilişkin bilgiyi Chapus'den okumuş olması değil, benim ilgili bilgi için Chapus'ye atıf yapıyor olmamdır. Yani, söz konusu bilgiye ilişkin sadece ana metin değil, Ramazan Çağlayan'ın dipnotu da benden alınmadır.

Örnek 27, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan Örnek 26'ya ilişkin alıntıda kitabının ikinci baskısında bana atıf yapmaktadır (s.173, dipnot 367). Aynı atıfı birinci baskıda da yapmış olsaydı, bu eleştiri kitabı yazılmayacaktı.

ÖRNEK 28

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.136:

Fransız Danıştayı ölçülülük denetiminde, "bilanço (*bilan*)"[427] ya da "yarar-zarar blançosu (*contrôle du bilan coût-avantages)"* tekniğini kullanmaktadır[428].

[427] CHAPUS, age., C.I, s.1052.

[428] LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.572.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.845:

Fransa'da ölçülülük denetiminde "yarar-zarar bilançosu (*bilan coût-avantages*)"[906] tekniği kullanılır[907]. Bu nedenle bu tür denetime "yarar-zarar bilançosu denetimi (*contrôle du bilan coût-avantages*)"[908] de denir.

906. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.572. Bu tekniğe kısaca "bilanço teorisi (*théorie du bilan*)" de denir (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1074).
907. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.324; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1075.
908. Laubadère, *op. cit.,* s.591.

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlesi, benim yukarıdaki cümlemden alınmadır. Her iki cümledeki içerik benzerliği ve teknik terimlerin Fransızca karşılıklarıyla birlikte veriliş stilleri bu hususu kanıtlar. Söz konusu sitilin benim bir hususiyetim olduğu konusunda bir üst örnekte açıklama yapılmıştır.

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki alıntıyı benden yapmış olmasına rağmen bana değil, Fransız yazarlara atıf yapması, bir yandan kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma, diğer yandan yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösterme hâline örnek teşkil eder. Ayrıca belirtelim ki, Ramazan Çağlayan'ın söz konusu Fransız yazarlara atıf yapmasının sebebi, söz konusu cümleyi bu yazarlardan almış olması değil, benim bu cümleyle ilgili olarak bu yazarlara atıf yapıyor olmamdır. Yani, söz konusu cümlenin sadece kendisi değil, dipnotları dahi benden alınmadır.

Örnek 28, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan Örnek 27'ye ilişkin alıntıda kitabının ikinci baskısında bana atıf yapmaktadır (s.173, dipnot 369). Keşke aynı atıfı birinci baskıda da yapmış olsaydı.

ÖRNEK 29

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.136-137:

Fransız Danıştay'ı bu tekniği ilk defa 1971 tarihli *Ville nouvelle Est* kararında[430] kullanmıştır. ...

"*...Bir işlem hakkında ancak özel mülkiyete verdiği zararlar, mali külfeti ve muhtemelen sosyal nitelikteki sakıncaları, sunduğu yararlar karşısında aşırı değilse kamuya yararlılık kararının hukuka uygun (olduğu)...*"

şeklinde karar vermiştir. Görüldüğü üzere burada mahkeme, idarî işlemin fayda ve zararlarını tartmakta, zararı fazla çıkarsa iptal kararı vermektedir[431].

431 VEDEL/DEKVOLVE, age., C.2, s.324.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.846:

Fransız Danıştayı bu tekniği ilk defa 28 Mayıs 1971 tarihli *Ville nouvelle Est* kararında kullanmıştır[910]. Fransız Danıştayı bu kararında,

> "bir işlem hakkında ancak özel mülkiyete verdiği zararlar, malî külfeti ve muhtemelen sosyal nitelikteki sakıncaları, sunduğu yararlar karşısında aşırı değilse kamuya yararlılık kararının hukuka uygun olarak verilebileceğine"

hükmetmiştir[911]. Diğer bir ifadeyle, bu teknikte işlemin yarar ve zararları hâkim tarafından tartılmakta; zararları yararlarından fazlaysa karar iptal edilmektedir[912].

910. Conseil d'État, Assemblée, 28 Mayıs 1971, *Ville Nouvelle Est,* RDCE, 1971, s.409 (Bu kararın metni ve açıklaması Long *et al., op. cit.,* s.623-635'te bulunmaktadır).
911. Conseil d'État, Assemblée, 28 Mayıs 1971, *Ville Nouvelle Est,* RDCE, 1971, s.409 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.625)
912. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.324.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın *"Fransız Danıştayı bu tekniği ilk defa 28 Mayıs 1971 tarihli Ville nouvelle Est kararında kullanmıştır"* cümlesi olduğu gibi benden alınmadır. Ama maalesef Ramazan Çağlayan bu cümlenin kaynağı olarak bana atıf yapmamaktadır. Bu tipik bir usûlsüz alıntıdır.

Ayrıca bu cümle bir "aynen alıntı" olduğu için tırnak içinde verilmesi gereken bir cümledir. Dolayısıyla cümlenin "mealen alıntı" şeklinde verilmesi FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartını ihlâl etmektedir.

Diğer yandan yukarıdaki kutuda Ramazan Çağlayan'ın Fransız Danıştayının adı geçen kararından yaptığı

> *"...Bir işlem hakkında ancak özel mülkiyete verdiği zararlar, mali külfeti ve muhtemelen sosyal nitelikteki sakıncaları, sunduğu yararlar karşısında aşırı değilse kamuya yararlılık kararının hukuka uygun (olduğu)..."*

şeklindeki çeviri, noktası virgülüne benim kitabımın 846'ncı sayfasının ikinci paragrafında yer alan şu girintili paragrafla aynıdır:

> "bir işlem hakkında ancak özel mülkiyete verdiği zararlar, malî külfeti ve muhtemelen sosyal nitelikteki sakıncaları, sunduğu yararlar karşısında aşırı değilse kamuya yararlılık kararının hukuka uygun olarak verilebileceğine"

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan benden üç satır boyunca noktasına virgülüne dokunmadan alıntı yapmakta, ama maalesef bana atıf yapma gereğini hissetmemektedir. Bu bir usûlsüz alıntıdır.

Burada belirtelim ki, benim yukarıdaki girintili paragrafım, Fransız Danıştayının 28 Mayıs 1971 tarihli *Ville nouvelle Est* kararında geçen bir cümlenin Türkçe çevirisidir. Çeviri de sahibinin hususiyetini taşır ve fikrî bir çabanın ürünüdür. Dolayısıyla FSEK'in koruması altındadır. Bir çeviriden, ancak FSEK, m.35'te öngörülen koşullara uyularak ve kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki paragrafının sonunda yer alan *"Görüldüğü üzere burada mahkeme, idarî işlemin fayda ve zararlarını tartmakta, zararı fazla çıkarsa iptal kararı vermektedir"* cümlesi de gerçekte benim kitabımın 846'ncı sayfasında yer alan *"bu teknikte işlemin yarar ve zararları hâkim tarafından tartılmakta; zararları yararlarından fazlaysa karar iptal edilmektedir"* şeklindeki cümlemden alınmadır. Ama maalesef bu cümlenin kaynağı olarak Ramazan Çağlayan, bana değil, Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapmaktadır. Aslında Ramazan Çağlayan'ın Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapması bir rastlantı değildir; çünkü benden aldığı cümlenin kaynağı olarak ben kendi kitabımın 846'ncı sayfasında 912 nolu dipnotta Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapıyorum. Gerçekte ben Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapmasaydım, Ramazan Çağlayan da Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapmayacaktı. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın sadece ana metindeki cümlesi değil, dipnotu dahi benden alınmadır. Ramazan Çağlayan'ın benden yaptığı alıntının kaynağı olarak bir başka yazarı göstermesi, aldatıcı mahiyette bir kaynak göstermedir.

Örnek 29, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan Örnek 28'deki alıntıyı kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. İkinci baskıda olsaydı, 173'üncü sayfada olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu alıntıyı kitabın ikinci baskısından çıkarmış olması, benim bu alıntıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 30

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.280-283:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 280 ila 283'üncü sayfaları arasında yer alan "*İcraî Olmayan İşlemler*" kısmı gerek içerik, gerek plân, gerekse verilen örnekler bakımından benim *İdare Hukuku* kitabımın birinci cildinin 594 ilâ 632'inci sayfalarından özetlenmiştir. Önce plân olarak benzerliği gösterelim:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.594-632:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.280-283:**
B. İcraî Olmayan İşlemler 1. Hazırlık İşlemleri (Ön İşlemler) 2. Teyit Edici İşlemler 3. İç Düzen İşlemleri 4. Enformel İşlemler	b. İcrai Olmayan İşlemler İptal Davasına Konu Olamaz aa. Hazırlık İşlemleri bb. Teyit Edici İşlemler cc. İç Düzen İşlemleri dd. Bildirici İşlemler

Belirtelim ki, sadece bu başlıklar değil, bunların içindeki alt başlıklar da, gerek plân, gerekse içerik olarak benden alınmadır. İçerik olarak benden alınma olduklarına aşağıda örnek vereceğiz. Ama önce plân olarak nasıl benden alınmış olduklarını gösterelim:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.596-600:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.280-281:**
1. Hazırlık İşlemleri (Ön İşlemler) (1) Tutanaklar (2) Savunma İsteme İşlemleri (3) Danışma İşlemleri (4) Teklif İşlemleri (5) Bilgi İsteme İşlemleri (6) İdarî Yazışmalar (Bilgi İletme İşlemleri) (7) Asıl Kararı Hazırlayıcı Değerlendirmeler	aa. Hazırlık İşlemleri Danışma işlemleri Savunma isteme ve raporlar Tutanaklar Teklif işlemleri İdari yazışmalar (bilgi iletme işlemleri) Asıl kararı hazırlayıcı değerlendirmeler

Benim birinci sırada verdiğim "Tutanaklar" alt başlığı, Ramazan Çağlayan'da üçüncü sırada, benim üçüncü sırada verdiğim "Danışma İşlemleri" alt başlığı Ramazan Çağlayan'da birinci sırada verilmiştir. Sıranın değiştirilmesinin, ortada bir alıntı bulunduğu vakıası üzerinde bir etkisi yoktur. Çünkü başlıkların veriliş sırasındaki değişiklikler (takdim tehir) halinde de alıntı söz konusudur[13]. Burada ayrıca belirtelim ki, başlıklarda kullanılan ifadeler tamamıyla aynıdır. Bu husus da Ramazan Çağlayan'ın plânının benden alınma olduğunu göstermektedir.

13. Tekinalp, *op. cit.,* s.156.

Alıntı, FSEK, m.35/1, b.1'e göre, bir eserin bazı cümle ve kısımlarının alınmasından ibaret bir şeydir. Bir eserdeki plân ve bu plân altındaki kısımlar alınamaz. Böyle bir alıntı, kaynağı gösterilsin veya gösterilmesin, FSEK, m.35/1, b.1'e aykırılık teşkil eder.

Burada ayrıca belirtelim ki, Ramazan Çağlayan'ın kitabının 280 ilâ 283'üncü sayfaları arasında yer alan "İcraî Olmayan İşlemler" kısmı benim *İdare Hukuku* kitabımın birinci cildinin 594 ilâ 632'inci sayfalarından özetlenirken Ramazan Çağlayan bana 26, 27 ve 30'uncu dipnotlarda olmak üzere toplam üç adet atıf yapmıştır. Belirtelim ki, Ramazan Çağlayan'ın bu üç sayfalık kısımda bana üç adet atıf yapması, yetersiz mahiyette kaynak gösterme hâline örnek teşkil eder. Zira bu üç sayfalık kısımda 20'den fazla paragraf ve en azından bir o kadar da alıntı vardır. Bu alıntıların ezici çoğunluğu aynen veya mealen benden yapılmıştır. (Mesela aşağıda 31, 32, 33, 34, 35, 36 ve 37 nolu örneklerde gösterilen paragraflar benden alınmadır). Dolayısıyla üç tane değil, her bir alıntı için ayrıca kaynak gösterilmesi gerekirdi. Ünal Tekinalp'in dediği gibi "*kaynak göstermeme veya kaynağı gereği gibi (yani bilimsel etiğe uyacak şekilde) belirtmeme ya da yeterli gönderme yapmama intihal olarak nitelendirilebilir. Özellikle bir atıfla sayfaları aktarma aşırmadır*"[14].

Burada ayrıca belirtmek isteriz ki, söz konusu kısımda Ramazan Çağlayan bana 3 adet değil, benden aldığı her paragrafın sonunda atıf yapsaydı ve belki üç sayfada bana otuz adet atıf olsaydı dahi değişen bir şey olmazdı. Zira söz konusu alıntı üç sayfa uzunluğundadır ve bu uzunlukta olan bir şeye "alıntı" denemez. Çünkü:

Bir kere, FSEK, m.35/1, b.1'e göre alıntı, "*bir eserin bazı cümle ve fıkralarından*" ibaret olmalıdır. Bu üç sayfa boyunca yapılan alıntının "aynen alıntı" olmaması, "mealen alıntı" olması veya "özetlenerek alınmış" olması da bir şeyi değiştirmez. Çünkü, bir fikrin ifade edildiği cümlenin noktası virgülüne aktarılması bir alıntı olduğu gibi, bu fikrin aktaran yazarın kendi ifadesiyle aktarılması da bir alıntıdır. Keza, yapılan alıntıda cümlelerin, paragrafların sırasının değiştirilmesi de ortada alıntı olduğu gerçeğini değiştirmez. Ünal Tekinalp'in belirttiği gibi, "*eserde bölümlerin… dizimindeki değişiklikler (takdim tehir) halinde de intihal vardır*"[15].

İkinci olarak, üç sayfa uzunluğunda bir alıntı, FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına da aykırılık teşkil eder. Zira bu kısımlarda Ramazan Çağlayan'ın benden yaptığı

14. *Ibid.*, s.157
15. *Ibid.*, s.156.

alıntılar, kendisinin oluşturduğu bir içeriği aydınlatmak, desteklemek için değil, "icraî olmayan işlemler" konusunu işleyebilmek maksadıyla yapılmıştır. İcraî olmayan işlemler konusunda Ramazan Çağlayan'ın benden yaptığı alıntıları çıkarırsanız, geriye bir şey kalmamaktadır. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın benden yaptığı bu alıntılar, icraî olmayan işlemler konusunda "yan unsur" değil, "ana unsur" hâlindedir. Tabir caiz ise, Ramazan Çağlayan'ın kitabındaki "icraî olmayan işlemler" konusunu benden yaptığı alıntılar sayesinde işleyebilmektedir. Alıntı kitap yazmak maksadıyla yapılmaz; alıntı yazılan kitaptaki düşünceleri aydınlatmak, desteklemek, örneklendirmek için yapılır. Bundan şu sonuç çıkar ki, kendine has söyleyecek bir şeyi olmayan bir kişinin, başka yazarlardan alacağı her alıntı, FSEK, m.35/1, b.3'e aykırılık teşkil edecektir.

Örnek 30, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan Örnek 30'da benden alınmış olduğunu iddia ettiğim plân ve içerikte önemli değişiklikler ve kısaltmalar yapmıştır. Örneğin Ramazan Çağlayan, kitabının birinci baskının 280 ilâ 281'inci sayfalarında yer alan "hazırlık işlemleri" başlıklı kısmın, ikinci baskıda, hem plânını değiştirmiş ve hem de bu başlığın içeriğini dokuz paragraftan üç paragrafa indirmiştir.

Aynı şeyi Ramazan Çağlayan birinci baskının 282 ilâ 283'üncü sayfalarında "İç Düzen İşlemleri" başlığı altında yapmıştır. Ramazan Çağlayan birinci baskıda bu başlık altında yaptığı "sirkülerler", "direktifler" ve "hizmet içi tedbirler" şeklinde üçlü bir ayrımı olduğu gibi benim kitabımın birinci cildinin 607 ilâ 525'inci sayfalarından almıştır. Keza bunların altındaki açıklamaları da yine benim kitabımın ilgili sayfalarından almıştır. Ramazan Çağlayan, ikinci baskıda bu kısımda bu plânı atmış ve bu başlığın içeriğini on paragraftan üç paragrafa indirmiştir.

Eğer bu kısımlarda bir problem yoksa Ramazan Çağlayan niçin ikinci baskıda bu değişikliklere gitmiştir?

ÖRNEK 31

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.280:

> İdarî işlemin yapılmasından önceye tekabül eden, karar almaya yetkili makamı bağlamayan; ancak bu makamı bilgilendirici, aydınlatıcı, yönlendirici nitelikteki işlemlere, hazırlık işlemleri ya da ön işlemler denilir. Bu tür işlemler, nihai işlemin gerçekleşmesi için, aşılması gereken safhaları oluşturur.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.595:

> "Hazırlık işlemleri (*mesures préparatoires*)"[114], bir idarî kararın alınmasından önce yapılan, karar almaya yetkili makamı bağlamayan; ama bu makamı bilgilendirici, aydınlatıcı ve yönlendirici işlemlerdir. Bu tür işlemler, asıl işlemin hazırlık sürecinde aşılması gereken bir aşamayı oluştururlar[115].

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki kutudaki cümleleri benim cümlelerimden alınmıştır. Ama alıntının kaynağı gösterilmemiştir. Yani ortada kaynak göstermeksizin yapılmış bir iktibas bulunmaktadır.

Burada ayrıca belirtelim ki, Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümleleri ayrıca FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına da aykırılık teşkil eder. Zira ortada "aynen alıntı" şeklinde verilmesi gereken bir alıntı vardır. Ramazan Çağlayan, aynen alıntıyı, bu alıntıda bir iki kelimeyi değiştirerek, bir iki kelimenin de sırasını değiştirerek mealen alıntı haline getirmiştir ki, aynen alıntıyı bu şekilde mealen alıntı haline getirmek ve daha sonra da bunun kaynağını göstermemek bilimsel yazma ve atıf kurallarına aykırılık teşkil eder. Böyle bir hareket kasten yapılmış ise, yayın etiğine de aykırılık teşkil eder.

Örnek 31, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan Örnek 31'de kaynağı gösterilmeden benden yapılmış olduğunu iddia ettiğim alıntıyı kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. İkinci baskıda olsaydı, 338'inci sayfada olacaktı. Ramazan Çağlayan bu alıntıyı ikinci baskıdan çıkardığına göre bu alıntının problemli bir alıntı olduğunu kabul etmiştir.

ÖRNEK 32

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.281:

> *-Asıl kararı hazırlayıcı değerlendirmeler*: Atama, unvan verme gibi bazı işlemlerden önce, yazılı ve sözlü sınavlar, mülakatlar, tez veya eser incelemeleri gibi değerlendirmeler yapılmaktadır. Burada asıl işlem, atama yahut atamama, unvanı verme ya da vermeme işlemidir. Bundan önceki değerlendirme işlemleri, hazırlık işlemleri niteliğinde olduğundan, tek başlarına iptal davasına konu teşkil edemez. Ancak nihai işleme karşı açılan davada, söz konusu hazırlayıcı işlemlerdeki hukuka aykırılıklar da ileri sürülebilir.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.599:

> *Asıl Kararı Hazırlayıcı Değerlendirmeler.-* Atama, unvan verme gibi bazı işlemlerden önce yazılı ve sözlü sınavlar, mülakatlar, tez veya eser incelemeleri gibi çeşitli değerlendirmeler yapılır. Burada asıl işlem atama veya atamayı reddetme, unvan verme veya vermeme işlemleridir. Bu işlemlerden önceki değerlendirme işlemleri hazırlık işlemi niteliğindedir. Örneğin bir memuriyete atanmak için başvuran bir kişi, genellikle, yazılı, sözlü ve mülakat değerlendirmesinden geçirilir. Sonuçta bu kişi atanır veya atanmaz. Atanmayan kişi atanmama işlemine karşı dava açtıktan sonra yazılı veya sözlü sınavında hukuka aykırılık yapıldığını iddia edebilir. Ancak atanmama işlemine karşı dava açmadan doğrudan doğruya sadece sözlü sınavına karşı dava açamaz. Keza, bir akademik kadroya atama talebinden sonra adayın eserleri, jüri üyelerine incelettirilir. Jüri üyeleri raporlarını verirler. Bu jüri üyelerinin raporları asıl işlemin (atama işleminin) hazırlık işlemi niteliğindedir. Bu raporlar bizatihi icraî nitelikte değildir. Dolayısıyla bunlara karşı doğrudan doğruya dava açılamaz. Asıl işleme karşı dava açıldıktan sonra bunların da hukuka aykırılığı iddia edilebilir.

Yukarıdaki iki kutunun karşılaştırılmasından görüleceği gibi Ramazan Çağlayan'ın paragrafı benim paragrafımdan özetlenmiştir. Ama maalesef bana bir atıf bulunmamaktadır. Ortada kaynak göstermeksizin yapılmış bir vardır.

Şüphesiz iyi niyetli bir okuyucu, Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki paragrafının idare hukukunda genel geçer bilgiler olduğunu, bu bilgilerin umumileşmiş olduğunu, bunlar için atıf yapmanın gerek olmadığını düşünebilir. Şüphesiz ki, iki kere ikinin dört ettiği misali umumileşmiş bilgiler için kaynak gösterilmesi gerekli değildir. Keza bu bilgileri ilk ben söylemedim. Bunlar benim tekelimde olan bilgiler değildir. Bunlar her idare hukukçusunun söyleyebileceği tarzdan genel bilgilerdir. Bunu söylerken de bana atıf yapılması gerekmez. Ama bunu söyleyecek idare hu-

kukçusunun bunu kendi ifadesiyle söylemesi gerekir. Benim ifademi kelime kelime taklit ederek değil. Aktarılan şey alenileşmiş, umumileşmiş bir bilgi olsa bile, bu bilgi belli bir yazarın ifadeleri kopyalanarak aktarılamaz. Ne demek istediğimi daha somut olarak göstermek için yukarıdaki kutuların ilk cümlelerini tekrar vereyim:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.281:

> *-Asıl kararı hazırlayıcı değerlendirmeler*: Atama, unvan verme gibi bazı işlemlerden önce, yazılı ve sözlü sınavlar, mülakatlar, tez veya eser incelemeleri gibi değerlendirmeler yapılmaktadır. Burada asıl işlem, atama yahut atamama, unvanı verme ya da vermeme işlemidir.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.599:

> *Asıl Kararı Hazırlayıcı Değerlendirmeler.-* Atama, unvan verme gibi bazı işlemlerden önce yazılı ve sözlü sınavlar, mülakatlar, tez veya eser incelemeleri gibi çeşitli değerlendirmeler yapılır. Burada asıl işlem atama veya atamayı reddetme, unvan verme veya vermeme işlemleridir.

Görüldüğü ifadeler aynı. İçerik benim tekelimde olmasa bile bu içeriğin ifade edilişi benim hususiyetimi yansıtıyor. Ramazan Çağlayan biraz emek verip bu içeriği kendi cümleleriyle ifade etseydi, benim diyeceğim bir şey olamazdı. Ama o, emek vermek yerine benim cümlelerimi kelime kelime kopyalamayı tercih etmiş. Bu kutuya ilişkin benim eleştirdiğim şey bu.

Örnek 32, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan Örnek 32'de usûlsüz olduğunu iddia ettiğim alıntıyı kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. İkinci baskıda olsaydı, bu alıntı 338'nci sayfada olacaktı. Ramazan Çağlayan bu alıntıyı ikinci baskıdan çıkardığına göre bu alıntının problemli bir alıntı olduğunu herhalde kendisi de fark etmiştir.

ÖRNEK 33

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.281:

bb. Teyit Edici İşlemler

Bir idarî işlemden sonra gelen, onu teyit eden, halkın bilgisine sunan, ilgililere duyuran, o işlemin varlığını tespit eden işlemler de, icrai nitelikte olmayan işlemlerdir. Bunlar mevcut idarî işleme herhangi bir ilave yapmadığı gibi, bir değişiklik de yapmazlar. Bu bağlamda, bir işlemin ilgilisine tebliğ edilmesi de icrai nitelikte değildir ve tek başına dava konusu edilemez.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.606:

2. Teyit Edici İşlemler

İdarî karardan sonra gelen, onu teyit eden, onu halkın bilgisine sunan, onun varlığını tespit eden, onu yorumlayan, onu tekrar hatırlatan işlemler, icraî nitelikte değildir. Zira, böyle işlemler mevcut bir idarî karara hiçbir şey ilâve etmezler; dolayısıyla mevcut idarî karardan farklı, yeni bir karar değildirler; dolayısıyla bunlara karşı iptal davası da açılamaz[154].

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın paragrafı benim kitabımdan alınmadır. "*İdarî karardan sonra gelen, onu teyit eden, onu halkın bilgisine sunan, onun varlığını tespit eden*" ifadesinin Ramazan Çağlayan'ın ve benim kitabımda aynen bulunması bu hususu ortaya koymaktadır. Ramazan Çağlayan'ın bir rastlantı sonucu 15 kelimelik bir ifadeyi, noktası virgülüne benimle aynı şekilde kurma ihtimali, Ramazan Çağlayan'ın lotoda altı tutturma ihtimali kadar düşük bir ihtimaldir. Yukarıdaki paragraf benden alınmadır; ama bana atıf yoktur.

Örnek 33, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan Örnek 33'te kaynağı gösterilmeden benden yapılmış olduğunu iddia ettiğim alıntıyı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. İkinci baskıda olsaydı, bu alıntı 338'nci sayfada olacaktı. Ramazan Çağlayan bu alıntıyı ikinci baskıdan çıkardığına göre bu alıntının problemli bir alıntı olduğunu herhalde kendisi de fark etmiştir.

ÖRNEK 34

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.282:

> **cc. İç Düzen İşlemleri**
>
> İdare edilenleri doğrudan etkilemeyen, idarenin kendi işleyişine ilişkin olarak aldığı çeşitli tedbir ve düzen işlemlerine, iç düzen işlemleri denilir. Burada

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.607:

> **3. İç Düzen İşlemleri**
>
> "İç düzen işlemleri (*mesures d'ordre intérieur*)", idare edilenlere doğrudan doğruya yönelik olmayan, idarenin kendi kuruluş ve işleyişine ilişkin olarak aldığı çeşitli tedbir ve işlemlerdir.

Ramazan Çağlayan'ın cümlesinde geçen "*idarenin kendi kuruluş ve işleyişine ilişkin olarak aldığı çeşitli tedbir ve işlemler*" şeklindeki ifadenin aynen benim kitabımda da bulunması, bu cümlenin benden alındığını kanıtlar. Ramazan Çağlayan'ın bu 12 kelimeyi aynen benim kullandığım sırayla kullanma ihtimali haliyle yoktur. Dolayısıyla bu cümle benden alınmadır; ama Ramazan Çağlayan bana atıf yapmamaktadır. Ortada kaynağı gösterilmeden yapılmış bir iktibas vardır..

Örnek 34, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 34'te kaynağını göstermeden benden aldığını iddia ettiğim alıntıyı Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. İkinci baskıda olsaydı, bu alıntı 338-339'uncu sayfalarında olacaktı. Ramazan Çağlayan bu alıntıyı ikinci baskıdan çıkardığına göre bu alıntının problemli bir alıntı olduğunu herhalde kendisi de fark etmiştir.

ÖRNEK 35

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.282-283:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 282-283'üncü sayfalarında yer alan "*İç Düzen İşlemleri*" başlıklı kısım gerek plân, gerekse içerik olarak benim kitabımın 607 ilâ 626'ncı sayfalarından alınmadır. İçerik olarak nasıl benden alınma olduğuna aşağıda örnek vereceğiz. Burada plânın nasıl benden alınma olduğunu gösterelim:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.607-526:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.282-283:**
1. İç Düzen İşlemleri a) Sirkülerler b) Direktifler c) Hizmet İçi Tedbirler	1. İç Düzen İşlemleri a) Sirkülerler b) Direktifler c) Hizmet İçi Tedbirler

Görüldüğü gibi bu bölüm, plânı itibarıyla benden alınmadır. Keza Ramazan Çağlayan'ın kitabının 282-283'üncü sayfaları ile benim kitabımın 507 ilâ 526'ncı sayfaları karşılaştırılırsa içeriğin de benden özetlenmiş olduğu görülür.

Alıntı, FSEK, m.35/1, b.1'e göre, bir eserin bazı cümle ve kısımlarının alınmasından ibaret bir şeydir. Bir eserdeki plân ve bu plân altındaki kısımlar alınamaz. Böyle bir alıntı, kaynağı gösterilsin veya gösterilmesin, FSEK, m.35/1, b.1'e aykırılık teşkil eder.

Örnek 35, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan Örnek 35'te gerek plân gerekse içerik olarak benden aldığını iddia ettiğim kısımda ikinci baskıda önemli değişiklikler yapmıştır (s.339-340). Şöyle: Bir kere "*İç Düzen İşlemleri*" başlığı ikinci baskıda "*İç işleyişe ilişkin işlemler*" başlığına dönüştürmüş ve bu başlık altında birinci baskıda yaptığı "Sirkülerler-Direktifler-Hizmet İçi Tedbirler" ayrımını komple atmış ve neticede bu başlığını içeriğini de 10 paragraftan 3 paragrafa indirmiştir. Ramazan Çağlayan'ın yaptığı bu değişiklik, benim birinci baskıya ilişkin olarak ileri sürdüğüm iddiaları doğrular niteliktedir. Benim benden alınmış olduğunu iddia ettiğim başlıklar, ayrım ve başlık altındaki yedi paragraf ikinci baskıdan çıkarılmıştır. Ramazan Çağlayan yaptığı bu değişiklikler ve çıkarmalar, benim birinci baskıya ilişkin iddiamı doğrular niteliktedir.

ÖRNEK 36

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.282:

> İç düzen işlemlerini de kendi içinde üçe ayırabiliriz[30]:
>
> [30] GÖZLER, age., C.I, s.608 vd.

Ramazan Çağlayan, "iç düzen işlemlerini de kendi içinde üçe *ayırabiliriz*" demektedir. Ancak bu cümlenin sonunda verdiği dipnottan da anlaşılacağı gibi iç düzen işlemleri bu şekilde Ramazan Çağlayan tarafından değil, benim tarafımdan üçe ayrılmıştır. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın metin içinde "iç düzen işlemlerini de kendi içinde üçe *ayırabiliriz*" değil, "iç düzen işlemleri Kemal Gözler tarafından üçe ayrılmıştır" demeliydi.

Ramazan Çağlayan bu şekilde atıf yaptıktan sonra benden 10 paragraftan uzun süren bir alıntı yapmaktadır. Bu paragraflarda bana yapılmış bir alıntı yoktur. Belki Ramazan Çağlayan'ın, 30 nolu dipnotta yaptığı alıntının izleyen on paragraf için de geçerli olduğu savunmasını yapabilir. Ne var ki böyle bir alıntı, bir kere, FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen

"iktibasın bazı cümle ve fıkralar ile sınırlı olması şartı"na; ikinci olarak, FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına, üçüncü olarak FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırıdır. Keza bir atıfla ondan fazla alıntı yapmak, yetersiz mahiyette kaynak gösterme durumuna örnek oluşturur. Tüm bu hukuka aykırılıkların da ötesinde bir atıfla on paragraflık alıntı yapmak bilim etiği ile bağdaşmaz.

Örnek 36, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Yukarıda usûlsüz olarak tek atıfla benden alındığını iddia ettiğim 10 paragraf Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında yoktur. Olsaydı 340'ncı sayfada olacaktı. Keşke bu usûlsüz alıntıyla alınan 10 paragraf kitabın birinci baskısında da olmasıydı.

Ramazan Çağlayan Örnek 36'da gerek plân gerekse içerik olarak benden aldığını iddia ettiğim kısımda ikinci baskıda önemli değişiklikler yapmıştır (s.339-340). Şöyle: Bir kere "*İç Düzen İşlemleri*" başlığı ikinci baskıda "*İç işleyişe ilişkin işlemler*" başlığına dönüştürmüş ve bu başlık altında birinci baskıda yaptığı "Sirkülerler-Direktifler-Hizmet İçi Tedbirler" ayrımını komple atmış ve neticede bu başlığını içeriğini de 10 paragraftan 3 paragrafa indirmiştir. Ramazan Çağlayan'ın yaptığı bu değişiklik, benim birinci baskıya ilişkin olarak ileri sürdüğüm iddiaları doğrular niteliktedir. Benim benden alınmış olduğunu iddia ettiğim başlıklar, ayrım ve başlık altındaki yedi paragraf ikinci baskıdan çıkarılmıştır. Ramazan Çağlayan yaptığı bu değişiklikler ve çıkarmalar, benim birinci baskıya ilişkin iddiamı doğrular niteliktedir.

ÖRNEK 37

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.282:

> *(1)Sirkülerler (genel tebliğ)*: Hiyerarşik amirlerin (özellikle bakanların) hiyerarşi yetkisine dayanarak, astlarına, onların uygulamakla yükümlü oldukları mevzuatı yorumlaması ve uygulaması konularında verdikleri emir, talimat ve görüşlere, sirküler denir. Sirkülerler, mevzuata yeni bir şey katmazlar, yeni kurallar getirmezler. Sadece mevzuatın açıklanmasından ibaret olduğundan, tek

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.608:

> *Tanım.*- "Sirkülerler (*circulaires*)", hiyerarşik amirlerin, özellikle bakanların, sahip oldukları hiyerarşi gücüne dayanarak, astlarına onların uygulamakla yükümlü oldukları kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerinin "yorumlanması (*interprétation*)" ve "uygulanması (*application*)" konusunda

verdikleri emir, talimat ve görüşlerdir. …Bunlar … yeni bir kural koymazlar; kanunlardaki, tüzüklerdeki, yönetmeliklerdeki kurallara yeni bir şey eklemezler; yaptıkları tek şey zaten mevcut olan mevzuat hükümlerini açıklamak, yorumlamak ve bunların nasıl uygulanacağını göstermekten ibarettir.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın sirküler tanımı benden alınmadır. Ama maalesef bana atıf yoktur. Ortada kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma durumu vardır. Söz konusu alıntının "aynen alıntı" değil, "mealen alıntı" olması, yani alıntılanan cümlelerin alıntıyı yapan yazar tarafından tekrar kurulmuş olmasının ortada bir alıntı olduğu vakıası üzerinde bir etkisi yoktur. Mealen alıntı da bir alıntıdır ve bu alıntı için de kaynak gösterilmesi gerekir.

Nitekim Ramazan Çağlayan da "İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine" başlıklı makalesinde mealen alıntılarda da kaynak gösterilmesi gerekliliğini kabul etmekte ve açıkça şöyle yazmaktadır:

> "Aynı kişinin başkasına ait bir eseri, mealen (kendi cümleleri ile) kendi eserinde kaynak göstermeden kullanması durumunda da, bu alıntılar çok az (amacın gerektirdiği oranda) olsa bile intihal bulunmaktadır. Zira başkasının eserini, kendi eseri gibi göstermektedir"[16].

Kaldı ki, Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki kutudaki cümlelerine bakılırsa dürüst bir mealen alıntı olmadığı, gerçekte bir "aynen alıntı"nın yapay bir şekilde bir "mealen alıntı"ya dönüştürüldüğü görülür.

Benim

hiyerarşik amirlerin, özellikle bakanların, *sahip oldukları* hiyerarşi gücüne dayanarak, astlarına onların uygulamakla yükümlü oldukları *kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerinin* "yorumlanması (*interprétation*)" ve "uygulanması (*application*)" konusunda verdikleri emir, talimat ve görüşler

şeklindeki ifadem ile Ramazan Çağlayan'ın

Hiyerarşik amirlerin (özellikle bakanların) hiyerarşi yetkisine dayanarak, astlarına, onların uygulamakla yükümlü oldukları mevzuatı yorumlaması ve uygulaması konularında verdikleri emir, talimat ve görüşler

şeklindeki ifadesi arasında sadece şu farklar vardır: (1) Benim kitabımda geçen "sahip oldukları" kelimeleri atılmıştır. (2) Benim "gücüne" kelimem yerine "yetkisine" kelimesi kullanılmıştır. (3) Benim " kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerinin" şeklindeki kelimelerim yerine "mevzuatın" kelimesi kullanılmıştır. Bundan başka bir değişiklik yoktur.

16. Çağlayan, "İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine", *op. cit.,* paragraf 106.

Bu üç fark dışında 20 kelimenin hepsi aynen ve bendeki sırayla geçmektedir. Bu husus, söz konusu alıntının benden yapılmış olduğunu ispatladığı gibi, bu alıntının suni olarak "aynen alıntı"dan "mealen alıntı"ya dönüştürüldüğünü de kanıtlar. Bu üç değişikliği yapmasaydı, Ramazan Çağlayan, bu alıntıyı tırnak içinde italik harflerle veya girintili paragraf olarak vermek zorunda alacaktı. Bu üç değişikliği yaparak Ramazan Çağlayan bu zorunluluktan kurtulduğunu sanmıştır.

Örnek 37, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan Örnek 37'de hukuka aykırı bir alıntı olduğunu iddia ettiğim alıntıyı kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. İkinci baskıda olsaydı, bu alıntı 340'ncı sayfada olacaktı. Ramazan Çağlayan bu alıntıyı ikinci baskıdan çıkardığına göre bu alıntının problemli bir alıntı olduğunu herhalde kendisi de fark etmiştir.

ÖRNEK 38

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.282:

> *(2)Direktifler*: Talimat da denilen direktifler, hiyerarşik amirlerin (özellikle bakanların), kanunun verdiği takdir yetkisini, somut olaylarda ne şekilde kullanacaklarını astlarına bildirmesi işlemidir. Böylece benzer olaylarda, nasıl davranılacağı ortaya konulmaktadır.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.615:

> *Tanım.*- "Direktifler (talimat, yönerge *directives*)", hiyerarşik amirlerin, özellikle bakanların, astlarına, takdir yetkisine sahip oldukları alanlarda, takdir yetkilerini somut olaylarda nasıl kullanacakları yolunda verdikleri emir ve talimatlardır.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın sirküler tanımı benden alınmadır. Ama maalesef bana atıf yoktur. Ayrıca yukarıda Örnek 37'nin altında belirttiğimiz diğer eleştiriler bu örnek için de dile getirilebilir.

Örnek 38, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 38'de kaynağı gösterilmeden benden alınmış olduğunu iddia ettiğim alıntıyı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. İkinci baskıda olsaydı, bu alıntı 340'ncı sayfada olacaktı. Ramazan Çağlayan bu alıntıyı ikinci baskıdan çıkardığına göre bu alıntının problemli bir alıntı olduğunu herhalde kendisi de fark etmiştir.

ÖRNEK 39

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.286-287:

Kural: İdarî sözleşmelerden kaynaklanan davalar, iptal davasına değil, tam yargı davasına konu teşkil eder[57]. Bu durum hem Fransız[58], hem de Türk[59] idare hukuku öğretisinde kabul edilmektedir.

[58] Bkz. CHAPUS, Droit du Contentieux, s.183; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.483, C.II, s.254; AUBY/DRAGO, age., C.II, s.161; PACTEAU, age., s.162.

[59] GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.I, s.520, C.II, s.292; GÖZÜBÜYÜK, Yönetsel Yargı, s.146; GÖZÜBÜYÜK/DİNÇER, age., s.18-19, 144-150.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit., 2003,* c.II, s.185-186:

Gerek Fransız doktrininde[752], gerekse Türk doktrininde[753] idarî sözleşmelere karşı iptal davası açılamayacağı kabul edilmektedir.

752. Chapus, *Droit du contentieux administratif, op. cit.,* s.182-186; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.438-439, c.II, s.254-256; Rougevin-Baville, Denoix de Saint Marc ve Labetoulle, *op. cit.,* s.479, Long *et al., op. cit.,* s.93; Auby ve Drago, *op. cit.,* s.161-162, 164; Pacteau, *Contentieux administratif, op. cit.,* s.162.
753. Gözüyübük, *Yönetsel Yargı, op. cit.,* s.146-147, 266; Gözübüyük ve Dinçer, *op. cit.,* s.18-19, 144-150. Gözübüyük ve Dinçer çok açıkça "idarî sözleşmeler, hiçbir zaman iptal davasına konu olamaz" diye yazmaktadırlar (*op. cit.,* s.145).

Yukarıda görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın "*bu durum hem Fransız[58], hem de Türk[59] idare hukuku öğretisinde kabul edilmektedir*" cümlesi kendisine ait orijinal bir cümle değildir. Yukarıdaki kutuda yer alan benim "*Gerek Fransız doktrininde[752], gerekse Türk doktrininde[753] idarî sözleşmelere karşı iptal davası açılamayacağı kabul edilmektedir*" cümlemden alınmadır.

Bu husus dipnotlarımızın aynı olması vakıasıyla ispatlanmaktadır. Ramazan Çağlayan Fransız doktrinine örnek olarak 58 nolu dipnotunda Chapus'nün, Vedel ve Delvolvé'nin, Auby ve Drago'nun ve Pacteau'nun kitaplarını göstermektedir. Çağlayan, bu kitapların benim atıf yaptığım aynı baskılarına ve benim atıf yaptığım aynı sayfalara atıf yapmaktadır. Dikkat edileceği gibi örnek olarak gösterilen bu kitapların hepsi benim 752 nolu dipnotumda geçmektedir. Baskı sayıları ve sayfa numaraları da aynıdır.

Eğer Ramazan Çağlayan, Fransız doktrinindeki durumu kendisi saptamış olsaydı, farklı kitaplara veya aynı kitaplar olsa bile pek çok baskı yapmış bu kitapların farklı baskılarına atıf yapmış olurdu. Gerçekte Ramazan Çağlayan, 58 nolu dipnotunda zikrettiği kitapları (Chapus'nün, Vedel ve Delvolvé'nin, Auby ve Drago'nun ve Pacteau'nun kitaplarını) pek muhtemelen fiziken görmemiş, ben bu kitaplara atıf ya-

pıyorum diye o da atıf yapmıştır. Burada Ramazan Çağlayan'ın yapması gereken şey, cümlesinin başına "Gözler'in belirttiğine göre" diye bir ibare eklemek ve dipnotta da Fransız yazarlara değil, bana atıf yapmaktan ibaretti.

Ramazan Çağlayan'ın gerçekte benden alıntı yaptığı hâlde Fransız yazarlara yaptığı atıf, aldatıcı mahiyette bir atıftır.

Belki Ramazan Çağlayan'ın 58 nolu dipnota zikrettiği Fransızca kaynaklara ulaşamadığı bir mazeret olarak düşünülebilir. Ama bu doğru değildir. Çünkü aynı cümlede iki kelime sonra Türk doktrinine 60 nolu dipnotta örnek olarak gösterdiği Gözüyübük'ün *Yönetsel Yargı* kitabı ve yine Gözübüyük ve Dinçer'in kitabına olan atıf aynen yukarıdaki kutuda görüleceği gibi benim kitabımın 753 nolu dipnotumdan alınmadır. Pek muhtemelen Ramazan Çağlayan, benim dipnotlarımdan aktararak Fransızca kitaplara atıf yaptığı gibi, yine benim dipnotlarımdan yararlanarak Türk yazarlara da atıf yapmaktadır. Bu iddiamızı şu şekilde ispatlayabiliriz:

Gözüyübük'ün *Yönetsel Yargı* kitabı, Ramazan Çağlayan'ın kitabını yazdığı 2011 yılı itibarıyla 30 baskı yapmıştır. Ramazan Çağlayan'ın da, benim de, 30 baskı yapan kitabın 14'üncü baskısına atıf yapmamız ne büyük rastlantı! Benim 2002 yılında yazdığım kitapta Gözübüyük'ün kitabının 2001 yılında yayınlanan 14. baskısına atıf yapmam normaldir. Ama Ramazan Çağlayan'ın 2011 yılında yazdığı kitabında 14'üncü baskıya atıf yapması anormaldir. Eğer Ramazan Çağlayan bana bakmadan, gerçekte Gözübüyük'ün kitabını fiziken görüp kullanıyor olsaydı, 30 baskı yapmış olan bu kitabın daha yeni bir baskına atıf yapmış olurdu.

Benzer husus Gözübüyük ve Dinçer'in kitabı için de söylenebilir. Ayrıca belirtelim ki, Ramazan Çağlayan'ın kitabının bibliyografyasında (s.676) şüphe uyandırıcı bir şekilde Şeref Gözübüyük'ün *Yönetsel Yargı* kitabının 1996 ve 2001 baskıları verilmektedir. Bu arada belirtelim ki, bir *İdarî Yargı* kitabı yazan bir yazarın bu alanda Türkiye'deki en temel kitap olan ve 30 baskı yapmış olan bir kitabın 14'üncü baskısına değil, son baskısına atıf yapmış olması beklenirdi. Bu husus da Ramazan Çağlayan'ın kitabını hazırlarken verdiği emeğin ve gösterdiği ciddiyetin derecesini gözler önüne sermektedir.

Örnek 39, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan Örnek 38'de "*bu durum hem Fransız[58], hem de Türk[59] idare hukuku öğretisinde kabul edilmektedir*" ifadesini ikinci baskıdan çıkarmış ve bu ifadenin yerine "*Öğretide idarî sözleşmelerin, kural olarak, iptal davasına değil, tam yargı davasına konu olabileceği kabul edilmektedir*" ifadesini koymuş ve dipnotta

ilk sırada bana atıf yapmıştır. Keşke Ramazan Çağlayan aynı şeyi ilk baskıda da yapmış olsaydı.

ÖRNEK 40

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.287:

> Danıştay, idarî sözleşmelere karşı açılan iptal davalarında, "ayrılabilir işlem" teorisine yer vermeden, doğrudan sözleşmenin kendisine karşı açılan iptal davalarına bakmaktadır. Oysa idarî sözleşme, iki taraflı bir hukukî işlem olup; sözleşmenin akdî hükümleri, özellikle malî hükümleri taraflar arasında sübjektif haklar ve ödevler doğurmaktadır. Bu akdî hükümlerin, üçüncü kişilerin açacağı iptal davası ile ortadan kaldırılması, genel hukuk mantığıyla bağdaşmamaktadır.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit., 2003,* c.II, s.205:

> Türk idarî yargı organları, idarî sözleşmelere karşı açılan iptal davalarında, ayrılabilir işlem veya düzenleyici işlem teorisini uygulamadan doğrudan doğruya sözleşmenin *kendisinin* hukuka uygunluğunu araştırıp iptal etmektedirler. Yukarıda da açıklandığı gibi sözleşmenin kendisi, sözleşmenin akdî hükümleri, özellikle malî hükümleri, iki taraflı bir işlemdir; tarafların karşılıklı iradeleriyle oluşmuştur ve bu nedenle iptal davası denen davaya konu olamaz. Keza, tarafların malî nitelikte hak ve borçlarına ilişkin idarî sözleşmelerin akdî hükümleri, taraflar arasında sübjektif durum yaratır. Tarafların arasındaki bu durum, üçüncü kişileri alakadar etmez (*Res inter alios acta nec nocet, nec prodes*). Üçüncü kişiler bunlara karşı iptal davası açması genel hukuk mantığıyla bağdaşmaz.

Yukarıda görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan, bu paragrafı benden almaktadır. Ama bana tek bir atıf bulunmamaktadır. Ortada kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma durumu hâli vardır.

Şüphesiz ben Örnek 40'taki değerlendirmenin benim tekelimde olduğunu iddia etmiyorum. Bu değerlendirmeyi sadece ben değil, bütün idare hukukçuları, hatta idare hukuku dersi almış herhangi bir öğrenci dahi yapabilir. Ancak bunun için bu değerlendirmeyi kendi kurdukları cümleleriyle yapmaları gerekir. Oysa Örnek 40'taki paragraf, Ramazan Çağlayan'ın kendi özgün cümleleriyle yazılmış bir paragraf değildir. Yukarıda alt alta verilen Ramazan Çağlayan'ın ve benim paragrafım okunursa bunların arasında rastlantıyla izahı mümkün olmayacak derecede bir benzerlik olduğu görülür. Keşke, Ramazan Çağlayan, bu değerlendirmeyi, benim kitabıma bakmadan kendi özgün cümleleriyle yapsaydı. Ramazan Çağlayan bunu yapmadığı gibi bana gereken atıfı da yapmamıştır.

Örnek 40, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Kaynağı gösterilmeden benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim Örnek 40'ta verilen paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında düzeltmiştir. Önce söz konusu paragrafı verelim:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* İkinci Baskı, s.345:

> Bu kararlar hakkında GÖZLER haklı olarak şu eleştirileri yapmaktadır: Danıştay, sözleşmelerin yargı denetimine tabi olduğunu ifade etmektedir. Sözleşmelerin idarî yargı denetimine tâbi olduğunda kuşku yoktur. Burada tartışılması gereken husus, idarî sözleşmelerin iptal davasına konu olup olamayacağıdır. Danıştay bu hususu tartışmadan, idarî sözleşmelerin de, işlemler gibi iptal davasına konu olabileceğini söylemektedir. Yine Danıştay idarî işlemlerle idarî sözleşmeleri aynı nitelikte kabul edip, idarî sözleşmelere karşı iptal davası açılabileceğini ifade etmektedir. Oysa idarî işlemler tek yanlı, idarî sözleşmeler ise iki yanlı hukukî işlemlerdir[79].
>
> [79] GÖZLER, age., C.II, s.204.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci bastısında (s.345) paragrafın başında *"Bu kararlar hakkında GÖZLER haklı olarak şu eleştirileri yapmaktadır"* diyerek söz konusu değerlendirmenin kendi değerlendirmesi olmadığını açıkça kabul etmiş ve keza paragrafın sonunda 79 nolu dipnotta bana atıf yapmıştır. Eğer aynı şeyi Ramazan Çağlayan kitabının birinci baskısında yapmış olsaydı bu eleştiri kitabı yazılmayacaktı. Tersine ilk defa benim tarafından dile getirilen eleştirilerin yayıldığını görerek mutlu olacaktım. Ama Ramazan Çağlayan bunu yapmamış, benim bu orijinal eleştirilerimi kendine mal etmiştir.

ÖRNEK 41

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.288:

> ***b. İdarî Sözleşmeler İptal Davasına Konu Olamaz Kuralının İstisnaları***
>
> İdarî sözleşmelere karşı iptal davası açılamaz kuralı mutlak olmayıp, bazı istisnaî hallerde iptal davası açılabileceği kabul edilmektedir. Bu istisnaları şu şekilde sıralayıp inceleyebiliriz.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit., 2003,* c.II, s.187 vd.:

> **2. İstisnalar**
>
> İdarî sözleşmelere karşı iptal davası açılamayacağı kuralı mutlak bir kural değildir; bu kuralın bazı istisnalarının olduğu kabul edilmiştir:

Ramazan Çağlayan, kitabının 288'nci sayfasında "*bu istisnaları şu şekilde sıralayıp inceleyebiliriz*" deyip, 288 ilâ 299'uncu sayfalarda söz konusu istisnaları saymaktadır. Ancak sıralayıp incelediği istisnalar, gerek plân olarak, gerek içerik olarak, gerekse örnek olarak benim kitabımın ikinci cildinin 187-210'uncu sayfalarından alınmıştır. Bu konuda benim başlıklarım ve Ramazan Çağlayan'ın başlıkları karşılaştırılabilir. Keza aşağıdaki örneklerdeki benzerlikler bu hususu kanıtlar niteliktedir.

Yukarıda çeşitli defalar belirtildiği gibi üç sayfa süren bir alıntı, FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın bazı cümle ve fıkralar ile sınırlı olması şartına aykırı olur.

Örnek 41, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan kaynağı gösterilmeden alınmış bir cümle olduğunu iddia ettiğim Örnek 41'deki cümleyi Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısında düzeltmiştir. İlk önce birinci baskıdaki cümleyi hatırlayalım:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, Birinci Baskı, s.288:

> İdarî sözleşmelere karşı iptal davası açılamaz kuralı mutlak olmayıp, bazı istisnaî hallerde iptal davası açılabileceği kabul edilmektedir.

Bu cümle ikinci baskıda şu hale gelmiştir:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, İkinci Baskı, s.346:

> İdari sözleşmelerin iptal davasına konu olmamasının bazı istisnaları vardır.

Birinci baskıdaki cümle benim kitabımdaki cümlenin bir taklididir; ikinci cümle ise Ramazan Çağlayan'ın kurduğu bir cümledir.

ÖRNEK 42

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.288:

aa. Kanunla İstisna Getirilebilir

İdarî sözleşmelere karşı iptal davası açılamayacağı kuralına, kanunla istisna getirilebilir. Fransız hukukunda bunun bir örneği bulunmaktadır. Fransa'da 1982 tarihli bir kanunla, valilerin mahallî idareler üzerindeki idarî vesayet yetkisi sınırlandırılmış, özellikle onama yetkisi kaldırılmış, ancak dava yetkisi verilmiştir. Söz konusu kanun valilere, mahalli idarelerin akdettiği istkraz, imtiyaz ve iltizam gibi bazı önemli sözleşmelere karşı, iptal davası açma yetkisi vermektedir[65].

[65] VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.438-442; GÖZLER, age., C.II, s.201-202.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit., 2003,* c.II, s.201:

d) İdarî Sözleşmelere Karşı İptal Davası Açılamayacağı Kuralına Kanunla İstisna Getirilebilir

Nihayet idarî sözleşmelere karşı iptal davası açılamayacağı kuralına haliyle kanunla istisna getirilebilir. Bunun Fransa'da bir örneği vardır: Fransa'da 2 Mart 1982 tarihli Kanunla valilerin mahallî idareler üzerindeki vesayet denetimi sınırlandırılmış, mahallî idarelerin bazı işlemleri üzerinde valilerin onay yetkisi kaldırılmış, onun yerine valilere bu işlemlere karşı idare mahkemesinde dava açma yetkisi getirilmiştir. İşte bu Kanun Fransa'da valilere, mahallî idarelerin akdettiği istikraz, imtiyaz, iltizam gibi bazı önemli idarî sözleşmelere karşı iptal davası açma yetkisi tanımıştır. Dolayısıyla Fransa'da mahallî idarelerin akdettiği bazı idarî sözleşmelere karşı valiler tarafından iptal davası açılabilmektedir[850].

850. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.438-442; Long *et al., op. cit.,* s.100.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın cümleleri ile benim yukarıdaki cümlelerim arasında rastlantıyla açıklanamayacak derecede benzerlik vardır. Bu benzerliğe bakılarak, Ramazan Çağlayan'ın cümlelerinin benim cümlelerimden alınma olduğu söylenebilir. Ama Ramazan Çağlayan, bu cümlelerin kaynağı olarak sadece bana değil, üstelik benden önce Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapmaktadır. Dikkat edileceği üzere ben de yukarıdaki kutuda görüleceği üzere 850 nolu dipnotta Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapmaktayım. Pek muhtemelen Ramazan Çağlayan, Vedel ve Delvolvé'den değil, gerçekte benden alıntı yapmakta, ama her nedense sadece bana değil, Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapmaktadır. Bu tipik bir aldatıcı atıf örneğidir.

Örnek 42, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Söz konusu paragraf ikinci baskıda benden alınan ifadeler çıkarılarak tekrar yazılmış, birinci baskıda (s.288, p 4) yedi satır olan paragraf ikinci baskıda (s.346, paragraf 2) üç satıra inmiştir. Dahası paragraf sonunda Vedel ve Delvolvé'ye yapılan aldatıcı atıf da ikinci baskıdan çıkarılmıştır. Burada sormak isterim: Madem birinci baskıdaki paragrafta Vedel ve Delvolvé'ye yapılan atıf aldatıcı bir atıf değildi, neden o zaman ikinci baskıda Vedel ve Delvolvé'ye yapılan atıf çıkarılmıştır?

ÖRNEK 43

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.288:

Fransız Danıştayı 1996 tarihli *Cayzeele* kararında[67], idarî sözleşmelerin düzenleyici hükümlerine karşı iptal davası açılabileceğine hükmetmiştir[68].

68 Conseil d'Etat, Assemblé, 10 Temmuz 1996, *Cayzeele*, RDCE-1996, s.274, CHAPUS, Droit du Contentieux, s.184; GÖZLER, age., C.II, s.199.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit., 2003,* c.II, s.199:

Nihayet Fransız Danıştayı bu içtihadından 10 Temmuz 1996 tarihli *Cayzeele* kararıyla[838] dönmüş, idarî sözleşmelerin "düzenleyici hükümleri (*dispositions réglementaires*)"ne karşı dava açılabileceğini kabul etmiştir[839].

838. Conseil d'État, Assemblée, 10 Temmuz 1996, *Cayzeele,* RDCE, 1996, s.274 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.101; Chapus, *Droit du contentieux administratif, op. cit.,* s.184; *http://www. conseil-etat.fr/ce-data/juris/jurisprudence/96/march96.htm,* 19 Nisan 2002)

839. Long *et al., op. cit.,* s.100-101; Chapus, *Droit du contentieux administratif, op. cit.,* s.183-184; Conseil d'État, "Marchés et contrats: 1996", *http://www. conseil-etat.fr/ce-data/juris/jurisprudence/96/march96.htm,* 19 Nisan 2002.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlesi benden alınmadır. Zaten 68 nolu dipnotun sonunda bana da atıf vardır. Benim anlamadığım husus, Ramazan Çağlayan'ın, tamamıyla ve sadece benden aldığı bu cümlenin kaynağı olarak, sadece beni değil, Chapus'nün adını niçin zikrettiğidir. Herhalde ben söz konusu yerde "Chapus, *Droit du contentieux administratif, op. cit.,* s.184" şeklinde atıf yapıyorum diye Ramazan Çağlayan da Chapus'ye atıf yapmıştır. Eğer bu alıntıyı gerçekten benden almış ise, ki alıntılanan cümledeki kelime benzerlikleri bunu göstermektedir, Chapus'ye atıf yapmaması, sadece bana atıf yapması gerekirdi. Chapus'ye yapılan atıf bir "aldatıcı atıf" örneğidir. Dahası Chapus'ye olan atıfın yer aldığı Ramazan Çağlayan'ın 68 nolu dipnotu dikkat edileceği üzere benim 838 nolu dipnotumun alınmadır. Yani Ramazan Çağlayan'ın sadece ana metindeki cümlesi değil, bu cümleye bağlı dipnotu dahi benden alınmadır. Hem metnin, hem de metne bağlı dip-

notun aynen benim kitabımda bulunması, alıntının benden yapılmış olduğuna karine teşkil eder.

Örnek 43, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan söz konusu cümleyi ikinci baskıdan çıkarmıştır. Olsaydı bu cümle 346'ncı sayfada olacaktı. Demek ki Ramazan Çağlayan bu cümlede problemler olduğunu kabul etmiştir.

ÖRNEK 44

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.288:

> [67] GÖZÜBÜYÜK/TAN, bu karara atıfta bulunarak Fransız Danıştayının, sözleşmenin bir hükmüne karşı açılan davayı kabul ettiğini ifade etmektedir (GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.I, s.521, C.II, s.261). Oysa bı ifade eksiktir. Burada sözleşmenin düzenleyici nitelikteki hükmüne denilmesi gerekmektedir.

Yukarıdaki kutudan da görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan, sayfa 288, dipnot 67'de Gözübüyük ve Tan'ın *Cayzele* kararını yanlış yorumladıklarını yazmaktadır. Oysa gerçekte Gözübüyük ve Tan'ın bu kararı yanlış yorumladıklarını Ramazan Çağlayan keşfetmemiştir. Zira Gözübüyük ve Tan'ın bu kararı yanlış yorumlandıkları gözlemi ilk defa benim kitabımda (cilt II, s.199) yapılmıştır:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit., 2003,* c.II, s.289:

> Şeref Gözübüyük ve Turgut Tan, Fransız Danıştayının 10 Temmuz 1996 tarihli *Cayzeele* kararı hakkında, sanki Fransız Danıştayının idarî sözleşmelere karşı iptal davası açılabileceğini kabul ettiği izlenimini doğuracak bir şekilde şöyle yazmaktadırlar:
>
> > "Fransız Danıştayı, idarî sözleşmeler konusunda iptal davasını, ancak ayrılabilir işlemlere (sözleşme yapılmasına izin veren idarî karar, sözleşmenin onayı) karşı kabul ediyordu. Ancak, 1996 yılında verdiği bir kararla, sözleşmenin bir hükmüne karşı üçüncü kişi tarafından açılan iptal davasını kabul edip karara bağlamıştır"[843].
>
> Bu doğru değildir. Yukarıda açıklandığı gibi, *Cayzeele* kararına konu teşkil eden dava, belediye ile özel kişi arasında yapılan sözleşmenin kendisinin iptali için değil, bu sözleşmenin bir "düzenleyici hükmü"nün iptali istemiyle açılmıştır.
>
> 843. Gözübüyük ve Tan, *op. cit.,* c.II, s.261.

Görüldüğü gibi Gözübüyük ve Tan'a bu eleştiriyi ilk ben yönelttim. Ramazan Çağlayan benim eleştirimi sanki kendisi keşfetmiş gibi bana atıf yapmaksızın vermektedir. Ramazan Çağlayan, benim Gözübüyük ve

Tan'a yönelttiğim eleştiriyi kendisine mâl etmektedir. Ortada tipik bir usûlsüz alıntı vardır.

Belki iyi niyetli bir okuyucu, Ramazan Çağlayan'ın da aynı tespiti (Gözübüyük ve Tan'ın *Cayzeele* kararını yanlış yorumlandıkları tespiti), benim kitabımdaki tespiti görmeden, kendisinin yaptığını düşünebilir. Bu düşüncede isabet yoktur. Bu düşüncenin doğru olabilmesi için, gerçekte Ramazan Çağlayan'ın bu tespiti, benim kitabımdaki ilgili tespiti görmeden kendisinin yapmış olması gerekir. Oysa Ramazan Çağlayan'ın kitabında bu tespitin bulunduğu 288'nci sayfada yapılan diğer atıflardan anlaşılacağı üzere bu tespitin bulunduğu benim kitabımın 289'uncu sayfasını Ramazan Çağlayan görmüştür. Dolayısıyla benim tespitimi görmeden bu tespiti Ramazan Çağlayan yapmış olduğu iddiası inandırıcılıktan uzaktır.

Kaldı ki, bir an için Ramazan Çağlayan'ın gerçekte bu tespiti benim kitabımdan okumadan, kendisinin yaptığını düşünelim: Bu durumda da değişen bir şey olmaz. Çünkü bilim âleminde bir tespit, ilk yapanın malıdır. Bu tespiti ben Ramazan Çağlayan'dan dokuz yıl önce yapmışım. Dolayısıyla benim kendisinden önce yaptığım tespiti Ramazan Çağlayan bana atıf yapmadan kullanamaz.

Örnek 44, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan söz konusu "tespiti" ikinci baskıdan çıkarmıştır. Olsaydı bu tespit 346'ncı sayfada yer alacaktı. Demek ki Ramazan Çağlayan'de bu tespitin kendi malı olmadığını kitabının ikinci baskısında kabul etmiştir.

ÖRNEK 45

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.290:

Fransız Danıştayının ifadesi ile "*sözleşmeden ayrılabilir bir işlemin iptali, sözleşme üzerinde doğrudan bir etkiye sahip değildir; sözleşme tarafların kanunu olarak kalır*"[83].

[83] "*L'annulation…de l'acte détachable du contrat n'a pas par aller elle-même aucun effêt sur ce conrate: celui-ci demeure la loi des parties*" (CHAPUS, Droit de Contentieux, s.638).

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit., 2003,* c.II, s.191:

Fransız Danıştayı Rapor ve Etüt Dairesi de, "sözleşmeden ayrılabilir bir işlemin iptali, bizzat sözleşme üzerinde doğrudan hiçbir etkiye sahip değildir. Sözleşme tarafların kanunu olarak kalır" demiştir[795].

795. *"L'annulation... de l'acte détachable du contrat n'a pas par elle-même aucun effêt sur ce contrat: celui-ci demeure la loi des parties"*. Section du rapport et des etudes, EDCE, 1990, nº 41, s.121 (Nakleden: Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.260; Long *et al., op. cit.,* s.96; Chapus, *Droit du contentieux administratif, op. cit.,* s.638) .

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlesi benim kitabımdan alınmadır. Ortada biri diğerinden kopyalanarak yapılmış iki çeviri vardır. Ramazan Çağlayan'ın

> "*sözleşmeden ayrılabilir bir işlemin iptali, sözleşme üzerinde doğrudan bir etkiye sahip değildir; sözleşme tarafların kanunu olarak kalır*"[83].

şeklindeki cümlesi, "*bizzat*" ve "*hiç*" kelimelerim hariç, noktası virgülüne benim

> "*sözleşmeden ayrılabilir bir işlemin iptali, bizzat sözleşme üzerinde doğrudan hiçbir etkiye sahip değildir. Sözleşme tarafların kanunu olarak kalır*"

şeklindeki çevirimden aynen alınmıştır. Bir Fransızca cümleyi Türkçeye çevirirken benim ve Ramazan Çağlayan'ın ve 18 kelime üzerinden 16 kelimeyi aynen ve aynı sırayla kurma ihtimalimiz, benim ve Ramazan Çağlayan geçen gece aynı rüyayı görme ihtimalimiz kadar düşük bir ihtimaldir.

Ramazan Çağlayan, bu Fransızca cümleyi acaba kendisi mi çevirmiştir; yoksa benim çevirimi mi kopyalamıştır? Bu çeviriyi benden kopyalamış ise, bana atıf yapması gerekirdi. Yok eğer kendisi çevirmiş ise, Ramazan Çağlayan'ın şu soruya cevap vermesi gerekir: Nasıl olup da 18 kelimeden 16 kelimeyi benimle aynı sırada kullanmıştır?

Özetle Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlesi benim kitabımdan alınmadır. Ama maalesef bana atıfta bulunmamaktadır. Bu tipik bir usulsüz alıntıdır.

Sadece bu cümlenin kendisi hakkında değil, bu cümleye bağlı dipnot hakkında da bir şeyler söylemek isterim: Bu cümlenin kaynağı olarak verilen 83 nolu dipnot tipik aldatıcı bir dipnottur. Alıntının Fransızca aslı verilip bir ciddiyet havası yaratılıyor. "*Sözleşmeden ayrılabilir bir işlemin iptali, sözleşme üzerinde doğrudan bir etkiye sahip değildir. Sözleşme tarafların kanunu olarak kalır*" cümlesini ve bunun aslı olan ve "*L'annulation... de l'acte détachable du contrat n'a pas par elle-même aucun effet sur ce contrat: celui-ci demeure la loi des parties*" Fransızca cümleyi dipnotta okuyan iyiniyetli okuyucu, bu cümlenin aslını Ramazan Çağlayan'ın Fransızca literatürü okurken keşfettiğini ve bu Fransızca cümleyi Ramazan Çağlayan'ın kendisinin Türkçeye çevirdiğini sanacaktır. Oysa söz konusu cümleyi Ramazan Çağlayan, Fransızca bir kitaptan değil, benim kitabımı okurken keşfetmiş ve keza bu cümleyi kendisi Türkçeye çevirmemiş, çeviriyi noktası virgülüne benim kitabımdan aşırmıştır. Dahası sadece ana metindeki bu cümleyi değil, bu cümlenin dipnotunu dahi Ramazan Çağ-

layan benden almıştır. Ramazan Çağlayan'ın sadece ana metindeki cümlesi değil, dipnotu da benden alınmadır. Hem ana metnin, hem de dipnotun aynı olması alıntının tartışmasız bir kanıtıdır.

Üstelik 795 nolu dipnotumda üç nokta ile çıkardığım kelimeleri, Ramazan Çağlayan da 83 nolu dipnotundan üç nokta ile çıkarmaktadır. Ne büyük rastlantı!

Benim kitabımda 795 nolu dipnot olmasaydı, Ramazan Çağlayan'ın kitabında hiçbir şekilde 83 nolu dipnot olmayacaktı. Ayrıca Fransızca cümlenin yanına kaynak olarak yazılan "Chapus, Droit du contentieux, s.638'de alıntı *"L'annulation… de l'acte détachable"* şeklinde değildir. Chapus'nün 8. Baskısına (1999, s.637-638) bakılırsa görülür. Bu husus, bize Ramazan Çağlayan'ın gerçekte atıf yaptığı Chapus'nün *Droit du contentieux administratif* kitabını fiziken görmediğini düşündürtmektedir.

Örnek 45, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan söz konusu çeviriyi ikinci baskıdan çıkarmıştır. Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında söz konusu ifade ile benzer görülebilecek şu ifade vardır:

> "… ayrılabilir işlemin iptal edilmesinin sözleşme üzerinde doğrudan bir etkisi bulunmadığı, sözleşmenin taraflar açısından geçerliliğini korumaya devam edeceği yönünde içtihat oluşturduğu belirtilmektedir" (2. Baskı, s.349).

Görüldüğü gibi bu ifade birinci baskıdaki ifadeden farklıdır; bu ifadeye bakarak artık söz konusu cümleyi Ramazan Çağlayan'ın benden almadığını kendisinin Fransızcadan çevirdiğini söyleyebiliriz. İkinci baskıdaki ifade benden alınmış olmamasına rağmen, Ramazan Çağlayan bana 101 nolu dipnotta ilk sırada atıf yapmıştır (İkinci Baskı, s.249, dipnot 101). İkinci baskıda benden doğrudan doğruya alınmamış bir ifade için bana atıf yapan Ramazan Çağlayan'ın, birinci baskıda, 18 kelime üzerinden 16'sı benden alınmış olan bir ifade için niçin bana atıf yapmadığı merak konusudur.

ÖRNEK 46

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, *op. cit.*, 2011, s.308-363.

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 308'nci sayfasında başlayıp 363'üncü sayfasında biten yetki, biçim, sebep, konu ve maksat unsurlarını işlediği kısım, aşağıda verdiğim örneklerde görüleceği üzere, çok büyük ölçüde benim kitabımın birinci cildinin 634 ila 868'inci sayfaları arasında yer alan *"İdarî İşlemin Unsurları"* başlıklı dokuzuncu bölümünden özetlen-

miştir. Aşağıda bu kısmın benim kitabımdan alınma olduğunu gösteren pek çok örnek verilecektir. Ama bu 55 sayfalık kısma ilişkin olarak şunu söylemek isterim:

55 sayfa süren bir alıntı olamaz. FSEK, m.35/1, b.1'e göre alıntı "bir eserin bazı cümle ve fıkraları"nın alınmasından ibaret olmalıdır. Diğer yandan FSEK, m.35/1, b.3'e göre "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şarttır. Yani alıntı yoluyla içerik oluşturulmaz; içerik esasen yazarın kendisi tarafından oluşturulur. Yukarıda çeşitli defalar açıklamaya çalıştığımız gibi alıntı bu içeriği desteklemek, örneklendirmek için yapılır. Alıntılar bir konuda ana unsuru değil, yan unsuru oluşturur[17]. Ramazan Çağlayan'ın kitabının 308'nci sayfasında başlayıp 363'üncü sayfasında biten yetki, biçim, sebep, konu ve maksat unsurlarını işlediği kısımda benden yapılan alıntılar, bu kısmın ana unsurunu teşkil etmektedir. Benden yapılan alıntılar çıkarılırsa, bu kısımda geriye bir şey kalmamaktadır. Gerçi bu kısımda da benden yapılan alıntıların ezici çoğunluğunda bana gerekli atıf yapılmamıştır. Ama yapılmış olsa bile değişen bir şey olmayacaktır. Zira kaynağı gösterilmiş olsa bile yapılan alıntılar miktar ve amaç bakımından FSEK, m.35/1, b.1 ve b3'te öngörülen şartlara uygun olmalıdır.

Örnek 46, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? FSEK, m.35/1'de öngörülen şartlara aykırı olduğunu iddia ettiğim birinci baskıda (s.305-363) 58 sayfa ve toplam 350 paragraflık olan "*İptal Davasında İptal Sebepleri*" kısmı, ikinci baskıda 46 sayfa ve toplam 228 paragrafa inmiştir (s.366-412). Bu iniş büyük ölçüde, benim kitabımdan alınmış kısımların çıkarılması suretiyle olmuştur ki, ikinci baskıda bu kısaltma, Örnek 46'da yönelttiğimiz eleştiride birinci baskıya yönelttiğimiz eleştiride haklı olduğumuzu gösterir.

ÖRNEK 47

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.308:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 308-329'uncu sayfaları arasında yer alan "*Yetki Yönünden Hukuka Aykırılık*" başlığı gerek plân, gerekse içerik bakımından benim kitabımın 634 ila 709'uncu sayfalarından özetlenmiştir. Alıntılarla ilgili örnekleri aşağıda vereceğim. Ama önce bu başlığın plânının dahi benim kitabımdan alınma olduğunu göstermek isterim:

17. Öncü, *op. cit.,* s.189.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.I, s.635-709:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.308-239:**
A. "Yetki Kuralları" (İdare Hukukunda Yetkilerin Ortak Özellikleri)	1. Yetki Unsurunun Özellikleri
B. "Yetki Kuralları"nın İstisnaları	2. Yetki Kurallarında İstisnalar
1. Fiilî Memur Teorisi	a. Fiilî Memur Teorisi
a) Görünüş Teorisi: Görünüşte Memur	Görünüşte Memur
b) Zaruret Hâli Teorisi: Zarurî Memur	Zarurî Memur
2. Yetkilerin Paralelliği İlkesi	b. Yetkide Paralellik İlkesi
3. Yetki Devri	c. Yetki Devri
4. Vekâlet	d. Vekâlet
5. Cari İşlerin Yürütülmesi*	*
C. Yetki Çeşitleri	3. Yetki Çeşitleri
1. Kişi Bakımından Yetki	a. Kişi Bakımından Yetki
2. Konu Bakımından Yetki	b. Konu Bakımından Yetki
3. Yer Bakımından Yetki	c. Yer Bakımından Yetki
4. Zaman Bakımından Yetki	d. Zaman Bakımından Yetki
D. Yetki Unsurunda Sakatlık Halleri	4. Yetki Unsurunda Bazı Sakatlık Halleri
1. Fonksiyon Gaspı	a. Fonksiyon Gaspı
2. Yetki Gaspı	b. Yetki Gaspı
3. Yetki Tecavüzü	c. Yetki Tecavüzü
4. Ağır ve Bariz Yetki Tecavüzü	d. Ağır ve Bariz Yetki Tecavüzü

* Söz konusu yerde "Cari İşlerin Yürütülmesi" başlığının Ramazan Çağlayan'da bulunmadığına bakılarak bir farklılık olduğu sanılmamalıdır. Ramazan Çağlayan "Cari İşlerin Yürütülmesi" başlığını da benden almakta, ama bunu "Vekâlet" başlığından hemen sonra değil, 6 sayfa sonra 322'nci sayfada yapmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın "Cari İşlerin Yürütülmesi" konusunda yaptığı bütün açıklamalar da benden alınmadır. Bu konuda aşağıdaki 73 nolu örneğe bakılabilir.

Yukarıdaki tablonun iki sütunu arasında yapılacak bir karşılaştırmadan da anlaşılacağı üzere Ramazan Çağlayan'ın planı, gerek başlıkların sırası, gerekse her başlıkta kullanılan ifadeler bakımından benden alınmıştır. Bir yazarın oluşturduğu bir plân bir başka yazar tarafından alınamaz. Çünkü 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'nci maddesinin ilk fıkrasının ilk bendine göre iktibas, bir eserin "*bazı cümle ve fıkralarının*" bir başka esere alınmasıyla sınırlıdır. Bir yazarın plânı, bir yazarın oluşturduğu bir sistem, bir başka yazar tarafından iktibas edilemez. Bir kitapta 70 sayfa tutan bir kısım, bu sayfalar özetlenerek alınamaz. Bu düzeyde bir alıntı aynı zamanda adı geçen Kanunun 35'inci maddesinin ilk fıkrasının 3'üncü bendinde öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına da aykırılık teşkil eder. Çünkü, bu kısımda Ramazan Çağlayan, kendi oluşturduğu bir içeriği aydınlatmak için değil, bizatihi söz konusu kısmı işleyebilmek için benden alıntı yapmaktadır. Bu kısımda benden yaptığı alıntılar, çıkarılırsa, Ramazan

Çağlayan'ın bu kısmı çöker. Bu da, bu kısımda benden yapılan alıntıların yan unsur olarak kalmadığı, bu kısmın esaslı unsuru halinde bulunduğunu göstermektedir.

Keşke, Ramazan Çağlayan, benden özetlediği bu kısmın başında "bu kısmın plânı Kemal Gözler'den alınmıştır" gibi bir not düşmüş olsaydı. Böyle olsaydı, FSEK, m.35/1, b.1 ve b.2'ye aykırılık devam ederdi; ama hiç olmazsa, benim hakkımı teslim etmiş olurdu.

Burada iyi niyetli okuyucular idarî işlemin "yetki unsuru" konusunu işleyen gerek Türkçe ve gerekse Fransızca idare hukuku kitaplarında yetki konusunda benzer plânların bulunduğunu, dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın plânın ile benim plânım arasında benzerlik bulunmasının doğal olduğunu düşünebilirler. Öncelikle belirtelim ki, idare hukukunun temel konularındaki ayrımlar artık standart hale gelmiştir. Örneğin yetki çeşitleri, kişi, konu, yer ve zaman bakımından dörde ayrılmaktadır. Dolayısıyla böyle bir ayrım artık umumîleşmiş bir bilgidir ve kimsenin malı değildir. Benim kitabımda böyle bir ayrımın bulunması, Ramazan Çağlayan'ın b.öyle bir ayrım yapamayacağı anlamına gelmez. Zaten bu gibi konuları değişik yazarlar benzer plânlar dâhilinde işlemektedir. Ancak Ramazan Çağlayan'ın yaptığı şey bundan ibaret değildir. Ramazan Çağlayan'ın planı ile benim plânım arasında sadece bu gibi noktalarda değil, yukarıdaki iki kutunun karşılaştırılmasından da görüleceği gibi bütün başlıkların gerek ifade ediliş biçimleri gerek başlık sıraları bakımından ortaklık vardır. Bu ortaklık % 90'dan fazladır. Başka hiçbir iki yazarda bu oranda bir ortaklık yoktur.

Örneğin yukarıdaki planda "Yetki Çeşitleri" ve "Yetki Unsurunda Sakatlık Hâlleri" başlıklarının altındaki ayrımlar pek çok yazarda aynı şekilde vardır. Ama yukarıdaki benim planımda bunların üstünde yer alan "Yetki Kuralları (İdare Hukukunda Yetkilerin Ortak Özellikleri)" başlığı bana özgü bir başlıktır. Keza fiilî memur teorisi, yetkilerin paralelliği ilkesi, yetki devri, vekâlet gibi başlıkları ve "Yetki Kurallarının İstisnaları" üst başlığının altında vermem yine bana özgüdür. Oysa yukarıdaki tablonun yanyana iki sütunu karşılaştırılırsa Ramazan Çağlayan'ın "Yetki Kurallarında İstisnalar" başlığı altındaki başlıkların gerek sırasıyla, gerekse başlıklarda kullanılan kelimeler itibarıyla benim kitabımdan alınmış olduğu görülür.

Örnek 47, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan'ın kitabının birinci baskısında benden alınmış olduğunu iddia ettiğim "*Yetki Yönünden Hukuka Aykırılık*" başlıklı kısmın plânı ikinci baskıda oldukça değiştirmiştir. Örneğin birinci baskıda "*Yetkiler Kamu Düzenine İlişkindir*" (s.309) ikinci baskıda "*Yetki Unsurunun Kamu Düzenine İlişkin Oluşu*"

(s.370), birinci baskıda "*Yetkiler Kullanılması Zorunlu Ve Vazgeçilmezdirler*" başlığı "*Yetkinin Bizzat Kullanılması Zorunluluğu*" (s.370) ile değiştirilmiştir. Birinci bakıdaki başlıkların ikinci baskıda değiştirilmiş olması, Ramazan Çağlayan'ın da birinci baskıdaki başlıkların benden alınmış olduğunu kabul ettiğini gösterir. Aksi takdirde altı anayasa sonra yaptığı ikinci baskıda bu başlıkları değiştirme ihtiyacını hissetmezdi.

Ayrıca belirtelim ki, ikinci baskıda plândaki başlıklar sadece değiştirilmekle kalmamış, plân alt başlıkları itibarıyla fevkalade hafifletilmiştir. Bu hafifletmeyi göstermek için birinci ve ikinci baskının "*Yetki Yönünden Hukuka Aykırılık* " kısmının başlıklarını içindekilerden alarak verelim:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, BİRİNCİ BASKI, s.XXII-XXIII.	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, İKİNCİ BASKI, s.24-25;**
A. YETKİ YÖNÜNDEN HUKUKA AYKIRILIK 308 1. Yetki Unsurunun Özellikleri 308 a. Yetkiler Kanunla Verilir 308 b. Yetkiler Dar Yoruma Tabidir 309 c. Yetkiler Kamu Düzenine İlişkindir 309 d. Yetkiler Kullanılması Zorunlu ve Vazgeçilmezdirler 309 e. Yetki Sakatlıkları Sonradan Düzeltilemez 310 2. Yetki Kurallarında İstisnalar 310 a. Fiili Memur Teorisi 310 b. Yetkide Paralellik İlkesi 311 c. Yetki Devri 312 d. Vekâlet 315 3. Yetki Çeşitleri 317 a. Kişi Bakımından Yetki 317 b. Konu Bakımından Yetki 319 c. Yer Bakımından Yetki 320 d. Zaman Bakımından Yetki 321 4. Yetki Unsurundaki Bazı Sakatlık Halleri 324 a. Fonksiyon Gasbı 324 b. Yetki Gasbı 326 c. Yetki Tecavüzü 327 d. Ağır ve Bariz Yetki Tecavüzü 329	A. Yetki Yönünden Hukuka Aykırılık 369 1. Yetki Unsurunun İptal Davası Bakımından Özellikleri 369 2. Yetki Çeşitleri Bakımından Hukuka Aykırılıklar 375 a. Kişi Bakımından Yetkisizlik 375 b. Konu Bakımından Yetkisizlik 377 c. Yer Bakımından Yetkisizlik 378 d. Zaman Bakımından Yetkisizlik 379

Ramazan Çağlayan ikinci baskıda yaptığı bu plân değişikliği (daha doğrusu hafifletilmesi), birinci baskıdaki plânın benden alınmış olduğunun kendisi tarafından da kabul edildiğinin bir göstergesidir.

* * *

Ramazan Çağlayan'ın yetki unsurunu incelerken izlediği plân, yukarıda görüldüğü gibi benden alınma olduğu gibi, bu kısımda yaptığı açıklamalar da benden alınmadır. Üstelik bu açıklamaların pek çoğunda kaynak olarak benim kitabım gösterilmemiştir. Şimdi bunlara örnek verelim:

ÖRNEK 48

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.308:

> ***Tanım:*** Yetki, bir idarî makamın belirli bir işlemi yapabilme ehliyetidir[183]. Başka bir ifadeyle yetki, bir idarî makamda bulunan kişi veya kişilerin kamu tüzel kişisi adına hukukî işlemler yapabilme ehliyetidir[184].
>
> [183] RİCCİ Jean-Claude, Droit Administartif, Paris 1996, s.63.
> [184] AUBY/DRAGO, age., C.II, s.244.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.635:

> **Tanım.-** "Yetki (*compétence*)", bir idarî makamın belirli bir işlemi yapabilme ehliyeti olarak tanımlanabilir[1]. Diğer bir ifadeyle, yetki, idarî makamı işgal eden kişi veya kişilerin kamu tüzel kişisi adına hukukî işlemler yapabilme ehliyetidir[2].
>
> 1. Ricci, *op. cit.,* s.63; Bénoit, *op. cit.,* s.470.
> 2. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.244.

Yukarıdaki iki kutu karşılaştırıldığında Ramazan Çağlayan'ın yetki kavramının tanımını olduğu gibi benden aldığı görülmektedir. Hatta bu alıntı öylesine benden alınmadır ki, bir iki kelimeyi değiştirmesi bu alıntının tırnak içinde veya girintili paragraf olarak verilmesi gereken bir "aynen alıntı" olması durumunu ortadan kaldırmamıştır. Ben "*yetki (compétence)", bir idarî makamın belirli bir işlemi yapabilme ehliyeti olarak tanımlanabilir*" diyorum; Ramazan Çağlayan, "*yetki, bir idarî makamın belirli bir işlemi yapabilme ehliyetidir*" diyor. Ben "*diğer bir ifadeyle, yetki, idarî makamı işgal eden kişi veya kişilerin kamu tüzel kişisi adına hukukî işlemler yapabilme ehliyetidir"* diyorum, Ramazan Çağlayan, *"başka bir ifadeyle yetki, idarî makamda bulunan kişi veya kişilerin kamu tüzel kişisi adına hukukî işlemler yapabilme ehliyetidir"* diyor. Benim cümlem ile Ramazan Çağlayan'ın cümlesi arasında sadece iki kelimede farklılık var: Benim kullandığım *"diğer"* kelimesi yerine Ramazan Çağlayan *"başka"*, benim kullandığım *"işgal eden"* kelimesi yerine Ramazan Çağlayan *"bulunan"* diyor. Eğer bu üç kelimeyi değiştirmesiydi, bu cümleyi Ramazan Çağlayan'ın bir "aynen alıntı" olarak tırnak içinde veya girintili paragraf olarak vermesi gerekecekti. Bu iki kelimeyi değiştirerek Ramazan Çağlayan, bu cümleyi tırnak içinde veya italik olarak vermekten kurtulmuş olduğunu sanıyor. Öncelikle belirtelim ki, Ramazan Çağlayan'ın bu maksatla benim cümlemden iki kelimeyi değiştirmesi, dürüstlükle bağdaşmaz. Diğer yandan Ramazan Çağlayan'ın yaptığı şey, FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırılık teşkil eder. Çünkü, söz konusu cümle benden alınma olduğu halde, benden alınmış olduğu

iyiniyetli bir okuyucu tarafından anlaşılamamaktadır. Çünkü, alıntı belli olacak şekilde yapılmamıştır.

İyi iyiniyetli bir okuyucu, belki Ramazan Çağlayan'ın, bu cümleyi benim cümlemi görmeden kendisinin yazdığını düşünebilir. Kaldı ki, söz konusu cümle idarî işlemin yetki unsurunun tanımına ilişkindir. Yetki unsurunu haliyle her idare hukukçusu, hattı idare hukuku dersi almış her öğrenci tanımlayabilir ve bu tanımı yaparken de bana atıf yapması gerekli değildir. Çünkü ortada genel, umumileşmiş bir bilgi vardır. Ancak bunun için söz konusu tanımı emek verip kendi cümleleriyle yapması gerekir. Ramazan Çağlayan'ın yapmadığı şey de budur. Eğer Ramazan Çağlayan'ın emek verip bu tanımı kendi cümleleriyle yapsaydı, anlam olarak aynı ama ifade olarak farklı bir tanım çıkardı. Oysa yukarıda açıklandığı gibi benim tanımım ve Ramazan Çağlayan'ın tanımı üç kelime dışında aynıdır. Benim ve Ramazan Çağlayan'ın 18 kelimelik bir cümlede, tamamıyla bir rastlantı sonucu, üç kelime dışında geri kalan 15 kelimeyi aynen ve aynı sırayla kullanıp bir cümle kurmamız ihtimal dışıdır.

Ben Ramazan Çağlayan'ın idarî işlemin yetki unsurunu tanımlayamayacağını iddia etmiyorum. Ben Ramazan Çağlayan'ın yetki unsurunu kendi cümleleriyle tanımlama zahmetine katlanmadan, bu tanımı benden kopyaladığını iddia ediyorum. Ramazan Çağlayan'ın bu zahmete katlanmadan, hızlı kitap yazma yöntemi olarak, yetki tanımını benden alacak ise, bana atıf yapması gerekir. Bu iki seçeneğin arasında ortalama bir yol yoktur.

Ramazan Çağlayan'ın iyiniyetli olduğu varsayalım. Böyle bir durumda iyiniyetli bir yazar şu şekilde davranırdı: Yaptığı tanımın üç kelime dışında bir başka yazarın daha önce yaptığı tanımla aynı olduğunu görünce, ya bu tanımdan farklı, özgün bir tanım yapmaya teşebbüs eder, ya da bu tanımı tırnak içinde veya girintili paragraf şeklinde, yani "aynen alıntı" biçiminde verip kaynağını gösterir, ya da ben bu konuda orijinal bir şey yazamıyorum deyip söz konusu konuyu yazmaktan vazgeçerdi.

Ramazan Çağlayan'a yönelttiğim bu eleştiri, yukarıda yapılan alıntıda bana atıf yapılmış olsaydı bile geçerli olacak bir eleştiridir. Kaldı ki, yukarıdaki kutuda görüleceği üzere Ramazan Çağlayan'ın alıntısında bana değil, Fransız yazarlara atıf vardır. Ramazan Çağlayan alıntıyı benden alıyor; atıfı Fransız yazarlara yapıyor. Alıntıyı benden yapıp, atıfı Fransız yazarlara yapma uygulamasının başka örneklerini yukarıda da gördük; aşağıda başka örneklerde de göreceğiz. Bu durum karşısında

kendime şu soruyu soruyorum: Acaba benim Ramazan Çağlayan'dan atıf almam için Fransız mı olmam gerekiyordu?

Oysa gerçekte Ramazan Çağlayan, yukarıdaki cümlelerin sonunda gösterdiği Fransız yazarlara olan atıfı da benim kitabımdan almaktadır. Ben benim kurduğum *"yetki bir idarî makamın belirli bir işlemi yapabilme ehliyeti olarak tanımlanabilir"* cümlesiyle ilgili olarak dipnotta Ricci'ye atıf yapıyorum. Ramazan Çağlayan da Ricci'ye atıf yapıyor. Oysa bu cümleyle ilgili olarak daha pek çok Fransız yazara atıf yapılabilirdi. Jean-Claude Ricci Fransa'nın en meşhur idare hukukçusu değildir. Kısa ve anlaşılır yazması nedeniyle benim sevdiğim bir yazardır. O nedenle Ricci'yi ben çok kullandım. Türk literatüründe benden başka –ve şimdi Ramazan Çağlayan'dan başka– Ricci'yi bu şekilde kullanan başka bir yazara da rastlamadım. Eğer Ramazan Çağlayan, benden aktararak değil, Ricci'nin kitabını gerçekten okumuş olsaydı, Ricci'nin pek çok baskı yapmış olan kitabının benim atıf yaptığım 1996 baskısına değil, daha yeni bir baskısına atıf yapmış olurdu. Pek çok okuyucuya insafsız ve acımasız bir iddia olarak gelse bile, ben Ramazan Çağlayan yukarıda atıf yaptığı Ricci'nin kitabını hayatında görmediğini iddia ediyorum. (Bu idamdın ispatı için üç paragraf aşağıda "Örnek 48, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir?" başlıklı paragrafa bakılabilir).

Yine Ramazan Çağlayan, *"başka bir ifadeyle yetki, idarî makamda bulunan kişi veya kişilerin kamu tüzel kişisi adına hukukî işlemler yapabilme ehliyetidir"* cümlesi için -ki bu cümle yukarıda gösterdiğimiz gibi iki kelimesi hariç olduğu gibi benim kitabımdan (c.I, s.635) alınmadır- bana değil, Auby ve Drago'un kitabına atıf yapmaktadır (s.308, dipnot 184). Yine aynı şeyi söyleyelim: Yukarıdaki kutudan görüleceği gibi bu cümlenin kaynağı olarak ben Auby ve Drago'ya (c.I, s.635, dipnot 2) atıf yaptığım için Ramazan Çağlayan da Auby ve Drago'ya atıf yapmaktadır. Pek muhtemelen Ramazan Çağlayan Auby ve Drago'nun atıf yaptığı kitabını görmemiştir. Eğer ben atıf yapmasaydım, Ramazan Çağlayan da Auby ve Drago'ya atıf yapmayacaktı. Şüphesiz iyiniyetli bir okuyucu bunun tamamıyla rastlantı olduğu düşünebilir. Ama bu durumda, Ramazan Çağlayan'ın *"başka bir ifadeyle yetki, idarî makamda bulunan kişi veya kişilerin kamu tüzel kişisi adına hukukî işlemler yapabilme ehliyetidir"* cümlesini benim cümlemden çok farklı bir şekilde kurması gerekirdi. Toplam 18 kelime içeren bu cümlede geçen ikisi hariç bütün kelimeler, benim cümlemde geçen kelimelerdir ve aynı sırayla kullanılmışlardır. Alıntı benden, atıf Auby ve Drago'ya.

Aslında durum şundan ibaret: Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki kutuda yer alan metni, sadece ana metni itibarıyla değil, bu metne bağlı

olan dipnotlar itibarıyla da benden alınmadır. Sadece ana metnin değil, ana metinle birlikte dipnotunda alınması, ortada bir alıntı bulunduğunun tartışmasız kanıdır.

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki kutudaki metni benden almasına rağmen bana atıf yapmaması, kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma hâlini; bana değil, Fransız yazarlara atıf yapması ise aldatıcı mahiyette kaynak gösterme hâlini oluşturur.

Örnek 48, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan'ın kitabının birinci baskısında benden alınmış olduğunu iddia ettiğim "Yetki" tanımını ikinci baskıda değiştirmiş ve tanımın sonunda da Ricci ve Auby ve Drago'ya değil, bana ve diğer Türk yazarlara atıf yapmıştır. Burada şunun da altını çizmek isterim ki, **birinci baskıda Ramazan Çağlayan'ın atıf yaptığı Ricci, ikinci baskıdan yok olmuştur.** İkinci Baskının bibliyografyasında "Ricci"nin kitabı yer almamaktadır. Böylece Ramazan Çağlayan'ın Ricci'nin kitabın gerçekte hayatında görmediği yolundaki iddiam da ispatlanmış olmaktadır.

ÖRNEK 49

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.308:

> ***1. Yetki Unsurunun Özellikleri***
>
> İdare adına, irade açıklamasında bulunabilme demek olan yetkinin, varlığı ve kullanılmasının bazı şartları bulunmaktadır. Bunlara yetkilerin ortak özellikleri de denilebilir[185].
>
> [185] GÖZLER, age., C.I, s.636 vd.

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 308-310'uncu sayfaları arasında yer alan "*Yetki Unsurunun Özellikleri*" başlıklı kısım benim kitabımın birinci cildinin 636-639'uncu sayfalarından alınmadır. Zaten yukarıdaki kutuda görüleceği gibi Ramazan Çağlayan "bunlara yetkilerin ortak özellikleri de denilebilir" diye yazdıktan sonra 185 nolu dipnot ile bana atıf yapmaktadır.

Burada iki eleştiri yöneltilebilir: Bir kere, bu başlık altında incelenen şeylere "yetkilerin ortak özellikleri" ismini Ramazan Çağlayan değil, ben verdim. Dolayısıyla ana metinde benim ismimi zikretmesi örneğin "bunlara Kemal Gözler tarafından yetkilerin ortak özellikleri ismi verilmiştir" demesi uygun olurdu. İkinci olarak Ramazan Çağlayan sadece 185 nolu dipnotla benden iki sayfalık bilgiyi almaktadır. Bu iki sayfada Ramazan Çağlayan'ın yazdıkları gerek plân olarak, gerek içerik olarak benim kitabımdan özetlenmiştir. Kaynağı gösterilmiş olsa bile bu şekilde bir alıntı

yapılamaz. Çünkü FSEK, m.35/1, b.1'e göre alıntı, bir eserin sadece belirli cümle veya fıkralarının bir başka esere alınmasından ibaret bir şeydir. Üçüncü olarak, Ramazan Çağlayan'ın bu kadar uzun bir alıntı yapması, FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına da aykırıdır. Çünkü, yukarıda çeşitli defalar açıkladığımız gibi, alıntı, içerik oluşturmak maksadıyla değil, yazarın kendisinin oluşturduğu içeriği aydınlatmak maksadıyla yapılır ve bu maksatla yapılan alıntılar, söz konusu içerikte ana unsur değil, yan unsur olarak kalırlar. Oysa Ramazan Çağlayan'ın "*Yetki Unsurunun Özellikleri*" başlıklı kısmında oluşturduğu metinde benden yapılmış alıntılar, yan unsur değil, o kısmın ana unsurunu oluşturmaktadır. Benden yapılan alıntılar çıkarılırsa o kısımda geriye bir şey kalmamaktadır.

Örnek 49, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında söz konusu kısım gerek başlıkları, gerekse içeriği itibarıyla büyük ölçüde değişikliğe uğratılmıştır.

ÖRNEK 50

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.308:

> durumu, "idare hukukunda yetkisizlik *kural*, yetkili olma *istisnaîdir*" şeklinde de ifade edebiliriz.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.636:

> …, idarî makamların yetkisiz olması *kural,* yetkili olması ise *istisnaî* niteliktedir.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın "idare hukukunda yetkisizlik *kural,* yetkili olma *istisnaîdir*" şeklindeki cümlesi yazarın orijinal bir cümlesi değil, benim kitabımda geçen (c.I, s.636) "idarî makamların yetkisiz olması *kural,* yetkili olması ise *istisnaî* niteliktedir" şeklindeki cümleden alınma bir cümledir.

Burada ayrıca belirtmek isterim ki, Ramazan Çağlayan'ın bu ifadesi öylesine benden alınmadır ki, benim italikle yazdığım kelimeleri de Ramazan Çağlayan italikle yazmaktadır. Bu cümle sadece içerik olarak değil, stil olarak dahi benden alınmıştır. Bana atıf yapılması gerekliydi.

Örnek 50, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 50'de kaynağı gösterilmeksizin benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim bu cümleyi, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Olsaydı ikinci baskının 370'inci sayfasında olacaktı.

* * *

Burada benim Ramazan Çağlayan'ın kitabından cımbızla çekip örnek aldığımız sanılmamalıdır. Yukarıdaki dört örnek (Örnek 47-50), Ramazan Çağlayan'ın kitabının aynı sayfasından (s.308) alınmadır.

Şimdi Ramazan Çağlayan'ın kitabının izleyen sayfasının (s.309) ilk paragrafından alınan bir örnekle devam edelim:

ÖRNEK 51

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.308:

b. Yetkiler Dar Yoruma Tabidir

İdarî makamların yetkileri, istisnaî nitelikte olduğundan, bu makamların yetkileri "dar yoruma (*interprétation stricte)*" tâbi tutulur[187]. Zira hukukta, istisnaî hükümlerin dar yorumlanması ilkesi geçerlidir. Buna göre, kanunda açıkça verilmeyen bir yetki, yorum ya da kıyas yoluyla genişletilemez. Şayet geniş yorum ile ihdas edilen yetkiye dayanılarak yapılan işlem, hukuka aykırı olur.

[187] LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.718; GÖZLER, age., C.I, s.637; GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.415.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.637:

4. İdare Hukukunda Yetkiler Dar Yoruma Tâbi Tutulur.- İdarî makamların yetkileri istisnaî nitelikte olduklarına göre, bu makamların yetkileri "dar yorum (*interprétation stricte*)"a tâbi tutulur[8]. Zira, hukukta, istisnaî hükümlerin yorumu konusunda dar yorum ilkesi geçerlidir. Bu şu anlama gelir: Bir idarî makamın belli bir konuda yetki sahibi olabilmesi için, sırf bu konu için bir kanundan ayrıca ve açıkça yetki alması gerekir. İdarî makamın bir konuda sahip olduğu bir yetki, o konuya benzer bir konuya *kıyasen* uygulanamaz. Kısacası, idare hukukunda yetki konusunda geniş yorum ve kıyas yapılması yasaktır.

8. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.718.

Yukarıdaki iki paragraf karşılaştırılırsa, Ramazan Çağlayan'ın paragrafının benden alınma olduğu görülür. Bununla birlikte Ramazan Çağlayan paragrafın sonunda bana atıf yapmamaktadır. Paragrafın ilk cümlesine bağlı 187 nolu dipnotta şu şekilde atıf vardır:

[187] LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.718; GÖZLER, age., C.I, s.637; GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.415.

Bu tipik bir aldatıcı atıftır. Ramazan Çağlayan'ın

> İdarî makamların yetkileri, istisnaî nitelikte olduğundan, bu makamların yetkileri "dar yoruma (*interprétation stricte)*" tâbi tutulur[187].

şeklindeki cümlesi gerçekte De Laubadère, Venezia ve Gaudemet veya Gözübüyük ve Tan'dan değil, benim

> İdarî makamların yetkileri istisnaî nitelikte olduklarına göre, bu makamların yetkileri "dar yorum (*interprétation stricte*)"a tâbi tutulur.

şeklindeki cümlemden alınmadır. Ancak Ramazan Çağlayan, bana atıf yaparken De Laubadère, Venezia ve Gaudemet veya Gözübüyük ve Tan'a da atıf yapıyor. Alıntı sadece ve doğrudan doğruya benden olmasına rağmen dipnotta adım başka isimlerin arasına gizlenmiş oluyor. Ortada aldatıcı mahiyette kaynak gösterme hâli vardır.

Ayrıca belirtelim ki, yukarıdaki on yedi kelimelik iki cümle arasında benim kullandığım "olduklarına göre" kelimeleri yerine Ramazan Çağlayan'ın "olduğundan" kelimesini kullanması dışında bir fark yoktur. Ortada gerçekte bir "aynen alıntı" vardır. Bilimsel yazma ve atıf usûllerine saygılı bir yazar onyedi kelimelik bir cümleyi bir kelimesini değiştirerek "mealen alıntı" hâline dönüştürmez. Bu cümlenin tırnak içinde italikle verilmemesi FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırılık teşkil eder.

Nihayet belirtelim ki sadece bu cümle değil, bu cümlenin içinde yer aldığı paragrafın bütünü de benden alınmadır. Ama maalesef paragrafın sonunda bana atıf yoktur.

ÖRNEK 52

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.309:

> ***c. Yetkiler Kamu Düzenine İlişkindir***
>
> İdare hukukunda, idarî makamların yetkileri "kamu düzeni (*ordre public)*"ne ilişkindir. Buna göre, iptal davasında yetki unsurundaki sakatlık, davanın her aşamasında taraflarca ileri sürülebileceği gibi mahkemece de re'sen dikkate alınır[189].
>
> [189] LAUBADÈRE/VENEZİA/GUDEMET, age., C.I, s.718; DE FORGES, age., s.50; AUBY/DRAGO, age., C.II, s.249; GÖZLER, age., C.I, s.637; GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.415.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.637:

> **5. İdare Hukukunda Yetkiler Kamu Düzenine İlişkindir.-** İdarî makamların yetkileri, "kamu düzeni (*ordre public*)"ne ilişkindir[10]. Bu şu anlama gelir: Bir idarî davada dava konusu işlemin yetki unsuru bakımından hu-

kuka aykırı olduğu iddiası, davacı tarafından davanın her aşamasında ileri sürülebilir[11] ve keza, hâkim tarafından davanın her aşamasında "re'sen (*d'office*)" dikkate alınabilir ve alınmalıdır[12].

10. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.718; De Forges, *op. cit.,* s.50; Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.249.
11. Conseil d'État, 11 Mayıs 1956, *Société française des transports Gondgrand frères,* RDCE, 1956, s.202 (Nakleden: Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.249).
12. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.249; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.718; De Forges, *op. cit.,* s.50 (Conseil d'État, 16 Temmuz 1915, *Couvenhes,* RDCE, 1915, s.239).

Yukarıdaki iki kutu karşılaştırılırsa Ramazan Çağlayan'ın alıntıyı gerçekte benden yaptığı görülür. Ama benim adımdan önce De Laubadère, Venezia ve Gaudemet'nin, De Forges'un ve Auby ve Drago'nun kitaplarına atıf yapıyor. Bu kitaplara ben de 10 nolu dipnotta atıf yapıyorum. Yazarın benim atıf yaptığım Fransızca kitaplara ve bu kitapların benim kullandığım baskılarına atıf yapması ne büyük rastlantı! Ortada aldatıcı mahiyette kaynak gösterme durumu vardır.

Örnek 52, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 52'de benden alındığını iddia ettiğim başlık ve keza başlık altındaki paragraftaki ifadeler ikinci baskıda değiştirilmiştir. Örneğin "*Yetkiler Kamu Düzenine İlişkindir*" başlığı "*Yetki unsurunun kamu düzeninden oluşu*" şekline büründürülmüştür. Ramazan Çağlayan bu başlık ve altındaki paragrafı değiştirmesi, birinci baskıda bu başlık ve paragrafta problem olduğunun kendisi tarafından da kabul edildiğini gösterir.

ÖRNEK 53

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.309:

d. Yetkiler Kullanılması Zorunlu ve Vazgeçilmezdirler

İdarî makamlar, kanunlarla verilen yetkileri kullanma yükümlülüğü altındadırlar[190]. Yetkiler, yetkileri kullanacak makamlara, sübjektif bir hak olarak

[190] DE FORGES, age., s.52; RİCCİ, age., s.63.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.635-636:

6. İdare Hukukunda Yetkiler Kullanılması Zorunlu, Vazgeçilmez ve Devredilmez Yetkilerdir.- İdarî makamlara verilen yetkiler, gerekli şartların gerçekleşmesi durumunda kullanılması zorunlu yetkilerdir. İdarî makamlar, "yetkilerini kullanma yükümlülüğü (*obligation d'exercer ses compétences*)" altındadırlar[14].

14. De Forges, *op. cit.,* s.52; Ricci, *op. cit.,* s.63.

Yukarıdaki kutuda görüleceği üzere Ramazan Çağlayan "*İdari makamlar, kanunlarla verilen yetkileri kullanma yükümlülüğü altındadır*" diye bir cümle kuruyor ve bu cümlenin kaynağını aynı sayfada 190 nolu dipnotta "De Forges, age, s.52; Ricci, age, s.63" şeklinde gösteriyor. Oysa gerçekte Ramazan Çağlayan, bu cümleyi benim *İdare Hukuku* kitabımın birinci cildinin 638'inci sayfasında bir ve ikinci satırlarında geçen "*idarî makamlar, yetkilerini kullanma yükümlülüğü altındadır*" cümlesinden almaktadır. Ama Çağlayan bana değil, benim kitabımda bu cümlenin kaynağı olarak gösterilen De Forges ve Ricci'ye atıf yapıyor.

Acaba Ramazan Çağlayan, bu cümleyi benden mi alıyor; yoksa gerçekten beni okumadan "De Forges, *op. cit.,* s. 52; Ricci, *op. cit.,* s.63"i okuyup onlardan alıp, onlara mı atıf yapıyor? Eğer Ramazan Çağlayan, bu cümleyi benden değil, gerçekten De Forges, *op. cit.,* s. 52; Ricci, *op. cit.,* s.63'den almışsa, benim Ramazan Çağlayan'dan özür dilemem gerekir. Ama bu durumda Ramazan Çağlayan'ın şu iki soruya cevap vermesi gerekir:

(1) Nasıl oluyor da, aynı cümleyi kurabiliyoruz? (Benim cümlem: "*İdarî makamlar, yetkilerini kullanma yükümlülüğü altındadır*". Çağlayan'ın cümlesi: "*İdari makamlar, kanunlarla verilen yetkileri kullanma yükümlülüğü altındadır*"). İki yazarın birbirinden habersiz olarak aynı şeyi düşünmeleri belki mümkündür; ama bunu aynı kelimelerle ifade etmeleri fevkalade düşük bir ihtimaldir.

(2) Yine bu cümlenin kaynağı olarak, onlarca Fransız yazar varken, nasıl oluyor da Ramazan Çağlayan ve ben aynı iki Fransız yazara atıf yapabiliyoruz? Keza bu iki yazarın söz konusu kitapları birden fazla baskı yapmış iken, nasıl oluyor da, ben ve Ramazan Çağlayan bu kitapların aynı baskılarına atıf yapabiliyoruz? Acaba Ramazan Çağlayan gerçekten De Forges'un kitabının 1991 baskısını gördü mü? Eğer gerçekten Ramazan Çağlayan, bu kitabın 1991 baskısını görmüş ise, Çağlayan'ın kitabının Bibliyografya kısmında (s. 671) De Forges'un kitabının niçin iki ayrı baskısı (1991 ve 1998) verilmektedir? Pek muhtemelen Ramazan Çağlayan atıf yaptığı De Forges, ve Ricci'nin kitaplarını fiziken görmemiştir.

Ortada gerçekte benden yapılmış bir alıntı, ama başkasına yapılmış bir atıf vardır. Alıntının bir yazardan yapılması, atıfın başka bir yazara yapılması, bir yandan kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma, diğer yandan da aldatıcı mahiyette kaynak gösterme hallerine vücut verir.

Örnek 53, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 53'te benden alındığını iddia ettiğim cümle Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci bas-

kısından çıkarılmıştır. Olsaydı ikinci baskının 370'nci sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu cümleyi ikinci baskıya almaması benim iddiamda haklı olduğumun bir kanıtıdır.

ÖRNEK 54

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.310:

e. Yetki Sakatlıkları Sonradan Düzeltilemez

İdarî işlemin yetkili makam tarafından yapılması gerekir. Yetkisiz bir kişi ya da makam tarafından yapılan işlem, hukuka aykırıdır, yetki yönünden sakattır. Bu şekilde yetkisiz makam tarafından yapılan sakat işlem, yetkili makamın onayı ya da icazeti ile hukuka uygun hale gelemez. Yetkili makamın sonradan verdiği onay, yetki unsurundaki sakatlığı ortadan kaldırmaz[193].

[193] DE FORGES, age., s.50; AUBY/DRAGO, age., C.II, s.252; GÖZLER, age., C.I, s.639.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.639:

7. İdare Hukukunda Yetki Sakatlıkları Sonradan Düzeltilemez.- Yetkisiz bir makam tarafından yapılan bir idarî işlem sakattır; bu sakatlık, yetkili makamın sonradan açıklayacağı iradesiyle giderilemez. Yani yetkili makamın yetkisiz makamın yaptığı işlemi onaylaması o işlemin sakatlığını ortadan kaldırmaz[17]. Zira, yetkili makamın sonradan verdiği onay, o işlemin ona izafe edilmesine imkân vermez.

17. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.252; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.718; De Forges, *op. cit.,* s.50.

Görüldüğü gibi alıntı benden yapılmış olmasına rağmen, benim adımdan önce iki Fransız yazara atıf vardır. Dikkat edileceği üzere Ramazan Çağlayan'ın 193 nolu dipnotunda De Forges ile Auby ve Drago'ya yapılan atıf benim 17 nolu dipnotumda aynen vardır. Bu atıflar, gerçekte Ramazan Çağlayan'ın bu kitapları görerek yaptığı atıflar değil, benim 17 nolu dipnotum üzerinden yapılmış transit atıflardır. Ortada aldatıcı mahiyette kaynak gösterme hâli bulunmaktadır.

Örnek 54, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 54'te benden alındığını iddia ettiğim cümle Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısından çıkarılmıştır. Olsaydı ikinci baskının 370'nci sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu cümleyi ikinci baskıya almaması benim iddiamı destekler niteliktedir.

ÖRNEK 55

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.310:

> ***2. Yetki Kurallarında İstisnalar***
>
> İdare hukukunda, yetkilerin kanunla verildiğini, kanunla verilmeyen yetkilerin kullanılamayacağını ifade etmiştik. Yine kanunla verilen yetkilerin, kanunda açıkça düzenlenmedikçe, başkasına devredilemeyeceğini söylemiştik. Ancak bu katı kurallara, öğreti ve içtihatla bazı istisnalar getirilerek yumuşatıldığı görülmektedir. Şimdi bu istisnalar üzerinde kısaca duralım.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.640:

> B. "YETKİ KURALLARI"NIN İSTİSNALARI
> (YETKİSİZLİĞİ GİDEREN HÂLLER)
>
> Yukarıda idare hukukunda yetkilerin ancak anayasa ve kanunla verildiğini, bir kimseye kanunla açıkça yetki verilmedikçe o kişinin yetkili olamayacağını ve kendisine yetki verilen kişinin yetkisinin o yetkiden ibaret olduğunu ve yetki sahibi kişinin yetkisini başkasına devredemeyeceğini söyledik. Ancak bu kurallar içtihat ve doktrin tarafından zamanla yumuşatılmış, bunlara bazı istisnalar getirilmiştir. … İşte şimdi bunları göreceğiz.

Ramazan Çağlayan kitabının 310 ilâ 317'nci sayfaları arasında "Yetki Kurallarının İstisnaları" başlığı, gerek içeriği, gerekse plânı itibarıyla benden alınmıştır. Önce plânının nasıl alındığını gösterelim:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.640-678:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.308-239:**
B. "Yetki Kuralları"nın İstisnaları	2. Yetki Kurallarında İstisnalar
1. Fiilî Memur Teorisi	a. Fiilî Memur Teorisi
a) Görünüş Teorisi: Görünüşte Memur	Görünüşte Memur
b) Zaruret Hâli Teorisi: Zarurî Memur	Zarurî Memur
2. Yetkilerin Paralelliği İlkesi	b. Yetkide Paralellik İlkesi
3. Yetki Devri	c. Yetki Devri
4. Vekâlet	d. Vekâlet
5. Cari İşlerin Yürütülmesi	

Yukarıdaki tablonun iki sütununun karşılaştırılmasından görüleceği gibi iki plân arasında gerek başlıklarda kullanılan kelimeler, gerekse başlıkların sırası bakımından ayniyet vardır. Benzer konuların benzer plân dahilinde incelenmesi normal ve olağandır. Ama bu derece benzerlik başka iki yazarın plânları arasında da görülen bir şey değildir.

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinin ilk fıkrasının ilk bendine göre iktibas, bir eserin "*bazı cümle ve fıkralarının*"

bir başka esere alınmasıyla sınırlıdır. Bir yazarın plânı, bir yazarın oluşturduğu bir sistem, bir başka yazar tarafından iktibas edilemez. Bir kitapta 7 sayfa uzunluğunda alıntı olamaz.

Bu düzeyde bir alıntı aynı zamanda adı geçen Kanunun 35'nci maddesinin ilk fıkrasının 3'üncü bendinde öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına da aykırılık teşkil eder. Çünkü, bu kısımda Ramazan Çağlayan, kendi oluşturduğu bir içeriği aydınlatmak için değil, bizatihi söz konusu kısmı işleyebilmek için benden alıntı yapmaktadır. Bu kısımda benden yaptığı alıntılar, çıkarılırsa, Ramazan Çağlayan'ın "*Yetki Kurallarının İstisnaları*" başlığı altında yaptığı açıklamalar çöker. Bu da, bu başlık altında benden yapılan alıntıların "yan unsur" olarak kalmadığını, bu başlığın "esaslı unsuru" haline geldiğini göstermektedir.

Örnek 55, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan, "Yetki Kurallarında İstisnalar" başlığını ikinci baskıdan çıkarmıştır. Olsaydı 371 ve devamı sayfalarda olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu başlığı ikinci baskıdan çıkarması bu başlığa ilişkin birinci baskıda problem olduğunun kendisi tarafından kabul edildiğini gösterir.

ÖRNEK 56

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.310:

> ***a. Fiili Memur Teorisi***
>
> Fiili memur teorisine göre, aslında kanunla yetki verilmemiş bir kişinin yaptığı işlemler, bazı şartların gerçekleşmesi halinde hukuka uygun kabul edilmektedir.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.I, s.640:

> **1. Fiilî Memur Teorisi**
>
> … Bu genel kurala Fransız yargı içtihatları tarafından "fiilî memur teorisi (*théorie des fonctionnaire de fait*)" denen bir teori ile istisna getirilmiştir. Bu teoriye göre, aslında yetkisiz olan bir kişinin bazı koşullarda yaptığı bir işlem geçerli olarak kabul edilmektedir.

Görüldüğü gibi alıntı benden yapılmıştır. Ama bana atıf yoktur.

Örnek 56, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısında fiilî memur tanımını, az çok değiştirmiş, ama yine de cümlenin sonunda bana atıf yapmıştır (İkinci Baskı, s.373, dipnot

230). Keşke aynı atıfı birinci baskıda da yapmış olsaydı. Ramazan Çağlayan ikinci baskıda bana atıf yapması, birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 57

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.310:

Fransız Danıştayı *Ducatel* davasında, idarenin binası içerisine yerleşmiş, ancak para tahsil etme yetkisi olmayan bir kişiye yapılan ödemelerin geçerli olduğuna karar vermiştir[196].

[196] Conseil d'État, 21 Temmuz 1876, *Ducatel*, S.1878.2.330, VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.II, s.304.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.641:

Fransız Danıştayı da *Ducatel* kararında idarenin binası içine yerleşmiş aslında para tahsil etme yetkisi olmayan kişiye yapılan ödemenin geçerli olduğuna karar vermiştir[24].

24. Conseil d'État, 21 Temmuz 1876, *Ducatel,* S., 1878.2.330 (Nakleden: Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.304).

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın cümlesi benim cümlemden alınmadır. Üstelik bu cümle tırnak içinde verilmeyi gerektirecek derecede benden alınmadır. 22 kelimelik bu cümlede, Ramazan Çağlayan'ın cümlesi ile benim cümlem arasında sadece üç kelime fark vardır. Ben "*içine*" demişim; Ramazan Çağlayan, "*içerisine*" diyor; ben "*aslında*" demişim, o "*ancak*" demiş; ben "*kişiye*" demişim o "*bir kişiye*" demiş. 22 kelimelik bir "aynen alıntı", bu alıntıdan üç kelime çıkarılarak "mealen alıntı" hâline dönüştürülemez. Ramazan Çağlayan'ın yaptığı bu şey, yazma ahlâkıyla bağdaşmaz ve FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırılık teşkil eder. Çünkü, "aynen alıntı"nın tırnak içinde italikle veya girintili paragraf olarak verilmesi gerekir. Ramazan Çağlayan buna uymamaktadır.

İyi niyetli okuyucular, Ramazan Çağlayan'ın burada bir Fransız Danıştayı kararını benim kitabı görmeden özetlemiş olabileceğini düşünebilirler. Şüphesiz, Fransız Danıştay bir kararını özetlemek benim tekelimde olan bir şey değildir. Ramazan Çağlayan da benim daha önce Türkçe özetlediğim bir kararı Türkçeye özet olarak çevirebilir: Ama bunu yaparken benden kopya çekmemesi, emek verip kararı kendisinin Türkçeye çevirmesi ve özetlemesi gerekir. Eğer Ramazan Çağlayan bunu yapmış olsaydı yaptığı çeviri benim çevirimle 22 üzerinde 19 oranında

ortak olmazdı. Zira 22 kelimelik bir metni iki yazarın birbirinden habersiz olarak 19 kelimesi aynı şekilde kurması bir rastlantı olamaz.

Daha da önemlisi, Ramazan Çağlayan benden yaptığı alıntının veriliş şekli bakımından hukuka aykırılık olduğu kadar, bu alıntı için gösterilen kaynakta da hukuka aykırılık vardır. Şöyle: Ramazan Çağlayan benden alınma olan bu cümlenin kaynağı olarak, 196 nolu dipnotta bana değil, Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapıyor. Alıntı bir Türk yazardan; atıf bir Fransız yazara. Gerçekte ise Ramazan Çağlayan, Vedel ve Delvolvé'nin kitabını pek muhtemelen fiziken görmemiştir. Ramazan Çağlayan'ın burada Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapmasının sebebi benim yukarıdaki kutuda görüldüğü gibi 24 nolu dipnotta Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapmamdır. Bu şunu gösteriyor ki, Ramazan Çağlayan'ın metni sadece ana metin itibarıyla değil, dipnotları itibarıyla dahi benden alınmadır.

Alıntıyı bir yazardan yapıp, atıfı bir başka yazara yapmak, bir yandan kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma (çünkü asıl yazara atıf yoktur); diğer yandan da aldatıcı mahiyette kaynak gösterme hâlini oluşturur.

Örnek 57, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan, ikinci baskıda *Ducatel* kararına ilişkin benden yaptığı alıntı ikinci baskıdan olduğu gibi çıkarılmıştır (Olsaydı 374'üncü sayfada olacaktı). Bu kararın çıkarılmış olması, birinci baskıdaki alıntının benden yapılmış olduğuna delil teşkil eder.

ÖRNEK 58

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.310-311:

***Zarurî Memur*:** Savaş, ihtilal, doğal afet gibi bazı olağanüstü durumlarda, aslında kamu görevlisi olmamakla beraber, kamu hizmetlerinin yürütülmesini üstlenen kişilere, zarurî memur denilmekte ve bunların yaptığı işlemler geçerli kabul edilmektedir[198]. Örneğin Fransız Danıştayı, İkinci Dünya Savaşı Sırasında işgal edilen St. Valéry-sur Somme beldesinin belediye meclis üyelerinin kaçması sonucu, yasal temele dayanmadan kendiliğinden oluşan ve belediye hizmetlerini yürütmeyi üstlenen *Comité des İntérêts Valériens* isimli kurulun işlemlerini, içinde bulunulan olağanüstü durum nedeniyle geçerli saymıştır[199].

[198] LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., c.I, s.725; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.II, s.304; GÖZLER, age., C.I, s.640-641; GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.445.

[199] Conseil d'Ėtat, 5 Mart 1948, *Marion et autres*, RDCE.1948, s.113, VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.II, s.304

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.641

b) Zaruret Hâli Teorisi: Zarurî Memur

Bazı olağanüstü durumlarda, kamu hizmetlerinin yürütülmesi zarureti karşısında yetkisi olmayan, hatta idareye tamamıyla yabancı kişilerin yaptığı, kamu yararının gerçekleştirilmesine yönelik bazı işlemlerin geçerli olduğu ve bu kişilerin "fiilî memur" olduğu kabul edilmektedir[28]. Örneğin Fransa'da İkinci Dünya Savaşında St.Valéry-sur-Somme beldesinin yabancı kuvvetler tarafından işgal edilmesi nedeniyle normal belediye organlarının kaçması sonucu ortaya çıkan boşluğu doldurmak için 1940 yılının Mayıs ayında kurulan ve hiçbir kanunî temeli bulunmayan *Comité des intérêts valériens* isimli bir komite, beldenin idaresini üstlenmiş, halkın ihtiyaçlarını karşılamak için yiyecek stoklayan tacirlerin stoklarına el koymuş ve bunları satmıştır.

28. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.725; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.304.

Yukarıdaki iki paragraf arasındaki benzerlik ortadadır.

Burada ayrıca şunu belirtmek isterim: Buradaki "fiilî memur" türüne "zarurî memur" ismini ilk defa ben verdim (*İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.641). Benim görebildiğim kadarıyla "zarurî memur" terimini benden önce kullanan ne Fransız, ne de Türk bir yazar vardır. Fransızca eserlerde benzer durum için "zarurî memur" değil, "fiili memur (*fonctionnaire de fait*)", "*théorie de l'urgence* (zaruret teorisi)", "*état d'urgence* (olağanüstü hâl)" gibi terimler gezmektedir. "Zarurî memur" teriminin Fransızcası "*fonctionnaire d'urgence*" olabilir ki, benim bildiğim kadarıyla Fransız idare hukuku literatürde böyle bir terim yoktur. Zaten genel Fransızcada böyle bir terim olsa olsa itfaiye erleri, ambulanslarda çalışan doktor ve hemşireler gibi normal memurları simgeler.

"Zarurî memur", bir sıfat tamlamasıdır ve bir tamlama olarak ne "zarurî" demektir; ne de "memur" demektir. İkisi bir araya gelerek yeni bir anlam oluşturur. Ve bu iki kelimeyi, belirli bir olguyu ifade etmek için, benim bildiğim kadarıyla benden önce kullanan Fransız veya Türk bir yazar yoktur. Dolayısıyla bu terimin isim babası benim. Bir yazarın orijinal bir buluşu olan bir terim, bir başka yazar tarafından ayrıca ve açıkça o yazara atıf yapılmaksızın kullanılamaz. Ramazan Çağlayan yaptığı alıntı ve verdiği dipnot ise şudur:

***Zarurî Memur*:** Savaş, ihtilal, doğal afet gibi bazı olağanüstü durumlarda, aslında kamu görevlisi olmamakla beraber, kamu hizmetlerinin yürütülmesini üstlenen kişilere, zarurî memur denilmekte ve bunların yaptığı işlemler geçerli kabul edilmektedir[198].

[198] LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., c.I, s.725; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.II, s.304; GÖZLER, age., C.I, s.640-641; GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.445.

İyi niyetli bir okuyucu, böyle bir alıntı ve atıftan "zarurî memur" terimi gibi hayatında ilk defa duyduğu özgün bir terimin Kemal Gözler tarafından bulunmuş bir terim olduğu mu anlıyor, yoksa bu terimin De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, Vedel ve Delvolvé, Gözübüyük ve Tan ve keza Gözler tarafından kullanılan bir terim mi olduğunu sanıyor? Ramazan Çağlayan "zarurî memur" terimini kullanırken metin içinde bu terimin ilk defa benim tarafından önerilmiş terim olduğu zikretmesi veya hiç olmaz ise dipnotta sadece bana atıf yapması gerekirdi.

Ramazan Çağlayan'ın dipnotta Venezia ve Gaudemet, Vedel ve Delvolvé'ye ve Gözübüyük ve Tan'a atıf yapması tipik bir aldatıcı atıf örneğidir; çünkü bu kitaplarda "zarurî memur" terimi geçmemektedir. Bu kitaplarda geçen terim "fiili memur (*fonctionnaire de fait*)" terimidir. Ramazan Çağlayan'ı dipnotta atıf yaptığı kaynakların neresinde "zarurî memur (*fonctionnaire d'urgence*)" teriminin geçtiğini göstermeye davet ediyorum.

Bu kitaplarda geçen terim, "zarurî memur" terimi değil, "fiilî memur" terimidir. Fiilî memur teorisini daha ileri götürerek onun bir alt ayrımına "zarurî memur" ismini ilk defa ben koydum, dolayısıyla "zarurî memur" terimi benim eserimdir.

Burada belirtelim ki, Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki alıntıya kaynak olarak gösterdiği

> LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., c.I, s.725; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.II, s.304;

şeklindeki atıf, benim kitabımın birinci cildinin 641'inci sayfasındaki

> 28. De Laubadère/Venezia/Gaudemet, age., *op. cit.,* c.I, s.725; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.304.

şeklindeki 28 nolu dipnottan alınmıştır. Aynı noktada Ramazan Çağlayan'ın ve benim aynı iyi yazarın eserine atıf yapmamız ve keza bu eserlerin pek çok baskısı var iken aynı baskılarına atıf yapmamız ne büyük rastlantı!

Örnek 58, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan, birinci baskıdaki (Birinci Baskı, s.310)

> ***Zarurî Memur*:** Savaş, ihtilal, doğal afet gibi bazı olağanüstü durumlarda, aslında kamu görevlisi olmamakla beraber, kamu hizmetlerinin yürütülmesini üstlenen kişilere, zarurî memur denilmekte ve bunların yaptığı işlemler geçerli kabul edilmektedir[198].

şeklindeki ifadeyi ikinci baskıda şu hâle büründürmüştür (ikinci baskı, s.373-374):

… savaş, ihtilal, doğal afet gibi bazı olağanüstü durumlarda, aslında kamu görevlisi olmayan bir kişinin kamu hizmetlerinin yürütülmesini üstlenmesi (*zaruri memur*)…

bu cümlenin sonunda Gözübüyük ve Tan'a, bana ve Vedel ve Delvolvé'ye atıf vardır. Oysa ne Gözübüyük ve Tan'da; ne de Vedel ve Delvolvé'de "zaruri memur" terimi vardır. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan ikinci baskısının 374'üncü sayfasında yer alan 231 nolu dipnot gerçeği yansıtmayan aldatıcı bir kaynak gösterme örneğidir.

ÖRNEK 59

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.311:

b. Yetkide Paralellik İlkesi

Yetkide kanunîlik ilkesi, içtihatla benimsenen[201] "yetkide paralellik ilkesi (*la règle du parallélisme des cmpétences)* " ile yumuşatılmıştır. Bu ilkeye göre, bir işlemin yapılmasında yetkili olan makam, kanunda aksine bir düzenleme yoksa aynı işlemin değiştirilmesi, ilgası ya da geri alınmasında da yetkilidir[202]. İlk işlemin (*acte initial*) negatifi şeklindeki bu ikinci işleme "karşıt işlem(*acte contraire)"* veya "tersine işlem (*acte inverse*)" denilir[203]. Kanunlar, genellikle sadece işlemi yapmaya yetkili makamı belirtirler. Aynı işlemin, değiştirilmesi, ilgası ya da geri alınması konusunda bir açıklık getirmezler. İşte bu gibi hallerde, yetkide paralellik ilkesi gereğince, işlemin değiştirilmesi, ilgası, ya da geri alınmasında da aynı makamın yetkili olduğu kabul edilir[204]. Bu halde işlem, yetkisizlik sebebi ile hukuka aykırı hale gelmiş olmaz.

[202] CHAPUS, Droit Atministratif, C.I, s.1072.

[203] CHAPUS, Droit Atministratif, C.I, s.1074.

[204] İşlemin yapıldığı tarihte yetkili olan makam, kaldırılmış ya da yetkiler yeni bir makama aktarılmış ise, işlemin değiştirlmesi ya da ilgası konusunda artık bu yeni makam yetkili olacaktır. Yetkisi kaldırılan önceki makam, tersine işlemleri yapamaz. Yaparsa işlem yetki yönünden hukuka aykırı olur.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.643-644:

2. Yetkilerin Paralelliği İlkesi

…Ancak, bu kural, "yetkilerin paralelliği ilkesi (*règle du parallélisme des compétence*)" ile yumuşatılmaktadır. Bu ilke şu anlama gelmektedir: Bir işlemin *yapılması* (*édiction*) için yetkili olan makam[38], kanunda aksine hüküm yoksa, o işlemin *değiştirilmesi* (*modification*), *ilgası* (*abrogation*) veya *geri alınması* (*retrait*) için de yetkilidir[39]. Kanunlar bir işlemi yapmak için yetkili olan makamı belirtirler; bu işlemi değiştirmek veya ortadan kaldırmak için yetkili makamın kim olduğu konusunda ise genellikle susarlar. İşte böy-

le durumlarda, işlemi yapmaya hangi makam yetkiliyse, o makamın, o işlemi değiştirmeye veya kaldırmaya da yetkili olduğu kabul edilmektedir[40]. Örneğin kanun bir memurun atanması konusunda bir makama yetki vermiş, ancak bu memurun görevden alınması konusunda susmuş ise, bu memuru görevden alma yetkisi de atama yetkisine sahip makama aittir. Bu makam, ilk işlemin negatifi niteliğinde olan bir ikinci işlem ile bu yetkisini kullanır[41]. Bu ikinci işleme "karşıt işlem (*actus contrarius*[42]*, acte contraire*[343]" veya "tersine işlem (*acte inverse*)"[44] denir.

38. İşlemin yapıldığı tarihte yetkili olan makamın yetkisi kaldırılmış ve bu yetki kanunla bir başka makama verilmiş olabilir. Bu durumda artık işlemi değiştirme veya ilga etme yetkisi, işlemi yapan makama değil, yeni kanuna göre yetkili olan makama aittir. Örneğin Sağlık Bakanlığı tarafından yapılan bir işlem daha sonra İçişleri Bakanlığının görev alınana verilmişse, artık Sağlık Bakanı tarafından yapılan işlem, sağlık bakanı tarafından değil İçişleri Bakanı tarafından değiştirilebilir, ilga edilebilir veya geri alınabilir (Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1095).
39. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1095; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.718; De Forges, *op. cit.,* s.52.
40. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1094.
41. *Ibid.*
42. Stassinopoulos, *op. cit.,* s.100.
43. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1096.
44. *Ibid.*

Yukarıdaki iki kutu karşılaştırılırsa Ramazan Çağlayan'ın açıklamalarının gerçekte Chapus'den değil, benden alındığı görülecektir. Ama Ramazan Çağlayan bana değil, Chapus'ye atıf yapmaktadır. Eğer Ramazan Çağlayan benim kitabımdan değil doğrudan doğruya Chapus'nün kitabından alıntı yapıyor olsaydı söz konusu cümleler, kaçınılmaz olarak farklı olurdu. Gerçekte Ramazan Çağlayan, bu kısımları Chapus'den değil, benden almaktadır. Chapus'ye yapılan atıflarda sayfa numaralarının farklı olması, benim Chapus 15'nci baskısını, Ramazan Çağlayan'ın 14'üncü baskısını kullanıyor olmasındandır.

Yukarıdaki metnin Chapus'den değil, benim kitabımdan alınma olduğu konusunda bir de ek kanıtımız vardır: Ramazan Çağlayan'ın 311'inci sayfasında yer alan 204 nolu dipnot benim kitabımın 643'üncü sayfasındaki 38 nolu dipnottan alınmadır. Ama bana yapılmış bir atıf yoktur.

Burada şu hususun altını çizmek isterim: Ramazan Çağlayan'ın sadece ana metinde değil, bu ana metne bağlı olan dipnotların dahi benden alınmış olması, usûlsüz alıntının tartışmasız bir kanıtıdır. İki yazarın hem ana metinde aynı şeyleri, hem de dipnotta aynı şeyleri yazması ihtimal dışı bir şeydir ve böyle bir şey, ikinci yazarın birinci yazardan hem ana metni, hem de dipnotu aldığına karine teşkil eder.

Örnek 59, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan, ikinci baskıda benden alındığını iddia ettiğim paragrafı bütünüyle değiştirmiştir. Dahası yukarıda savunmasında zadece Chapus'den aldığını iddia ettiği bu paragraf sonunda gerçekte bu alıntıyı aldığı diğer yazarlara ve bana gerekli atıfı yapmıştır. Keza yukarıda eleştirdiğimiz 204 nolu dipnot da ikinci baskıdan çıkarılmıştır. Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı ikinci baskıda yeniden yazması, 204 nolu dipnotu çıkarması ve gerekli atıfları yapması, bu paragrafa ilişkin birinci baskıda problem olduğunun kendisi tarafından da kabul edildiğini gösterir.

ÖRNEK 60

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.311:

> ***Yetkide paralellik ilkesine uyulmaması, işlemi yetki yönünden hukuka aykırı kılar ve iptali gerekir.*** Danıştay 1985 tarihli bir kararında, yetkide paralellik ilkesini şu şekilde uygulamıştır: "*…Atanması Millî eğitim ve Spor Bakanlığınca yapılan davacının görevine son verilmesi yolundaki işlemin, aynı makamca tesis edilmesi gerekli iken, valilikçe tesis edilmesinde, idarî işlemlerde usulde paralellik ilkesi*[205]*uyarınca yetki yönünden mevzuata uyarlık görülmediğinden iptali gerekir…*"[206].
>
> [205] Kararda "usulde paralellik ilkesi" denmiş ancak "yetkide paralellik ilkesi" denilmeliydi.
>
> [206] Danıştay Beşinci Dairesi, E.1985/21, K.1985/1229, T.09.05.1995, DD.60-61, s.230.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.644-645:

> Yetkilerin paralelliği ilkesine uyulmaması işlemi yetki bakımından sakatlar ve iptal edilmesi sonucunu doğurur…
>
> Danıştay Beşinci Dairesi, 9 Mayıs 1985 tarih ve E.1985/21, K.1985/1229 sayılı kararında şöyle demiştir:
>
> > "Atanması Millî Eğitim ve Spor Bakanlığınca yapılan davacının görevine son verilmesi yolundaki işlemin aynı makamca tesis edilmesi gerekli iken, valilikçe tesis edilmesinde idarî işlemlerde usûlde paralellik ilkesi[46] uyarınca yetki yönünden mevzuata uyarlık görülmediğinden iptali gerekir" [47].
>
> 46. Burada "usûlde paralellik ilkesi" değil, "yetkide paralellik ilkesi" denmeliydi.
> 47. Danıştay Beşinci Dairesi, 9 Mayıs 1985 Tarih ve E.1985/21, K.1985/1229 Sayılı Karar, *Danıştay Dergisi,* Sayı 60-61, s.230 (Nakleden: Gözübüyük ve Tan, *op. cit.,* c.II, s.458).

Görüleceği gibi Ramazan Çağlayan da, ben de aynı Danıştay kararının aynı cümlesini veriyoruz. Eğer Ramazan Çağlayan alıntı yaptığı bu kararı, benim kitabıma bakmaksızın, kendisi *Danıştay Dergisi*nden bulmuş ve pek çok cümle içeren bu karardan diğer cümleleri değil de bu

cümleyi almış ise, benim diyebileceğim bir şey olamaz. Zira FSEK, m.31 uyarınca yargı kararlarından "faydalanmak serbesttir". Ben bir Danıştay kararından alıntı yapıyorum diye o Danıştay kararı benim malım haline gelmez.

Ancak yukarıdaki iki kutunun karşılaştırılırsa, durumun bu olmadığı görülür. Yukarıdaki kutuda Ramazan Çağlayan örnek olarak gösterdiği Danıştay kararını gerçekte kendisi bulmamıştır. Gerçekte bu kararı, *Danıştay Dergisi*nden değil, benim kitabımdan almıştır.

Bu iddiamı ispat için şu iki hususu gösterebilirim: Söz konusu karar daha uzun bir karardır. Ramazan Çağlayan, bu kararı benim kitabımdan değil de, 296 nolu dipnotta düzmece olarak gösterdiği gibi *Danıştay Dergisi*nden almış olsa idi, pek muhtemelen bu kararın bir başka cümlesini de alırdı. Bu kararın *Danıştay Dergisi*nden değil, benim kitabımdan alınma olduğunun tartışmasız kanıtı ise benim bu karara eleştiri olarak düştüğüm "*Burada 'usûlde paralellik ilkesi' değil, 'yetkide paralellik ilkesi' denmeliydi*" şeklindeki 46 nolu dipnotumun, Ramazan Çağlayan'da 205 nolu dipnot olarak aynen yer almasıdır. Haliyle benim bu eleştiri dipnotum, Danıştay kararının Danıştay Dergisinden yayınlanan orijinal halinde yoktur. 205 nolu dipnot, Ramazan Çağlayan'ın benden alıntı yaptığının tartışmasız kanıtıdır. Bir rastlantı sonucu, aynı kelimeden sonra, aynı dipnotu vermemizin imkân ve ihtimali yoktur. Ortada "deveyi hamuduyla götürmek" misali bir alıntı vardır. Dolayısıyla burada kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma hâli vardır.

Yukarıda pek çok yerde gösterdiğimiz gibi Ramazan Çağlayan, gerçekte benden aldığı teorik bilgiler için bana değil, Fransız yazarlara atıf yapmaktadır. Ramazan Çağlayan bu eğilimini Türk Danıştay kararlarını aktarırken de sürdürmektedir: Danıştay kararında geçen cümleleri gerçekte benim kitabımdan aktarmakta, ama bana değil, gerçekte pek muhtemelen fiziken görmediği *Danıştay Dergisi*ne atıf yapmaktadır. Bu husus göstermektedir ki, Ramazan Çağlayan, benden alıntı yapıp gerçekte görmediği kaynaklara atıf yapma yöntemini sistemli olarak kullanmaktadır.

Yargı Kararlarından Alıntı Yapılması Hakkında Bir Not

FSEK, m.31 uyarınca yargı kararlarından "faydalanmak serbesttir". Dolayısıyla benim alıntı yaptığım bir mahkeme kararından, bana atıf yapmaksızın Ramazan Çağlayan da alıntı yapabilir. Ama binlerce mahkeme kararının içinde konuyla ilgili olan kararın bulunması ve tahlil edilmesi de "fikrî çalışma"dır. Kararın kendi metni değil, ama bu metinden konuyu örneklendiren bir cümlenin seçilip alınması ve teorik açıklamaların olduğu yerde bağlamına uygun olarak verilmesi, bunu yapan yazar bakımından korunmaya değer bir emektir.

Bir yazar, konuyla ilgili yargı kararını, binlerce karar içinde kendisi arayarak bulmamış ise, bu kararın varlığını okuduğu bir başka kitaptan öğrenmiş ise, dürüstlük ve emeğe saygı gereği, kararın künyesini verdikten sonra, bu kararı gördüğü kaynağı da karardan sonra parantez içinde veya "aktaran" veya "nakleden" kelimelerinden sonra belirtmesi uygun olur. Nitekim ben bütün Fransız Danıştayı kararlarının künyesini verdikten sonra, gerçekte bu kararı gördüğüm kaynağı parantez içinde veya "nakleden" kelimesinden sonra veriyorum. Çünkü böyle bir durumda söz konusu Fransız Danıştayı kararını, binlerce karar arasından ilk ben keşfetmedim. Bir Fransız yazardan okuyarak onu fark ettim. Aynı şekilde Türk Danıştayı kararlarında da aynı şeyi yaptım. Kendi bulmadığım, başka yazarların kitaplarından gördüğüm Danıştay kararlarından alıntı yaparken dipnotta kararın künyesini verdikten sonra ayrıca parantez içinde bu kararı gördüğüm yazara atıf yaptım. Örneğin yukarıda tartışma konusu yaptığım Danıştay kararını ben dipnotta kaynağını şu şekilde göstermişim:

47. Danıştay Beşinci Dairesi, 9 Mayıs 1985 Tarih ve E.1985/21, K.1985/1229 Sayılı Karar, *Danıştay Dergisi,* Sayı 60-61, s.230 (Nakleden: Gözübüyük ve Tan, *op. cit.,* c.II, s.458).

Bu şekildeki bir atıf şu anlama gelir: Ben bu kararı kendim bulmadım. Gözübüyük ve Tan'ın kitabından gördüm. Böylece binlerce karar içinde arayıp bu kararı bulan Gözübüyük ve Tan'ın hakkını teslim etmiş oluyorum.

Ramazan Çağlayan bunu yapmıyor. Neredeyse Ramazan Çağlayan'ın kitabında kullandığı gerek Fransız ve gerekse Türk Danıştay kararlarının hepsi, orijinal mahkeme kararı dergilerinden değil, başka yazarların kitaplarından ve çoğunlukla da benim kitabımdan alınmadır. Ama Ramazan Çağlayan bana veya başka yazarlara değil, sadece Fransız ve Türk Danıştayı kararları dergilerinin orijinallerine atıf yapıyor.

Yeri geldikçe aşağıda bu konuda başka örnekler de vereceğim. Ama şimdiden okuyucunun dikkatini çekmek isterim ki, Ramazan Çağlayan'ın örnek olarak verdiği yargı kararları ile benim verdiğim yargı kararlarını karşılaştırınca şunu görüyoruz: Sayfalarca uzunluğundaki bir karardan ben de Ramazan Çağlayan da daima aynı pasajı, aynı cümleleri alıyoruz. Mesela ben kararın 35'inci cümlesini almış, 36'ncı cümlesini çıkarmış, 37'nci cümleyi almış isem Ramazan Çağlayan da aynı şeyi yapıyor. Yüzlerce cümlelik bir yargı kararından aynı iki cümlenin alınması, bu iki cümle arasındaki bir cümlenin atılması bir rastlantı olamaz. Benim karardan alıntı yaparken almayıp üç nokta ile atladığım kısımları Ramazan Çağlayan da daima üç nokta ile atlıyor. Eğer bu kararlar gerçekten benden alınmamış olsaydı, Ramazan Çağlayan'ın emek vererek kendisi-

nin bulduğu kararlar olsaydı, Ramazan Çağlayan alıntıladığı cümleler, benim alıntıladığım cümlelerden az çok farklı olurdu; keza üç nokta ile atladığımız kısımlar da az çok farklı olurdu.

Burada tekrar belirtmek isteriz: Şüphesiz, bir yargı kararı, o karardan ilk alıntı yapan yazarın malı değildir. O kararı başka yazarlar da kullanabilir. Ama bunun için oturup, sayfalarca uzunluğunda olan yargı kararını kendilerinin okumaları, karardan alıntı yapacakları kısmı kendilerinin seçmeleri, özet yapacaklarsa, bu özeti kendi cümleleriyle yapmaları gerekir. Sayfalarca uzunluğundaki bir Danıştay kararından bir yazarın seçtiği cümle veya yaptığı özet, o yazarın emeğinin ürürüdür ve FSEK anlamında o yazarın hususiyetini gösteren bir eserdir ve bir fikri eser olarak korunur.

Örnek 60, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan, birinci baskıda benden alıp kaynağını göstermeksizin benden aktardığı Danıştay Beşinci Dairesinin, 9 Mayıs 1985 tarih ve E.1985/21, K.1985/1229 sayılı kararını ikinci baskıya almamış, onun yerine Danıştay Beşinci Dairesinin, 31 Ekim 1996 tarih ve E.1994/3722, K.1994/3278 sayılı kararını almıştır. Ramazan Çağlayan benden alındığını iddia ettiğim kararı ikinci baskıda çıkarmış olması anlamlıdır. Ama ikinci baskıda Ramazan Çağlayan birinci baskıda benden alınmış olduğuna delil olarak sunduğum 205 nolu dipnotu biraz değiştirerek ikinci baskıda 235 nolu dipnot (s.374) olarak koymuştur.

ÖRNEK 61

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.312:

> ***Kanun aksini öngörmüşse, yetkide paralellik ilkesi geçerli değildir.*** Daha önce de ifade edildiği gibi, yetkide paralellik ilkesi, içtihatla kabul edildiğinden, kanun her zaman aksine bir düzenleme getirebilir. Şayet kanunla aksine bir düzenleme getirilmiş ise, yetkide paralellik ilkesi uygulanamaz.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.647:

> *Kanun Aksini Öngörmüşse Yetkilerin Paralelliği İlkesi Geçerli Değildir.*- Yetkilerin paralelliği ilkesi, içtihat yoluyla kabul edilmiş bir ilkedir. Dolayısıyla bu ilkenin aksi kanunla öngörülebilir. Eğer bir kanun bir işlemin değiştirilmesi veya ortadan kaldırılması yetkisini bir başka makama vermiş ise, o işlemi yapan makamın o işlemi değiştirmeye veya kaldırmaya haliyle yetkisi yoktur.

Görüldüğü gibi yukarıdaki paragraf, başlığı ile birlikte benden alınmıştır. Metinde bir takım farklıkların olması, bu paragrafın benden alınmış olduğu gerçeğini değiştirmez. Zira, alıntının "aynen olması" şart değildir[18]; ana unsuru aynı olmak şartıyla, yazarın kendi cümleleriyle bir başka yazardan aktardığı bir fikir de bir alıntıdır ki buna "mealen alıntı" denir ve bunun için de kaynak gösterilmesi gerekir. Ortada kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma durumu vardır.

Örnek 61, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan, ikinci baskıda "yetkide paralellik ilkesi" tanımını kendi ifadeleriyle yapmış bana da dipnotta (dipnot 233, 234) da gerekli atıfı yapmıştır. Mesela birinci baskıda atıfsız olarak noktası virgülüne benden alınmış "*kanun aksini öngörmüşse yetkilerin paralelliği ilkesi geçerli değildir*" cümlesinin yerine "*yetkide paralellik ilkesi, kanunda aksine bir düzenleme yoksa geçerlidir*" cümlesini yazmış ve üstelik bu cümlenin sonunda 234 nolu dipnotuyla bana gerekli atıfı yapmıştır. Birinci baskıda ile ikinci baskı arasında Örnek 61'e ilişkin şöyle bir fark var: Ramazan Çağlayan, birinci baskıda benden aynen aldığı bir cümle için bana atıf yapmaz iken, ikinci baskıda kendi ifadesiyle kurduğu aynı cümle için bana atıf yapmıştır.

ÖRNEK 62

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.314:

Bu bağlamda, idarî vesayet yetkisinin de, münhasır bir yetki olduğunu ve başkasına devredilemeyeceğini düşünmekteyiz[217]. Ancak Danıştay 1996 tarihli bir kararında, İçişleri Bakanının belediyeler üzerindeki vesayet denetimi yetkisini, valilere devredebileceğine karar vermiştir[218].

217 GÖZLER, age., C.I, s.659.

218 Danıştay Sekizinci Dairesi, E.1995/860, K.1996/3398, http://www.danistay.gov.tr.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.I, s.659-660:

Yetki devrinin istisnaîliği ve dar yorumlanması gereği nedeniyle vesayet yetkisinin devredilemeyecek bir yetki olduğunu söyleyebiliriz.

Ancak Danıştay Sekizinci Dairesi 25 Kasım 1996 tarih ve E.1995/860, K.1996/3398 sayılı kararıyla İçişleri Bakanının belediyeler üzerinde sahip olduğu vesayet yetkisini valilere devredebileceğine karar vermiştir[86]. Kanımızca bu karar yanlıştır. Vesayet yetkisi devredilemeyecek nitelikte bir yetkidir.

86. Danıştay Sekizinci Dairesi, 25 Kasım 1996 Tarih ve E.1995/860, K.1996/3398 Sayılı Karar (*Kazancı Danıştay Kararları CD'si*).

18. Tekinalp, *op. cit.*, s.156.

Yukarıdaki kutuda görüleceği üzere Ramazan Çağlayan "*Vesayet yetkisinin.. başkasına devredilemeyeceği düşünmekteyiz*" diyor ve dipnotta bana atıf yapıyor. Ramazan Çağlayan'ın da atıf yaparak kabul ettiği gibi bu düşünce kendisinin değil, benim düşüncemdir; o halde Ramazan Çağlayan'ın bu cümleyi "*düşünmekteyiz*" diye bitirmesi stil açısından eleştirilecek bir husustur. Böyle durumda ana metinde "düşünmekteyiz" demek yerine "Kemal Gözler böyle düşünmektedir" demek daha doğru olacaktır.

Ayrıca yukarıda alıntıdan sonra Ramazan Çağlayan'ın verdiği Danıştay kararı da kendisi tarafından özetlenmemiş, benim yaptığım özet aktarılmak suretiyle verilmiş ama bana atıf yapılmamıştır. Söz konusu Danıştay kararının nasıl benim yaptığım özetten aktarılmış olduğunu ayrıntısıyla göstermek isterim. Söz konusu Danıştay kararı Ramazan Çağlayan da şu şekilde özetlenmektedir (Birinci Baskı, s.314):

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.314:

Ancak Danıştay 1996 tarihli bir kararında, İçişleri Bakanının belediyeler üzerindeki vesayet denetimi yetkisini, valilere devredebileceğine karar vermiştir[218].

[218] Danıştay Sekizinci Dairesi, E.1995/860, K.1996/3398, http://www.danistay.gov.tr.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.659-660:

Ancak Danıştay Sekizinci Dairesi 25 Kasım 1996 tarih ve E.1995/860, K.1996/3398 sayılı kararıyla İçişleri Bakanının belediyeler üzerinde sahip olduğu vesayet yetkisini valilere devredebileceğine karar vermiştir[86].

86. Danıştay Sekizinci Dairesi, 25 Kasım 1996 Tarih ve E.1995/860, K.1996/3398 Sayılı Karar (*Kazancı Danıştay Kararları CD'si*).

Görüldüğü gibi yukarıdaki iki cümle kararın künyesini uzun ve kısa yazmak dışında noktası virgülüne aynıdır. Dolayısıyla söz konusu Danıştay kararının özetlemesini Ramazan Çağlayan kendisi yapmamıştır; bu özeti benden almış, ama bana atıf yapmamıştır.

Ben bir Danıştay kararını özetleme yetkisinin benim tekelimde olduğunu iddia etmiyorum: Ramazan Çağlayan da daha önce benim tarafından özetlenmiş bir Danıştay kararını bana atıf yapmaksızın özetleyebilir. Ama bu özeti emek verip kendisinin yapması gerekir: Bana atıf yapmadan benim özetimi noktası virgülüne alamaz.

Yargı kararının kendisi FSEK'in koruması altında değildir; ama bu yargı kararından bir yazarın kendi cümleleriyle yaptığı bir özet, bir ma-

kine tarafından yapılmadığına göre, özeti yapan yazarın hususiyetini yansıtır ve dolayısıyla tartışmasız bir fikrî eserdir ve FSEK'in koruması altındadır. Bu nedenle Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki özeti benden noktası virgülüne yapıldığına ve bana atıf yapılmadığına göre benim fikri haklarımı ihlâl eder.

Örnek 62, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 62 ikinci baskıda şu hâle gelmiştir:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* İkinci Baskı, s.372:

Örneğin idarî vesayet yetkisinin, münhasır bir yetki olduğu ve başkasına devredilemeyeceği ifade edilmektedir[222]. Ancak Danıştay 1996 tarihli bir kararında, bakanın belediyeler üzerindeki vesayet denetimi yetkisini, valilere devrini hukuka uygun bulmuştur[223].

[222] GÖZLER, age., C.I, s.659.
[223] Danıştay Sekizinci Dairesi, E.1995/860, K.1996/3398, http://www.danistay.gov.tr (GÖZLER, age., C.I, s.660).

Birinci baskıyla ikinci baskı arasında şu farklılıklar var:

(1) Birinci cümlenin sonu "düşünmekteyiz" diye bitmiyor; "ifade edilmektedir" diye bitiyor. Demek ki, Ramazan Çağlayan da birinci baskıdaki "düşünmekteyiz" ifadesinin problemli olduğunu kabul etmiştir.

(2) "Ancak" diye başlayan ikinci cümle, yukarıda açıklandığı gibi birinci baskıda noktası virgülüne benden alınma iken, ikinci baskıda bu ifade değiştirilmiş; yani Ramazan Çağlayan söz konusu Danıştay kararını kendi ifadesiyle özetlemiştir. Üstelik buna rağmen kendi ifadesiyle yapılan bu özetin dahi benden alınmış olduğunu göstermek üzere söz konusu Danıştay kararına atıf yapılırken *223 nolu dipnotun sonunda parantez içinde benim adım da zikredilmiştir.* Ortada iki değişik Ramazan Çağlayan var: İkinci baskıda kendi ifadesiyle yaptığı yargı kararı özeti için dahi bana atıf yapan bir Ramazan Çağlayan; birinci baskıda ise, benden noktası virgülüne aldığı bir cümle için bana atıf yapmayan bir Ramazan Çağlayan. Ramazan Çağlayan ikinci baskıda gösterdiği bu hassasiyeti birinci baskıda göstermiş olsaydı, ben birinci baskı kitaptan olsa olsa memnuniyet duyardım.

ÖRNEK 63

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.314:

> ***Yetki devrinin sürekliliği:*** Yetki devri, makama yapılan bir devir olduğundan, yetkiyi devreden veya devralan kişi değişse bile, yetki devri devam eder. Başka bir ifadeyle yetki devri, ikinci bir yazı ile geri alınıncaya kadar varlığını korur. Örneğin bakan, bir yetkiyi müsteşarına devretmiş ise, bakan veya müsteşar değişse bile, yetki devri varlığını korur. Yeni bakan, ikinci bir yazı ile yetki devrini geri almadıkça, önceki bakanın yaptığı yetki devri geçerliliğini korur.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.665:

> Bundan şu sonuç ortaya çıkmaktadır: İktidar devrinde devreden ve devralan makamdaki kamu görevlisi değişse de, iktidar devri kaldırılmadıkça devam eder[104]. Örneğin bir bakan, kendisine verilmiş yetkileri iktidar devri yoluyla bakanlık müsteşarına devretmiş ise, söz konusu bakan veya bakanlık müsteşarı olan kişi değişmiş olsa bile devredilmiş yetkiler yeni müsteşar tarafından kullanılmaya devam olunur. Buna karşılık, imza devri kişiden kişiye doğru yapıldığı için, yetkiyi devreden veya devralan kişi değiştiğinde, yetki devri de kendiliğinden sona erer[105].

Yukarıdaki iki kutunun karşılaştırılmasından görüleceği gibi, alıntı benden yapılmış, ama bana atıf yapılmamıştır.

Örnek 63, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan, benim kitabımdan kaynağı gösterilmeden alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Olsaydı kitabın ikinci baskısının 371-372'nci sayfalarında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu paragraf ikinci baskıya almaması, bu paragrafta problem olduğunu kendisinin de kabul ettiğini gösterir.

ÖRNEK 64

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.314:

> Danıştay'ın 1989 tarihli bir kararında, konu yanlış değerlendirilmiştir. Dava konusu olayda bakan, 1981 yılında, bazı görevlilerin naklen atanma yetkisini müsteşara devretmiştir. Bakan ve müsteşar değiştikten sonra 1989 yılında müsteşar bu yetki devrine dayanarak, bir naklen atama işlemi yapmıştır. Bu işleme karşı açılan davada Danıştay şu karı vermiştir:

"...Bakılan davada her ne kadar davacının nakli işlemi, 1981 yılında bakan tarafından müsteşara yapılan yetki devrine dayanılarak tesis edilmiş ise de, işlemin tesisi anında eski bakan görevde olmadığından, yukarıda açıklandığı şekilde, naklen atama yetkisi artık müsteşardan çıkmış ve asıl sahibi olan bakana dönmüştür. Yasal olarak yeni bakanın kullanması gereken yetkinin, eski bir yetki devrine istinaden müsteşar tarafından kullanılması mevzuata aykırıdır..."[219].

Danıştay'ın bu kararı haliyle yanlıştır. Zira yetki devrinde, yetkiyi devreden değişse bile, ikinci bir yazı ile devredilen yetki geri alınmadıkça, yetki devri geçerliliğini korur. Nitekim Danıştay Beşinci Dairesi, bu yanlışı karar düzeltme aşamasında fark ederek kararını düzeltmiştir.

[219] Danıştay Beşinci Dairesi, E.1989/2735, K.1989/2266, T.13.12.1989, DD.78-79, s.266.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.666:

Örnek Karar: 15 Aralık 1981 tarihli bir işlemle Sağlık Bakanı, Sağlık Bakanlığında çalışan belirli görevlilerin naklen atanması yetkisini Sağlık Bakanlığı müsteşarına devretmiştir. Gerek Bakan, gerek müsteşar değiştikten ve aradan yıllar geçtikten sonra 1989 yılında Sağlık Bakanlığı Müsteşarı, Şanlıurfa İl Sağlık Müdürlüğünde kimya mühendisi olarak çalışan bir memuru, Muş İl Sağlık Müdürlüğüne naklen atamıştır. İlgili kişi, bu naklen atama işlemine karşı, Van İdare Mahkemesinde iptal davası azmıştır. Van İdare Mahkemesi naklen atamaya Sağlık Bakanının yetkili olduğu gerekçesiyle naklen atama işlemini yetki yönünden hukuka aykırı bularak iptal etmiştir. Davalı idare, müstearın naklen atama işlemi bakımından yetkisiz olmadığını, müsteşarın naklen atama işleminin 1981 yılında Bakan tarafından müsteşara yapılan yetki devrine dayandığını ileri sürerek kararı temyiz etmiştir. Danıştay Beşinci Dairesi 13 Aralık 1989 tarih ve E.1989, K.1989/2266 sayılı kararıyla temyiz başvurusunu reddederek, Van İdare Mahkemesinin bu kararını şu gerekçeyle onamıştır:

> "Bakılan davada her ne kadar davacının nakli işlemi, 1981 yılında bakan tarafından müsteşara yapılan yetki devrine dayanılarak tesis edilmiş ise de, işlemin tesisi anında eski bakan görevde olmadığından, yukarıda açıklandığı şekilde, naklen atama yetkisi artık müsteşardan çıkmış ve asıl sahibi olan bakana dönmüştür. Yasal olarak yeni bakanın kullanması gereken yetkinin, eski bir yetki devrine istinaden müsteşar tarafından kullanılması mevzuata aykırıdır" [106].

Danıştay Beşinci Dairesinin bu kararı haliyle yanlıştır. Yetki devri, devreden makamın görevinin sona ermesiyle sona ermez. Nitekim, Danıştay Beşinci Dairesi yaptığı bu hatanın farkına vararak kararda düzeltme yolunda bu kararını düzeltmiş ve "yetki devrinde bulunan Bakanın işlemin tesisi sırasında görevden ayrılmış olması... yetki devrinin kendiliğinden sona ermesini gerektiren bir hâl olarak kabul edilmeyeceğine" karar vermiştir[107].

105. Danıştay Beşinci Dairesi, 13 Aralık 1989 Tarih ve E.1989/2735, K.1989/2266 Sayılı Karar, *Danıştay Dergisi,* Sayı 78-79, s.266 (Gözübüyük ve Tan, *op. cit.,* c.II, s.436; Karavelioğlu, *op. cit.,* c.I, s.154).

107. Danıştay Beşinci Dairesi, 20 Mayıs 1993 Tarih ve E.1989/2727 ve K.1989/2113 (K.D) Sayılı Karar (Karavelioğlu, *op. cit.*, c.I, s.157-158).

İki kutu arasındaki benzerlik ortada. Şüphesiz, bir Danıştay kararından Ramazan Çağlayan da alıntı yapabilir. Ama benim ve Ramazan Çağlayan'ın sayfalarca uzunluğundaki Danıştay kararından aynı iki cümleyi almamız ne büyük rastlantı! Bu iki cümlenin bağlamı, yani kendisinde önce ve sonra gelen açıklama paragrafları dikkate alınırsa, benim kitabımdan aktarılmış olduğu kolayca anlaşılır.

Üslûp Hakkında Bir Not.- Burada şu hususun da altını çizmek isterim: Ben 2002'de "*Danıştay Beşinci Dairesinin bu kararı haliyle yanlıştır*" cümlesini kurmuşum; 2011'de Ramazan Çağlayan, "*Danıştay'ın bu kararı haliyle yanlıştır*" cümlesini aynen kuruyor. "*Danıştayın bu kararı haliyle yanlıştır*" gibi bir cümle, benim ifade tarzımı yansıtıyor. Bu benim üslûbumdur. Bu arada belirtmek isterim ki, sadece burada değil, kitabının daha pek çok yerinde Ramazan Çağlayan'ın kurduğu cümleler, sadece içerik olarak değil, üslûp olarak dahi benden alınmadır. Benim kitaplarımı okuyanların çok iyi bildiği gibi, benim paragraflarımda art arda gelen *çünkü*ler, *zira*lar, *keza*lar, *nitekim*ler, *haliyle*ler, *dolayısıyla*lar vardır. Tekrarlayan bu ifadeler pek çok okuyucum tarafımdan eleştirilmektedir. Ben bu tekrarlayan ifadelerden zaman zaman kurtulmak veya hiç olmazsa daha az kullanmak istedim. Ama olmadı. Çünkü bunlar benim bir hususiyetim; elimde olmadan bunları kullanıyorum; bunlar benim akıl yürütme biçiminin ayrılmaz parçaları. Ramazan Çağlayan'ın kitabını okurken hayretle görüyorum ki, sayın Çağlayan, sadece içerik olarak benim cümlelerimi alıntılamakla kalmıyor, benim üslubumu da taklit ediyor. Ramazan Çağlayan'ın cümlelerini okurken yer yer bunları ben mi yazmışım, yoksa Ramazan Çağlayan mı yazmış diye tereddüde düşüyorum. Ramazan Çağlayan, sadece kitabımı değil, benim kişiliğimin bir yansısı olan ifade tarzımı dahi taklit ekmiş!

Ben üslûbumun, açıklama tarzımın Ramazan Çağlayan tarafından taklit edilmesinin usûlsüz alıntı oluşturduğunu iddia etmiyorum. Yukarıdaki üsluba ve tarza ilişkin örnekleri, Ramazan Çağlayan'ın özgünlük düzeyini göstermek maksadıyla veriyorum. Bununla birlikte şunu belirtmek isterim ki, bizzat Ramazan Çağlayan "İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine" başlıklı makalesinde üslûp ve açıklama tarzının aktarılmasının dahi intihal oluşturabileceğini kabul etmekte ve şöyle yazmaktadır: "*Bir eserden üslûbun, açıklama tarzı ve yöntemin, örneklerin aynen atıfsız aktarılması da intihal oluşturur*"[19].

19. Çağlayan, "İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine", *op. cit.*, paragraf 101.

Örnek 64, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan, yukarıda eleştirilen yargı kararını ve ifadeleri kitabının ikinci baskısından olduğu gibi çıkarmıştır. Olsaydı kitabın ikinci baskısının 371-372'nci sayfalarında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu paragraf ikinci baskıya almaması, bu paragrafta problem olduğunu kendisinin de kabul ettiğini gösterir.

ÖRNEK 65

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.315:

d. Vekâlet

Yukarıda da ifade edildiği gibi, idare hukuku bakımından, kanunla yetkiler kime verilmiş ise, o kimseler tarafından kullanılması asıldır. Ancak kamu hizmetlerinin devamlılığı ilkesi, bazı hallerde asıl yerine vekâleten işlerin yürütülmesi zorunluluğu doğabilmektedir. İşte vekâlet müessesesi de, yetkilerin asıllar tarafından kullanılmasının bir istisnasını oluşturmaktadır.

***Vekâletin Türleri*:** İdare hukukunda, "vekâlet verme" ve "vekâleten atama" şeklinde iki tür vekâletten söz edilebilir.

Vekâlet verme: Bir makamda bulunan kişinin, izin, hastalık veya yurtdışına çıkma gibi, görevini geçici olarak boşaltması durumunda, görevleri yapmak üzere birini (genellikle yardımcıları) görevlendirmesine, vekâlet verme denir. Burada vekâleti, makamın asıl sahibi vermektedir. Örneğin fakülte dekanının, yıllık izine ayrılması durumunda, yardımcılarından birisine vekâlet vermesi bu şekildedir.

Vekâleten atama: Bir makamda bulunan kişinin, ölüm, emeklilik, istifa gibi makamı boşaltması halinde, asıl atanıncaya kadar, atamaya yetkili makam tarafından bir kişinin görevlendirilmesine, vekâleten atama denir. Örneğin, fakülte dekanının istifa ermesi durumunda, asıl atanıncaya kadar, atamaya yetkili makamın bir kişiyi geçici olarak görevlendirmesi, vekâleten atamadır.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.668

4. Vekâlet

Yukarıda gördüğümüz gibi, idare hukukunda yetkiler hangi kişiye verilmiş ise, bu yetkileri sadece o kişi kullanabilir. Bu kişi, kural olarak kendisine verilen yetkileri başkalarına devredemeyeceği gibi, yine kural olarak, bu yetkileri kullanmak üzere kendi yerine bir "vekil" de atayamaz. Keza, hiyerarşik amirler de birtakım görevleri gördürtmek için asıl görevlileri atamak zorundadırlar; bu görevleri vekillere gördürtemezler. Ancak bu kurala kamu hizmetlerinin devamlılığı ilkesi nedeniyle bazı istisnalar getirilmiştir. Bu istisnalar "vekâlet" başlığı altında incelenir.

Vekâletin Türleri.- Türk hukukunda vekâlet konusunda bir ayrım yapılmamakla birlikte, aslında, vekâlet iki ayrı durumda ortaya çıkar ve gerçekte iki tür vekâlet vardır.

a) Birinci Tür Vekâlet: Vekâlet Verme (*Suppléance*)[122].- Bir idarî makamın asıl sahibi olan kişi (*titulaire*), izin, geçici hastalık, yurt dışında bulunma gibi çeşitli sebeplerle yetkilerini geçici olarak kullanamaz durumda bulunabilir. İşte bu süre içinde bu makama asıl görevlinin dışında bir başkasının geçici olarak bakması gerekir. Türk hukukunda buna "vekâlet", bu makamı geçici olarak işgal eden kişiye de "vekil" denir. Bu durumda (birinci tür vekâlette) vekil, asıl görevli (*titulaire*) tarafından atanır. Örneğin dekanın yıllık izne ayrıldığı dönem içinde dekanın, dekan yardımcılarından birine veya yönetim kurulu üyelerinden birine "*vekâlet vermesi*" durumunda birinci tür vekâlet durumu ortaya çıkar. Bu birinci duruma Fransızca'da "*suppléance* (yedeklik[?], mülazemet[?])", bu şekildeki geçici görevi üstlenen kişiye ise "*suppléant* (yedek[?], mülazım[?])" denir[123]. Fransız hukukunda *suppléance*'ın kanunla öngörülüp düzenlenmesi gerektiği kabul edilmektedir[124]. …

b) İkinci Tür Vekâlet: Vekâleten Atama (*İntérim*)[126].- Keza bir idarî makamın asıl sahibi olan kişinin (*titulaire*) görevi, ölüm, emeklilik, istifa, azil, başka yere tayin gibi sebeplerle sona ermiş, ama yerine yeni görevli henüz atanmamış veya atanan görevli henüz görevine başlamamış olabilir. İşte bu durumda da, kamu hizmetlerinin devamlılığını sağlamak için[127] bu makama geçici olarak bir kişinin bakması, bu yetkileri geçici olarak birinin kullanması gerekir. Ancak bu durumda "asıl" görevli ortada olmadığı veya asıl görevli artık yetkisiz olduğu için, bir başka kişiye vekâlet veremez. Buradaki vekil, asılı atamaya yetkili üst tarafından geçici olarak atanır. Örneğin istifa eden dekanın yerine, rektörün yerine yenisi atanıncaya kadar, bir öğretim üyesini dekan olarak *"vekaleten ataması"* durumunda böyle bir vekâlet vardır. Bu ikinci duruma, Fransızca'da "*intérim* (vekâlet)", bu şekilde vekâlet görevini üstlenen kişiye ise "*intérimaire* (vekil)" denir[128]. …

Yukarıdaki iki kutunun karşılaştırılmasından görüleceği gibi Ramazan Çağlayan'ın vekalete ilişkin açıklamaları benim kitabımın ilgili bölümünden özetlenmiştir. Ne var ki bana yapılan bir atıf yoktur. Dolayısıyla ortada kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma durumu vardır.

Burada ayrıca şunu belirtmek isterim ki, Fransız hukukunda vekaletin iki türü arasında *suppléance* ile *intérim* şeklinde yapılan ayrımı Türk hukukuna ilk defa ben aktardım. Ama bu ayrımı Ramazan Çağlayan kendine mal etmektedir.

Ramazan Çağlayan yukarıdaki kutuda verilen vekaletle ilgili dört paragraflık açıklamasından sonra merkezî idarede ve diğer idarelerde

vekaletle ilgili düzenlemeleri vermektedir. Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafları da örnekleriyle birlikte benim kitabımın birinci cildinin 672 ila 674'üncü sayfalarından özetlenmiştir.

Haliyle yine bana yapılan bir atıf yoktur. Kaldı ki böyle bir özetlemede atıf olsa bile değişen bir şey olmaz. Bir yazarın bir başlığı, bir başka yazar tarafından ona atıf yapılarak dahi özetlenerek ondan alınamaz. Zira alıntı bir eserin bazı cümle ve fıkralarının iktibas edilmesi demektir. Ortada FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın bazı cümle ve fıkralar ile sınırlı olması şartına aykırı bir alıntı vardır.

Yine bu uzunlukta bir alıntı, FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına da aykırılık teşkil eder. Zira, yukarıda çeşitli defalar açıklandığı gibi, alıntı içerik oluşturmak için değil, yazarın oluşturduğu içeriği aydınlatmak, desteklemek, örneklendirmek için yapılır ve alıntılar söz konusu kısmın ana unsurunu değil, ancak yan unsurunu oluşturur[20]. Bu şu anlama gelir ki, alıntı içerik oluşturma ve dolayısıyla kitap yazma yöntemi değildir. Alıntı yaparak kitap yazılamaz. Dolayısıyla bir konuda söyleyecek şeyi olmayan bir yazarın o konuda bir şey yazmaması gerekir. Kimse Ramazan Çağlayan'ı "vekâlet" hakkında bir şey yazmaya zorlamıyor. Doktrinin zaten söylenmiş bir şeyin tekrar edilmesine ihtiyacı yok.

Örnek 65, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Yukarıda eleştirdiğimiz vekâlet ayrımı maalesef Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısının 373'üncü sayfasın ilk paragrafında bulunmaktadır. Bu paragraf da problemlidir. Bana yapılması gereken atıf, cümlenin hemen sonunda değil, paragrafın sonunda yapılmıştır. Ama yine de birinci baskıdan farklı olarak paragrafın sonunda bana atıf yapılmaktadır. Bence bu yetersizdir. Ama yine de birinci baskıya göre bir ilerlemedir.

20. Öncü, *op. cit.*, s.189.

ÖRNEK 66

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.317:

a. Kişi Bakımından Yetki

İdarî işlemi yapan kişinin, idare adına irade beyanında bulunma yetkisine sahip olmasına, kişi bakımından yetki denir. Kamu tüzel kişisi adına yapılan işlem, bu kamu tüzel kişisi adına irade açıklamasında bulunmaya ehil bir kişi tarafından yapılmalıdır. Buradaki ehliyet, he genel anlamda ehliyet (temyiz kudreti) hem de idare hukuku anlamında yetkili olmasını ifade eder[225]. İdare adına irade açıklamaya yetkili kişiler, mevzuatta belirlenmiştir. Örneğin merkezi idare adına Cumhurbaşkanı, Başbakan, bakanlar, belli sınırlar içinde valiler ve kaymakamlar irade açıklama yetkisine sahiptirler. Yerel yönetimlerde organlar, idare adına işlem yapma yetkisine sahiptirler.

Bu şekilde kanunla yetkili kılınmayan yahut yetkili kılınmakla beraber temyiz kudretine sahip olmayan kişilerce yapılan işlemler, yetki yönünden sakattırlar.

[225] ONAR, age., C.I, s.301; GÜNDAY, age., s.125; AKYILMAZ/SEZGİNER/KAYA, age., s.396.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.678:

1. Kişi Bakımından Yetki (*Ratione Personae* Yetki)

"Kişi bakımından yetki (*compétence* ratione personae)", bir kamu tüzel kişisinden çıkan idarî işlemin o kamu tüzel kişisi adına işlem yapmaya yetkili kişi veya kişiler tarafından yapılabilmesi durumunu ifade eder[160]. Diğer bir ifadeyle, kamu tüzel kişisi adına yapılan işlem, bu tüzel kişi adına irade açıklamaya ehil bir kimse tarafından yapılmış olmalıdır[161]. Bu şu anlama gelir ki, idare adına işlem yapan kişi hem, işlemi yaptığı anda temyiz kudretine sahip olmalı, hem de idare adına irade açıklamaya yetkili kılınmış olmalıdır[162]. Bir kamu tüzel kişisinde, o tüzel kişi adına idare açıklamaya, yani işlem yapmaya yetkili görevlilerin sayısı aslında fevkalade azdır. İdare adına irade açıklama yetkisine sahip mercilere "idarî makam" denir[163]. Merkezî idarede idare adına irade açıklama yetkisine sahip kişiler, Cumhurbaşkanı, Başbakan, bakanlar ve merkezî idarenin taşra teşkilâtında ise yetki genişliği ilkesi sayesinde valilerdir. Buna karşılık kaymakamlar, ancak kanunlarda açıkça öngörülmüş hâllerde merkezî idare adına irade açıklamaya yetkilidirler[164]. Yerinden yönetim kuruluşlarında ise bu kuruluş adına irade açıklamaya bu kuruluşların karar organları yetkilidir[165]. Bu sınırlı sayıda görevlinin dışındaki görevlilerin açıkladıkları irade ile yapılmış olan işlemler "*ratione personae* yetkisizlik" ile sakattır[166].

160. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.270.
161. Onar, *op. cit.,* c.I, s.301-302; Günday, *op. cit.,* s.125.
162. Günday, *op. cit.,* s.126; Akyılmaz, *op. cit.,* s.105.
163. Günday, *op. cit.,* s.126. 164. *Ibid.* 165. *Ibid.* 166. *Ibid.*

Yukarıdaki iki kutunun karşılaştırılmasından görüleceği gibi, Ramazan Çağlayan'ın kişi bakımından yetkiyle ilgili açıklaması benden alınmadır. Ama maalesef Ramazan Çağlayan, bana değil, benim atıf yaptığım Onar, Günday ve Akyılmaz'a atıf yapmaktadır. Burada Günday'a yapılan atıf benim kitabımda (5. Baskı) kullanılan baskının aynı sayfasınadır. Her ikimizin de Metin Günday'ın şimdiye kadar 10 baskı yapan idare hukuku kitabının 5'inci baskısına atıf yapıyor olmamız ne kadar ilginç! Benim kitabımda 2003 tarihli. Metin Günday'ın kitabının 2002 tarihli olan 5'inci baskısını kullanmam tamamıyla normal. Ama Ramazan Çağlayan'ın, yukarıdaki alıntıyı yaparken, benim kitabımı değil, gerçekten Metin Günday'ın kitabını kullanıyor olsaydı, Türkiye'de en çok okutulan ders kitabı olan ve her yerde bulunan Metin Günday'ın kitabının daha yeni bir baskısını kullanması gerekmez miydi?

Bu husus bana Ramazan Çağlayan'ın "transit atıf" usûlünü sadece Fransızca kaynaklara ilişkin olarak kullanmakla kalmadığını, aynı yöntemi Türk yazarlar için de kullandığını düşündürtmektedir. Alıntıyı benden yapıyor; atıfı ise benim dipnotlarım üzerinden pek muhtemelen fiziken görmediği bir kitaba yapıyor. Aslında burada yapılan şey, atıf değil, beni dipnotumun aktarılmasından ibaret.

Ramazan Çağlayan'ın burada yaptığı şey, profesör Ünal Tekinalp'in *"Türkiye'de çok rastlanan incelenmeyen hatta fiziken görülmeyen kaynağın başkasından aktarılması şeklindeki kötü alışkanlık"*[21] dediği şeyden başka bir şey değil.

Yukarıda bir yerde açıklandığı gibi, bir yabancı kitap söz konusu olduğunda, kitabın temin edilememesi veya yazarın yabancı dil bilgisinin yetersizliği gibi yazarı bu "kötü alışkanlığa" iten "anlaşılır" sebepler vardır. Ancak bir Türkçe kitap, üstelik her yerde bulunan bir kitap söz konusu olduğunda, bir yazar niçin, görmediği bir kitaba atıf yapar? Bunun sebebini anlamak mümkün değildir. Herhalde bu, emek harcamadan hızlı kitap yazmanın bir yolu olsa gerek.

Bir yazarın alıntıyı bir yazardan yapıp, bu yazarın atıf yaptığı yazarlara atıf yapması, aldatıcı mahiyette kaynak gösterme hâline örnek teşkil eder.

Örnek 66, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan yukarıda eleştirdiğim paragrafı kitabının ikinci baskısında baştan sona yeniden kaleme almıştır (İkinci Baskı, s.375, son paragraf). Yeni ifade biçimine bakarak paragrafın doğrudan doğruya benim paragrafımdan alındığı söylenemez. Ama bu arada bu paragrafta birinci baskıda bana yapılmamış atıf yapılmıştır (İkinci Baskı, s.375, dipnot 240).

21. Tekinalp, *op. cit.*, s.340.

ÖRNEK 67

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.317:

> İmza sahibi, asıl yetkili kişinin emri ile ya da talimatıyla hareket etmiş olması, işlemin hukuka aykırılığını ortadan kaldırmaz[227].
>
> [227] AUBY/DRAGO, age., C.II, s.250.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.679:

> İmza sahibi yetkisiz kişinin, yetkili makamın emri ve talimatıyla hareket etmesi veya onun izniyle işlemin kişi yönünden yetkisizlik ile sakat olması sonucunu engellemez[166].
>
> 166. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.250.

Yukarıdaki iki kutunun karşılaştırılmasından görüleceği gibi Ramazan Çağlayan cümlesi benden alınmadır. Ama maalesef bana değil, Auby ve Drago'ya atıf vardır. Ramazan Çağlayan'ın Auby ve Drago'ya atıf yapmasının sebebi, bu cümleyi Auby ve Drago'da okumuş olması değil, benim bu cümleyle ilgili 166 nolu dipnotumda Auby ve Drago'ya atıf yapmamdır. Yani Ramazan Çağlayan'ın Auby ve Drago'ya yaptığı atıf bir "transit atıf"tır[22].

Yani Ramazan Çağlayan sadece ana metindeki cümlemi değil, bu cümlenin kaynağı için verdiğim dipnotu da almaktadır. Muhtemelen Ramazan Çağlayan Auby ve Drago'nun atıf yaptığı kitabını görmemiştir. Zira Ramazan Çağlayan kitabımda benim kitabımdan yer almayıp da bağımsız olarak Auby ve Drago'ya yapılan bir atıf yoktur. Ramazan Çağlayan'ın yaptığı bütün atıfların aynısı benim kitabımda vardır. Aynı şey Vedel ve Delvolvé'ye yapılan atıflar için de geçerlidir.

Ramazan Çağlayan'ın benden yaptığı alıntıya kaynak olarak beni değil, benim kaynak gösterdiğim yazarı göstermesi "aldatıcı mahiyette kaynak gösterme" hâline örnek teşkil eder.

Örnek 67, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan yukarıda "transit alıntı" olduğunu iddia ettiğim alıntıyı kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Olsaydı ikinci baskının 375 veya 376'ncı sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu alıntıyı ikinci baskıdan çıkarmış olması, bu alıntının problemli bir alıntı olduğunun kendisi tarafından da kabul edildiğine işaret eder.

---

22. Daha önce de not ettiğim gibi "transit atıf" terimini ilk defa avukat Fahrettin Kayhan'dan duydum.

ÖRNEK 68

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.319:

> ***Fazladan imza***: İşlem altında birden fazla imza bulunması halinde, bu imzalardan birisi yetkili kişiye aitse, işlemin hukuka uygun olduğu varsayılır[228].
>
> [228] AUBY/DRAGO, age., C.II, s.250; GÖZLER, age., C.I, s.679.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.679:

> **Fazladan İmza.-** Buna karşılık, işlem birden fazla imza taşıyorsa ve bu imzalardan biri yetkili makamın imzası ise, işlemin *ratione personae* yetki bakımından hukuka uygun olduğu varsayılır[174].
>
> 174. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.250.

Yukarıda iki kutu karşılaştırılırsa alıntının gerçekten benden yapıldığı görülür. İfade benzerliği Auby ve Drago'nun bu cümlesinin Ramazan Çağlayan tarafından çevrilmediğini, Ramazan Çağlayan bu çeviriyi benim çevirimden yararlanarak yaptığını göstermektedir. Ayrıca paragraf başındaki "*Fazladan İmza*" başlığı, Auby ve Drago'un paragrafında yoktur. Bu başlığında Auby ve Drago'da olmayıp, benim paragrafımda bulunması, bu paragrafın Ramazan Çağlayan tarafından Auby ve Drago'dan çevrilmediğine, benden alındığına bir ek delil teşkil eder.

Söz konusu paragraf benden alınmış olmasına rağmen Ramazan Çağlayan, sadece bana atıf yapmak yerine bir üst paragrafta açıklandığı gibi, transit atıf usûlüyle muhtemelen görmediği Fransız yazarlara benim adımdan önce atıf yapmaktadır. Ramazan Çağlayan gerçekte benim dipnotumu da almaktadır. Dipnotta sadece benim ismim yer alması gerekirken, Fransız yazarın ismini benim ismimden önce vermektedir. Böylece benim adım ikinci plâna itilmektedir. Bu tipik bir aldatıcı atıf örneğidir.

Örnek 68, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Gerçekte Auby ve Drago'dan değil, benden aldığını iddia ettiğim yukarıdaki kutudaki cümleyi Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında şu şekilde değiştirmiştir:

> İdarî işlemin altında yetkili kamu görevlisinin imzası yanında, başka bir kamu görevlisinin imzası da bulunuyorsa (fazladan imza), işlem hukuka uygun sayılmaktadır[243].
>
> [243] GÖZLER, age., C.I, s.679.

Görüldüğü gibi ikinci baskıdaki cümle birinci baskıdaki cümleden farklı bir şekilde kaleme alınmıştır. Birinci baskıdaki cümle çok büyük ölçüde benim cümleme benzer iken, ikinci baskıdaki cümle anlam olarak benim cümlemden alınmış olsa da oldukça farklı bir şekilde kaleme alınmıştır. Ancak Ramazan Çağlayan bu farklılığa rağmen olması gerektiği gibi ikinci baskıda bu cümlenin sonunda 243 nolu dipnotla sadece bana (Auby ve Drago'ya değil!) atıf yapmaktadır. Birinci baskıdaki ilgili cümle çok daha büyük ölçüde benim cümlemden alınmıştır. İkinci baskıda mealen benden alınmış bir cümle için bana atıf yapan Ramazan Çağlayan'ın birinci baskıda bana evleviyetle atıf yapması gerekirdi.

ÖRNEK 69

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.320:

Merkezî idarenin merkez teşkilatında bulunan makamların (Cumhurbaşkanı, Bakanlar Kurulu, Başbakan, Bakanlar) yetkilerinin coğrafî sınırı tüm ülkedir. Buna mukabil, merkezin taşra teşkilatının başında bulunan görevlilerinden valiler, il sınırları içinde, kaymakamlar ise ilçe sınırları içinde yetki kullanabilirler. Yine mahalli idarelerin organları, kendi sınırları içinde yetki kullanabilirler. Örneğin bir belediyenin, başka bir belediye sınırları içindeki taşınmaz hakkında yıkma kararı vermesi işlemi, yer yönünden yetkisizlik ile sakatlanmış olur. Yine bir valinin, komşu ilde çalışan bir memur hakkında disiplin cezası vermesi işlemi, yer yönünden yetkisizlik ile sakattır.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.686:

(1) *Merkezî idarenin* (genel idarenin) *başkent teşkilâtında* karar almaya yetkili makamların (Cumhurbaşkanı, Başbakan, Bakanlar Kurulu, bakanlar) yetkisi yer bakımından sınırlandırılmamıştır. Bu makamların yer bakımından yetkisi bütün *ülke düzeyinde*dir. **(2)** Buna karşılık merkezî idarenin *taşra teşkilâtındaki* makamlarının (valilerin ve kaymakamların) karar alma yetkisi yer bakımından sınırlıdır. Valiler kendi il, kaymakamlar ise kendi ilçe sınırları içinde karar almaya yetkilidirler. **(3)** *Yer yönünden yerinden yönetim kuruluşları*nın, yani mahallî idarelerin karar organlarının yetkileri ise yer bakımından sınırlıdır. Yani il özel idareleri, belediyeler ve köyler sadece kendi sınırları içinde karar almaya yetkilidirler.

Yukarıda iki kutu karşılaştırılırsa alıntının gerçekten benim kitabımdan yapılmış olduğu görülür. Ama bana atıf yoktur.

Örnek 69, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Kaynak gösterilmeden benden alındığını iddia ettiğim yukarıdaki paragraf Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında şu hâle gelmiştir:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* İkinci Baskı, s.378-379:

İdarelerin yetki alanlarının coğrafi sınırları bulunmaktadır. Örneğin vali il sınırları içinde, kaymakam ilçe sınırları içinde, belediye kendi sınırları içinde yetki kullanabilir. Bu sınırların dışına çıkılarak işlem yapılması halinde, işlem yetki yönünden hukuka aykırı olur. Örneğin Samsun valisinin, Amasya ilinde görev yapan bir memur hakkında disiplin cezası vermesi bu şekildedir.

Birinci baskıda ise bu paragrafın karşılığı olan paragraf üç paragraf yukarıda görüleceği gibi oldukça farklıydı. Ramazan Çağlayan'ın birinci baskıdaki iddia konusu paragrafı ikinci baskıda yukarıdaki şekilde değiştirmesi benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 70

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.321-324:

Zaman bakımından yetkiye ilişkin şu hususları sıralayabiliriz[243].

[243] GÖZLER, age., C.I, s.687 vd.; GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.419 vd.

Ramazan Çağlayan yukarıdaki kutuda görüleceği gibi "zaman bakımından yetkiye ilişkin şu hususları sıralayabiliriz" deyip bana ve Gözübüyük ve Tan'a atıf yaptıktan sonra dört sayfa (s.321-324) süren bir kısmı benim kitabımdan (c.I, s.687-690) almaktadır. Ramazan Çağlayan, bana bir atıf yapmaktadır; ama "sıralayabiliriz" dedikten sonra yapılan bu atıf, bundan sonra dört sayfa boyunca yapılan alıntının da benden yapıldığı anlamına gelir mi? Bu tek atıf, Ramazan Çağlayan'ın yaptığı bu dört sayfalık alıntıyı hukuka uygun hâle getirir mi? Kanımca hayır. Çünkü:

Bir kere, FSEK, m.35/1, b.1'e göre, alıntı, *bazı cümle ve fıkralar ile sınırlı olmalı*dır. Dört sayfalık bir alıntı, "alıntı" değildir. İkinci olarak, FSEK, m.35/son'a göre, alıntının *belli olacak şekilde* yapılması lazımdır. Bir paragrafın sonunda yapılan atıf, sadece o paragrafın atıf yapılan yazardan alındığı anlamına gelir. Her alıntı için ayrıca kaynak göstermek gerekir. Ünal Tekinalp'in dediği gibi, "*bir atıfla sayfaları aktarma aşırmadır*"[23]. Dolayısıyla bir atıfla dört sayfa süren bir alıntı yapılamaz. Üçüncü olarak, kaynağı gösterilsin veya gösterilmesin, dört sayfa uzunluğundaki bir alıntı, FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı

23. Tekinalp, *op. cit.,* s.157.

göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırılık teşkil eder.

Örnek 70, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Usulsüz olarak benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim dört sayfalık "Zaman Bakımından Yetki" başlığını Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında iki sayfaya indirmiştir. Birinci baskıda (s.341-324) *22 paragraf* tutan bu kısım, ikinci baskıda (s.379-381) *8 paragraf* tutmaktadır. Özellikle zaman bakımından yetkiye ilişkin alt ayrımlar kitabın ikinci baskısından çıkarılmıştır. Ramazan Çağlayan'ın 22 paragraflık bir kısmı ikinci baskıda 8 paragrafa indirmesi benim birinci baskıya ilişkin iddialarımda haklı olduğumu gösterir.

Şüphesiz bu eleştirilerimize cevap olarak, Ramazan Çağlayan, söz konusu kısımda (s.321-324) yapılan alıntıların benden değil, Chapus'den yapıldığını ve Chapus'ye atıf yaparak kaynak gösterdiğini iddia edebilir. Aşağıda verilen 71, 71, 73, 74, 74 nolu örneklerde bu iddianın nasıl yanlış olduğu ve bu kısımdaki açıklamaların nasıl birebir benden alındığını gözler önüne serilecektir.

ÖRNEK 71

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.321:

> ***aa. Göreve başlama***: Kamu görevlilerinin, yetkilerini kullanabilmeleri için, hukuka uygun şekilde atanmaları ve göreve başlamaları gerekmektedir. Atama işlemi tamamlanmadan ya da atama işlemi tamamlanmasına rağmen henüz göreve başlamayan kamu görevlisi yetki kullanamaz. Şayet kullanılır ise, yapılan işlemler, zaman bakımından yetkisizlik sebebiyle sakatlanmış olur.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.687:

> Bir kere, bir kamu görevlisinin sahip olduğu yetkileri kullanabilmesi için atanması ve göreve başlaması gerekir. Atanmış, ama görevine henüz başlamamış bir görevlinin işlemleri "*ratione temporis* yetkisizlik" ile sakattır.

Yukarıda iki kutu karşılaştırılırsa alıntının gerçekten benim kitabımdan yapılmış olduğu görülür. Ama bana atıf yoktur.

Örnek 71, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 71'e konu teşkil eden paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Bu paragraf olsaydı ikinci baskının 379'uncu sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıdaki bu paragrafı çıkarma ihtiyacını hissetmesi, bu paragrafın problemli olduğunu gösterir.

ÖRNEK 72

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.321:

> ***bb. Görevin sona ermesi***: Kamu görevlisinin görevinin sona ermesi ile birlikte, yetkileri de sona erer. Görevden alınma (azil), istifa, emekli olma, belli bir süre ile seçilme halinde sürenin dolması gibi durumlarda, görev sona ereceğinden yetkiler de sona erer. Bu durumda olan kamu görevlisi yetki kullanamaz. Şayet kullanır ise, yapılan işlemler zaman bakımından yetkisizlik sebebiyle sakatlanmış olur.
>
> Burada şu hususu da belirtmek gerekir. Kamu hizmetlerinin devamlılığı ilkesi gereğince, görevi sona eren kamu görevlilerinin, yenisi göreve başlayıncaya kadar görevde kalmaya devam edecekleri kabul edilmektedir. Kanunda açık bir düzenleme yoksa bu genel ilkeye dayanılmaktadır. Özellikle Bakanlar Kurulu için bu kural benimsenmektedir. Buna göre görevi sona eren Bakanlar Kurulu, yenisi göreve başlayıncaya kadar görevde kalmaya devam eder. Bu durumda, yapılan işlemler yetki yönünden hukuka aykırı olmaz.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.687:

> Üçüncü olarak, kamu görevlilerinin yetkisi, görevlerinin sona ermesiyle birlikte sona erer[192]. Görevden alınma (azil), emekliye sevk, istifa, belirli bir süre için seçilme durumunda bu sürenin dolması durumlarında kamu görevlisi zaman bakımından yetkisiz hâle gelir[193]. Bu şekilde görevi sona eren görevlilerin yaptıkları işlemler, "*ratione temporis* yetkisizlik" ile sakattır. Bununla birlikte, kamu hizmetlerinin devamlılığı ilkesi gereğince, bu ilke yumuşatılmıştır. Görevi sona eren kamu görevlilerinin yerlerine yenisi göreve başlayıncaya kadar görevde kalacakları kabul edilmektedir[194]. Bu tür kişilerin yetkilerinin genellikle "cari işlerin yürütülmesi (*expédition des affaires courantes*)" ile sınırlı olduğu kabul edilmektedir[195]. Bu konuyu yukarıda gördüğümüz için burada tekrar görmüyoruz.

Görüldüğü gibi ortada benden yapılmış bir "mealen alıntı" vardır. Ama bana atıf yoktur.

Örnek 72, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 72'ye konu teşkil eden iki paragraflık kısım, ikinci baskıda şu hâle gelmiştir (İkinci Baskı, s.379):

> Kamu görevlilerinin yetkilerinin zaman bakımından sınırı, göreve başlama anı ile görevin sona ermesi arasındaki zaman aralığıdır. Hukuka uygun olarak göreve başlamadan önce yahut görev sona erdikten sonra yapılan işlem, yetki yönünden hukuka aykırı olur.

Ramazan Çağlayan'ın birinci baskıdaki iki uzun paragrafı, ikinci baskıda bir paragraf hâline dönüştürmesi, kendisinin de birinci baskıdaki bu iki paragrafta problem olduğunu kabul ettiğini gösterir.

ÖRNEK 73

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.322:

Cari işlerin yürütülmesi: Görevi sona eren Bakanlar Kurulunun, yenisi göreve başlayıncaya kadar görevde kalacağı kabul edilmekle beraber yetkilerinin "cari işlerin yürütülmesi (*expédition des affaires courantes*)" ile sınırlı olduğu Fransa'da içtihat yoluyla kabul edilmiştir[245]. Bu kural bakanlar ve diğer kamu yöneticileri için de geçerlidir[246]. Yani ülkenin günlük işlerini, yapılması zorunlu işleri yapabilecektir. Bu sınırın aşılması durumunda yapılan işlemler yetki yönünden hukuka aykırı olacaktır.

Burada hangi işin "cari iş", hangisinin "önemli iş" olduğunun tespiti hayli zordur. Bu konuda şu şekilde bir formül belirtilmektedir. Yapılacak işlemde bir seçim imkânının bulunduğu işler, yapılacak işlem konusunda, görevi sona eren makamın görüşü ile onun yerini alacak makamın görüşü arasında bir farklılık olmayacaksa, yapılan işler cari işlerdir[247]. Ancak kamu hizmetlerinin devamlılığı ve aciliyet durumları söz konusu olduğunda, görevi sona eren makam, sadece cari işleri değil, gerekli bütün işleri yürütebilir ve gerekli işlemleri yapabilir[248].

Fransız Danıştayı, istifa etmiş hükümetin Cezayir'de basın işletmelerinin kamulaştırılması ve bir milli basın işletmesi kurulması hakkındaki işlemini, cari işlem değil diye iptal etmiştir[249].

Türk Danıştay'ı da 1996 tarihli bir kararında, görevi sona ermiş hükümetin yetkilerinin, cari işlemleri yapmakla sınırlı olduğunu, bu bağlamda valilerin görevden alınması işlemi hakkında maksat yönünden iptal kararı verirken, cari işlem konusunda da şunları ifade etmiştir:

"*...Parlamenter rejimlerde bakanlar kurulunun kurulması ve görevde kalabilmesi, programlarının meclis çoğunluğunun destek vermesine bağlı olduğuna göre, göreve başlarken güven oyu alamamış veya görevi sırasında güvenoyu verilmeyerek düşürülmüş olan bakanlar kurulunun, önem ve özelliği nedeniyle hemen karara bağlanması gereken, geciktirilmesi kamu zararına yol açacak olan veya belli bir sürede yapılmasında yasal zorunluluk bulunan işler dışında, kurulacak yeni bakanlar kurulunun programını uygulamasını zorlaştırıcı veya büsbütün engelleyici köklü kararlar almaktan ve geleceğe dönük yükümlülükler yaratmaktan kaçınması; yeni hükümetin kurulup göreve başlamasına kadar geçen sürede ancak günlük-gündelik işleri, her zamanki işleri yapması ve yürütmesi gerekir...*"[250].

---

244 Danıştay Onuncu Dairesi, E.1995/6497, K.1997/3777, T.15.10.1997, DD.95, s.599.

245 Conseil d'État, 4 Avril 1952, *Synd. Régional des quaditien d'Algérie*, RDCE.1952, s.210, CHAPUS, Draoit Administartif, s.1075.

246 CHAPUS, Draoit Administartif, s.1075.

247 CHAPUS, Draoit Administartif, s.1075.

248 CHAPUS, Draoit Administartif, s.1075-1076.

249 Conseil d'État, 4 Avril 1952, *Synd. Régional des quaditien d'Algérie*, RDCE.1952, s.210, CHAPUS, Draoit Administartif, s.1075.

250 Danıştay Beşinci Dairesi, E.1995/4052, K.1996/3262, T.30.10.1996, dd.93, s.255.

Ramazan Çağlayan'ın kitabından "cari işlerin yürütülmesi" başlıklı kısım olduğu gibi yukarıdaki kutuda verilmiştir. Aşağıda görüleceği gibi bu kısım, örnekleriyle birlikte olduğu gibi benim kitabımdan (c.I, s. 675-677) alınmadır:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.675-677:

5. Cari İşlerin Yürütülmesi

… Ancak bu şekilde görevde kalan kişilerin yetkilerinin "cari işlerin yürütülmesi (*expédition des affaires courantes*)" ile sınırlı olduğu içtihat yoluyla kabul edilmiştir[143]. Örneğin istifa eden veya güvensizlik oyuyla düşürülen Bakanlar Kurulu, yeni Bakanlar Kurulu göreve başlayıncaya kadar görevde kalır ve ancak bu Bakanlar Kurulunun yetkisi ülkenin günlük işlerini, yani cari işlerini yürütmekle sınırlıdır[144]. Aynı kural, bakanlar ve kamu kurumlarının yöneticileri için de geçerlidir[145].

Ancak, hangi işin "cari iş", hangisinin "önemli iş" olduğunun belirlenmesi başlı başına bir meseledir[146]. "Cari iş"in ne olduğunun tanımlanması imkânsızdır. René Chapus, yapılacak işlem konusunda bir seçim imkânının bulunmadığı işlerin cari iş olduğunu yazmaktadır[147]. Yani, yapılacak işlem konusunda görevi sona eren makamın görüşü ile onun yerini alacak makamın görüşü arasında farklılık olmayacaksa, bu iş, bir cari iş olarak görülebilir[148]. Dolayısıyla görevi sona eren ama hâlâ görevde bulunan kişi, yerine geçecek kişinin o konuda başka bir görüşü olduğunu, o işlemi başka türlü yapacağını düşünüyorsa, bu işlemi yapmaması gerekir. Haliyle uyuşmazlık hâlinde bu konuda kararı verecek olan makam yargı organlarıdır[149]. Ancak, kamu hizmetlerinin devamlılığı ve keza aciliyet (*urgence*) durumları söz konusu oldukça görevi sona eren makam, sadece cari işleri değil, yürütülmesi zorunlu bütün işleri yapabilir ve keza bütün kararları alabilir[150].

Fransız Danıştayı cari işlerin yürütülmesi konusundaki içtihadını 4 Nisan 1952 tarihli *Syndicat régional des quotidiens d'Algérie* kararında belirlemiştir. Hükûmet 11 Haziran 1946 tarihinde istifa etmiştir. 17 Haziran 1946 tarihinde Cezayir'de bazı basın işletmelerinin kamulaştırılması ve bir millî basın işletmesi şirketi kurulması yolunda bir kararname çıkarmıştır. Yeni Hükûmet 23 Haziranda kurulmuştur. Bu kararnameye karşı açılan iptal davasında Fransız Danıştayı, "istifa eden hükûmetin sadece cari işleri yürütebilmesi" kuralının "kamu hukukunun geleneksel bir ilkesi" olduğuna işaret etmiş ve kararname konusu işin cari bir iş olmadığını ve bu konuda bir aciliyetin de bulunmadığını gözlemledikten sonra kararnamenin iptaline karar vermiştir[151]. …

Danıştay Beşinci Dairesi 30 Ekim 1996 tarih ve E.1995/4052, K.1996/3262 sayılı kararıyla güvenoyu alamamış bir Hükûmetin yetkisinin

cari işleri yürütmekle sınırlı olduğuna, bu Hükûmetin valileri görevden alıp merkez valiliğine atayamayacağına karar vermiştir. … Danıştay Beşinci Dairesi görevden alma kararını iptal ederken şöyle demiştir:

> "Parlamenter rejimlerde Bakanlar Kurulu`nun kurulması ve görevde kalabilmesi, programlarının meclis çoğunluğunun destek vermesine bağlı olduğuna göre, göreve başlarken güven oyu alamamış veya görevi sırasında güvenoyu verilmeyerek düşürülmüş olan Bakanlar Kurulu'nun, önem ve özelliği nedeniyle hemen karara bağlanması gereken, geciktirilmesi kamu zararına yol açacak olan veya belli bir sürede yapılmasında yasal zorunluluk bulunan işler dışında, kurulacak yeni Bakanlar Kurulu`nun programını uygulamasını zorlaştırıcı veya büsbütün engelleyici köklü kararlar almaktan ve geleceğe dönük yükümlülükler yaratmaktan kaçınması; yeni hükümetin kurulup göreve başlamasına kadar geçen sürede ancak günlük-gündelik işleri, her zamanki işleri yapması ve yürütmesi gerekir" [159].

143. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1097; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.723; De Forges, *op. cit.,* s.52. (Bu konuda bkz.: Conseil d'État, Assemblée, 4 Nisan 1952, *Syndicat régional des quotidiens d'Algerie,* RDCE, 1952, s.210 [Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1097]).
144. De Forges, *op. cit.,* s.52; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1097. Bu konuda bkz.: Conseil d'État, 20 Ocak 1988, *Commune de Pomerol,* RDCE, 1988, s.16 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1097).
145. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1097.
146. De Forges, *op. cit.,* s.52; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1097.
147. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1097.
148. *Ibid.*
149. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.723. Conseil d'État, Assemblée, 19 Ekim 1962, *Brocas,* RDCE, 1962, s.553 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.73).
150. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1098.
151. Conseil d'État, Assemblée, 4 Nisan 1952, *Syndicat régional des quotidiens d'Algérie,* RDCE, 1952, s.210 (Kararın metni ve incelemesi Long *et al., op. cit.,* s.464-468'de bulunmaktadır).

…

159. Danıştay Beşinci Dairesi, 30 Ekim 1996 Tarih ve E.1995/4052, K.1996/3262 Sayılı Karar (*Kazancı Danıştay Kararları CD'si*).

Yukarıdaki iki kutu karşılaştırılırsa Ramazan Çağlayan'ın cümleleri ile benim cümlelerim arasında rastlantıyla açıklanamayacak derecede benzerlik bulunduğu görülür.

Örneğin ben (*op. cit.*, c.I, s.675)

> yetkilerinin "cari işlerin yürütülmesi (*expédition des affaires courantes*)" ile sınırlı olduğu içtihat yoluyla kabul edilmiştir[143].

diyorum, Ramazan Çağlayan da (*op. cit.*, s.322)

> yetkilerinin "cari işlerin yürütülmesi (*expédition des affaires courantes*)" ile sınırlı olduğu Fransa'da içtihat yoluyla kabul edilmiştir[245].

diyor. Ben (*op. cit.*, c.I, s.675)

> Aynı kural, bakanlar ve kamu kurumlarının yöneticileri için de geçerlidir[145].

diyorum ve 145 nolu dipnotumda Chapus'ye atıf yapıyorum; Ramazan Çağlayan da (*op. cit.*, s.322)

> Bu kural bakanlar ve diğer kamu yöneticileri için de geçerlidir[246].

deyip 246 nolu dipnotunda Chapus'ye atıf yapıyor. Benzerlikler daha devam ediyor. Benzerlikler konusunda yukarıdaki iki kutuda yer alan paragraf ve cümleler karşılaştırılabilir.

Eğer Ramazan Çağlayan, dipnotta atıf yaptığı üzere, söz konusu başlığı bana bakmadan Chapus'nün kitabından özetlemiş olsaydı, bu özeti çok farklı bir şekilde, en azından farklı kelimeler kullanarak yapardı. Oysa yukarıdaki kutularda alt alta verilen metinlere bakılırsa ifadelerin rastlantıyla açıklanamayacak derecede birbirine benzediği görülmektedir. Ramazan Çağlayan, bu özeti Chapus'nün kitabından yapmamakta, benim kitabımdan yapmakta, ama bana değil, Chapus'ye atıf yapmaktadır. Ortada "transit atıf" durumu vardır. Örneğin Ramazan Çağlayan'ın 246 nolu dipnottaki Chapus'ye atıfı benim kitabımdaki 147 nolu dipnotta Chapus'ye yapılan atıf üzerinden yapılmış bir afttır. Söz konusu atıfta Chapus kitabının sayfa numarasının farklı olması, benim Chapus'nün kitabının 15'inci baskısına; Ramazan Çağlayan ise Chapus kitabının 14'üncü baskısına atıf yapmasından kaynaklanmaktadır. Benim 15'inci baskıda atıf yaptığım yerleri Ramazan Çağlayan Chapus'nün 14 baskısında bulmakta ve onlara atıf yapmaktadır. Alıntı yapılan cümle aynıdır; sadece aynı cümle için atıf yapılan sayfa numaraları, baskı sayısı değiştiği için değişmektedir. Ayrıca belirtelim ki Ramazan Çağlayan'ın sayfa numarasını 14'üncü baskıdaki sayfa numaralarına dönüştürmesi de, yukarıda Örnek 22'de açıklandığı gibi, çok zor bir şey değildir. Örneğin söz konusu alıntının bulunduğu yer itibarıyla onbeşinci baskı, ondördüncü

baskıdan 22 sayfa daha fazladır. Dolayısıyla benim kitabımdaki atıftan belirtilen sayfa numarasından 22 rakamını çıkarırsanız, Ramazan Çağlayan'ın Chapus atıf yaptığı baskıdaki sayfa numarasını bulursunuz.

Burada ayrıca işaret etmek isterim ki, Ramazan Çağlayan'ın sadece aktardığı bilgiler içerik olarak benden alınma değil, bu bilgileri aktarırken kullandığı ifadeler dahi benden alınmadır. Keza Ramazan Çağlayan'ın bu bilgileri aktarış sırası da aynen benim kitabımdaki sırayladır. Bununla birlikte Ramazan Çağlayan, bana değil, Chapus'ye atıf yapmaktadır. Chapus'ye atıf yapmasının aslında sebebi, benim kendi açıklamamda Chapus'ye atıf yapıyor olmamdır. Eğer ben bu açıklamayı yapmıyor olsaydım, Ramazan Çağlayan'ın bu konuda Chapus'den alıntı yapma ihtimali olmazdı.

Yine burada belirtmek isterim ki, yukarıdaki kutuda, Ramazan Çağlayan'ın cari işlerin yürütülmesi konusunda verdiği bir Fransız Danıştay kararı ve bir Türk Danıştay kararı yine olduğu gibi benden alınmadır. Örnek olarak verilen hem Fransız Danıştayı kararının, hem de Türk Danıştayı kararının benim kitabımda ve Ramazan Çağlayan'ın kitabımda ortak olması bir rastlantı olabilir mi?

Şüphesiz bir yargı kararının kimsenin malı olmadığı, bu karardan benim de Ramazan Çağlayan'ın da alıntı yapabileceği söylenebilir. Ama ne hikmetse, Ramazan Çağlayan daima benim örnek olarak verdiğim Danıştay kararlarını örnek olarak vermektedir. Keza, büyük bir rastlantı sonucu, sayfalar süren Danıştay kararından ben hangi paragrafı veya cümleleri almış isem, Ramazan Çağlayan da o paragraf veya cümleleri almaktadır. Örneğin yukarıdaki kutularda yer alan Danıştay Beşinci Dairesi 30 Ekim 1996 tarih ve E.1995/4052, K.1996/3262 sayılı sayfalar süren kararından ben de, Ramazan Çağlayan da aynı cümleleri alıyoruz. Bu bir rastlantı mı? Bu bir rastlantı ise aşağıda daha bu tür rastlantılara onlarca örnek vereceğim. İlk örnek aşağıda Örnek 74'te verilmiştir:

Örnek 73, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 73'te benden alınmış olduğunu iddia ettiğim, yargı kararları hariç dört paragraf uzunluğundaki "*Cari işlerin yürütülmesi*" bölümünü (s.322, paragraf 2-5), Ramazan Çağlayan ikinci baskıda tek paragrafa indirmiştir (s.379, son paragraf). Dahası birinci baskıda bu dört paragraf için bana atıf yapmayar Ramazan Çağlayan, ikinci baskıda bu tek paragraf sonunda bana atıf yapmıştır (İkinci Baskı, s.379, dipnot 265). Ramazan Çağlayan'ın birinci baskıdaki dört paragrafı kısaltarak tek paragraf olarak kaleme alması ve bu paragraf sonunda bana atıf yapması, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir. Ayrı atıf birinci baskıda olsaydı, bu eleştiri kitabı olmayacaktı.

ÖRNEK 74

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.324:

Ancak Danıştay, burada öngörülen 15 günlük süreyi "idarenin iç düzeni ile ilgili olduğuna ve dolayısıyla bu süre geçtikten sonra verilen disiplin cezasının hukuka aykırı olmadığına karar vermiştir.

"...İlgilinin son savunması da alınarak her türlü usul ve işlemleri tamamlanmış olan bir soruşturmada disiplin amiri veya kurulunun kararını belli süre içinde vermemesi durumunda, hakkında soruşturma açılanların tedirgin olacağı ve uzun süre baskı altında tutulmalarının önlenmesi amacıyla 15 gün içinde karar verilmesi zorunluluğunun getirildiği, bu sürenin ceza verme yetkisini kaldıran bir niteliği bulunmadığı, aksine disiplin amiri ve kurullarını kısa sürede karar vermeye zorlayıcı nitelikte olduğu, bu sürenin dışında karar verilmesinin disiplin cezasını kusurlandırıcı bir durum olamayacağı, sadece, ilgili amir veya kurulun görevini belli süre için de yapmaması nedeniyle sorumluluğunun doğacağı açıktır..."[256].

[256] Danıştay Sekizinci Dairesi, E.1991/1370, K.1991/1358, T.17.10.1991, http://www.danistay.gov.tr/.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.690:

Ne var ki, Danıştay Sekizinci Dairesi 17 Eylül 1991 tarih ve E.1991/1370, K.1991/1358 sayılı kararıyla, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 128'inci maddesinde öngörülmüş bulunan 15 günlük sürenin "idarenin iç işleyişi ve düzeni ile ilgili olduğu"na, ve bu nedenle bu süre geçirildikten sonra ceza verilmiş olmasında kanuna aykırılık bulunmadığına karar vermiş ve şöyle demiştir:

> "İlgilinin son savunması da alınarak her türlü usul ve işlemleri tamamlanmış olan bir soruşturmada disiplin amiri veya kurulunun kararını belli süre içinde vermemesi durumunda, hakkında soruşturma açılanların tedirgin olacağı ve uzun süre baskı altında tutulmalarının önlenmesi amacıyla 15 gün içinde karar verilmesi zorunluluğunun getirildiği, bu sürenin ceza verme yetkisini kaldıran bir niteliği bulunmadığı, aksine disiplin amiri ve kurullarını kısa sürede karar vermeye zorlayıcı nitelikte olduğu bu sürenin dışında karar verilmesinin disiplin cezasını kusurlandırıcı bir durum olamayacağı, sadece, ilgili amir veya kurulun görevini belli süre içinde yapmaması nedeniyle sorumluluğunun doğacağı açıktır"[209].

209. Danıştay Sekizinci Dairesi, 17 Eylül 1991 Tarih ve E.1991/1370, K.1991/1358 Sayılı Karar (*Kazancı Danıştay Kararları CD'si*).

Sayfalarca süren bir karardan ben ve Ramazan Çağlayan yine bir "rastlantı" sonucu aynı cümleleri alıyoruz. Karardan önce gelen, kararı takdim paragraflarımız da çok büyük ölçüde birbirine benziyor. Eğer bu kararı binlerce karar arasından Ramazan Çağlayan arayıp bulmamış, benim kitabımdan almış ise, benim emeğimden istifade etmiş demektir. Bu

durumda ise, bu kararın sonunda bu kararı nakleden kişi veya bu karara işaret eden kişi olarak benim adımı zikretmesi gerekirdi.

Örnek 74, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 74'te yer alan karar ve kararı takdim paragrafı ikinci baskıdan çıkarılmıştır. Bu paragraf ve bu karar olsaydı ikinci baskının 381'inci sayfasının ilk paragrafından sonra olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı ve yargı kararını ikinci baskıya almaması benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu göstermektedir.

ÖRNEK 75

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.323:

> ***gg. Kanunla öngörülen süre***: Kanunlar bazen, bir işlemin yapılması için süreler öngörmektedir. Böyle bir süre öngörüldüğünde, sürenin dolmasından sonra yapılan işlemin hukuka aykırı olup olmadığını, sürenin niteliğine göre belirlemek gerekir. Bunları şu şekilde sıralayabiliriz[254]:
>
> [254] GÖZLER, age., C.I, s.688 vd.

Ramazan Çağlayan, "kanunla öngörülen süre" meselesini, "sınırlandırıcı süreler", "hızlandırıcı süreler" ve "koruyucu süreler" şeklinde üçlü bir ayrım yaparak incelemektedir. Bu incelemeyi de benden olduğu gibi almaktadır. Ramazan Çağlayan'ın kitabının 323'üncü sayfasının altıncı paragrafından başlayıp 324'üncü sayfada yer alan beşinci paragrafına kadar toplam yedi paragraf, benim kitabımın birinci cildinin 688'inci sayfasının ikinci paragrafından başlayıp ilâ 690'ncı sayfanın sonuna kadar devam eden metinden özetlenmiştir. Bu iki kısım karşılaştırılabilir. Zaten Ramazan Çağlayan da "kanunla öngörülen süre" konusunun benim kitabımdan alındığını da gizlememektedir. Yukarıdaki kutudaki dipnotta görüldüğü gibi "bunları şu şekilde sıralayabiliriz" cümlesinin sonunda bana atıf da yapmaktadır.

Ama bu atıf acaba yeterli midir? Bu atıftan sonra benden alınmış paragrafların benden alındığı üçüncü kişiler tarafından kolayca anlaşılabilmekte midir? Kanımca hayır. Bir atıfla, birden fazla alıntı yapılamaz. Her alıntı için ayrıca atıf gerekir. Ayrıca FSEK, m.35/1'e göre alıntının belli olacak şekilde yapılması, bazı cümle ve fıkralar ile sınırlı olması ve münderacatı aydınlatmak maksadıyla ve bu maksadın haklı kılacağı bir oranda olması gerekmektedir. Alıntı içerik oluşturma yöntemi değildir. Alıntı zaten yazar tarafından oluşturulan içeriğin aydınlatılması, desteklenmesi yöntemidir. Bu nedenle de alıntı söz konusu konuda "ana un-

sur" değil, "yan unsur" olarak kalmalıdır[24]. Oysa Ramazan Çağlayan'ın "kanunla öngörülen süre" konusunda bütün yazdıkları benden yaptığı alıntılardan ibarettir. Bu başlık altında benden yapılmış alıntılar çıkarılırsa, bu başlıkta bir şey kalmaz. Ramazan Çağlayan, "kanunla öngörülen süre" konusunda benim 2003'te yazdıklarımdan farklı olarak ne söylemiştir? Farklı söyleyecek bir şeyi olmayan bir yazarın boşu boşuna yazmaması gerekir.

Dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın "kanunla öngörülen süre" konusunda benden yaptığı alıntılar, FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın bazı cümle ve fıkralar ile sınırlı olması şartına ve keza FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırıdır. O halde, böyle bir alıntı kaynağı gösterilsin veya gösterilmesin hukuka aykırıdır.

Örnek 75, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 75'te yedi paragraflık alıntı ikinci baskıda tek paragrafa inmiş ve kaynağı olarak da bana atıf yapılmıştır (s.381, dipnot 270). Ramazan Çağlayan ikinci baskıda yedi paragraflık alıntıyı tek paragrafa indirmesi ve kaynağını göstermesi birinci baskıya ilişkin yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 76

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, *op. cit.*, 2011, s.324-329:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 324 ilâ 329'uncu sayfaları arasında yer alan beş sayfalık*"Yetki Unsurunda Bazı Sakatlık Hâlleri"* başlığı ve başlığında altındaki alt başlıkları gerek içerik, gerekse verilen örnekler itibarıyla benim kitabımın birinci cildinin 691 ila 709'uncu sayfaları arasında yer alan *"Yetki Unsurunda Sakatlık Hâlleri"* başlıklı kısımdan özetlenmiştir. Bu uzunlukta bir alıntı, FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın bazı cümle ve fıkralar ile sınırlı olması şartına ve FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırıdır.

Örnek 76, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 76'da benden alınmış olduğunu iddia ettiğim beş sayfalık *"Yetki Unsurunda Bazı Sakatlık Hâlleri"* başlığını, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından olduğu gibi çıkarmıştır. Olsaydı bu kitabın 381 ve devamı sayfalarında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu başlığı ikinci baskıdan çıkarmış olması, bu kısma ilişkin benim iddiamı doğrular niteliktedir.

24. Öncü, *op. cit.*, s.189.

ÖRNEK 77

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.324:

İdarenin, yasama veya yargı organlarının görev alanına giren konularda işlem yapması durumuna "*fonksiyon gasbı*" veya "*görev gabı*"[257] denilir[258]. Bunun iki türü vardır.

[257] ONAR, age., C.I, s.301; GÜNDAY, age., s.131; GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.431.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.692:

"Fonksiyon gaspı (*usurpation des fonctions*)", idarenin yasama veya yargı organlarının görev alanına giren konularda işlem yapması durumunda ortaya çıkan sakatlıktır[216]. Fonksiyon gaspının başlıca iki çeşidi vardır:

216. Onar, *op. cit.,* c.I, s.301; Günday, *op. cit.,* s.132. Bazıları buna Türkçede "görev gaspı" diyor (Gözübüyük ve Tan, *op. cit.,* c.II, s.431).

Yukarıdaki iki kutunun karşılaştırılmasından görüleceği gibi Ramazan Çağlayan'ın fonksiyon gaspı tanımı, Onar, Günday veya Gözübüyük ve Tan'dan değil, benden alınmadır. "*İdarenin yasama veya yargı organlarının görev alanına giren konularda işlem yapması durumu*" ifadesi kelime kelime benim kitabımda da (c.I, s.692), Ramazan Çağlayan'ın kitabında da (s.324) vardır. Aynı 12 kelimeyi aynı sırada rastlantı sonucu kullanma ihtimalimiz, yukarıda başka bir yerde de belirtildiği gibi, benim ve Ramazan Çağlayan'ın geceleyin aynı rüyayı görme ihtimalimiz kadar düşüktür[25].

Kullanılan ifadeler arasındaki ayniyet, fonksiyon gaspının tanımını Ramazan Çağlayan'ın benden aldığını gösterir. Ramazan Çağlayan kullandığı bu ifade, Onar, Günday veya Gözübüyük ve Tan'ın kitaplarında değil, benim kitabımda aynen geçmektedir. Ama maalesef Ramazan Çağlayan, bana değil; Onar, Günday veya Gözübüyük ve Tan'a atıf yapmayı tercih etmektedir. Muhtemelen Ramazan Çağlayan, beni Onar, Günday, Gözübüyük ve Tan kadar saygın bir yazar olarak görmemekte; bana değil, onlara atıf yapmaktadır.

Ne var ki, gerçekte Ramazan Çağlayan, atıf yaptığı bu yazarlardan değil, kendisine atıf yapmaya değer görmediği benden alıntı yapmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın gerçekte benden aldığı noktası virgülüne aynı on iki kelime için bana değil, başka yazarlara atıf yapması, bir yandan usûlsüz alıntı, diğer yandan da aldatıcı atıf oluşturur.

25. İki yazarın aynı rüyayı görmesi metaforunu ilk defa Meltem Dikmen Caniklioğlu'ndan duydum.

Burada şu gözlemde de bulunmak isterim: Pek muhtemelen Ramazan Çağlayan, dipnotta kaynak olarak gösterdiği kitapları görmeden bunlara atıf yapmaktadır. Yani ortada bir "transit atıf"[26] olayı vardır. Çünkü kaynak olarak gösterdiği üç kitabın üçüne de yukarıdaki kutuda görüleceği gibi ben dipnotta atıf yapıyorum. Yani Ramazan Çağlayan sadece benim fonksiyon gaspı tanımımı almamakta, benim bu tanımla ilgili oluşturduğum dipnotu da almaktadır. Hem ana metnin, hem de bu metne bağlı dipnotun alınması, ortada bir alıntı bulunduğunu gösterir.

Ramazan Çağlayan gerçekte atıf yaptığı üç kitabı (Onar, Günday veya Gözübüyük ve Tan) görmeden onlara benim dipnotum üzerinden atıf yapmış olabileceği ihtimalini destekleyen şöyle bir kanıtımız da vardır: Söz konusu üç kitaptan ikisinin (Günday ve Gözübüyük ve Tan'ın kitaplarının) pek çok baskısı var iken, bu iki kitaba da benim 2003'te yayınlanmış kitabımda kullanılan baskılara atıf yapılması bu açıdan manidardır. Eğer Ramazan Çağlayan, gerçekte benim kitabımı değil, Günday ve Gözübüyük ve Tan'ın kitaplarını kullanıyor olsaydı, benim kitabımdan sonra daha pek çok baskı yapmış bu kitapların daha yeni bir baskısına atıf yapıyor olurdu.

Örnek 77, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 77'de benden alındığını iddia ettiğim fonksiyon gaspı tanımını, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından tamamıyla çıkarmıştır. Olsaydı 381 ve devamı sayfalarda olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu tanımı ikinci baskıya almaması benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 78

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.324, dipnot 258:

> [258] Nasıl idarenin yasama ve yargı organının görev alanına giren konularda işlem yapması, fonksiyon gasbı oluşturuyorsa, yasama ve yargının idare yürütmenin/idarenin görev alanına giren konularda işlem yapması da fonksiyon gasbı niteliğindedir.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.696:

> Fonksiyon gaspına ilişkin olarak şunu da belirtmek isteriz ki, idarenin yasama ve yargı alanına el atması nasıl "fonksiyon gaspı" oluştururs a, yargının da yasama ve idare alanına el atması aynı şekilde bir "fonksiyon gaspı" oluşturur.

26. Transit atıf terimini yukarıda başka yerde de belirtiğim gibi ilk defa Fahrettin Kayhan'dan duydum.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlesi benim yukarıdaki cümlemden alınmadır. Ama maalesef kaynağı gösterilmiyor. Türk doktrininde ilk defa ben, 2003 yılında fonksiyon gaspı kavramını yargının, yasama ve yürütmeye el atması için de kullandım. Bu benim orijinal düşüncemdir. Ramazan Çağlayan, 2011 yılında bana atıf yapmayarak bu özgün düşüncemi kendisine mal ediyor.

Örnek 78, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 78'de kaynağı gösterilmeden benden alınmış olduğunu iddia ettiğim cümle ikinci baskıdan çıkarılmıştır. Olsaydı 381 ve devamı sayfalarda olacaktı. Ramazan Çağlayan bu cümleyi ikinci baskıdan çıkarmış olması, benim yukarıdaki iddiamda haklı olduğumun bir delilidir.

ÖRNEK 79

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.326-327:

b. Yetki Gasbı

Yetki gasbı, idareye tamamen yabancı veya idare adına irade açıklamaya yetkili olmayan bir kimse tarafından işlem yapılması halinde ortaya çıkan yetki sakatlığıdır[265]. Yetki gasbı iki şekilde ortaya çıkabilir.

aa.Resmi sıfatın hiç bulunmaması hali: Hiçbir resmi sıfatı olmayan bir kişinin, resmi makamı ele geçirerek işlem yapması durumunda, yetki gasbı ortaya çıkar. Bu durum, olağan zamanlarda pek mümkün olmasa da, darbe, devrim gibi olaylarda gündeme gelir[266]. Bu gibi durumlarda, darbeciler ya da ihtilalciler başarılı olamaz iseler, yaptıkları işler geçersiz olur ve kendileri cezalandırılırlar. Şayet başarılı olurlarsa, meşru idareciler haline gelirler[267].

Resmi sıfattan tamamıyla yoksun kimselerin yaptığı işlemler, yetki gasbı nedeniyle "yok hükmünde" işlemlerdir. Hiçbir hukukî netice doğurmazlar. Kişilerin bu işlemlere uyma zorunluluğu olmadığı gibi, bu işlemlere karşı iptal davası açmaya da gerek yoktur. Sadece yokluğun tespiti davası açılması yeterli olur[268].

bb.Resmi sıfatın sona ermesi hali: Bir kamu görevlisinin istifa, emeklilik, görevden çıkarılma gibi bir nedenle, resmi sıfatı sona erdikten sonra, işlem yapmaya devam etmesi durumunda da yetki gasbından söz edilir. Aynı durumun, görev süresi sona eren ya da feshedilen il genel meclisi ya da belediye meclisinin işlemler yapmaya devam etmesinde de söz konusudur. Burada daha önce var olan resmi sıfatın sona ermesi söz konusu olduğundan, yapılan işlemler "iptal edilebilirlik" şeklinde sakattır. Başka bir ifade ile bunlar hakkında iptal davası açılması gerekir[269].

[265] ONAR, age., C.I, s.302; GÜNDAY, age., s.131; GÖZLER, age., C.I, s.697.

[266] Kemal Sunal'ın bir filmi buna en iyi örnektir. Filmde tımarhaneden kaçan iki deli, kardan yolları kapanan bir ilçeye giderler. Biri kendini kaymakam diğeri hâkim olarak tanıtır ve makamlara yerleşirler. Karların eriyip yolların açılmasına kadar bir takım işlemler yaparlar. Burada yapılan tüm işlemler yetki gasbı ile sakat işlemlerdir.

[267] GÖZLER, age., C.I, s.698.

[268] AUBY/DRAGO, age., C.II, s.253; GÖZLER, age., C.I, s.698.

[269] AUBY/DRAGO, age., C.II, s.253; GÖZLER, age., C.I, s.698.

Yukarıya uzun bir alıntı aldık. Alıntı uzun olmasına rağmen, aşağıdaki kutudan görüleceği gibi benim kitabımdan alınmadır:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.697-698:

2. Yetki Gaspı

"Yetki gaspı (*usurpation du pouvoir*)", idareye tamamıyla yabancı[237] veya idare adına irade açıklamaya yetkili olmayan[238] bir kimse tarafından yapılan işlemler durumunda ortaya çıkan yetki sakatlığıdır[239]. Diğer bir ifadeyle, bir kararın idarî hiyerarşinin tamamıyla dışında bulunan ve dolayısıyla yetkisiz olan bir kimse tarafından alınması durumunda "yetki gaspı" vardır[240]. Yetki gaspı iki değişik durumda ortaya çıkabilir.

a) Resmî Sıfatın Tamamıyla Yokluğu Hâli *(Absence totale d'investiture).-* Bazı istisnaî durumlarda, herhangi bir resmî sıfatı olmayan bir kişi (*une personne sans titre, ni qualité*)[241], bazı idarî yetkileri ele geçirmiş ve birtakım işlemler yapmış olabilir[242]. Şüphesiz böyle bir şey nadiren gerçekleşir. İdarî yetkileri gasp etmek, bazı komedi filmleri dışında[243], pek mümkün değildir ve ancak şiddet kullanmak yoluyla olur. Bu ise, sadece devrim veya iç savaş dönemlerinde görülür. İhtilalciler amaçlarında başarılı olurlarsa, yetki gasıbı olmaktan çıkar, meşru idareciler hâline gelirler. Amaçlarına ulaşamazlar ise yaptıkları ihtilale teşebbüsten dolayı şiddetli bir şekilde cezalandırılırlar.

Resmî sıfattan tamamıyla mahrum kişilerin açıkladıkları iradeyle yapılmış işlemler, "yetki gaspı" nedeniyle sakattırlar. Bu tür yetki gaspının müeyyidesi "yokluk (*inexistence*)"tur[244]. Yani böyle bir gasıbın işlemleri "hukuka aykırı (*illégal*)" değil, "yok (*inexistant*)"tur[245]. Böyle işlemler hukukî sonuçlarını doğuramazlar. Kimse bunlara uymak zorunda değildir[246]. bunların iptal davası değil, ancak "yokluklarının tespiti davası (*recours en déclaration d'inexistence*)" açılabilir[247]. …

b) Resmî Sıfatın Sona Ermesi *(Investiture périmée).-* Yetkili bir kişinin, istifa, azil, emekliye sevk gibi sebeplerle resmî sıfatı sona erdikten sonra işlem yapması hâlinde "yetki gaspı" vardır[248]. Keza il genel meclisi veya belediye meclisi gibi idarî meclislerinin görev süresi sona erdikten veya bunlar feshedildikten sonra işlem yapmaları durumunda da yetki gaspı vardır[249].

237. Günday, *op. cit.,* s.132.
238. Onar, *op. cit.,* c.I, s.302.
239. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.253; Onar, *op. cit.,* c.I, s.302.
240. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.253.

241. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.303.
242. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.253.
243. Kemal Sunal'ın oynadığı bir filmde, iki deli tımarhaneden kaçar ve kışın yolları kardan kapalı olan bir ilçeye giderler. Biri kendini kaymakam, diğer hâkim olarak tanıtır. Ve karların eriyip, yolların açılmasına kadar o ilçede birtakım işler yaparlar. Bu filmdeki sözde kaymakamın yaptığı bütün işlemler yetki gaspına örnek teşkil eder.
244. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.253.
245. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.304.
246. *Ibid.,* c.II, s.263.
247 Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.253.
248. *Ibid.*
249. *Ibid.*

Yukarıdaki iki kutu karşılaştırıldığında Ramazan Çağlayan "yetki gaspı" konusunu olduğu gibi benim kitabımdan aktardığı görülmektedir. Bu aktarma gerek içerik, gerek plân, gerekse verilen örnekler ve hatta kullanılan ifadeler bakımından benim kitabımda (c.I, s.697-698) aynen vardır. Ama Ramazan Çağlayan, benden alıntı yaptığı bu paragraflarda, sadece bana değil, benim yanımda ve üstelik benden önce, benim atıf yaptığım Onar, Günday ve Auby ve Drago'ya atıf yapmaktadır. Bu tipik bir aldatıcı atıftır. Ramazan Çağlayan yaptığı alıntı sadece benden alınmadır. Diğer yazarlara atıf yapmasının sebebi benim onlara atıf yapmamdır. Yani onlara yapılan atıf benim üzerimden yapılmış birer "transit atıf"tır. Kullandığı ifadeler de atıf yaptığı yazarların kitaplarında geçen ifadelere değil, benim kitabımda geçen ifadelere benzemektedir. Ortada aldatıcı mahiyette kaynak gösterme durumu vardır.

Nihayet bu alıntının benden yapıldığını ispatlayan su götürmez bir delil, Ramazan Çağlayan'ın kitabının 326'ncı sayfasında bulunan 266 nolu dipnotudur. Bu dipnot kaynağı gösterilmeden benim kitabımın birinci cildinin 698'nci sayfada yer alan 243 nolu dipnotumdan olduğu gibi alınmadır. Her iki metin aşağıda 80 nolu örnekte tekrar verilmiştir.

Örnek 79, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 79'de benden alınmış olduğunu iddia ettiğim kısım ikinci baskıdan çıkarılmıştır. Olsaydı ikinci baskının 381 ve devamı sayfalarda olacaktı. Bu kısmın ikinci baskıdan çıkarılması, benim bu kısma ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 80

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.326, dn.266:

> [266] Kemal Sunal'ın bir filmi buna en iyi örnektir. Filmde tımarhaneden kaçan iki deli, kardan yolları kapanan bir ilçeye giderler. Biri kendini kaymakam diğeri hâkim olarak tanıtır ve makamlara yerleşirler. Karların eriyip yolların açılmasına kadar bir takım işlemler yaparlar. Burada yapılan tüm işlemler yetki gasbı ile sakat işlemlerdir.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.698, dn.243:

> 243. Kemal Sunal'ın oynadığı bir filmde, iki deli tımarhaneden kaçar ve kışın yolları kardan kapalı olan bir ilçeye giderler. Biri kendini kaymakam, diğer hâkim olarak tanıtır. Ve karların eriyip, yolların açılmasına kadar o ilçede birtakım işler yaparlar. Bu filmdeki sözde kaymakamın yaptığı bütün işlemler yetki gaspına örnek teşkil eder.

İki dipnotun karşılaştırılmasından görüleceği gibi bu örnek neredeyse kelimesi kelimesine benden alınma. Ama bana atıf yok.

Belirtmek isterim ki, sadece teorik bilginin kendisi değil, bu bilgiyi resmeden örnekler de bir fikrî eserdir. Dolayısıyla sadece teorik bilgi değil, bu bilgi için gösterilmiş olan örneğin alıntılandığı durumda da bu alıntının kaynağının gösterilmesi gerekir. Nitekim bizzat Ramazan Çağlayan'ın kendisi de bir örneğin kaynağı gösterilmeden alınmasının intihal oluşturacağını düşünmektedir. Ramazan Çağlayan 2008 yılında yayınladığı "İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine" başlıklı makalesinde "*bir eserden… örneklerin aynen atıfsız aktarılması da intihal oluşturur*" diye yazmaktadır[27].

İyi niyetli bir okuyucu, yetki gaspı konusuna Ramazan Çağlayan'ın da Kemal Sunal'ın "*Deli Deli Kulakları Küpeli*" filmindeki olayları örnek olarak gösterileceğini düşünebilir. Hatta belki bu örneği benim kitabımı okumadan görmüş olabileceği düşüncesi dahi aklına gelebilir. Şüphesiz böyle bir şey ihtimal dahilindedir. Ama yukarıdaki alıntının bağlamı, bulunduğu yer, bu alıntıdan önceki ve sonraki paragrafların da benim kitabımdan alınmış olduğu dikkate alınırsa, Ramazan Çağlayan'ın bu örneği benim kitabımda görmeden almış olma ihtimalinin pek olmadığı sonucu ortaya çıkar. Nihayet belertelim ki, bir ihtimal böyle bir örneği Ramazan Çağlayan'ın kendisi de bulmuş olsa bile, bu örnek yazılı olarak ilk defa benim tarafından verildiğine göre, değişen bir şey yoktur.

Nihayet bilimde bir şeyi kim ilk yazmış ise, o şey onu ilk yazanın malıdır. Zira bilimde tespit, *sözle* değil, *yayın* ile yapılır. Dolayısıyla bu

27. Çağlayan, "İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine", *op. cit.,* paragraf 101.

örneği "tespit" eden, bu örneği ilk yayınlayan kişi benim; Ramazan Çağlayan'ın bu örneği düşünebileceği iddiasının bir anlamı yoktur. Vakıa şudur ki, bir fikir, ilk kimin tarafından yayınlanmış ise onun malıdır. Bu örneği ilk ben yayınladım. Dolayısıyla "resmi sıfatın hiç bulunmaması hâli"ne Kemal Sunal'ın "*Deli Deli Kulakları Küpeli*" filminin örnek verilmesi konusunda benim fikri hakkım vardır. Bu örnek, bu örneği ilk yayımlamış kişi olarak benim malımdır. Benim eserim olan bir fikir bana atıf yapılmadan alınamaz.

Örnek 80, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 80'de Ramazan Çağlayan'ın benden kaynağını göstermeden aldığını iddia ettiğim Kemal Sunal örneğini Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Olsaydı 381 ve devamı sayfalarda olacaktı. Bu husus, bu örneğe ilişkin yukarıda dile getirdiğimiz iddialarda haklı olduğumuzu gösterir.

ÖRNEK 81

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.327-329:

c. Yetki Tecavüzü

Yetki tecavüzü, bir idarî makamın, başka bir idarî makamın yetkili olduğu konuda veya yerde yetki kullanması halidir. Burada yetki kullanan kişi, idare adına irade açıklama yetkisi bulunmakla beraber, yetkili olmadığı bir konu ya da yerde işlem yapmaktadır. Bu bakımından yetki tecavüzü, işlemin yetki unsurundaki konu ve yer bakımından yetkisizlik halidir[270].

aa. Konu bakımından yetki tecavüzü: Bir idarî makamın, başka bir idarî makamın görev alanına giren konularda işlem yapması, yetki tecavüzü (konu bakımından yetkisizlik) oluşturur. Konu bakımından yetki tecavüzüne şu örnekleri verebiliriz[271]:

-Yerinden yönetim kuruluşlarının görev alanına giren bir konuda, merkezî idarenin veya merkezî idarenin görev alanına giren bir konuda, yerinden yönetim idaresinin işlem yapması durumunda, yetki tecavüzü vardır. Belediyenin alması gereken kararın, bakanlık tarafından alınması bu şekildedir.

Danıştay'ın 1995 tarihli bir kararında, GAP idaresinin görev alanına giren bölgede, belediyenin yaptığı imar planının konu bakımından yetkisizlik ile sakat olduğuna karar verilmiştir[272].

-Bir mahallî idarenin, başka bir mahallî idare yerine işlem yapmasında da yetki tecavüzü vardır. Bir köydeki kaynak suyunun, il encümeni kararıyla bir belediyeye tahsis edilmesi işlemi, yetki unsuru bakımından sakat bulunarak iptal edilmesi gerektiğine karar verilmiştir[273]. Yine, kanunla büyük şehir belediyesine verilen meydan ve ana yollar üzerindeki büfelere ilişkin ruhsat işleminin, alt belediye tarafından yapılması işleminin yetki unsuru bakımından sakat olduğuna karar verilmiştir[274].

-Vesayet denetimine tabi idarenin, vesayet makamına sunmadan işlem yapması; vesayet makamının, vesayet denetimine tâbi idare yerine işlem yapması hali de yetki tecavüzünü oluşturur[275].

-Aynı hiyerarşi içinde yer alan üstün ast yerine; astın üst yerine işlem yapması halinde de yapılan işlemler yetki tecavüzü nedeniyle sakattır. Örneğin bir memur hakkında bakanda olan aylıktan kesme cezası verme yetkisinin, vali tarafından kullanılması, işlemi yetki yönünden sakatlar[276]. Rektörün yetkisinde olan fakülte sekreterini görevden alma işleminin, dekan tarafından yapılmasında yetki tecavüzü bulunmaktadır.

-Aralarında hiyerarşi ilişkisi olmayan bir idarî makamın, başka bir idarî makam yerine işlem yapması halinde, yetki tecavüzü vardır. Örneğin, Karayolları Genel Müdürlüğünün görevli olduğu karayolu üzerinde üst geçit yapma konusunda, Yükseköğretim Kurulunun karar alması yetki tecavüzüdür[277].

-Birden fazla makamın birlikte yapması gereken işlemin, bu makamlardan biri tarafından yapılmasında da yetki tecavüzü vardır. Örneğin 4158 sayılı kanuna göre koalisyon hükümetleri durumunda, başbakan tarafından yapılacak işlemlerin, iktidardaki partilerin genel başkanı olan başbakan yardımcıları tarafından da imzalanması gerekir. Bu hükme rağmen sadece başbakan tarafından yapılan atama işlemi, yetki unsuru bakımından sakat bulunmuştur[278].

-Hukuka aykırı yetki devri ya da vekâlet işlemine istinaden, yetkisiz olan kişinin yaptığı işlemlerde de yetki tecavüzü bulunmaktadır. Örneğin Danıştay'ın 1997 tarihli bir kararında, Ulaştırma Bakanlığınca, PTT genel Müdür yardımcısının, genel müdürlüğe vekâleten atanması işlemi hukuka aykırı bulunarak, bu genel müdür yardımcısı tarafından yapılan atama işlemi de yetki unsuru bakımından sakat bulunarak iptal edilmiştir[279].

-Yetkide paralellik ilkesine uyulmadan yapılan işlemlerde de yetki tecavüzü söz konusudur. Örneğin Danıştay'ın 1982 tarihli bir kararında, belediye başkanının inhası üzerine bakan tarafından atanan bir görevlinin, sadece belediye başkanı tarafından görevden alınarak başka bir yere naklen atanmasını işlemi, yetki ve usulde paralellik ilkesine uyulmadığından yetki yönünden hukuka aykırı olduğuna karar verilmiştir[280].

bb. Yer bakımından yetki tecavüzü: Bir idarî makamın, başka bir idarî makamın yetkili olduğu coğrafi alanda veya kendi yetkisinin coğrafi alanı dışında işlem yapması, yer bakımından yetki tecavüzünü oluşturur. Örneğin, bir valinin komşu ilde çalışan bir memur hakkında disiplin cezası vermesi; bir belediyenin, belediye sınırları dışında yetki kullanması bu tür işlemlerdir[281].

Danıştay'ın 1985 tarihli bir kararında, Ordu ilinde görev yapan polis memuru hakkında, izinde iken Adana ilindeki davranışı nedeniyle Adana İli Polis Disiplin Kurulu tarafından meslekten çıkarma cezası verilmesi işlemi, yetki yönünden hukuka aykırı bulunarak iptal edilmesi gerektiğine karar verilmiştir[282]. Yine 1981 tarihli bir kararında, belediye encümeninin, belediye sınırları dışında

olan bir köydeki hayvan kesim yerinin kapatılmasına ilişkin işlemi hakkında, "*dava konusu işlemin tesis edildiği tarihte davacıya ait işyerinin belediye sınırları dışında bulunduğu, bu nedenle dava konusu kararda yetki yönünden mevzuata uyarlık görülmediği gerekçesiyle iptaline*" şeklinde karar verilmiştir[283].

[270] GÖZLER, age., C.I, s.699-700.
[271] GÖZLER, age., C.I, s.700 vd.
[272] Danıştay Altıncı Dairesi, E.1994/3181, K.1995/533, GÖZLER, age., C.I, s.700.
[273] Danıştay Onbirinci Dairesi, E.1975/4625, K.1977/1075, T.21.03.1977, DD.28-29, s.590.
[274] Danıştay Sekizinci Dairesi, E.1996/1574, K.1996, GÖZLER, age., C.I, s.701.
[275] AUBY/DRAGO, age., C.II, s.280; GÖZLER, age., C.I, s.702.
[276] Danıştay Mürettep Dairesi, E.1979/4717, K.1981/2077, T.19.11.1981.
[277] Danıştay Altıncı Dairesi, E.1984/195, K.1985/3035, T.13.11.1984, DD.58-59, s.201.
[278] Danıştay Beşinci Dairesi, E.1997/1562, K.1997/3131, T.17.12.1997.
[279] Danıştay İdarî dava Daireleri Kurulu, E.1997/137, K.1997/444, T.03.10.1997, DD.95, s.68.
[280] Danıştay Üçümcü Dairesi, E.1982/825, K.1982/1358, 11.05.1982.
[281] GÖZLER, age., C.I, s.707.
[282] Danıştay Onuncu Dairesi, E.1985/50, K.1985/526, KARAVELİOĞLU, age., C.I, s.139.
[283] Danıştay Onbirinci Dairesi, E.1980/3925, K.1981/3549, KARAVELİOĞLU, age., C.I, s.140.

Ramazan Çağlayan'ın kitabının yukarıda verdiğimiz "yetki tecavüzü" başlıklı kısmı benim kitabımdan özetlenmiştir. Aşağıya ilgili sayfaları veriyorum:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.699-709:

3. Yetki Tecavüzü

"Yetki tecavüzü (≈*empiétement de pouvoir, incompétence*)"[255], bir idarî makamın diğer bir idarî makamın yetkili olduğu bir konuda veya yerde işlem tesis etmesi demektir. Yetki tecavüzünde, idare adına işlem tesis eden kişi, yetki gaspında olduğu gibi idareye yabancı bir kişi değildir; bu kişi esas itibarıyla idare adına irade açıklamaya, yani işlem tesis etmeye yetkilidir. Ancak, bu kişi yetkili olduğu konuda ve yerde değil, bir başka konuda ve yerde işlem yapmaktadır. Yani yetki tecavüzü aslında yukarıda gördüğümüz "konu bakımından (*ratione materiae*) yetkisizlik" ve "yer bakımından (*ratione loci*) yetkisizlik" durumlarından başka bir şey değildir. O hâlde yetki tecavüzünün "konu bakımından" ve "yer bakımından" olmak üzere iki şekli vardır:

a) Konu Bakımından Yetki Tecavüzü

Bir idarî makamın diğer bir idarî makamın görev alanına giren bir konuda karar alması durumunda yetki tecavüzü vardır. Bu tür yetki tecavüzü çok çeşitli durumlarda ortaya çıkabilir:

(1) *Yerinden yönetim kuruluşlarının yetkili olduğu alanda merkezî idare makamlarının tesis ettikleri işlemleri yetki unsuru bakımından sakattır.* Örneğin bir bakanlığın bir belediyenin veya bir üniversitenin alması gereken kararı alması durumlunda konu bakımından yetkisizlik vardır.

(2) *Merkezî idarenin yetkili olduğu konularda yerinden yönetim kuruluşlarının yaptığı işlemlerde konu bakımından yetkisizlik ile sakattırlar.* Örneğin bir bakanlığın veya bir merkezî idare biriminin görev alanına giren bir konuda bir belediyenin aldığı karar konu bakımından yetkisizlik ile sakattır.

Mesela, Danıştay Altıncı Dairesinin 7 Şubat 1995 tarih ve E.1994/3181, K.1995/533 sayılı kararına konu teşkil eden olayda GAP idaresinin yetki alanına giren bölgede belediyenin yaptığı imar planının konu bakımından yetkisizlikle sakat olduğuna karar vermiştir[256]. …

(3) *Bir mahallî idarenin bir başka kamu mahallî idarenin görev alanında karar alması durumunda da konu bakımından yetkisizlik vardır.* Örneğin köy yetki sahasında bulunan bir kararın, il özel idaresi tarafından alınması durumunda böyle bir yetkisizlik vardır. Mesela Danıştay Sekizinci Dairesinin 31 Mart 1986 tarih ve E.1986/46 ve K.1986/159 sayılı *Karacahisar Köyü* kararına konu teşkil eden olayda il daimî encümeni, bir köyde çıkan kaynak suyunun bir belediyeye içme ve kullanma suyu olarak tahsisine ilişkin karar almıştır. Köy muhtarlığı tarafından bu kararın iptali istemiyle idare mahkemesinde dava açılmıştır. Danıştay Sekizinci Dairesi bu davanın temyiz incelemesinde, köylerde bulunan su kaynaklarının, belediyelere tahsisi konusunda il daimi encümenlerine yetki veren bir kanun hükmü bulunmadığını tespit etmiş ve daha sonra il daimi encümeni tarafından alınmış söz konusu kararın yetki unsuru bakımından sakat olduğuna ve iptal edilmesi gerektiğine karar vermiştir[258].

Büyük şehir belediyesinin ilçe belediyesi, ilçe belediyesinin büyük şehir belediyesinin görevine giren konularda karar alması durumlunda yetki unsuru bakımından bir sakatlık vardır. …

(5) *Vesayete tâbi makamın vesayet makamına sunmadan doğrudan karar alıp uygulaması durumunda yetki tecavüzü vardır*[261]. Örneğin belediye başkanının vesayet denetimine tâbi olduğu bakana sunmadan karar alması ve uygulaması durumunda yetki tecavüzü vardır[262].

(6) *Vesayet makamının vesayete tâbi makam yerine karar alması durumunda da yetki tecavüzü vardır*[263]. Yukarıda gördüğümüz gibi, vesayet yetkisi sınırlı bir yetkidir. Vesayet makamının kural olarak kendini vesayete tâbi makama ikame etme yetkisi yoktur.

(7) *Aynı kamu tüzel kişisinin içinde de çeşitli konu bakımından sakatlık hâlleri ortaya çıkabilir:*

(a) *Astın üstün yetkili olduğu bir konuda karar alması durumunda yetki tecavüzü vardır*[264]. Örneğin Başbakan yerine bakanın karar alması, Bakanlar Kurulu tarafından alınması gereken bir kararı bir bakanın alması[265], bakan yerine valinin karar alması[266] veya vali yerine kaymakamın karar alması[267] durumunda yetki tecavüzü vardır.

Örnek Kararlar.- …

(b) *Üstün astın görev alına giren bir konuda işlem tesis etmesi durumunda da yetki tecavüzü vardır*[269]. Yukarıda hiyerarşi konusunda gördüğümüz gibi, üst, astına bir işlemin ne yönde yapması gerektiği konusunda emir ve talimat verebilir; ama, kanun açıkça öngörmedikçe, onun yerine geçip bizzat o işlemi yapamaz. Buna göre, örneğin vali yerine bakanın, kaymakamın yerine valinin, fakülte dekanı yerine rektörün, fakülte disiplin kurulu yerine üniversite yönetim kurulunun işlem yapması durumunda yine yetki tecavüzü durumu ortaya çıkar.

(c) *İdarî hiyerarşide aynı düzeyde bulunan veya aralarında bir hiyerarşik ilişki bulunmayan iki idarî makamın, birinin diğerinin görev alanında işlem yapması durumunda da yetki tecavüzü vardır*[274]. Örneğin bir bakanın diğer bir bakanın görev alanında işlem yapması[275], bir karar organının icra makamı yerine işlem yapması (mesela belediye meclisinin belediye başkanı yerine işlem yapması), bir icra makamının karar organı yerine işlem yapması (mesela belediye meclisinin alabileceği bir kararı belediye başkanının alması[276], il genel meclisi yerine valinin karar alması, belediye meclisince alınması gereken kararın belediye encümenince alınması), Karayolları Genel Müdürlüğünün görevli olduğu karayolları üzerinde üst geçit yaptırma konusunda Yükseköğretim Kurulunun karar alması, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün yetkisine giren köye içme suyu getirmek için su kaynağının bulunduğu taşınmaz hakkında il idare kurulunun kamulaştırma kararı alması durumlarında yetki tecavüzü vardır.

(d) *Birden fazla makamın birlikte yapması gereken işlemlerin bu makamlardan sadece biri tarafından yapılması durumunda da yetki tecavüzü vardır*[282]. Örneğin karşı-imzaya tâbi bir işlemin sadece cumhurbaşkanı tarafından tesis edilmesi, müşterek kararnameye (üçlü veya dörtlü kararnameye) tâbi bir işlemin yetkili makamlardan biri tarafından yapılması durumunda yetki tecavüzü vardır.

(e) *Yetki devri yapılmadan yahut geçersiz bir yetki devrine istinaden yetkisiz olan makamın yetkili makamın yerine geçerek yaptığı işlemler de yetki tecavüzü ile sakattır.* Örneğin Danıştay Beşinci Dairesinin 24 Ekim 1996 tarih ve E.1995/4235, K.1996/3251 sayılı kararına konu teşkil eden olayda, Maliye Bakanı sahip olduğu bazı atama yetkilerini, T.C. Emekli Sandığı Yönetim Kuruluna devretmiştir. Daha sonra Emekli Sandığı Yönetim

Kurulu, bu yetki devrine dayanarak, bir görevli hakkında naklen atama kararı vermiştir. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğünde Personel ve Eğitim Dairesi Başkanı olan davacının, Emekliler Vergi Dairesi Başkanlığına naklen atanmasına karar vermiştir. Kanımızca buradaki yetki devri geçersiz olduğuna göre söz konusu atama işlemi yetki bakımından sakattı. Ancak Danıştay Beşinci Dairesi bu işlemin hukuka aykırı olmadığına karar vermiştir[285] …

(g) *Uyulması gerektiği hâlde yetkilerin paralelliği ilkesine uyulmadan bir işlemin geri alınması, kaldırılması, değiştirilmesi de o işlemi yetki bakımından sakatlar.*

Örneğin Danıştay Üçüncü Dairesinin 11 Mayıs 1982 tarih ve E.1982/825, K.1982/1358 sayılı kararına konu teşkil eden olayda, belediye başkanının inhası üzerine İmar ve İskan Bakanlığınca atanan belediyede imar müdürü, sadece belediye başkanının kararıyla bir otobüs işletmesi müdür muavinliğine naklen atanmıştır. Danıştay Üçüncü Dairesi bu atama işleminin yetkide ve usûlde paralellik ilkesine uyulmadığından yetki yönünden hukuka aykırı olduğuna karar vermiştir[287]….

b) Yer Bakımından Yetki Tecavüzü

Bir idarî makamın diğer bir idarî makamın yetkili olduğu coğrafî alanda işlem tesis etmesi durumunda da yetki tecavüzü ortaya çıkar. Örneğin bir valinin komşu ilde çalışan bir memura disiplin cezası vermesi, komşu ilde yer alan taşınmazlar hakkında birtakım işlemler yapması, valinin bir yolun komşu ilde kalan kısmı hakkında karar alması, valinin komşu ilde oturan bir kişiye birtakım idarî müeyyideler uygulaması veya bir belediyenin bir başka belediyenin sınırları içinde bulunan bir taşınmazı kamulaştırması durumunda yetki tecavüzü vardır. …

Danıştay Onuncu Dairesinin 13 Mart 1985 tarih ve E.1985/50, K.1985/526 sayılı kararına konu teşkil eden olayda, Ordu ili Emniyet Müdürlüğü kadrosunda görevli bir polis memuru izinli olarak gittiği Adana ili Ceyhan ilçesinde katılmış olduğu bir düğünde resmî tabancısı ile havaya üç el ateş açmıştır. Bu disiplin suçundan dolayı, Adana İl Polis Disiplin Kurulunca söz konusu polis hakkında meslekten çıkarma cezası verilmiştir. Oysa 3201 sayılı Emniyet Teşkilâtı Kanununa 19 Şubat 1980 tarih ve 2261 sayılı Kanunla eklenen ek 2'nci madde hükmüne göre, il polis disiplin kurulları, kuruldukları il emniyet kadrosundaki polis memurları hakkında disiplin cezası vermeye yetkili kılınmışlardır. Danıştay Onuncu Dairesi bu gerekçeyle, Adana İl Polis Disiplin Kurulunun Ordu ili Emniyet Müdürlüğü kadrosunda görevli polis memuru hakkında disiplin cezası verme işlemini yetki yönünde hukuka aykırı bularak iptal edilmesi gerektiğine karar vermiştir[292.]

Danıştay Onbirinci Dairesinin 26 Kasım 1981 tarih ve E.1980/3925, K.1981/3549 sayılı kararına konu teşkil eden olayda, Eskişehir Belediyesi

Encümeni, Eskişehir Merkez ilçesine bağlı Zincirlikuyu köyünde işletilen hayvan kesim yerinin kapatılmasına 1580 sayılı Belediye Kanununun 14'nci maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca karar vermiştir. Belediye encümeni esasen, belediye mezbahasının dışında hayvan kesilmesini yasaklamaya ve bu yerleri kapatmaya yetkilidir. Ancak, belediye encümenine verilen bu yetki haliyle belediye sınırları içinde geçerlidir. Belediye sınırları dışında kalan bir köydeki hayvan kesim yeri hakkında karar vermeye yer bakımından yetkili değildir. Danıştay Onbirinci Dairesi bu gerekçeyle Eskişehir Belediye Encümeninin bu kararının iptal etmiş ve şöyle demiştir: "Dava konusu kararın tesis edildiği tarihte davacıya ait işyerinin belediye sınırları dışında bulunduğu, bu nedenle dava konusu kararda yetki yönünden mevzuata uyarlık görülmediği gerekçesiyle iptaline karar verilmiştir" [293]

Yukarıdaki iki kutunun karşılaştırılmasından görüleceği gibi, Ramazan Çağlayan'ın metni ile benim metnim arasında, gerek plân, gerek içerik, gerekse verilen örnekler itibarıyla büyük bir benzerlik vardır. Her iki metnin sonunda örnek olarak gösterilen Danıştay kararına bir bakalım: Sayfalarca uzunluktaki kararın aynı cümlelerinden alıntı yapmışız. Ve her ikimiz de kararın kaynağı olarak Karavelioğlu'nun aynı baskısını gösteriyoruz. Muhtemelen Ramazan Çağlayan, bu kararı da Karavelioğlu'ndan değil, benden almakta ve benim kaynak gösterdiğim Karavelioğlu'nu o da kaynak göstermektedir.

Benim kitabımdan alındığını iddia ettiğimi bu 15 paragraf uzunluğundaki alıntıda, bütün paragraflar benden alınmış olmasına rağmen bana 15 adet değil, beş adet atıf vardır (ki bu atıflardan üçünde sadece bana atıf yoktur; başka yazarlara da atıf vardır). Örneğin 327'nci sayfasının son paragrafı, 328'nci sayfasının birinci, ikinci, üçüncü dördüncü paragrafları, örnekleriyle birlikte benim kitabımdan (c.I, s.702-705) alınmış olmasına rağmen bana atıf yoktur.

Ayrıca yukarıdaki 15 paragraf uzunluğundaki alıntıda bütün paragraflar benden alınmış olmasına rağmen bana 15 adet değil, beş adet atıf vardır. Örneğin 327'nci sayfasının son paragrafı, 328'nci sayfasının birinci, ikinci, üçüncü dördüncü paragrafları, örnekleriyle birlikte benim kitabımdan (c.I, s.702-705) olmasına rağmen bana atıf yoktur. Örneğin Ramazan Çağlayan'ın kitabının 328'nci sayfasının ikinci paragrafın başında bulunan

> -Birden fazla makamın birlikte yapması gereken işlemin, bu makamlardan biri tarafından yapılmasında da yetki tecavüzü vardır.

şeklindeki cümlesi benim kitabım birinci cildinin 705'nci sayfasının d başlıklı paragrafın başında bulunan

> "Birden fazla makamın birlikte yapması gereken işlemlerin bu makamlardan sadece biri tarafından yapılması durumunda da yetki tecavüzü vardır"

şeklindeki cümlemden alınmadır. Ama bu cümleye ilişkin Ramazan Çağlayan'ın bana yaptığı bir atıf yoktur. Bu sadece bir örnektir. "Yetki tecavüzü" başlığı altında benden alınmış olmasına rağmen bana atıf yapılmamış daha pek çok cümle vardır. Bu cümleler, kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma hâline örnek teşkil eder.

Örnek 81'e ilişkin benim tek iddiam, bana 15 adet atıf yapılması gerekirken 5 adet atıf yapıldığı iddiası değildir. Ben 15 paragraf uzunluğunda olup iki sayfadan fazla yer kaplayan bir alıntının, her paragrafının, her cümlesinin ayrıca kaynağı gösterilmiş olsa bile, FSEK, m.35/1'deki şartlara uygun olarak yapılamayacağını iddia ediyorum. Zira, bir kere, FSEK, m.35/1, b.1'e göre, iktibasın bazı cümle ve fıkralar ile sınırlı olması gerekir. İkinci olarak FSEK, m.35/1, b.3'e göre "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şarttır. "Yetki Tecavüzü" başlığı altında yapılan alıntılar, Ramazan Çağlayan kendisinin oluşturduğu bir içeriği aydınlatmak için yapılmamıştır. Bu kısımda Ramazan Çağlayan'ın oluşturduğu bir içerik yoktur; hatta bu kısım da Ramazan Çağlayan oluşturduğu bir plân dahi yoktur. "Yetki tecavüzü" konusunda Ramazan Çağlayan'ın benim söylediklerimden farklı olarak söylediği bir şey bulunmamaktadır. Dolayısıyla kaynağı gösterilsin veya gösterilmesin, Örnek 81'e konu teşkil eden alıntı bir usûlsüz alıntıdır. Benzer iddialar 18, 19, 29, 36, 46, 49, 55, 65, 75, 81, 82, 83, 85, 88, 89, 90, 97, 91, 113, 140, 141, 161, 181, 203, 215, 225, 230, 234, 266'a ilişkin olarak da dile getirilmiştir.

Örnek 81, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 81'de usûlsüz alıntı olduğunu iddia ettiğim 15 paragraflık "*Yetki Tecavüzü*" başlıklı kısmı, Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısından olduğu gibi çıkarmıştır. Bu başlık olsaydı ikinci baskının 381 ve devamı sayfalarında olacaktı.

Ramazan Çağlayan'ın kitabının birinci baskısında 15 paragraf uzunluğunda bir başlığı olduğu gibi ikinci baskıdan çıkarması, benim yukarıda dile getirdiğim iddiaları tamamıyla doğrular niteliktedir. Ramazan Çağlayan, bu 15 paragraflık kısımda problem olduğunu görmüştür. Bu öylesine ağır bir problemdir ki, yukarıdaki açıklandığı gibi, eksik atıfları tamamlayarak, örneğin bana yapılan atıfların sayısını 5'ten 15'e çıkararak giderilebilecek bir problem değildir. Muhtemelen Ramazan Çağlayan da bunu anladığı için 15 paragraflık bu kısımda atıf eksikliklerini tamamlamak yerine bu kısmı olduğu gibi ikinci baskıdan çıkarmıştır. Keşke bunu Ramazan Çağlayan daha ilk baskıda yapmış yapsaydı.

ÖRNEK 82

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.329:

Tanım: Bir iradenin açıklanmasında kullanılan araca, dış kalıp ya da biçime "şekil" denilir[285]. Bu anlamda şekil, iradenin üzerinde tecessüm ettiği, iradenin tes-

[285] EREN Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 8.Bası, İstanbul 2003, s.236. Her irade açıklaması belli bir şekille yapılır. Bu bakımdan şekilsiz irade açıklaması olmaz. Özel hukukta irade açıklamasın "şekle tabi olmadığı" ifadesi, irade açıklamasının "şekilsiz olduğu" değil, o hukuki işlemin geçerliliğinin belli beir şekle tâbi olmadığını belirtmektedir (EREN, age., s.236).

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.711:

Şeklin Tanımı.- "Şekil (*form*)", hukuk düzeninde değişiklik meydana getirmeye yönelik iradenin kendisiyle açıklandığı şeydir. Şekil, iradeyi açıklamak için kullanılan araca, kalıba denir[302].

302. Fikret Eren, *Borçlar Hukuku: Genel Hükümler,* İstanbul, Beta Yayınları, Altıncı Bası, 1998, Cilt 1, s.243.

Tanımlar arasındaki benzerliği okuyucunun takdirine bırakıyorum. Hem ana metinde bu derece benzerlik, hem de dipnotta ayniyet olması herhâlde bir rastlantı değildir. Burada sadece şu soruyu sormak istiyorum: Eğer ben bu tanım için Fikret Eren'e atıf yapmasaydım, Ramazan Çağlayan, Fikret Eren'e atıf yapacak mıydı? İki idare hukukçusunun, bir kavramın tanımı konusunda bir özel hukukçuya atıf yaparken, bu özel hukukçunun aynı kişi olması ne büyük bir rastlantı. Bu husus Ramazan Çağlayan'ın "transit atıf" usûlünü sadece Fransız yazarlar için değil, Türk yazarlar için de kullandığını gösterir.

ÖRNEK 82*bis*

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.329-330:

Ramazan Çağlayan kitabının 329 ilâ 330'uncu sayfaları arasında yer alan "*İdarî İşlemlerde Yazılılık Kuralı*" başlığı altında bulunanlar benim kitabımın birinci cildinin 711 ilâ 713'üncü sayfalarından özetlenmiştir. Bu kısımda pek çok cümle benden alınmış olmasına rağmen bana *sadece üç adet atıf* vardır. Ortada yetersiz mahiyette kaynak gösterme hâli vardır. Ayrıca belirtelim ki bu kısımda yer alan her cümle için kaynak gösterilmiş olsa dahi değişen bir şey olmaz. Zira sayfalar süren bir alıntı veya özet, FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın bazı cümle ve fıkralar ile sınırlı olması şartı ve FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırılık teşkil eder.

Örnek 82, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 82'de "yetersiz mahiyette kaynak gösterme" durumunun olduğunu iddia ettiğim Örnek 82'ye ilişkin kısımda ikinci baskıda bana yapılan atıf sayısı 3'ten 8'e çıkmıştır (İkinci Baskı, s.382, dipnot 279, 281-285, 287).

ÖRNEK 83

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.330-331:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 330-331'nci sayfaları arasında bulunan *"İdarî İşlemin Metninde Bulunması Gerekenler"* başlığı benim kitabımın birinci cildinin 715-722'nci sayfaları arasında bulunan *"Yazılılık Kuralı: İdarî İşlemin Metninde Neler Bulunmalıdır"* başlığından özetlenmiştir. Bu kısımdaki paragraf başlıkları dahi benim kitabımdaki başlıklardır ve benim kitabımdaki sırayla verilmişlerdir. Bu kısımda benden pek çok cümle alınmış olmasına rağmen *sadece dört adet atıf* vardır. Ortada yetersiz mahiyette kaynak gösterme durumu vardır. Ayrıca belirtelim ki bu kısımda yer alan her cümle için kaynak gösterilmiş olsa dahi değişen bir şey olmaz. Zira sayfalar süren bir alıntı veya özet, FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın bazı cümle ve fıkralar ile sınırlı olması şartı ve FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırılık teşkil eder.

Burada iyi niyetli bir okuyucu 330'uncu sayfada sondan ikinci satırın sonunda bulunan 296 nolu dipnotta Gözler'e atıf yapıldığı ve bu atıfın bu paragrafları izleyen paragrafların da Gözler'den alındığı anlamına geleceğini düşünebilir. Doğrudur. Ramazan Çağlayan bana atıf yapıp (s.330, dipnot 296), daha sonra a, b, c, d, e, f alt başlıklarıyla bir konuyu olduğu gibi benden aktarmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın kitabının 330-331'inci sayfalarında yer alan paragraflar benden alınmış olmasına rağmen bana yapılmış bir atıf yoktur. Bu başlıklı paragrafların benden alınmış olduğunu kolayca anlaşılıyor mu? Bu husus tartışmaya açıktır. Ancak, tartışmaya açık olmayan bir husus vardır ve o şudur: Bu altı alt başlıklı kısım için, sadece tek bir dipnot değil, bu kısımda yer alan her cümle için ayrıca bana atıf yapılmış olsa bile değişen bir şey olmaz. Zira sayfalar süren bir alıntı veya özet, FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın bazı cümle ve fıkralar ile sınırlı olması şartı ve FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "*iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla*" yapılması şartına aykırılık teşkil eder. Zira, Ramazan Çağlayan'ın bu kısımda kendisin geliştirdiği bir münderacat yoktur. Ramazan Çağlayan'ın bu kısımda benden yaptığı alıntılar çıkarılırsa bu kısımdan geriye bir şey kalmamaktadır.

Örnek 83, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 83'de usulsüz alıntı olduğunu iddia ettiğim *"İdarî İşlemin Metninde Bulunması Gerekenler"* başlıklı kısımda, ikinci baskıda şu değişiklikler yapılmıştır: Bir kere kelime kelime benden alınmış olan *"İdarî İşlemin Metninde Bulunması Gerekenler"* başlığı olduğu gibi atılmıştır (Olsaydı ikinci baskının 283'üncü sayfasında olacaktı). İkinci olarak bu başlığın altında yer alan a, b, c, d, e, f şeklindeki alt başlıklar da atılmıştır (Olsaydı ikinci baskının 283'üncü sayfasında olacaktı). Neticede birinci baskıda yedi paragraf olan eleştirdiğim kısım, ikinci baskıda iki paragrafa inmiştir (s.283, paragraf 2 ve 3). Bu iki paragrafta da bana tam üç adet atıf yapılmıştır (s.283, dipnot 288, 289, 291). Birinci baskıda yedi paragraf için tek bir atıf yapan Ramazan Çağlayan, ikinci baskıda iki paragraf için bana tam üç adet atıf yapıyor.

ÖRNEK 84

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, *op. cit.*, 2011, s. 332:

Ramazan Çağlayan kitabının 332'inci sayfasında yer alan "*Şekil Kuralına Aykırılığın Müeyyidesi*" başlığı, benim kitabımın birinci cildinin 727-729'uncu sayfaları arasında yer alan "*Şekil Kurallarına Aykırılığın Müeyyideleri*" başlığından özetlenmiştir. Bu özet yapılırken yer yer kaynak gösterilmiş, yer yer gösterilmemiştir. Kaynağı gösterilmiş olsa bile bir başlık olduğu gibi bir başka yazardan özetlenemez. Bu şekilde oluşturulan bir başlık, FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderecatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırı olur.

Çünkü alıntı kitap yazma yöntemi değildir. Alıntı, yazarın *kendisinin* oluşturduğu bir içeriği destekleme, örneklendirme, geliştirme aracıdır. Bir bilimsel eserde, bir başlık altında belirli bir yazardan yapılmış alıntılar komple çıkarılsa dahi, başlık altındaki metin varlığını sürdürür; çünkü alıntı, o metnin ana unsur değil, yan unsurdur[28]. Yan unsur çıkınca, o metin yıkılmaz. Oysa Ramazan Çağlayan'ın kitabının "*Şekil Kuralına Aykırılığın Müeyyidesi*" başlığı altında benden almadan kendisinin ürettiği tek bir fikir yoktur. Bu başlık altında benden yapılmış alıntılar çıkarılırsa, bu başlık çöker. Bu başlığın kendisi dahi benden alınmadır. Ramazan Çağlayan'ın kendisine "*Şekil Kuralına Aykırılığın Müeyyidesi*" başlığı altında "Gözler'den farklı olarak ben burada ne söyledim" sorusunu sorması gerekir.

Örnek 84, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 84'te usulsüz alıntı olduğunu iddia ettiğim *"c. Şekil Kuralına Aykırılığın Müeyyidesi"*

28. Öncü, *op. cit.*, s.189.

başlıklı kısımda, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında şu değişiklikleri yapmıştır: Bir kere benden alınmış olan "*c. Şekil Kuralına Aykırılığın Müeyyidesi*" başlığını olduğu gibi atmıştır. İkinci olarak bu başlığın altında yer alan "*aa. İptal müeyyidesi*" alt başlığı atmış onun yerine "*iptali gerektiren şekil eksiklikleri*" başlığını koymuştur (s.384). Üçüncü olarak bu başlığın altında yer alan "*bb. Yokluk müeyyidesi*" alt başlığını atmış, onun yerine "*yokluğu gerektiren şekil eksiklikleri*" başlığını koymuştur (s.385). Dördüncü olarak, Ramazan Çağlayan, söz konusu kısmı, baştan sona tekrar kaleme alınmıştır. Yeni ifade biçimiyle bu kısım ile benim kitabımdaki ilgili kısım arasındaki benzerlik, içerik olarak olmasa bile ifade biçimi itibarıyla azalmıştır. Ramazan Çağlayan ayrıca bu kısımda benden aldığı cümlelerin kaynağını da bana beş adet atıf yaparak göstermiştir (s.384-385, dipnot 295, 296, 298, 299, 300).

Ramazan Çağlayan, "şekil kurallarına aykırılığın müeyyideleri" konusunu yazmak için ikinci baskıda verdiği emeği, birinci baskıda da vermiş olsaydı, bu eleştiri kitabı yazılmayacaktı. Ama Ramazan Çağlayan emek verip, bu konuyu kendi yazmak yerine, birinci baskıda, benim kitabımdan aktarmayı tercih etmiştir. Bütün mesele bu.

ÖRNEK 85

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, *op. cit.*, 2011, s. 333-341:

Ramazan Çağlayan kitabının 333 ila 341'nci sayfaları arasında yer alan yer alan "*Usûl Unsuru*" başlıklı kısım, gerek plân, gerek içerik gerekse verilen örnekler itibarıyla benim kitabımın birinci cildinin 730 ila 767'nci maddeleri arasında yer alan "*Usûl Unsuru*" başlıklı kısımdan özetlenmiştir. Önce plânlarımız arasındaki benzerliği göstermek isterim:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.I, s.730-767:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.333-341:**
III. Usûl Unsuru 730 A. Teklif Usûlü 733 B. Danışma Usûlü 734 C. Çelişme Usûlü (Savunma Hakkı) 740 D. İlgilinin Dosyasını İnceleme Hakkı 750 E. Usûlde Paralellik İlkesi 751 F. İmkânsız veya Yararsız Usûller Teorisi 762 G. Usûl Kurallarına Aykırılığın Müeyyidesi: Usûl Sakatlığı 763 1. Aslî Usul Sakatlıkları 764 2. Tali Usul Sakatlıkları 765 Usûl Sakatlıklarının Sonradan Düzeltilmesi 767	**2. Usûl Unsuru 333** a. Usûl Kuralları Örnekleri 333 aa. Teklif Usûlü 333 bb. Danışma Usûlü 333 cc. Çelişme Usûlü (Savunma Hakkı) 334 dd. Usûlde Paralellik İlkesi 336 b. Usûl Kurallarına Aykırılığın Müeyyidesi 339 aa. Aslî Usul Sakatlıkları 338 2. Tali Usul Sakatlıkları 339 Usûl İksikliklerinin Giderilmesi 340

Yukarıdaki tablodan görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın plânı benden alınmadır. Bu plân dâhilinde Ramazan Çağlayan'ın paragrafları incelenirse bunların benim kitabımın ilgili sayfalarından özetlendiği görülür. Ramazan Çağlayan bu özetlemeyi yaparken yer yer kaynak göstermiş, yer yer kaynak göstermemiştir. Örneğin 333, 334 ve 335'nci sayfalarda yer alan pek çok paragraf benden alınmış olmasına rağmen bunların kaynağı gösterilmemiştir. Ortada yetersiz kaynak gösterme hâli vardır.

Zaten Ramazan Çağlayan, kitabının "*Usûl Unsuru*" başlıklı bu kısımda (s.333-341), her cümlenin kaynağını göstermiş olsa ve belki bana 50 adet atıf yapmış olsaydı dahi değişen bir şey olmazdı. Zira, bu kadar uzun bir alıntı kaynak gösterilmiş olsa bile yapılamaz. Bu kadar uzun süren bir alıntının bizatihi kendisi FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın bazı cümle ve fıkralar ile sınırlı olması şartı ve FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırıdır. Kaldı ki, Ramazan Çağlayan bu kısımda benden aldığı pek çok cümlenin kaynağını da göstermemiştir. Aşağıda Örnek 86'dan itibaren buna birkaç örnek verilmiştir.

Örnek 85, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Usulsüz alıntı olduğunu iddia ettiğim Örnek 85'e konu teşkil eden "2. Usûl Unsuru" başlıklı kısmı Ramazan Çağlayan ikinci baskıda oldukça kısaltarak tekrar kaleme almıştır. İkinci baskıda yapılan değişiklikler şunlardır: **(1)** Birinci baskıdaki başlığın altındaki alt ayrımlar, yani alt başlıklar olduğu gibi ikinci baskıdan çıkarılmıştır (s.385-391). Böylece başlıklara bakılarak söz konusu kısmın plânının benden alınmış olduğu gizlenmeye çalışılmıştır. **(2)**

"Usûl unsuru" başlıklı bu kısım, ikinci baskıda çok önemli ölçüde kısaltılmıştır. Birinci baskıda (s.333-341) 45 paragraf tutan bu kısım, ikinci baskıda (s.385-391) 24 paragraf tutmaktadır. Ramazan Çağlayan ikinci baskıda çıkardığı paragraflar benden alınmış olan paragraflardır. Bu arada belirtelim ki, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında muhtemelen bu kısalmayı gizlemek için puntolar büyümüz ve satır araları açılmıştır. Birinci baskıda bir sayfa yer kaplayan aynı metin, ikinci baskıda bir buçuk sayfa yer kaplar hale gelmiştir. Bu konuda yukarıda "IV, E" altındaki "İkinci Baskının Sayfa Düzeni Hakkında Bir Gözlem" başlığına bakılabilir. **(3)** Ramazan Çağlayan ikinci baskıda bu kısaltılmış kısımda da bana bolca atıf yapmıştır. 24 paragraflık bu kısımda Ramazan Çağlayan bana toplam 15 adet atıf yapmıştır. (Burada not edelim ki, Ramazan Çağlayan'ın bu kadar sık atıf yapması, söz konusu alıntıları kaynaksız alıntı olmaktan çıkarır; ama bu alıntıları FSEK, m.35/1'de öngörülen şartlara uygun hâle getirmez). 24 paragraf uzunluğundaki bir konu, aynı yazardan 15 adet alıntı yapılarak yazılamaz. Bu şekilde yoğun bir alıntı FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırı olur.

ÖRNEK 86

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s. 333:

> ***Tanım:*** İdarî işlemin yapılmasında ya da iradenin açıklanmasında izlenen yollara, idarî işlemin usûlü denir.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.I, s.730:

> **Tanım.-** "Usûl (*procédure*)", idarî işlemin yapılmasında izlenen yollar demektir.

Görüldüğü gibi "usûl" unsurunun tanımı benden alınmadır; ama bana atıf yoktur.

Örnek 86, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 86'da kaynağı gösterilmeden benden alınmış olduğunu iddia ettiğim cümleyi Ramazan Çağlayan, hem ikinci baskıda değişik ifadelerle kaleme almış, hem de bu cümlede geçen "*idarî işlemin yapılmasında izlenen yollar*" ifadesinden hemen sonra dipnot düşerek bu ifadenin benim kitabımdan alınmış olduğunu açıkça belirtmiştir (s.385, dipnot 304). Ramazan Çağlayan aynı dipnotu birinci baskıda düşmüş olsaydı, bu eleştiri kitabı yazılmayacaktı.

ÖRNEK 87

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s. 334:

***cc. Çelişme usûlü (Savunma hakkı)*:** Çelişme, karşılıklı görüşlerin taraflarca ortaya konulması demektir[312]. Kanunlar bazen, idare karar almadan önce, kararın muhatabının görüşlerinin (itiraz ya da savunması) alınmasını öngörmektedir. Bu usûlün amacı, kişinin savunma hakkının güvenceye alınmasıdır. Savunma hakkı, kanunda düzenlenmese bile, hukukun genel ilkelerindendir[313].

[312] KUNTER Nurullah, Ceza Muhakemesi Hukuku, 8.Bası, İstanbul 1986, s.33.

[313] VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.283; GÖZLER, age., C.I, s.741.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.741:

C. ÇELİŞME USÛLÜ (SAVUNMA HAKKI)

Bazı durumlarda idare karar almadan önce kararın muhatabı olan kişinin bu konudaki "itirazlarını (mülahazalarını, *observations*)" almak zorundadır[453]. İşte kararın alınmasından önce ilgili kişinin görüşlerinin alınmasına "çelişme[454] usûlü (*procédure contradictoire*)" denir[455]. Bu usûle başvurulmasının amacı ilgili kişinin "savunma hakkı (*droit de la défense*)"nı güvence altına almaktır[456]. Savunma hakkı, kanun olmadan dahi idarenin uymak zorunda olduğu, "hukukun genel ilkesi (*principe général du droit*)" niteliğinde bir ilke olarak kabul edilmektedir[457].

453. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.283; De Forges, *op. cit.,* s.56.
454. Buradaki "çelişme" kelimesi, "çelişiklik (tenakuz)" veya "çekişme" demek değildir. Çelişme karşılıklı görüşlerin taraflarca ortaya konulması demektir (Bu konuda özellikle bkz. Nurullah Kunter, *Ceza Muhakemesi Hukuku,* İstanbul, Kazancı Yayınları, Sekizinci Baskı, 1986, s.33-34.
455. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.282; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.738; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1117.
456. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.283; Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.312.
457. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.283; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.738. (Conseil d'État, 5 Mayıs 1944, *Dame Trompier-Gravier,* RDCE, 1944, s.133. Bu kararın metni ve açıklaması Long *et al., op. cit.,* s.357-362'de bulunmaktadır).

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki paragrafı olduğu gibi benden alınmadır. Ama bana sadece sonda o da bir Fransız yazardan sonra atıf yapmaktadır. Ben Kunter'e ve Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapmasaydım, Ramazan Çağlayan da onlara atıf yapmazdı. Kunter'e ve Vedel ve Delvolvé'ye yapılan atıflar benim üzerimden yapılmış transit atıflardır. Benim ve Ramazan Çağlayan'ın Nurullah Kunter'in kitabının 8'inci baskısına atıf yapmamız ne kadar ilginç bir rastlantı. Ben bu kitabın 8'inci baskısına atıf yapıyorum. Bu kitap, 2010 yılı itibarıyla 18 baskı yapmıştır. Eğer Ramazan Çağlayan, Kunter'e atıfı benim 454 nolu dipnotumdan aktararak yapmıyor olsaydı ve gerçekten bu kitabı görüp yapı-

yor olsaydı pek muhtemelen 8'inci baskısına değil, bir başka baskısına atıf yapardı. Ben Ramazan Çağlayan'ın kitabının 334'üncü sayfasında 312 nolu dipnotta atıf yaptığı Kunter'in kitabının 1986 yılında yapılan sekizinci baskını fiziken görmediğini iddia ediyorum. Bu iddia insafsız bir iddia olarak görülebilir; ama pek muhtemelen doğru bir iddiadır. Nitekim bu iddiamızı kanıtlayan bir delilimiz de vardır: Ramazan Çağlayan'ın kitabının "Yararlanılan Kaynaklar" kısmında Kunter'in kitabının tam dört ayrı baskısı bulunmaktadır (s.680). Bir yazar niçin bir yazarın aynı kitabının dört ayrı baskısına atıf yapıyor olsun? Bunlardan biri, muhtemelen en yenisi Ramazan Çağlayan'ın fiziken gördüğü baskıdır; diğerleri ise fiziken görmediği, ama başka yazarlar üzerinden "transit atıf" usûlüyle atıf yaptığı baskılardır.

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki üç cümlelik paragrafında her bir cümle doğrudan doğruya benden alınmadır. Bu cümlelerin ikisinde bana hiç atıf yoktur, birinde ise bir Fransız yazardan sonra atıf vardır. Ortada atıf olmayan cümleler itibarıyla kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma, atıf olan cümle itibarıyla ise aldatıcı mahiyette kaynak gösterme hâli vardır.

Ayrıca belirtmek isterim ki, çelişme usûlüne ilişkin Ramazan Çağlayan'ın kitabının 334'üncü sayfasında verdiği disiplin cezalarına ve bağımsız idarî otoriteleri ilişkin örnekler benim kitabımdan alınmıştır (c.I, s.742-743).

Keza yazarın 334-335'nci sayfada işlediği sorun ve örnek olarak verdiği yargı kararları yine benim kitabımdan (c.I, s.743-745) alınmadır.

Örnek 87, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 87'de benden eksik atıfla alınmış olduğunu iddia ettiğim "*cc. Çelişme usûlü*" başlıklı paragrafı, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Bu paragraf olsaydı, ikinci baskının 286-287'nci sayfalarda olacaktı. Söz konusu kısımda Kunter'e olan atıf da ikinci baskıda yok olmuştur. Ramazan Çağlayan'ın bunu yapması, benim bu alıntıya ilişkin iddialarımı doğrular niteliktedir.

ÖRNEK 88

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s. 336-339:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 337 ila 339'uncu sayfaları arasında yer alan "*Usûlde Paralellik İlkesi*" başlığı altındaki kısım benim kitabımın birinci cildinin 751 ilâ 761'nci sayfaları arasında yer alan "*Usûlde Paralellik İlkesi*" başlıklı kısımdan özetlenmiştir. Her iki kısım karşılaştırılabilir.

Buna bir ek delil olarak Ramazan Çağlayan'ın bu kısımda örnek olarak verdiği Danıştay kararlarının hepsi benim kitabımda da vardır. Örneğin Çağlayan'ın kitabının 336'ncı sayfasının son paragrafında, 337'nci sayfasının 1, 2, 3, 4, 5 ve 6'ncı paragraflarında verdiği Danıştay kararları aynen benim kitabımda (c.I, s.752-763) da vardır. Örnek verilebilecek pek çok karar var iken aynı kararları örnek vermemiz, Ramazan Çağlayan bu kısmı benim kitabımdan aktardığına delil teşkil eder.

Bu arada örneklerin aktırılmasının da intihal teşkil edeceği yolunda Ramazan Çağlayan 2008 yılında yayınladığı "İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine" başlıklı makalesinde, "*bir eserden… örneklerin aynen atıfsız aktarılması da intihal oluşturur*" diye yazmaktadır[29].

Bu kısımda Ramazan Çağlayan'ın atıf yaparak benden aldığı paragraflar olduğu gibi, bana atıf yapmadan aldığı paragraflar da vardır. Kaynağı gösterilsin veya gösterilmesin, bir yazardan 20 paragraflık bir kısım özetlenemez. Bu uzunlukta bir alıntı FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartına ve FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırılık teşkil eder. Zira alıntı münderacat oluşturma yöntemi değil, bir yazarın *kendisinin* oluşturduğu münderecatı destekleme yönetmedir. Keza yukarıdaki atıfı olmayan paragraflar bakımından da ortada yetersiz kaynak gösterme hâli vardır.

Örnek 87'de ben Ramazan Çağlayan'ın kitabının 336 ve 337'nci sayfalarında geçen Danıştay kararlarının gerçekte Ramazan Çağlayan'ın dipnotta gösterdiği gibi Danıştay Dergisinden değil, benim kitabımdan aktarıldığını, ama bana değil Dava Dergisine atıf yaptığını iddia ediyorum. Bu iddiamı biraz açmak uygun olur: Ben sayfa 326, dipnot 328, sayfa 327, dipnot 329, 330, 331, 333 nolu dipnotlarda zikredilen beş adet Danıştay kararını Ramazan Çağlayan dipnotlarda iddia ettiği gibi, Danıştay Dergisinden bulmadığını benim kitabımdan aktardığını ve keza bu kararlardan alıntıladığı cümleleri kendisinin seçmedi, benim alıntıladığım cümleleri aktardığını, ama bana değil, doğrudan doğruya Danıştay Dergisine atıf yaptığını iddia ediyorum. İddiamı kanıtlayan delilerim şunlar: Bir kere, arka arkaya zikredilmiş beş Danıştay kararı da aynen aynı sırayla benim kitabımda da bulunmaktadır (c.I, s.752-755). Zikredilebilecek yüzlerce karar var iken aynı beş kararı zikretmemiz ne büyük rastlantı. İkinci olarak bu beş kararın her biri yüzlerce cümleden oluşurken, bu kararlardan alıntıladığımız cümleler de aynı cümleler. Nihayet, be-

29. Çağlayan, "İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine", *op. cit.,* paragraf 101.

nim alıntıladığım cümlelerde üç nokta ile çıkardığım kelimeler var ise, Ramazan Çağlayan da aynı alıntıda o kelimeleri üç nokta ile çıkarmaktadır. Bir örnek:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s. 337:

> "*...Anayasanın tüzüklerin yürürlüğe konulmasını düzenleyen...maddesinde öngörülen usûl ve esasların tüzüklerin kaldırılmasında da uygulanması zorunluluğu aşikârdır. Bu esaslara uyulmadan yapılan yürürlükten kaldırma işlemi ağır bir sakatlıktan ötürü yoklukla malüldür...* "[331].
>
> [331] Danıştay Birinci Dairesi, E.1973/7, K.1973/5, T.02.03.1973, DD.9-10, s.154.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.752:

> "Anayasa'nın tüzüklerin yürürlüğe konulmasını düzenliyen... maddesinde öngörülen usûl ve esasların tüzüklerin kaldırılmasında da uygulanması zorunluluğu aşikardır. Bu esaslara uyulmadan yapılan yürürlükten kaldırma işlemi ağır bir sakatlıktan ötürü yoklukla malüldür"[518].
>
> 518. Danıştay Birinci Dairesi, 2 Mart 1973 Tarih ve E.1973/7, K.1973/5 Sayılı Karar, *Danıştay Dergisi,* Sayı 9-10, s.154 (Nakleden: Gözübüyük ve Tan, *op. cit.,* c.I, s.409).

Görüldüğü gibi yüzlerce cümlelik Danıştay kararından benim ve Ramazan Çağlayan aynı iki cümleyi alıyoruz. Dahası benim birinci cümlede üç nokta ile çıkardığım "107'inci" kelimesini Ramazan Çağlayan de üç nokta ile çıkarmaktadır. Bu üç nokta bir rastlantı olamaz ve dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın bu kararı dipnotta belirttiği gibi Danıştay Dergisinden değil, benden aktardığına delil teşkil eder.

Ben Ramazan Çağlayan'ın Danıştay kararlarını benden aktaramayacağını iddia etmiyorum. Ama bunu dürüstçe yapması gerekir. Kararı Danıştay Dergisinden değil, gerçekte benden aktarıyorsa, böyle bir durumda kararın künyesini verdikten sonra "nakleden" olarak veya "işaret eden" olarak benim adımı da belirtmesi gerekir. Zira, böyle bir durumda Ramazan Çağlayan Dekanlığına kararını bulmak ve ilgili alıntılanacak cümleleri seçmek için zaman yitirmemekte, benim emeğimden yararlanmaktadır. Bu nedenle bir yazar bir başka yazarın emeğinden yararlanıyorsa, o yazarın adını zikrederek o yazarın hakkını teslim etmelidir. Ni tekim, yukarıda örnek olarak verilen Danıştay kararını ben de Danıştay Dergisinden bulmadım; Gözübüyük ve Tan'ın kitabından aktardım. Ama bu aktarmayı yaparken yukarıdaki kutuda görüleceği üzere 518 nolu dipnotta kararın künyesini verdikten sonra Gözübüyük Tan'a parantezi içinde atıf yaptım. Ramazan Çağlayan'dan da yargı kararlarına ilişkin beklediğim şey bundan ibarettir. Gerçekten bir kararı Danıştay

Dergisinden değil, benim kitabımdan aktarıyorsa, kararın künyesini verdikten sonra benim adımı zikretmesini bekliyorum.

İddiamı tekrarlayayım: Ramazan Çağlayan emek verip bu kararları Danıştay Kararları Dergisinde bulmamış, benim kitabımdan verilen hazır örnekleri almıştır. Yani benim emeğimden yararlanmıştır. Bunu yaparken hiç olmaz ise, bu kararların benden alınmış olduğunu belirtmesi gerekirdi.

Örnek 88, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda (s.336-339) benim kitabımdan usûlüne aykırı olarak alınmış olduğunu iddia ettiğim toplam 18 paragraf uzunluğundaki "*dd. Usûlde Paralellik İlkesi*" başlıklı kısmı, Ramazan Çağlayan ikinci baskıda baştan sonra kısaltarak tekrar yazmıştır. Birinci baskıda 18 paragraf uzunluğundaki bu kısım ikinci baskıda 8 paragraf inmiştir (s.388, son iki paragraf, s.389. bütün paragraflar). Bu sekiz paragraftan beşi de zaten örnek Danıştay kararlarından ibarettir. Diğer yandan Ramazan Çağlayan ikinci baskıda bu sekiz paragraflık kısımda bana 6 tane atıf yaparak atıf eksikliklerini tamamlamaya çalışmıştır (İkinci Baskı, s.388-389, dipnot 317, 318, 320, 321, 323, 325). Keşke Ramazan Çağlayan aynı şeyleri birinci baskıda da yapsaydı.

ÖRNEK 89

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s. 337-339:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 337 ila 339'uncu sayfaları arasında yer alan usûlde paralellik ilkesinin uygulanmayacağı hâller kısmı,

> Bazı hallerde usûlde paralellik ilkesi uygulanmaz. Bunlar üzerinde de kısaca duralım[334].
>
> [334] GÖZLER, age., C.I, s.755 vd; CHAPUS, Droit Administartif, s.1104-1005.

denerek kendi içindeki sekiz başlığıyla birlikte benim kitabımdan (c.I, s.755-761) özetlenmiştir. Sekiz başlıklı (a, b, c, d, e, f, g) ve toplam 12 paragraftan oluşan bir kısım da bana 5 adet atıf yapılmıştır (dipnot 334, 338, 340, 341 ve 343). A, b, c başlıklı paragraflar da benden alınmış olmasına rağmen bana atıf yoktur. Ortada eksik atıf durumu vardır. kaldı ki, her paragraf sonunda bana atıf yapılmış olsa bile değişen bir şey olmaz. Çünkü, Ramazan Çağlayan, usûlde paralellik ilkesinin uygulanmayacağı hâlleri kendisi oluşturmuş değildir. Bu sekiz başlığın kendisi ve bunların altındaki her şey benden alınmadır. *Sekiz alt başlık ve onların altındaki açıklamalar alıntı yoluyla oluşturulamaz*. Söz konusu kısımda Ramazan Çağlayan'ın benden yaptığı alıntılar çıkarılırsa geriye bir şey, hatta bir plân, bir iskelet dahi kalmamaktadır. Yani söz konusu kısımda benden yapıl-

mış alıntılar bu kısmın esaslı unsurunu oluşturmaktadır. Bu şekildeki bir alıntı, bir yandan, FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın bazı cümle ve fıkralar ile sınırlı olması şartına, diğer yandan da FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırılık teşkil eder.

Söz konusu kısımda bütün paragraflar benden alınmıştır. Söz konusu kısımda bazı paragraflarda bana atıf yapılmış olması diğer paragrafların da benden alınmış olduğunun kabul edildiğini göstermez. Atıf, atıf yapılan başlık paragraf için anlamladır. Ramazan Çağlayan'ın "*f. Mahkeme kararlarının uygulanmasında usulde paralellik ilkesi uygulanmaz*" başlığından sonra bana yaptığı atıf (s.338, dipnot 341), "*b. İhtiyari usullerde usûlde paralellik ilkesi uygulanmaz*" başlığının da (s.337) kaynağının bu şekilde gösterildiği anlamına gelmez. Oysa her iki başlık da kelimesi kelimesine benim kitabımdan (c.I, s.755. s.769) alınmıştır. Birinde atıf yapanın diğerinde de atıf yapması gerekirdi.

Örnek 89, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda (s.337-339) benim kitabımdan usûlüne aykırı olarak alınmış olduğunu iddia ettiğim toplam 11 paragraf uzunluğundaki usûlde paralellik ilkesinin uygulanmayacağı yedi başlık halinde sayılan hâlleri, Ramazan Çağlayan ikinci baskıdan çıkarmış; bunun yerine başlık atmadan sadece bu hallerden üçünü birer cümle ile belirtmiştir. Her üçünde de bana gerekli atıfı yapmıştır (s.388-389, dipnot 320, 323, 325). Ramazan Çağlayan'ın bu değişiklikleri yapması benim yukarıdaki iddialarımı destekler niteliktedir.

ÖRNEK 90

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s. 340:

> Yine bir usûl, tamamen ilgilinin yüzünden yerine getirilememiş ise, o kişinin bunu ileri sürmeye hakkı yoktur[355].
>
> [355] AUBY/DRAGO, age., C.II, s.297.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.767:

> Eğer bir usûl, bizzat idarenin değil, ilgili kişinin yüzünden yerine getirilememiş ise, ilgili kişinin onu ileri sürmeye hakkı yoktur[597].
>
> 597. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.297.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlesi benden alınmadır. Ama maalesef bana değil, bir Fransız yazara atıf vardır. Orta-

da hem kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma, hem de aldatıcı mahiyette kaynak gösterme durumları bulunmaktadır.

Yukarıdaki iddiamızın aksi doğru olsaydı, Ramazan Çağlayan'ın benim kitabıma bakmadan Auby ve Drago'nun kitabını kendisi okumuş olsaydı, yukarıdaki cümlenin kaynağı olan Fransızca cümleyi pek muhtemelen benim çevirdiğimden farklı bir şekilde Türkçeye çevirirdi. Auby ve Drago'nun cümlesi şudur:

Jean-Marie Auby ve Roland Drago, *Traité de contentieux administratif,* Paris, LGDJ, 1975, c.II, s.297:

"Enfin si la formalité n'a pu être accomplie du fait du requérant, celui-ci est sans qualité pour l'invoquer".

Bu Fransızca cümle aslına sadık olarak şu şekilde çevrilebilir: "*Nihayet eğer usûl davacı yüzünden yerine getirilememiş ise, davacı bunu ileri süremez*".

Görüldüğü gibi benim "*eğer bir usûl, bizzat idarenin değil, ilgili kişi yüzünden yerine getirilememiş ise, ilgili kişinin onu ileri sürmeye hakkı yoktur*" şeklindeki çevirim oldukça serbest bir çeviridir. Örneğin Fransızca cümlede "*requérant*" yani "davacı" terimi kullanılmaktadır. Ben bunun yerine "ilgili" terimini kullanmışım. Keza Fransızca "*du fait de*" terimi Türkçeye "yüzünden" diye çevrilebileceği gibi daha pek çok şekilde çevrilebilir. Aynı şekilde Fransızca cümlede geçen "*est sans qualité* " ifadesi "hakkı yoktur" demek değildir; bu ifadeyi ben öyle çevirmişim. Ramazan Çağlayan da aynen benim gibi "*requérant*" yerine "davacı" terimini değil, "ilgili" terimini kullanmakta; "*du fait de*" terimini de yine benim gibi "yüzünden" diye çevirmekte ve nihayet "*est sans qualité* " ifadesi "hakkı yoktur" diye çevirmektedir.

Tüm bunlar göstermektedir ki, Ramazan Çağlayan'ın *"yine bir usûl, tamamen ilgilinin yüzünden yerine getirilememiş ise, o kişinin bunu ileri sürmeye hakkı yoktur"* şeklindeki cümlesi, Auby ve Drago'nun ilgili cümleleri **kendisinin çevirdiği** bir cümle değil, benim *"eğer bir usûl, bizzat idarenin değil, ilgili kişinin yüzünden yerine getirilememiş ise, ilgili kişinin onu ileri sürmeye hakkı yoktur"* şeklindeki cümlemi alarak, bu cümleden üç kelime atıp ve iki kelimenin yerine de başka kelime koyarak oluşturduğu bir cümledir.

Eğer ben bu cümleyle ilgili Auby ve Drago'ya atıf yapmasaydım, Ramazan Çağlayan da Auby ve Drago'ya atıf yapmazdı. Pek muhtemelen Ramazan Çağlayan 355 nolu dipnotunda atıf yaptığı Auby ve Drago'nun kitabını fiziken görmemiştir; benim 597 nolu dipnotumdan

yararlanarak Auby ve Drago'nun kitabını görmüş gibi ona atıf yapmaktadır. Yani ortada bir "transit atıf" olayı vardır ki, böyle bir atıf fikir ve sanat eserleri hukuku bakımından bir "aldatıcı atıf" oluşturur.

Ramazan Çağlayan şunlardan birini yapsaydı ortada bir problem olmazdı: **(1)** Ramazan Çağlayan, Vedel ve Delvolvé'nin cümlesini oturup kendisi çevirseydi bana atıf yapması gerekmezdi. Çünkü bu durumda bu çevirisi benim çevirimden kaçınılmaz olarak farklı olurdu. **(2)** Çeviriyi kendisi yapmayan Ramazan Çağlayan, söz konusu çeviriyi benden aldıktan sonra Vedel ve Delvolvé'ye hiç atıf yapmadan bana atıf yapmış olsaydı yine bir problem olmazdı. **(3)** Ramazan Çağlayan, dipnotta Vedel ve Delvolvé'ye atıf yaptıktan sonra ortada bir "transit atıf" olduğunu belirtmek için "nakleden" veya "aktaran" gibi bir kelimeden sonra bana atıf yapsaydı yine problem olmazdı (Mesela AUBY/DRAGO, age, c.II, s.297'den nakleden GÖZLER, age, c.I, s.767)[30]. **(4)** Orijinal bir çeviri yapamıyor ve bana da atıf yapmak istemiyor ise, söz konusu cümleyi kitabına almasaydı, yire bir problem olmazdı.

Ancak Ramazan Çağlayan bu dört dürüst yoldan birini kullanmak yerine, benden yapmış olduğu alıntı için gerçekte kendisinden çeviri yapmadığı bir Fransız yazara atıf yapmayı tercih etmiştir; yani "transit atıf" yolunu kullanmıştır. Böylece okuyucu, Auby ve Drago'un söz konusu cümlesini *Ramazan Çağlayan'ın kendisinin* Türkçeye çevirdiğini sanmaktadır. Ramazan Çağlayan'ı buna yönelten sebeplerin neler olduğunu bilemem; ama yukarıda dört dürüst yol var iken, bu "transit atıf" yolunu seçmesi, benim fikrî haklarımı ihlâl etmektedir.

Örnek 90, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda (s.340) kaynağı gösterilmeksizin benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim yukarıdaki cümleyi Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Bu cümle olsaydı ikinci baskının 390'uncu sayfasının üçüncü paragrafında olacaktı. Ramazan Çağlayan, söz konusu cümleye kitabının ikinci baskısında yer vermeyerek benim yukarıda belirttiğim 4 nolu seçeneği tercih etmiş olmaktadır. Keşke Ramazan Çağlayan bu seçeneği birinci baskıda seçmiş olaydı.

30. Böyle bir atıf usûlü dürüst bir usûl olarak görülebilir. Ancak bu usûl, aktarılan metin bir aynen alıntı olmadığına göre burada kullanılması yine de alıntı usûllerine aykırı olur. "*X'den nakleden Y*" şeklindeki dolaylı atıf formülü, bir yazarın diğer yazardan yaptığı aynen alıntıdan bir başka yazarın alıntı yapması durumunda kullanılabilir. Yukarıdaki örnekte benim Auby ve Drago'dan yaptığım alıntı bir "aynen alıntı" değildir. Dolayısıyla bu alıntıdan tekrar alıntı yapmak isteyen bir yazar, "*Auby ve Drago'dan nakleden Gözler*" şeklinde değil, doğrudan doğruya bana atıf yapması gerekir.

ÖRNEK 91

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s. 341-350:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 341 ilâ 352'nci sayfaları arasında yer alan "*Sebep Yönünden Hukuka Aykırılık*" başlığı, gerek plân olarak, gerek içerik olarak, gerekse verilen örnekler olarak benim kitabımın birinci cildinin 768 ilâ 804'üncü sayfalarında yer alan *"Sebep Unsuru"* başlığından özetlenmiştir. Bu kısımların içerik olarak benim kitabımdan nasıl alındığını aşağıda örnekleriyle göstereceğim. Ama önce, Ramazan Çağlayan'ın bu kısımdaki plânının dahi benden alınma olduğunu göstermek isterim:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.I, s.768-804:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s. 341-350:**
IV. SEBEP UNSURU	C. SEBEP YÖNÜNDEN HUKUKA AYKIRILIK
A. Genel Olarak	1. Tanım ve Sebep Türleri
1. Tanım	
2. Özel Hukukta Sebep- İdare Hukukunda Sebep	
3. Sebep Türleri	
B. Sebep Unsurunun Kanunlarda Düzenlenme Biçimleri	2. Sebep Unsurunun Kanunlarda Düzenlenme Biçimleri
1. Sebebin Açıkça Belirlenmesi	aa. Sebebin Açıkça Belirtilmesi
2. Sebebin Belirsiz Kavramlarla İfade Edilmesi	bb. Sebebin Muğlak Kavramlarla Belirlenmesi
3. Sebebin Hiç Belirtilmemesi	cc. Sebep Konusunda Düzenleme Olmaması
C. Değerlendirme Marjı	
D. Sebep Unsurunda Sakatlık Halleri	3. Sebep Unsurunda Sakatlık Halleri
1. Sebebin Mevcut Olmaması Sakatlığı	a. Sebebin Mevcut Olmaması
2. Sebebin Hukukî Tavsifinde Sakatlık	b. Sebebin Hukukî Tavsifinde Hata
3. Sebep ile Konu Arasındaki Oransızlıktan Kaynaklanan Sakatlık: Ölçülülük Denetimi	c. Sebep ile Konu Arasındaki Oransızlık: Ölçülülük Denetimi
4. Sebep Saptırması	d. Sebep Saptırması
5. Sebep Unsurunun Eşitlik İlkesine Aykırı Şekilde Uygulanmasından Kaynaklanan Hukuka Aykırılıklar	e. Sebep Unsurunda Eşitlik İlkesine Aykırılık
E. Sebeplerin Çokluğu	4. Sebeplerin Çokluğu
1. "Belirleyici Sebepler - Ek Sebepler"	aa. Belirleyici Sebep - İlave Sebep
2. Sakat Sebeplerin Etkisizleştirilmesi	bb. Sakat Sebeplerin Etkisizleştirilmesi
3. Sebep İkamesi	5. Sebep İkamesi

Görüleceği gibi Ramazan Çağlayan sebep unsurunu incelerken izlediği plân olduğu gibi benden alınmadır. Bu plânın benden alınma olduğu plandaki başlıkların sırasından kolaylıkla anlaşılmaktadır. Keza başlıklarda kullanılan ifadelerdeki benzerlikten de bu husus kolayca anlaşılmaktadır. Örneğin ben "*Sebep Unsurunun Kanunlarda Düzenlenme Biçimleri*" ifadesini kullanmışım; Ramazan Çağlayan da aynı ifadeyi kullanıyor. Bu başlık altında ben "*1. Sebebin Açıkça Belirlenmesi; 2. Sebebin Belir-*

siz Kavramlarla İfade Edilmesi; 3. Sebebin Hiç Belirtilmemesi" alt başlıklarını kullanmışım; Ramazan Çağlayan ise "*aa. Sebebin Açıkça Belirtilmesi; bb. Sebebin Muğlak Kavramlarla Belirlenmesi; cc. Sebep Konusunda Düzenleme Olmaması*" alt başlıklarını kullanmış. Benim "*belirlenmesi*" dediğim yerde Ramazan Çağlayan, "*belirtilmesi*"; benim "*ifade edilmesi*" dediğim yerde Ramazan Çağlayan "*belirlenmesi*", benim "*belirsiz*" dediğim yerde Ramazan Çağlayan "*muğlak*" demiş. Ramazan Çağlayan'ın plânda yaptığı değişiklikler bunlardan ibaret.

Plândaki benzerliği ortaya koymaya devam edelim: Ben "*D. Sebep Unsurunda Sakatlık Hâlleri*" diyorum, Ramazan Çağlayan da "*Sebep Unsurunda Sakatlık Hâlleri*" diyor. Ve keza ben bu başlığın altında beş alt başlık sayıyorum; Ramazan Çağlayan da beş alt başlık sayıyor ve bu alt başlıklar, yukarıda da görüleceği gibi ifade olarak da sıra olarak da benim alt başlıklarımla aynı.

Ben "*Sebeplerin Çokluğu*" başlığını atıyorum; Ramazan Çağlayan da aynı başlığı atıyor. Ben bu alt başlıkta "*1. Belirleyici Sebepler - Ek Sebepler Ayrımı; 2. Sakat Sebeplerin Etkisizleştirilmesi*" alt başlıklarını kullanıyorum Ramazan Çağlayan da aynı alt başlıkları aynı ifadelerle kullanıyor (Bir farkla: benim "*ek*" dediğim yerde o "*ilave*" diyor). Benim "*E. Sebeplerin Çokluğu*" başlığı altında verdiğim "*3. Sebep İkamesi*" alt başlığı Ramazan Çağlayan ayrı bir başlık olarak veriyor. Bu da Ramazan Çağlayan'ın doktrine katkısı!

Yukarıdaki açıklamalardan görüleceği gibi Ramazan Çağlayan, sebep konusunun plânını olduğu gibi benden alıyor. Kullandığı ifadeler de bunu gösteriyor. Kullanılan ifadelerdeki küçük değişiklikler de pek muhtemelen plânın benden alındığını gizleme gayretinin sonucu.

İyi niyetli okuyucular idare hukukunda sebep unsuru konusunun genel geçer bir konu olduğunu, bu konuyu pek çok yazarın benzer şekilde işlediğini ve bu arada Ramazan Çağlayan'ın da konuyu benzer bir şekilde işlediğini ve doğrudan plânlar arasında benzerlik olmasının bir rastlantı olduğunu düşünebilirler. Öncelikle belirtelim ki, yukarıda örnekleriyle gösterildiği gibi benim ve Ramazan Çağlayan'ın plânları arasında şöyle veya böyle bir benzerlik değil, neredeyse ayniyet var. İkinci olarak şunu belirtmek isterim ki, sebep ursunura ilişkin olarak benim plânım ile Ramazan Çağlayan'ın plânı arasındaki benzerlik ölçüsünde başka hiçbir iki yazarın plânları arasında benzerlik yoktur. Aksini düşünen var ise, yukarıdaki tabloya bir üçüncü sütun açıp, benim, ve Ramazan Çağlayan'ın plânlarından sonra, bu plânlara bu oranda benzeyen bir başka Türk yazarının plânını vermeye davet ediyorum.

Türk doktrininde sebep unsurunu benim işlediğim plân gibi bir plân dâhilinde işleyen bir başka yazar yoktur. Dolayısıyla sebep unsuru konusunda benim oluşturduğum plân, benim hususiyetimi gösterir; benim fikrî çabamın ürünüdür; benim eserimdir. Dolayısıyla bu nitelikteki bir plânı bir başka yazarın iktibas etmesi mümkün değildir. Böyle bir iktibas kaynak gösterilerek dahi yapılamaz. Zira, iktibas denilen şey, FSEK, m.35/1, b.1 uyarınca "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması ve FSEK, m.35/1, b.3 uyarınca "maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şarttır. Ramazan Çağlayan sebep unsuru konusunda kendisinin oluşturduğu bir içerik yoktur ki iktibas yapıyor olsun. Ramazan Çağlayan'ın sebep unsuru konusunda bir içerik oluşturabilmesi için her şeyden önce bu konuda kendisin bir "plân" oluşturması gerekir ki, Ramazan Çağlayan burada oluşturduğu plân, kendisini ürettiği bir plân değil benden alınmış bir plândır.

Ayrıca belirtelim ki, Ramazan Çağlayan "sebep unsuru"nu işlediği başlık altında izlediği plânın benden alındığını belirtmemektedir. Zaten belirtmiş olsa da değişen bir şey olmazdı. Zira bir yazarın oluşturduğu orijinal bir plân, bir başka yazar tarafından kaynak gösterilerek dahi iktibas edilemez.

Örnek 91, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benden alındığını iddia ettiğim plânı Ramazan Çağlayan ikinci baskıda çok büyük ölçüde değiştirmiştir. Birinci baskıdaki plân ve ikinci baskıdaki plân aşağıda yan yana verilmiştir.

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, BİRİNCİ BASKI, 2011, s. 341-350:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, İKİNCİ BASKI, 2012, s.391-400:**
1. Tanım ve Sebep Türleri 2. Sebep Unsurunun Kanunlarda Düzenlenme Biçimleri aa. Sebebin Açıkça Belirtilmesi bb. Sebebin Muğlak Kavramlarla Belirlenmesi cc. Sebep Konusunda Düzenleme Olmaması 3. Sebep Unsurunda Sakatlık Halleri a. Sebebin Mevcut Olmaması b. Sebebin Hukukî Tavsifinde Hata c. Sebep ile Konu Arasındaki Oransızlık: Ölçülülük Denetimi d. Sebep Saptırması e. Sebep Unsurunda Eşitlik İlkesine Aykırılık 4. Sebeplerin Çokluğu aa. Belirleyici Sebep - İlave Sebep bb. Sakat Sebeplerin Etkisizleştirilmesi 5. Sebep İkamesi	1. Sebep Unsurunda Sakatlık Halleri a. İdarece gösterilen sebebin var olmaması işlemi sakatlar. b. Sebebin kıymet ve kuvvetinin takdirinde hata işlemi sakatlar. c. Sebep saptırması işlemi sakatlar. d. Sebep unsurunda eşitlik ilkesine uyulmaması işlemi sakatlar. 2. Sebeplerin Çokluğu ve Sebep İkamesi 398 a. Sebeplerin çokluğu b. Sebep ikamesi

Yukarıdaki tablonun iki sütunun karşılaştırılmasından görüleceği gibi Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıdaki plânı, birinci baskıdaki plânından oldukça farklıdır. Ramazan Çağlayan'ın söz konusu plânı ikinci baskıda değiştirmiş olması, bu plânın benim kitabımdan alındığı yolundaki iddiamı destekler niteliktedir. Çünkü aksi takdirde Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında, birinci baskıda olan plânı değiştirme ihtiyacını hissettiniz?

Böylece Ramazan Çağlayan'ın "sebep unsuru" konusunu incelerken benim plânımı alıntıladığını, ama bana atıf yapmadığını göstermiş oluyoruz. Şimdi aşağıda vereceğim örneklerle, Ramazan Çağlayan'ın sebep unsurunu içerik olarak da benden aktardığını göstermeye çalışacağım:

ÖRNEK 92

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s. 341:

Tanım: "Sebep (*motif)*, idareyi bir işlem yapmaya sevkeden hukukî ya da fiilî etkenlerdir[359]. Söz konusu bu etkenler, idarî işlemden önce gelir ve onun dışında yer alır[360]. İdarenin, bir işlemi yapabilmesi için yetkili olması yeterli değildir, ayrıca o işlemi yapmaya sevkeden bir sebebin de var olması gerekir[361].

[359] AUBY/DRAGO, age., C.II, s.358; GÖZLER, age., C.I, s.768; GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.472.

[360] ÖZAY, Günışığında, s.376; GÜNDAY, age., s.138; GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.472.

[361] GÖZLER, age., C.I, s.768.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan bu tanım paragrafında üç cümle var; üç cümlenin her birinin kaynağı dipnotta gösterilmiş. Ancak gerçekte Ramazan Çağlayan'ın 359 ve 360 nolu dipnotları aldatıcı bir atıf. Bu dipnotlarda kaynak olarak zikredilen Auby ve Droago, Gözübüyük ve Tan, Özay, Günday aslında aşağıdaki kutudan görüleceği üzere benim dipnotlarımda da aynen vardır. Ramazan Çağlayan, pek muhtemelen 359 ve 360 nolu dipnotlarda zikrettiği kaynakları görmeden benim dipnotlarımı aktararak bunları zikretmektedir.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.768:

1. Tanım.- "Sebep (*motif*)", idareyi bir işlem yapmaya sevk eden hukukî veya fiilî etkenlerdir[602]. Bu etkenler, idarî işlemden önce gelir (*antérieurs*) ve onun dışında (*extérieurs)* yer alırlar[603]. İdarenin bir işlemi yapabilmesi için onu yapmaya "yetkili" olması yetmez, ayrıca onu yapmaya bir "sebebi" de olmalıdır.

602. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.358. Mükbil Özyörük, "sebep, idarî otoriteyi, bir tasarrufu ittihaza yönelten dürtüdür" diyor (Özyörük, *İdarî Yargı, op. cit.,* s.139).

603. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.585; Günday, *op. cit.,* s.140; Gözübüyük ve Tan, *op. cit.,* c.II, s.472, Özay, *op. cit.,* s.376.

Ortada aldatıcı mahiyette kaynak gösterme durumu vardır.

İyi niyetli okuyucular, sebep unsuru tanımının idare hukukunda genel geçer bir bilgi olduğunu, Ramazan Çağlayan'ın da sebep unsurunu bana atıf yapmadan tanımlayabileceğini düşünebilirler. Şüphesiz sebep unsurunu tanımlamak benim tekelimde olan bir şey değildir. Ama bu unsuru tanımayacak kişinin, bu tanımı benden almayıp, kendi ifadesiyle yapması gerekir. Oysa yukarıdaki iki kutu karşılaştırılırsa, Ramazan Çağlayan'ın cümlelerinin kendisi tarafından kurulmuş cümleler olmadığı, benim cümlelerimden alınma olduğu ve üç cümlenin benim cümlelerimin sırasıyla verildiğini göreceklerdir. Benim ve Ramazan Çağlayan sebep tanımları arasındaki benzerlik ölçüsünde bir benzerlik başka bir yazardın sebep unsurunun tanımında yoktur. Eğer Ramazan Çağlayan'ın yaptığı tanımın benim tanımıma değil, bir başka yazarın yaptığı tanıma daha büyük ölçüde benzediği gösterilirse benim Örnek 92'ye ilişkin iddiamda haksız olduğum sonucu çıkar. Haklı olduğuma ikna olmayanları bunu yapmaya davet ediyorum.

Benim iddialarım basit ve somut: Ben Ramazan Çağlayan'ın *İdari Yargılama Hukuku* kitabınının 341'inci sayfasının ikinci paragrafında bulunan

> "Sebep (*motif)*, idareyi bir işlem yapmaya sevkeden hukukî ya da fiilî etkenlerdir[359].

şeklindeki cümlenin benim kitabımın birinci cildinin 768'nci sayfasının sondan ikinci paragrafında bulunan

> "Sebep (*motif*)", idareyi bir işlem yapmaya sevk eden hukukî veya fiilî etkenlerdir[602].

şeklindeki cümlemden alınma olduğunu iddia ediyorum. Ramazan Çağlayan'ın yaptığı tek değişiklik benim kullandığım "veya" kelimesi yerine "ya da" kelimesini kullanmaktan ibarettir.

Yine Ramazan Çağlayan'ın *İdarî Yargılama Hukuku* kitabınının 341'inci sayfasının ikinci paragrafında bulunan

> Söz konusu bu etkenler, idarî işlemden önce gelir ve onun dışında yer alır[360].

şeklindeki cümlenin benim kitabımın birinci cildinin 768'nci sayfasının sondan ikinci paragrafında bulunan

> Bu etkenler, idarî işlemden önce gelir (*antériueurs*) ve onun dışında (*extérieurs)* yer alırlar[603].

cümlesinden alınma olduğunu iddia ediyorum. Ramazan Çağlayan'ın yaptığı tek değişiklik benim "bu etkenler dediğim" yerde "söz konusu bu etkenler" demesidir.

Yine Ramazan Çağlayan'ın *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabının 341'inci sayfasının ikinci paragrafında bulunan

> İdarenin, bir işlemi yapabilmesi için yetkili olması yeterli değildir, ayrıca o işlemi yapmaya sevkeden bir sebebin de var olması gerekir[361].

şeklindeki cümlenin benim kitabımın birinci cildinin 768'nci sayfasının sondan ikinci paragrafında bulunan

> İdarenin bir işlemi yapabilmesi için onu yapmaya "yetkili" olması yetmez, ayrıca onu yapmaya bir "sebebi" de olmalıdır.

şeklindeki cümlemden alınma olduğunu iddia ediyorum.

Bu iddialarıma hak vermek için üstteki kutulardaki cümlelerin birbiriyle karşılaştırmak ve bu oranda benzer cümlelerin bir rastlantı sonucu kurulabilir mi sorusunu sormak yeterlidir. Dahası bu üç cümlenin de benim kitabımdaki üç cümleyle aynı sırada geçtiğinin de altını çizmek isterim.

Örnek 92, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benden alındığını iddia ettiğim üç cümlelik paragrafın ikinci ve üçüncü cümlelerini, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Bu cümleler olsaydı 391'inci sayfanın üçüncü sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu değişikliği yapması benim iddiamda haklı olduğumun bir kanıtıdır.

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki paragrafını izleyen paragraftan alınma bir örnekle devam edelim:

ÖRNEK 93

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s. 341:

Özel hukukta kural olarak, işlemlerin belli bir sebebe dayalı olması gerekmez. Sebep, işlemlerin geçerliliğine bir etki yapmaz. Oysa idare hukukunda, sebepsiz idarî işlem olamaz. İdarenin tüm işlemleri, idarî faaliyetlerin nihai amacı olan kamu yararını gerçekleştirmeye yönelen bir sebebe dayanmak zorundadır[362].

[362] GÜNDAY, age., s.138; GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.472; ÖZAY, Günışığında, s.376.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.760:

2. Özel Hukukta Sebep - İdare Hukukunda Sebep.- Özel hukuk işlemlerinde sebep kanunlarla belirlenmemiştir. Kişiler istedikleri herhangi bir sebeple hukukî işlemler yapabilirler. Özel hukukta işlemin sebebi, yapılan işlemin geçerliliğini etkilemez. Özel hukuk işlemleri belli bir sebebe dayanmadan dahi geçerli olurlar[604]. Oysa idare hukukunda sebepsiz işlem olamaz[605]. İdarenin bütün faaliyetlerinin amacı kamu yararını gerçekleştirmektir. O hâlde idarenin işlemleri de bu amacı gerçekleştirmeye yönelik bir sebebe dayanmalıdır[606].

604. Günday, *op. cit.,* s.140.
605. Özay, *op. cit.,* s.376.
606. Günday, *op. cit.,* s.141.

Yukarıdaki kutuda Ramazan Çağlayan cümleleri gerçekte benim yukarıdaki cümlelerimden alınmıştır. Bu cümlelerdeki ortak kelimeler bunu gösterir. Ama Ramazan Çağlayan, bana değil, benim atıf yaptığım yazarlara atıf yapıyor. Ramazan Çağlayan'ın atıf yaptığı yazarların kitaplarındaki bu sayfalara bakanlar göreceklerdir ki, Ramazan Çağlayan cümleleriyle bu yazarların cümleleri arasında bir benzerlik yoktur; tersine Ramazan Çağlayan'ın cümleleri ile benim cümlelerim arasında bir benzerlik vardır. Ortada benden alınmış ama bana değil, benim üzerimden, yani transit atıf usûlüyle başka yazarlara yapılmış bir atıf var. Böyle bir atıfla yapılan alıntı, bir yandan kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma, diğer yandan da aldatıcı mahiyette kaynak gösterme durumuna yol açar.

Örnek 93, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benden alındığını iddia ettiğim paragrafı (s.341, paragraf 3), Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısından bütünüyle çıkarmıştır (olsaydı 391'inci sayfanın 491'inci paragrafı olacaktı). Bu paragrafın ikinci baskından çıkarılmış olması, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 94

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.341:

> ***Sebep türleri***: Bir idarî işlemin sebebi, maddî bir fiil olabileceği gibi, kendisinden önce yapılmış başka bir hukukî işlem de olabilir. Maddî fiil şeklindeki sebeplere "*fiilî sebepler*", hukukî işlem şeklindeki sebeplere de "*hukukî sebepler*" adı verilir[363]. Örneğin 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 125/C-b
>
> [363] GÜNDAY, age., s.138; ÖZAY, Günışığında, s.376.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.769:

> **3. Sebep Türleri: Fiilî Sebepler ve Hukukî Sebepler.-** İdarî işlemin sebebi bir "maddî fiil (*fait matériel*)" olabileceği gibi, o idarî işlemden önce yapılmış bir "hukukî işlem (*acte juridique*)" de olabilir[607]. Birinci tür sebeplere "fiilî sebepler (*motifs de fait*)", ikinci tür sebeplere "hukukî sebepler (*motifs de droit*)" ismi verilmektedir[608].
>
> 607. Özyörük, *İdarî Yargı, op. cit.,* s.139; Günday, *op. cit.,* s.141.
> 608. Bénoit, *op. cit.,* s.546-547.

Yukarıdaki iki kutunun karşılaştırılmasından görüleceği üzere Ramazan Çağlayan'ın cümlesi yukarıdaki benim paragrafımdan alınmıştır. Ama maalesef Ramazan Çağlayan bana değil, başka yazarlara (Günday ve Özay'a) atıf yapmaktadır. Günday'da (*op. cit.,* s.139) ve Özay'da (*op. cit.,* s.376) idarî işlemin sebebinin maddî bir olay olabileceği gibi, bir başka idarî işlem olabileceği yönünde ifadeler vardır. Ancak her iki kaynakta idarî işlemin sebepleri "fiilî sebepler" ve "hukukî sebepler" şeklinde ikiye ayrılmamaktadır. Bu ayrım bu isimle benim kitabımda yapılmaktadır. Ramazan Çağlayan bu ayrımı da benden alıyor, ama bana değil, Günday ve Özay'a atıf yapıyor. Ramazan Çağlayan alıntıyı benden yapıyor; ama herhalde beni Günday ve Özay gibi "büyük" yazarlardan görmediği için bana atıf yapmaya gerek görmüyor.

Alıntının nasıl benden olduğunu daha ayrıntılı olarak şu şekilde gösterebilirim: Ramazan Çağlayan'ın (*op. cit.,* s.341)

> Bir idarî işlemin sebebi, maddî bir fiil olabileceği gibi, kendisinden önce yapılmış başka bir hukukî işlem de olabilir.

şeklindeki cümlesi benim (*op. cit.,* c.I, s.769)

> İdarî işlemin sebebi bir "maddî fiil (*fait matériel*)" olabileceği gibi, o idarî işlemden önce yapılmış bir "hukukî işlem (*acte juridique*)" de olabilir[607].

şeklindeki cümlemden olduğu gibi alınmıştır. Parantez içinde italikle verilen kelimeler haricinde, bu iki cümle birbiriyle tamamıyla aynıdır. Herhalde Ramazan Çağlayan'ın 18 kelimelik bir cümleyi bir rastlantı sonucu benimle aynı şekilde kurduğunu iddia eden bir kimse çıkmayacaktır. Cümle kelime kelime benden alınma ama bana atıf yoktur.

Gelelim ikinci cümleye: Ramazan Çağlayan'ın (*op. cit.*, s.341)

> Maddî fiil şeklindeki sebeplere "*fiilî sebepler*", hukukî işlem şeklindeki sebeplere de "*hukukî sebepler*" adı verilir[363].

şeklindeki cümlesi benim (*op. cit.*, c.I, s.769)

> Birinci tür sebeplere "fiilî sebepler (*motifs de fait*)", ikinci tür sebeplere "hukukî sebepler (*motifs de droit*)" ismi verilmektedir[608].

cümlemden alınmadır. Dikkat edileceği üzere iki cümle arasında parantez içinde verilen Fransızca kelimeler ve benim "*ismi*" dediğim yerde Ramazan Çağlayan "*adı*" demesi dışında bir fark yoktur. Ramazan Çağlayan'ın bu cümlesi tartışmasız olarak benim yukarıdaki cümlemden alınmadır. Ama maalesef bana değil, başka iki yazara atıf vardır. Ramazan Çağlayan bana atıf yapmadan benden alıntı yapmıştır. Böyle bir alıntı, bir yandan kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma haline, diğer yandan da aldatıcı mahiyette kaynak gösterme hâline vücut verir.

Örnek 94, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benden alındığını iddia ettiğim iki cümleyi Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Bu iki cümle olsaydı ikinci baskının 391'inci sayfasının sondan ikinci paragrafının başında olacaktı. Bu iki cümlenin ikinci baskıdan çıkarılması, benim yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

Ramazan Çağlayan'ın izleyen paragrafıyla devam edelim:

ÖRNEK 95

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s. 342:

Bir idarî işlemin sebebinin, başka bir idarî işlem olması hallerinde, ilk işleme karşı dava açılmaması ve işlemin kesinleşmiş olması durumunda, yargı yeri ikinci işleme karşı açılan davada, ilk işlemi iptal etmeden, onun hukuka uygun olup olmadığını denetleyip, ikinci işlem hakkında bir karar verebilir.

"*...Bir işlemin sebep unsurunu oluşturan başka bir işleme karşı dava açılmadığı veya bu işleme karşı açılan davanın süre aşımı nedeniyle inceleme olanağının bulunmadığı durumlarda, sebep unsurunu oluşturan işlem hakkında hüküm tesis etmeksizin hukuka uygun olup olmadığının incelenerek sonraki işlemin hukukiliğinin değerlendirilmesi gerektiğine...*"[364].

[364] Danıştay İdarî Dava Daireleri Kurulu, E.1998/96, K.1999/844, T.01.10.1999, DD.103, s.97.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.769-770:

Birbirinin Sebebi Olan İdarî İşlemler.- Bir idarî işlem ikinci bir idarî işlemin sebebini oluşturduğu takdirde, birinci idarî işleme karşı süresi içinde dava açılmamış ve bu işlem kesinleşmiş olsa bile, ikinci idarî işleme karşı dava açıldığında mahkeme birinci idarî işlemi iptal etmeden, birinci işlemin hukuka uygunluğunu inceleyebilir; birinci işlemin hukuka aykırı olduğu kanısına varırsa, ikinci işlemi, sebep unsurunun hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle iptal edebilir. Nitekim Danıştay İdarî Dava Daireleri Genel Kurulu, 1 Ekim 1999 tarih ve E.1998/96, K.1999/844 sayılı kararıyla,

> "bir işlemin sebep unsurunu oluşturan başka bir işleme karşı dava açılmadığı veya bu işleme karşı açılan davanın süre aşımı nedeniyle incelenme olanağının bulunmadığı durumlarda, sebep unsurunu oluşturan işlem hakkında hüküm tesis edilmeksizin hukuka uygun olup olmadığının incelenerek sonraki işlemin hukukiliğinin değerlendirilmesi gerek(tiğine)"

karar vermiştir[613].

613. Danıştay İdarî Dava Daireleri Genel Kurulu, 1 Ekim 1999 Tarih ve E.1998/96, K.1999/844 Sayılı Karar, *Danıştay Dergisi*, Sayı 103, s.97-99.

Görüldüğü gibi, Ramazan Çağlayan'ın paragrafı benim kitabımdan alınmadır. Ama maalesef bana atıf yoktur. Sadece teorik açıklama değil, yukarıdaki kutuda görüleceği üzere bu konuda örnek olarak verdiği Danıştay kararı dahi gerçekte benim kitabımdan (c.I, s.670) alınmadır. Pek muhtemelen Ramazan Çağlayan bu kararı aktarırken atıf yaptığı *Danıştay Dergisi*ni (DD'yi) fiziken görmemiştir. Yukarıdaki kutuda örnek olarak verilen Danıştay kararı, Ramazan Çağlayan'ın emek verip bulduğu bir karar değil, benim kitabımdan kopyaladığı bir karardır. Bunun ispatı çok kolaydır: Daha önce de pek çok defa belirttiğim gibi Ramazan Çağ-

layan'ın benden aldığı Danıştay kararlarında alıntılanan cümleler daima benim alıntıladığım cümlelerden ibarettir. Oysa Ramazan Çağlayan, bu kararları benden değil, doğrudan doğruya dipnotta gösterdiği gibi *Danıştay Dergisi*nden alıyor olsaydı, muhtemelen benim aldığım cümlelerden farklı cümleler alırdı.

Bu kararı Ramazan Çağlayan'ın Danıştay Dergisinden değil, benim kitabımdan aldığına ilişkin bir de ek kanıtımız var: Danıştay Dergisinde alıntını sonundaki "gerektiğine" şeklinde ifade yoktur. "(-tiğine)" ekini ben ekledim; çünkü "Danıştay, … e karar vermiştir" formatında kararı sunduğum için alıntıdan sonra "ğine"son ekine ihtiyaç duydum. O nedenle sonuna (-tiğine) son ekini koydum ve "karar vermiştir" ifadesiyle alıntımı tamamladım. "-tiğine"nin orijinal metinde bulunmadığını, bu eki benim eklediğimi belirtmek için de bu eki parantez içine aldım.

İlginçtir Ramazan Çağlayan da söz konusu cümlenin sonunu benim yaptığım gibi "gerek*tiğine*" diye bitirmektedir. Oysa Ramazan Çağlayan'ın alınhtısını bu şekilde bitirmesine bir ihtilacı yoktur. Asıl önemlisi Ramazan Çağlayan alıntının kaynağı olarak Danıştay Dergisinin 103'üncü cildinin 97'nci sayfasına atıfta bulunuyor. Bu sayfa bakılırsa "gerektiğine" kelimesinin bu sayfada bulunmadığı görülür. Zaten ben de "-tiğine"yi parantez içine alarak bu "-tiğine"nin Danıştay Dergisinde yer almadığını belirtmiştim. Ama Ramazan Çağlayan muhtemelen doğrudan doğruya alıntıda parantez içindeki ekin ne fonksiyon gördüğünü bilmediği için, benden alırken bu "-tiğine" ekini de almıştır. Bu "tiğine" eki, Ramazan Çağlayan bu alıntıyı Danıştay Dergisinden değil, gerçekte benim kitabımdan yaptığına delalet eder.

Örnek 95, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benden alındığını iddia ettiğim yukarıdaki iki paragrafı Ramazan Çağlayan kitabın ikinci baskısından çıkarılmıştır. Bu paragraflar olsaydı, ikinci baskının 391'inci sayfasında olacaktı. Bu iki paragraf ikinci baskıdan çıkarılmış olması, birinci baskıya ilişkin yukarıdaki iddiamın doğru olduğunu gösterir.

* * *

Burada şunun özellikle belirtmek isterim ki, benim yukarıda verdiğim örnekler, Ramazan Çağlayan'ın kitabının orasından burasından cımbızla çekilmiş örnekler değildir. Yukarıdaki örnekler, Ramazan Çağlayan'ın kitabının ilgili sayfalarından sayfa sırası izlenerek verilmektedir. Örnekteki kutunun üstünde verilen sayfa numaralarından bu durum izlenebilir. Hatta bazı durumlarda arka arkaya verilen birkaç örnek, Ramazan Çağlayan'ın kitabının tek bir sayfasından alınmadır. Mesela yukarıdaki dört örnek (Örnek 92, 93, 94 ve 95 nolu örnekler) Ramazan Çağ-

layan'ın kitabının aynı sayfasından (s.341) alınmadır. Üstelik bu örneklerde verilen paragrafların geçiş sırası benim kitabımdaki (c.I, s.768-770) geçiş sırasıyla aynıdır. Yani Ramazan Çağlayan benim kitabımın ilgili kısmını paragraf paragraf özetlemektedir.

ÖRNEK 96

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s. 342:

> İşlemin sebep unsurunun soyut kavramlarla belirlendiği durumlarda, idare bu kavramların kapsamını somut olaylarla doldurur, yargı yerleri de idarenin bu dolduruşunu denetler[366].
>
> [366] AUBY/DRAGO, age., C.II, s.398-399.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.772:

> … işlemin sebep unsuru soyut bir şekilde kavramlarla belirlenmiş ise, idare bu kavramların kapsamını somut olaylarla doldurur, mahkemeler de idarenin bu dolduruşunu denetler[625]. …
>
> 625. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.398-399.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın kurduğu cümle, üç kelime farkıyla benim cümlemden olduğu gibi alınmadır. "*…idare bu kavramların kapsamını somut olaylarla doldurur, mahkemelerde idarenin bu dolduruşunu denetler*" ifadesi kelime kelime benim ifademdir; tek farkla ki, benim "*mahkemeler*" terimi, Ramazan Çağlayan "*yargı yerleri*" terimi ile değiştirmiştir. "*Dolduruşunu denetler*" gibi tuhaf bir ifadeyi, Ramazan Çağlayan'ın benim ifademden habersiz olarak kullanmış olması mümkün mü? "Mahkemeler" teriminin "yargı yerleri" terimi ile değiştirilmesi, kötü niyetli, alıntının benden olduğunu gizlemek için yapılmış bir değişiklikten başka bir şey değildir. Ama gerçekten bu değişiklikle alıntının benden olduğu gizlenebiliyor mu, onu okuyucunun takdirine bırakıyorum.

Bu arada vurgulamak isterim ki, Ramazan Çağlayan, yukarıdaki cümleyi benden almış olmasına rağmen, bana değil, Auby ve Drago'ya atıf yapmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın bu atıfı yapıyor olmasının sebebi benim burada Auby ve Drago'ya atıf yapıyor olmamdır. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın sadece ana metindeki cümlesi değil, dipnotu dahi bir benden alınmadır. Pek muhtemelen gerçekte, Ramazan Çağlayan, Auby ve Drago'nun eserini dahi görmemiştir.

Konu hakkında bilgisi sınırlı olan ve iyi niyetli okuyucular, Ramazan Çağlayan'ın bu cümlesini gerçekten Auby ve Drago'dan Türkçeye

çevirdiğini ve çevirinin bir rastlantı sonucu benim cümleme benzediğini düşünebilirler. Bir kere alıntıda kullanılan kelimeler arasındaki yüksek oranda ortaklık, ortada bir rastlantı olamayacağını gösterir. İkinci olarak, atıf yapılan Auby ve Drago'un adı geçen eserinin belirtilen sayfalarında *"işlemin sebep unsurunun soyut kavramlarla belirlendiği durumlarda, idare bu kavramların kapsamını somut olaylarla doldurur, yargı yerleri de idarenin bu dolduruşunu denetler"* şeklinde çevrilebilecek bir cümle yoktur. Bu cümleyi ben Auby ve Drago'nun kitabının ilgili sayfasında geçen

> *"les conditions légales sont abstraitement fixées par le législateur, mais le juge définit le contenu* (kanuni şartlar kanun koyucu tarafından soyut olarak belirlenir, ama hâkim onların kapsamını belirler)"

ifadesine dayanarak kurdum ve fikrin kaynağı olarak da Auby ve Drago'ya atıfta bulundum. Böyle bir cümleyi Ramazan Çağlayan'ın benim yukarıdaki cümlemden habersiz olarak

> İşlemin sebep unsurunun soyut kavramlarla belirlendiği durumlarda, idare bu kavramların kapsamını somut olaylarla doldurur, yargı yerleri de idarenin bu dolduruşunu denetler[366].

şeklinde çevirmesinin imkân ve ihtimali var mıdır?

Burada özellikle vurgulamak isterim ki, yukarıda açıklandığı gibi, söz konusu cümleyi Ramazan Çağlayan, benden almış olmasına rağmen, bana değil, Auby ve Drago'ya atıf yapmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın 366 nolu dipnotunda Auby ve Drago'ya atıf yapıyor olmasının sebebi benim 625 nolu dipnotumda Auby ve Drago'ya atıf yapıyor olmamdır. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın sadece ana metindeki cümlesi değil, dipnotu dahi benden alınmadır. Pek muhtemelen gerçekte, Ramazan Çağlayan Auby ve Drago'nun kitabını dahi görmemiştir. Eğer görmüş olsaydı, Ramazan Çağlayan'ın verdiği bu cümlenin karşılığı olabilecek bir cümlenin Auby ve Drago'da olmadığını görür, ona göre davranırdı.

Ortada tipik bir "transit atıf" hâli vardır. Alıntıyı gerçekte benden yapmak, ama bana değil, benim atıf yaptığım yazara atıf yapmak. "Transit atıf" kolay kitap yazmanın bir yoludur. Ramazan Çağlayan tarafından çok sıklıkla kullanılmaktadır. Transit atıfla alıntı yapmak, yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösterme hâlini oluşturur.

Örnek 96, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benden alındığını iddia ettiğim yukarıdaki cümleyi Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Bu paragraflar olsaydı, ikinci baskının 393'üncü sayfasının ilk paragrafında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu cümlenin ikinci baskıdan çıkarmış olması, benim yukarıdaki iddiamda haklı olduğuma delalet eder.

Ayrıca belirtelim ki, yukarıdaki kutuda verilen teorik açıklamadan sonra örnek olarak Danıştay Dava Daireleri Kurulunun K.1968/271 sayılı kararı da benim kitabımdan (c.I, s.773) alınmıştır.

ÖRNEK 97

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s. 344-349:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 344 ilâ 349'uncu sayfaları arasında yer alan "*3. Sebep Unsurunda Sakatlık Hâlleri*" başlığı, gerek plân olarak, gerek içerik olarak benim kitabımdan (c.I., s. 799-804) alınmadır. Öncelikle bu kısmın plân olarak nasıl benden alınma olduğunu gösterelim:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.I, s.799-804	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s. 344-349:**
D. Sebep Unsurunda Sakatlık Halleri 1. Sebebin Mevcut Olmaması Sakatlığı 2. Sebebin Hukukî Tavsifinde Sakatlık 3. Sebep ile Konu Arasındaki Oransızlıktan Kaynaklanan Sakatlık: Ölçülülük Denetimi 4. Sebep Saptırması 5. Sebep Unsurunun Eşitlik İlkesine Aykırı Şekilde Uygulanmasından Kaynaklanan Hukuka Aykırılıklar	3. Sebep Unsurunda Sakatlık Halleri a. Sebebin Mevcut Olmaması b. Sebebin Hukukî Tavsifinde Hata c. Sebep ile Konu Arasındaki Oransızlık: Ölçülülük Denetimi d. Sebep Saptırması e. Sebep Unsurunda Eşitlik İlkesine Aykırılık

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın plânı gerek alt başlıkların sırası, gerekse başlıklarda kullanılan ifadeler itibarıyla benim planımla aynıdır. Bu Ramazan Çağlayan'ın plânının benden alınma olduğu gösterir. Üstelik Ramazan Çağlayan'ın kitabında bu plânın benim plânımdan alınma olduğu belirtilmemektedir. Bir yazarın oluşturduğu bir plân, bir başka yazar tarafından, kaynak gösterilerek dahi alınamaz. Zira alıntı denen şey, FSEK, m.35/1, b.1 uyarınca "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması ve FSEK, m.35/1, b.3 uyarınca da "maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması gerekir.

Şöphesiz sebep unsurundaki sakatlık hâlleri sadece benim kitabımda değil, daha pek çok kitapta benzer şekilde işlenir. Ancak benim kitabımdaki plân ile Ramazan Çağlayan kitabındaki plân arasındaki benzerlik, başka hiçbir iki kitap arasında yoktur. Ramazan Çağlayan bu başlık altındaki plânı benim kitabımdaki ilgili plânın adeta koplasıdır.

Örnek 97, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benden alındığını iddia ettiğim yukarıdaki plânı Ramazan Çağlayan kitabın ikinci baskısında bütünüyle değiştirmiştir (bkz., s.394-397). Keza bu plân

altında birinci baskıda 24 paragraf uzunluğunda olan bu kısım ikinci baskıda 17 paragrafa inmiştir. Ramazan Çağlayan ikinci baskıda plânı değiştirmesi ve problemli paragrafları çıkarması, benim yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

* * *

Şimdi Ramazan Çağlayan'ın kitabının 344 ilâ 349'uncu sayfaları arasında yer alan "*3. Sebep Unsurunda Sakatlık Hâlleri"* başlıklı kısmın içerik olarak da benden alındığını gösteren örnekler vereyim:

ÖRNEK 98

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s. 344:

Fransız Danıştay'ı ilk defa 1916 tarihli *Camino* kararında, idarenin ileri sürdüğü sebebin maddî doğruluğunu araştırma yetkisini kedisinde görmüştür. Dava konusu olayda belediye başkanı *Camino,* cenazeye saygısızlık gösterdiği gerekçesiyle görevden alınmıştır. Bu işleme karşı açılan davada mahkeme, belediye başkanına atfedilen fiillerin mevcut olmadığını tespit etmiş ve işlem hakkında iptal kararı vermiştir[375].

375 Conseil d'État, 14 Janvier 1916, *Comino*, RDCE1916, s.15, CHAPUS, Droit Administartif, s.1024.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.780:

Fransız Danıştayı ilk defa 14 Ocak 1916 tarihli *Camino* kararında[664] idarenin sebep olarak ileri sürdüğü olayların maddî doğruluğunu (*matérialité des faits*) araştırma yetkisini kendisinde görmüştür. Dava konusu olayda Hendaye Belediye Başkanı Doktor Camino, cenaze konvoyuna göstermesi gereken saygıyı göstermediği sebebiyle (belediye başkanının kişiye kızgınlığından dolayı tabutu mezarlık duvarında açılan bir delikten geçirttiği ve tabut için yeterince derin olmayan bir mezar kazdırttığı iddia ediliyordu) önce valilik kararıyla askıya alınmış daha sonrada hükûmet tarafından görevinden alınmıştır[665]. Fransız Danıştayı dosyada bulunan belgelerden Belediye Başkanı Camino'ya atfedilen bu fiillerin mevcut olmadığını gözlemlemiş ve görevden alma işlemini iptal etmiştir[666].

664. Conseil d'État, 14 Ocak 1916, *Camino,* RDCE, 1916, s.15 (Kararın metni ve açıklaması için bkz. Long *et al., op. cit.,* s.181-186).
665. Long *et al., op. cit.,* s.180-181.
665. Conseil d'État, 14 Ocak 1916, *Camino,* RDCE, 1916, s.15 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.180; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1046; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.587; Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.386).

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan, Fransız Danıştayının *Camino* kararını benim kitabımdan yararlanarak aktarmaktadır. Ama bana değil,

bir Fransız yazara atıfta bulunmaktadır. Alıntının benden olduğunu ispatlamak çok kolay: Benim (*op. cit.*, c.I, s.780):

> "Fransız Danıştayı ilk defa 14 Ocak 1916 tarihli Camino kararında[664] idarenin sebep olarak ileri sürdüğü olayların maddî doğruluğunu (*matérialité des faits*) araştırma yetkisini kendisinde görmüştür"

şeklindeki cümlem ile Ramazan Çağlayan'ın (*op. cit.*, s.344):

> Fransız Danıştay'ı ilk defa 1916 tarihli *Camino* kararında, idarenin ileri sürdüğü sebebin maddî doğruluğunu araştırma yetkisini kedisinde görmüştür.

cümlesi arasındaki benzerlik alıntının, Ramazan Çağlayan'ın 375 nolu dipnotunda gösterdiği gibi Chapus'den değil, doğrudan doğruya benden yapıldığının tartışmasız kanıtıdır. Eğer Ramazan Çağlayan gerçekten *Camino* kararını benden değil, Fransızca kaynaklardan alsaydı, benim cümlemden az çok farklı bir cümleyle bu kararı Türkçeye özet olarak aktarırdı.

Ramazan Çağlayan alıntıyı gerçekte benden yapıyor; ama atıfı benim atıf yaptığım Chapus'ye yapıyor. Yani ortada bir "transit atıf" olayı vardır. Burada dikkatli okuyucular, Ramazan Çağlayan'ın atıfında (s.344, dipnot 375) Chapus eserinin zikredilen safla numarasının (s.1026) benim atıfımda (s.780, dipnot 665) zikrettiğim sayfa numarasından (s.1046) farklı olduğunu gözlemleyip, ortada "transit atıf" olmadığını, Ramazan Çağlayan'ın gerçekten Chapus kitabından alıntı yaptığını sanabilirler. Hemen belirtelim, atıf yapılan sayfa numaralarının farklı olması bunu göstermez. Sayfa numarasının farklı olmasının sebebi şudur: Ben Chapus kitabının 15'inci baskısına atıf yaparken Ramazan Çağlayan, Chapus'ün 14'üncü baskısına atıf yapmaktadır. Her iki baskıda da atıf yapılan paragraf noktası virgülüne aynıdır. Sadece bulundukları sayfa sayısı farklıdır. Demek ki Ramazan Çağlayan Chapus'ün kitabının 15'inci baskısı olmasa da 14'üncü baskısı vardır ve benim 15'inci baskıya atıf yaptığım yerlerde Ramazan Çağlayan 14'üncü baskıda ilgili paragrafın hangi sayfada geçtiğine bakmakta ve o sayfaya atıf yapmaktadır. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan Chapus'nün kitabını görmeden Chapus'ye atıf yaptığını artık iddia edemem. Ama bunu iddia edememiş olmam, söz konusu paragraf Chapus'den değil benden alınmış olduğunu iddia etmeme engel teşkil etmiyor.

Ayrıca şunu da belirtmek isterim: Ramazan Çağlayan lütfedip, son baskı olmasa da lütfedip Chapus'nün eserini bulmuş ve hiç olmazsa benim 15'inci baskı için yaptığım atıfları kendi elindeki baskının sayfa numaralarına uyarlamış. Ama Ramazan Çağlayan aynı şeyi diğer yazarlara

(Auby ve Drago, Vedel ve Delvolvé, De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, vb.lerine) ilişkin olarak yapmamıştır. Bu yazarların kitaplarının da pek çok baskıları vardır. Ramazan Çağlayan gerçekte bu kitapları kullanıyor olsaydı, Chapus'nün kitabında olduğu gibi, benim kullandığım baskıdan farklı bir baskıyı kullanıyor olması gerekmez miydi?

Nihayet şunu da belirtmek isterim: Ramazan Çağlayan'ın benim 15'inci baskıya yaptığım atıfları 14'üncü baskıdaki sayfa numaralarına dönüştürmesi de çok da zor bir şey değil: Söz konusu bölüm itibarıyla Chapus'nün kitabının 15'inci baskısı ile 14'üncü baskısı arasında 22 sayfalık bir fark vardır. Benim dipnotta verdiğim sayfa numarasından 22 çıkarılınca Ramazan Çağlayan dipnotunda atıf yaptığı sayfa numarası elde edilir.

Örnek 98, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benden alındığını iddia yukarıdaki ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan ikinci baskıdan çıkarmış, onun yerine şu paragrafı koymuştur (İkinci Baskı, s.394):

> Fransız Danıştay'ının 1916 tarihli *Camino* kararı ile idarenin ileri sürdüğü sebebin gerçekte var olup olmadığını araştırmaya başladığı belirtilmektedir[353].
>
> [353] GÖZLER, age., C.I, s. 780; CHAPUS, Droit Administratif, s.1024; RİCCİ, Mémento, s.29.

Böylece birinci baskıda 50 kelimeden oluşan bir paragraf ikinci baskıda 18 kelimeye düşmüştür. Paragraf sonu da "… belirtilmektedir" diye bitmekte ve *Camino* kararına değil, bana ve diğer yazarlara atıf yapılmaktadır. Yani ikinci baskıda Ramazan Çağlayan, *Camino* kararını kendisini görmediğini, bu kararın özetini başka yazarlardan aldığını kendisi de kabul etmektedir. Ramazan Çağlayan bu atıfı ilk baskıda da yapmış olsaydı, bu eleştiri kitabı yazılmayacaktı.

* * *

Ramazan Çağlayan'ın, sebebin mevcut olmaması sakatlığına örnek verdiği Fransız Danıştayı kararı yukarıda açıkladığımız gibi benden alınma olduğu gibi, bu konuda verdiği Türk Danıştay kararları da aşağıda görüleceği gibi benden alınmadır. Şimdi bunu görelim:

ÖRNEK 99

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s. 344-345:

Danıştay da idarî işlemin, bir sebebinin gerçekte var olup olmadığını araştırmaktadır. Örneğin 1975 tarihli bir kararda, bakanlık müsteşarının görevden alınması işleminin sebebini idareden sormuş, idare bir sebep belirtmemiştir. Bunun üzerine Danıştay şu kararı vermiştir:

"...Yapmakta olduğu görevde başarısızlığı ve herhangi bir kusuru saptanmamış olan davacının, kamu yararı yönünden haklı ve yeterli görülecek bir neden ve somut delil olmadan ve keza hizmetin daha iyi yürütülmesini sağlayacak bir neden bulunmadan (yapılan işlemin iptaline)..."[376].

Danıştay 1973 tarihli bir kararında, görevden alma işlemi için ileri sürülen sebeplerin var olmadığı gerekçesiyle iptal kararı vermiştir:

"...İdare, davacıya izafe ettiği bazı yolsuzluk, usulsüzlük ve kusurlu hareketlerle basiretsiz davranışları görevden alma sebebi olarak dermeyan ettiğine göre, bu sebeplerin var olup olmadığını aramak zorunlu ve kaçınılmazdır..."[377].

Danıştay'ın 1995 tarihli bir kararına konu olan olayda; üniversite kurucu rektörü, görev süresi dolmadan, "görev süresi içinde açılması planlanan fakülte ve yüksekokulların açılıp eğitime geçirilmesinde, etkisiz kaldığı, Üniversiteye öğretim üyesi sağlamada yeterli çabayı göstermediği, bir Vakfın Çanakkale Valiliği kanalıyla Üniversiteye bağışladığı 5 milyar liranın bir kısmını usulsüz harcayarak görevini kötüye kullandığı, personel alımında ilgili mevzuata uymadığı ve usulsüzlüklere engel olmadığı" gerekçeleriyle görevden alınmıştır. Açılan davada Danıştay şu kararı vermiştir:

"...Davacı hakkında ileri sürülen savlarla ilgili olarak, Yüksek Öğretim Denetleme Kurulunca yapılan inceleme sonucu düzenlenen 6.12.1993 ve 24.12.1993 günlü Raporlarda, davacının Rektörlük yaptığı 1 yıldan az sürede, Eğitim Fakültesi, Edebiyat Fakültesinde bazı bölümlerin ve Turizm ve Otelcilik Yüksek okulunun açıldığı, yine bu süre içerisinde, Üniversiteye 49 öğretim elemanının atandığı, memur alımında davacıyı sorumla kılacak olumsuz bir davranışının bulunmadığı, Üniversiteye bir Vakıf tarafından bağışlanan paraların harcanmasında, Üniversitenin kuruluş çalışmalarını hızlandırmak amacıyla sorumluluk yüklenilerek, katma bütçe usullerine uyulmamış ise de, bu konuda herhangi bir usulsüzlük, görevi kötüye kullanma ve zimmete para geçirmenin söz konusu olmadığı ve davacı hakkında yapılacak bir işlem bulunmadığı belirtilmiştir. Bu durumda, davacının, Üniversitenin kuruluş çalışmalarını, sağlanan kaynaklar ve personel ile, bu olanakların ve koşulların elverdiği oranda gerçekleştirdiği görülmektedir. Hakkında ileri sürülen zimmet, usulsüzlük ve görevi kötüye kullanma savlarının da, Yükseköğretim Denetleme Kurulunca yapılan inceleme sonucu, gerçek olmadığı anlaşıldığından, iki yıllık görev süresi bitmeden kurucu rektörlük görevinden alınmasında hukuka, hakkaniyete, kamu yararı ve hizmet gereklerine uyarlık görülmemiştir..."[378].

[376] Danıştay Beşinci Dairesi, E.1975/3756, K.1975/8053, GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.477.

[377] Danıştay Dava Daireleri Kurulu, E.1972/435, K.1973/696, T.28.11.1973, DD.14-15, s.204.

[378] Danıştay Sekizinci Dairesi, E.1994/5965, K.1995/1797, T.31.05.1995, DD.91, s.857.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.781-782:

Türk Danıştayı.- Bu konuda Türk Danıştayının da örnek kararları vardır. Örneğin bir bakanlık müsteşarını görevden alınması kararına karşı açılan iptal davasında Danıştay bakanlıktan görevden alma işleminin sebebini sormuş, idare sebep olarak somut bir şey gösterememiştir. Bu durum karşısında Danıştay Beşinci Dairesi, 8 Aralık 1975 tarih ve E.1975/3756, K.1975/8053 sayılı kararıyla,

> "yapmakta olduğu görevde başarısızlığı ve herhangi bir kusuru saptanmamış olan davacının, kamu yararı yönünden haklı ve yeterli görülecek bir neden ve somut delil olmadan ve keza hizmetin daha iyi yürütülmesini sağlayacak bir neden bulunmadan"

yapılan görevden alma işlemini iptal etmiştir[669].

Danıştay Dava Daireleri Kurulunun 23 Kasım 1973 tarih ve E.1972/435, K.1973/696 sayılı kararına konu teşkil eden olayda bir genel müdür yolsuzluk ve usûlsüzlük sebebiyle görevden alınması işlemine karşı iptal davası açılmıştır. Danıştay Dava Daireleri Kurulu, bu davada,

> "idare, davacıya izafe ettiği bazı yolsuzluk, usulsüzlük ve kusurlu hareketlerle, basiretsiz davranışları görevden alma sebebi olarak dermeyan ettiğine göre, bu sebeplerin var olup olmadığını aramak zorunlu ve kaçınılmazdır" [670]

demiş bu sebeplerin ispatlanamaması nedeniyle görevden alma işlemini iptal etmiştir.

Danıştay Sekizinci Dairesinin 31 Mayıs 1995 tarih ve E.1994/5965, K.1995/1797 sayılı kararına konu teşkil eden olayda üniversite kurucu rektörlüğüne atanan bir kişi, görev süresi dolmadan "açılması planlanan fakülte ve yüksekokulların açılıp eğitime geçirilmesinde, etkisiz kaldığı, üniversiteye öğretim üyesi sağlamada yeterli çabayı göstermediği, bir vakfın... üniversiteye bağışladığı 5 milyar liranın bir kısmını usulsüz harcayarak görevini kötüye kullandığı, personel alımında ilgili mevzuata uymadığı" sebepleriyle görevden alınmıştır. Görevden alma kararına karşı açılan iptal davasında Danıştay şöyle demiştir:

> "Davacı hakkında ileri sürülen savlarla ilgili olarak Yüksek Öğretim Denetleme Kurulunca yapılan inceleme sonucu düzenlenen 6.12.1993 ve 24.12.1993 günlü raporlarda davacının rektörlük yaptığı 1 yıldan az sürede, eğitim fakültesi, edebiyat fakültesinde bazı bölümlerin ve Turizm ve Otelcilik Yüksek Okulunun açıldığı, yine bu süre içinde üniversiteye 49 öğretim elemanının atandığı, memur alımında davacıyı sorumlu kılacak olumsuz bir davranışının bulunmadığı... belirtilmiştir.
>
> Bu durumda, davacının, üniversitenin kuruluş çalışmalarını, sağlanan kaynaklar ve personel ile, bu olanakların ve koşulların elverdiği oranda gerçekleştirdiği görülmektedir. Hakkında ileri sürülen zimmet, usulsüzlük ve

görevi kötüye kullanma savlarının da, yüksek Öğretim denetleme Kurulunca yapılan inceleme sonucunda gerçek olmadığı anlaşıldığından iki yıllık görev süresi bitmeden kurucu rektörlük görevinden alınmasında hukuka... uyarlık görülmemiştir" [670].

669. Danıştay Beşinci Dairesi, 8 Aralık 1975 Tarih ve E.1975/3756, K.1975/8053 Sayılı Karar (Nakleden: Gözübüyük ve Tan, *op. cit.,* c.II, s.477).
670. Danıştay Dava Daireleri Kurulu, 23 Kasım 1973 Tarih ve E.1972/435, K.1973/696 Sayılı Karar, *Danıştay Dergisi,* Sayı 14-15, s.204 (Nakleden: Gözübüyük ve Tan, *op. cit.,* c.II, s.479).
671. Danıştay Sekizinci Dairesi, 31 Mayıs 1995 Tarih ve E.1994/5965, K.1995/1797, *Danıştay Dergisi,* Sayı 91, s.857 (Nakleden: Gözübüyük ve Tan, *op. cit.,* c.II, s.483).

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın örnek olarak verdiği üç Türk Danıştay kararı da (K.1975/8053, K.1973/696 ve K.1995/1797 sayılı kararlar) benim kitabımın 781-782'nci sayfalarında geçmektedir ve üstelik benim kitabımda da aynı sırayla verilmektedir. Ne büyük rastlantı!

Şüphesiz, FSEK, m.31'e göre "resmen yayımlanan veya ilan olunan kanun, tüzük, yönetmelik, tebliğ, genelge ve kazai kararların çoğaltılması, yayılması, işlenmesi veya her hangi bir suretle bunlardan faydalanma serbesttir". Dolayısıyla herkes, bir Danıştay kararını Danıştay Dergisinden kısmen veya tamamen alabilir, bunu özetleyebilir; bunu yapmak için Danıştaydan izin almasına gerek yoktur. Danıştayın, verdiği karar üzerinde FSEK kapsamında korunan bir hakkı yoktur.

Ancak bunun böyle olması, bir yazarın bir Danıştay kararından yaptığı "*özetleme*"nin bir başka yazar tarafından alınabileceği anlamına gelmez. Özetleme, özeti yapan yazarın hususiyetini yansıtır ve dolayısıyla FSEK kapsamında korunan bir fikri eserdir. Danıştay kararını herkes özetleyebilir; ama bunun için oturup kararı kendisinin okuması ve bu özetlemeyi kendisinin yapması gerekir. Bir başka yazarın yaptığı özetleme, o yazarın hususiyetini taşıdığına göre, bir başka yazar tarafından kaynağı gösterilmeden alınması FSEK'e aykırı olur. Bu sadece FSEK'e bir aykırılık değil, bilim etiğine ve genel ahlâk kurallarına da aykırılık teşkil eder. Belli bir teorik konuyu örneklendiren Danıştay kararının binlerce karar içinde arayıp bulmak için emek vermek gerekir. Böyle bir karar bulunca da bunu özetlemek ve hatta bu karardan cümle seçmek için yine emek vermek gerekmektedir. Yüzlerce cümleden oluşan bir kararda en can alıcı cümleyi bulmak için bu kararı pek çok defa okumak gerekmektedir. Bir yazarın binlerce karar arasından bulup gün yüzüne çıkardığı bir kararı o yazarın ismini zikretmeden almak, keza o yazarın o karardan aldığı cümleyi o yazarın ismini zikretmeden almak, o yazarın emeğinin sömürülmesi anlamına gelir.

Danıştay kararından bir alıntı serbesttir; benim alıntıladığım Danıştay kararı benim malım olmaz; ama benim yaptığım özet, Danıştay kararının bir kısmını kendi cümlelerimle ifade etmem, benim hususiyetimi yansısı olduğuna göre, benim eserimdir ve FSEK tarafından korunur. Ben Ramazan Çağlayan'ın sadece benim alıntıladığım cümleleri alıntıladığını değil, aynı zamanda benim yaptığım özetleri de aldığını iddia ediyorum.

Yukarıda da çeşitli defalar, çeşitli örneklerle açıkladığım gibi, Ramazan Çağlayan, bu kararlar için dipnotta atıf yaptığı gibi gerçekte Danıştay Dergisinden bulmamakta. Benim kitabımdan aktarmaktadır. Bu iddiamı ispatı için yukarıda pek çok yerde ileri sürdüğüm aynı argümanı tekrar ileri sürebilirim: Aynı konuyu örneklendiren pek çok örnek karar var iken, benim ve Ramazan Çağlayan'ın aynı kararı vermemiz ne büyük rastlantı! Yine söz konusu Danıştay kararı yüzlerce cümleden oluşurken bu karardan benim ve Ramazan Çağlayan'ın aynı bir veya iki cümleyi almamız yine ne büyük rastlantı!

Örnek 99'da verdiğim Danıştay kararı alıntılarında çok daha büyük rastlantılar var. Şöyle: Ramazan Çağlayan 344-345'inci sayfalarda arka arka verdiği üç Danıştay kararı (K.1975/8053, K.1973/696 ve K.1995/1797 sayılı kararlar) benim kitabımın birinci cildinin 781-782'nci sayfalarında aynı sırayla geçmektedir. Ne büyük rastlantı! Bu kadar rastlantı olabilir mi?

Bir yazar bir kararı gerçekte Danıştay Dergisinde almamış, bir başka yazardan almış ise, dürüst davranıp, dipnotta bu kararın künyesini verdikten sonra, parantez içinde veya "nakleden" olarak kararı aldığı yazarın ismini zikretmesi gerekir. Zira bu kararları bulmak için Danıştay Dergisine bakmakla zaman yitirmemiş, keza yüzlerce cümleden oluşan karardaki can alıcı cümleyi bulmak için zahmete girmemiş ve bunları doğrudan doğruya bir başka yazardan aktararak o yazarın emeğinden yararlanmıştır.

Dahası yukarıdaki kutular karşılaştırılırsa, Ramazan Çağlayan'ın karar alıntılarını vermeden önceki takdim paragraflarının da benim takdim paragraflarımdan alınmış olduğu görülür.

Örnek 99, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benden alındığını iddia ettiğim yukarıda altı paragraflık kısım, ikinci baskıda üç paragrafa inmiştir (s.395 ilk üç paragraf). Ramazan Çağlayan, benden yaptığı özetleri çıkarmış, benden alınmış olduğunu iddia ettiğim Danıştay Sekizinci Dairesinin K.1995/1797 tarihli kararını ikinci baskıdan atmıştır. Danıştay Daireler Kurulunun K.1973/696 sayılı kararı için de Gözübüyük ve Tan'a atıf yapmıştır (s.395, dipnot 355). Ramazan Çağlayan yaptığı bu değişiklik ve çıkarmalar, benim birinci baskıya ilişkin yukarıdaki iddialarımı doğrular niteliktedir.

ÖRNEK 100

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.345-346:

> ***b. Sebebin Hukukî Tavsifinde Hata***
>
> İdarî işlemin sebebi olarak ileri sürülen olayın, gerçekten var olması yetmez, bu olayın hukukî tavsifinin de doğru yapılması gerekir. Şayet olayın hukukî nitelendirmesinde hata yapılmış ise, işlem sebep unsuru bakımından sakat demektir[380].
>
> [380] CHAPUS, Droit Administartif, s.1020; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.II, s.321; GÖZLER, age., C.I, s.792.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.791-792:

> **2. Sebebin Hukukî Tavsifinde Sakatlık**
>
> İdarî işlemin sebep unsuru bakımından hukuka uygun olabilmesi için idarenin gösterdiği olayların sadece gerçekten mevcut olması yetmez; aynı zamanda idarenin bu "olayların hukukî tavsifi (*qualification juridique de faits*)"ni de doğru olarak yapması gerekir[694]. İdare hukukî nitelendirmeyi doğru yapamamış ise ortada "olayların hukukî tavsifinde hata (*erreur de qualification juridique de faits*)"dan bahsedilmektedir[695]. Bu tür bir hata işlemin hukuka aykırı olmasına ve iptal edilmesine yol açar…
>
> 694. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1043; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.321.
> 695. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1043.

Yukarıdaki iki paragraf karşılaştırılırsa alıntının benden yapılmış olduğu anlaşılır. Buna rağmen Ramazan Çağlayan benim ismimden önce, Chapus'ye ve Vedel ve Delvolvé'ye de atıf yapmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın 380 nolu dipnotta Chapus'ye ve Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapmasının sebebi, benim 694 nolu dipnotumda Chapus'ye ve Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapıyor olmamdır. Yani Ramazan Çağlayan'ın 380 nolu dipnotta Chapus ve Vedel ve Delvolvé'ye yaptığı atıf bir "transit atıf"tır.

Örnek 100, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benden alındığını iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan ikinci baskıdan çıkarmıştır. Bu paragraf olsaydı ikinci baskının 395'inci sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı ikinci baskıdan çıkarmış olması, bu paragraf ilişkin yukarıda dile getirdiğim iddiaları doğrular niteliktedir.

Bu arada belirtelim ki, Ramazan Çağlayan "sebebin hukukî tavsifinde hata" kavramının sadece tanımı değil, bu kavrama örnek olarak verdiği Fransız Danıştayı ve Türk Danıştayı kararlarını da benden almaktadır. Şimdi bunu örneklerle göstereyim:

ÖRNEK 101

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.345-346:

Fransız Danıştayı bu tür denetimi 1914 tarihli *Gomel* kararı ile başlatmıştır. Davaya konu olan olayda, kanunun "anıtsal görünümüme" zarar veren inşaatlara ruhsat verilmemesi yönündeki düzenlemeye dayanılarak, inşaat ruhsatı talebi reddedilmiştir. Açılan davada mahkeme, inşaatın yapılacağı meydanın "anıtsal görünümüme" sahip olup olmadığını araştırmış, idarenin anıtsal görünüme sahip nitelemesinin isabetli olmadığını tespit ederek, inşaat ruhsatı vermeme işlemini iptal etmiştir[381]. Fransız Danıştayı bu yönde pek çok karar vermiştir[382].

[381] Conseil d'État, 4 Avril 1914, *Gomel,* RDCE 1914, s.488, CHAPUS, Droit Administartif, s.1020.

[382] Karar örnekleri için bkz. CHAPUS, Droit Administartif, s.1021.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.792:

Fransız Danıştayı bu tür denetimi 4 Nisan 1914 tarihli *Gomel* kararıyla başlatmıştır[698]. 13 Temmuz 1911 tarihli Kanunun 118'inci maddesi valilere "anıtsal görünüm (*perspective monumentale*)"e zarar verecek olan inşaat projelerine ruhsat vermeme yetkisini tanımıştır. Sieur Gomel, Paris'te Beauvau Meydanı kenarında bir bina yapmak için inşaat ruhsatı talebinde bulunmuş, Seine Valisi de ruhsat talebini yapılacak binanın bu meydanın "anıtsal görünüm (*perspective monumentale*)"üne zarar vereceği sebebiyle reddetmiştir[699]. Bu ret işleminin iptali için açılan davada Fransız Danıştayı bu meydanın gerçekten "anıtsal görünüm"e sahip bir meydan olup olmadığını araştırmış, yani bu meydanın hukukî tavsifini (13 Temmuz 1911 tarihli Kanunun 118'inci maddesinde öngörülen anıtsal perspektif hukukî kategorisine girip girmediği hususunu) denetlemiş ve bu meydanının bu nitelikte bir meydan olmadığını tespit ettikten sonra inşaat ruhsatı isteminin reddi işlemini iptal etmiştir[700].

Fransız Danıştayı *Gomel* kararından bu yana aynı yönde daha pek çok kararlar vermiştir. …

698. Conseil d'État, 4 Nisan 1914, *Gomel,* RDCE, 1914, s.488 (Kararın metni ve açıklaması için bkz. Long *et al., op. cit.,* s.172-180).
699. Long *et al., op. cit.,* s.172-173.
700. Conseil d'État, 4 Nisan 1914, *Gomel,* RDCE, 1914, s.488 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.172-173; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1043; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.318).

Benim paragrafımın ve Ramazan Çağlayan'ın paragrafının başında yer alan "*Fransız Danıştayı bu tür denetimi 1914 tarihli Gomel kararıyla başlatmıştır*" ve keza her ikimizin paragrafın sonunda yer alan "*Fransız Danıştayı bu yönde daha pek çok karar vermiştir*" cümlelerindeki ayniyet, Ramazan Çağlayan'ın paragrafının benden alındığının tartışmasız kanı-

tıdır. Ama Ramazan Çağlayan, bu paragrafa ilişkin bana değil, Chapus'ye atıf yapmaktadır.

Ben Ramazan Çağlayan'ın *Gomel* kararına ilişkin benim yaptığım özetlemeden yararlanamayacağını iddia etmiyorum; ama benden yararlanıyor ise, bana atıf yapması gerekir. Oysa atıf yoktur. Yok eğer bana atıf yapmak istemiyorsa, benden yararlanmayıp, oturup söz konusu kararı kendisinin Türkçeye çevirmesi, kendisinin Türkçe olarak özetlemesi gerekir. Ramazan Çağlayan bunu yapsaydı, yazacağı paragraf ile benim paragrafım arasında kaçınılmaz olarak farklılık olurdu.

Örnek 101, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan, söz konusu paragrafla ilgili olarak kitabının ikinci baskısında bazı değişiklikler yapmıştır: **(1)** Birinci baskıda 65 kelime uzunluğunda olan bu paragrafı ikinci baskıda 30 kelimeye düşmüştür (İkinci Baskı, s.395, paragraf 5). Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda bu paragraftan 35 kelimeyi çıkarma ihtiyacını hissetmesi anlamlıdır. **(2)** Ramazan Çağlayan, birinci baskıda 65 kelimelik bu paragrafta bana hiç atıf yapmaz iken, ikinci baskıda 30 kelimelik bu paragraf için bana iki adet atıf yapmıştır (İkinci Baskı, s.395, dipnot 358, 359). Birinci baskıda 65 kelime için bana atıf yapmayan Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda 35 kelime için iki adet atıf yapması ne keder anlamlı!

Ramazan Çağlayan "sebebin hukukî tavsifinde hata" kavramına örnek olarak gösterdiği Türk Danıştay kararları da olduğu gibi aşağıda görüleceği üzere benden alınmadır:

ÖRNEK 102

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.346:

> Danıştay da, idarenin gösterdiği gerekçenin hukukî nitelemesinin doğru ve isabetli olup olmadığını denetlemektedir. Örneğin Danıştay 1946 tarihli bir kararında; bir öğretim üyesinin, "hükümet siyasetine muhalif" bir dergiye yazı vaat ettiği için Millî Eğitim Bakanlığınca "vekâlet emrine alma" işlemine karşı açılan davada, böyle bir yazı vaadinin, ilgilinin vekâlet emrine alınması (hizmetten ayrılması) için gerekli bir "idarî lüzum" olarak nitelendirilemeyeceğine karar vermiştir[383].
>
> Danıştay'ın 1997 tarihli bir kararında; TCDD bünyesinde çalışan işçiler tarafından yapılmakta olan bir grevin, "millî güvenliği ve genel sağlığı bozucu nitelikte" olduğu gerekçesiyle Bakanlar Kurulu Kararı ile ertelenmesi işlemine karşı açılan davada, gösterilen gerekçelerin belirtilen nitelikte olmadığı gerekçesiyle iptal kararı verilmiştir.

"...Davalı idarenin savunmasıyla, dosyada bulunan bilgi ve belgelerin birlikte değerlendirilmesi sonucu, grevin uygulandığı işyerlerinin ve yapılan işlerin niteliği dikkate alındığında ertelenen grevin yasada öngörülen anlamda millî güvenliği ve genel sağlığı bozucu nitelikte olmadığı..."[384].

Danıştay'ın 1998 tarihli bir kararına konu olan olayda; bir televizyon kanalı, milletvekillerinin gizli oy kullanmasını şiddetli şekilde eleştiren bir yayın yapmış, bunun üzerine RTÜK, 3984 sayılı kanunda yer alan "toplumun millî ve manevi değerlerine saygı" ilkesinin ihlal edildiği gerekçesiyle uyarı cezası vermiştir. Bu işleme karşı açılan davada temyiz incelemesi aşamasında Danıştay, söz konusu yayında konuşmacının sözlerini "millî ve manevi değerlere saygı" ilkesini ihlal eder nitelikte görmeyerek işlem hakkında iptal kararı vermiştir[385].

Askerî Yüksek İdare Mahkemesinin 2001 tarihli bir kararına konu olan olayda; askerî öğrenci sınavda, cep telefonu ile kopya çekmiştir. Disiplin kurulu bu eylemi "askerliğin şeref ve haysiyetini küçültücü eylem" olarak niteleyerek, öğrenci hakkında okuldan çıkarma cezası vermiştir. Oysa mevzuata göre, kopya çekmenin cezası 14 güne kadar hapis cezasıdır. Açılan davada mahkeme, eylemin yaptırımının oda hapsi olduğunu, davacının fiilinin"askerliğin şeref ve haysiyetini küçültücü eylem" olarak kabul edilemeyeceğine karar vererek işlemi iptal etmiştir[386].

[383] Danıştay Beşinci Dairesi, E.1945/2363, K.1946/722, T.26.04.1946, DKD.32, s.41. (GÖZÜBÜYÜK/TAN, bu kararı, amaç unsuru bakımından örnek olarak vermekte ise de, bu karar sebep unsurundaki bir sakatlıktır.

[384] Danıştay Onuncu Dairesi, E.1995/6497, K.1997/3777, T.15.10.1997, DD.95, s.599.

[385] Danıştay Onuncu Dairesi, E.1996/840, K.1998/2672, KARAVELİOĞLU, age., C.I, s.175.

[386] Askerî Yüksek İdare Mahkemesi (2.D), E.2000/583, K.2001/253, T.27.01.2000, AYİMD.104, s.519.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.793-795:

Türk Danıştayı.- Türk Danıştayının da bu yönde kararları vardır. Örneğin Danıştay Beşinci Dairesinin 26 Nisan 1946 tarih ve E.1945/2363, K.1946/722 sayılı kararıyla kararına konu teşkil eden olayda bir üniversite öğretim üyesi, "Hükûmet siyasetine muhalif olan" bir dergiye yazı vaadettiği için "vekâlet emrine" alınmıştır. Bu işlemi Danıştay Beşinci Dairesi, hukuka aykırı bularak iptal etmiştir. Zira, Danıştay Beşinci Dairesi, bir öğretim üyesinin "Hükûmet siyasetine muhalif olan" bir dergiye yazı vaadetmesi fiilinin, ilgili kişinin hizmetten ayrılması için gerekli bir "idarî lüzum" olarak nitelendirilemeyeceğine karar vermiştir[713].

Danıştay Onuncu Dairesi, 15 Ekim 1997 Tarih ve E.1995/6497, K.1997/3777 sayılı kararıyla da idare tarafından gösterilen sebebin hukukî tavsifini denetlemiştir. Bu karara konu teşkil eden olayda, Bakanlar Kurulu TCDD Genel Müdürlüğüne bağlı işyerlerinde yapılmakta olan grevin "millî güvenliği ve genel sağlığı bozucu nitelikte" olması sebebiyle ertelenmesine karar vermiştir (Resmî Gazete, 17 Ekim 1995). Bu Bakanlar Kurulu kararına kar-

şı açılan iptal davasında Danıştay Onuncu Dairesi,

> "davalı idarenin savunmasıyla, dosyada bulunan bilgi ve belgelerin birlikte değerlendirilmesi sonucu, grevin uygulandığı işyerlerinin ve yapılan işlerin niteliği dikkate alındığında ertelenen grevin *yasada öngörülen anlamda millî güvenliği ve genel sağlığı bozucu nitelikte olmadığı*"

gerekçesiyle Bakanlar Kurulunun erteleme kararını iptal etmiştir[714].

Danıştay Onuncu Dairesinin 17 Haziran 1998 tarih ve E.1996/840, K.1998/2672 sayılı kararına konu teşkil eden olayda bir televizyon kanalı, milletvekillerinin gizli oy kullanma biçimini şiddetle eleştiren bir yayın yapmış ve bunun üzerine RTÜK tarafından 13 Nisan 1994 tarih ve 3984 sayılı Radyo ve Televizyon Yayınlarının Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 4'üncü maddesinin b bendine belirtilen "toplumun millî ve manevî değerlerine saygı" ilkesini ihlâl ettiği sebebiyle RTÜK tarafından uyarı cezasıyla cezalandırılmıştır. Bu cezaya karşı açılan iptal davasının temyiz incelemesinde Danıştay Onuncu Dairesi, söz konusu yayında konuşmacının sözlerinin "toplumun millî ve manevî değerlerine saygı" ilkesini ihlâl eder nitelikte görülemeyeceği sonucuna ulaşmış ve RTÜK verdiği uyarma cezasını iptal edilmesi gerektiğine karar vermiştir[715].

Danıştay Onuncu Dairesinin 27 Ocak 2000 tarih ve E.1997/3210, K.2000/244 sayılı kararına konu teşkil eden olayda, bir televizyon kanalında Türkçe olarak sunulan bir haber programında kısa süreli olarak bazı vatandaşlarla Kürtçe olarak röportaj yapılmıştır. Bu röportajla 13 Nisan 1994 tarih ve 3984 sayılı Radyo ve Televizyon Yayınlarının Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 4'üncü maddesinin o zamanlar yürürlükte olan t bendinde yer alan "radyo ve televizyon yayınlarının Türkçe yapılması" ilkesine aykırılık sebebiyle söz konusu televizyon kanalına uyarı cezası vermiştir. Bu uyarı cezasının iptali istemiyle açılan iptal davasının temyiz incelemesinde Danıştay Onuncu Dairesi, genel olarak Türkçe yayın yapılan bir programda Kürtçe olarak röportaj ve telefon bağlantısı yapılmasının 3984 sayılı Kanunun 4'üncü maddesinin t bendinde öngörülen "radyo ve televizyon yayınlarının Türkçe yapılması" ilkesinin ihlâli niteliğinde olmadığına karar vermiş ve verilen uyarı cezasının iptal edilmesi gerektiğine hükmetmiştir[716].

Askerî Yüksek İdare Mahkemesi İkinci Dairesinin 28 Mart 2001 tarih ve E.2000/583, K.2001/253 sayılı kararına konu teşkil eden olayda Kara Harp Okulunda öğrenci olan davacı sınavda cep telefonuyla kopya çekmiştir. Kara Harp Okulu Yüksek Disiplin Kurulu, öğrencinin bu eylemini "askerliğin şeref ve haysiyetini küçültücü eylem" olarak kabul ederek, bu öğrenci hakkında okuldan çıkarma cezası vermiştir[717]. Oysa Harp Okulları Disiplin Yönergesine göre, kopya çekme fiili, birinci defa 14 güne kadar hapis cezası gerektiren bir disiplin suçudur. Askerî Yüksek İdare Mahkemesi İkinci Dairesi, bu hususa işaret ettikten sonra, davacının fiilinin oda hapsi

ile cezalandırılması gereken bir disiplin suçu oluşturduğuna, davacının fiilinin "askerliğin şeref ve haysiyetini küçültücü eylem" olarak kabulü edilmeyeceğine karar verip, dava konusu işlemi iptal etmiştir[718].

713. Danıştay Beşinci Dairesi, 26 Nisan 1946 Tarih ve E.1945/2363, K.1946/722 Sayılı Karar, *Danıştay Kararlar Dergisi,* Sayı 32, s.41 (Nakleden: Gözübüyük ve Tan, *op. cit.,* c.II, s.504). Gözübüyük ve Tan bu kararı amaç unsurunda sakatlığa örnek olarak vermektedir. Kanımızca burada amaç bakımından değil, sebep bakımından bir sakatlık vardır.
714. Danıştay Onuncu Dairesi, 15 Ekim 1997 Tarih ve E.1995/6497, K.1997/3777 Sayılı Karar, *Danıştay Dergisi,* Sayı 95, s.599 (Nakleden: Gözübüyük ve Tan, *op. cit.,* c.II, s.517). Gözübüyük ve Tan bu kararı takdir yetkisine bir örnek olarak vermektedirler. Söz konusu kararda takdir yetkisi yoktur. Bakanlar Kuruluna "millî güvenlik", "genel sağlık" gibi belirsiz olduğu söylenen kavramlarla yetki verilmiştir. İşlemin sebep unsurunun genel ve soyut kavramlarla belirlenmesi, idareye takdir yetkisi verilmesi anlamına gelmez. Burada "takdir" sorunu değil "tavsif" sorunu vardır.
715. Danıştay Onuncu Dairesi, 17 Haziran 1998 Tarih ve E.1996/840, K.1998/2672 Sayılı Karar (Karavelioğlu, op. cit., c.I, s.175-176).
716. Danıştay Onuncu Dairesi, 27 Ocak 2000 Tarih ve E.1997/3210, K.2000/244 Sayılı Karar, *Danıştay Dergisi*, Sayı 104, s.519-521.
717. Askerî Yüksek İdare Mahkemesi İkinci Dairesi, 28 Mart 2001 Tarih ve E.2000/583, K.2001/253 sayılı karar, *Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Dergisi,* Sayı 16, s.263.
718. Askerî Yüksek İdare Mahkemesi İkinci Dairesi, 28 Mart 2001 Tarih ve E.2000/583, K.2001/253 sayılı karar, *Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Dergisi,* Sayı 16, s.263.

Yukarıdaki iki kutu karşılaştırılırsa Ramazan Çağlayan'ın örnek olarak verdiği kararları benden aldığı kolayca görülür. Kararlardan yapılan alıntılar, benim yaptığım alıntılardan ibarettir. Keza kararları özetlerken kullanılan ifadeler yine benim ifadelerime çok benzemektedir.

Kararların benden alındığının iki de **ek kanıtım** vardır: Bir kere Kararların veriliş sırası benim kitabımdaki veriliş sırasıyla aynıdır. İkinci olarak Ramazan Çağlayan, kitabının 346'ncı sayfasının 383 nolu dipnotunda, kararın künyesini verdikten sonra *"Gözübüyük ve Tan bu kararı amaç unsuru bakımından örnek olarak vermekte ise de, bu karar sebep unsurunda bir sakatlıktır"* notunu düşmüştür; bu not dahi benim kitabımın 795'nci sayfasının 713 nolu dipnotta yer alan *"Gözübüyük ve Tan bu kararı amaç unsurunda sakatlığa örnek olarak vermektedir. Kanımızca burada amaç bakımından değil, sebep bakımından bir sakatlık vardır"* şeklindeki cümlemden alınmıştır. Bu cümle, söz konusu kararı Ramazan Çağlayan'ın, Danıştay Kararları Dergisinden değil, benden aldığını göstermektedir. Ramazan Çağlayan, Danıştay kararını benim kitabımdan aldıktan sonra benim dipnotumu aktarırken bir teknik hata yapmıştır: Dipnotta sadece Danıştay kararının künyesini aktaracakken bir hata sonucu dipnotumun tümünü aktarmıştır. Ramazan Çağlayan'ın kitabının 346'ncı sayfasının 383 nolu dipnotundaki *"Gözübüyük ve Tan bu kararı amaç unsuru bakımından örnek olarak vermekte ise de, bu karar sebep unsurunda bir sakatlıktır"* şeklindeki cümle, tabir caiz ise "devenin hamudu"dur.

Bu "devenin hamudu", Ramazan Çağlayan'ın "transit atıf"[31] usûlünü sadece Fransız Danıştayı kararları için değil, Türk Danıştay kararları için de kullandığını tartışmasız olarak göstermektedir. Az emekle kitap yazmanın yolu şudur: Alıntıyı Kemal Gözler'den yaparsınız; atıfı ise Kemal Gözler'e değil, onun dipnotunda atıf yaptığı kaynağa yaparsınız, olur biter.

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 346'ncı sayfasının dördüncü paragrafı ise bir Danıştay kararından aynen alınan bir cümleden oluşmaktadır. Yukarıda pek çok defa ifade ettiğim gibi ben, bir yazarın kendisinin bulmadığı, bir başka yazardan aldığı Danıştay kararının künyesinden sonra bu yazarın ismini zikretmesi gerektiğini düşünüyorum. Bana göre Ramazan Çağlayan, söz konusu cümleyi, dipnotta iddia ettiği gibi kendisi *Danıştay Dergisi*nden okumamış benden okuyup olmuştur. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan bu kararı kendisi arayıp bulmak için emek harcamamış, keza yüzlerce cümleden oluşan kararı okuyup, söz konusu cümleyi kendisi tespit etmemiştir. Dolayısıyla benim emeğimden istifade etmiştir. Dolayısıyla benim hakkımı teslim etmesi gerekir. Yukarıda pek çok defa aşnı şeyi söyledik.Bir kere daha tekrarlayalım: Bir konuyu verilebilecek pek çok Danıştay kararı örneği var iken iki yazarın aynı kararı vermesi bir rastlantı olamaz. Keza yüzlerce cümleden oluşan bir Danıştay kararından aynı yazarın aynı iki cümleyi alması, hatta bir yazarın üç nokta ile çıkardığı kısmı diğerin da üç nokta ile çıkarması bir rastlantı olamaz.

Burada ayrıca belirtelim ki, Ramazan Çağlayan, Gözübüyük ve Tan'ın bu kararı yanlış yorumladıklarını kendisi keşfetmemiş, bunu benden öğrenmiştir. Ama maalesef bana atıf yapmamaktadır.

Örnek 102, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benden aldığını iddia ettiğim üç kararı (346'ncı sayfasının ikinci, üçüncü, beşinci ve 347'nci sayfasının ilk paragrafında geçen sırasıyla K.1946-722, K.1998/2672 ve K.2001/ 253 sayılı kararları) kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Bu kararlar olsaydı ikinci baskının 395'nci sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'a şu soruyu sormak isterim: Madem bu kararların özetini benden almadınız, ne diye bu kararları kitabınızın ikinci baskısından çıkardınız? Buna karşılık Ramazan Çağlayan, birinci baskının 346'nci sayfasının dördüncü paragrafında yer alan Danıştayın K.1997/3777 sayılı kararından alınan cümleyi ikinci baskıdan çıkarmamıştır (s.395, son paragraf). Ama alıntının sonunda dipnot düşüp, Danıştay kararının künyesinden sonra parantez açarak bana da atıf yapmıştır (İkinci Baskı, s.395, dipnot 360). Benim istediğim de zaten bundan ibaretti. Keşke Ramazan Çağlayan bunu birinci baskıda da yapmış olsaydı.

31. "Transit atıf" kavramı için yukarıda 122'nci sayfaya bakınız.

ÖRNEK 103

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.346:

Sebebin nitelendirilmesinde yargı yeri de hata yapabilir. Nitekim Danıştay'ın 1972 tarihli bir kararına konu olan olayda; kavga eden iki öğrenciyi ayıran öğretmen her iki öğrencinin kulağını çekmiştir. Disiplin kurulu öğretmenin fiilini "dövme" olarak nitelendirerek disiplin cezası vermiştir. Açılan davada mahkeme, öğretmenin bu fiilinin "dövme olarak nitelendirilmesine olanak bulunmadığına, terbiyevi amaçla hafifçe her ikisinin de kulağını çektiğine" karar vererek disiplin cezasını iptal etmiştir[388]. Bu olayda idarenin tavsifi mi yoksa Danıştay'ın tavsifi mi yanlıştır?

[388] Danıştay Beşinci Dairesi, E.1971/3228, K.1972/5429, T.10.09.1972, KARAVELİOĞLU, age., C.I, s.178.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.795-796:

İdarî işlemin sebep unsurunu oluşturan fiilin tavsifinde idare de mahkeme de yanılabilir. Örneğin aşağıdaki karara konu teşkil eden olayda idarenin tavsifinin yanlış, Danıştay Beşinci Dairesinin tavsifinin ise doğru olduğunu kim söyleyebilir?

Danıştay Beşinci Dairesinin 19 Eylül 1972 tarih ve E.1971/3228, K.1972/5429 sayılı kararına konu teşkil eden olayda bir öğretmen birbiriyle kavga eden iki öğrenciyi ayırmış ve her öğrencinin de kulağını çekmiştir. Bakanlık Disiplin Komisyonu öğrencilerin öğretmen tarafından kulağının çekilmesini, "dövme" olarak nitelendirmiş ve öğretmeni 15 günlük aylık kesim cezası vermiştir. Oysa Danıştay Beşinci Dairesi, öğretmenin bu fiilinin "dövme olarak nitelendirilmesine olanak bulunmadığına", öğretmenin öğrencileri dövmediğine, ama "terbiyevi amaçla hafifçe her ikisinin de kulağını çektiği"ne karar vermiş ve öğretmene verilen disiplin cezasını sebep unsuru bakımından hukuka aykırı görerek iptal etmiştir[719].

719. Danıştay Beşinci Dairesi, 19 Eylül 1972 Tarih ve E.1971/3228, K.1972/5429 Sayılı Karar, *Danıştay Beşinci Daire Kararları: 1970-1981,* Ankara, Danıştay Yayınları, 1983, Birinci Kitap, Cilt I, s.267 (Karavelioğlu, *op. cit.,* c.I, s.178).

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan, söz konusu Danıştay kararını, kararın aslını pek muhtemelen görmeden benden yararlanarak aktarmaktadır. Ama kararın künyesinden sonra bana değil, benim atıf yaptığım Karavelioğlu'na atıf yapmaktadır.

Burada tekrar, yargı kararlarına ilişkin FSEK kapsamında iktibas serbestisinin geçerli olduğu şeyin, yargı kararının kendisi olduğunu hatırlatmak isterim. Bu yargı kararının bir başka yazar tarafından yapılmış özeti, özellikle yorumu ve bu karar hakkındaki yazarın değerlendirmesi

o yazarın hususiyetini gösterir ve doğrudan FSEK'in koruması altındadır. Eğer bu kabul edilmez ise, hukuk kitaplarının en az yarısı, isteyen herkes tarafından yağma edilebilir.

Ramazan Çağlayan'ın benim kitabımdan bana atıf yapmaksızın aldığını iddia ettiğim paragraf (s.347, paragraf 3), Danıştay kararından doğrudan doğruya yapılmış bir "aynen alıntı" değildir; benim Danıştay kararından kendi ifadelerimle yaptığım bir "özetleme" ve daha sonra da bu kararın bir "eleştirisi"dir ki, gerek benim kendi ifadelerimle yaptığım özetleme, gerekse yönelttiğim eleştiri haliyle benim hususiyetimi yansıtır ve benim fikri eserimdir ve dolayısıyla FSEK tarafından korunur.

Örneğin Ramazan Çağlayan'ın söz konusu paragrafında geçen "*sebebin nitelendirilmesinde yargı yeri de hata yapabilir*" cümlesi söz konusu yargı kararından yapılmış bir alıntı değil, benim "*idarî işlemin sebep unsurunu oluşturan fiilin tavsifinde idare de mahkeme de yanılabilir*" şeklindeki cümlemden kaynağı gösterilmeden alınmış bir "değerlendirme"; Ramazan Çağlayan'ın "*bu olayda idarenin tavsifi mi, yoksa Danıştay tavsifi mi yanlıştır?*" cümlesi, bir Danıştay kararından alınma bir cümle değil, benim "*… olayda idarenin tavsifinin yanlış, Danıştay Beşinci Dairesinin tavsifinin ise doğru olduğunu kim söyleyebilir?*" şeklindeki cümlemden kaynak gösterilmeden alınmış bir "eleştiri"dir. Bunlar bir karar parçası değil, karar hakkında *benim yaptığım orijinal değerlendirme ve eleştirilerimdir*. Ramazan Çağlayan ise bu değerlendirme ve eleştirilerimi bana atıf yapmaksızın almaktadır. Bunları okuyan bir okuyucu, bu değerlendirme ve eleştiriyi Ramazan Çağlayan'ın yaptığın sanmaktadır. Oysa bunlar benim fikrimin, benim emeğimin ürünüdür. Ramazan Çağlayan'ın bunları kaynağını göstermeden benden alması benim fikri haklarımı ihlâl etmektedir.

Örnek 103, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benden aldığını iddia ettiğim paragrafı (s.347, paragraf 3) Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Bu paragraf olsaydı ikinci baskının 397'nci sayfasında olacaktı. Söz konusu paragrafın ikinci baskıdan çıkarılması, birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumun bir kanıtıdır.

ÖRNEK 104

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.346:

Bu sebeplerden dolayı Fransız Danıştayı birçok alanda idarenin gösterdiği sebeplerin nitelendirilmesini denetlerken "açık değerlendirme hatası (*erreur manifeste d'appréciation*)" ilkesini uygulamaktadır. Açık değerlendirme hatası bulunmadıkça, denetlemeyi reddetmektedir[389]. Açık değerlendirme hatası, çok ağır ve apaçık olan, uzman olmayanların da anlayabileceği hatalardır[390]. Fransız hukukunda, açık değerlendirme hatası olup olmadığı şeklindeki denetime "minimum denetim (*contrôle minimum*)"[391] veya "sınırlı denetim (*contrôle restreint*)"[392] denilmektedir.

389 CHAPUS, Droit Administartif, s.1039 vd.; AUBY/DRAGO, age., C.II, s.392 vd.; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.322.

390 AUBY/DRAGO, age., C.II, s.394.; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.327.

391 RİVERO, age., s.242

392 CHAPUS, Droit Administartif, s.1038.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.796-697:

Yukarıda belirttiğimiz nedenden dolayı, Fransız Danıştayı birçok alanda idarenin sebep olarak gösterdiği olayların, durumların, fiillerin hukukî tavsifini denetlemeyi "açık değerlendirme hatası (*erreur manifeste de l'appréciation*)" olmadıkça reddetmektedir[721]. … Fransız Danıştayı bu alanlarda idarenin ancak "açık değerlendirme hatası (*erreur manifeste de l'appréciation*)" yapması durumunda olayların hukukî tavsifinin doğruluğunu denetlemektedir[733]. Açık değerlendirme hatası, çok ağır (*grossier*) ve apaçık (*flagrant*) hatalardır[734]. Bunlar öyle hatalardır ki, bunların yanlış olduğunu anlamak için uzman olmaya gerek yoktur; sıradan bir kişi bile bunların yanlış olduğunu anlayabilir[735]. Fransa'da hakimin açık değerlendirme hatasına dayanarak yaptığı denetime, "minimum denetim (*contrôle minimum*)" [736] veya "sınırlı denetim (*contrôle restreint*)" [737] denmektedir.

721. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.322.
733. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.590.
734. *Ibid.*
735 Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.394; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.327.
736. Rivero, *op. cit.,* s.242.
737 Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1061.

Yukarıdaki iki kutunun karşılaştırılmasından görüleceği gibi Ramazan Çağlayan, yukarıdaki paragrafı bütünüyle benden almakta ve hatta benim atıf yaptığım yazarlara da dipnotta atıf yapmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafla ilgili hem ana metni, hem dipnotları benden alınmıştır. Alıntı benden yapılmış olmasına rağmen, Ramazan Çağlayan bana değil, bir takım Fransız yazarlara atıf yapmaktadır. Bu arada belir-

telim ki, atıf yaptığı kitapları Ramazan Çağlayan kendisi bulmuş değildir. Bu kitapların hepsi benim ilgili paragrafımın altında atıf yaptığım kitaplardır (Cilt I, s.796-797, dipnot 731-734). Yani Ramazan Çağlayan'ın bu paragraf altındaki atıfları (s.346, dipnot 389-392) gerçekte birer "transit atıf"tır. Yani kitabı gerçekte görmeden benim dipnotlarım üzerinden bu yazarlara atıf yapmaktadır.

Ramazan Çağlayan 389 ve 392 nolu dipnotlarda atıf yaptığı Chapus'nün kitabının sayfa numaralarının benim atıf yaptığım sayfa numaralarından farklı olması, benim Chapus'nün kitabının 15'nci, Ramazan Çağlayan'ın 14'üncü baskısına atıf yapıyor olmamızdan kaynaklanmaktadır. Sayfa numarası değişik de olsa atıf yapılan paragraf aynıdır. Bunda sadece şu sonuç çıkar: Ramazan Çağlayan'ın Chapus'nün kitabının 14'üncü baskısı gördüğü anlaşılıyor.

Ben daha ileri giderek, Ramazan Çağlayan'ın 389 nolu dipnotta atıf yaptığı Auby ve Drago'nun kitabını ve keza 390 nolu dipnotunda atıf yaptığı Vedel ve Delvolvé'nin kitabını ve 391 nolu dipnotunda atıf yaptığı Rivero'nun kitabını gerçekten görmediğini iddia ediyorum. Bu kitaplara yapılan atıfların benim kitabımın birinci cildinin 797'ncı sayfasında yer alan 721, 735 ve 736 nolu dipnotlarından yararlanarak yapılmış "transit atıf"lar olduğunu iddia ediyorum. Aynı cümleden sonra benim ve Ramazan Çağlayan'ın aynı yazarlara atıf yapmamız ve keza bu kitapların pek çok baskısı olmasına rağmen aynı baskılara atıf yapmamız bir rastlantı olamaz. Ramazan Çağlayan bu kitaplara benim üzerimden atıf yapmıyor olsaydı, Chapus'nün değişik baskısına atıf yaptığı gibi, pek muhtemelen, Auby ve Drago'nun, Vedel ve Delvolvé'nin ve Rivero'nun kitaplarının değişik baskılarına atıf yapardı.

Özellikle Ramazan Çağlayan kitabının 347'nci sayfasında 391 nolu dipnotunda Rivero'nun kitabının 1971 baskısına atıf yapıyor. Ne büyük rastlantı: Ben de aynı cümle için kitabımın birinci cildinin 797'nci sayfasının 736 nolu dipnotunda Rivero'nun aynı baskısına atıf yapıyorum. Ramazan Çağlayan'ın ben gerçekte Rivero'nun kitabının 1971 baskısını görmediğini iddia ediyorum. Ben gerçekte Ramazan Çağlayan'ın Rivero'nun 1971 baskı kitabını görmediğini, Ramazan Çağlayan'ın kitabının diğer yerlerindeki Rivero'ya yapılan bakarak Rivero'nun kitabının 1998 baskı kitabını gördüğünü tahmin ediyorum. Ramazan Çağlayan'ın kitabınızın birinci baskısında Rivero'nun 1971 baskısına yapılan atıflar, benim dipnotlarım üzerinden yapılmış "transit atıf"lardır. Kanaatimce Ramazan Çağlayan da Rivero'nun 1971 baskı değil, 1998 baskı kitabı var. Bu iddiamız insafsız bir iddia olarak görülebilir. Ama muhtemelen doğrudur. Çünkü, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında Rivero'nun

1971 baskı kitabına yapılan atıfları bütünüyle çıkarmıştır. Rivero'nun kitabının 1971 baskısı Ramazan Çağlayan'ın kitabın ikinci baskısının bibliyografyasında dahi yer almamaktadır.

Ayrıca belirtmek isterim ki, yukarıdaki örnekte, Ramazan Çağlayan, sadece ana metnimi ve dipnotlarımı almakla yetinmemiş, *benim stilimi dahi taklit etmiştir.* Şöyle: Benim "açık değerlendirme hatası (*erreur manifeste de l'appréciation*)", minimum denetim (*contrôle minimum*)" ve "sınırlı denetim (*contrôle restreint*)" terimlerimi Ramazan Çağlayan sadece kelime kelime almakla yetinmemekte, üstüne üstlük bu terimlerin Fransızca karşılıklarını da aynen benim verdiğim gibi italikle ve parantez içinde vermekte ve keza Türkçe terimi ve Fransızca terimi de tırnak içine almaktadır. Bu stili Türk idare hukuku literatüründen kullanan benden başka bir yazar yoktur.

Örnek 104, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan'ın benden aldığını iddia ettiğim paragraf (s.347, son paragraf) birinci baskıda dört cümleden oluşuyordu. Ramazan Çağlayan bu paragraftan sadece bir cümleyi ikinci baskıya almış, diğer üç cümleyi ikinci baskıya almamıştır. Bu cümleler olsaydı ikinci baskının 397'nci sayfasında olacaktı.

Birinci baskıdaki ve ikinci baskıda cümleyi alt alta verelim:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, BİRİNCİ BASKI, 2011, s.346:

> Bu sebeplerden dolayı Fransız Danıştayı birçok alanda idarenin gösterdiği sebeplerin nitelendirilmesini denetlerken "açık değerlendirme hatası (*erreur manifeste d'appréciation*)" ilkesini uygulamaktadır. ... Fransız hukukunda, açık değerlendirme hatası olup olmadığı şeklindeki denetime "minimum denetim (*contrôle minimum*)"[391] veya "sınırlı denetim (*contrôle restreint*)"[392] denilmektedir.
>
> [391] RİVERO, age., s.242
>
> [392] CHAPUS, Droit Administartif, s.1038.

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, İKİNCİ BASKI, 2012, s.397:

> Fransız Danıştayının idarenin gösterdiği sebeplerin nitelendirilmesini denetlerken "açık değerlendirme hatası (*erreur manifeste d'appréciation*)" ilkesini uyguladığı, buna da "sınırlı denetim (*contrôle restreint*)" denildiği belirtilmektedir[364].
>
> [364] GÖZLER, age., C.I, s.795; CHAPUS, Droit Administratif, s.1038-1039; RİVERO/WALİNE, age., s.250.

Birinci baskıyla ikinci baskı arasında önemli farklılıklar var. Bir kere, ikinci baskıda cümlenin sonu "*denildiği belirtilmektedir*" ifadesiyle bitmektedir. Yani Ramazan Çağlayan, bu cümlenin kendi cümlesi olmadığını bunu başka yazarlardan aktardığını açıkça kabul etmektedir. İkinci fark, cümlenin sonunda alıntının kaynağı olarak 353 nolu dipnotta iki Fransız yazardan yanında (ve onların isminden önce) bana atıf yapılmış olmasıdır. Eğer birinci baskıda bu cümleden sonra bana böyle bir atıf olsaydı, bu eleştiri kitabı yazılmayacaktı. Üçüncü olarak burada şunu belirtmek isterim ki, ikinci baskıda 364 nolu dipnotta Rivero'nun 1971 baskı kitabına değil, Rivero'nun 1998 baskısına atıf yapılmaktadır. Bu husus da birinci baskıdaki (s.347, dipnot 391'de) Rivero'ya yapılan atıfın bir "transit atıf" olduğu, Ramazan Çağlayan'ın gerçekte Rivero'nun kitabının 1971 baskısını görmediği yolundaki iddiamı kanıtlar niteliktedir.

ÖRNEK 105

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.348:

Örneğin teknik ve bilimsel konular, tıp konuları, memurlara sicil notu verilmesi, ekonomiye müdahale işlemleri, pasaport işlemleri gibi alanlarda, Fransız Danıştayı "açık değerlendirme hatası" olmadıkça denetim yapmamaktadır[393]. Türk Danıştayı da 1986 tarihli *Gökova* kararında, termik santralin kurulacağı yerin belirlenmesine ilişkin dava konusu işlemde "maddî olguların nitelendirilmesinde ve takdir yetkisinin kullanılmasında *açık bir hata saptanamamış"* olduğuna ve davanın reddine karar vermiştir[394].

[393] Örnek kararlar için bkz. VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.322 vd;CHAPUS, Droit Administartif, s.1039.

[394] Danıştay Onuncu Dairesi, E.85/2739, K.86/1451, T.24.6.1986, AİD, C.19, S.3, s.150.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.796-799:

Örneğin teknik ve bilimsel alanda[722], tıp alanında[723], "yüksek kolluk (*haute police*)" [724] denilen alanda (yabancı yayınların yasaklanması vs.) [725], memurlara sicil notu verilmesi alanında[726], şehircilik (inşaat ruhsatlarının reddi, vs.) alanında[727], ekonomik müdahalecilik alanında[728], savaş zararları alanında[729], yabancılar polisi (yabancıların sınır dışı edilmesi, vb.) alanında[730], pasaport verilmesi ve geri alınması alanında[731] idare tarafından yapılan olayların hukukî tavsifinin doğruluğunu denetleme yetkisini, açık değerlendirme hatası olmadıkça Fransız Danıştayı kendisinde görmemektedir[732]. Fransız Danıştayı bu alanlarda idarenin ancak "açık değerlendirme hatası (*erreur manifeste de l'appréciation*)" yapması durumunda olayların hukukî tavsifinin doğruluğunu denetlemektedir[733]. … Türk Danıştayı 24 Haziran 1986 tarihli *Gökova* kararı diye bilinen bir kararda "Gökova Körfezi kıyısın-

da... Kemerköy Termik Santralinin kurulacağı yerin belirlenmesine ilişkin dava konusu işlemlerde, maddî olguların nitelendirilmesinde ve takdir yetkisinin kullanımında açık bir hata saptanamamış" olduğuna ve davanın reddine karar vermiştir[738].

722. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.322; Long *et al., op. cit.,* s.177. Örneğin bir ürünün zehirli (*toxique*) nitelikte olup olmadığı konusunda idarenin yaptığı değerlendirmeyi denetlemeyi Fransız Danıştayı reddetmiştir (Conseil d'État, Assemblée, 27 Nisan 1951, *Soc. Toni,* RDCE, 1951, s.256 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.177).
723. Conseil d'État, 15 Temmuz 1964, *Lalo* (Nakleden: Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.322).
724. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.322.
725. Conseil d'État, Assemblée, 2 Kasım 1973, *Société Librairie Maspero,* RDCE, 1973, s.611 (Bu kararın metni ve açıklaması için bkz. Long *et al., op. cit.,* s.636-645)
726. Conseil d'État, 26 Ekim 1979, *Leca,* RDCE, 1979, s.397 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1062)
727. Conseil d'État, 20 Mart 1968, *Société de lotissement de la plage de Pampelonne,* RDCE, 1968, s.326 (Nakleden: Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.326; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.590).
728. Conseil d'État, 26 Ocak 1968, *Société Maison Genestal,* RDCE, 1968, s.62 (Nakleden: De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.590).
729. Conseil d'État, 3 Mayıs 1968, *Société Beauregard,* (Nakleden: De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.590).
730. Conseil d'État, 3 Şubat 1975, *Pardov,* RDCE, 1975, s.83 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.643; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.590).
731. Conseil d'État, 19 Şubat 1975, *Fouéré,* RDCE, 1975, s.1177 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1063; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.590).
732. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.322; Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.389-391.
738. Danıştay Onuncu Dairesi, 24 Haziran 1986 Tarihli *Gökova* Kararı (Nakleden: Özay, *op. cit.,* s.394-396).

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın verdiği bütün örnekler benden alınmadır. Ben her bir örneğe ilişkin Fransız Danıştayı kararlarının kaynağını dipnotta zikrediyorum. Ramazan Çağlayan, bunları benden alıyor ama bana tek bir atıf dahi yok. Türk Danıştay kararı için de dikkat edileceği gibi yapılan alıntı benim kitabımdandır.

Dikkat edileceği gibi ben bu paragrafın birinci kısmında Fransız Danıştayı kararlarından örnekler, ikinci kısmında ise Türk Danıştay kararlarından örnekler veriyorum; Ramazan Çağlayan da aynı şeyi yapıyor ve üstelik verdiği örneklerde sırasıyla aynen benim verdiğim örnekler. Bunlar bir rastlantı olamaz. Bu ölçüde bir benzerlik, Ramazan Çağlayan'ın söz konusu alıntıyı benden yaptığına delalet eder. Ama Ramazan Çağlayan, söz konusu paragrafta bana değil, benim atıf yaptığımız yazarlara atıf yapmaktadır. Burada tipik bir "transit atıf" olayı vardır.

Örnek 105, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış iddia ettiğim paragrafın ilk kısmını (yani Fransız Danıştayı kararlarından alınmış örnekleri) Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskı-

sından çıkarmıştır. Bu kısım olsaydı ikinci baskının 397'nci sayfasında olacaktı.

Bir Gözlem.- Yukarıdaki 100 ilâ 105'nci örneklerden şu görülmektedir: Ramazan Çağlayan, kitabının 345 ilâ 348'nci sayfaları arasında yer alan "sebebin hukukî tavsifinde hata" başlıklı üç sayfalık ve toplam 11 paragraflık kısmı olduğu gibi benim kitabımdan (c.I, s. 791-797) almaktadır. Aldığı paragrafların geçiş sırası ve verilen örnekler dahi benim kitabımdakiler ile aynıdır. Ama tüm bu alıntıları benden yaparken Ramazan Çağlayan bana değil, Fransız yazarlara atıf yapmaktadır.

Ayrıca vurgulamak isterim ki, Ramazan Çağlayan'ın "*Sebebin Hukukî Tavsifinde Hata*" başlığı altında söylediği yeni bir şey yoktur. Bu başlık altında söylenen her şey benim kitabımda vardır. Söyleyecek şeyi olmayan bir yazarın susmasını bilmesi gerekir. Bu kadar uzun bir alıntı, FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen alıntının "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartı ve FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan alıntının "maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırıdır.

ÖRNEK 106

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.348:

c. Sebep İle Konu Arasında Orantısızlık (Ölçülülük Denetimi)

İşlemin sebep unsuru bakımından hukuka uygun olabilmesi için, idarenin gösterdiği sebep ile işlemin konusu arasında bir orantısızlık (ölçüsüzlük) olmaması gerekir[395]. İdarenin gösterdiği sebep ile yapılan işlem arasında belli bir oran olmalıdır. Örneğin alt ve üst sınırı olan disiplin cezalarında ya da diğer idarî yaptırımlarda, üst sınırdan müeyyide uygulanıyorsa, fiilin ağırlığı bu müeyyideyle orantılı olmalıdır. Şayet sebep ile işlem arasında bir orantısızlık bulunuyorsa, işlem hem sebep hem de konu unsuru bakımından hukuka aykırı olur. Bu nedenle bu ölçülülük denetimine, konu unsuru incelenirken tekrar değinilecektir.

[395] CHAPUS, Droit Administartif, s.1051; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.323.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.797-798:

3. Sebep ile Konu Arasındaki Oransızlıktan Kaynaklanan Sakatlık: Ölçülülük Denetimi (Yarar-Zarar Bilançosu Tekniği)

İdarî işlemin sebep unsuru bakımından hukuka uygun olabilmesi için idarenin gösterdiği olayların sadece gerçekten mevcut olması ve idarenin bu olayların hukukî tavsifini doğru olarak yapması yetmez, aynı zamanda işlemin konusu ile sebebi arasında bir orantısızlığın (*disproportion*) da bulun-

maması gerekir[739]. İdare, hukukî tavsifini doğru yaptığı bir sebebe dayanarak istediği her tedbiri alamaz. İdare bu dayandığı sebeple orantılı bir tedbire başvurabilir. Aksi takdirde idarenin işlemi sebep veya konu unsuru bakımından hukuka aykırı olur. Bu nedenle idarî yargı organlarının idarenin sebep olarak gösterdiği olay (sebep) ile idarenin başvurduğu tedbir (konu) arasında bir ölçünün bulunup bulunmadığını denetleyebilecekleri kabul edilmektedir. Fransız literatüründe mahkemelerin bu tür denetimine "oranlılık denetimi (*contrôle de proportionnalité*)" [740], "kararın olaylara uygunluğunun denetimi (*contrôle de l'adéquation d'une décision aux faits*)" [741] veya "yarar-zarar bilançosu denetimi (*contrôle du bilan coût-avantages*)" [742] denmektedir. Türkçede bu tür denetime "ölçülülük denetimi" ismini verebiliriz[743].

Yukarıdaki açıklamalardan anlaşılacağı üzere, "ölçülülük denetimi", idarî işlemin "sebep unsuru"yla ilgili olduğu kadar, "konu unsuru"yla da ilgilidir. Biz ölçülülük denetimini aşağıda "konu unsuru"nu işlerken inceleyeceğiz. Bu konuda oraya bakılmalıdır (bu bölüm, V, D, 8, b; *infra,* s.845-850).

739. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.323.
740. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1066; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.591; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.321.
741. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.323.
742. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.572. Bu tekniğe kısaca "bilanço teorisi (*théorie du bilan*)" de denir (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1074).
743. Bu konuda bkz. Yücel Oğurlu, "İngiliz ve Türk Hukuklarında İdarî Faaliyetin Denetlenmesinde Ölçülülük İlkesinin Rolü Hakkında Bir Değerlendirme", *Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi,* Cilt IV, 2000, Sayı 1-2, s.147-180; Yücel Oğurlu, *Karşılaştırmalı İdare Hukukunda Ölçülülük İlkesi,* Ankara, Seçkin Yayınları, 2002, s.95-132.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki paragrafı benden alınmıştır. Ama bana değil, Fransız yazarlara atıf yapılmaktadır.

İlginçtir ki, ben "*biz ölçülülük denetimini aşağıda 'konu unsuru'nu işlerken inceleyeceğiz. Bu konuda oraya bakılmalıdır*" diyorum; Ramazan Çağlayan da "*ölçülülük denetimine konu unsuru incelenirken tekrar değinilecektir*" demektedir. Bu iç göndermedeki ortaklık, Ramazan Çağlayan'ın benim kitabımı ne derece taklit ettiğini gözler önüne sermektedir.

Örnek 106, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından olduğu gibi çıkarmıştır. Olsaydı ikinci baskının 397'nci sayfasında olacaktı. Bu paragraf ikinci baskıdan çıkarılmış olması, benim haklı olduğuma delalet eder.

ÖRNEK 107

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.348:

ka aykırı olur[396]. Örneğin Askerî Yüksek İdare Mahkemesinin 2001 tarihli bir kararına konu olan olayda; bir aday memur, adaylık döneminde "psikotik bozukluk" teşhisiyle tedaviler görmüş ve uzun sürelerle istirahat raporları almıştır. Bu memurdan kurtulmak isteyen idare, başarısız olduğu gerekçesiyle olumsuz sicil vermiş ve buna dayanarak da memurun görevine son vermiştir. Açılan davada mahkeme, idareyi olumsuz sicil ve göreve son verme işlemini yapmaya iten sebebin, memurun başarısızlığı değil, memurun uzun süren tedavileri ve istirahatları olduğunu gözlemlemiş ve işlem hakkında iptal kararı vermiştir[397].

[397] Askerî Yüksek İdare Mahkemesi (1.D), E.2001/335, K.2001/848, T.10.06.2001, AYİMD.16, s.300.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.798-799:

Buna Askerî Yüksek İdare Mahkemesi kararlarından bir örnek verelim. Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Birinci Dairesinin 10 Temmuz 2001 tarih ve E.2001/335 tarih ve K.2001/848 sayılı kararına konu teşkil eden olayda, bir aday memur, adaylık dönemi içinde, "psikotik bozukluk" teşhisiyle tedavi görmüş aylarca süren istirahat raporları almıştır. Aday memurun ruhi rahatsızlığı nedeniyle bu memurdan kurtulmak isteyen idare, bu memurun görevinden başarısız olduğu gerekçesiyle olumsuz sicil notu vermiş ve daha sonra olumsuz sicil sebebine dayanarak 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 57'nci maddesine göre memurun görevine son vermiştir. Oysa idareyi bu memura olumsuz sicil vermeye iten sebep, memurun başarısızlığı, disiplinsizliği, vs. değildir. İdareyi olumsuz sicil verip bu memurdan kurtulmaya iten asıl sebep, bu memurun ruhi rahatsızlığı ve aldığı sağlık izinleridir. Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Birinci Dairesi bu hususu gözlemlemiş ve bu memur hakkında alınan olumsuz sicil sebebiyle memurluktan çıkarma kararını iptal etmiştir[744].

744. Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Birinci Dairesi, 10 Temmuz 2001 Tarih ve E.2001/335 Tarih ve K.2001/848 Sayılı Karar, *Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Dergisi,* Sayı 16, s.300-306.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan, örnek olarak gösterdiği Askerî Yüksek İdare Mahkemesi kararını benden almaktadır. Kararı özetlerken benim kullandığım kelimeleri kullanmaktadır. Gerçekte Ramazan Çağlayan, bu kararı Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Dergisinden değil, benim kitabımdan almaktadır. Ayrıca belirtmek isterim ki, söz konusu paragrafta ben Askerî Yüksek İdare Mahkemesinin bir kararını aynen aktarmıyorum. Kararı kendi cümlelerimle özetliyorum. Bir mahkeme kararından bir yazarın kendi cümleleriyle yaptığı bir özet, o yazarın hususi-

yetini gösteren fikri bir eserdir ve FSEK kapsamında korunur. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan benim yaptığım özeti bana atıf yapmadan alması benim fikri haklarımı ihlâl eder.

Örnek 107, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benden aldığını iddia ettiğim AYİM kararının özetini Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında oldukça değiştirmiştir. Bir kere birinci baskıda 79 kelimeden oluşan bu özet, ikinci baskıda 23 kelimeye inmiştir (s.397). İkinci baskıdaki yeni özetin birebir benden yapıldığı artık kolayca anlaşılamamaktadır. Buna rağmen Ramazan Çağlayan bu özetin sonunda *bana atıf yapmıştır* (s.397, dipnot 367). Eğer Ramazan Çağlayan aynı atfı birinci baskıda yapsaydı, bu eleştiri kitabını yazmayacak, tersine ismim zikredildi diye mutlu olacaktım.

ÖRNEK 108

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.349:

> ***aa. Belirleyici sebep-ilave sebep:*** Fransız Danıştayı, bir işlem için birden fazla sebep gösterildiğinde, sebepler arasında "belirleyici sebepler (*motifs déterminants*)" ve "ilave sebepler (*motifs surabandonts)*" ayırımı yaparak; belirleyici sebeplerde, yani asıl sebeplerde bir sakatlık bulunmuyorsa, ilave sebeplerdeki yani işlem üzerinde pek etkili olmayan sebeplerdeki sakatlığı iptal gerekçesi saymamaktadır[401].
>
> [401] AUBY/DRAGO, age., C.II, s.369; Conseil d'Ėtat, 11 Temmuz 1945, *Société Chaneau-Ancelin,* RDCE 1945, s.154, AUBY/DRAGO, age., C.II, s.370.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.800:

> **1. "Belirleyici Sebepler - Ek Sebepler" Ayrımı**
>
> İdare bir kararında birden çok sebebe (*pluralité des motifs*) dayanmış olabilir. Normal olarak idarenin dayandığı bütün sebeplerin hukuka uygun olması gerekir. Ancak Fransız Danıştayı idarenin dayandığı sebepler arasında "belirleyici sebepler (*motifs déterminants*)" ve "ek sebepler" (lüzumundan fazla sebepler, esbab-ı kasire, *motifs surabandonts*[747])" şeklinde ayrım yapmaktadır. "Belirleyici sebepler", idareyi işlem yapmaya sevk eden asıl sebeplerdir. "Belirleyici sebepler" ise, idarî işlemin asıl sebebinin teşkil etmeyen, onlar olmasa dahi idarenin işlemi yapacağı sebeplerdir. "Ek sebepler" işlemin sonucu üzerinde etkili olur ve bu sebeplerde sakatlık işlemin iptal edilmesine yol açar. Oysa "ek sebepler" ise işlemin sonucu üzerinde etkili olmaz ve bunlar işlemin iptal edilmesine yol açmazlar[748]. Fransız Danıştayı, belirleyici sebeplerde bir sakatlık yoksa, sırf ek sebeplerde bir sakatlık var diye işlemin iptal edilemeyeceğine karar vermiştir[749].

747. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.369.
748. *Ibid.,* c.II, s.370.
749. Conseil d'État, 11 Temmuz 1945, *Société Chaneau-Ancelin,* RDCE, 1945, s.154 (Nakleden: Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.370).

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan, yukarıdaki paragrafı benden almaktadır; ama bana değil, benim atıf yaptığım bir Fransız yazara atıf yapmaktadır.

İyi niyetli okuyucular, burada benim de, Ramazan Çağlayan'ın da bir Fransız yazardan aynı cümleleri çevirdiğimizi, dolayısıyla Ramazan Çağlayan bana değil, cümlelerin kaynağı olan Fransız yazara atıf yapmasında bir yanlışlık olmadığını düşünebilirler. Şüphesiz bir Fransız yazardan Ramazan Çağlayan da alıntı yapabilir. Ama bunun için oturup o Fransızca kitabı kendisinin okuması ve alıntı yapacağı cümleleri kendisinin Türkçeye çevirmesi gerekir. Ben Ramazan Çağlayan'ın yabancı eserlerden alıntı yapmakla suçlamıyorum; ben Ramazan Çağlayan'ı yabancı eserlerden değil, alıntıyı benden yapıp, atıfı yabancı eserlere yapmakla suçluyorum.

Bunun ispatı için yukarıda alt alta verilen kutulardaki metinler birbiriyle karşılaştırılabilir. Böyle bir karşılaştırma yapılırsa bu metinler arasında rastlantıyla açıklanamayacak oranda bir benzerlik bulunduğu görülür. Eğer söz konusu kısımları gerçekten iddia ettiği gibi Ramazan Çağlayan yabancı eserlerden çeviriyor olsaydı, bu çevirilerin benim cümlelerimden kaçınılmaz olarak farklı olurdu. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın paragrafı emek verilerek yapılmış orijinal bir çeviri değildir. Bu paragraf benim paragrafımdan yararlanılarak yapılmış bir çeviridir.

Şüphesiz Ramazan Çağlayan arzu ediyor ise, Fransızca orijinal kaynaklardan yararlanmak, bu kaynaklardaki Fransızca cümleleri çevirmek yerine benim kitabımdan yararlanabilir. Ramazan Çağlayan'ın benim kitabımdan yararlanmasından ben olsa olsa mutluluk duyarım. Ama bunun için yararlandığı yerde bana atıf yapması gerekir. Maalesef bana atıf yapmamıştır. Ben Ramazan Çağlayan'ın kitabının 349'uncu sayfasının üçüncü paragrafının benden alınmış olmasından dolayı şikayetçi değilim; ben Ramazan Çağlayan'ın bu alıntıyı yaparken bana atıf yapmamış olmasından dolayı şikayetçiyim.

Örnek 108, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benden kaynağı gösterilmeksizin aldığını iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan bir yandan ikinci baskıda büyük ölçüde değiştirmiş; diğer yandan bana birinci baskıda yapmadığı atıfı ikinci baskıda yapmıştır (s.398, dipnot 373 ve 374). Ramazan Çağlayan ikinci baskıda yaptığı bu değişiklikler birinci baskıya ilişkin iddiamı kanıtlar niteliktedir.

ÖRNEK 109

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.350:

5. Sebep İkamesi

İdarenin gösterdiği sebebin hukuka aykırı olduğunu tespit eden yargı yeri, idarenin ileri sürmediği, ancak kendisinin tespit ettiği başka bir sebebe dayanarak işlemi hukuka uygun bulabilir mi? Başka bir ifadeyle, yargı yeri sebep ikamesinde bulunabilir mi? İdarenin gösterdiği sebep hukuka aykırı olmakla birlikte, mahkeme işlemi hukuka uygun kılacak başka bir sebep keşfetmiştir. Mahkeme keşfettiği bu sebebe dayanarak işlemin hukuka uygun olduğuna karar verebilir mi?

Fransız Danıştayı 1962 tarihli *Société industrielle de tôlerie* kararıyla[408], sebep ikamesinin yapılabileceğine içtihat etmiştir. Mahkemeye göre idare, aldığı kararı başka bir sebebe dayanarak da alabilecek durumda ise, yargı yeri sebep ikamesinde bulunabilir. Yani mahkeme, idarenin ileri sürdüğü hukuka aykırı sebep yerine, kendisinin keşfettiği ve işlemin yapıldığı tarihte var olan sebebe dayanarak işlemi hukuka uygun bulabilir[409].

[408] Conseil d'État, 16 Novembre 1966, *Société industrielle de tôlerie*, RDCE 1962, s.608, CHAPUS, Droit Administartif, s.1023.

[409] AUBY/DRAGO, age., C.II, s.371.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.802:

3. Sebep İkamesi (Sakat Sebeplerin Sağlam Sebeplerle Değiştirilmesi)

Acaba idarenin dayandığı sebebin hukuka aykırı olması durumunda, hâkim bu sebebin yerine, idarenin ileri sürmediği ama kendisi tarafından keşfedilen hukuka uygun bir sebebi koyamaz mı? Yani hâkim bir "sebep ikamesi (*substitution de motifs*)" yapamaz mı?

Fransız Danıştayı buna 16 Kasım 1962 tarihli *Société industrielle de tôlerie* kararında olumlu cevap vermiştir[757]. Conseil d'Etat'ya göre, idare aldığı kararı bir başka sebebe dayanarak da alabilecek durumdaysa, idarenin dayandığı sebebin hukuka aykırı olması durumunda hâkim "sebep ikamesi" yapabilir; yani sakat sebebi kararın alınması tarihinde mevcut olan sebeple değiştirebilir. Bu uygulamaya "sebep ikamesi (*substitution de motifs*)" ismi verilmektedir[758].

757. Conseil d'État, Section, 16 Kasım 1962, *Société industrielle de tôlerie,* RDCE, 1962 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1045).
758. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1045; Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.371.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan, yukarıdaki iki paragrafı benden almakta; ama Fransız yazarlara atıf yapmaktadır. Bu arada belirtelim ki,

bu Fransız yazarlara yapılan atıflar benim dipnotlarım üzerinden yapılmaktadır. Eğer ben dipnotlarımda atıf yapmasaydım; Ramazan Çağlayan da bu yazarlara atıf yapmayacaktı.

Örnek 109, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benden kaynağı gösterilmeksizin aldığını iddia ettiğim iki paragrafı, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmış, bu iki paragraf yerine şu cümleyi koymuştur (İkinci Baskı, s.399, paragraf 3):

> ***b. Sebep ikâmesi***: İdarenin gösterdiği sebebin hukuka aykırı olduğunu tespit eden yargı yerinin, idarenin ileri sürmediği, ancak kendisinin tespit ettiği başka bir sebebe dayanarak işlemi hukuka uygun bulmasına "sebep ikâmesi (*substitution de motifs*[377]) denilmektedir[378].
>
> [377] CHAPUS, Droit Administartif, C.I, s.1023; RİVERO/WALİNE, age., s.251.
>
> [378] GÖZLER, age., C.I, s.802.

Dikkat edileceği üzere birinci baskıda iki paragraf uzunluğundaki metin ikinci baskıda tek cümleye inmiştir. Dahası birinci baskıda bana yapmadığı atıfı Ramazan Çağlayan ikinci baskıda 378 nolu dipnotta yapmıştır (s.399). Dolayısıyla Ramazan Çağlayan ikinci baskıda sebep ikamesi ile ilgili cümleyi benden aldığını kabul etmiştir. Eğer Ramazan Çağlayan ikinci baskıda yaptığı gibi bu cümleden sonra birinci baskıda bana atıf yapsaydı bu eleştiri kitabını yazmak zorunda kalmayacaktım.

ÖRNEK 110

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.351:

Danıştay da sebep ikamesinin mümkün olduğu yönünde kararlar vermektedir. Nitekim 1999 tarihli bir kararda şöyle denilmektedir:

"...Açılan bir davada idarece ileri sürülmemiş ancak idarî yargı yerince dosyanın incelenmesi sonucu başka bir neden saptanmış ve idarece ileri sürülen nedenin hukuken geçerli olmadığı belirlenmiş ise, idarenin ileri sürdüğü nedenin bir yana bırakılarak dosyadan saptanan nedene göre uyuşmazlığın çözümlenebilmesine idare hukukunda "sebep ikamesi" adı verildiği bilinen bir olgudur. Dosyadan saptanan bu nedenin dava konusu işlemin tesisini haklı kılacak nitelikte olması durumunda ancak davanın reddine karar verilebilecektir..."[410].

Yine 1999 tarihli karara konu olan olayda; bir kamu görevlisi görevden alınarak yerine bir başkası atanmıştır. Görevden alınan kişinin açtığı davada, iptal kararı verilmesi üzerine idare, ikinci kişiyi görevden alarak, davayı kazanan kişiyi atamıştır. Görevden alınan ikinci şahıs da iptal davası açmıştır. Açılan bu davada idare görevden alma işleminin sebebi olarak "usûlsüz işlemler" yaptığını iler sürmüştür. Oysa yapılan soruşturmada, usûlsüz işlem yapmadığı anlaşılmıştır. Mahkeme, idarenin ileri sürdüğü sebebe (usûlsüz işlem yapma) itibar etmeyerek, yargı kararının uygulanması gereği bu kişinin görevden alınması gerektiği sebebine (ikame edilen sebep) dayanarak işlemi hukuka uygun bulmuştur[411].

Askerî Yüksek İdare mahkemesinin 2000 tarihli bir kararında konu çok açık olarak ortaya konmuştur. Dava konusu olayda, bir uzman çavuşun sözleşmesini, "bir yıl içinde otuz günden fazla disiplin cezası almış olmak" sebebiyle feshetmiştir. Ancak sözleşmenin feshi için, "son yılda olumsuz sicil almak ve askerî mahkeme tarafından emre itaatsizlikte ısrar suçundan mahkûm olmak" olmak üzere iki sebep daha mevcuttur. İdare bu iki sebebe dayanmamıştır. Açılan davada mahkeme davayı reddetmiştir. Daha sonra, verilen disiplin cezalarının 30 günü bulmadığı anlaşılmış ve davacı yargılamanın yenilenmesini talep etmiştir. Bunun üzerine mahkeme şu değerlendirmeyi yapmıştır:

"...Uzman Erbaş Yönetmeliğinin 13'üncü maddesine göre, olumsuz sicil almak ve emre itaatsizlikte ısrar suçundan mahkûm esilmiş olmak ayrı ayrı birer fesih nedeni teşkil etmektedir. Davacı vekilinin iddiaları tam olarak doğrulansa bile, davacının salt emre itaatsizlikte ısrar suçundan mahkûm edilmiş olması olgusu başlı başına bir fesih nedenidir...İdarenin bu mutlak fesih nedeni dururken davacı hakkındaki fesih işlemini 30 günden fazla disiplin cezası almış olmasına dayandırmasının da sonuca etkisi yoktur. ***İdare mahkemelerinin haiz olduğu sebep ikamesi karşısında****, gerek olumsuz sicil nedeniyle, gerekse de emre itaatsizlikte ısrar suçundan mahkûmiyeti sebebiyle davacının sözleşmesinin feshi her halükârda zorunlu bulunmaktadır..."*[412].

[410] Danıştay İdarî Dava Daireleri Kurulu, E.1999/775, K.1999/1200, T.03.12.1999, DD.103, s.90.

[411] Danıştay İdarî Dava Daireleri Kurulu, E.1999/775, K.1999/1200, T.03.12.1999, DD.103, s.90.

[412] Askerî Yüksek İdare Mahkemesi /(1.D), E.2000/287, K.2000/468, T.18.04.2000, AYİMD.15, s.195.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.803-804:

Danıştay İdarî Dava Daireleri Genel Kurulu, 3 Aralık 1999 tarih ve E.1999/775, K.1999/1200 sayılı kararında 'sebep ikamesi" konusunda şu değerlendirmeyi yapmıştır:

> "Açılan bir davada idarece ileri sürülmemiş ancak idari yargı yerince dosyanın incelenmesi sonucu başka bir neden saptanmış ve idarece ileri sürülen nedenin hukuken geçerli olmadığı belirlenmiş ise, idarenin ileri sürdüğü nedenin bir yana bırakılarak dosyadan saptanan nedene göre uyuşmazlığın çözümlenebilmesine idare hukukunda 'sebep ikamesi' adı verildiği bilinen bir olgudur. Dosyadan saptanan bu nedenin dava konusu işlerin tesisini haklı kılacak nitelikte olması durumunda ancak davanın reddine karar verilebilecektir" [764].

Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Birinci Dairesinin 18 Nisan 2000 tarih ve E.2000/287, K.2000/468 sayılı kararına konu teşkil eden olayda, bir uzman çavuşun sözleşmesinin feshini gerektirecek üz ayrı sebep vardır. Bir kere, uzman çavuş bir yıl içinde 30 günden fazla disiplin cezası almış, ikinci olarak son yılda olumsuz sicil almış ve üçüncü olarak askerî mahkeme tarafından emre itaatsizlikte ısrar suçundan mahkûm olmuştur. İdare ise, uzman çavuşun sözleşmesini sadece birinci sebebe dayanarak feshetmiştir. Bu feshe karşı açılan iptal davası Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Birinci Dairesi tarafından 2 Temmuz 1996 tarih ve E.1996/130, K.1996/640 sayılı kararıyla reddedilmiştir. Daha sonra uzman çavuş hakkında verilen disiplin cezalarından bazılarının sahte olduğu anlaşılmış ve disiplin cezalarının 30 günü bulmadığı ortaya çıkmış böylece birinci sebep geçersiz hâle gelmiştir. Davacı uzman çavuş, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Birinci Dairesinden yargılamanın yenilenmesini talep etmiş, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Birinci Dairesi ise "sebep ikamesi" teorisini uygulayarak davacının istemini reddetmiştir. Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Birinci Dairesi şöyle demiştir:

> "Uzman Erbaş Yönetmeliğinin 13 ncü maddesine göre, olumsuz sicil almak ve emre itaatsizlikte ısrar suçundan mahkûm edilmiş olmak ayrı ayrı birer fesih nedeni teşkil etmektedir. Davacı vekilinin iddiaları tam olarak doğrulansa dahi, davacının salt emre itaatsizlikte ısrar suçundan mahkûm edilmiş olması olgusu başlı başına bir fesih nedenidir. İdarenin bu mahkumiyetin varlığı karşısında, bağlı yetkisi gereği başkaca bir davranış biçimi söz konusu olamaz. İdarenin bu mutlak fesih nedeni dururken davacı hakkındaki fesih işlemini 30 günden fazla disiplin cezası almış olmasına dayandırmasının da sonuca etkisi yoktur. İdare mahkemelerinin haiz olduğu 'sebep ikamesi' karşısında, gerek olumsuz sicil nedeniyle, gerekse de emre itaatsizlikte ısrar suçundan mahkumiyeti sebebiyle davacının sözleşmesinin feshi her halükârda zorunlu bulunmaktadır" [765].

764. Danıştay İdarî Dava Daireleri Genel Kurulu, 3 Aralık 1999 Tarih ve E.1999/775, K.1999/1200 Sayılı Karar, *Danıştay Dergisi,* Sayı 103, s.90.
765. Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Birinci Dairesi, 18 Nisan 2000 Tarih ve E.2000/287, K.2000/468 Sayılı Karar, *Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Dergisi,* Sayı 15, s.195-196.

Benim ve Ramazan Çağlayan'ın aynı iki kararı arka arkaya zikretmemiz ve bu kararlardan tamı tamına aynı cümleleri alıntılamamız ne büyük tesadüf! Ramazan Çağlayan benim normal stilde verdiğim "idare mahkemelerinin haiz olduğu 'sebep ikamesi' karşısında" ifadesini bold stilinde vererek, doktrine büyük bir katkı yapmış oluyor.

Yukarıdaki beş paragraftan ikisi bir Danıştay kararından "aynen" alınmadır. Diğer üç paragraf Danıştay kararlarından benim kendi ifadelerimle yaptığım özetlemelerdir. Danıştay kararı hakkında benim kendi cümlelerimle yaptığı özetlemeler ve keza bu karardan yapılmış mealen alıntılar, kaçınılmaz olarak benim hususiyetimi yansıtır ve dolayısıyla bir fikri eserdir ve FSEK'in koruması altındadır.

Diğer yandan yukarıdaki iki kutu karşılaştırılırsa Ramazan Çağlayan'ın metninin benim metnimden alınmış olduğu kolayca anlaşılır. Kararlardan yapılan alıntılar, benim yaptığım alıntılardan ibarettir. Keza kararları özetlerken kullanılan ifadeler yine benim ifadelerime çok benzemektedir. Ramazan Çağlayan'ın aynen aktardığı Danıştay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi kararları kısımları da kendisin bu mahkemelerin dergilerinden bulduğu orijinal kararlar değil, benim kitabımdan aldığı kararlardır. Benim ve Ramazan Çağlayan aynı iki kararı arka arkaya zikretmemiz ve bu kararlardan tamı tamına aynı cümleleri alıntılamamız ne büyük tesadüf!

Örnek 110, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benden kaynağı gösterilmeksizin aldığını iddia ettiğim beş paragraftan dördünü, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır (bu dört paragraf olsaydı ikinci baskının 399-400'üncü sayfalarında olacaktı. Bu dört paragraftan birini ise Ramazan Çağlayan ikinci baskıda korumuştur. Bu paragrafta bir Danıştay kararından alıntı yapılmaktadır. Ramazan Çağlayan bu alıntıyı verdikten sonra dipnotta (İkinci Baskı, s.400, dipnot 384) bana atıf yapmıştır. Ramazan Çağlayan'ın beş paragraf dördünü çıkarması, birini koruyup bana açıkça atıf yapması, benim yukarıdaki iddiamın doğru olduğunu göstermektedir.

ÖRNEK 111

Ramazan Çağlayan, kitabının 352'nci sayfasında

> İdarî işlemin konu unsurundaki hukuka aykırılıklar muhtelif şekillerde ortaya çıkabilir. Bunlar üzerinde duralım.

dedikten sonra, kitabının 352 ilâ 356'ncı sayfaları arasında yer alan "*Konu Yönünden Hukuka Aykırılık*" başlığını tamamıyla benim kitabımdan alınma bir plân dâhilinde işlemektedir. Aşağıda benim ve Ramazan Çağlayan'ın plânları karşılaştırmalı olarak verilmektedir:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.I, s.807-814:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.352-356:**
1. Konunun İmkânsız Olması	1. Konunun İmkânsız Olması
2. Konunun Kanuna Aykırı Olması (Kanunu İhlâl)	2. Konunun Kanuna Aykırı Olması
3. Geçmişe Etkililik	3. Geçmişe Etkili İşlem Yapılması
4. Sebep ile Konu Arasındaki Kanunun Öngördüğü İlliyet Bağının Yokluğu	4. Sebep ile Konu Arasında İlliyet Bağının Yokluğu
5. Sebep ile Konu Arasında Ölçüsüzlük Bulunması	5. Sebep ile Konu Arasında Ölçüsüzlük

Görüldüğü gibi her iki plân, gerek başlıkların geçiş sırası, gerekse başlıklarda kullanılan kelimeler itibarıyla aynıdır. Herhalde bu iki plân arasında bu derece benzerlik olması bir rastlantı değildir. Ramazan Çağlayan bu plânı benden almaktadır. Ama bu plânın benden aldığını belirtmemektedir. Kaldı ki, belirtse bile değişen bir şey olmaz. Bir yazarın oluşturduğu plân, sistem, diğer bir yazar tarafından alınamaz.

İyi niyetli okuyucular, idarî işlemin konu unsurunun idare hukukunda benzer plânlar dâhilinde işlendiğini gözlemleyebilirler. Doğrudur. Ama Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki plânı benim plânıma "benzer" değil, gerek başlıklarda kullanılan kelimeler, gerekse başlıkların geçiş sırası itibarıyla aynıdır. Başka hiçbir yazarda bu orda bir benzerlik yoktur. Yukarıdaki plânın benim hususiyetimi yansıtmadığını düşünen var ise, onu, yukarıdaki iki sütunlu tabloya bir üçüncü sütun ekleyip, Ramazan Çağlayan dışında başka hangi yazar da benim plânımın aynısının bulunduğunu göstermeye davet ediyorum. Benim ve Ramazan Çağlayan'ın dışında istediğiniz bir başka yazarın plânını alınız ve kendinize şu soruyu sorunuz: Ramazan Çağlayan'ın plânı Kemal Gözler'in plânına mı, yoksa bu üçüncü yazarın plânına mı benziyor? Ramazan Çağlayan'ın plânı benim planıma değil, daha büyük ölçüde bu üçüncü plânına benziyor ise, ben haksız olduğumu kabul edeceğim.

Örnek 111, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benden kaynağı gösterilmeksizin aldığını iddia ettiğim plânı, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında değiştirmiştir. Birinci baskıda ve ikinci baskıda plânlar aşağıda alt alta konulmuştur:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.I, s.807-814:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, BİRİNCİ BASKI, s.352-356:**	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, İKİNCİ, BASKI, s.401-403:**
1. Konunun İmkânsız Olması	1. Konunun İmkânsız Olması	1. İmkânsız Bir Konuda İşlem Yapılması
2. Konunun Kanuna Aykırı Olması (Kanunu İhlâl)	2. Konunun Kanuna Aykırı Olması	2. Kanuna Aykırı İşlem Tesis Edilmesi
3. Geçmişe Etkililik	3. Geçmişe Etkili İşlem Yapılması	3. Geriye Yürümezlik Kuralının İhlâl Edilmesi
4. Sebep ile Konu Arasındaki Kanunun Öngördüğü İlliyet Bağının Yokluğu	4. Sebep ile Konu Arasında İlliyet Bağının Yokluğu	4. Sebep- Konu İlişkisinde Sakatlık
5. Sebep ile Konu Arasında Ölçüsüzlük Bulunması	5. Sebep ile Konu Arasında Ölçüsüzlük	

Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda bu plân değişikliğini yapması birinci baskıdaki plânın benden alınmış olduğunu kendisinin de kabul ettiği anlamına gelir.

Bu arada belirtelim ki, Ramazan Çağlayan'ın "*Konu Yönünden Hukuka Aykırılık*" başlığı sadece plân olarak değil, içerik olarak ve burada verilen örnekler itibarıyla da benim kitabımdan (c.I, s.807-814) alınmadır. Bunu örneklerle gösterelim:

ÖRNEK 112

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.352:

Örneklerde de görüldüğü gibi, işlemin konusu bizatihi bu işlemin kendisi, onun içeriği (*contenu de l'acte*)dir[415].

[415] CHAPUS, Droit Administartif, s.1016-1017.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.805-806:

Örneklerde de görüldüğü gibi, aslında idarî işlemin konusu, bizatihi bu işlemin kendisi, onun içeriği (*contenu de l'acte*) dir[770].

770. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1039.

Yukarıdaki iki kutunun karşılaştırılmasından görüldüğü gibi, Ramazan Çağlayan'ın "*Örneklerde de görüldüğü gibi, işlemin konusu, bizatihi bu işlemin kendisi, onun içeriği (contenu de l'acte) dir*" cümlesi benim "*Örneklerde de görüldüğü gibi, aslında idarî işlemin konusu, bizatihi bu işlemin kendisi, onun içeriği (contenu de l'acte) dir*" cümlemden alınmadır. Ramazan Çağlayan 19 kelimelik bu cümleden sadece iki kelimeyi ("*aslında idarî*" kelimelerini) atmıştır.

Ramazan Çağlayan'ın 19 kelimelik bu cümlenin 17 kelimesini aynen benim kullandığım şekilde kullanması mümkün mü? Ramazan Çağlayan gerçekte benim cümlemi görmeden benim kurduğum cümlemde 19 kelimeden 17 kelimeyi aynı sırayla tutturma ihtimali Ramazan Çağlayan'ın her oynadığında lotodan altı tutturma ihtimalinden daha düşük bir ihtimaldir.

Ortada tartışmasız bir şekilde benden yapılmış bir alıntı vardır. Ama Ramazan Çağlayan bana değil, bir Fransız yazara atıf yapmaktadır. Bu atıf bir aldatıcı atıftır.

Ayrıca belirtelim ki, söz konusu alıntı bir "aynen alıntı"dır ve bu nedenle tırnak içinde verilmesi gerekirdi. Dolayısıyla bu alıntı aynı za-

manda FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırıdır.

Burada iyiniyetli okuyucular, Ramazan Çağlayan'ın söz konusu cümleyi dipnotta atıf yaptığı gibi Chapus'den çevirdiğini düşünebilirler. Hemen belirteyim ki, söz konusu cümlenin aslı olabilecek bir Fransızca cümle Chapus'nün kitabında yoktur. Söz konusu cümle, benim kendi orijinal cümlemdir. Ben bu cümlenin kendisi için değil, cümlede geçen "onun (işlemin) içeriği (*contenu de l'acte*)" terimi için Chapus'ye atıfta bulunmuştum. Ramazan Çağlayan'ı söz konusu cümleyi Chapus'den çevirdiğini iddia eden var ise, çevirdiği orijinal Fransızca cümleyi göstermeye davet ediyorum.

Örnek 112, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benden kaynağı gösterilmeksizin aldığını iddia ettiğim cümleyi Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Olsaydı ikinci baskının 400'üncü sayfasının sondan ikinci paragrafının son cümlesi olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın söz konusu cümleyi ikinci baskıdan çıkarmış olması, birinci baskıda bu cümlenin usûlsüz bir alıntı olduğunu kendisinin de kabul ettiği anlamına gelir.

ÖRNEK 113

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.353-354:

Ramazan Çağlayan, "*Konu Yönünden Hukuka Aykırılık*" başlığı altında bulunan "*Konunun Kanuna Aykırı Olması*" alt başlığını (s.353-354) gerek içerik, gerek plân olarak benim kitabımdan almaktadır (c.I, s.807-811). Önce plân olarak benzerliği gösterelim:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.I, s.807-811:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.353-354:**
2. Konunun Kanuna Aykırı Olması (Kanunu İhlâl)	2. Konunun Kanuna Aykırı Olması
a) Pozitif Kanuna Aykırılık	aa) Yasak Konularda İşlem Yapılması
aa) Yasak Konularda İşlem Yapılması	bb) Temel Hak ve Hürriyetlerin İdarî İşlemle Sınırlandırılması
bb) Temel Hak ve Hürriyetlerin İdarî İşlemle Sınırlandırılması	cc) Kanunun Uygulama Alanının Genişletilmesi
cc) Kanunun Uygulama Alanının Genişletilmesi	dd) Kesin Hükmün İhlâli
dd) Kesin Hükmün İhlâli	aa) Talebin Reddedilmesi
b) Negatif Kanuna Aykırılık	bb) Bildirimin Kabul Edilmemesi
aa) İstemin Reddedilmesi	cc) Mahkeme Kararlarının Yerine Getirilmemesi
bb) Bildirimin Kabul Edilmemesi	
cc) Mahkeme Kararlarına Uyulmaması	

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın plânı olduğu gibi benim plânımdan alınmadır. Ben altı tane olan kanuna aykırılık hallerini "pozitif" ve "negatif" kanuna aykırılık şeklinde üçer üçer iki gruba ayırıyorum; Ramazan Çağlayan, böyle bir ayrım yapmadan bu altı hâli olduğu gibi veriyor. Dikkat edileceği gibi kanuna aykırılık hâlleri benim verdiğim sırayla verilmekte ve verilen altı hâl, iki kelime hariç, benim kullandığım kelimelerle yapılmaktadır. Ramazan Çağlayan, benim "*istem*" dediğim yerde "*talep*", "*uyulmaması*" dediğim yerde "*yerine getirilmemesi*" demiş. Bunların dışında altı başlıkta kullanılan bütün ifadeler benden aynen kopyalanmış. Ramazan Çağlayan, bu tasnifin benden alındığını belirtmiyor. Kaldı ki belirtmiş olsa bile değişen bir şey olmaz. Bir yazarın yaptığı altı alt başlıklı bir sınıflandırma bir başka yazar tarafından atıf yapılsa dahi aynen alınamaz. Böyle bir alıntı FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartı ve FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırı olur.

Örnek 113, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benden kaynağı gösterilmeksizin aldığını iddia ettiğim plânı, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında bütünüyle değiştirmiştir (s.401-403). Ramazan Çağlayan'ın bu plânı ikinci baskıda değiştirmesi benim birinci baskıya ilişkin iddiamı doğrular niteliktedir.

ÖRNEK 114

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.354:

> ***cc. Kanunun uygulama alanının genişletilmesi***: Kanunun belli bir husus için öngördüğü konu, kanunun öngörmediği başka bir husus için uygulanması, kanunun uygulanma alanının genişletilmesi olur ki işlemi konu unsuru bakımından hukuka aykırı kılar[427]. Örneğin Askerlik Kanununa göre vatandaş olan
>
> [427] ONAR, age., C.I, s.314; GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.495.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.810:

> **cc) Kanunun Uygulama Alanının Genişletilmesi.-** Belirli bir husus için kanunla öngörülmüş olan konu, kanunun öngörmediği bir başka husus için uygulandığında, kanunun uygulama alanı genişlemiş olur ki, bu da yapılan işlemin kanuna aykırı olmasına yol açar[793]. Örneğin 21 Haziran 1927 tarih ve 1111 sayılı Askerlik Kanunun 1'inci maddesine göre…
>
> 793. Onar, *op. cit.,* c.I, s.314; Gözübüyük ve Tan, *op. cit.,* c.II, s.495.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın cümlesi benim kitabımdan alınmadır. Ama Ramazan Çağlayan bana değil, Onar ve Gözübüyük ve Tan'a atıf yapmaktadır. Bu ifadenin Onar veya Gözübüyük ve Tan'dan değil, benden alınma olduğunu kanıtlamak için aşağıya Onar'ın ve Gözübüyük ve Tan'ın ilgili cümlelerini veriyorum:

Sıddık Sami Onar, *İdare Hukukun Umumî Esasları,* İstanbul, Hak Kitabevi, Üçüncü Baskı, 1966, c.I, s.314:

> Muayyen hususlara mahsus ve münhasır olan konu (mevzuu) başka sahalara da teşmil edildiği, yani o hususdan gayri hususlara müteallik bir tasarrufta mevzu kılındığı takdirde tasarruf mevzu bakımından sakat olur.

Şeref Gözübüyük ve Turgut Tan, *İdare Hukuku,* Ankara, Turhan, Birinci Baskı, 1999, c.II, s.495:

> Belli durumda olanlara uygulanmak üzere çıkarılan kuralların, bu durum dışındaki kişilere uygulanması, işlemi konu yönünden sakatlar

Yukarıda verilen Ramazan Çağlayan'ın cümlesinin Onar veya Gözübüyük ve Tan'dan değil, benden alınma olduğunu benim ve Onar ile Gözübüyük ve Tan'ın yukarıdaki cümlelerini okuyan herkes anlayacaktır. Alıntı bu fakirden, ama atıf Onar ile Gözübüyük ve Tan gibi şöhretlere!

Ben burada sadece şunu söylemek isterim: Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki alıntıya ilişkin olarak Onar'a ile Gözübüyük ve Tan'a atıf yapmasının sebebi benim Onar ile Gözübüyük ve Tan'a atıf yapıyor olmamdır. Eğer ben bu alıntıya ilişkin Onar ile Gözübüyük ve Tan'a atıf yapmıyor olsaydım, Ramazan Çağlayan da atıf yapmayacaktı. Benden ana metni alırken, bu metne bağlı olan benim dipnotumu da almaktadır. Ramazan Çağlayan yaptığı şey bundan ibarettir. Bu şu anlama gelir ki, Ramazan Çağlayan'ın sadece yukarıdaki cümlesi değil, bu cümlenin dipnotu dahi kendisine ait değildir.

Yukarıda pek çok örnekte Ramazan Çağlayan'ın benzer şeyi benim Fransız yazarlara atfen yaptığım açıklamalarımı alıntılarken yaptığını göstermiştim. Ramazan Çağlayan gerçekte benden alıntı yapıp Fransız yazarlara atıf yapmaktadır. Bu durumda Ramazan Çağlayan'ın bunu yapmasının sebebi olarak belki Fransız yazarlarının kitaplarına bulamamış olması düşünülebilir. Bulamadığı kitaplara atıf yapması yine de bir hatadır. Ama böyle hatalı bir yöntemi kullanmasının sebebi belki budur diye insanın aklına gelebilir.

Ne var ki, Ramazan Çağlayan'ın bu yöntemi kullanmasının sebebinin bu olmadığı anlaşılmaktadır. Çünkü Ramazan Çağlayan, sadece benim üzerimden gerçekte görmediği Fransız yazarlara değil, yine benim üzerimden gerçekte görmediği Türk yazarlara da atıf yapmaktadır. Muhtemelen bunun sebebi Ramazan Çağlayan'ın atıf yaptığı kaynaklara bakma zahmetine girmemesidir. Zaten Kemal Gözler'in kitabının dipnotunda bu yazarlara doğru atıflar var; ne diye kalkıp Onar'a veya Gözübüyük ve Tan'a baksın! Atıf yaptığı kitaplara bakarak ne diye zaman kaybetsin!

Ben, 2003 yılında yayınlanan 2003 yılında yayınlanan kitabımda Gözübüyük ve Tan'ın *İdare Hukuku II* isimli kitabının 1999 yılında yayınlanmış ilk baskısına atıf yapıyorum. Ramazan Çağlayan da öyle. Oysa bu kitap 2011 yılına gelindiğinde 4 baskı yapmıştır. Ramazan Çağlayan, benden aktarma yapmak yerine, gerçekten Gözübüyük ve Tan'a bakıp onlardan alıntı yapıyor olsaydı, bu kitabın ilk baskısına değil, muhtemelen daha yeni bir baskısına atıf yapması gerekirdi. Ayrıca belirtelim ki, idarî yargı konusunda bir kitap yazan Ramazan Çağlayan'ın ülkemizde bu konuda en geniş ve neredeyse yegane kitap olan Gözübüyük ve Tan'ın kitabının dört baskısı var iken gidip, en eski baskısına atıf yapması ayrıca eleştirilebilecek bir konudur.

Örnek 114, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda (s.354) benden kaynağı gösterilmeksizin aldığını iddia ettiğim

> ***cc. Kanunun uygulama alanının genişletilmesi***: Kanunun belli bir husus için öngördüğü konu, kanunun öngörmediği başka bir husus için uygulanması, kanunun uygulanma alanının genişletilmesi olur ki işlemi konu unsuru bakımından hukuka aykırı kılar[427]. Örneğin Askerlik Kanununa göre vatandaş olan
>
> [427] ONAR, age., C.I, s.314; GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.495.

şeklindeki paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında şu hâle getirmiştir (İkinci baskı, s.402-403):

> *d. Hukuk kuralının uygulama alanının genişletilmesi:* Bir hukuk kuralının, o kuralın uygulama alanına girmeyen başka bir konuda da uygulanması, kuralın uygulama alanının genişletilmesi demektir ve işlemi konu unsuru bakımından sakatlar[297].
>
> [297] GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.495; TAN, age., s.855; GÜNDAY, age., s.145; GÖZLER, age., C.I, s.810.

Görüldüğü gibi birinci baskıda benden alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan ikinci baskıda çok büyük ölçüde değiştirmiş ve dahası alıntının sonunda düştüğü dipnotta (s.403, dipnot 397),

diğer yazarların yanında, bana da atıf yapmıştır. Ramazan Çağlayan ikinci baskıda bu değişiklikleri yapması, birinci baskıya ilişkin benim iddiamın doğru olduğunu gösterir.

ÖRNEK 115

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.354:

> ***dd. Kesin hükmün ihlâli:*** Kesin hüküm şeklindeki mahkeme kararının ihlâli, kanuna aykırılık teşkil eder ve işlemi konu unsuru bakımından sakatlar. Örneğin mahkeme tarafından iptal edilen bir işlemin, idare tarafından tekrar yapılması kanuna aykırılık oluşturur[431].
>
> [431] AUBY/DRAGO, age., C.II, s.356; GÖZLER, age., C.I, s.810.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.810:

> **dd) Kesin Hükmün İhlâli.-** İdare tarafından "kesin hükmün ihlâli (*violation de la chose jugée*)" de bir kanuna aykırılık teşkil eder. Örneğin mahkeme tarafından iptal edilmiş bir kararın aynısını idarenin tekrar alması, konu unsuru bakımından hukuka aykırılık teşkil eder[796].
>
> 796. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.356.

Yine gerçekte alıntı sadece benden, ama atıf benim yanımda ve üstelik benden önce benim kendi dipnotumda atıf yaptığım bir Fransız yazara. Bu atıf yanlış ve aldatıcı mahiyette bir atıftır.

İyi niyetli bir okuyucu söz konusu paragrafı, Ramazan Çağlayan'ın dipnotta atıf yaptığı Auby ve Drago'dan çevidiğini ve ona atıf yaptığını düşünebilir. Eğer vakıa olarak bu doğru olsaydı, bu düşüncede haklılık payı olabilirdi. Oysa gerçekte Ramazan Çağlayan, söz konusu cümleleri Auby ve Drago'dan çevirmemekte, benden almaktadır. Zaten söz konusu cümlelerin birebir karşılığı olacak cümleler Auby ve Drago'nun atıf yapılan eserinin ikinci cildinin 356'ncı sayfasında yoktur. Çünkü benim bu cümlelerim, Auby ve Drago'nun cümlelerinin "aynen çevirisi" değil, "mealen çevirisi"dir. Diğer bir ifadeyle, ben Auby ve Drago'nun kitabında bulunan iki cümleye dayanarak, onun cümlelerinden çok farklı cümleler kurdum. Ramazan Çağlayan da Auby ve Drago'nun cümlelerini benim birebir çevirdiğimi sanarak, Auby ve Drago'ya atıf yapıyor.

Örnek 115, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda (s.354) benden alındığını iddia ettiğim Ramazan Çağlayan'ın

dd. Kesin hükmün ihlâli: Kesin hüküm şeklindeki mahkeme kararının ihlâli, kanuna aykırılık teşkil eder ve işlemi konu unsuru bakımından sakatlar. Örneğin mahkeme tarafından iptal edilen bir işlemin, idare tarafından tekrar yapılması kanuna aykırılık oluşturur[431].

[431] AUBY/DRAGO, age., C.II, s.356; GÖZLER, age., C.I, s.810.

şeklindeki paragrafı ikinci baskıda şu hâle dönüşmüştür (s.403):

e. Kesin hükme aykırı işlem yapılması: Öğretide, kesin hüküm halini almış mahkeme kararına aykırı işlem yapılması (örneğin mahkemece iptal edilen kararın aynısının tekrar alınması gibi) halinin, işlemi konu unsuru bakımından sakatlayacağı belirtilmektedir[399].

[399] GÖZLER, age., C.I, s.810.

Görüldüğü gibi, Ramazan Çağlayan, birinci baskıdaki söz konusu metni ikinci baskıda tekrar kaleme almış ve cümlenin sonunda Auby ve Drago'ya değil, sadece bana atıf yapılmıştır (s.403, dipnot 399). Ramazan Çağlayan'ın bu cümleyi ikinci baskıda değişikliğe uğratması ve cümlenin sonunda sadece bana atıf yapması, birinci baskıya ilişkin benim iddiamı doğrular niteliktedir.

ÖRNEK 116

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.354:

ee. Talebin reddedilmesi: Kanunda öngörülen bütün koşulları taşımasına rağmen, talebin açıkça ya da zımnen reddedilmesi, işlemi konu unsuru bakımından sakatlar[432]. Örneğin, mevzuatta öngörülen bütün koşulları taşımasına rağmen, dükkân açma ruhsatı talebinin reddedilmesi, hukuka aykırılık oluşturur[433].

[432] VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.II, s.313; GÖZLER, age., C.I, s.811.
[433] GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.495.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.811:

aa) İsteminin Reddedilmesi.- İdareden izin (ruhsat) almak için başvuran kişinin başvurusu sarahaten veya zımnen idare tarafından reddedilmiş ise, oysa kanuna göre idarenin bu izni vermesi gerekiyorsa ortada bir negatif hukuka aykırılık hâli vardır[798]. Örneğin, davacı, gerek Belediye Kanununda, gerekse Belediye Sağlık Zabıta Yönetmeliğinde öngörülen şartları yerine getirerek kasap dükkanı açma izni almak için belediyeye başvurmuş, belediye ise ilgilinin başvurusunu reddetmiştir[799]. Böyle bir ret işleminde negatif kanuna aykırılık vardır.

798. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.313.
799. Örnek Gözübüyük ve Tan, *op. cit.,* c.II, s.494'ten alınmıştır. Böyle bir olay Danıştay Sekizinci Dairesinin 5 Nisan 1989 tarih ve E.1987/850, K.1989/232 sayılı kararına konu teşkil etmiştir (*Danıştay Dergisi*, Sayı 76-77, s.508).

Alıntı sadece benden, atıf başkalarına. Ramazan Çağlayan'ın dipnotlarının dahi benden alınma olduğuna dikkat edilmelidir. Dipnotların aynı sırayla bende vardır. Birbirinden habersiz iki yazar, rastlantı sonucu bir dipnotunda Vedel ve Delvolvé'nin aynı baskısının kitabın ikinci cildinin 313'üncü sayfasına atıf yapıyor; izleyen dipnotta da Gözübüyük ve Tan'nın kitabının 1999 baskısının ikinci cildinin 494'üncü sayfasına atıf yapıyor olabilir mi?

Örnek 116, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benden alındığını iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan ikinci baskıdan bütünüyle çıkarmıştır. Olsaydı ikinci baskının 404'üncü sayfasında olacaktı.

ÖRNEK 117

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.355:

4. Sebep İle Konu Arasında İlliyet Bağının Yokluğu

İdarî işlemin sebep unsuru ile konu unsuru arasında sıkı bir ilişki vardır. Çoğu zaman hukuk kuralları, belli bir sebep gerçekleştiğinde yapılacak işlemin konusunun ne olacağını da belirlemektedir. Başka bir ifade ile sebep ile konu arasında, hukuk kuralları ile öngörülmüş bir "illiyet rabıtası (nedensellik bağı) bulunmaktadır. Bu bakımdan işlemin sebep unsuru ile konu unsuru arasında illiyet bağının bulunmaması, işlemin hukuka aykırı olması sonucunu doğurur. İşlemin sebebi ile konusu arasında kanunun öngördüğü illiyet bağı yoksa işlem duruma göre sebep unsuru veya konu unsuru bakımından hukuka aykırı hale gelir[437].

[437] ONAR, age., C.I, s.313-314.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.811:

4. Sebep ile Konu Arasındaki Kanunun Öngördüğü İlliyet Bağının Yokluğu

İdarî işlemlerin sebep ve konu unsurları arasında çok sıkı bir ilişki vardır[802]. Zira çoğunlukla hukuk kuralları, hangi sebeplerin hangi sonuçları doğuracağını, yani belli bir sebebin varlığı hâlinde yapılacak işlemin konusunun ne olacağını tespit etmektedirler. Yani birçok hâlde sebep ile konu arasında hukuk kurallarıyla öngörülmüş bir "illiyet rabıtası (nedensellik bağı)" vardır. İşte bu illiyet bağının bulunmaması, yapılan işlemin hukuka aykırı olması sonucunu doğurur[803]. O hâlde idare, idare hukukunda bir işlemin hukuka uygun olup olmadığını araştırırken, Sıddık Sami Onar'ın belirttiği gibi, sebep ile konu arasında kanununun tesis ettiği illiyet bağına uyulup uyulmadığına da bakmak gerekir[804]. İşlemin sebebi ile konusu arasında kanunun ön-

gördüğü illiyet bağı yoksa, o işlem hem sebep, hem de konu unsuru bakımından hukuka aykırı hâle gelir[805].

802. Onar, *op. cit.,* c.I, s.313.
803. *Ibid.*
804. *Ibid.*
805. *Ibid.,* c.I, s.314.

Ramazan Çağlayan gerçekte yukarıdaki paragrafı benden almaktadır. Ama bana değil, benim atıf yaptığım Sıdık Sami Onar'a atıf yapmaktadır. Pek muhtemelen Ramazan Çağlayan, atıf yaptığı Sıdık Sami Onar'ın kitabını görmeden, alıntıyı benden almakta ve atıfı da benim atıf yaptığım Onar'a yapmaktadır.

Alıntının gerçekten benden mi, yoksa Onar'dan mı yapıldığını anlamak için, okuyucuya, önce, Ramazan Çağlayan'ın söz konusu paragrafını, sonra benim paragrafımı, sonra da Sıddık Sami Onar'ın paragrafını (Sıddık Sami Onar, *İdare Hukukunun Umumî Esasları*, İstanbul, Hak Kitabevi, 3. Baskı, 1966, c.I, s.313, paragraf 2) okumasını tavsiye ederim. Ramazan Çağlayan'a, hiç olmazsa, benim yaptığım gibi alıntı yaptığı yazarın adını alıntılanan paragrafta zikretmesini öneririm.

Örnek 117, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benden alındığını iddia ettiğim yukarıdaki paragrafı (s.355, ikinci paragraf) Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında büyük ölçüde değiştirmiştir (s.404, son paragraf). Dahası bu paragraf ilik cümlesinde Onar ile birlikte bana da atıf yapmış, son iki cümlesinde ise *Onar'a değil, sadece bana atıf yapmaktadır* (s.405, dipnot 412). Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda bu yaptığı bu değişiklikler, özellikle son iki cümlede Onar'a değil, bana atıf yapması benim bu paragrafa ilişkin yukarıdaki iddiamı doğrular niteliktedir.

ÖRNEK 118

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.356:

İdareye takdir yetkisi verildiği durumlarda idare, işlemin konusu ile sebebi arasında belli bir ölçüye göre hareket etmek, yani ölçülülük ilkesine uyarak işlem yapmak zorundadır[445]. İdare mevcut ve hukuka uygun bir sebebe dayansa bile, sebep ile orantılı (ölçülü) bir tedbire başvurmalıdır. Aksi halde işlem konu unsuru bakımından hukuka aykırı olur[446]. Fransız hukukunda bu tür denetime "oranlılık denetimi (*contrôle de propottionnalité)*[447] veya "kararın olaylara uygunluğunun denetimi (*contrôle de l'adéquation d'une décision aux faits)*[448] denilmektedir[449].

445 VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.II, s.328.

446 GÖZLER, age., C.I, s.845.

447 CHAPUS, Droit Administartif, s.1043.

448 VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.II, s.323.

449 Ölçülülük konusunda detaylı açıklamalar için bkz. OĞURLU Yücel, Karşılaştırmalı İdare Hukukunda Ölçülülük ilkesi, Ankara 2002; GÖZLER, age., C.I, s.844 vd.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.845:

Fransız idare hukuku doktrininde, idareye takdir yetkisinin tanınmış olduğu durumlarda dahi, idarî işlemin konusu ile sebebi arasında bir oransızlığın (*disproportion*) da bulunmaması gerektiği düşüncesi ileri sürülmektedir[900]. İdare, mevcut ve hukuka uygun bir sebebe dayansa bile istediği her tedbiri alamaz. İdare bu dayandığı sebeple orantılı bir tedbire başvurabilir. Aksi takdirde idarenin işlemi sebep veya konu unsuru bakımından hukuka aykırı olur. Bu nedenle idarî yargı organlarının idarenin sebep olarak gösterdiği olay (sebep) ile idarenin başvurduğu tedbir (konu) arasında bir ölçünün bulunup bulunmadığını denetleyebilecekleri kabul edilmektedir. Bu tür denetime "ölçülülük denetimi" ismini verebiliriz[901]. Fransız literatüründe mahkemelerin bu tür denetimine "oranlılık denetimi (*contrôle de proportionnalité*)" [902] veya "kararın olaylara uygunluğunun denetimi (*contrôle de l'adéquation d'une décision aux faits*)" [903] ismi verilmektedir.

900. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.328.

901. Ölçülülük ilkesi hakkında genel olarak bkz. Oğurlu, *Karşılaştırmalı İdare Hukukunda Ölçülülük İlkesi, op. cit.,* s.95-132; Oğurlu, "İngiliz ve Türk Hukuklarında İdarî Faaliyetin Denetlenmesinde Ölçülülük İlkesinin Rolü Hakkında Bir Değerlendirme", *op. cit.,* s.147-180.

902. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1066; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.591; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.321.

903. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.323.

Ramazan Çağlayan, yukarıdaki paragrafında dört tane atıf yapıyor. Bunlardan birisi bana diğer üçü Fransız yazarlaradır. Oysa gerçekte aşağıda görüleceği gibi bu paragrafı bütünüyle benden almaktadır. Yazarın 445, 447 ve 448 nolu dipnotlarında yaptığı atıflar, birer orijinal atıf olma-

yıp, sırasıyla gerçekte benim 900, 902 ve 903 nolu dipnotlarımda yaptığım atıflar üzerinden yapılmış birer transit atıftır.

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki paragrafı benim paragrafımla karşılaştırıldığında yukarıdaki paragrafın benden alınmış olduğu kolayca görülür. Yine de paragrafın sonundaki ayniyete dikkat çekelim: Ben

> Fransız literatüründe mahkemelerin bu tür denetimine "oranlılık denetimi (*contrôle de proportionnalité*)" [902] veya "kararın olaylara uygunluğunun denetimi (*contrôle de l'adéquation d'une décision aux faits*)" [903] ismi verilmektedir.

diyorum (c.I, s.845), Ramazan Çağlayan ise

> Fransız hukukunda bu tür denetime "oranlılık denetimi (*contrôle de propottionnalité)*[447] veya "kararın olaylara uygunluğunun denetimi (*contrôle de l'adéquation d'une décision aux faits)*[448] denilmektedir[449].

diyor (s.356). İfade sadece kelime kelime aynı değil, stil olarak dahi aynı. Benim parantez içinde italikle verdiğim kelimeleri Ramazan Çağlayan da aynı şekilde veriyor. Ramazan Çağlayan sadece benim kelimelerimi değil, stilimi alıyor.

Örnek 118, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benden alındığını iddia ettiğim yukarıdaki paragrafı (s.356, sondan ikinci paragraf) Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısında iki cümlelik kısa bir paragraf hâline getirmiş (s.405, üçüncü paragraf) ve dahası bana birinci cümlenin de, ikinci cümlenin sonunda da *sadece bana atıf yapmıştır* (s.405, dipnot 413, 415). Yapılan bu değişiklikler, birinci baskıya ilişkin yukarıdaki iddiamı doğrular niteliktedir.

ÖRNEK 119

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.357:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 357 ilâ 363'üncü sayfaları arasında yer alan "*E. Maksat Yönünden Hukuka Aykırılık*" başlığı altında yaptığı açıklamalar, gerek plân olarak, gerek içerik olarak benim kitabımdan özetlenmiştir. İlkönce plânın nasıl benim kitabımdan alındığını gösterelim:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.I, s.850-873-811:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.357-363:**
B. Yetki Saptırması Hâlleri (Amaç Bakımından Hukuka Aykırılık Çeşitleri) 1. Kamu Yararı Dışında Bir Amaçla Yapılmış İşlemler 2. Özel Maksadı Aşan İşlemler C. Yetki Saptırmasının (Amaç Bakımından Hukuka Aykırılığın) Sınırları 1. Bağlı Yetki Hâli 2. Maksatların Çokluğu Hali D. Yetki Saptırmasının (Amaç Bakımından Hukuka Aykırılığın) İspatı E. Yetki Saptırmasının Özel Bir Türü: Usûl Saptırması	1. Amaç Bakımından Hukuka Aykırılık (Yetki Saptırması) Hâlleri a. Kamu Yararı Dışında Bir Amaç Güdülmesi b. Özel Maksadı Aşan İşlemler b. Yetki Saptırmasının Özel Bir Türü Olarak Usûl Saptırması 2. Maksat Bakımından Hukuka Aykırılığın Sınırları Bağlı Yetki Hâli Maksatların Çokluğu Hali 3. Maksat Bakımından Hukuka Aykırılığın İspatı

Yukarıda iki plân karşılaştırılırsa bunların aynı olduğu görülür. Tek fark, benim "*Yetki Saptırmasının Özel Bir Türü: Usûl Saptırması*" şeklindeki başlığımı "*Yetki Saptırmasının Özel Bir Türü Olarak Usûl Saptırması*" şekline çevirmiş ve bunu biraz yukarıya almıştır. Ramazan Çağlayan plânında başka bir fark yoktur. Aşağıda yeri geldikçe ayrıca göstereceğimiz gibi bu plândaki başlıkların kendi içindeki plânları da yine benden alınmadır.

Şüphesiz idarî işlemin maksat unsuru (yetki saptırması) konusu idare hukukunun standart bir konusudur ve bu konudaki pek çok bilgi alenileşmiş bilgilerdir. Bu bilgileri Ramazan Çağlayan bana atıf yapmadan verebilir. Ama bunu yapabilmesi için, bu bilgileri benim ifadelerimi kopyalamadan *kendisinin* kaleme alması, bu bilgileri benim yaptığım plânı taklit etmeden *kendi* plânı dâhilinde vermesi gerekir. Oysa Ramazan Çağlayan bunu yapmamakta gerek bilgileri, gerek plânı benden aktarmaktadır. Yukarıdaki tablonun iki sütunu karşılaştırılırsa bu benim plânım ile Ramazan Çağlayan'ın plânı arasında rastlantıyla açıklanamayacak ölçüde benzerlik, hatta ayniyet bulunduğu görülür.

Benzer plânın başka yazarlarda da olduğunu iddia eden var ise, bu yazarların plânlarını çıkarıp, yukarıdaki tabloyo bir üçüncü sütun olarak eklemelernini tavsiye ederim. Bunrdan sonra Ramazan Çağlayan'ın planının benim planıma mı yoksa bu üçüncü yazarın plânına mı daha çok benzediği sorusu sorulabilir. Eğer Ramazan Çağlayan'ın plânı benim plânıma değil, bir üçüncü yazarın plânına daha büyük oranda benziyor ise, benim yukarıdaki iddiam haksız bir iddia olacaktır. Ama böyle bir üçücncü yazar benim görebildiğim kadarıyla yoktur.

Örnek 119, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benden alındığını iddia ettiğim yukarıdaki plânı Ramazan Çağlayan kitabı-

nın ikinci baskısında çok büyük ölçüde kısaltmış ve değiştirmiştir. Örneğin birinci baskıda "*1. Maksat Bakımından Hukuka Aykırılık (Yetki Saptırması) Hâlleri*", "*a. Kamu Yararı Dışında Bir Amaç Güdülmesi*", "*b. Özel Maksadı Aşan İşlemler*", "2. *Maksat Bakımından hukuka Aykırılığın Sınırları*", "*3. Maksat Bakımından Hukuka Aykırılığın İspatı*" başlıkları Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında bunmamaktadır. Ramazan Çağlayan'ın bu başlıkları çıkarmış olması, benim yukarıdaki iddiamı doğrular niteliktedir. Ramazan Çağlayan'ın bu plânı ikinci baskıda değiştirmek zorunda kalması, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir.

Yine belirtmek isterim ki, birinci baskıda bulunan "*Yetki Saptırmasının Özel Bir Türü Olarak Usûl Saptırması*" başlığını (birici baskı, s.360) da Ramazan Çağlayan ikinci baskıda (s.411) "*Usûl Saptırması ve Maksatların Çokluğu*" başlığı hâline dönüştürmüştür. Çünkü "*Yetki Saptırmasının Özel Bir Türü Olarak Usûl Saptırması*" başlığının kelime kelime benim kitabımdan (c.I, s.863) alınmış olduğu aksi iddia edilemeyecek kadar açık bir vakıadır.

Nihayet Örnek 119'a ilişkin son bir gözlem daha yapayım: Ben Ramazan Çağlayan'ın kitabının 357 ilâ 363'üncü sayfaları arasında yer alan "*E. Maksat Yönünden Hukuka Aykırılık*" başlığının sadece plânının değil, içeriğinin de benim kitabımdan alındığını iddia ediyorum. şimdi bu iddiamı kanıtlayan örnekler veriyim:

ÖRNEK 120

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.357:

Tanım: Maksat (amaç-*but*), idarî işlem ile ulaşılmak istenen nihaî sonuçtur[451].

[451] ONAR, age., C.I, s.316.

Ramazan Çağlayan, bu tanımı için Onar'a atıf yapmaktadır. Alıntının gerçekten benden mi, yoksa Onar'dan mı yapıldığı görmek için benim ve Onar'ın kitabından ilgili cümle olduğu gibi aşağıya konulmuştur:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.851:

1. Tanım.- "Amaç (maksat, gaye, *but*)", idarî işlem ile ulaşılmak istenen nihaî sonuçtur[934].

934. Onar, *op. cit.,* c.I, s.316.

Onar, *İdare Hukukunun Umumi Esasları, op. cit.,* c.I, s.316:

Maksat, tasarruftan beklenen nihaî netice, gayedir.

Şimdi şu soruyu soralım: Ramazan Çağlayan'ın cümlesi, benim cümleme mi, yoksa Onar'ın cümlesine mi benziyor? Ramazan Çağlayan'ın cümlesi benim cümleme benziyor ise ben haklayın; diğer Onar'ın cümlesine benziyor ise Ramazan Çağlayan haklıdır.

Hangisine benziyor?

Yukarıdaki birinci kutu ile ikinci kutu arasında, yani Ramazan Çağlayan'ın cümlesi ile benim cümlem arasında parantez içinde verilen "gaye" kelimesi hariç tam bir ayniyet vardır. Hatta stil bakımından dahi bir ayniyet vardır. Benim italikle verdiğim kelimeyi Ramazan Çağlayan da italikle vermektedir. Hatta cümlenin başına ben siyah harflerle "**Tanım**" yazmışım; Ramazan Çağlayan da aynı şeyi yapıyor. Ramazan Çağlayan'ın cümlesi ile benim cümlem arasında 12 kelime üzerinden 11 kelime aynıdır. Yani 11/12 oranında benzerlik vardır. Rastlantı sonucu bu oranda bir benzerlik herhalde olamaz.

Ramazan Çağlayan'ın cümlesi ile Onar'ın cümlesi arasında ise sadece iki kelime itibarıyla ortaklık vardır. Yani benzerlik oranı 2/11'dir. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın cümlesinin kaynağının Onar olduğu söylenemez.

Alıntı benden, atıf başkasına.

Burada şunu da belirtmek isterim: Aslında maksat unsurunun bir yazarın tanımlamak için bir başka yazara atıf yapmasına gerek yoktur. İdari işlemin maksat unsurunun tanımı idare hukukunda genel geçer, umumileşmiş bir bilgidir. Her yazar, başka yazara atıf yapmadan maksat unsurunu tanımlayabilir. Ancak bunun için oturup maksat unsurunu kendi ifadeleriyle tanımlaması gerekir. Ramazan Çağlayan ise bu basit işi kendi ifadesiyle yapmamakta 11/12 oranında benim cümlemi kopyalayarak yapmaktadır. Benim eleştirdiğim şey budur.

Örnek 120, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan söz konusu cümleyi ikinci baskıda tekrar kaleme almış, ve cümlenin sonunda sadece Onar'a değil, daha pek çok yazara atıf yapmıştır.

ÖRNEK 121

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.357:

Maksat, idarî işlemin sübjektif unsuru olup[452], idarî işlemi yapan kişinin, bu işlemle ulaşmak istediği sonuç konusunda zihninden geçen niyet ve düşünceleridir[453].

[452] GÖZLER, age., C.I, s.851.

[453] PEİSER Gustave, Droit Administartif, Paris 1989, s.22.

Ramazan Çağlayan bu cümlesinin sadece bana atıf yaptığı ilk kısmı değil, aşağıdaki kutudan görüleceği üzere tümü benden alınmadır:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.857:

Amaç, idarî işlemi yapan kişinin, bu işlemle ulaşmak istediği sonuç konusunda zihninden geçen niyet ve düşüncelerdir[935]. Amaç, idarî işlemin sübjektif unsurudur.

935. Peiser, *op. cit.,* s.22.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın kurduğu

> idarî işlemi yapan kişinin, bu işlemle ulaşmak istediği sonuç konusunda zihninden geçen niyet ve düşünceleridir[453].

şeklindeki ifadesi (s.357) ile benim

> "idarî işlemi yapan kişinin, bu işlemle ulaşmak istediği sonuç konusunda zihninden geçen niyet ve düşüncelerdir"

beklindeki ifadem (c.I, s.857), noktası virgülüne aynıdır. Bu tırnak içinde verilmesi gereken bir "aynen alıntı"dır. Ama Ramazan Çağlayan bu alıntıyı tırnak içinde vermediği gibi, alıntının kaynağı olarak bana değil, benim atıf yaptığım bir Fransız yazara (Peiser'ye) atıf yapmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın Peiser'ye atıf yapmasının sebebi benim Peiser'ye atıf yapıyor olmamdır. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan, sadece benim ana metnimdeki cümleyi değil, dipnotumu da almaktadır. Pek muhtemelen Ramazan Çağlayan, Peiser'yi okumamıştır. Peiser'ye benden yararlanarak, "transit atıf" usûlüyle atıf yapmaktadır. Eğer Ramazan Çağlayan gerçekten kendisi Peiser'yi okumuş olsaydı, 2011'de 25'nci baskısını yapmış bu kitabın benim atıf yaptığım 1989 baskısına değil de daha yeni bir baskısına atıf yapması gerekirdi. Benim ve Ramazan Çağlayan'ın 25 baskı yapmış bir kitabın aynı baskısını kullanıyor olmamız ne büyük rastlantı!

İşin ilginç yanı yukarıdaki kutuda "Amaç, idarî işlemin sübjektif unsurudur" şeklindeki cümlemi alırken bana gerektiği gibi atıf yapıyor.

Çünkü ben bu cümlem için dipnotta kaynak göstermemişim. Eğer yukarıdaki amaç tanımı için de dipnotta Peiser'ye atıf yapmasaydım, pek muhtemelen Ramazan Çağlayan Peiser'ye değil, bana atıf yapacağı akla gelmektedir. Bu durum bana yer yer Ramazan Çağlayan'ın nasıl alıntı ve atıf yapacağını bilmeyen amatör bir yazar olduğunu düşündürtmektedir. Ama beş yıllık doçent unvanına sahip kıdemli bir akademisyenin, üstelik "İktibas ve İntihal" başlıklı bir bilimsel makale[32] yazma yetkisini kendisinde görmüş bir akademisyenin, yaptığı alıntının kaynağını dürüstçe göstermesi gerektiğini bilmiyor olması, açıklanmaya muhtaç bir çelişkidir. Bu niteliklere sahip olan Ramazan Çağlayan'ın benden alıntı yaparken benim alıntı yaptığım kişilere değil, bana atıf yapması gerektiğini biliyor olması gerekirdi. Keza, benim 15 kelimelik bir cümlemi, noktası virgülüne dokunmadan iktibas ederken, bunu tırnak içinde italikle veya girintili paragraf olarak vermesi gerektiğini de bilmesi gerekirdi.

Diğer yandan iyi niyetli bir okuyucu, söz konusu cümleyi Ramazan Çağlayan'ın Peiser'den okuduğunu ve kendisinin Türkçeye çevirdiğini ve Peiser'ye atıf yaptığı düşünebilir. Yukarıda çeşitli defalar belirttiğim gibi ben hiçbir zaman benim Türkçe aynen veya mealen çevirdiğim Fransızca cümleleri Ramazan Çağlayan'ın bana atıf yapmaksızın Türkçeye çeviremeyeceğini iddia etmiyorum. Ancak bunun için, Ramazan Çağlayan'ın oturup Fransızca cümleyi emek verip *kendisinin* Türkçeye çevirmesi gerekir. Eğer Ramazan Çağlayan söz konusu Fransızca cümleyi benden almamış, kendisi çevirmiş olsaydı, bu çeviri kaçınılmaz olarak benim çevirimden farklı olurdu. İki Türk yazarın birbirinden habersiz olarak aynı Fransızca cümleyi aynı kelimelerle Türkçeye çevirmesinin imkân ve ihtimali yoktur. Kaldı ki ben Fransızca cümleleri aslında sadık bir şekilde, birebir Türkçeye çevirmiyor, bunları mealen çeviriyor, bunları kendi ifademle kaleme alıyorum (kaynağını da her zaman gösteriyorum). Ne demek istediğimi anlatmak için aşağıda, önce söz konusu cümlenin Peiser'nin kitabındaki aslı, sonra benim çevirim, sonra da Ramazan Çağlayan'ın "çevirisi" verilmiştir:

32. Çağlayan, "İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine", *op. cit.*

Gustave Peiser, *Droit administratif,* Paris, Dalloz, 1989, s.22:

- But de l'acte: les intentions subjectives de l'auteur de l'acte, le résultat qu'il cherche à atteindre. Il s'agit des mobiles psychologiques de l'agent….

Aslına Sadık Çeviri:

İşlemin amacı: İşlemin müellifinin sübjektif niyetleri, onun elde etmeye çalıştığı sonuç. Kamu görevlisinin psikolojik saikleri söz konusudur.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.857:

Amaç, idarî işlemi yapan kişinin, bu işlemle ulaşmak istediği sonuç konusunda zihninden geçen niyet ve düşüncelerdir[935].

935. Peiser, *op. cit.,* s.22.

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.357:

idarî işlemi yapan kişinin, bu işlemle ulaşmak istediği sonuç konusunda zihninden geçen niyet ve düşünceleridir[453].

[453] PEİSER Gustave, Droit Administartif, Paris 1989, s.22.

Görüldüğü gibi benim çevirim Peiser'nin yukarıdaki cümlesinin birebir çevirisi değildir. Ramazan Çağlayan'ın çevirisi ise, Peiser'nin değil, benim çevirimin birebir aynısıdır. Benim kullandığım, 15 kelime aynen, aynı sırayla Ramazan Çağlayan tarafından kullanılmaktadır. Herhalde kimse Ramazan Çağlayan'ın, bu 15 kelimeyi benimle aynı şekilde kullanmasının bir "tesadüf eseri" olduğunu iddia etmeyecektir. Dolayısıyla ortada aynen, kelimesi kelimesine benden yapılmış bir alıntı vardır. Ama bu alıntı tırnak içinde verilmemiştir. Dolayısıyla FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırı bir alıntı vardır. Dahası, bu alıntı benden yapılmış olmasına rağmen bana atıf yapılmamıştır. Üstüne üstlük, Ramazan Çağlayan bana atıf yapmamakta, benim atıf yaptığım bir Fransız yazara atıf yapmaktadır. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan 453 nolu dipnotta Peiser yaptığı atıf, bir "transit atıf"tır.

Nihayet belirteyim ki, ben Ramazan Çağlayan'ın söz konusu dipnotta atıf yaptığı Peiser'nin kitabının 1989'da basılan 14'üncü baskısını fiziken görmediğini, 453 nolu dipnotu gerçek kaynağı görmeden benim 935 nolu dipnotum üzerinden oluşturduğunu iddia ediyorum. Bu iddiam insafsız bir iddia olarak görülebilir; ama muhtemelen doğrudur. Çünkü, kitabın diğer kısımlarında Peiser'ye yapılan gerçek atıflarda Ramazan Çağlayan Peiser'in kitabının 1989 tarihli 14'üncü baskısını kullanmamakta, 2002'de tarihli 21'inci baskısını kullanmaktadır. Nitekim Ramazan Çağlayan'ın kitabının bibliyografyasında (s.683) Peiser'nin kitabının bir 1989 baskısı, bir de 2002 baskısı bulunmaktadır. Ramazan

Çağlayan bir kitapta Peiser'nin aynı kitabının iki ayrı baskısını kullanmasının sebebi şudur: Birisi gerçekten Ramazan Çağlayan fiziken gördüğü baskıdır ki bu 2002 baskıdır; diğer ise benden transit atıf suretiyle alıntı yaptığı baskıdır ki, bu 1989 baskıdır. Bu iddiamı kanıtlayan bir delilimizi de var: Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından Peiser'nin 1989 baskısına yaptığı atıfları olduğu gibi çıkarmıştır.

Örnek 121, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan söz konusu cümleyi ikinci baskıda tekrar kaleme almış ve cümlenin sonunda, Peiser'ye yaptığı atıfı bütünüyle çıkarmış, Peiser yerine bana ve Chapus'ye atıf yapmıştır (s.406, dipnot 479). Ramazan Çağlayan'ın yaptığı bu değişiklikler, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu kanıtlar.

ÖRNEK 122

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.357:

İdarî işlemin sebep unsuru objektif ve dışarıdan görülebilir olduğu halde, maksat unsuru, sübjektif niteliktedir. Bu bakımdan maksat, işlemi yapan kişinin niyetlerinden başka bir şey değildir. Bu niyetler kişinin zihninde oluşur ve dışarıdan görülemez[454]. Örneğin bir yardım işleminde, işlemin sebebini, hastalık, para-

[454] CHAPUS, Droit Administartif, s.1026;VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.II, s.332; GÖZLER, age., C.I, s.851.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.851:

Sebep ile amaç arasında birtakım farklılıklar vardır: Sebep *objektif* niteliktedir[937]. Sebep birtakım hukukî veya fiilî olgulardan oluşur. Sebep işlemden önce gelir; işlemin ve işlemi yapan kişinin dışında bulunur. Oysa amaç, *sübjektif* niteliktedir[938]. Amaç, işlemi yapan kişinin "niyetler (*intentions*)"inden başka bir şey değildir. Bu niyetler ise haliyle işlemi yapan kişinin zihninde oluşan ve dışarıdan görülemeyen bir psişik vakıadır[939].

937. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.332; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.580; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1048.
938. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.332; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.580; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1048.
939. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1048; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.580; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.332; Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.405.

Alıntı benden yapılmış olmasına rağmen, benden başka ve benim ismimden önce iki yazara atıf vardır. Bu atıf aldatıcı mahiyette bir atıftır.

Yine iyi niyetli bir okuyucu, Ramazan Çağlayan'ın söz konusu paragrafı kendisinin dipnotta atıf yaptığı Chapus'nün bir cümlesinden çevirdiğini düşünebilir. Bu düşünce doğru değildir. Ramazan Çağlayan, söz konusu metni Chapus'den çevirmemekte benim çevirimi kopyalamaktadır.

Ramazan Çağlayan'ın "çevirisi"nde geçen

> maksat, işlemi yapan kişinin niyetlerinden başka bir şey değildir.

şeklindeki cümlesi (s.357, paragraf 2), benim

> "Amaç, işlemi yapan kişinin "niyetler"inden başka bir şey değildir"

şeklinde cümlemden (c.I, s.851) birebir alınmadır. Ramazan Çağlayan'ın bu cümlesine denk gelecek bir cümle Chapus'de yoktur. Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlesi benden, noktası virgülüne yapılmış bir "aynen alıntı"dır. Aynen alıntı olduğu için de tırnak içinde verilmelidir. Ramazan Çağlayan'ın bu alıntıyı tırnak içinde vermemesi FSEK, m.35/son'da öngörülen "*iktibasın belli olacak şekilde yapılması*" şartına aykırılık teşkil eder.

Diğer yandan Ramazan Çağlayan'ın

> Bu niyetler kişinin zihninde oluşur ve dışarıdan görülemez[454].

şeklindeki cümlesi (s.357, paragraf 2) benim

> "Bu niyetler ise haliyle işlemi yapan kişinin zihninde oluşan ve dışarıdan görülemeyen bir psişik vakıadır"

şeklindeki cümlemden (c.I, s.357) mealen alınmadır. Ramazan Çağlayan'ın bu cümlesi, kendisini savunmak için verdiği Chapus'nün cümlesine değil, benim cümleme benzemektedir.

Alıntı benden yapılmış olmasına rağmen benden başka ve benim ismimden önce iki yazara atıf vardır. Bu atıf yanlış veya aldatıcı mahiyette bir atıftır.

Örnek 122, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan söz konusu cümleyi ikinci baskıda tekrar kaleme almış ve cümlenin sonunda, Peiser'ye yaptığı atıfı bütünüyle çıkarmış, Peiser yerine bana ve Chapus'ye atıf yapmıştır (s.406, dipnot 419). Ramazan Çağlayan'ın yaptığı bu değişiklikler, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu kanıtlar.

ÖRNEK 123

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.357:

Amaç unsurundaki sakatlık (yetki saptırması), kamu düzenine ilişkin bir unsur değildir. Aksine tamamen kişisel araştırmaları gerektiren bir unsurdur. Bu bakımdan amaç unsurundaki sakatlığı mahkeme re'sen dikkate alamayacağı, taraflarca ileri sürülmesi gerektiği ifade edilmektedir[458]. Amaç unsurundaki sakatlık, düzenle-

[458] CHAPUS, Droit Administartif, s.1030; AUBY/DRAGO, age., C.II, s.408; GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.498.

Ramazan Çağlayan bu cümlelerine kaynak olarak Chapus, Auby ve Drago ve Gözübüyük ve Tan'ı göstermektedir. Bana atıf yoktur. Ama kanımca bu cümlelerin gerçek kaynağı benim aşağıdaki cümlelerimdir:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.853:

4. Yetki Saptırmasının Niteliği.- Burada şunu da belirtelim ki, amaç unsuru bakımından hukuka aykırılık, yani yetki saptırması, "kamu düzenine ilişkin bir unsur (*moyen d'ordre public*)" değildir[947]. Tersine psikolojik araştırmalar yapılmasını gerektiren çok "kişisel (*personel*)" bir unsurdur. Böyle bir unsur hakim tarafından "re'sen (*d'office*)" dikkate alınamaz. Dolayısıyla yetki saptırması iddiasının davacı tarafından ileri sürülmesi gerekir[948].

947. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.408.
948. *Ibid.*

Şüphesiz merak edenler Ramazan Çağlayan'ın bu cümlelerinin benim cümlelerime mi, yoksa, Chapus, Auby ve Drago, Gözübüyük ve Tan'ın cümlelerine mi yakın olduğunu karşılaştırabilir. Ramazan Çağlayan kurduğu "*Aksine tamamen kişisel araştırmaları gerektiren bir unsurdur*" cümlesi ile benim *"Tersine psikolojik araştırmalar yapılmasını gerektiren çok "kişisel (personel)" bir unsurdur"* cümlem arasındaki benzerlik bu alıntının benden yapıldığını göstermektedir. Eğer bu alıntı benden yapılmış ise, söz konusu alıntı, kaynak göstermeksizin yapılmış bir alıntıdır.

İyi niyetli bazı okuyucular, yetki saptırmasının kamu düzeninden olmadığı hususunun genel geçer bir bilgi olduğunu ve bu bilgi için bir yazara atıf verilmesine gerek olmadığını düşünebilirler. Şüphesiz yetki saptırmasının kamu düzeninden olmadığını ben keşfetmiş değilim. Bu husus, pek çok idare hukuku kitabında vardır. Ben Ramazan Çağlayan'ın bu bilgiyi bana atıf yapmadan aktaramayacağını iddia etmiyorum. Ben Ramazan Çağlayan'ın bu bilgiyi kendi özgün cümleleriyle ifade etmesi gerektiğini, oysa Ramazan Çağlayan'ın bu cümleleri benden kopyaladığını iddia ediyorum.

Örneğin ben

> "amaç unsuru bakımından hukuka aykırılık, yani yetki saptırması, "kamu düzenine ilişkin bir unsur değildir. Tersine psikolojik araştırmalar yapılmasını gerektiren… bir unsurdur"

diyorum (c.I, s.853, paragraf 2), Ramazan Çağlayan da

> Amaç unsurundaki sakatlık (yetki saptırması), kamu düzenine ilişkin bir unsur değildir. Aksine tamamen kişisel araştırmaları gerektiren bir unsurdur.

diyor (s.357, paragraf 4). Yukarıdaki iki metin arasında ne büyük bir benzerlik var? Bu benzerlik bir rastlantıyla açıklanabilir mi?

Ramazan Çağlayan, bu paragrafın kaynağı olarak Chapus'ye atıf yapıyor. Oysa bu cümlenin dengi bir cümle Chapus'de bulunmamaktadır. Keza cümlede geçen "psikolojik araştırmalar" terimi Chapus'nün kitabında geçmemektedir. Chapus'de geçen şey, amaç unsurunun "psikolojik nitelikte (*d'ordre psychologique*)" olduğudur (Chapus, *op. cit.,* 15. Baskı, s.1048).

Örnek 123, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan söz konusu cümleyi ikinci baskıda tekrar kaleme almış (s.406, paragraf 2) ve cümlenin sonunda 422 nolu dipnotta diğer yazarlarla birlikte bana da atıfta bulunmuştur. Ramazan Çağlayan'ın yaptığı bu değişiklikler, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu kanıtlar.

ÖRNEK 124

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.357:

> Amaç unsurundaki sakatlık, düzenleyici olsun bireysel olsun tüm idarî işlemlerde söz konusu olabilir. Yine, amaç unsurundaki sakatlık (yetki saptırması) mahiyeti gereği bilinçli bir iradenin varlığını gerektirmekte olup, istem dışı hata durumunda söz konusu olmaz[459].
>
> [459] AUBY/DRAGO, age., C.II, s.405; GÖZLER, age., C.I, s.853.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.853:

> Yetki saptırması, sadece bireysel idarî işlemler de değil, bütün idarî işlemlerde söz konusu olabilecek bir sakatlık halidir[949]. Yetki saptırması, "istem dışı hata (*erreur involontaire*)" durumunda olamaz. Yetki saptırması mahiyeti itibarıyla idarenin bilinçli bir iradesinin varlığını gerektirir[950].
>
> 949. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.405.
> 950. *Ibid.,* c.II, s.406.

Yukarıdaki iki metin okunursa, ortada rastlantıyla açıklanamayacak oranda bir benzerlik bulunduğu görülür. Alıntı benden yapılmış olmasına rağmen benden başka ve benim ismimden önce , benim dihnotumda atıf yaptığım Auby ve Drago'ya atıf vardır. Auby ve Drago yapılan bu atıf benim 949 nolu dipnotum üzerinden yapılmış bir "transit atıf"tır.

Örnek 124, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 124'te benden alındığını iddia ettiğim iki cümleden birini Ramazan Çağlayan ikinci baskıdan tamamıyla çıkarmıştır. Bu cümlenin çıkarılması benim iddiamı doğrulamaktadır. Diğer yandan ikinci baskıda koruduğu cümlenin sonunda Auby ve Drago'ya yaptığı atıfı da ikinci baskıdan çıkarmıştır (s.421, dipnot 421). Söz konusu dipnotta ikinci baskıda Auby ve Drago'ya atıf yapılmaması, birinci baskıdaki Auby ve Drago'ya yapılan atıfın bir "transit atıf" olduğunu kanıtlamaktadır.

Bir Gözlem: Not edelim ki yukarıdaki 120, 121, 122, 123 ve 124 nolu örneklerde verilen alıntılar, Ramazan Çağlayan'ın kitabının aynı sayfasında (s.357) yer almakta ve aynen benim kitabımdaki sırayla geçmektedirler. Ramazan Çağlayan kitabının 357'nci sayfasında benden aktarma yapmaktan başka bir şey yapmamaktadır.

ÖRNEK 125

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.357:

> ***1. Maksat Bakımından Hukuka Aykırılık (Yetki Saptırması) Halleri***
>
> Amaç unsuru bakımından muhtelif hukuka aykırılık halleri olabilir. Biz bunları iki başlık altında ele alacağız.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.853:

> B. YETKİ SAPTIRMASI HALLERİ (AMAÇ BAKIMINDAN HUKUKA AYKIRILIK ÇEŞİTLERİ)
>
> İdarî işlemde, amaç unsuru bakımından çeşitli hukuka aykırılık hâlleri ortaya çıkabilir. İşte biz burada bu sakatlıkları, diğer bir ifadeyle, yetki saptırması hâllerini göreceğiz. Başlıca iki çeşit yetki saptırması hâli vardır.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın başlığı ve başlık altındaki plânını takdim ediş şekli dahi benden alınmadır. Ramazan Çağlayan, "*biz* bunları iki başlık altında ele alacağız" diyor, ama verdiği iki başlık ve onların alt başlıkları, kendi fikrinin ürünü değil, aşağıda görüleceği gibi benden alınmadır.

İlkönce alt başlıkların nasıl benden alındığını gösterelim:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.I, s.853-859	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.357-361:**
B. Yetki Saptırması Hâlleri (Amaç Bakımından Hukuka Aykırılık Çeşitleri) 1. Kamu Yararı Dışında Bir Amaçla Yapılmış İşlemler a) Kişisel Amaç b) Siyasal Amaç c) Üçüncü Kişiye Yarar Sağlama Amacı 2. Özel Maksadı Aşan İşlemler	1. Amaç Bakımından Hukuka Aykırılık (Yetki Saptırması) Hâlleri a. Kamu Yararı Dışında Bir Amaç Güdülmesi aa. Kişisel Amaçla Hareket Edilmesi bb. Siyasal Amaçla Hareket Edilmesi cc. Başka Birine Yarar Sağlama Amacıyla Hareket Edilmesi b. Özel Maksadı Aşan İşlemler

Burada belirtelim ki, yetki saptırması hâlleri idare hukukunda umumileşmiş bir konudur. Şüphesiz genel amaç, özel amaç, siyasi amaç, kişisel amaç gibi alt başlıklar, başka yazarlarda da bulunmaktadır. Ama "plân" demek, belli alt başlıkların düz bir şekilde alt alta sıralanması demek değil, belli bir sistem dâhilinde sıralanması, belli bir düzeye göre dereceli bir şekilde altlandırılmasıdır. Bu nedenle benim

B. Yetki Saptırması Hâlleri (Amaç Bakımından Hukuka Aykırılık Çeşitleri)
1. Kamu Yararı Dışında Bir Amaçla Yapılmış İşlemler
a) Kişisel Amaç
b) Siyasal Amaç
c) Üçüncü Kişiye Yarar Sağlama Amacı
2. Özel Maksadı Aşan İşlemler

şeklinde yaptığım bir plân, benim hususiyetimi gösterir ve benim eserimdir. Bu plânda tam üç düzey altlandırma vardır (B, 1, a). Nitekim bu tarz bir plân, benim ve Ramazan Çağlayan dışında bir başka yazarda yoktur. Yukarıdaki tablonun iki sütunu karşılaştırılırsa görülecektir ki, benim plânım ile Ramazan Çağlayan plânı arasında başlıkta kullanılan ifadeler bakımından büyük bir benzerlik olduğu gibi başlık derecelendirmeleri ve sıraları bakımından da tam bir ayniyet vardır.

Yukarıdaki plân benim orijinal plânım ise Ramazan Çağlayan'ın benim plânımı alamaz. Oysa Ramazan Çağlayan bu plânı benden almış ve üstelik bu plânın benden alınmış olduğunu da bana atıf yaparak belirtmemiştir.

Örnek 125, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benden kaynağı gösterilmeksizin aldığını iddia ettiğim plânı, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında değiştirmiştir (s.406-410). Ramazan Çağlayan birinci baskıdaki plânı ikinci baskıda değiştirmiş olması, birinci baskıdaki plânın benden alınmış olduğunu kanıtlamaktadır.

Şimdi yukarıdaki plândaki sadece başlıkların değil, bu başlıklar altındaki açıklamaların nasıl benden alındığını örnekleriyle gösterelim:

ÖRNEK 126

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.359:

Not 1: Ancak belirtmek gerekir ki kişiye özel her uygulamanın, her zaman sırf bu sebeple işlemi hukuka aykırı kıldığı söylenemez. Nitekim Fransız Danıştayı, engelli bir hekimin mesleğini icra edebilmesi için hastane düzeninde değişiklik yapılmasını hukuka uygun bulmuştur[469].

[469] Conseil d'État, 12 Kasım 1965, *Daveo*, RDCE 1965, s.610, VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.II, s.335.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.855:

Ancak üçüncü kişilere yarar sağlayan her işlem sırf bu nedenle hukuka aykırı hâle gelmez. Örneğin Fransız Danıştayı özürlü bir doktorun mesleğini icra edebilmesi için hastane düzeninde değişiklik yapılması işleminde bir sakatlık görmemiştir[970].

970. Conseil d'État, 12 Kasım 1965, *Daveo,* RDCE, 1965, s.610 (Nakleden: Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.335).

Görüldüğü gibi, Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlesi ve örneği benden alınmadır. Ama Ramazan Çağlayan bana değil, benim dipnotumda atıf yaptığım Fransız Danıştayı kararının orijinaline ve benim atıf yaptığım Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın Vedel ve Delvolvé'ye yaptığı bütün atıflarda olduğu gibi bu atıf da benim dipnotum sayesinde yapılmış bir transit atıftır. Pek muhtemelen Ramazan Çağlayan, Vedel ve Delvolvé'nin kitabını fiziken görmemiştir. Ramazan Çağlayan'ın benim yaptığım atıfları aktarmak dışında Vedel ve Delvolvé'den kendisinin yaptığı bir alıntı yoktur.

İyi niyetli bir okuyucu Ramazan Çağlayan'ın, söz konusu paragrafı benden değil, dipnotta atıf yaptığı Fransız Danıştayı kararının kendisinden aktardığını düşünebilir. Eğer bu düşünce doğru olsaydı, yani söz konusu kararı Ramazan Çağlayan kendisi okuyup, kendisi Türkçeye aktarmış olsaydı, bu "aktarımı" benim kelimelerimle değil, kendi kelimeleriyle yapar ve neticede benim kurduğum cümle ile onun kurduğu cümle arasında fark olurdu. Aşağıya ben, kendi cümlemi ve Ramazan Çağlayan'ın cümlesini alt alta koyuyor ve şu soruyu soruyorum: Bu ölçüde bir benzerlik rastlantıyla açıklanabilir mi?

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.855:

Fransız Danıştayı, özürlü bir doktorun mesleğini icra edebilmesi için hastane düzeninde değişiklik yapılması işleminde bir sakatlık görmemiştir[970].

970. Conseil d'État, 12 Kasım 1965, *Daveo,* RDCE, 1965, s.610 (Nakleden: Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.335).

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.359:

Fransız Danıştayı, engelli bir hekimin mesleğini icra edebilmesi için hastane düzeninde değişiklik yapılmasını hukuka uygun bulmuştur[469].

[469] Conseil d'Ėtat, 12 Kasım 1965, *Daveo*, RDCE 1965, s.610, VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.II, s.335.

Sanırım yukarıdaki iki cümleyi okuyan herkes, ikinci cümlenin birinci cümleden alınma olduğunu kabul edecektir. Ama Ramazan Çağlayan, bana değil, muhtemelen görmediği ve benim dipnotumdan yararlanarak Fransız Danıştayı kararının orijinaline ve benim atıf yaptığım Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapmaktadır.

Örnek 126, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 126'da kaynağı gösterilmeksizin benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim cümleleri, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından tamamıyla çıkarmıştır. Bu cümleler olsaydı ikinci baskının 409'uncu sayfasında olacaktı. Bu cümlelerin ikinci baskıdan çıkarılması benim iddiamı doğrulamaktadır.

ÖRNEK 127

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.359:

Not 2: Bazı hallerde, kamu yararı ile özel yarar birleşebilir. Örneğin trafiği rahatlatmak için belediyenin yeni bir yol yapımı, o yol kenarındaki taşınmazların değerlenmesine yol açabilir. Bu halde belli kişilere yarar sağlanması, işlemi hukuka aykırı kılmaz. Zira idare kamu yararı amacıyla hareket etmiştir, fakat bu kamuya yararlı faaliyetten birileri menfaat elde etmiştir.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.855:

Kamu Yararı ile Özel Yarar Arasında Birleşme.- Kamu yararı ile özel yarar arasında her zaman bir çatışma değil, bazen bir birleşme (*conjonction entre l'intérêt général et un intérêt privé*) de olabilir. Temelde kamu yararına yönelik olarak yapılmış bir işlem, bazı özel kişilere diğerlerine nazaran daha fazla özel yarar sağlar[972]. Örneğin bir çevre yolunun yapılması durumunda çevre yolunun yakınında kalan arsa ve tarlalar değerlenir. Burada

bir yetki saptırması yoktur. Çünkü bu işlemin asıl amacı, bazı arsa ve tarla sahiplerine kar sağlamak değil, trafik tıkanmasını önlemek gibi bir kamu yararını gerçekleştirmektir.

972. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1053.

Ramazan Çağlayan yukarıdaki paragrafının kaynağını göstermemektedir. Ancak bu paragraftaki bilgi ve keza örnek Ramazan Çağlayan'ın kendi ürünü değil, yukarıdaki kutudan görüleceği gibi benden alınma bir bilgi ve örnektir. Bilgi ve örneğin kelime kelime benden aktarılmamış olması, bu bilgi ve örneğin benden alınmadığını göstermez. Zira "mealan" yapılmış bir alıntı da yine bir alıntıdır. Dolayısıyla bu alıntıya ilişkin olarak Ramazan Çağlayan'ın bana atıf yapması gerekirdi. Bu bir kaynak göstermeksizin yapılmış alıntıdır.

Örnek 127, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 127'de kaynağı gösterilmeksizin benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından tamamıyla çıkarmıştır. Bu paragraf olsaydı ikinci baskının 409'uncu sayfasında olacaktı. Bu paragrafın ikinci baskıdan çıkarılması benim iddiamı doğrulamaktadır.

ÖRNEK 127*bis*

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.360:

b. Özel Maksadı Aşan İşlemler

İdarî işlemlerin amacı "kamu yararını" gerçekleştirmektir. Ancak kamu yararı kavramı çok geniş kapsamlıdır. Bir idarenin kamu yararını bütünüyle gerçekleştirme yükümlülüğü bulunmamaktadır. Kamu yararı, kamu düzeni, genel ahlâkın korunması, eğitim, bayındırlık, sosyal güvenlik gibi "*kamu yararının özel kategorileri*" bulunmaktadır. Her bir idare bu kategorilerin hepsini değil, bir veya bir kaçını gerçekleştirmekle yetkili ve görevli kılınmaktadır. Bütün idarî makamların faaliyetlerinin hedeflediği nihaî sonuca "*genel maksat*", idarî makamların özgülendikleri alt kategorilere de "*özel maksat*" adı verilmektedir[472].

[472] GÖZLER, age., C.I, s.856.

Yukarıda görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan paragrafın sonunda bana atıf yapmaktadır. Ama paragrafta verilen söz konusu ayrımı Türk doktrininde ilk defa ben yaptım ve keza Ramazan Çağlayan'ın italikle verdiği terimleri Türk doktrine ilk defa ben kazandırdım. Böyle önemli bir konuda sadece dipnotta değil, ana metinde benim adımı zikretmesi uygun olurdu. "Kamu yararının özel kategorileri", "genel maksat", "özel maksat" isimlendirmelerini ben yaptım. Bunun okuyucu tarafından bilinmesini istemek benim en doğal hakkım.

ÖRNEK 128

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.360:

> Bir idarî makamın, özgülendiği amaç (kamu yararı özel kategorisi) dışında başka bir kamu yararı amacıyla işlem yapması da işlemi amaç unsuru bakımından hukuka aykırı kılar[473]. Örneğin, trafik güvenliğini sağlamak için verilen para cezası
>
> [473] GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.505;GÖZLER, age., C.I, s.856;VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.II, s.336.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.856:

> Bir idarî makamın, özgülendiği amaç (kamu yararı özel kategorisi) dışında başka bir kamu yararı amacıyla işlemde bulunması hâlinde de yetki saptırması vardır. Diğer bir ifadeyle, … bu işlem de yine maksat unsuru bakımından hukuka aykırı olur.

Yukarıdaki iki kutunun karşılaştırılmasından görüleceği üzere, Ramazan Çağlayan'ın cümlesi benim cümlemden alınmadır. Zira 25 kelimelik bu cümlenin ilk 16 kelimesini oluşturan şu kısım

> Bir idarî makamın, özgülendiği amaç (kamu yararı özel kategorisi) dışında başka bir kamu yararı amacıyla işlem

tamamıyla benim 16 kelimemle aynıdır. İlginçtir ki, parantez arasında verdiğim (kamu yararı özel kategorisi) kelimelerini Ramazan Çağlayan da parantez içinde vermektedir.

Dolayısıyla söz konusu alıntı tartışmasız bir şekilde benden yapılmıştır. Ama maalesef Ramazan Çağlayan, dipnotta sadece bana değil, benimle birlikte iki yazara atıf yapmaktadır. Üstelik, Gözübüyük ve Tan'a yaptığı atıf benden önce gelmektedir. Gözübüyük ve Tan'a yapılan atıftaki sayfada da konuyla ilgili bilgi vardır; ancak Ramazan Çağlayan söz konusu cümlesi ile Gözübüyük ve Tan'ın cümleleri arasında bir benzerlik yoktur. Oysa yukarıda gösterildiği gibi Ramazan Çağlayan cümlesinin yarısından fazlası kelime kelime benim cümlemle aynıdır. Alıntıyı Ramazan Çağlayan bana yapmaktadır; ama atıfı benden önce başka yazara yapabilmektedir. Bu tipik bir aldatıcı atıftır. Gözübüyük ve Tan'ın adı ön plâna çıkarılmakta, benim adım gölgede kalmaktadır. Alıntının doğrudan doğruya benden yapıldığı bir durumda sadece bana atıf yapılması veya benim adımın birinci sırada verilmesini istemem herhalde benim en doğal hakkımdır.

Örnek 128, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 128'de benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim cümleyi Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında tamamıyla değiştirmiştir (s.410, paragraf 2, cümle 3). Bu değişiklik benim yukarıdaki iddiamı doğrulamaktadır.

ÖRNEK 129

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.360:

Yukarıdaki (Örnek 128) alıntıyla ilgili olarak Ramazan Çağlayan Fransız Danıştayının şu kararını vermektedir:

> Fransız Danıştayı, fuhuşu önlemek amacıyla otelin yola ikinci bir kapı açmasına izin verilmemesi yönündeki belediye işlemini, belediyenin genel ahlâkı koruma görevi ve yetkisi bulunmadığı gerekçesiyle iptal etmiştir[474].
>
> [474] Conseil d'État, 26 Temmuz 1947, *Dame Durant*, RDCE 1947, s.685, VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.II, s.337.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.856-857:

> Örneğin Fransız Danıştayı *Dame Durand* kararında, bir belediye başkanının bir otelin yola ikinci bir kapı açmasına fuhşu önleme amacıyla izin vermemesi işlemini iptal etmiştir. Zira, bu konuda belediye başkanına tanınan yetki genel ahlakın korunması amacıyla değil, yolun düzenlenmesi amacıyla verilmiştir. O hâlde bu belediye başkanına belirli amaçla verilen bir yetkinin başka bir amaçla kullanılması yetki saptırması oluşturur[976].
>
> 976. Conseil d'État, 26 Temmuz 1947, *Dame Durand,* RDCE, 1947, s.685 (Nakleden: Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.337).

Ramazan Çağlayan'ın burada Fransız Danıştayı kararını örnek olarak vermesi ve Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapıyor olmasının sebebi, benim 856'ncı sayfada bu kararı örnek olarak vermem ve 976 nolu dipnotumda Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapıyor olmamdır. Ramazan Çağlayan benden alıntı yapmakta, ama başkasına atıf yapmaktadır.

Örnek 129, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 129'da benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim cümlenin sonunda Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında diğer yazarların yanında bana da atıf yapmıştır (İkinci Baskı, s.410, dipnot 449). Ramazan Çağlayan'ın bu dipnotta bana da atıf yapması, benim birinci baskıya ilişkin yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 130

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.360:

b. Yetki Saptırmasının Özel Bir Türü Olarak Usûl Saptırması

Usûl saptırması, idarenin belli bir amaç için öngörülmüş usûlü, başka bir amaç için kullanması durumunda ortaya çıkan sakatlığa denir[477]. Verilen yetki-

[477] CHAPUS, Drroit Administratif, s.1031; VEDEL/DELVOLVÈ, age., C.II, s.340; AUBY/DRAGO, age., C.II, s.415.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.863:

E. YETKİ SAPTIRMASININ ÖZEL BİR TÜRÜ: USÛL SAPTIRMASI

Tanım.- "Usûl saptırması (*détournement de procédure*)", idarenin belirli bir amaç için öngörülmüş bir usûlü başka bir amaçla kullanması durumunda ortaya çıkan sakatlığa verilen isimdir[1021].

1021. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.340; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1054; Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.415.

Görüldüğü gibi usûl saptırmasının tanımı olduğu gibi benden alınmadır. Kullanılan kelimelerin kendisi ve sırası dahi çok büyük ölçüde aynıdır. Ama maalesef Ramazan Çağlayan, bana değil, benim atıf yaptığım Fransız yazarlar atıf yapmaktadır. Bu tipik bir aldatıcı atıftır. Dahası, Ramazan Çağlayan'ın bu Fransız yazarlara atıf yapmasının sebebi, bu Fransız yazarları kendisinin okumuş olması değil, benim söz konusu tanımdan sonra 1021 nolu dipnotumda bu yazarlara atıf yapıyor olmamdır. Yani ben bu üç Fransız yazara atıf yapıyor olduğum için Ramazan Çağlayan, bu üç yazara atıf yapmaktadır. Onlarca yazar varken, benim ve Ramazan Çağlayan'ın aynı üç Fransız yazara atıf yapmamız ne büyük rastlantı! Keza bu yazarların kitapları pek çok baskı yapmış iken, benim ve Ramazan Çağlayan'ın daima aynı baskılara atıf yapıyor olmamız yine ne büyük rastlantı! Bu husus, Ramazan Çağlayan'ın sadece usûl saptırması tanımın benden almadığını, aynı zamanda bu tanımın kaynağı olarak gösterdiği dipnotun benden alınma olduğunu gösterir.

Örnek 130, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 130'da benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim cümleyi Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında değiştirerek kaleme almış ve cümlenin sonunda diğer yazarların yanında bana da atıf yapmıştır (İkinci Baskı, s.411, dipnot 452). Ramazan Çağlayan'ın yaptığı bu değişiklik ve dipnotta atıf yaptığı yazarların arasına beni de eklemesi benim birinci baskıya ilişkin yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 131

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.360-361:

> Verilen yetkinin, kanunda öngörülen amaca yönelik değil, başka bir amaca yönelik olarak kullanılması söz konusu olduğundan; usûl saptırması işlemin "*yetki*" unsurunda değil "*maksat*" unsurundaki bir sakatlığı ifade eder[478].
>
> [478] VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.II, s.340; AUBY/DRAGO, age., C.II, s.415; GÖZLER, age., C.I, s.864.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.864:

> Usûl saptırması aslında yetki saptırmasının bir türüdür[1022]. Bir idarî makam, kendisine belirli bir amaçla verilmiş bir yetkiyi o amaçla değil, bir başka amaçla kullanmaktadır[1023]. Dolayısıyla "usûl saptırması" idarî işlemin, isminin çağrıştırdığı gibi *usûl* unsurundan olan bir sakatlık değil, *maksat* unsurunda olan bir sakatlıktır.
>
> 1022. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.340, 341; Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.415.
> 1023. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.341.

Görüldüğü gibi alıntı benden yapılmış, ama benim ismim ancak iki Fransız yazardan sonra geçiyor. Ramazan Çağlayan'ın söz konusu iki Fransız yazara atıf yapabilmesinin sebebi yine benim bu iki yazara atıf yapıyor olmam. Aynı iki yazara ve bu iki yazarın kitaplarının aynı baskılarına atıf yapıyor olmamız ne büyük rastlantı! Ramazan Çağlayan'ın söz konusu dipnotlarda Vedel ve Delvolvé ile Auby ve Drago'ya atıflar birer transit atıftır. Bu iki atıf benim sayemde yapılmıştır. Eğer ben bu iki yazara atıf yapmasaydım, Ramazan Çağlayan bu iki yazara atıf yapmayacaktı.

Örnek 131, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 131'de benim kitabımdan alınmış olduğunu, ama benim atıf yaptığım Vedel ve Delvolvé ile Auby ve Drago'ya atıf yapıldığını iddia ettiğim iddia ettiğim cümlenin sonunda Ramazan Çağlayan, Vedel ve Delvolvé ile Auby ve Drago'ya yaptığı atıfları çıkarmıştır (İkinci Baskı, s.411, dipnot 453). Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda bu dipnottan Vedel ve Delvolvé ile Auby ve Drago'ya yaptığı atıfları çıkarması, birinci baskıda yazarlara yapılar atıfların "transit atıf" olduğunu gösterir.

ÖRNEK 132

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.361:

Ramazan Çağlayan'ın usûl saptırmasına örnek olarak verdiği Fransız Danıştayının *Navalo, Favatier* ve *Frampar* kararları (s.361) da gerçekte benim kitabından (c.I, s.864) alınmadır. Ama Ramazan Çağlayan, bana değil, Fransız yazarlara atıfta bulunmaktadır. Bu yazarlara yapılan atıf, yanlış ve aldatıcı atıftır.

Daha önce de pek çok defa belirttiğim gibi, ben Ramazan Çağlayan'ın Fransız Danıştayı kararlarına atıf yapamayacağını iddia etmiyorum. Şüphesiz Ramazan Çağlayan bir Fransız Danıştayı kararını kendi bulup okuyabilir ve bu kararı özet olarak veya bütünüyle Türkçeye *kendi ifadeleriyle* çevirebilir. Ne var ki, Ramazan Çağlayan bunu yapmamakta, kararı kendisi Türkçeye çevirmemekte, benim yaptığım çevirileri bana atıf yapmaksızın benden almaktadır. Eğer Ramazan Çağlayan emek verip, söz konusu kararları kendisi Türkçeye çevirmiş olsaydı, yaptığı aktarmalar, benim yaptığım aktarmalardan çok farklı olurdu. Ramazan Çağlayan'ın kitabının 361'inci sayfasının ikinci paragrafı ile benim kitabımın birinci cildinin 864'üncü sayfasının son iki paragrafı alt alta konulup okunursa Ramazan Çağlayan'ın yaptığı aktarmanın nasıl benden alınmış olduğu hemen fark edilir. Ramazan Çağlayan, bu kararları kendisi çevirmemekte, benim çevirimde kullandığım ifadeleri kopyalamaktadır.

Bir örnek vereyim: Ramazan Çağlayan'ın *Favatier* kararını aktarırken kullandığı "yolun hizaya getirilmesi", benim Fransızca "*alignement des voies*" terimi için benim bulduğum bir karşılıktır. Benim görebildiğim kadarıyla Türk idare hukuku literatüründe "*alignement*" yerine "hizaya getirme" terimini benden başka kullanan kimse yoktur. Sıddık Sami Onar aynı terim yerine "istikamet" terimini kullanmıştır. Dolayısıyla "*alignement des voies*" terimini Ramazan Çağlayan benim gibi çevirmiş olması, söz konusu kararları aktarırken benim çevirimden yararlandığını gösterir.

Ben burada "*alignement des voies*" terimi örneğini alıntının benden yapılmış olduğunu göstermek için kullanıyorum. Ayrıca belirteyim ki, söz konusu terimin "yolun hizaya getirilmesi" olarak çevrilmesinin kendisi dahi bir fikri eserdir. Türkçede ilk defa benim kullandığımı bu terimi, bana atıf yapmaksızın bir başka yazar kullanamaz. Zira bu terim Türkçede bu aşamada, henüz umumîleşmiş bir terim değildir.

Chapus'ye yapılan atıfta sayfa numaralarının farklı olması, söz konusu alıntının benden değil, Chapus'den yapıldığı anlamına gelmez.

Çünkü alıntılanan metin Chapus'nün kitabının 15'nci baskısında da 14'üncü baskısında da aynen bulunmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın yaptığı şey, Chapus'nün kitabının 15'inci baskısındaki sayfa numarasını 14'üncü baskısındaki sayfa numarasına dönüştürmekten ibarettir.

Örnek 132, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 132'de kaynağı gösterilmeksizin benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından tamamıyla çıkarmıştır. Bu paragraf olsaydı ikinci baskının 411'inci sayfasında olacaktı. Bu paragrafın ikinci baskıdan çıkarılmış olması, benim ikinci baskıya ilişkin iddiamı doğrulamaktadır.

ÖRNEK 133

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.361:

Ramazan Çağlayan, "*Maksat Bakımından Hukuka Aykırılığın Sınırları*" başlığı altında "*bağlı yetki hâli*" ve "*maksatların çokluğu hâli*"ni incelemektedir ki, bu iki hâl de, gerek plân, gerekse içerik olarak benim kitabımdan alınmadır (c.I, s.859-861).

Bağlı yetki hali: İdare, kanun gereği bağlı yetki içinde ise, yani belli bir sebep ortaya çıktığında belli bir kararı almak zorunda ise; işlem yapılırken hangi amaç güdülürse güdülsün, işlem maksat unsuru bakımından sakat olmaz[483]. Örneğin

[483] VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.II, s.341; GÖZLER, age., C.I, s.859.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.859:

1. Bağlı Yetki Hâli

Bağlı yetki hâlinde yetki saptırması bir iptal nedeni değildir. Yani idare belirli bir sebebin ortaya çıkmasıyla her halükârda belirli bir kararı almak zorundaysa, idarenin bu kararı alırken zihninde hangi düşünceler geçmiş olursa olsun, bu işlem, yetki saptırması nedeniyle iptal edilemez[990]. Böyle hâllerde işlemin sebebi ve konusu önceden kanunla saptanmıştır. Söz konusu sebep varsa, yetkili makam, istese de istemese de kanunun belirlediği işlemi yapacaktır. Bu konudaki onun niyetinin hiçbir önemi yoktur[991].

990. Conseil d'État, 11 Ocak 1935, *Gras*; 25 Haziran 1937 *de la Renadière,* 3 Ocak 1947, *Senteau* (Nakleden: De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.583).
991. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.341.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın bağlı yetki tanımı benden alınmadır. Ama Ramazan Çağlayan, benden önce, benim 991 nolu dipnotumda atıf yaptığım Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapmayı tercih ediyor. Vedel ve Delvolvé'ye yapılan atıf yanlış ve aldatıcı mahiyette bir atıftır.

İyiniyetli ve konu hakkında bilgisi sınırlı okuyucular, burada Ramazan Çağlayan'ın hem bana, hem de benim atıf yaptığım Fransız yazara atıf yaparak, kaynak gösterme yükümlülüğünü yerine getirdiğini düşünebilirler. Bu düşüncede haklılık payı yoktur. Bir alıntı gerçekte kimden yapılmış ise sadece ona atıf yapılır. Gerçekte bu alıntıyı Ramazan Çağlayan benim iddia ettiğim gibi benden yapmış ise, sadece bana atıf yapmalıdır. Benim alıntımın kendisi için yaptığım atıfı Ramazan Çağlayan alamaz. Alırsa "transit atıf" olayı ortaya çıkmış olur. Eğer ben bir yazardan "mealen alıntı" değil, "aynen alıntı" yapmış olsaydım, benim "aynen alıntı"mdan alıntı yapıyor olsaydı, alıntıyı verdikten sonra "Vedel ve Delvolvé, *op. cit.*, c.II, s.341'den nakleden Gözler, *op. cit.*, c.I, s.859" şeklinde atıf yapılabilirdi. Oysa Ramazan Çağlayan'ın benden yaptığı alıntıyı ben Vedel ve Delvolvé'den aynen değil, mealen alıyorum. Mealen alıntının bulunduğu yerde, mealen alıntıyı yapan yazara atıf yapılır; bu yazarın atıf yaptığı yazara atıf yapılmaz.

Ramazan Çağlayan gerçekte yaptığı şey, "transit atıf" diye tarif ettiğimiz şeyden başka bir şey değildir. Ben Ramazan Çağlayan'ın Fransız yazarlardan alıntı yapamayacağını iddia etmiyorum, yapacağı alıntıyı *kendisinin* Türkçeye çevirmesi gerektiğini, ama Ramazan Çağlayan'ın bunu yapmayıp benim çevirilerimi kopyaladığını, daha sonra da sanki çeviriyi kendisi yapmış gibi orijinal Fransızca esere atıf yaptığını, pek muhtemelen atıf yaptığı Fransızca eseri görmediğini, atıfı benim dipnotum üzerinden yaptığını, yanı ortada "transit atıf" bulunduğunu iddia ediyorum.

Örnek 133, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 133'de kaynağı gösterilmeksizin benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından tamamıyla çıkarmıştır. Bu paragraf olsaydı ikinci baskının 412'nci sayfasında olacaktı. Bu paragrafın ikinci baskıdan çıkarılması benim iddiamı doğrulamaktadır.

ÖRNEK 134

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.361-362:

Örneğin belli bir suçtan mahkûm olan kişiye av tezkeresi verilmemesine yönelik bir kanuni düzenleme bulunduğunda, böyle bir suçtan mahkûm olan kişinin av tezkeresi talebini reddeden görevli, kişisel husumeti nedeniyle veya başka bir sebeple keyif alarak hareket etse bile, işlem hukuka uygundur. Zira kanunun öngördüğü işlemi yapmıştır[484].

[484] VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.II, s.341.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.859:

Örneğin, varsayalım ki, kanun belirli suçlardan mahkûm olan kişilere "av tezkeresi (*permis de chasse*)" verilmesini yasaklamaktadır. Böyle bir suçtan mahkûm olmuş bir kişi av tezkeresi almak için yetkili makama başvurmuştur. Tezkere talebinde bulunan kişi ile bu tezkereyi vermekle görevli makamı işgal eden kişi arasında bir kişisel düşmanlık vardır. Yetkili makamdaki kişi, bu kişinin av tezkeresi talebini derhal ve büyük bir zevkle reddetmiş olabilir. Burada ret işlemini yapan kişinin zihninde, aslında kamu yararı düşüncesi değil, kişisel dürtüler vardır. Ancak buna rağmen bu işlemde hukuka aykırılık yoktur[992]. Zira, burada bir bağlı yetki vardır. Kanun, böyle bir suçtan mahkûm olan kişiye tezkere verilmemesini emretmektedir.

992. Örnek Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.341'den alınmıştır.

Görüleceği gibi Ramazan Çağlayan'ın bağlı yetki durumuna verdiği örnek tamamıyla benden alınmadır. Ama Ramazan Çağlayan bana değil, benim atıf yaptığım Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapmaktadır. Bu tipik bir aldatıcı atıf örneğidir.

Şüphesiz yabancı bir yazarın verdiği örneği Ramazan Çağlayan da kendisi benim çevirime bakmaksızın emek verip Türkçeye çevirip örnek olarak verebilir. Ancak Ramazan Çağlayan yaptığı şey bu değildir. Yukarıda alt alta verilen paragraflar karşılaştırılırsa, Ramazan Çağlayan'ın bu örneği Vedel ve Delvolvé'den değil, benden aldığı görülür. Ramazan Çağlayan'ın Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapmasının sebebi ise, bu alıntının kaynağı olarak benim Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapmamdır. Yani Ramazan Çağlayan'ın Vedel ve Delvolvé'ye yaptığı atıf bir "transit atıf" örneğidir.

Örnek 134, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 133'de kaynağı gösterilmeksizin benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından tamamıyla çıkarmıştır. Bu paragraf olsaydı ikinci baskının 412'nci sayfasında olacaktı. Bu paragrafın ikinci baskıdan çıkarılması benim iddiamı doğrulamaktadır.

ÖRNEK 135

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.362:

3. Maksat Bakımından Hukuka Aykırılığın İspatı

İdarî işlemin "maksat unsurundaki" sakatlığın tespiti ya da ispatı, diğer unsurlardaki hukuka aykırılığın tespitinden çok daha zordur. Zira maksat unsurundaki sakatlığın tespiti, işlemi yapan kamu görevlilerinin zihninden geçenlerin araştırılmasını gerektirmektedir[488].

[488] GÖZÜBÜYÜK/TAN, Amerika Birleşik Devletleri Federal Mahkemesinin bir kararında "şeytan bile insanın kafasından geçeni bilemez" ifadesini kullandığını yazmaktadır. GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.498.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.861:

D. YETKİ SAPTIRMASININ (AMAÇ BAKIMINDAN HUKUKA AYKIRILIĞIN) İSPATI

İdarî işlemin maksat unsurundaki sakatlığın, yani yetki saptırmasının "ispat (*preuve*)" edilmesi, işlemin diğer unsurlarındaki sakatlığın ispat edilmesinden çok daha zordur[998]. Zira, yetki saptırmasının ispat edilmesi için işlemi yapan kişinin niyetinin, yani bu kişinin kafasının içindeki bir düşüncenin ortaya konulması gerekir[999].

998. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.342; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1052.
999. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.342.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ı cümleleri ile benim cümlelerim arasında çok yüksek oranda bir benzerlik vardır. Ramazan Çağlayan'ın cümleleri ile Gözübüyük ve Tan'ın cümleleri arasında benzerlik ise neredeyse yok gibidir. Gözübüyük ve Tan'a bu cümleler için atıf yapan Ramazan Çağlayan bana evleviyetle atıf yapması gerekirdi. Bu bir kaynak göstermeksizin yapılmış iktibastır.

Örnek 135, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 135'te kaynağı gösterilmeksizin benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından tamamıyla çıkarmıştır. Bu paragraf olsaydı ikinci baskının 412'nci sayfasında olacaktı. Bu paragrafın ikinci baskıdan çıkarılması benim iddiamı doğrulamaktadır.

ÖRNEK 136

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.362-363:

Maksat unsurundaki sakatlığın (yetki saptırması) tespitinde şu yöntemler kullanılabilir[490]:

a) Yetki saptırması, işlemin metninden anlaşılabilir. Ancak, yetki saptırması, işlem metninde nadiren yer alır.

b) Dava dosyasındaki bir belgeden yetki saptırmasının varlığı anlaşılabilir. Örneğin, cevap dilekçesi, dosyada yer alan hiyerarşik amirin emri, meclis görüşme tutanakları, yetki saptırmasının varlığını ortaya koyabilir.

c) Yetki saptırması, idare tarafından reddedilmeyen davacının iddiası ile ispatlanabilir.

d) Yetki saptırması, karinelerle ispatlanabilir. İdare, ileri sürülen karineleri çürütememiş ise, yetki saptırmasının varlığı kabul edilebilir.

e) Yetki saptırması, işlemin dışında kalan, işlemden önce veya sonra ortaya çıkan olaylarla ispatlanabilir. Örneğin, o yörede yeteri kadar eczane bulunduğu gerekçesiyle ruhsat talebinin reddedilmesinden sonra, başka birine aynı yörede eczane ruhsatı verilmesi yetki saptırması olabilir.

[490] AUBY/DRAGO, age., C.I, s.413 vd.; LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.584; GÖZLER, age., C.I, s.862-63.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.862-863:

Aşağıdaki hallerden herhangi birisiyle yetki saptırması ispat edilebilir:

1. Yetki saptırması iptali istenen işlemin bizatihi metninden anlaşılabilir[1006]. Bu yetki saptırmasının ispatının en kesin şeklidir. Ancak nadir hâllerde yetki saptırmasının delili bizzat işlemin metninde bulunur.

2. Bazen yetki saptırması dosyanın içinde bulunan bir belgeyle ispatlanabilir[1007]. Örneğin dava ve cevap dilekçeleri, hiyerarşik amirin dosya içinde bulunan emri, meclis görüşme tutanağı, vs[1008].

3. Yetki saptırması idare tarafından yalanlanmayan davacının iddialarıyla da ispatlanabilir[1009].

4. Yetki saptırması, bir "karineler demeti (*faisceau de présomptions*)" yardımıyla da ispatlanabilir[1010]. Fransız Danıştayı 18 Haziran 1926 tarihli *Rodière*[1011], 19 Kasım 1926 tarihli *Monzat*[1012] ve 3 Ağustos 1927 tarihli *Stade Olympique Chabanais*[1013] kararlarında karine yoluyla da yetki saptırmasının ispatlanabileceğini kabul etmiştir[1014]. Yine Fransız Danıştayı davacının "ciddî karineler (*présomptions sérieuses*)" teşkil eden unsurları mahkemeye sunması ve idarenin bunları uygun açıklamalarla çürütememiş olması durumunda, yetki saptırmasının ispat edildiğini varsaymaktadır[1015].

5. Nihayet yetki saptırması, işlemin dışında kalan durumlarla ve özellikle de işlemden sonra ortaya çıkan olaylarla ispatlanabilir[1016]. *Castaing* davası[1017] bu durumu çok güzel bir şekilde örneklendirmektedir. Davacı bir yerde eczane açmak için ruhsat istemiş, Sağlık Bakanı davacının isteğini 27 Temmuz 1950 tarihli bir kararla bu yerde gereğinden fazla eczane olduğu gerekçesiyle reddetmiştir. Oysa birkaç ay sonra aynı Bakan, 7 Aralık 1950 tarihli kararıyla aynı yerde yeni bir eczanenin açılmasına izin vermiştir. Aynı yerde birkaç ay sonra yeni bir eczane açılmasına izin verilmesi olayı, ilk izin isteminin reddi işleminde bir yetki saptırması bulunduğunu kanıtlar niteliktedir[1018]. Bu davada Danıştay dava konusu işlemi yetki saptırması nedeniyle iptal etmiştir.

1006. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.I, s.413.
1007. *Ibid.*
1008. Conseil d'État, 16 Kasım 1900, *Maugras,* RDCE, 1900, s.617 (Nakleden: Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.413).
1009. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.414. (Bu konuda bkz.: Conseil d'État, 23 Ekim 1957, *Chailloux,* RDCE, 1957, s.518 [Nakleden: Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.414]).
1010. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.414; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.584; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1052;
1011. Conseil d'État, 18 Haziran 1926, *Rodière,* RDCE, 1926, s.624 (Nakleden: Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.414).
1012. Conseil d'État, 19 Kasım 1926, *Monzat,* RDCE, 1926, s.694 (Nakleden: Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.414).
1013. Conseil d'État, 3 Ağustos 1927, *Stade Olympique Chabanais,* RDCE, 1927, s.917 (Nakleden: Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.414; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.584).
1014. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.414.
1015. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1052. Bu konuda bkz. Conseil d'État, 3 Nisan 1991, *Commune de Basse-Pointe,* DA, 1991, nº 301; 8 Temmuz 1991, *Amato,* RDCE, 1991, s.686 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1052).
1016. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.414.
1017. Conseil d'État, 2 Şubat 1957, *Castaing,* RDCE, 1957, s.78 (Nakleden: Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.414; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.342-243)
1018. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.414; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.342-243

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan, yetki saptırmasının ispat edilebileceği hâlleri tamamıyla benden alarak beş grup halinde vermektedir. Bu beş hâl, gerek sıra itibarıyla, gerek kullanılan kelimeler itibarıyla benden alınmadır. Ama Ramazan Çağlayan, benden önce iki Fransız yazara atıf yapmaktadır. Bu beş hâl için ben 13 tane dipnotuyla kaynak gösteriyorum. Bu beş hâli oluşturabilmek için ben 13 adet dipnotta sayılan kitap ve mahkeme kararlarına bakmışım. Buna emek vermişim. Ama Ramazan Çağlayan, benim verdiğim bu emek sonucu oluşturulan beş hâli bana *tek atıfla* (*üstelik benim adımdan önce iki yazara atıfta bulunarak*) almaktadır. Bana yapılan atıf eksik bir atıftır. Diğer iki yazara yapılan atıf ise adatıcı bir atıftır.

Burada Ramazan Çağlayan sadece bana atıf yapmış olsaydı bile değişen bir şey olmazdı. Böyle bir atıf yapılarak bu şekilde alıntı yapılamaz. Bu beş hâlin benden alındığının ayrıca vurgulanması gerekliydi. Zira FSEK, m.35/son uyarınca "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şarttır. Okuyucu bu beş halin Ramazan Çağlayan'ın beyninin ürünü olmadığını benden alındığını kolayca anlayabilmesi gerekir.

Kaldı ki yukarıdaki beş halin her birinin sonunda bana atıf yapılarak bu hallerin her birinin benden alınmış olduğu belirtilmiş olsaydı bile değişen bir şey olmazdı. Zira bir yazarın oluşturduğu böyle beşli bir ayrımlamayı bir başka yazar atıf yaparak dahi alamaz. Zira, alıntı denen şeyin bir yandan, FSEK, m.35/1, b.1 uyarınca "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması ve diğer yandan FSEK, m.35/1, b.3 uyarınca "maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" gerekir.

Bütün bu hukukî zorunlulukların ötesinde, Ramazan Çağlayan'ın bir meslektaş olarak benim emeğime saygı göstermesi beklenirdi. Yukarıda bir benim metnime ve benim dipnotlarıma, bir de Ramazan Çağlayan metnine ve dipnotlarına bakılırsa, kimin neye ve ne kadar emek verdiği görülür.

Örnek 136, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 136'da kaynağı gösterilmeksizin benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından tamamıyla çıkarmıştır. Bu paragraf olsaydı ikinci baskının 412'nci sayfasında olacaktı. Bu paragrafın ikinci baskıdan çıkarılması benim iddiamı doğrulamaktadır.

ÖRNEK 137

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.420:

İdarî sözleşmeden doğan uyuşmazlıklardan dolayı açılan dava, bir tam yargı davası olduğuna göre, bu davayı ancak sözleşmenin tarafları açabilir[33].

33 VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.II, s.233; GÖZLER, age., C.II, s.181.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.181:

İdarî sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklardan dolayı açılan dava, bir tam yargı davası olduğuna göre, bu davayı ancak sözleşmenin tarafları açabilirler[737].

737. *Ibid.*, c.I, s.233. (=Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.233)[33]

33. Benim 737 nolu dipnotum "Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.233" şeklinde değil, "*Ibid.*, c.I, s.233" şeklindedir. "*Ibid*" kısaltması üst dipnottaki kaynak ile aynı kaynak demektir. Üst dipnotta atıf yapılan kaynak ise "Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s." şeklindedir.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın cümlesi **noktası virgülüne benden alınmadır.** Bu bir "aynen alıntı"dır. Dolayısıyla bu alıntının girintili paragraf olarak verilmesi veya tırnak içinde verilmesi gerekir. Aynen alıntının tırnak içinde verilmemesi, FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırılık teşkil eder.

Ramazan Çağlayan, aynen alıntıyı belli olacak şekilde yapmadığı gibi, üstüne üstlük, bu alıntının kaynağı olarak benim ismimden önce Vedel ve Delvolvé'yi göstermektedir.

Öncelikle belirtmek isterim ki, ortada noktası virgülüne benden yapılmış bir alıntı vardır. Böyle bir alıntı, mantık gereği aynı anda iki ayrı yazardan yapılmış olamaz. Aynen alıntının olduğu yerde, kaçınılmaz olarak tek yazara atıf yapılabilir.

Ayrıca şunu da belirmek isterim ki, yukarıdaki alıntıda Ramazan Çağlayan'ın Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapmasının sebebi, Ramazan Çağlayan'ın Vedel ve Delvolvé'yi okumuş olması değildir. Bunun sebebi, benim bu cümleyle ilgili Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapıyor olmamdır. Yukarıda pek çok defa örneğini verdiğimiz gibi, Ramazan Çağlayan, Vedel ve Delvolvé'ye benim dipnotlarımdan yararlanarak atıf yapmaktadır. Hem ana metindeki cümlenin; hem de bu cümleye bağlı olan dipnotun birlikte alınması, alıntının benden yapılmış olduğunun tartışmasız bir kanıtıdır. Tabir caiz ise, ortada "deveyi hamuduyla götürmek" durumu vardır.

Bir Gözlem: Benim Yaptığım Bir Maddî Hatayı da Ramazan Çağlayan Aktarmaktadır.- Ramazan Çağlayan'ın burada gerçekte Vedel ve Delvolvé'yi görerek değil, benim dipnotumu aktarmak suretiyle Vedel ve Delvolvé'ye atıf yaptığını ispatlama imkânına sahibiz: Çünkü dipnotta benim yaptığım bir maddî hatayı, Ramazan Çağlayan da yapmaktadır. Ben Vedel ve Delvolvé'nin kitabının gerçekte 433'üncü sayfasına atıf yapacak iken yanlışlıkla 233'üncü sayfasına atıf yapmışım. Yani 433 yerine 233 yazmışım. Ramazan Çağlayan da aynısını yapıyor. Gerçekte benim dipnotumu aktarmayıp, Vedel ve Delvolvé'nin kitabına kendisi baksaydı, 233'üncü sayfada böyle bir bilginin bulunmadığını görürdü.

Benim yaptığım sayfa numarası hatasının da Ramazan Çağlayan da bulunması, Ramazan Çağlayan'ın sadece ana metindeki cümlelerimi değil, dipnotlarımı da aldığının tartışmasız bir kanıtıdır.

Özetle Ramazan Çağlayan'ın kitabının 420'nci sayfasında bulunan "*İdarî sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklar dolayı açılan dava, bir tam yargı davası olduğuna göre, bu davayı ancak sözleşmenin tarafları açabilir*" şeklindeki cümle hakkında üç şey söyleyebiliriz:

1. Bu cümle noktası virgülüne benden alınmış bir cümledir. Dolayısıyla bu cümle bir "aynen alıntı"dır ve bu nedenle girintili paragraf şeklinde veya tırnak içinde verilmesi gerekirdi. Ortada FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırılık vardır.

2. Bu cümle noktası virgülüne benden alınmış olduğuna göre, bu cümlenin sonunda sadece bana atıf yapılmalıydı. Bu cümlenin sonunda benim ismimden önce Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapılması tipik bir aldatıcı atıf örneğidir.

3. Bu cümlenin sonunda Vedel ve Delvolvé'ye yapılan atıf gerçekte, Ramazan Çağlayan'ın Vedel ve Delvolvé'nin kitabını görerek yaptığı bir atıf değildir; benim 737 nolu dipnotumdan alınmıştır. Yani Ramazan Çağlayan söz konusu cümlesi benden alınma olduğu gibi, bu cümlenin sonundaki dipnot atıf dahi benden alınmadır. Ortada profesör Ünal Tekinalp'in *"Türkiye'de çok rastlanan incelenmeyen hatta fiziken görülmeyen kaynağın başkasından aktarılması şeklindeki kötü alışkanlık"*[34] dediği şeye bir örnek vardır.

Örnek 137, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 137'de benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim cümlenin sonunda, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında, Vedel ve Delvolvé'ye yaptığı atıfı çıkarmıştır. Cümlenin sonunda olması gerektiği gibi sadece bana atıf vardır (İkinci Baskı, s.479, dipnot 31). Ramazan Çağlayan'ın bu dipnottan Vedel ve Delvolvé'yi çıkarıp sadece bana atıf yapması benim yukarıdaki iddiamda haklı olduğumun Ramazan Çağlayan tarafından da kabul edildiğini gösterir. Ancak söz konusu alıntı, ikinci baskıda "aynen alıntı"dır; ama tırnak içinde verilmemiştir. Dolayısıyla söz konusu alıntının FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırı olması hususu ikinci baskıda da devam etmektedir. Burada bu vesileyle şunu da söyleyelim ki, Ramazan Çağlayan, FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartının ne olduğunu ikinci baskıda anlamış değildir.

34. Tekinalp, *op. cit.*, s.340.

ÖRNEK 138

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.427:

İdarî sözleşmelerden kaynaklanan davalar, iptal davasına değil, tam yargı davasına konu teşkil eder. Bu durum hem Fransız[69], hem de Türk[70] idare hukuku öğretisinde kabul edilmektedir. İdarî sözleşmeye karşı, ne sözleşmenin tarafları

[69] Bkz. CHAPUS, Droit du Contentieux, s.183; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.483, C.II, s.254; AUBY/DRAGO, age., C.II, s.161; PACTEAU, age., s.162.

[70] GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.I, s.520, C.II, s.292; GÖZÜBÜYÜK, Yönetsel Yargı, s.146; GÖZÜBÜYÜK/DİNÇER, age., s.18-19, 144-150.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.185-186:

Gerek Fransız doktrininde[752], gerekse Türk doktrininde[753] idarî sözleşmelere karşı iptal davası açılamayacağı kabul edilmektedir.

752. Chapus, *Droit du contentieux administratif, op. cit.,* s.182-186; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.438-439, c.II, s.254-256; Rougevin-Baville, Denoix de Saint Marc ve Labetoulle, *op. cit.,* s.479, Long *et al., op. cit.,* s.93; Auby ve Drago, *op. cit.,* s.161-162, 164; Pacteau, *Contentieux administratif, op. cit.,* s.162.

753. Gözüyübük, *Yönetsel Yargı, op. cit.,* s.146-147, 266; Gözübüyük ve Dinçer, *op. cit.,* s.18-19, 144-150. Gözübüyük ve Dinçer çok açıkça "idarî sözleşmeler, hiçbir zaman iptal davasına konu olamaz" diye yazmaktadırlar (*op. cit.,* s.145).

Ramazan Çağlayan'ın dipnotta Fransız ve Türk doktrininden örnek olarak verdiği yazarların hepsinin benim dipnotlarımda örnek olarak verilen yazarlar olduğuna dikkat edilmelidir. Keza bu yazarların kitaplarının pek çok baskısı olmasına rağmen Ramazan Çağlayan'ın da söz konusu yazarların benim kullandığım baskılarına atıf yaptığının da altı çizilmelidir. Pek çok yazar varken, aynı yazarlara atıf yapmamız ne büyük rastlantı! Keza bu yazarların kitaplarının pek çok baskısı olmasına rağmen hep aynı baskıya atıf yapmamız yine ne büyük rastlantı! Ramazan Çağlayan bu alıntıyı gerçekte benden yapmakta, ama başka yazarlara atıf yapmaktadır. Bu bir aldatıcı mahiyette atıftır. Bu arada belirtelim ki, Ramazan Çağlayan'ın sadece ana metnindeki cümlesi değil, bu cümleye bağlı olan 69 ve 70 nolu dipnotları da benden alınmadır.

Örnek 138, , İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 138'de benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim cümleyi Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında tekrar kaleme almış ve cümlenin sonunda ilk baskıda bana yapmadığı atıfı bana -hem de birinci sırada- yapmıştır (İkinci Baskı, s.487, dipnot 67). Bu düzeltme benim birinci baskıya ilişkin haklı olduğumun bir kanıtıdır.

ÖRNEK 139

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.427:

> İdarî sözleşmeye karşı, ne sözleşmenin tarafları ne de üçüncü kişiler iptal davası açabilir. Sözleşmeye karşı, sözleşmenin tarafları ancak "tam yargı davası" açabilir.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.186:

> Sonuç olarak, bir idarî sözleşmeye karşı ne bir özel kişi, ne de idarî sözleşmenin taraflarından birisi iptal davası açamaz. İdarî sözleşmelere karşı aşağıda ayrıca göreceğimiz gibi, sadece bu sözleşmenin tarafları bir "tam yargı davası" çeşidi olan "sözleşme davası" açabilir.

İyi niyetli bir okuyucu, idarî sözleşmelere karşı iptal davası açılamayacağı bilgisinin idare hukukunda umumileşmiş bir bilgi olduğunu ve bu bilgi için Ramazan Çağlayan'ın bana atıf yapmasına gerek olmadığını düşünebilir. Doğrudur. Bu bilgi umumileşmiş bir bilgi olabilir. Ama benim iddiam, Ramazan Çağlayan'ın bu bilgiyi bana atıf yapmadan alamayacağı değil, bu bilgiyi benim ifadelerimi kopyalayarak verdiği iddiasıdır. Bilgi umumileşmiş olsa bile, her yazar bu bilgiyi kendi özgün ifadeleriyle vermesi gerekir. Eğer bir yazar umumileşmiş bir bilgiyi kendi özgün ifadeleriyle vermeyip, bir başka yazarın ifadelerinden yararlanarak veriyor ise, o yazara atıf yapması gerekir. Yukarıdaki iki kutu okunursa, Ramazan Çağlayan'ın umumileşmiş bir bilgiyi kendi ifadeleriyle değil, benim ifadelerimi kullanarak verdiği görülür. Eğer bu böyleyse, Ramazan Çağlayan'ın bana atıf yapması gerekirdi.

Örnek 139, , İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 139'da benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim cümleyi Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Olsaydı ikinci basının 487'nci sayfasında olacaktı. Bu cümlenin ikinci baskıdan çıkarılmış olması benim yukarıdaki iddiamı destekler niteliktedir.

ÖRNEK 140

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.427:

b. Tam Yargı Davasına Konu Olacak Durumlar

İdarî sözleşmelerden kaynaklanan tam yargı davaları, sözleşmenin uygulanmasına ilişkin olarak çok çeşitli uyuşmazlıklar sebebiyle ortaya çıkabilir. Sözleşmede tarafların hakları ve yükümlülükleri bulunmaktadır. Bu hak ve yükümlülükler nedeniyle çıkan uyuşmazlıklar tam yargı davasına konu olabilir. İdarî sözleşmelerden kaynaklanan tam yargı davasına konu olabilecek hallere şu örnekleri verebiliriz[75].

1) İdare, borcunu tam olarak yerine getirmeyen sözleşmeciye, üstün yetkilerine dayanarak tek taraflı müeyyideler uygulayabilir. Sözleşmeci bu müeyyideleri haksız bularak, uğradığı zararın tazminini tam yargı davası ile talep edebilir. Bu müeyyideye karşı iptal davası açılamaz.

2) İdare, üstün yetkilerine dayanarak tek taraflı olarak sözleşmede değişiklik yapabilir. Sözleşmeci, bu değişikliklerin malî dengeyi bozduğunu iddia ederek, uğradığı zararların tazminini tam yargı davası ile talep edebilir.

3) Sözleşmenin feshi, iptal davası ile değil, tam yargı davası ile istenir. Zira sözleşmeye karşı iptal davası açılamaz. İdarenin tek taraflı olarak yaptığı değişiklikler, sözleşmenin devam ettirilmesini önemli derecede zorlaştırıyorsa, sözleşmeci tam yargı davası ile sözleşmenin feshini talep edebilir.

4) İdare, kamu yararının gerektirdiği hallerde sözleşmeyi tek taraflı olarak feshetme yetkisine sahiptir. Bu fesih sebebiyle uğranılan zararlar da tam yargı davası ile talep edilebilir.

5) Sözleşmenin devamını engelleyecek nitelikte bir mücbir sebep vuku bulduğunda taraflar, mücbir sebebin tespitini ve bu sebeple sözleşmenin feshini tam yargı davası ile talep edebilirler.

6) Fedüprens (*fait du prince)* durumunda, sözleşmeci tam yargı davası açarak zararının giderilmesini isteyebilir.

7) Öngörülemezlik halinde de, bu nedenle uğranılan zararın giderimi tam yargı davası ile talep edilir.

8) İmtiyaz sözleşmesinde olduğu gibi, sözleşme sonunda malların paylaşımı nedeniyle çıkan uyuşmazlığın giderimi, tam yargı davası ile talep edilir.

9) Sözleşmenin uygulanması sırasında, tarafların birbirine verdiği zararların giderimi, tam yargı davası ile talep edilir.

10) Tarafların sözleşme hükümlerine uymaması nedeniyle doğan akdî sorumluluklar için açılan davalar tam yargı davasıdır.

[75] GÖZLER, age., C.II, s.178-179.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.178-179:

Sözleşmeden Kaynaklanan Uyuşmazlık Örnekleri.- Bu tür tam yargı davaları idarî sözleşmelerin uygulanmasına ilişkin olarak çok değişik uyuşmazlıklar nedeniyle ortaya çıkabilir. Yukarıda idarî sözleşmelerin uygulanması başlığı altında sözleşmenin taraflarının karşılıklı birçok hak ve borcunun olduğunu gördük. Bu hak ve borçlar nedeniyle taraflar arasında birçok uyuşmazlık çıkması ihtimal dahilindedir. Örnekler: **(1)** İdare, borcunu tam olarak ifa etmeyen sözleşmeciye karşı tek taraflı olarak müeyyide uygulayabilir. Sözleşmeci bu müeyyidenin haksız olduğunu iddia edip, yetkili idare mahkemesinde tam yargı davası açıp müeyyide nedeniyle uğradığı zararın tazminini ister. Belirtelim ki, sözleşmecinin bu müeyyidenin iptalini isteme hakkı yoktur; çünkü, idarî sözleşmelere karşı iptal davası açılamaz. **(2)** İdare, sözleşmede tek yanlı olarak değişiklikler yapabilir. Sözleşmeci bu değişikliklerin kendi malî dengesini bozduğunu iddia edip, idare mahkemesinde tam yargı davası açarak tazminat isteyebilir. **(3)** İdarenin tek yanlı olarak yaptığı değişiklikler, belli bir sınırı aşıyorsa, sözleşmeci idare mahkemesine başvurarak "sözleşmenin feshi"ni tam yargı davası yoluyla isteyebilir. Burada özellikle belirtelim ki, buradaki fesih talebi, bir "sözleşmenin iptali" demek değildir; çünkü sözleşmeye karşı iptal davası açılamaz. Mahkeme de sözleşmenin iptaline değil, feshedilmesine karar verebilir. **(4)** İdare tek yanlı olarak sözleşmeyi feshedebilir. Sözleşmeci bu feshin haksız olduğunu iddia edip fesih nedeniyle uğradığı zararın tazmini için tam yargı davası açabilir. Sözleşmeci feshin iptalini değil, sadece haksız fesih nedeniyle tazminat isteyebilir. **(5)** Mücbir sebep durumunda idare veya sözleşmeci kişi idare mahkemesine başvurarak mücbir sebebin tespitini ve sözleşmenin feshedilmesini talep edebilirler. Bu fesih talebi de bir tam yargı davasıdır. **(6)** Fedüprens (*fait du prince*) durumunda sözleşmeci tam yargı davası açarak uğradığı zararın giderilmesini talep edebilir. **(7)** Öngörülemezlik teorisinin durumunda sözleşmeci tam yargı davası açarak idareden öngörülemezlik tazminatı isteyebilir. **(8)** İmtiyaz sözleşmesi gibi sözleşmenin sona ermesinde paylaşılacak mallar varsa, bunların paylaşılmasında ortaya çıkan uyuşmazlıklar hakkında idare mahkemesine başvurulup dava açılabilir. Bu dava da tam yargı davası niteliğindedir. **(9)** Sözleşmenin uygulanması esnasında idare ve sözleşmeci kişi birbirine çeşitli şekillerde zararlar vermiş olabilir. Bunların tazmini için açılacak davalar da tam yargı davası niteliğindedir. **(10)** İdarenin ve sözleşmeci kişinin sözleşme hükümlerine uymaması onların akdî sorumluluğunu doğurur. Bu sorumluluk nedeniyle açılacak davalar da tam yargı davası niteliğindedir. **(11)** Burada sadece akla gelen ilk örnekler sıralanmıştır. İdarî sözleşmelere ilişkin bir tam yargı davasına vücut verebilecek daha pek çok uyuşmazlık ortaya çıkabilir.

Yukarıdaki iki kutunun karşılaştırılmasından görüleceği üzere Ramazan Çağlayan bana *tek bir atıfla* benden tam bir sayfa süren *10 paragraflık bir alıntı* yapmaktadır. Böyle bir atıf yetersizdir. 10 paragraflık örnekleme tek atıfla verilemez. Ana metinde bu 10 paragraflık örneklemenin benim tarafımdan yapıldığı hususunun açıkça belirtilmesi gerekirdi. Oysa Ramazan Çağlayan "tam yargı davasına konu olabilecek hallere şu örnekleri *verebiliriz*" diyerek sanki bu hâlleri kendisi bulmuş gibi bir izlenim yaratmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın yaptığı şey, bu 10 hâli benden aktarmaktan ibarettir. Bu 10 hâl, benim ürünümdür. Ramazan Çağlayan'ın değil. Ramazan Çağlayan'ın benim emeğime daha fazla saygı duyması gerekirdi. Bu arada belirtelim ki, bir yazardan arka arkaya 10 paragraflık alıntı yapılamaz. FSEK, m.35/1, b.1 uyarınca iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması ve FSEK, m.35/1, b.3 uyarınca "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şarttır.

Örnek 140, , İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 140'ta benden alınmış olduğunu iddia ettiğim 10 paragrafı Ramazan Çağlayan, ikinci baskıda kısaltılarak tek paragraf hâline getirilmiştir (s.287, son paragraf). Ayrıca Ramazan Çağlayan, paragrafa şu cümle ile başlamaktadır:

> "GÖZLER idarî sözleşmelerden kaynaklanan tam yargı davasına konu olabilecek hallere şu örnekleri vermektedir":

Yani Ramazan Çağlayan, yukarıda dile getirdiğim eleştiriyi kabul etmiş ve metin içinde benim adımı zikretmiştir. Eğer Ramazan Çağlayan aynı şeyi birinci baskıda da yapmış olsaydı bu eleştiri kitabı olmayacaktı.

ÖRNEK 141

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.429-555:

Yukarıda Ramazan Çağlayan'ın kitabının çeşitli yerlerinden alınmış çeşitli paragraflarla Ramazan Çağlayan'ın benden pek çok alıntı yaptığını bu alıntıların bir kısmının kaynağını hiç belirtmediğini, bir kısmının ise aldatıcı bir şekilde belirttiğini göstermeye çalıştım. Ama Ramazan Çağlayan'ın kitabının benim kitabımdan alınmış olan en yoğun kısmı, belki bu kısmın tamamına yakını Ramazan Çağlayan'ın kitabının 429 ilâ 555'nci sayfaları arasında yer alan "*Tam Yargı Davasında Sorumluluk Esasları*" başlıklı 176 sayfalık kısımdır. Bu kısım gerek plân, gerek içerik, gerekse bu planda verilen örnek olaylar, örnek yargı kararları itibarıyla benden alınmadır.

Şimdi bu iddiamı adım adım ispatlamaya çalışacağım:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 429 ilâ 555'nci sayfaları arasında yer alan "*Tam Yargı Davasında Sorumluluk Esasları*" başlıklı 176 sayfalık kısmın *plânı* benim kitabımın ikinci cildinin 929 ilâ 1308'nci sayfaları arasında yer alan "*İdarenin Sorumluluğu*" başlıklı yirminci bölümünden alınmadır. Her iki plân aşağıda verilmiştir:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.929-1308:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.429-555:**
Bölüm 20 **İDARENİN SORUMLULUĞU**	**II. TAM YARGI DAVASINDSA SORUMLULUK ESA**
I. Genel Olarak	A. SORUMLULUK VE İDARENİN SORUMLULUĞU KAVR.
A. Sorumluluk Türleri	1. Genel Olarak Sorumluluk Kavramı
1. Siyasî Sorumluluk	2. İdarenin Malî Sorumluluğu Kavramı
2. Cezaî Sorumluluk	3. İdarenin Sorumluluğu-İdarî Sorumluluk Ayırımı
3. Malî Sorumluluk	a. İdarenin Özel Hukuk Sorumluluğu
B. İdarenin Sorumluluğunun Tarihsel Gelişimi	b. İdarenin İdarî Sorumluluğu
1. 1873'ten Önce: Devletin Sorumsuzluğu İlkesi	4. İdarî Sorumluluğun Özerkliği
2. 1873'ten Sonra: Devletin Sorumluluğu İlkesi	5. İdarenin Sorumluluğunun Tarihî Gelişimi
3. Türkiye'de	a. Fransız Hukukundaki Gelişim
C. "İdarenin Özel Hukuk Sorumluluğu"-"İdarenin Kamu Hukuku Sorumluluğu (İdarî Sorumluluk)" Ayrımı	b. Türk Hukukundaki Gelişim
1. İdarenin Özel Hukuk Sorumluluğu	6. İdarî Sorumluluğun Hukukî Temeli
2. İdarenin Kamu Hukuku Sorumluluğu (İdarenin İdarî Sorumluluğu)	
D. İdarî Sorumluluğun Özerkliği	
II. Kusurlu Sorumluluk	B. KUSUR SORUMLULUĞU
A. Kusur Kavramı	1. Kusur Kavramı
3. Hukuka Aykırılık ve Kusur	2. Hukuka Aykırılık ve Kusur
aa) "Hukuka Aykırılık=Kusur"	a. Hukuka Aykırılık-Kusur İlişkisi
bb) "Hukuka Aykırılık=Kusur" İlkesinin İstisnaları Var mıdır?	b. Hukuka Aykırılık=Kusur İlkesinin İstisnaları
4. Kusurun İspatı	3. Kusurun İspatı
B. Ağır Kusur - Basit Kusur Ayrımı	4. Ağır Kusur-Basit Kusur Ayırımı
1. Genel Olarak	a. Tanım ve Gerekliliği
Tanım	b. Fransa'da Ağır Kusur Aranan Haller
Varlık Nedeni	c. Türk Danıştayının Ağır Kusur Anlayışı
2. Tıbbî Faaliyetler Alanında Ağır Kusur	5. Hizmet Kusuru-Kişisel Kusur Ayırımı
Basit Kusurun Yeterli Olduğu Hâller	a. Fransız Hukukunda Hizmet Kusuru-Kişisel Kusur Ayırımı
3. Acil Yardım, Kurtarma ve Yangın Söndürme Alanlarında Ağır Kusur (…)	aa. Hizmet Kusuru
Türk Danıştayının Ağır Kusur Anlayışı	bb. Kişisel Kusur
C. Fransa'da Kişisel Kusur - Hizmet Kusuru Ayrımı	b. Türk Hukukunda Hizmet Kusuru-Kişisel Kusur Ayırımı
1. Hizmet Kusuru	aa. Hizmet Kusuru
2. Kişisel Kusur (…)	bb. Kişisel Kusur
7. Rücu Davaları	6. Rücu Meselesi
D. Türkiye'de Kişisel Kusur-Hizmet Kusuru Ayırımı ve Bunun Sonuçları	a. İdarenin Kamu Görevlisine Rücu Etmesi
1. Hizmet Kusuru	b. Kamu Görevlisinin İdareye Rücu Etmesi
2. Kişisel Kusur	

III. Kusursuz Sorumluluk
A. Risk Sorumluluğu
1. Tehlikeli Şeyler
2. Tehlikeli Yöntemler
3. Tehlikeli Durumlar
4. Meslekî Riskler
Cames Kararı
Türkiye'de Meslekî Riskler
5. İdarenin Arızî İşbirlikçilerinin Uğradığı Zararlar
6. Bayındırlık Eser ve İşlerinden Üçüncü Kişilerin Uğradığı Zararlar
7. Toplantı ve Gösterilerden (Sosyal Olaylardan) Dolayı Ortaya Çıkan Zararlar
8. Terör Olaylarından Dolayı Ortaya Çıkan Zararlar İdarenin Kusursuz Sorumluluğu Dahilinde midir?
B. Kamu Külfetleri Karşısında Eşitliğin Bozulmasından Dolayı Sorumluluk
1. Bayındırlık İşlerinin Daimî Zararlarından Dolayı Sorumluluk
2. Hukuka Uygun İdarî İşlemlerden Dolayı Sorumluluk
3. Kanunlardan Dolayı Sorumluluk
4. Uluslararası Andlaşmalardan Dolayı Sorumluluk

IV. İdarenin Sorumluluğunun Şartları
A. Fiil
B. Kusur
C. Zarar
D. İlliyet Bağı
V. İdarenin Sorumluluğunun Ortadan Kaldıran veya Azaltan Haller
A. Mücbir Sebep
Tanım
Şartları
Sonuçları
B. Beklenmeyen Hâl
Tanım
Şartları
Sonuçları
C. Zarar Görenin Davranışı
D. Üçüncü Kişinin Davranışı
VI. Zararın Tazmini
A. Sorumlu Kamu Tüzel Kişisinin Belirlenmesi
B. Zararın İdareden İstenmesi ve Tazminat Davasının Açılması
C. Zararın Tazminine İlişkin İlkeler
D. Zararın ve Tazminatın Hesaplanması

C. KUSURSUZ SORUMLULUK
1. Risk İlkesi Gereğince Sorumluluk
a. Tehlikeli Şeylerin Kullanımı
b. Tehlikeli Yöntemler
c. Tehlikeli Durumlar
d. Meslekî Riskler
aa. Fransız Hukukundaki Uygulamalar
bb. Türk Hukukunda Meslekî Risk Uygulaması
e. Kamu Hizmetinin Geçici Görevlilerinin Uğradığı Zararl
f. Sosyal Olaylar ve Sosyal Risk Yaklaşımı
aa. Fransız Hukukunda Durum
bb. Türk Hukukunda Durum
g. Terör Olayları ve Sosyal Risk Yaklaşımı
aa. Fransız Hukukunda Durum
b. Türk Hukukunda Durum
2. Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik İlkesi Gereğince So
a. Bayındırlık Faaliyetlerinin Daimî Zararlarından Sorumlı
aa. Fransız Hukukunda Durum
bb. Türk Hukukunda Durum
b. Hukuka Uygun İdarî İşlemlerden Sorumluluk
aa. Fransız Hukukunda Durum
bb. Türk Hukukunda Durum
3. Özellik Arzeden Bazı Sorumluluk Halleri
a. Yasama Faaliyetinden Dolayı Sorumluluk
aa. Fransız Hukukunda Durum
bb. Türk Hukukunda Durum
b. Uluslararası Sözleşmelerden Dolayı Sorumluluk
aa. Fransız Hukukunda Durum
bb. Türk Hukukunda Durum
c. Yargısal Faaliyetlerden Doğan Sorumluluk
aa. Fransız Hukukunda Durum
bb. Türk Hukukunda Durum

D. İDARENİN SORUMLULUĞUNUN ŞARTLARI
1. İdarî Davranış (Fiil)
2. Zarar
3. İlliyet Bağı

E. İDARENİN SORUMLULUĞUNU ETKİLEYEN HALLE
1. Mücbir Sebep
a. Şartları
b. Sonuçları
2. Beklenilmeyen Hâl
a. Şartları
b. Sonuçları
3. Zarar Görenin Davranışı
a. Şartları
b. Sonuçları
4. Üçüncü Kişinin Davranışı
a. Şartları
b. Sonuçları

F. ZARARIN TAZMİNİ
1. Sorumlu İdarenin Tespiti
2. Zararın Tazminine İlişkin İlkeler
3. Zarar Miktarının Tespitinde İlkeler

Yukarıdaki plânlar her iki kitabın içindekiler kısımlarından alınmıştır. Başlıklar arasında gerek sıralama, gerekse başlıkta kullanılan ifadeler bakımından büyük bir benzerlik olduğu görülecektir. Ramazan Çağlayan, kitabının dörtte birini oluşturan bir kısmı olduğu gibi benim planımı alarak oluşturmuştur. Bu şekilde bir plânın iktibas edilmesi mümkün değildir. İktibas dediğiniz şey, FSEK, m.35/1, b.1'e göre bir eserin bazı cümle veya fıkralarının bir başka esere alınmasından ibarettir. Diğer yandan iktibas, FSEK, m.35/1, b.3'e göre içerik oluşturmak için değil, içeriği aydınlatmak veya desteklemek için yapılır.

Burada ayrıca belirtelim ki, yukarıdaki plânda görünmeyen daha alt düzey alt başlıklar da benim kitabımdan alınmıştır. Bunun örneklerini aşağıda yeri geldikçe göstereceğim.

Plân Konusunda Bir Açıklama:

İyi niyetli okuyucular, yukarıdaki planlardaki başlıklar arasında benzerliğin olmasının normal olduğunu düşünebilirler. Gerçekten de, hukukun diğer disiplinlerinde olduğu gibi, idare hukukunda pek çok konuda değişik yazarların kullandığı başlıklar arasında benzerlikler vardır. Belli bir konuda değişik yazarlardan başlıklar alınarak, bazı konularda farklı yazarların benzer başlıklar attıkları gösterilebilir. Ancak iki yazarda bulunan bazı başlıkların benzer olması, bu iki yazarın plânının aynı olduğu anlamına gelmez. Çünkü, bir "plân", çeşitli başlıkların rastgele alt alta sıralanması değil, belirli bir mantığa göre büyükten küçüğe doğru inen, derece derece dallanan bir başlık sıralamasıdır. Plânda düzeyler bulunur. Başlıklar bu düzeylere göre verilir. Örneğin benim plânımda düzeyler şöyledir:

Bölüm
Roma Rakamı Başlıklar (I)
Büyük Harfli Başlıklar (A)
Arap Rakamlı Başlıklar (1)
Küçük Harfli Başlıklar (a)

Plân karşılaştırması yapılırken düzeyler arasında da karşılaştırma yapılmalıdır. Düzeyler arasında da karşılaştırma yapılırsa, Ramazan Çağlayan'ın plânının benim plânımdan alınma olduğu görülür. Düzey karşılaştırması yapılırsa, benim ve Ramazan Çağlayan'ın plânları arasındaki benzerlik oranında başka iki yazarın palanları arasında benzerlik yoktur.

Örnek 141, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benden aldığını iddia ettiğim plânı, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında çok büyük ölçüde değiştirmiş ve çok büyük ölçüde kısaltmıştır. Birinci baskıda 85 alt başlık tutan plân, ikinci baskıda 35 alt başlık tutmaktadır.

Ramazan Çağlayan birinci baskıdaki plânı ikinci baskıda değiştirmesi ve özellikle kısaltması, birinci baskıdaki plânın benim kitabımdan alındığı yolundaki iddiamı doğrular niteliktedir.

Ramazan Çağlayan birinci baskısındaki plânın nasıl benim kitabımdan alınmış olduğunu ve ikinci baskıdaki plânın ise nasıl farklılaştırıldığını aşağıdaki örneklerle gözler önüne sermek isterim: Bir örnek:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, İçindekiler, s.XXXIX-XL:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku,* Birinci Baskı, İçindekiler, s.XXV:**
II. Kusurlu Sorumluluk A. Kusur Kavramı (…) 3. Hukuka Aykırılık ve Kusur aa) "Hukuka Aykırılık=Kusur" bb) "Hukuka Aykırılık=Kusur" İlkesinin İstisnaları Var mıdır? 4. Kusurun İspatı B. Ağır Kusur - Basit Kusur Ayrımı 1. Genel Olarak Tanım Varlık Nedeni 2. Tıbbî Faaliyetler Alanında Ağır Kusur 3. Acil Yardım, Kurtarma ve Yangın Söndürme Alanlarında Ağır Kusur (…) Türk Danıştayının Ağır Kusur Anlayışı C. Fransa'da Kişisel Kusur - Hizmet Kusuru Ayrımı 1. Hizmet Kusuru 2. Kişisel Kusur (…) 7. Rücu Davaları D. Türkiye'de Kişisel Kusur-Hizmet Kusuru Ayırımı ve Bunun Sonuçları 1. Hizmet Kusuru 2. Kişisel Kusur	B. KUSUR SORUMLULUĞU 1. Kusur Kavramı 2. Hukuka Aykırılık ve Kusur a. Hukuka Aykırılık-Kusur İlişkisi b. Hukuka Aykırılık=Kusur İlkesinin İstisnaları 3. Kusurun İspatı 4. Ağır Kusur-Basit Kusur Ayırımı a. Tanım ve Gerekliliği b. Fransa'da Ağır Kusur Aranan Haller c. Türk Danıştayının Ağır Kusur Anlayışı 5. Hizmet Kusuru-Kişisel Kusur Ayırımı a. Fransız Hukukunda Hizmet Kusuru-Kişisel Kusur Ayırı aa. Hizmet Kusuru bb. Kişisel Kusur b. Türk Hukukunda Hizmet Kusuru-Kişisel Kusur Ayırımı aa. Hizmet Kusuru bb. Kişisel Kusur 6. Rücu Meselesi a. İdarenin Kamu Görevlisine Rücu Etmesi b. Kamu Görevlisinin İdareye Rücu Etmesi

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki plânı benim plânımdan alınmadır. Bu benzerlik daha ilk bakışta görülmektedir. Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında kusur sorumluluğu konusundaki plânını aşağıda görüldüğü gibi **iki başlığa indirmiştir**:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* İKİNCİ BASKI, İçindekiler, s.26.
1. Kusur Sorumluluğu 496
   a. İdare Hukukunda Kusur Kavramı 496
   b. Hizmet Kusuru-Kişisel Kusur Ayırımı 506

"İçindekiler" kısmında plân kısalmasına diğer bir dramatik örnek "kusursuz sorumluluk" konusunda verilebilir:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.XLI-XLII:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, BİRİNCİ BASKI, XXVI:**
III. Kusursuz Sorumluluk	C. KUSURSUZ SORUMLULUK.....
A. Risk Sorumluluğu	1. Risk İlkesi Gereğince Sorumluluk .....
1. Tehlikeli Şeyler	a. Tehlikeli Şeylerin Kullanımı.....
2. Tehlikeli Yöntemler	b. Tehlikeli Yöntemler.....
3. Tehlikeli Durumlar.....	c. Tehlikeli Durumlar .....
4. Meslekî Riskler	d. Meslekî Riskler .....
Cames Kararı.....	aa. Fransız Hukukundaki Uygulamalar .....
Türkiye'de Meslekî Riskler	bb. Türk Hukukunda Meslekî Rısk Uygulaması.....
5. İdarenin Arızî İşbirlikçilerinin	e. Kamu Hizmetinin Geçici Görevlilerinin Uğradığı Zararlar.....
Uğradığı Zararlar.....	f. Sosyal Olaylar ve Sosyal Risk Yaklaşımı.....
6. Bayındırlık Eser ve İşlerinden Üçüncü	aa. Fransız Hukukunda Durum.....
Kişilerin Uğradığı Zararlar	bb. Türk Hukukunda Durum.....
7. Toplantı ve Gösterilerden (Sosyal	g. Terör Olayları ve Sosyal Risk Yaklaşımı .....
Olaylardan) Dolayı Ortaya Çıkan	aa. Fransız Hukukunda Durum.....
Zararlar.....	b. Türk Hukukunda Durum .....
8. Terör Olaylarından Dolayı Ortaya	2. Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik İlkesi Gereğince Sorumluluk
Çıkan Zararlar İdarenin Kusursuz	a. Bayındırlık Faaliyetlerinin Daimî Zararlarından Sorumluluk.....
Sorumluluğu Dahilinde midir?	aa. Fransız Hukukunda Durum.....
B. Kamu Külfetleri Karşısında Eşitliğin	bb. Türk Hukukunda Durum.....
Bozulmasından Dolayı Sorumluluk.....	b. Hukuka Uygun İdarî İşlemlerden Sorumluluk.....
1. Bayındırlık İşlerinin Daimî	aa. Fransız Hukukunda Durum.....
Zararlarından Dolayı Sorumluluk.....	bb. Türk Hukukunda Durum .....
2. Hukuka Uygun İdarî İşlemlerden	3. Özellik Arzeden Bazı Sorumluluk Halleri .....
Dolayı Sorumluluk	a. Yasama Faaliyetinden Dolayı Sorumluluk.....
3. Kanunlardan Dolayı Sorumluluk.....	aa. Fransız Hukukunda Durum.....
4. Uluslararası Andlaşmalardan Dolayı	bb. Türk Hukukunda Durum.....
Sorumluluk.....	b. Uluslararası Sözleşmelerden Dolayı Sorumluluk.....
	aa. Fransız Hukukunda Durum.....
	bb. Türk Hukukunda Durum.....

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın kusursuz sorumluluk plânı benim plânımdan alınmıştır. Bu iddiam yukarıda görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın ve benim kitaplarımın içindekiler kısımlarının yan yana konulması ile kolayca ispatlanabilmektedir. Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısındaki "İçindekiler" kısmındaki "Kusursuz Sorumluluk" başlığı altındaki plân şu hâle getirmiştir:

2. Kusursuz Sorumluluk 513
   a. Risk İlkesi Gereğince Sorumluluk 517
   b. Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik İlkesi Gereğince Sorumluluk 530

Kitabın ikinci baskısında plânın bu kadar yüksek oranda değişmesi, birinci baskıdaki planda problem olduğunun Ramazan Çağlayan tarafından kabul edildiğini gösterir.

Burada şunu da belirtelim: Ben Ramazan Çağlayan'ın kitabının 429 ilâ 555'inci sayfaları arasında yer alan "*Tam Yargı Davasında Sorumluluk Esasları*" başlıklı 176 sayfalık kısmın sadece plânının değil, içeriğinin de benim kitabımın ikinci cildinin 929 ilâ 1308'nci sayfaları arasında yer alan "*İdarenin Sorumluluğu*" başlıklı yirminci bölümünden alınma olduğunu iddia ediyorum. Bu iddiamı aşağıda örnekleriyle kanıtlayacağım.

Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında bu iddiamı destekler nitelikte pek çok değişiklik yapmış ve benden alındığı apaçık olan paragrafları ikinci baskıdan çıkarmıştır. Neticede birinci baskıda (s.429-556) toplam **667 paragraf** olan "*Tam Yargı Davasında Sorumluluk Esasları*" başlıklı kısım, ikinci baskıda (s.488-582) toplam **362 paragrafa** düşmüştür. Yani toplamda 305 paragraf kısalmıştır. Bunlar pek muhtemelen benden usulsüz olarak alınmış paragraflardır. Ramazan Çağlayan, bu paragraflarda problem olduğunu kabul etmiştir ki, bunları ikinci baskıdan çıkarmıştır.

Ramazan Çağlayan ikinci baskıda gerek plâna, gerek içeriğe ilişkin yaptığı bu değişiklikler benim iddiamı kanıtlar niteliktedir.

ÖRNEK 142

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.429:

> [82] Siyasî sorumluluk (*responsabilité politique*), siyasi yöneticilerin "*egemen*"e karşı sorumluluğunu ifade etmektedir . Demokratik sistemlerde egemenlik halka aittir. Siyasi sorumluluk, halka karşı olan sorumluluktur. Ancak gümüz temsili demokrasilerinde halk bu egemenliğini, temsilcileri yani parlamento aracılığıyla kullanmaktadır. İşte hükümetin, parlamentoya karşı sorumluluğuna, siyasi sorumluluk adı verilmektedirDİDİER Mauss, "Responsabilité", Olivier Duhamel/Yves Mény, Dictionnaire Constutionnel, Paris 1992, s.926; DARCY Gilles, La Responsabilité de l'Administration, Dalloz-Paris, 1996, s.9.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.930:

> "Siyasî sorumluluk (*responsabilité politique*), idarecilerin "egemen"e karşı olan sorumluluğudur[1]. Bir demokraside, egemenlik halka aittir ve siyasî sorumluluk da halka veya onun temsilcilerine karşıdır. Parlâmenter hükûmet sistemlerinde, idarenin başı durumunda bulunan bakanlar ve başbakan, halkın temsilcisi olan parlâmentoya karşı sorumludur.
>
> 1. Didier Mauss, "Responsabilité", *in* Olivier Duhamel ve Yves Mény, *Dictionnaire constitutionnel,* Paris, P.U.F., 1992, s.926.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki paragrafı, özellikle "*Siyasi sorumluluk (responsabilité politique)', siyasi yöneticilerin 'egemen'e karşı olan sorumluluğunu ifade etmektedir"* cümlesi benim kitabımın ikinci

cildinin 930'uncu sayfasında yer alan "'*Siyasî sorumluluk (responsabilité politique)', idarecilerin 'egemen'e karşı olan sorumluluğudur*" şeklindeki cümlemden alınmadır. Ben bu cümlenin kaynağı olarak aynı sayfada 1 nolu dipnotta şu atıfı yapmışım:

> 1. Didier Mauss, "Responsabilité", *in* Olivier Duhamel ve Yves Mény, *Dictionnaire constitutionnel,* Paris, P.U.F., 1992, s.926.

Ramazan Çağlayan benden aldığı cümlenin kaynağı olarak şu atıfı yapmaktadır:

> DİDİER Mauss, "Responsabilité", Olivier Duhamel/Yves Mény, Dictionnaire Constutionnel, Paris 1992, s.926;

Ramazan Çağlayan gerçekte "*Siyasi sorumluluk (responsabilité politique)', siyasi yöneticilerin 'egemen'e karşı olan sorumluluğunu ifade etmektedir*" cümlesini Dider Maus'tan değil, benim kitabımdan almaktadır. Eğer Ramazan Çağlayan, bu cümleyi benden değil, Didier Maus'tan aldığını iddia ediyorsa şu iki soruya cevap vermesi gerekir:

1. *Dictionnaire constitutionnel*'in Dider Maus'un tarafından yazılmış söz konusu "*responsabilité*" maddesinde "*siyasi sorumluluk, siyasi yöneticilerin 'egemen'e karşı olan sorumluluğudur*" şeklinde bir cümle geçmemektedir. Söz konusu maddede

> "*la responsabilité politique des gouvernants devant le souverain (ou ses représentants) constitue l'un des acquis majeurs du constitutionnalisme moderne* [bu cümlenin Türkçesi şudur: Egemen (veya onun temsilcileri) karşısında veya idarecilerin siyasi sorumluluğu çağdaş anayasacılığın büyük kazanımlarından birisini oluşturur]"

cümlesi vardır. Bu cümleye dayanarak ben "*siyasî sorumluluk, idarecilerin 'egemen'e karşı olan sorumluluğudur*" şeklinde bir tanım yaptım. Böyle bir tanımı Didier Maus yapmış değildir. Bu tanımı ben yaptım. Bu tanım benim özgün tanımımdır. Ama tanımımdaki kullandığım unsurları Didier Maus'tan okuduğum için Didier Maus'a atıf yaptım. Ramazan Çağlayan, yukarıdaki cümleyi benden değil, Didier Maus'tan aldığını iddia ediyorsa, bu cümlenin Dider Maus'un yazdığı ansiklopedi maddesindeki karşılığı olan Fransızca cümleyi bize göstermesi gerekir.

2. İlginçtir ki, ben Didier Maus'a atıf yaparken bir yanlışlık sonucu adını iki s ile, yani "Mauss" şeklinde yazmışım. Doğrusu haliyle "Maus"tur. **Maalesef bu talihsiz yanlışlık aynen Ramazan Çağlayan'da da vardır.** Nasıl oluyor da Ramazan Çağlayan ve ben aynı yazım hatasını yapabiliyoruz? Gerçekten Ramazan Çağlayan beni değil, Maus'u okumuş olsaydı, onun adını doğru bir şekilde yazmış olması gerekmez miy-

di? İki yazarda da aynı maddî hatanın bulunması, ikinci yazarın birinci yazardan alıntı yaptığının tartışmasız kanıtıdır.

İyi niyetli bir okuyucuya acımasız ve insafsız bir iddia olarak görünse bile ben Ramazan Çağlayan'ın hayatında Didier Maus'un yazdığı bu ansiklopedi maddesini görmediğini iddia ediyorum. Hatta Ramazan Çağlayan'ın atıf yaptığı *Dictionnaire constitutionnel*'i fiziken gördüğünden dahi şüpheliyim.

Bunlar göstermektedir ki, Ramazan Çağlayan, alıntıyı benden yapmakta, ama bana değil, gerçekte fiziken görmediği bir yazıya atıf yapmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın bu tavrı çifte bir usulsüzlük oluşturur. Hem yazdığı cümle, hem de bu cümleyle ilgili olarak yaptığı atıf benden alınmadır.

Bu arada not edelim ki, Ramazan Çağlayan, Didier Maus'a atıf yaparken normalde soy isimleri büyük harfle yazarken burada yazarın ön ismini büyük harfle yazmıştır. Keza aynı atıfta Ramazan Çağlayan *constitutionnel* kelimesini de yine yanlış yazmıştır.

Örnek 142, , İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 142'de benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim cümleleri Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Olsaydı ikinci basının 489'uncu sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu cümleleri ikinci baskıdan çıkarılmış olması benim yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* Kitabı Hakkında Bir Not

Bu arada belirteyim ki, yukarıdaki alıntı ve aşağıda örneklerde verilen daha pek çok alıntı, Ramazan Çağlayan'ın burada eleştirdiğimiz kitabından dört yıl önce yayınlanan ve doçentlik çalışması olduğunu tahmin ettiğimiz *Tarihsel, Teorik ve Pratik Yönleriyle İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* (Ankara, Asil, 2007) isimli kitabında da aynen vardır. Bu kitabın 9'uncu sayfasının ilgili kısmı aynen şöyledir:

> "Siyasi sorumluluk (*responsabilité politique*)", siyasi yöneticilerin *"egemen"*e karşı olan sorumluluğunu ifade etmektedir[28].
>
> [28] Didier Mauss, "Responsabilité", in Olivier Duhamel/Yves Mény, "Responsabilité", Dictionnaire constutionnel, Paris 1992, s.926.

Dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın yaptığı problemli alıntılar konusunda, kitabının ikinci baskısının önsözünde mazeret olarak gösterdiği "teknik sebepler", "acelecilik", "yoğun çalışma ortamı", "ders kitabı

yazmanın zorluğu" gibi sebepler burada geçerli olamaz. Bir doçentlik çalışmasında ne acele, ne yoğun çalışma ortamı, ne ders kitabı mazereti olur. Üstelik, Ramazan Çağlayan, aynı usûlsüz alıntıyı dört yıl arayla yaptığına göre, ortada bir "acele"nin de olması söz konusu olamaz. Ramazan Çağlayan, 2007'de doçentlik çalışmasında yaptığı usûlsüz alıntıyı, 2011 yılında tekrarlayabilmektedir. Bu husus, usûlsüz alıntıların kaynağının teknik sebep, acelecilik, zaman darlığı vs. değil, Ramazan Çağlayan'ın bilinçli tutumundan kaynaklandığını gösterir. Zaten bir başkasının eserinden kaynak göstererek alıntı yapmak ve bu alıntıya bir başka yazarı kaynak olarak göstermek, bilinçli olmadan yapılabilecek bir şey değildir. İhmal ve dikkatsizlik sonucu belki kaynak göstermek unutulabilir; ama unutulan kaynak yerine aldatıcı bir kaynak nasıl olup da ihmal ve dikkatsizlik sonucu gösterilebilir?

ÖRNEK 143

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.429-555:

> Bu açıklamalardan sonra idarî sorumluluğu şöyle tanımlayabiliriz. "İdarî sorumluluk (*responsabilité administrative*), idarenin bir kişiye verdiği zararın, idarenin malvarlığından bazı değerlerin zarar gören kişinin malvarlığına cebrî olarak aktarılmasıyla tazmin edilmesi" demektir[93].
>
> [93] GÖZLER, C.II, s.935.

Ramazan Çağlayan'ın dipnotta da gösterdiği gibi idarî sorumluluğun tanımını olduğu gibi noktası virgülüne benden almaktadır. Zaten benden aldığı kısmı da tırnak içinde vererek doğrudan alıntı kuralına uymaktadır. Ama hâlâ Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki paragrafında eleştirilecek bir husus vardır. Ana metinde Ramazan Çağlayan, "idarî sorumluluğu şöyle *tanımlayabiliriz*" diyor. Yani sanki bu tanımı kendisi yapmış gibi bir izlenim uyandırıyor. Oysa tanım benim tanımım. Dolayısıyla "idarî sorumluluğu şöyle *tanımlayabiliriz*" değil, "idarî sorumluluk Kemal Gözler tarafından şöyle *tanımlanmıştır*" demesi gerekirdi.

Örnek 143, , İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 143'te konu teşkil eden paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Olsaydı ikinci basının 490'ncı sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın yaptığı bu değişiklik benim yukarıdaki iddiamı doğrular niteliktedir.

ÖRNEK 144

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.431:

> İdare, hem kamu hukuku alanında hem de özel hukuk alanında faaliyet yürütmektedir. Bu bakımdan "idarenin sorumluluğu (*responsabilité de l'administration)"* kavramı, "idarî sorumluluk (*responsabilité administrative)"* kavramından daha geniş bir anlam içermektedir. İdarenin sorumluğu denildi-

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.942:

> "İdarenin sorumluluğu (*responsabilité de l'administration*)" terimi "idarî sorumluluk (*responsabilité administrative*)" teriminden daha geniştir. İdarenin sorumluluğu terimi, idarenin "idarî sorumluluğu (*responsabilité administrative*)"nu içerdiği gibi, "idarenin medenî sorumluluğu (*responsabilité civile de l'administration*)"nu da içerir.

Görüldüğü gibi alıntı benden, ama bana atıf yok. Ortada kaynak göstermeksizin yapılmış bir iktibas bulunmaktadır.

Burada iyi niyetli bir okuyucu Ramazan Çağlayan'ın paragrafı ile benim paragrafım arasında sadece bir benzerlik bulunduğunu düşünebilir. Ben bu benzerliğin çok yüksek oranda olduğunu ve rastlantı sonucu bu orada bir benzerlik olamayacağını düşünüyorum. Kaldı ki, bir cümlenin "alıntı" olması için, bir yazardan diğer yazar tarafından noktası virgülüne, kelime kelime aktarılması gerekli değildir. Diğer bir ifadeyle, bir cümlenin diğer cümleden alınmış olduğunu söyleyebilmek için, bu iki cümle arasında "aynılık bulunması şartı" diye bir şart yoktur. Zira, bir alıntı aynen yapılabileceği gibi, *mealen*, yani yazarın kendi cümleleriyle de yapılabilir. "Mealen alıntı" da bir "alıntı"dır ve bu alıntının da kaynağının gösterilmesi gerekir.

Örnek 144, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 144'te kaynağı gösterilmeden benden alındığını iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Olsaydı ikinci basının 490 veya 491'inci sayfasında olacaktı. Bu paragraf ikinci baskıdan çıkarılmış olması benim yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 145

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.431:

> Bu iki tür sorumluluğun hukukî rejimi birbirinden farklıdır. İdarenin özel hukuk sorumluluğuna, özel hukuktaki sorumluluk ilkeleri; idarî sorumluluğuna, kamu hukuku (idare hukuku) hükümleri uygulanır. Buna bağlı olarak bu iki tür sorumluluğun tabi olacağı yargı düzenleri de farklı olacaktır. Özel hukuk sorumluluğunda görevli yargı düzeni adlî mahkemeler, idarî sorumlulukta ise idarî yargı düzenindeki idare mahkemeleri görevli olacaktır.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.942:

> Ancak bu iki tür sorumluluk arasında ayrım yapmak ve bunları birbirine karıştırmamak gerekir. Çünkü, bir kere, bunların hukukî rejimleri farklıdır. İdarenin özel hukuk sorumluluğuna özel hukuk kuralları, yani Borçlar Kanununun hükümleri uygulanır. Oysa idarenin idarî sorumluluğuna kamu hukuku kuralları uygulanır. İkinci olarak, bu iki tür sorumluluğun tâbi olduğu yargı düzenleri de farklıdır. İdarenin özel hukuk sorumluluğundan kaynaklanan uyuşmazlıklara adlî yargıda bakılır; oysa idarenin idarî sorumluluğu alanındaki uyuşmazlıklar idarî yargıda karara bağlanır.

Görüldüğü gibi alıntı benden, ama bana atıf yok.

Örnek 145, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 145'te kaynağı gösterilmeden benden alındığını iddia ettiğim paragrafı kısaltarak tekrar kaleme almış ve benden alınmış cümlenin sonunda bana açıkça dipnotta atıf yapmıştır (İkinci Baskı, s.490, dipnot 90). Eğer Ramazan Çağlayan aynı şeyi birinci baskıda yapmış olsaydı bu eleştiri kitabı yazılmayacaktı.

ÖRNEK 146

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.432:

> ***b. İdarenin İdarî Sorumluluğu***
>
> "İdarî sorumluluk (*responsabilité admisitrative*)", idarenin kamu hukukuna tâbi faaliyetlerinden kaynaklanan zararlardan hukukî (malî) sorumluluğudur. İdarenin bu tür sorumluluğunda, idarenin kişilere verdiği zararlar, kamu hukuku (idare hukuku) hükümlerine göre tazmin edilir. Burada idarî sorumluluğun doğabilmesi için zararın, idarenin kamu hukukuna tabi faaliyetlerinden kaynaklanması gerekir[105]. İdarenin kamu gücü ayrıcalıklarına dayanarak yürüttüğü faaliyetler, kamu hukukuna tabi faaliyetlerdir[106]. İşte bu tür faaliyetlerden kaynaklanan zararlar, idarenin idarî sorumluluğuna yol açar.
>
> [105] GÖZLER, age., C.II, s.952.
>
> [106] Kamu gücü ayrıcalıkları hakkında bkz. GÖZLER, age., C.I, s.67-72.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.952:

> **2. İdarenin Kamu Hukuku Sorumluluğu (İdarenin İdarî Sorumluluğu)**
>
> İdarenin ikinci tür sorumluluğu, "kamu hukuku sorumluluğu"dur. İdarenin kamu hukuku sorumluluğuna kısaca "idarî sorumluluk (*responsabilité administrative*)" da denir. İdarenin idarî sorumluluğu, idarenin kamu hukuku esaslarına tâbi olan ve uyuşmazlıkları idarî yargıda çözümlenen malî sorumluluğudur. Yani bu tür sorumluluk hâlinde, idarenin kişilere verdiği zararlar, özel hukuk hükümlerine göre değil, kamu hukuku kurallarına göre tazmin edilir. Bu konudaki tazminat davaları da adlî yargıda değil, idarî yargıda karara bağlanır. İdarenin idarî sorumluluğuna hükmedilebilmesi için, idarenin verdiği zararın, idarenin kamu hukukuna tâbi bir faaliyeti sonucunda ortaya çıkması gerekir. Yukarıda "idare hukukunun uygulama alanı" konusunu incelediğimiz ikinci bölümde gördüğümüz gibi (c.I, s.67-72), idarenin kamu gücü ayrıcalıklarıyla donatılmış faaliyetleri, idare hukukunun uygulama alanına girer; bunlar idare hukukuna tâbidirler. Dolayısıyla bu faaliyetler sonucunda zarara uğrayan kişilerin zararlarını idare, idare hukuku esaslarına göre tazmin edecektir. Bu konuda açılacak tazminat davalarına da idarî yargıda bakılacaktır. Biz bu bölümün bundan sonra kalan bütün kısmında işte bu idarenin idarî sorumluluğunu göreceğiz.

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki paragrafında bana iki adet atıf vardır. Dolayısıyla bu paragrafın bir kaynağı gösterilmemiş bir alıntı olduğunu söylemek güçtür. Yukarıdaki paragrafı örnek olarak aldım; çünkü, bu paragraf Ramazan Çağlayan'ın alıntı usûlündeki problemi ortaya koymak bakımından anlamlıdır. Ramazan Çağlayan'ın usûlsüz alıntılar dışında asıl meselesi şudur: Paragrafları orijinallikten mahrumdur. Aslında kendi düşünüp, kendisi bir paragraf oluşturmamaktadır. Kendisinin kurduğu bir sistem yoktur. Kendisine has bir yöntem izlememektedir. Paragraflarda kendine has bir akıl yürütme yoktur. Benim argümanlarım aktarılmaktadır. Üstelik bu aktarma kaynağı gösterilsin ya da gösterilmesin şu ya da bu şekilde benim cümlelerimle yapılmaktadır. Yukarıdaki paragraf bu açıdan ilginçtir. Ramazan Çağlayan'ın nasıl beni takip ettiğini göstermektedir. Ben yukarıdaki kutuda görüldüğü gibi kamu gücü ayrıcalıkları hakkında *"ikinci bölümde gördüğümüz gibi (c.I, s.67-72)"* şeklinde kitap içi gönderme yapmışım, Ramazan Çağlayan da aynı göndermeyi 105 nolu dipnotunda "Kamu gücü ayrıcalıkları hakkında bkz. GÖZLER, age., C.I, s.67-72" şeklinde yapmaktadır.

Ramazan Çağlayan, bu dipnotu düşmesinin sebebi, kendi düşüncesi değil, benim yukarıda kutuda görüldüğü gibi kendi kitabımın içinde atıf yapmamdır. Aslında Ramazan Çağlayan'ın 196 nolu dipnotunun kendisi dahi alıntıdır. Çünkü bu dipnot, Ramazan Çağlayan fikrinin ürünü de-

ğildir. Eğer ben kamu gücü ayrıcalıkları için kendi kitabımın birinci cildine gönderme yapmasaydım Ramazan Çağlayan da gönderme yapmayacaktı.

Örnek 146, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 146'ya örnek teşkil eden paragrafı Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısında kısaltarak tekrar kaleme almıştır (s.490, son paragraf). Bu paragrafın ikinci baskıdaki hâli, birinci baskıdaki hâline göre, benim paragrafıma daha az benzer niteliktedir. Buna rağmen Ramazan Çağlayan söz konusu paragrafta bana tam üç adet atıfta bulunmuştur (s.490-491, dipnot 91-93). Ramazan Çağlayan'ın söz konusu paragraf kısaltarak tekrar kaleme alması kendisinin de bu paragrafta bazı problemlerin olduğunu kabul ettiğini gösterir.

ÖRNEK 147

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.432:

> İdarenin sözleşmeden doğan sorumluluğu, idare hukuku eserlerinde, "idarî sorumluluk" bahsinde değil, "idarî sözleşmeler" bahsinde incelenmektedir[108].
>
> [108] VEDEL Georges/DELVOLVÉ Pierre, Droit Administratif, Paris 1992, Tom.I, s.539; RİVERO Jean, Droit Administratif, Paris 1971, s.249; CHAPUS René, Droit Administratif Générale, Tom 1, 14.éd, Montchrestien 2000, s.1179.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.935:

> Akdî idarî sorumluluk veya "idarenin sözleşmeden doğan sorumluluğu", … idare hukuku literatüründe geleneksel olarak "idarî sorumluluk" başlığı altında değil, "idarî sözleşmeler" başlığı altında incelenir[41].
>
> 41. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.539; Rivero, *op. cit.,* s.249.

Alıntı benden, atıf Fransız yazarlarına. Akdî idarî sorumluluk veya "idarenin sözleşmeden doğan sorumluluğu"nun idare hukuku literatüründe geleneksel olarak idarî sorumluluk başlığı altında değil, idarî sözleşmeler başlığı altında incelendiği yolundaki gözlem, Ramazan Çağlayan'ın gözlem ve tespiti değil, benim gözlem ve tespitimdir. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın bu aktarmayı yaparken bana atıf yapması gerekirdi. Ama maalesef Ramazan Çağlayan, bana atıf yapmamakta, benim bu konuda örnek olarak gösterdiğim Fransız yazarlara atıf yapmaktadır. Bir ihtimal iyi niyetli bir okuyucu, Ramazan Çağlayan'ın bu tespiti beni okumaksızın yaptığını düşünebilir. Ancak bu doğru değildir. Çünkü bu konuda 108 nolu dipnotta örnek olarak gösterdiği üç kitaptan ikisi (Vedel ve Delvolvé ile Rivero'nun kitapları) benim 41 nolu dipnotumda

aynen ardır. Üstelik ben de, Ramazan Çağlayan da, pek çok baskı yapmış bu iki kitabın aynı baskılarına atıf yapıyoruz.

Yine iyi niyetli bir okuyucu bunun dahi bir rastlantı olduğunu düşünebilir. Bu durumda da değişen bir şey olmaz. Çünkü idarenin sözleşmeden doğan sorumluluğunun idare hukuku literatüründe geleneksel olarak idarî sorumluluk bahsinde değil, idarî sözleşmeler bahsinde incelendiği yolundaki gözlemi ilk yapan kişi, Ramazan Çağlayan değil, benim. Benim kitabım Ramazan Çağlayan kitabından 8 yıl önce yayınlanmıştır. Ramazan Çağlayan'ın yeterince araştırıp bu gözlemin kendisinden önce benim tarafından yapıldığını görmüş olması gerekirdi. Eğer yukarıda belirttiğim husus, bir rastlantı ise, Ramazan Çağlayan bu sefer usûlsüz alıntı yapmaktan dolayı değil, yeterince araştırma yapmamaktan dolayı kusurludur. Bilim âleminde bir düşünce ilk defa kimin tarafından ileri sürülmüş ise, bir gözlem ilk defa kimin tarafından yapılmış ise, o düşüncenin, o gözlemin sahibi bunu ilk yapan kişidir.

Bu arada belirtelim ki, idarenin sözleşmeden doğan sorumluluğunun idare hukuku literatüründe geleneksel olarak idarî sorumluluk bahsinde değil, idarî sözleşmeler bahsinde incelendiği yolundaki gözlemi benden alıp Fransız yazarlara atıf yapma hususu, Ramazan Çağlayan'ın aynen *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da vardır (*op. cit.*, s.23).

Yine yukarıdaki alıntıya ilişkin yönelteceğimiz diğer bir eleştiri de şudur: 108 nolu dipnotta aşağıda görüleceği gibi geçen kitapların tam künyesini vermektedir:

> [108] VEDEL Georges/DELVOLVÉ Pierre, Droit Administratif, Paris 1992, Tom.I, s.539; RİVERO Jean, Droit Administratif, Paris 1971, s.249; CHAPUS René, Droit Administratif Générale, Tom 1, 14.éd, Montchrestien 2000, s.1179.

Oysa bu dipnot kitabın 433'üncü sayfasında bulunmaktadır ve bundan önce pek çok defa bu kitaplara atıf yapılmıştır. Dolayısıyla bu dipnotta bu kaynakların tam künyesinin zikredilmesine gerek yoktur.

Yukarıda verdiğimiz kitabın 432'nci sayfasında yer alan 108 nolu dipnota ilişkin bir gözlem daha yapmak isteriz:

Ramazan Çağlayan kullandığı Fransızca kelimelerde pek çok hata vardır. Bir kere Fransızcada kitap başlıklarında sadece ilk kelimenin ilk harfi büyük yazılırken Ramazan Çağlayan, başlıkta geçen bütün kelimeleri büyük yazmaktadır. İkinci olarak Ramazan Çağlayan yazdığı "*Droit administratif générale*" terimi yanlıştır. *Droit administratif* terimi *masculin* olduğu için, buna eklenen "*générale*" *féminin* değil, *masculin,* yani "*général*" şeklinde olmalıdır. Diğer yandan Ramazan Çağlayan, "*Tome*"

yerine "*Tom*" yazmaktadır. Şüphesiz bir yazarın yazım yanlışı yapması kadar normal bir şey olamaz. Ama yukarıda s.31-34'te pek çok örnekle gösterildiği gibi Ramazan Çağlayan'ın Fransızca yazım yanlışları mazur görülemeyecek derecededir. Adeta Ramazan Çağlayan yazdığı iki Fransızca kelimeden birini yanlış yazmaktadır.

Bu 108 nolu dipnota ilişkin son bir eleştiri daha yapalım: Ama bu dipnotu bir kez daha verelim:

> [108] VEDEL Georges/DELVOLVÉ Pierre, Droit Administratif, Paris 1992, Tom.I, s.539; RİVERO Jean, Droit Administratif, Paris 1971, s.249; CHAPUS René, Droit Administratif Générale, Tom 1, 14.éd, Montchrestien 2000, s.1179.

Öncelikle belirtelim ki Ramazan Çağlayan, kitapların tam künyesini verirken, kitapların yayınevlerini değil, kitapların yayınlandığı şehri ve yayın yıllarını vermektedir. Örneğin yukarıdaki 108 nolu dipnotta ilk iki kitabın künyesinde, yayınevlerini değil, kitapların yayınlandığı şehri veriyor. Ama üçüncü kitapta kitabın yayın yerini vermeyip yayınevini veriyor. Acaba Ramazan Çağlayan "Montchrestien"i şehir mi sanıyor?

Örnek 147, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 147'de kaynağı gösterilmeden benden alındığını iddia ettiğim tespiti Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Olsaydı ikinci basının 490 veya 491'inci sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın söz konusu metni kitabının ikinci baskısından çıkarmış olması benim yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 148

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.433-434:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 433-434'üncü sayfalarında yer alan "*İdarî Sorumluluğun Özerkliği*" başlığı benim kitabımın ikinci cildinin 953 ilâ 956'ncı sayfalarında yer alan "*İdarî Sorumluluğun Özerkliği*" başlıklı kısımdan alınmıştır. Şimdi Ramazan Çağlayan'ın paragraflarını ve benim paragraflarımı alt alta iki kutu şeklinde verelim:

4. İdarî Sorumluluğun Özerkliği

Özel hukuk sorumluluğu, Roma hukukundan buyana bilinmekte ve uygulanmaktadır. Oysa idarî sorumluluk çok daha yakın bir tarihte, Fransız Uyuşmazlık Mahkemesinin 1973 tarihli *Blanco* kararıyla ortaya çıkmış ve bu tarihten sonra yargı kararları ve öğretideki teorilerle gelişmiştir. İdarî sorumluluk da, aynen özel hukuk sorumluluğunda olduğu gibi, kişilerin uğradığı zararların tazmin edilmesini konu edinmektedir. Bu iki tür sorumluluğun kuralları arasında benzerlikler de bulunmaktadır. Öte yandan, özel hukuk sorumluluk ilkelerinin, idareye de uygulandığı durumlar bulunmaktadır. Şu halde idarî sorumluluk, özel hukuk sorumluluğundan bağımsız, kendi özgü kural ve ilkeleri olan bir sorumluluk mudur? Yoksa özel hukuk sorumluluğundan türetilmiş, onun bir türünden mi ibarettir?

Bu sorunun cevabını, idarî sorumluluğun doğum tarihi de olan, Fransız Uyuşmazlık Mahkemesinin 1873 tarihli *Blanco* kararında[111] bulmaktayız. Mahkeme söz konusu kararında şöyle demektedir:

"*...Devletin kamu hizmetlerinde istihdam ettiği kişilerin fiilleriyle bireylere verilen zararlardan dolayı devlete yüklenebilecek sorumluluk, bireyler ile bireyler arasındaki ilişkiler için Medeni kanunda kabul edilmiş ilkelerle düzenlenemez. Bu sorumluluk ne genel, ne de mutlaktır. Bu sorumluluğun hizmetin gerekleri ve devletin hakları ile özel kişilerin haklarını uzlaştırma ihtiyacına göre değişen özel kuralları vardır. O halde, devletin bireylere verdiği zararlar hakkında karar vermeye sadece idarî makamlar yetkilidir...*"[112].

Bu karar, idarenin sorumluluğu yanında, bu sorumluluğun özerkliğini de ilan etmektedir. Bu karardan çıkan sonuçları şu şekilde özetleyebiliriz[113]:

1) Devlet, kamu hizmetlerinde istihdam ettiği kişilerin fiilleriyle kişilere verilen zararlardan sorumludur[114].

2) Bu sorumluluk, Medeni Kanun hükümlerine tâbi değildir. Söz konusu bu sorumluluğun kendine özgü kuralları bulunmaktadır[115].

3) Bu sorumluluk dolayısıyla açılacak davalarda görevli yargı düzeni, idare mahkemeleridir[116].

[111] Kararın metni ve incelemesi için bkz. LONG/WEİL /BRAİBANT / DELVOLVÉ/GENEVOİS, age., s.1-7; RİCCİ, Mémento, s.11; DE FORGES, age., s.275.

[112] "*Considèran que la responsabilité, qui peut incomber à l'Etat pour les dommages causés aux particuliers par la fait personnes qu'il emloie dans le service publice, ne peut être régie par les pirincipes qui sont établis dans code civile, pour les papports de particulier à particulier; que cette responsabilité n'est ni générale ni absolue; qu'elle a ses règles spéciales qui varient suivant les besoins du service et la névessit de concilier les droits de l'Etat avec les droits privé...*". LONG/WEİL/BRAİBANT/DELVOLVÉ/GENEVOİS, age., s.1-7.

[113] DE LEMOTHE, agm., s.114; GÖZLER, age., C.II, s.953.

[114] Uyuşmazlık Mahkemesinin, Devletin sorumluluğuna ilişkin bu içtihadı, Fransız Danıştayının 1903 tarihli *Terrier* ve Uyuşmazlık Mahkemesinin 1908 tarihli *Feutry* kararlarıyla, diğer kamu tüzel kişileri için de kabul edilmiştir. Bkz. RİCCİ, Mémento, s.17 ; RİVERO, age., s.254.

[115] DE FORGES, age., s.276.

[116] Daha sonra verilen kararlarda idarî sorumluluğun bağımsızlık niteliği tekrarlanmıştır. Örneğin Fransız Uyuşmazlık Mahkemesinin 1999 tarihli *Comité d'Expansion de Dordogne* kararında, *Blanco* içtihadı tekrarlanarak *"devlete ve diğer kamu tüzel kişilerine, onların idarî kamu hizmetlerine isnat edilen zararlar dolayısıyla yükletilecek sorumluluğun kamu hukuku rejimine tabi olduğuna, bu ilkeye ancak sarih kanun hükmüyle istisna getirilebileceğine"* karar verilmiştir. CHAPUS, age., s.1204.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.953-954:

D. İDARÎ SORUMLULUĞUN ÖZERKLİĞİ

Yukarıda gördüğümüz gibi malî sorumluluğun "medenî sorumluluk (*responsabilité civile*)" ve "idarî sorumluluk (*responsabilité administrative*)" olmak üzere iki çeşidi vardır. Medenî sorumluluk veya özel hukuk sorumluluğu, oldukça eski bir sorumluluktur. Bugünde geçerli olan temel ilkeleri Roma hukukunda oluşmuştur. İdarî sorumluluk ise yukarıda görüldüğü gibi genel olarak ancak Fransa'da 1 Şubat 1873 tarihli *Blanco* kararıyla[96] ortaya çıkmış ve bu tarihten sonra gelişmiştir. Dolayısıyla özel hukuk sorumluluğunun 2500 yıllık bir geçmişi, idarî sorumluluğun ise 130 yıllık bir geçmişi vardır. İdarî sorumluluk da, özel hukuk sorumluluğu gibi kişilerin uğradığı zararın tazmin edilmesini amaçlamaktadır. Bunların kuralları arasında da benzerlikler vardır. Dahası özel hukuk sorumluluğunun idareye de uygulanması mümkündür ve yukarıda gördüğümüz gibi bazı idarî eylem ve işlemler için de uygulanmaktadır. O zaman ortaya şu sorun çıkıyor: Acaba idarî sorumluluk denen sorumluluk, özel hukuk sorumluluğu karşısında bir özerkliğe sahip midir? Yoksa idarî sorumluluk, özel hukuk sorumluluğunun bir çeşidinden mi ibarettir?

Bu soruya Fransız Uyuşmazlık Mahkemesi yukarıda gördüğümüz 1 Şubat 1873 tarihli *Blanco* kararıyla idarî sorumluluğun özerkliği lehinde cevap vermiştir: Fransız Uyuşmazlık Mahkemesi şöyle demiştir:

> "Devletin kamu hizmetlerinde istihdam ettiği kişilerin fiilleriyle bireylere verilen zararlardan dolayı devlete yüklenebilecek sorumluluk, bireyler ile bireyler arasındaki ilişkiler için Medenî Kanunda kabul edilmiş ilkelerle düzenlenemez. Bu sorumluluk ne genel, ne de mutlaktır. Bu sorumluluğun hizmetin gerekleri ve devletin hakları ile özel kişilerin haklarını uzlaştırma ihtiyacına göre değişen özel kuralları vardır. O hâlde [devletin bireylere verdiği zararlar hakkında karar vermeye] sadece idarî makamlar yetkilidir" [97].

Bu kararda üç şey denmektedir: (1) Devlet kamu hizmetlerinde istihdam ettiği kişilerin fiilleriyle bireylere verilen zararlardan dolayı sorumludur. (2) Bu sorumluluk, Medenî Kanun hükümlerine tâbi değildir; bu sorumluluğun kendine özel kuralları vardır. (3) Bu sorumluluk dolayısıyla açılacak davalar idarî yargıda görülür. Denilen birinci şey, idarenin sorumluluğu ilkesinin kabul edilmesi anlamına gelmektedir. Bunu biraz yukarıda gördük. Denilen ikinci ve üçüncü şey, idarenin sorumluluğunun özel hukuk sorumluluğu olmadığı, bu sorumluluğun kendine has bir sorumluluk olduğu, açıkçası bu sorumluluğun özerk olduğu anlamına gelmektedir. İdarenin bu özel hukuka tâbi olmayan bu kendine has sorumluluğuna daha sonraları "idarî sorumluluk" denmeye başlanmıştır.

96. Tribunal des conflits, 1 Şubat 1873, *Blanco,* 1er supll. s.61 (Bu ünlü kararın metni ve incelemesi Long *et al., op. cit.,* s.1-7'de bulunmaktadır).

Yukarıda iki kutu içindeki metinler karşılaştırılırsa Ramazan Çağlayan'ın benden alıntı yaptığı görülür. Ama maalesef bana değil, Fransız yazarlara atıf vardır. Yukarıdaki metnin benden alındığı tartışmasızdır: Ramazan Çağlayan'ın *Blanco* kararından aldığı kısım noktasına virgülüne benden alınmadır: İki metni verelim:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.433-434:

Bu sorunun cevabını, idarî sorumluluğun doğum tarihi de olan, Fransız Uyuşmazlık Mahkemesinin 1873 tarihli *Blanco* kararında[111] bulmaktayız. Mahkeme söz konusu kararında şöyle demektedir:

"*...Devletin kamu hizmetlerinde istihdam ettiği kişilerin fiilleriyle bireylere verilen zararlardan dolayı devlete yüklenebilecek sorumluluk, bireyler ile bireyler arasındaki ilişkiler için Medeni kanunda kabul edilmiş ilkelerle düzenlenemez. Bu sorumluluk ne genel, ne de mutlaktır. Bu sorumluluğun hizmetin gerekleri ve devletin hakları ile özel kişilerin haklarını uzlaştırma ihtiyacına göre değişen özel kuralları vardır. O halde, devletin bireylere verdiği zararlar hakkında karar vermeye sadece idarî makamlar yetkilidir...*"[112].

[111] Kararın metni ve incelemesi için bkz. LONG/WEİL /BRAİBANT / DELVOLVÉ/GENEVOİS, age., s.1-7; RİCCİ, Mémento, s.11; DE FORGES, age., s.275.

[112] "*Considéran que la responsabilité, qui peut incomber à l'Etat pour les dommages causés aux particuliers par la fait personnes qu"il emloie dans le service publice, ne peut être régie par les pirincipes qui sont établis dans code civile, pour les papports de particulier à particulier; que cette responsabilité n'est ni générale ni absolue; qu'elle a ses règles spéciales qui varient suivant les besoins du service et la névessit de concilier les droits de l'Etat avec les droits privé...*". LONG/WEİL/BRAİBANT/DELVOLVÉ/GENEVOİS, age., s.1-7.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.953:

Bu soruya Fransız Uyuşmazlık Mahkemesi yukarıda gördüğümüz 1 Şubat 1873 tarihli *Blanco* kararıyla idarî sorumluluğun özerkliği lehinde cevap vermiştir: Fransız Uyuşmazlık Mahkemesi şöyle demiştir:

> "Devletin kamu hizmetlerinde istihdam ettiği kişilerin fiilleriyle bireylere verilen zararlardan dolayı devlete yüklenebilecek sorumluluk, bireyler ile bireyler arasındaki ilişkiler için Medenî Kanunda kabul edilmiş ilkelerle düzenlenemez. Bu sorumluluk ne genel, ne de mutlaktır. Bu sorumluluğun hizmetin gerekleri ve devletin hakları ile özel kişilerin haklarını uzlaştırma ihtiyacına göre değişen özel kuralları vardır. O hâlde [devletin bireylere verdiği zararlar hakkında karar vermeye] sadece idarî makamlar yetkilidir"[97].

97. "Considérant que la responsabilité, qui peut incomber à l'Etat pour les dommages causés aux particuliers par le fait des personnes qu'il emploie dans le service public, ne peut être régie par les principes qui sont établis dans code civil, pour les rapports de particulier à particulier; que cette responsabilité n'est ni générale, ni absolue; qu'elle a ses règles spéciales qui varient suivant les besoins du service et la nécessité de concilier les droits de l'Etat avec les droits privés" (Tribunal des conflits, 1 Şubat 1873, *Blanco,* 1er suppll. s.61, nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.1).

Yukarıdaki iki kutuyu karşılaştıralım: Birinci paragraf, birkaç kelimesi değiştirilerek benim paragrafımdan alınmıştır. İkinci paragraf ise noktası virgülüne benden alınmıştır. Yukarıda Ramazan Çağlayan'ın italikle verdiği paragraf ile benim girintili paragraf olarak verdiğim paragraf karşılaştırılabilir. Bütün kelimeler aynı. Bu paragraf, *Blanco* kararından benim yaptığım bir çeviridir. Çeviri de bir fikrî eserdir. Fikir ve Sanat Eserleri Kanunun koruması altındadır. Ramazan çağlayan *Blanco* kararının ilgili paragrafının Türkçe çevirisi benden almakta, ama çevirinin benim tarafından yapıldığını belirtmemektedir. Okuyucu bu çevirinin haliyle Ramazan Çağlayan tarafından yapıldığını sanacaktır.

Ramazan Çağlayan çeviriyi noktası virgülüne benden almakta ama bana atıf yapmamaktadır. Bu basit bir hata, gözden kaçmış bir husus değildir: Çeviri konusunda Ramazan Çağlayan'ın benimsediği genel bir tutumdur. Bunun yukarıda başka örneklerini de verdik (bkz.: Örnek 26, 29, 45). Keza buna aşağıda başka örnekler de vereceğiz (bkz.: Örnek 152, 153, 251, 259).

Yukarıdaki alıntıya ilişkin ayrıca şu hususu da belirtmek isterim: Ramazan Çağlayan benden kaynağını göstermeden aldığı metnin altına 112 nolu dipnotta çevrilen metnin Fransızca orijinalini koymaktadır. Ramazan Çağlayan'ın 112 nolu dipnotu dahi kendisinin emeğinin bir ürünü değildir. Ramazan Çağlayan'ın *Blanco* kararının Fransızca orijinalinden koyduğu pasaj, benim kitabımın 953'nci sayfasında bulunan 97 nolu dipnottan alınmadır. Eğer ben, *Blanco* kararından bu pasajı Türkçeye çevirip kitabıma koymasaydım, Ramazan Çağlayan da koymayacaktı. Eğer ben çevirdiğin metnin Fransızca orijinalini 97 nolu dipnota koymasaydım, Ramazan Çağlayan da 112 nolu dipnotuna koymayacaktı.

Devam edelim:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.433-434:

Bu karar, idarenin sorumluluğu yanında, bu sorumluluğun özerkliğini de ilan etmektedir. Bu karardan çıkan sonuçları şu şekilde özetleyebiliriz[113]:

1) Devlet, kamu hizmetlerinde istihdam ettiği kişilerin fiilleriyle kişilere verilen zararlardan sorumludur[114].

2) Bu sorumluluk, Medeni Kanun hükümlerine tâbi değildir. Söz konusu bu sorumluluğun kendine özgü kuralları bulunmaktadır[115].

3) Bu sorumluluk dolayısıyla açılacak davalarda görevli yargı düzeni, idare mahkemeleridir[116].

[113] DE LEMOTHE, agm., s.114; GÖZLER, age., C.II, s.953.

[114] Uyuşmazlık Mahkemesinin, Devletin sorumluluğuna ilişkin bu içtihadı, Fransız Danıştayının 1903 tarihli *Terrier* ve Uyuşmazlık Mahkemesinin 1908 tarihli *Feutry* kararlarıyla, diğer kamu tüzel kişileri için de kabul edilmiştir. Bkz. RİCCİ, Mémento, s.17 ; RİVERO, age., s.254.

[115] DE FORGES, age., s.276.

[116] Daha sonra verilen kararlarda idarî sorumluluğun bağımsızlık niteliği tekrarlanmıştır. Örneğin Fransız Uyuşmazlık Mahkemesinin 1999 tarihli *Comité d'Expansion de Dordogne* kararında, *Blanco* içtihadı tekrarlanarak *"devlete ve diğer kamu tüzel kişilerine, onların idarî kamu hizmetlerine isnat edilen zararlar dolayısıyla yükletilecek sorumluluğun kamu hukuku rejimine tabi olduğuna, bu ilkeye ancak sarih kanun hükmüyle istisna getirilebileceğine"* karar verilmiştir. CHAPUS, age., s.1204.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.953-954:

Bu kararda üç şey denmektedir: (1) Devlet kamu hizmetlerinde istihdam ettiği kişilerin fiilleriyle bireylere verilen zararlardan dolayı sorumludur. (2) Bu sorumluluk, Medenî Kanun hükümlerine tâbi değildir; bu sorumluluğun kendine özel kuralları vardır. (3) Bu sorumluluk dolayısıyla açılacak davalar idarî yargıda görülür.

Yukarıdaki iki kutu içinde yer alan metinler karşılaştırılırsa, Ramazan Çağlayan'ın metninin benim metnimden alınma olduğu kolayca görülür. Şöyle:

Ramazan Çağlayan'ın *"1) Devlet kamu hizmetlerinde istihdam ettiği kişilerin fiilleriyle kişilere verilen zararlardan sorumludur"* cümlesi kendisinin dipnotta iddia ettiği gibi Ricci veya Rivero'dan değil, benim *"(1) Devlet kamu hizmetlerinde istihdam ettiği kişilerin fiilleriyle bireylere verilen zararlardan dolayı sorumludur"* şeklindeki cümlemden (c.II, s.953) alınmadır.

Ramazan Çağlayan'ın *"2) Bu sorumluluk, Medenî Kanun hükümlerine tâbi değildir. Söz konusu bu sorumluluğun kendine özel kuralları vardır"* cümlesi kendisinin dipnotta iddia ettiği gibi De Forges'tan değil, benim *"(2) Bu sorumluluk, Medenî Kanun hükümlerine tâbi değildir; bu sorumluluğun kendine özel kuralları vardır"* şeklindeki cümlemden (c.II, s.434) alınmadır.

Ramazan Çağlayan'ın "*3) Bu sorumluluk nedeniyle açılacak davalarda görevli yargı düzeni, idare mahkemeleridir*" şeklindeki cümlesi kendisinin dipnotta iddia ettiği gibi Chapus'den değil, benim "*(2) Bu sorumluluk, Medenî Kanun hükümlerine tâbi değildir; bu sorumluluğun kendine özel kuralları vardır*" şeklindeki cümlemden (c.II, s.434) alınmadır.

Bu cümlelerin benden alındığı öylesine bellidir ki, cümlelerin önündeki madde numaraları dahi aynıdır.

Ramazan Çağlayan gerçekte benden aldığı bu cümleler için bana değil, Fransız yazarlara atıf yapmaktadır. Burada basit bir usûlsüz alıntı yoktur; aynı zamanda yapılan usûlsüz alıntıyı gizleme çabası vardır. Bu cümleleri okuyan kişi, bunların sonundaki dipnotlara bakacak ve bunların çeşitli Fransız yazarlardan alındığını sanacaktır. Böylece bu cümleleri Ramazan Çağlayan'ın gerçekte benden almış olduğunu kimse öğrenemeyecektir.

* * *

Yukarıda Ramazan Çağlayan'ın *Blanco* kararından yaptığı alıntının gerçekte benim kitabımdan yapılmış bir alıntı olduğu aksi iddia edilemeyecek kadar açık bir vakıadır. Belki iyi niyetli bir okuyucu, ortada teknik bir hata olduğunu, örneğin dipnotlar da bir kayma olduğunu düşünebilir. Eğer dipnotlar da bir kayma olsaydı, atıf yapılması gereken dipnotta olmasa bile izleyen dipnotta bana atıf olması gerekirdi. Ortada bir kayma yoktur. Ne 111 nolu dipnotta ne de kitabın bir başka dipnotunda kayma vardır. Ortada kayan dipnotlar değil, eksik dipnotlar ve aldatıcı dipnotlar vardır. Eğer ortada bir kayma olsaydı, 111 nolu dipnotta alakasız kaynaklara veya alakasız sayfalara atıf yapılıyor olurdu. Oysa 111 nolu dipnotta bir hata yoktur. Bu dipnotu tekrar verelim:

[111] Kararın metni ve incelemesi için bkz. LONG/WEİL /BRAİBANT / DELVOLVÉ/GENEVOİS, age., s.1-7; RİCCİ, Mémento, s.11; DE FORGES, age., s.275.

Bu dipnotta ne gibi bir teknik hata olabilir? Atıf yapılan eserlerin söz konusu sayfalarında söz konusu karar bulunmaktadır. Oysa Ramazan Çağlayan, bu kararı bu kaynaklardan almamakta benden almakta, ama bana değil, bu kaynaklara atıf yapmaktadır.

112 nolu dipnotta da bana atıf yoktur. Oysa **söz konusu *Blanco* kararının Türkçe çevirisi noktası virgülüne benden alınmıştır**. Ama bana atıf yoktur. Ben Ramazan Çağlayan'ın *Blanco* kararının çevirisini kendisinin yapmadığını bu çeviriyi benden aldığını iddia ediyorum. Eğer bir kayma olsa, izleyen dipnotta "*bu kararın çevirisi Gözler'den alınmıştır*" diye bir dipnot olması gerekirdi. Kitabın 433'üncü sayfasında böyle bir dipnot yoktur. İzleyen bütün dipnotlar yerli yerindedir.

Örnek 148, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 148'de kaynağı gösterilmeden benden alındığını iddia ettiğim çeviriyi Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında (s.495) da aynen korumaktadır. Paragraf aynen verelim:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* İkinci Baskı, 2012, s.495:

> *"...Devletin kamu hizmetlerinde istihdam ettiği kişilerin fiilleriyle bireylere verilen zararlardan dolayı devlete yüklenebilecek sorumluluk, bireyler ile bireyler arasındaki ilişkiler için Medeni kanunda kabul edilmiş ilkelerle düzenlenemez. Bu sorumluluk ne genel, ne de mutlaktır. Bu sorumluluğun hizmetin gerekleri ve devletin hakları ile özel kişilerin haklarını uzlaştırma ihtiyacına göre değişen özel kuralları vardır. O halde, devletin bireylere verdiği zararlar hakkında karar vermeye sadece idarî makamlar yetkilidir..."*[129].
>
> [129] GÖZLER, age., C.I, s.953. Uyuşmazlık Mahkemesinin, Devletin sorumluluğuna ilişkin bu içtihadı, Fransız Danıştayının 1903 tarihli Terrier ve Uyuşmazlık Mahkemesinin 1908 tarihli Feutry kararlarıyla, diğer kamu tüzel kişileri için de kabul edilmiştir. Bkz. RİCCİ, Mémento, s.17 ; RİVERO, age., s.254. Daha sonra verilen kararlarda idarî sorumluluğun bağımsızlık niteliği tekrarlanmıştır. Örneğin Fransız Uyuşmazlık Mahkemesinin 1999 tarihli Comité d'Expansion de Dordogne kararında, idarenin sorumluluğunun kamu hukuku kurallarına tabi olacağı, buna ancak kanunun açık bir düzenlemesi ile istisna getirilebileceği belirtilmiştir. GÖZLER, age., C.I, s.955; CHAPUS, age., C.I, s.1204.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan birinci baskıdan farklı olarak ikinci baskıda çevirinin sonunda koyduğu dipnotta bana atıf yapmaktadır. Ama kanımca bu atıf hâlâ problemlidir: Zira, bu çeviriyi ve dipnotu okuyan iyiniyetli bir okuyucu bu çevirinin noktası virgülüne, kelime kelime benim çevirim olduğunu anlayamamaktadır. Çeviriyi tırnak içinde italikle verilmesi de bir şeyi değiştirmektedir. Çünkü Ramazan Çağlayan bütün yargı kararlarını tırnak içinde ve italikle vermektedir. Bu çevirinin sonunda bana yapılan atıf bu konuda Gözler'e bakınız kabilinden bir atıftır. Çeviri aynen benden alınmıştır. Bu hususun dipnotta "*Kararın Türkçe çevirisi Gözler'den alınmıştır*" ibaresiyle ayrıca ve açıkça belirtilmesi gerekirdi.

ÖRNEK 149

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.434:

İdarî sorumluluğun, özel hukuk sorumluluğundan farklı, kendine özgü ilkelerinden başlıcalarını şu şekilde sıralayabiliriz[117]:

1) İdare hukukunda, her kusur koşulsuz olarak idarenin sorumluluğunu doğurmaz.

2) İdare hukukunda, memur basit kusurlarından dolayı şahsen sorumlu değildir; oysa özel hukukta istihdam eden sorumludur.

3) Özel hukukta sorumluluk kanun koyucu tarafından düzenlenmiştir. Oysa idare hukukunda, bu husus yargı içtihatları ve öğreti ile kabul edilip geliştirilmiş, sonrasında da yasal düzenlemelerde yerini almıştır.

[117] DE FORGES, age., s.276; VEDEL/ DELVOLVÉ, C.I, s.549; DARCY, age., s.27; DEBBASCH Charles, Droit Administratif, 6. éd., Paris 2002, s.557; GÖZLER, age., C.II, s.954.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.954-955:

İdarî sorumluluğun ilkeleri, özel hukuk sorumluluğunun ilkelerinden esas itibarıyla farklıdır. Örneğin özel hukuktan farklı olarak idare hukukunda her kusur koşulsuz olarak idarenin sorumluluğunu doğurmaz[100]. … İdare hukukunda memur basit hizmet kusurundan dolayı şahsen sorumlu değildir; oysa özel hukuk taahhüt istihdam edilen sorumludur[102]. … Özel hukuk sorumluluğu ile idarî sorumluluk arasında şüphesiz en önemli ve en temel fark, özel hukuk sorumluluğunun medenî kanun ve borçlar kanunları tarafından düzenlenmiş olmasıdır. Özel hukuk sorumluluğunun kuralları kanun koyucu tarafından kanunlarda düzenlenmiştir. Oysa idare sorumluluğun kuralları kanunlarla düzenlenmemiştir. Bu sorumluluğun kuralları idarî yargı içtihatları tarafından geliştirilir.

100. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.549.
102. *Ibid.*

Görüldüğü gibi alıntı benden, dipnotta ise benim adım ancak dört Fransız yazardan sonra geliyor. Ortada aldatıcı mahiyette kaynak gösterme hâli vardır.

Örnek 149, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 149'de benden alındığını iddia ettiğim dört paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Olsaydı ikinci baskının 495'inci sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu dört paragrafı çıkarması benim iddiamda haklı olduğumu göstermektedir.

ÖRNEK 150

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 436'ncı sayfasında yer alan *"İdarenin Sorumluluğunun Tarihi Gelişimi"* başlığı altında *"a. Fransız Hukukundaki Durum"* alt başlığı benim kitabımın ikinci cildinin 938 ilâ 941'nci sayfaları arasında yer alan *"İdarenin Sorumluluğunun Tarihsel Gelişimi"* başlıklı kısımdan alınmıştır. Şöyle:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.435:

***(a) 1789 (İhtilal) Öncesi Dönem*:** İhtilal öncesi Fransa'sında mutlak monarşi rejimi bulunmaktaydı[126]. Fransızların "Eski Düzen (*Ancien Régime*)" olarak nitelendirdikleri bu dönemde, "devletin sorumsuzluğu ilkesi" (*principe de l'irresponsabilité de l'Etat*) ve "Kral kötülük yapmaz" (*le Roi ne peut mal faire*) ilkeleri geçerlidir[127].

[126] Zaten polis-devlet deyimi, Almanların Fransız İhtilalinden önceki mutlak hükümdarlık rejimine verdikleri addır. EROĞLU, age., s.33; GÜNDAY, age., s.36.

[127] PEİSER Gustave, Droit Administratif Général, 21.Baskı, Paris 2002, s.192; DUPUİS Georges/ GUEDON Marie-José/ CHRETİEN Partice, Droit Administratif, 8. Baskı, Dalloz-Paris 2002, s.536; AKYILMAZ Bahtiyar, Kamu Görevlilerinin Kusurlarıyla Üçüncü Şahıslara Vermiş Oldukları Zararlardan Doğan Mali Sorumluluk, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Konya 1991, s.6; DARCY Gilles, La Responsabilité l'Administartion, Dalloz- Paris 1996. s.16; DE FORGES Jean-Michel, Droit Administratif, Paris 1991, s.284; GÖZLER, ege. C.II, s.938; DE LEMOTHE A. L. Dutheillet /Çev.S. Derbil, "İdarenin Haksız Fiil Dolayısıyla Mesuliyeti Konusunda Fransız Kamu Hukukundaki Gelişmeler", AUHFD, C.XVII, 1960, S.1-4, s.113.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.938:

Fransa'da gerek "eski rejim" yani monarşi döneminde, gerekse 1789 ihtilalinden sonra 1873 yılına kadar "devletin sorumsuzluğu ilkesi (*principe de l'irresponsabilité de l'Etat*)" kabul edilmiştir[44]. Fransa'da "eski rejim (*Ancien Régime*)" döneminde, "Kral kötülük yapmaz (*le Roi ne peut mal faire*)" ilkesi geçerliydi[45].

44. De Forges, *op. cit.,* s.284; Rivero, *op. cit.,* s.250.
45. De Forges, *op. cit.,* s.284.

Yukarıdaki iki kutu karşılaştırılırsa, Ramazan Çağlayan'ın iki cümlesinin benden alınma olduğu görülür. Benim kitabımda ve Ramazan Çağlayan'ın kitabında "Devletin sorumsuzluğu ilkesi (*principe de l'irresponsabilité de l'Etat*)", "Kral kötülük yapmaz (*le Roi ne peut mal faire*)" ilkelerin aynı kelimelerle ve aynı stilde yer alması bunun kanıtıdır. "*Le Roi ne peut mal faire*)" ilkesi Türkçeye pek çok şekilde çevrilebilir. Ama ne hikmetse Ramazan Çağlayan da, ben de, bu ilkeyi aynı kelimelerle Türkçeye çevirmekteyiz. Ne büyük rastlantı!

İyi niyetli okuyucular belki yukarıda verilen ilkelerin umumîleşmiş ilkeler olduğunu düşünebilirler. Bu ilkeler umumileşmiş ilkeler olsalar bile her yazar bu ilkeleri kendi cümleleriyle ifade etmeli, kendi cümlelerriyle Türkçeye çevirmelidir. Ramazan Çağlayan ise bunu yapmamakta, lukarıda gösterildiği gibi benim ifadelerimi, hatta stilimi taklit ederek bunları aktarmaktadır. Benim parantez açtığım yerde parantez açmakta, benim italikle verdiğim kelimeleri italikle vermektedir.

Bu iki cümleyi benden almış olmasına rağmen, Ramazan Çağlayan benim yanımda daha yedi yazara atıf yapabilmektedir. Üstelik benim ismim de altıncı sırada geçmektedir. Alıntı sadece benden, ama atıf yaparken benim adım yedi yazarın adının arasına gizleniyor. Bu tipik bir aldatıcı atıf örneğidir.

Bu alıntıya ilişkin problem, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da vardır (*op. cit.,* s.75). Adı geçen kitabın 75'inci sayfasının son paragrafı benim kitabımdan (c.II, s.939) alınmıştır.

Örnek 150, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 150 benden alındığını iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Olsaydı ikinci baskının 49'inci sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı çıkarması benim iddiamda haklı olduğumu göstermektedir. "Kral kötülük yapmaz (*le Roi ne peut mal faire*)" ilkesini Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısının ilgili yerinden çıkarmış olması, birinci baskıdaki bu ilkede problemler olduğunun Ramazan Çağlayan'ın tarafından da kabul edildiğini gösterir.

ÖRNEK 151

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.435:

***(b) 1789 (İhtilâl)- 1873 Arası Dönem*:** Fransız ihtilâlinden (1789) hemen sonra çıkarılan 1790 tarihli kanun ile idarî ve adli makamların ayrılığı ilkesi kabul edilerek, mahkemelerin idarî davalara bakması ceza tehdidi altında yasaklanmıştır[128]. Bu durumda kişi ile idare arasındaki uyuşmazlık konusunda yine idare ajanları karar veriyordu[129].

[128] CHAPUS René, Droit Administratif Général,14. Baskı, Montchrestien-Paris 2000, C.I, s.731-732; PAİLLET Michel, La Responsabilité Administrative, Dalloz-Paris 1996, s.3;VEDEL Georges/DELVOLVÉ Pierre, Droit Administratif, Paris 1992, C.1, s.101; BONNARD, age., s.178; GÖZLER, age., C.I, s.45.

[129] CHAPUS, age., C.I, s.732; DE LAUBADÈRE André de/ VENEZİA Jean/Cloude/ GUDEMET Yves, Traité de Droit Administratif, 15. Baskı, Paris 1999, C.I, s.347; CHAPUS, age., C.I, s.732; VEDEL/DELVOLVÉ, C.I, s.103;; GÖZLER, age., C.I, s.45.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.44-45:

> Fransa'da Fransız ihtilalinden sonra, 16-24 Ağustos 1790 tarihli Kanunla, "idarî ve adlî makamların ayrılığı ilkesi (*principe de la séparation des autorités administratives et judiciaires*)[11] kabul edilmiş ve hakimlerin idareye karşı açılmış davalara bakmaları, idarî işler hakkında karar vermeleri ceza tehdidi altında yasaklanmıştır[12]. … Fransa'da idareyle ilgili uyuşmazlıklar hakkında mahkemelerde dava açılması bu şekilde yasaklanınca, idarenin eylem ve işlemlerinden zarar gören vatandaşlar, mahkemelere başvuramadıkları için doğrudan doğruya idareye başvurup zararlarının giderilmesini istediler. Bu durumda idare ile bireyler arasındaki uyuşmazlık hakkında doğrudan doğruya yine idare karar veriyordu[14].
>
> 11. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.101; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.748; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.346.
> 12. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.101; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.748.
> 14. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.103; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.748.

"*Ceza tehdidi altında yasaklanmıştır*" ifadesindeki ortaklığın gösterdiği gibi Ramazan Çağlayan yukarıdaki paragrafı gerçekte benim kitabımdan (c.I, s.45) alınmıştır. Ama Ramazan Çağlayan sadece bana değil, benden başka dört yazara daha atıf yapmaktadır. Üstelik bunların adını da benim adımdan önce vermektedir. Bu tipik bir aldatıcı atıf örneğidir. Alıntıyı benden yapmak, ama benim adımı başka yazarların arasına gizlemek, Ramazan Çağlayan'ın tipik bir uygulaması. Bu arada belirtmek isterim ki, söz konusu paragrafa ilişkin olarak 128 ve 129 nolu dipnotlarda Ramazan Çağlayan'ın Vedel ve Delvolvé'ye, Chapus'ye ve De Laubadère, Venezia ve Gaudemet'ye atıf yapabilmesinin sebebi benim bu yazarlara 11, 12 ve 14 nolu dipnotlarımda atıf yapıyor olmamdır. Dolayısıyla bu atıflar benim dipnotlarım üzerinden yapılmış transit atıflardır. Transit atıf aldatıcı mahiyette kaynak gösterme durumuna yol açar.

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki alıntısına ilişkin belirtmek isterim ki, aynı aldatıcı atıf, yazarın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabının 76'ncı sayfasında da vardır. Keza bu kitabın 77 ve 78'nci sayfalarında benden eksik veya aldatıcı atıfla alınmış cümleler vardır. Bu kitabı başlı başına incelemek konumuz değil. Ama Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* kitabının da atıf kurallarına uygunluğu bakımından ciddi bir şekilde incelenmesi gerekir.

Bu arada belirtmek isterim ki, 128 ve 129 nolu dipnotlarda Ramazan Çağlayan'ın söz konusu yazarların kitaplarının tam künyelerini niçin zikrettiğinin sebebini anlamak mümkün değildir. Zira bu sayfaya kadar

Ramazan Çağlayan adı geçen yazarların kitaplarını pek çok defa zaten zikretmiştir. Başka yerlerde olduğu gibi buralarda kısaltma yapması beklenirdi.

Örnek 151, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 151 benden alındığını iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Olsaydı ikinci baskının 491'inci sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı çıkarması benim iddiamda haklı olduğumu göstermektedir.

ÖRNEK 152

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.440:

> ***Yeni yaklaşım***: CHAPUS, idarenin kusura dayalı sorumluluğundaki kusuru, Marcel Planiol'a atfen şu şekilde tanımlamaktadır. "***Kusur, mevcut bir ödevin yerine getirilmesindeki eksikliktir***"[175].
>
> [175] CHAPUS, Droit Administartif, s.1268.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.978:

> René Chapus, genel olarak kusur kavramını, Marcel Planiol'a atfen şu şekilde tanımlamaktadır: *"Kusur, mevcut bir ödevin yerine getirilmesindeki eksikliktir"*[230].
>
> 230. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1294. "La faute est un manquement à un obligation préexistante".

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan, yukarıdaki cümlesinde

> "… Marcel Planiol'a atfen şu şekilde tanımlamaktadır: "*Kusur, mevcut bir ödevin yerine getirilmesindeki eksikliktir*"

şeklindeki ifade noktası virgülüne benden alınmadır. Ama maalesef atıf bana değil, Chapus'yedir. Söz konusu cümleyi Türkçeye ben çevirdim. İtalikle verilen çeviri, benim fikrî eserimdir. Ramazan Çağlayan benim çevirimi bana atıf yapmadan olduğu gibi kopyalamaktadır. Bu tipik bir usûlsüz alıntıdır.

İyi niyetli okuyucular, benim de, Ramazan Çağlayan'ın söz konusu cümleyi Chapus'den çevirdiğimizi, dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın bana değil, Chapus'ye atıf yapmasında yanlış bir yan olmadığını düşünebilirler. Ben Ramazan Çağlayan'ın Chapus'den bir cümle alamayacağını iddia etmiyorum. Her yazar gibi Ramazan Çağlayan da bir Fransız yazardan bir cümle çevirebilir ve bana değil, o Fransız yazara atıf yapabilir. Ancak bunu yapabilmesi için, Çağlayan'ın, Chapus'nün cümlesini

kendisinin Türkçeye çevirmesi gerekir. Ben Ramazan Çağlayan'ın bunu yapmadığını, çeviriyi benden aldığını, ama bana değil, aldatıcı olarak Chapus'ye atıf yaptığını iddia ediyorum. Bu iddiamı ispat etmek çok kolay. Yukarıda gösterdiğim gibi benim ve Ramazan Çağlayan cümleleri arasında tam bir ortaklık vardır. Rastlantı sonucu böyle bir ortaklık olamaz. Kaldı ki, benim çevirdiğim cümlenin Fransızca aslı oldukça farklıdır. Ramazan Çağlayan'ın "cümlesi" Chapus'nün cümlesine değil, benim cümleme benzemektedir. Aşağıya sırasıyla Ramazan Çağlayan'ın cümlesi, benim cümlem ve Chapus'nün cümlesi konulmuştur:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.440:

> CHAPUS, idarenin kusura dayalı sorumluluğundaki kusuru, Marcel Planiol'a atfen şu şekilde tanımlamaktadır. "***Kusur, mevcut bir ödevin yerine getirilmesindeki eksikliktir***"[175].

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.978:

> René Chapus, genel olarak kusur kavramını, Marcel Plâniol'a atfen şu şekilde tanımlamaktadır: *"Kusur, mevcut bir ödevin yerine getirilmesindeki eksikliktir"*[230].

Chapus, *op. cit.,* 15. Baskı, c.I, s.1294:

> Pour reprendre la classique définition (on n'a pas fait mieux) de Marcel Plâniol, la faute est « est un manquement à une obligation préexistante ».
>
> (Yaklaşık bir Türkçe çeviri : *"Daha iyisi yapılamadığı için, Marcel Plâniol'un klasik tanımını tekrarlayarak, kusur "önceden var olan bir ödeve eksikliktir"*)

Şimdi şu soruyu soralım: Yukarıdaki birinci kutudaki metin ikinci kutudaki metne mi, yoksa üçüncü kutudaki metne mi benziyor. Birinci kutudaki metin ikinci kutudaki metne benziyor ise ben, üçüncü kutudaki metne benziyor ise Ramazan Çağlayan haklıdır. Görüldüğü gibi birinci kutudaki metin ikinci kutudaki metne benzemektedir. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan metni Chapus'den değil, benden alınmıştır. Eğer Ramazan Çağlayan oturup emek verip Chapus'nün metnini kendisi Türkçeye çevirmiş olsaydı, bu çeviriyi benim çevirimden çok farklı bir şekilde yapardı. Oysa Ramazan Çağlayan'ın cümlesindeki

> "CHAPUS … Marcel Plâniol'a atfen şu şekilde tanımlamaktadır: "*Kusur, mevcut bir ödevin yerine getirilmesindeki eksikliktir*".

şeklindeki ifade, benim

> "Chapus … Marcel Plâniol'a atfen şu şekilde tanımlamaktadır: "*Kusur, mevcut bir ödevin yerine getirilmesindeki eksikliktir*".

şeklindeki ifademle kelimesi kelimesine aynıdır. Sadece kelime kelime ayniyet değil, stil bakımından dahi ayniyet vardır. İlginçtir ki, benim italikle verdiğim kısmı Ramazan Çağlayan da italikle vermektedir. Oysa Chapus'nün cümlesinde italikle verilen bir kısım yoktur. Eğer Ramazan Çağlayan beni kopyalamıyor olsaydı, Chapus gibi bütün metni normal stilde yazardı. Diğer yandan ben kusur kelimesinden önce tırnak açmışım; Ramazan Çağlayan da öyle yapıyor. Oysa Chapus'nün cümlesinde tırnak "*faute* (kusur)" kelimesinden önce değil, sonra konulmuştur. Eğer Ramazan Çağlayan, söz konusu cümleyi benden almıyor, Chapus'den çeviriyor olsaydı, tırnağı benim gibi kusur kelimesinden önce değil, Chapus gibi kusur kelimesinden sonra koyardı.

Ayrıca belirtelim ki, son bir savunma olarak Ramazan Çağlayan, belki söz konusu çevirinin bir "tesadüf eseri" birbirine benzediğini söyleyebilir. Buna da şimdiden cevap verelim: 13 kelimelik bir ifadenin iki yazar tarafından birbirinden habersiz olarak aynı şekilde kurulmasının imkân ve ihtimali yoktur. Ramazan Çağlayan 13'te 13 tutturma ihtimali lotodan 49 üzerinden 6 tutturma ihtimalinden daha düşük bir ihtimaldir.

Tüm bunlar göstermektedir ki, söz konusu cümle benden alınmadır. Ama Ramazan Çağlayan bana atıf yapmamaktadır.

Örnek 152, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 152 benden alındığını iddia ettiğim cümlenin sonunda bana açıkça atıf yapmıştır. Şöyle (İkinci Baskı, s.499, paragraf 2, cümle 2):

"*Kusur, mevcut bir ödevin yerine getirilmesindeki eksikliktir*"[151].

[151] GÖZLER, age., C.II, s.978.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında benden alınmış bu cümlenin sonunda bana atıf yapmaktadır. **Yani bu cümlenin benden alındığını Ramazan Çağlayan ikinci baskıda kabul etmiştir**. Eğer Ramazan Çağlayan birinci baskıda da bu cümlenin sonunda, ikinci baskıda olduğu gibi bana atıf yapsaydı, bu eleştiri kitabı yazılmayacaktı.

ÖRNEK 153

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.441:

> Buna göre, gerektiği gibi davranılmaması halinde kusurlu davranılmış olur. Başka bir ifade ile kınamayı haklı gösterecek nitelikteki davranışlarda kusur vardır[176].
>
> [176] CHAPUS, Droit Administartif, s.1268; GÖZLER, age., C.II, s.978.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.978:

> Açıkçası, gerektiği gibi davranılmadığı zaman kusurlu olunur. Diğer bir ifadeyle, kınamayı haklı gösterecek nitelikteki davranışlarda kusur vardır[231].
>
> 231. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1294.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan yukarıdaki iki cümlesi de benden alınmadır. Özellikle Ramazan Çağlayan'ın "*Başka bir ifade ile, kınamayı haklı gösterecek nitelikteki davranışlarda kusur vardır*" cümlesi ile benim "*Diğer bir ifadeyle, kınamayı haklı gösterecek nitelikteki davranışlarda kusur vardır*" cümlesi arasındaki benzerlik ortadadır. Ramazan Çağlayan'ın burada doktrine yaptığı tek "katkı" benim kullandığım "*diğer*" kelimesi yerine "*başka*" kelimesini kullanmasıdır. Bilimsel yazma ve atıf usullerine saygılı bir yazar, bir cümleden bir kelimeyi değiştirerek "aynen alıntı"yı "dolaylı alıntı" haline getirmez. Ramazan Çağlayan'ın yaptığı alıntı tırnak içinde ve italikle verilmesi gereken bir alıntıdır. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın bu alıntısı, FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırıdır.

Ramazan Çağlayan yukarıdaki alıntıda yaptığı ikinci hata, doğrudan doğruya benden yapmış olmasına rağmen Chapus'ye de atıf yapmasıdır. Üstelik Chapus'ye benden önce atıf yapmaktadır. Burada belirtelim ki, Ramazan Çağlayan'ın Chapus'ye atıf yapmasının sebebi, benim söz konusu cümlem ile ilgili 231 nolu dipnotta Chapus'ye atıf yapmamdır. Eğer ben 231 nolu dipnotta Chapus'ye atıf yapmasaydım; Ramazan Çağlayan da yapmayacaktı. Ramazan Çağlayan, Chapus'ye atıf yapmaktadır; ama Chapus'nün atıf yaptığı cümleyi Türkçeye kendisi çevirmemekte, benim yaptığım çeviriyi kopyalamaktadır. Benim çevirdiğim ve atıf yaptığım Chapus'nün cümlesi şudur:

> "*On est en faute quand on ne s'est pas conduit comme on l'aurait dû : quand l'action ou abstention d'agir sont de nature à justifier un reproche*" (Chapus, *Droit administratif général*, *op. cit.,* c.I, s.1294).

Bu cümle Türkçeye pek çok şekillerde çevrilebilir. Benim çevirim Chapus'nün cümlesinin "sadık" değil, "serbest" bir çevirisidir. Ramazan

Çağlayan, gerçekten benim çevirimi kopyalamayıp, Chapus'nün bu cümlesini kendisi çeviriyor olsaydı, ortaya çıkan metin benim cümlem olmaz, farklı bir cümle olurdu. Madem Chapus'ye atıf yapıyor; Ramazan Çağlayan'ın bu çeviriyi kelime kelime benden almayıp, oturup bu cümleyi kendisi Türkçeye çevirmesi lazımdı.

Bir ihtimal, benim Chapus'den yaptığım çeviri bir "mealen çeviri" değil, benim tırnak içinde verdiğim "aslına sadık" bir "aynen çeviri" olsaydı, belki o zaman, Ramazan Çağlayan'ın "nakleden" formülüyle şu şekilde atıf yapması mümkün olurdu:

CHAPUS, *Droit administratif,* s.1294'ten nakleden GÖZLER, age., c.II, s.978.

Ama Ramazan Çağlayan 176 nolu dipnotunda "nakleden" formülünü de kullanmamakta atıfı doğrudan doğruya şu şekilde yapmaktadır:

[176] CHAPUS, Droit Administartif, s.1268; GÖZLER, age., C.II, s.978.

Ortada aynen çeviri olmadığına göre nakleden formülüyle bana atıf yapılamaz. Ama böyle bir çeviri olsaydı bile Ramazan Çağlayan 176 nolu dipnotunda "nakleden" formülünü de kullanmamıştır.

Sonuç olarak Ramazan Çağlayan'ın benden aynen aldığı cümleyi tırnak içinde vermemesi ve keza bunun kaynağı olarak sadece beni değil, benim yanımda ve benden önce bir başkasını göstermesi yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak göstermedir.

Örnek 153, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 153'te benden alındığını iddia ettiğim iki cümleyi Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında tek cümle olarak şu şekilde kaleme almıştır (İkinci Baskı, s.499, paragraf 2, cümle 3):

Buna göre, kamu görevlisi hukuk kuralları ile kendisine yüklenen görevi, beklenildiği gibi yerine getirmemişse kusur işlemiş olur ve bu kusurlu davranıştan bir zarar doğmuşsa idare sorumlu olur[152].

[152] GÖZLER, age., C.II, s.975; CHAPUS, Droit Administratif, C.I, s.1268.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısında söz konusu cümleyi oldukça farklı bir şekilde kaleme almıştır. Cümlenin yeni şekline bakarak bu cümlenin benden alınmış olduğu hemen anlaşılmamaktadır. Ama buna rağmen Ramazan Çağlayan, bu cümlenin sonunda bana atıf yapmaktadır (s.499, dipnot 152). *Üstelik bu sefer benim adımı da Chapus'nün adından önce vermektedir.* Eğer Ramazan Çağlayan, ikinci baskıda yaptığı bu şeyleri, birinci baskıda yapmış olsaydı bu eleştiri kitabı yazılmayacaktı.

ÖRNEK 154

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.441-445:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 441 ilâ 445'nci sayfaları arasında yer alan "*Hukuka Aykırılık ve Kusur*" başlığı bütünüyle (gerek içeriği, gerek plânı, gerekse verilen örnekler itibarıyla) benim kitabımdan (c.II, s.979-998) alınmadır. Önce bu kısmın plânının nasıl benden alınmış olduğunu gösterelim:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.929-1308	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.429-555:**
3. Hukuka Aykırılık ve Kusur a) İdarenin Eylemleri b) İdarenin İşlemleri aa) "Hukuka Aykırılık=Kusur" bb) "Hukuka Aykırılığı Yokluğu= Kusurun Yokluğu" "Hukuka Aykırılık=Kusur" İlkesinin İstisnaları Var mıdır? a) Şekil Bakımından Hukuka Aykırılıklar ile Kusur Arasında Eşitlik Yoktur b) Esas Bakımından Hukuka Aykırılıklar ile Kusur Arasında Eşitlik Vardır Fransa'da 1973'e Kadar İstisna Türkiye'de İstisnalar	2. Hukuka Aykırılık ve Kusur a. Hukuka Aykırılık-Kusur İlişkisi a) İdarenin eylemleri bakımından b) İdarenin işlemleri bakımından aa) "Hukuka aykırılık=kusur" bb) "Hukuka aykırılığı yokluğu= kusurun yokluğu" b. "Hukuka Aykırılık=Kusur" İlkesinin İstisnaları a) Dış unsurlar bakımından (eşitlik yok) b) İç unsurlar bakımından (eşitlik vardır) Fransız hukukunda durum Türkiye'de istisna

Ramazan Çağlayan'ın plânının bütünüyle benden alınma olduğu görülmektedir. Ramazan Çağlayan'ın planındaki başlıkların sırası ve düzeyleri benim plânımdaki başlıkların sırası ve düzeyiyle aynıdır. Keza başlıkta kullanılan kelimeler dahi aynıdır. İki Farkla: Benim "*Şekil Bakımından Hukuka Aykırılıklar ile Kusur Arasında Eşitlik Yoktur*" dediğim yerde Ramazan Çağlayan, tamamıyla aynı anlamda "*Dış Unsurlar Bakımından (Eşitlik Yok)*" ve keza benim "*Esas Bakımından Hukuka Aykırılıklar ile Kusur Arasında Eşitlik Vardır*" dediğim yerde yine tamamıyla aynı anlamda "*İç Unsurlar Bakımından (Eşitlik Vardır)*" demektedir.

Örnek 154, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 154'te benden alındığını iddia ettiğim plânı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından bütünüyle çıkarmıştır. İkinci baskının ilgili kısmında (s.499-502), "*Hukuka aykırılık-kusur ilişkisi*" başlığı altında bir alt başlık bulunmamaktadır. Zaten birinci baskıda 22 paragraf uzunluğundaki bu başlık ikinci baskıda 13 paragrafa inmiştir. İkinci baskıda yapılan bu değişiklik benim birinci baskıya ilişkin yukarıdaki iddialarımızda haklı olduğuma delalet etmektedir.

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 441 ilâ 445'nci sayfaları arasında yer alan "*Hukuka Aykırılık ve Kusur*" başlığının sadece plânı değil, içeriği de benim kitabımdan alınmadır. Şimdi bu kısmın içeriğinin nasıl benden alınmış olduğunu örnekler üzerinde gösterelim:

ÖRNEK 155

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.441-445:

2. Hukuka Aykırılık ve Kusur

a. Hukuka Aykırılık-Kusur İlişkisi

"Hukuka aykırılık (*illégalité*)" ile "kusur (*faute*)" arasında ne gibi bir ilişki bulunmaktadır? İşlem ve eylemlerin hukuka aykırı olması, aynı zamanda kusurlu olduğunu gösterir mi? Hukuka uygun işlem ve eylemlerde kusur olabilir mi? Bu sorulara idarî eylemler ile idarî işlemler arasında bir ayırım yapılarak cevap verilmektedir.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.979:

3. Hukuka Aykırılık ve Kusur

"Hukuka aykırılık (*illégalité*)" ile "kusur (*faute*)" arasında ne gibi bir ilişki vardır? Hukuka aykırı olan bir eylem ve işlem aynı zamanda kusurlu mudur? Hukuka uygun eylem ve işlem kusurlu olabilir mi? Bu sorulara idarenin eylemleriyle işlemleri arasında ayrım yaparak cevap verilmektedir.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümleleri olduğu gibi benim cümlelerimden alınmıştır. Ama maalesef bana atıf yoktur. Atıf yapmadan bir yazarın cümlelerinin bir başka yazar tarafından alınması "kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma" hâlini oluşturur.

Örnek 155, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 155'te benden alındığını iddia ettiğim üç cümleyi Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında iki cümle halinde tekrar kaleme almıştır (İkinci Baskı, s.499, son paragraf). Yeni ifade tarzıyla söz konusu cümlelerin benden alındığı ilk bakışta anlaşılamamaktadır.

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki paragrafından sonraki paragrafı da benden alınmadır. Şimdi bunu görelim:

ÖRNEK 156

Çağlayan, İdarî Yargılama Hukuku, op. cit., 2011, s.441:

a) İdarî eylemler bakımından: İdarî eylemler alanında, kusur ile hukuka aykırılık arasında doğrudan bir ilişki yoktur. İdarenin eylemleri (*fait matériel)* hukuka uygun da olsa, aykırı da olsa kusurlu olabilir[179]. Örneğin bir hekimin teşhis hatasında, hukuka aykırılık yoktur, ancak kusur vardır[180]. Söz konusu örnekte teşhis, ameliyat, şeklindeki eylemlerin bizatihi kendisi hukuka aykırı değildir. Burada zararı doğuran, bu eylemlerin yapılması değil, bu eylemlerin kusurlu bir şekilde yapılmasıdır[181]. Dolayısıyla hukuka uygun olan bir eylem

[179] CHAPUS, Droit Administartif, s.1269; GÖZLER, age., C.II, s.979.

[180] CHAPUS, Droit Administartif, s.1269; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.590.

[181] GÖZLER, age., C.II, s.979.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.979:

a) İdarenin eylemleri alanında kusur ile hukuka aykırı arasında bir ilişki yoktur[233]. İdarenin eylemleri (*fait matériel*[234]*, agissements*[235]) hukuka uygun da olsa, aykırı da olsa kusurlu olabilirler[236]. Örneğin bir doktorun teşhis hatası, bir cerrahın sakarlığı, yoldaki çukurları onarmayı unutma, ateşli silah kullanımında tedbirsizlik durumlarında bir hukuka aykırılık yoktur, ama kusur vardır[237]. Söz konusu örneklerde yapılan eylemin (teşhis, ameliyat, ateşli silah kullanma, vs.) bizatihi kendisinin hukuka aykırılığı söz konusu değildir; zararı doğuran şey, bu eylemlerin yapılması değil, bu eylemlerin kusurlu bir şekilde yapılmasıdır.

233. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1295; Rougevin-Baville, Denoix de Saint Marc ve Labetoulle, *op. cit.,* s.337; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.590.
234. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1295.
235. Rougevin-Baville, Denoix de Saint Marc ve Labetoulle, *op. cit.,* s.337.
236. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1295; Rougevin-Baville, Denoix de Saint Marc ve Labetoulle, *op. cit.,* s.337.
237. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1295; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.590.

Yukarıdaki iki paragraf karşılaştırılırsa alıntının benden yapıldığı görülür. Benim paragraf e Ramazan Çağlayan'ın paragrafı arasında rastlantıyla açıklanamayacak derede benzerlik olduğu görülür.

Şüphesiz Ramazan Çağlayan bana atıf yapmadan bir Fransız yazar dan çeviri yapabilir. Ancak bunun için oturup Chapus'nün cümlesini emek verip kendisinin Türkçeye çevirmesi gerekir. Oysa Ramazan Çağlayan bunu yapmamakta, benim çevirimden yararlanmaktadır. Eğer Ramazan Çağlayan söz konusu çeviriyi kendisi yapsaydı, benim çevirim ile onun çevirisi arasında kaçınılmaz olarak farklılık olurdu. Oysa Rama-

zan Çağlayan'ın çevirisi ile benim çevirim arasında büyük ölçüde benzerlik vardır. Yukarıdaki paragrafların ilk iki cümlesini tekrar verelim.

Çağlayan, İdarî Yargılama Hukuku, op. cit., 2011, s.441:

> ***a) İdarî eylemler bakımından***: İdarî eylemler alanında, kusur ile hukuka aykırılık arasında doğrudan bir ilişki yoktur. İdarenin eylemleri (*fait matériel)* hukuka uygun da olsa, aykırı da olsa kusurlu olabilir[179].

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.979:

> **a) İdarenin eylemleri** alanında kusur ile hukuka aykırı arasında bir ilişki yoktur[233]. İdarenin eylemleri (*fait matériel*[234], *agissements*[235]) hukuka uygun da olsa, aykırı da olsa kusurlu olabilirler[236].

Keza paragrafın dördüncü cümlesinde geçen "*bu eylemlerin yapılması değil, bu eylemlerin kusurlu bir şekilde yapılmasıdır*" ifadesindeki ortaklık, ortada doğrudan doğruya benden yapılmış bir alıntı olduğunu gösterir.

Görüldüğü gibi alıntı benden yapılmıştır. Ama Ramazan Çağlayan sadece bana değil, Fransız yazarlara da atıf yapmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın Fransız yazarlara yaptığı atıflar, benim dipnotlarım üzerinden yapılmış transit atıflardır.

Diğer yandan şunu belirtmek isterim ki, böyle bir alıntı FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırıdır. Zira kelimesi kelimesine aynı olan bir alıntı "aynen iktibas" teşkil eder ve tırnak içinde verilmesi gerekir.

Örnek 156, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 156'da benden alındığını iddia ettiğim üç cümleyi Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında iki cümle halinde tekrar kaleme almıştır. Şöyle (İkinci Baskı, s.500, üçüncü paragraf):

> İdarî eylemin hukuka aykırılığı ile kusur arasında doğrudan bir ilişki bulunmadığı, hukuka uygun bir eylemin de kusurlu olabileceği kabul edilmektedir[160].
>
> [160] GÖZLER, age., C.II, s.979; CHAPUS, age., C.I, s.1269; RİVERO/WALİNE, age., s.269.

Ramazan Çağlayan birinci baskıda da emek verip söz konusu bilgiyi kendi cümlesiyle aktarsaydı bu eleştiri kitabı yazılmayacaktı. Birinci baskıyla ikinci baskı arasında fark konusunda bir de gözlemde bulunalım. Ramazan Çağlayan, birinci baskıda Fransız yazarlara birinci sırada atıf yaparken ikinci baskıda bana birinci sırada atıf yapmıştır.

ÖRNEK 157

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.442:

> ***b) İdarî işlemler bakımından*:** İdarî işlemler ile hukuka aykırılık arasında sıkı bir bağ vardır[182].
>
> [182] CHAPUS, Droit Administartif, s.1269; LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.984; GÖZLER, age., C.II, s.979.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.979:

> **b) İdarenin işlemleri** alanında kusur ile hukuka aykırılık arasında sıkı bir bağ vardır[238].
>
> 238. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1295; Rougevin-Baville, Denoix de Saint Marc ve Labetoulle, *op. cit.,* s.336; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.984-985.

Ramazan Çağlayan'ın cümlesi noktası virgülüne benden alınmadır. Dolayısıyla bu cümlenin bir aynen alıntı olarak tırnak içinde ve italikle verilmesi gerekir. Diğer yandan bir aynen alıntıyla ilgili birden fazla yazara atıf yapılamaz. Çünkü bu bir aynen alıntıdır ve dolayısıyla doğası gereği sadece bir yazardan alınmış olabilir. Aynen alıntının olduğu yerde birden fazla yazara atıf yapılması, aynen alıntının mantığıyla uzlaşmaz.

Burada ayrıca Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlesine ilişkin olarak bir gözlemde daha bulunmak isteriz: Bu cümle içerik olarak yanlıştır. Kusur ile hukuka aykırılık arasında ilişki vardır; idarî işlemler ile hukuka aykırılık arasında ilişki olup olmaması konuyla alakalı bir husus değildir. Muhtemelen bu yanlışlık Ramazan Çağlayan benden kopya çekerken bir kelimeyi atlamış olmasından kaynaklanmaktadır.

Örnek 157, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 157'de benden alındığını iddia ettiğim cümleyi Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında kendi ifadeleriyle tekrar kaleme almış (İkinci Baskı, s.501, ilk paragraf) ve cümlenin sonunda bana birinci sırada atıf yapmıştır (s.501, dipnot 164). Ramazan Çağlayan ikinci baskıda yaptığı bu şeyi birinci baskıda yapmış olsaydı, bu eleştiri kitabı yazılmayacaktı.

ÖRNEK 158

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.442:

> *aa) Hukuka aykırılık=kusur*: Hukuka aykırılık bir kusurdur. İdarenin bir işlemi hukuka aykırı ise, bu işlem aynı zamanda kusurludur[184]. Burada şunu ifade
>
> [184] CHAPUS, Droit Administartif, s.1269; GÖZLER, age., C.II, s.980.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.980:

> *aa) "Hukuka Aykırılık=Kusur".*- İdarenin bir işlemi hukuka aykırıysa, bu işlem aynı zamanda kusurludur da. Yani hukuka aykırılık, bir kusur teşkil eder[239].
>
> 239. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.II, s.1295; Rougevin-Baville, Denoix de Saint Marc ve Labetoulle, *op. cit.,* s.336.

Görüldüğü gibi alıntı benden ama atıf sadece bana değil. Alıntıyı sadece bir yazardan yapıp, atıfı yaparken o yazarın yanına başka yazarları da ilave etmek "aldatıcı mahiyette kaynak gösterme" hâline vücut verir.

İyi niyetli bir okuyucu Ramazan Çağlayan söz konusu cümleyi Chapus'den çevirip Chapus'ye atıf yaptığını düşünebilir. Ancak bu düşünce doğru olsaydı, Ramazan Çağlayan çevirisi benim cümlemden ziyade Chapus'nün cümlesine benzerdi. Aşağıya sırasıyla Ramazan Çağlayan'ın cümlesini, benim cümlemi ve Chapus'nün cümlesini veriyorum:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.442:

> *aa) Hukuka aykırılık=kusur*: Hukuka aykırılık bir kusurdur. İdarenin bir işlemi hukuka aykırı ise, bu işlem aynı zamanda kusurludur[184].

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.980:

> *aa) "Hukuka Aykırılık=Kusur".*- İdarenin bir işlemi hukuka aykırıysa, bu işlem aynı zamanda kusurludur da. Yani hukuka aykırılık, bir kusur teşkil eder[239].

Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* 15. Baskı, c.I, s.1295:

> Lorsque c'est d'une décision que procède le dommage, les notions de faute et d'illégalité sont au contraire liées, et leur liaison est à double sens.
>
> *Aslına sadık çeviri:* Zarar bir karardan kaynaklanıyorsa, kusur ve hukuka aykırılık kavramları tersine birbirine bağlıdırlar ve bağlantıları iki anlamdadır.

Birinci kutudaki metin, ikinci kutudaki metne mi, yoksa üçüncü kutudaki metne mi benziyor? Birinci kutudaki metin ikinci kutudaki metne benziyor ise ben haklıyım; üçüncü kutudaki metne benziyor ise iyi niyetli okuyucu haklıdır. Türkçe ve Fransızca bilen herkesin, bu soruya vereceği cevap şudur: Birinci kutudaki metin ikinci kutudaki metne benzemektedir.

Bu şu anlama gelir ki, Ramazan Çağlayan yaptığı alıntı Chapus'den değil, bendendir; dolayısıyla sadece bana atıf yapılması gerekir.

Örnek 158, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 158'de benden alındığını iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Olsaydı kitabının 501'inci sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı ikinci baskıdan çıkarması benim yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 159

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.442:

> *bb) Hukuka aykırılığın yokluğu=kusurun yokluğu*: İdarenin işlemi hukuka uygun ise, kusur da yoktur. Hukuka aykırılığın yokluğu, kusurun yokluğu anlamına gelir. İşlem hukuka uygun ise, kusur da bulunmadığından, idarenin kusurlu sorumluluğundan bahsedilemez[186]. Bu durumda şartları varsa kusursuz sorumluluğa gidilebilir.
>
> [186] CHAPUS, Droit Administartif, s.1270; GÖZLER, age., C.II, s.980

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.980:

> *bb) "Hukuka Aykırılığın Yokluğu=Kusurun Yokluğu".*- Diğer yandan, zarar veren işlem hukuka uygun ise, ortada kusur da yoktur. Yani hukuka aykırılığın yokluğu, kusurun yokluğu anlamına gelir[245]. İdarenin işlemi hukuka aykırı değilse, kusurlu da değildir; dolayısıyla idarenin kusurlu sorumluluğuna hükmedilemez[246].
>
> 245. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1296.
> 246. Conseil d'État, Section, 26 Haziran 1970, *Bartoli,* RDCE, 1970, s.442; Conseil d'État, 26 Nisan 1985, *Entreprises maritimes Léon Vincent,* RDCE, 1985, s.126 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.II, s.1296). Ancak burada not edelim ki, idarenin tek sorumluluğu "kusurlu sorumluluk" değildir. Aşağıda göreceğimiz gibi idarenin "kusursuz sorumluluğu" da mümkündür.

Görüldüğü gibi alıntı benden ama atıf sadece bana değil. Bu bir aldatıcı atıf örneğidir.

Örnek 159, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 159'da benden alındığını iddia paragrafı, Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskı-

sından çıkarmıştır. Olsaydı kitabının 501'inci sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı ikinci baskıdan çıkarması benim yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 160

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.442-443:

Fransız idare hukukunda, sadece şekil bakımından hukuka aykırılıkların, idarenin sorumluluğuna yol açmayacağı kabul edilmektedir. Şekil sakatlığı işlemin iptalin gerektirir; ama sırf bu sebeple idarenin tazminat ödemesini gerektirmez[188]. Fransız Danıştayı 1942 tarihli *Leca* kararında, içerik bakımından aynı işlem, hukuka uygun usûl ve şekiller kullanılarak aynen yapılabilecekse, ortada tazmin edilmesini gerektirecek gerçek bir zarar bulunmadığına karar vermiştir[189].

[188] DE FORGES, age., s.307; LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.985.

[189] Conseil d'Ètat, 22 Mayıs 1942, *Leca,* RDCE.1942, s.160, LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.985.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.981:

Nitekim Fransa'da "sadece şekil bakımından hukuka aykırılıkların (*illégalités purement formelles*[247])", idarenin sorumluluğuna yol açmadığı kabul edilmektedir[248]. Gerçekten de Fransız Danıştayı 22 Mayıs 1942 tarihli *Leca* kararında içerik bakımından aynı işlem, hukuka uygun usûl ve şekiller kullanılarak tekrar yapılabilecekse, ortada tazmin edilmesini gerektirecek gerçek bir zararın bulunmadığına karar vermiştir[249]. Sonuç olarak şekil sakatlığı (*vice de forme*) idarî işlemin hukuka aykırı olmasını ve iptal edilmesi sonucunu doğurur; ama sırf bu nedenle idarenin tazminat ödemesini gerektirmez[250].

247. De Forges, *op. cit.,* s.307.
248. *Ibid.*
249. Conseil d'État, 22 Mayıs 1942, *Leca,* RDCE, 1942, s.160 (Nakleden: De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.985).
250. Rougevin-Baville, Denoix de Saint Marc ve Labetoulle, *op. cit.,* s.337; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.985; De Forges, *op. cit.,* s.306-307.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki üç cümlesi de benden alınmadır. Alıntılar tırnak içinde verilmesini gerektirecek derecede bendendir. *"Ortada tazmin edilmesini gerektirecek gerçek bir zararın bulunmadığına karar vermiştir"* ifadesindeki ortaklık bunu gözler önüne sermektedir. Yazarın ikinci cümlesinin kendi cümlesi olduğu sanılmamalıdır. O cümle de benim yukarıdaki paragrafımın son cümlesinden alınmadır. Bu cümledeki *"..ama sırf bu nedenle idarenin tazminat ödemesini ge-*

rektirmez" ifadesi benim kitabımdan da Ramazan Çağlayan kitabında da aynen mevcuttur. Bu husus, Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı benden aldığını göstermektedir. Ama maalesef Ramazan Çağlayan bana değil, Fransız yazarlara atıf yapmaktadır.

Ramazan Çağlayan'ın bana atıf yapmadan benim cümlelerimi alması, "kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma"; benden aldığı cümlelerin kaynağı olarak başka yazarları göstermesi ise "aldatıcı mahiyette kaynak gösterme" demektir.

Ayrıca belirtelim ki, Ramazan Çağlayan'ın 188 ve 189 nolu dipnotlar da atıf yaptığı yazarlar, kendisin keşfettiği yazarlar değil, benim 247 ve 249 nolu dipnotlarımda atıf yaptığım yazarlardır. Ramazan Çağlayan bu yazarlara, onları kendisi okuduğu için değil, bunlar benim dipnotlarımda bulunduğu için atıf yapmaktadır. Bu şu anlama gelir ki, yukarıdaki kutuda Ramazan Çağlayan'ın sadece ana metni değil, dipnotları da benden alınmadır.

Örnek 160, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 160'da benden alındığını iddia ettiğim paragrafı, Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Olsaydı kitabının 501'inci sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı ikinci baskıdan çıkarması benim yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki konuda verdiği Fransız Danıştayı kararı benden alınma olduğu gibi, Türk Danıştay kararı da benden alınmadır. Şimdi onu görelim:

ÖRNEK 161

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.443:

Türk hukukunda Danıştay'ın da bu yönde kararları bulunmaktadır. 1996 tarihli bir karara konu olan olayda; ilçe sınırları içinde bulunan bir içkili-müzikli lokanta, vali tarafından kapatılmış, açılan davada mahkeme, kararın kaymakam tarafından alınması gerektiğini söyleyerek işlemi yetki yönünden iptal etmiştir. Lokanta sahibi, bu kapatma kararı nedeniyle uğradığı zararlar için tazminat davası açmıştır. İdare mahkemesi, "*...idarî işlemin yargı denetimi sonucu yetki yönünden hukuka aykırı bulunmasının yetkili makamca yeniden işlem tesisine engel oluşturmayacağı...dikkate alındığında idarenin tazmin borcunu doğuracak bir hukukî sorumluluğunun bulunmadığı...*" gerekçesiyle davayı reddetmiş, bu karar Danıştay dairesince onanmıştır[190].

Danıştay'ın 1995 tarihli bir kararına konu olan olayda; davacının işletmesi hakkında kapatma kararı verilmiş, açılan davada mahkeme işlemi yetki yönünden iptal etmiştir. İşletme sahibi bu defa kapatma kararı nedeniyle uğradığı zararın tazmini için dava açmıştır. İdare mahkemesi, davayı esastan reddetmiştir.

Bu kararın temyiz incelemesi aşamasında tetkik hâkimi şu değerlendirmeyi yapmıştır: "*…İdare, yetkisizlik nedeniyle iptal edilen bir işlem yerine hemen kolaylıkla yenisini yapabilme olanağına sahipse hizmet kusurundan söz edilemez. Dolayısıyla ilgili kişinin, o işlemin doğuracağı sonuçlara eninde sonunda katlanması gerekecektir. Dava konusu olayda,… tesis edilen kapatma işlemi yetki yönünden iptal edilmiş ise de bu işlem yerine kolaylıkla yeni bir işlem tesis edilebileceğinden idarenin hizmet kusurunun olmadığının kabulü gerekir…*". Bu karar Danıştay tarafından aynen onanmıştır[191].

[190] Danıştay Onuncu Dairesi, E.1995/964, K.1996/5781, T.04.10.1996

[191] Danıştay Onuncu Dsairesi, E.1994/5015, K.1995/5773, T.20.11.1995.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.981-982:

Bu konuda bizden de iki örnek verebiliriz: Danıştay Onuncu Dairesinin 4 Ekim 1996 tarih ve E.1995/964, K.1996/5781 sayılı kararına konu teşkil eden olayda … davacının işyerinin de ... ilçesi sınırları içinde bulunduğu bu durumda da 2559 sayılı Kanunda öngörülen işyeri kapatma yetkisinin, aynı Kanun gereğince mahallin en büyük mülki amiri olan kaymakamlıkça kullanılması gerektiği, dolayısıyla kapatma işleminin *yetki yönünden* hukuka aykırı olduğuna ve iptaline karar vermiş ve bu karar Danıştay Onuncu Dairesinin 18 Nisan 1994 tarih ve E.1992/316 K.1994/1702 sayılı kararıyla onanmıştır. Bunun üzerine lokantası kapatılan davacı, lokantasının kapalı kalmasından dolayı uğradığı zararın tazmini için Kayseri İdare Mahkemesinde bu sefer tam yargı davası açmıştır. Kayseri İdare Mahkemesi,

> "idarî işlemin yargı denetimi sonucu *yetki yönünden hukuka aykırı bulunmasının* yetkili makamca yeniden işlem tesisine engel oluşturmayacağı... dikkate alındığında idarenin tazmin borcunu doğuracak bir hukukî sorumluluğunun bulunmadığı"

gerekçesiyle tam yargı davasını reddetmiş ve bu karar Danıştay Onuncu Dairesi tarafından onanmıştır[251].

Diğer bir örnek: Danıştay Onuncu Dairesinin 20 Kasım 1995 Tarih ve E.1994/5015, K.1995/5773 sayılı kararına konu teşkil eden olayda tüzük hükümlerine aykırı olarak iki ayrı ilde genelev işleten davacının genelevi ... İli Zührevi Hastalıklar ve Fuhuşla Mücadele Komisyonu kararıyla kapatılmıştır. Bu kapatma kararı *yetki unsuru bakımından* hukuka aykırı görülerek Kayseri İdare Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir. Daha sonra davacı genelevinin kapalı kaldığı dönemde uğradığı kardan mahrum kaldığın iddia ederek Kayseri İdare Mahkemesinde tam yargı davası açmıştır. Kayseri İdare Mahkemesi, …gerekçesiyle davacının tazminat isteminin reddine karar vermiştir. Bu kararın temyiz incelemesinde Danıştay tetkik hakimi

> "idare, yetkisizlik nedeniyle iptal edilen bir işlem yerine hemen ve kolaylıkla yenisini yapabilme olanağına sahipse hizmet kusurundan söz edilemez. Dolayısıyla ilgili kişinin, o işlemin doğuracağı sonuçlara eninde sonunda

katlanması gerekecektir. Dava konusu olayda, davacının iki ayrı ilde genelev işletmesi nedeniyle tesis edilen kapatma işlemi yetki yönünden iptal edilmiş ise de bu işlem yerine kolaylıkla yeni bir işlem tesis edilebileceğinden idarenin hizmet kusurunun olmadığının kabulü gerekir"

yolunda düşünce bildirmiş ve Danıştay Onuncu Dairesi bu kararı aynen onamıştır[252].

251. Danıştay Onuncu Dairesi, 4 Ekim 1996 Tarih ve E.1995/964, K.1996/5781 Sayılı Karar (*Kazancı Danıştay Kararları CD'si*; Karavelioğlu, *op. cit.,* c.I, s.300).
252. Danıştay Onuncu Dairesi, 20 Kasım 1995 Tarih ve E.1994/5015, K.1995/5773 Sayılı Karar, *Danıştay Dergisi,* Sayı 91, s.1129-1132 (*Kazancı Danıştay Kararları CD'si*).

Ramazan Çağlayan'ın örnek olarak verdiği iki Danıştay kararı da benden alınmadır. Bu kararlar Ramazan Çağlayan'ın kendi emeğiyle bulduğu kararlar değildir. Pek muhtemelen Ramazan Çağlayan, bu kararları Danıştay Dergisinden veya bir Danıştay kararları veri tabanından almamakta, doğrudan doğruya benim kitabımın 982'nci sayfasından aktarmaktadır. Nitekim, Ramazan Çağlayan'ın bu kararlardan aktardığı cümleler, benim aktardım cümlelerden ibarettir. Hatta benim üç nokta (…) ile atladığım cümleleri Ramazan Çağlayan da üç nokta (…) ile atlamaktadır. Dolayısıyla bu alıntıları Ramazan Çağlayan gerçekte benim kitabımdan aktarmaktadır. Yargı kararından alıntı yapmak serbesttir. Ama söz konusu kararları, yazarın kendisinin bulması gerekir. Benim bulduğum Danıştay kararlarına, benim oluşturduğum sırayla ve benim çıkardığım cümleleri de çıkarmak suretiyle atıf yapılması bilim ahlâkıyla bağdaşmaz; kaldı ki, böyle bir alıntı, FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına da aykırılık teşkil eder.

Ramazan Çağlayan'ın bu konuda yaptığı teorik açıklama benden alınma. Bu konuda gösterdiği Fransız Danıştayı kararı örneği benden alınma. Bu konuda gösterdiği Türk Danıştay kararları yine benden alınma. Ramazan Çağlayan'ın bu konuda doktrine kattığı bir şey yoktur. Ramazan Çağlayan'ın söylediği yeni bir şey yoktur. Söyleyecek yeni şeyi olmayan bir yazarın, kendisine niçin yazdığı sorusunu sorması gerekir.

Örnek 161, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 161'da benden alındığını iddia ettiğim iki Danıştay kararından birini Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmış, birini korumuş, ancak koruduğu Danıştay karının sonunda bana atıf yaparak kararın benden alındığını belirtmiştir (s.501, dipnot 167). Ramazan Çağlayan aynı şeyi birinci baskıda yapmış olsaydı bu eleştiri kitabı olmayacaktı.

ÖRNEK 162

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.444:

> ***Fransız hukukunda durum***: Fransız Danıştayı 1973'e kadar, "basit değerlendirme hatası" durumunda, hukuka aykırılığı kabul ediyor fakat bunu bir "kusur" olarak görmeyerek idarenin sorumluluğuna hükmetmiyordu. Ancak Fransız Danıştayı 1973 tarihli *Driancourt* kararı ile bu içtihadından vazgeçmiştir[193].
>
> [193] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1269.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.983:

> Fransa'da 1973'e kadar bu eşitliğin bir istisnası vardır: Fransız Danıştayı 1973 öncesi "basit değerlendirme hatası (*simple erreur d'appréciation*)" durumunda hukuka aykırılığın olduğunu kabul ediyor, ama böyle bir durumda "kusur" görmüyor; dolayısıyla idarenin sorumluluğuna hükmetmiyordu[254]. Ancak Fransız Danıştayı bu içtihadından 26 Ocak 1973 tarihli *Driancourt* kararıyla vazgeçmiştir[255].
>
> 254. Örneğin Conseil d'État, 7 Haziran 1940, *Vuldy,* RDCE, 1940, s.187 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1295; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.985).
> 255. Conseil d'État, Section, 20 Ocak 1973, *Driancourt,* RDCE, 1973, s.77 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1295; Rougevin-Baville, Denoix de Saint Marc ve Labetoulle, *op. cit.,* s.336; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.985.).

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki paragrafı olduğu gibi benim yukarıdaki paragrafımdan alınmadır. Ama maalesef bana değil, bir Fransız yazara atıf vardır. Gerçekten Ramazan Çağlayan bu paragrafı Chapus'den mi alıyor; yoksa benden mi? Ramazan Çağlayan bu paragrafı gerçekten Chapus'den almışsa, yukarıdaki iki paragraf arasındaki ifade benzerliği nasıl açıklanabilir? Nasıl oluyor da ikimiz de "*idarenin sorumluluğuna hükmetmiyordu*" diyebiliyoruz. Yine nasıl oluyor da benim "*Ancak Fransız Danıştayı bu içtihadından 26 Ocak 1973 tarihli Driancourt kararıyla vazgeçmiştir*" dediğim yerde Ramazan Çağlayan beni görmeyerek "*Ancak Fransız Danıştayı 1973 tarihli Driancourt kararıyla bu içtihadından vazgeçmiştir*" diyebiliyor? Bu bir rastlantı mı? Bence gerçek şu: Ramazan Çağlayan benden alıntı yapıyor; ama ne hikmetse, bana değil, bir Fransız yazara atıf yapıyor. Böylece okuyucu onu Fransızca literatür kullanan ciddî bir yazar sanacak. İlave edelim Ramazan Çağlayan'ın dipnotta atıf yaptığı Fransız yazarı Ramazan Çağlayan kendisi bulmamıştır. Bu yazar benim aynı paragrafa ilişkin atıf yaptığım bir yazardır. Ortada bir yandan kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma", diğer yandan da "yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösterme" hâli vardır.

İyi niyetli ve konu hakkında bilgisi sınırlı olan bir okuyucu, Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı Chapus'den aldığını; benim de bu paragrafı Chapus'den aldığımı, dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın bana değil, Chapus'ye atıf yapmasında yanlış bir yan olmadığını düşünebilir. Şüphesiz Chapus'den alıntı yapmak benim tekelimde olan bir şey değil. Haliyle Ramazan Çağlayan da Chapus'den alıntı yapabilir. Ama bunun için oturup emek verip, Chapus'den alıntı yapacağı paragrafı okuması, bunu Türkçeye **kendisinin** çevirmesi gerekir. Ramazan Çağlayan ise bunu yapmamakta, çeviriyi benden almakta ama bana değil, Chapus'ye atıf yapmaktadır. Eğer Ramazan Çağlayan, benim paragrafımı kopyalamamış, Chapus'nün paragrafını kendisi çevirmiş olsaydı, yaptığı çeviri benim paragrafımdan kaçınılmaz olarak farklı olurdu.

Ramazan Çağlayan'ın paragrafının Chapus'den değil, benden alınmış olduğu ispat için aşağıda sırasıyla Ramazan Çağlayan'ın. Benim ve Chapus paragrafları verilmiştir:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.444:

> ***Fransız hukukunda durum***: Fransız Danıştayı 1973'e kadar, "basit değerlendirme hatası" durumunda, hukuka aykırılığı kabul ediyor fakat bunu bir "kusur" olarak görmeyerek idarenin sorumluluğuna hükmetmiyordu. Ancak Fransız Danıştayı 1973 tarihli *Driancourt* kararı ile bu içtihadından vazgeçmiştir[193].

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.983:

> Fransa'da 1973'e kadar bu eşitliğin bir istisnası vardır: Fransız Danıştayı 1973 öncesi "basit değerlendirme hatası (*simple erreur d'appréciation*)" durumunda hukuka aykırılığın olduğunu kabul ediyor, ama böyle bir durumda "kusur" görmüyor; dolayısıyla idarenin sorumluluğuna hükmetmiyordu[254]. Ancak Fransız Danıştayı bu içtihadından 26 Ocak 1973 tarihli *Driancourt* kararıyla vazgeçmiştir[255].

Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* 15. Baskı, c.I, s.1295:

> Sans doute, il est arrivé qu'un sort particulier soit fait par la jurisprudence à certaines illégalités : celles imputables à une « simple erreur d'appréciation ». Mais cette jurisprudence, qui était insusceptible de justification et qui est tombée en désuétude à partir de 1943, a été explicitement abandonnée en 1973.

Yukarıdaki üç paragraf karşılaştırılırsa, Ramazan Çağlayan'ın paragrafının Chapus'nün paragrafı ile değil, benim paragrafım ile çok büyük oranda benzerlik içinde olduğu görülür. Eğer Ramazan Çağlayan,

beni kopyalamamış olmasaydı, Chapus paragraf kendisi Türkçeye çevirmiş olsaydı, kurduğu cümleler benim cümlelerime değil, Chapus'nün cümlelerine benzerdi.

Eğer Ramazan Çağlayan benim cümlelerimi taklit etmemiş olsaydı, emek verip, Chapus'nün paragrafını kendisi Türkçe çevirmiş olsaydı, çevirisi benim çevirimden kaçınılmaz olarak farklı olacaktı. Benim Chapus'ye atfen kurduğum cümle, Chapus'nün cümlesinin aslına sadık birebir çevirisi kesinlikle değildir. Söz konusu cümle Chapus'nün cümlesine dayanarak benim *kendi kurduğum* cümledir.

Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz: Ramazan Çağlayan benden alıntı yapıyor; ama ne ilahi hikmetse, bana değil, Chapus'ye atıf yapıyor. İlave edelim Ramazan Çağlayan'ın dipnotta atıf yaptığı Chapus'nün söz konusu paragrafını Ramazan Çağlayan kendisi bulmamıştır. Bu paragraf, benim kitabımın ikinci cildinin 983'üncü sayfasının 355 nolu dipnotunda kendisine atıf yapılan paragraftır.

Örnek 162, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 162'de benden alındığını iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Olsaydı ikinci baskının 501'inci sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan, usûlsüz alıntı ürünü olan bu paragraf ikinci baskıya almamış olması, birinci baskıya ilişkin bu iddiamı kanıtlar niteliktedir.

ÖRNEK 163

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, *op. cit.*, 2011, s.444:

Ramazan Çağlayan Fransa'daki durumu benden aktararak yukarıdaki şekilde (Örnek 162) verdikten sonra, Türkiye'deki durumu da kitabının 444'üncü sayfasının 2, 3 ve 4'üncü paragraflarında sayfalarında yine benden (c.II, s.989) alarak, ama bana atıf yapmaksızın vermektedir. Adı geçen sayfada zikredilen iki Danıştay kararı benim kitabımdan (c.II, s.984-985) alınmıştır.

Örnek 163, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında, Örnek 163'te benden alındığını iddia ettiğim iki Danıştay kararının sonunda dipnotta kararın künyesini verdikten sonra *bana da atıf yapmıştır* (İkinci Baskı, s.502, dipnot 170, 171). Eğer aynı atıfları Ramazan Çağlayan kitabının birinci baskısında da yapmış olsaydı, bu eleştiri kitabı yazılmayacaktı.

ÖRNEK 164

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.445:

Eleştiri: Yukarıda açıklandığı gibi, idarî işlemin "esas (sebep, konu, maksat) bakımından hukuka aykırılığı" ile "kusur" arasında bir özdeşlik vardır. Bu unsurlar bakımından hukuka aykırı olan işlem, aynı zamanda kusurludur. Hukuka aykırılığı mahkeme kararıyla tespit edilmiş bir işlem dolayısıyla uğranılan zarar, diğer şartları da bulunuyorsa, idare tarafından tazmin edilmesi gerekir[198]. Aksine bir tutum, hem hukuk devleti ilkesi hem de anayasanın 125. maddesinde yer alan "*idare kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür"* kuralı ile bağdaşmaz.

Danıştay'ın "*her idarenin işleyebileceği türden, olağan nitelikteki hukuki yanlışlık ve aykırılıklar"* olarak nitelendirdiği hukuka aykırılıkların neler olduğunun objektif olarak tespiti mümkün değildir[199]. Bu nitelikte olan bir hukuka aykırılık, ne kadar ağır zararlara sebebiyet verirse versin, idare sorumlu olmayacaktır. Örneğin, son sınıfta olan öğrencinin, bir dersten başarısız sayılması nedeniyle, okulun bir yıl uzaması, ödenen harçlar, geç mezun olmadan kaynaklanan maddî ve manevî zararlar Danıştay'a göre, her idarenin işleyebileceği olağan hukuka aykırılıktan doğmuş olup, idarenin sorumluluğuna yol açmaz. Bunun kabulü mümkün değildir.

Öte yandan idareye takdir yetkisi tanımakta oldukça cimri davranan Danıştay'ın, kişilerin uğradığı zararlar bakımından idareyi böylesine korumaya alması anlaşılır değildir[200].

Fransız Danıştayı gibi, Türk Danıştayı da bu içtihadından vazgeçerek, hukuka aykırı olduğu mahkeme kararıyla tespit edilen işlemlerden doğan zararlar bakımından her zaman idarenin sorumlu olacağı yönünde içtihat oluşturmalıdır. Danıştay'ın bu yönde kararı da bulunmaktadır[201].

198 GÖZLER, age., C.II, s.989-990.

199 GÖZLER, age., C.II, s.990.

200 GÖZLER, age., C.II, s.990.

201 Danıştay Onuncu Dairesi, E.1992/1449, K.1993/3681, T.06.10.1993, DD.89, s.588.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.989-990:

Danıştayın "İçtihadî Hata" İçtihadının Eleştirisi.- Danıştayın yukarıda örneklerle açıklanan içtihadı kanımızca yanlıştır. Yukarıda açıkladığımız gibi idarî işlemler açısından "esas bakımından hukuka aykırılıklar" ile "kusur" arasında özdeşlik vardır. Yani esas bakımından (yani sebep, konu maksat unsurları bakımından) hukuka aykırı olan her idarî işlem, aynı zamanda kusurludur da. Esas bakımından hukuka aykırılığı mahkeme kararıyla tespit edilmiş olan bir idarî işlemden doğan zarar, diğer koşulları varsa idare tarafından tazmin edilmelidir. Zira, Anayasamızın 125'inci maddesinin son fıkrası "idare kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yüküm-

lüdür" demektedir. Mahkeme tarafından hukuka aykırılığı tespit edilen idarî işlemden doğan zararların tazmin edilmeden kalması, hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmaz.

Danıştayın "*her idarenin işleyebileceği türden, olağan nitelikteki hukuki yanlışlık ve aykırılıkların hizmet kusuru sayılamayacağı*" yolundaki içtihadı kabul edilirse, Türkiye'de genel olarak iyi kurulan ve düzenli işleyen kamu hizmetleri alanında idarenin sorumlu olmasının mümkün olmadığını, genel olarak iyi işleyen bir kamu hizmetinde ara sıra hukuka aykırılık yapılabileceği gibi bir sonuç çıkar ki, bunun kabul edilmesi mümkün değildir.

Dahası Danıştayın "*her idarenin işleyebileceği türden, olağan nitelikteki hukuki yanlışlık ve aykırılıkların"* neler olduğunun objektif olarak tespit edilmesi mümkün değildir. Neticede bir hukuka aykırılığın Danıştay bu şekilde nitelendiriyorsa söz konusu hukuka aykırı ne kadar ağır olursa olsun, ne kadar vahim zararlara yol açarsa açsın, idarenin sorumlu tutulması mümkün olmayacaktır.

İdareye takdir hakkı vermekte oldukça cimri davranan Türk Danıştayının vatandaşların temel hak ve hürriyetleri karşısında idareyi böylesine korumasını anlamak mümkün değildir. Bize öyle geliyor ki, Danıştay aslında vatandaşların haklarını korumak için değil, kerameti kendinden menkul birtakım yüce ilkeler uğruna idarenin yargısal denetiminde hassas davranıyor.

Fransız Danıştayının 1973'te "basit değerlendirme hatası (*simple erreur d'appréciation*)" içtihadından vazgeçtiği gibi Türk Danıştayının da "içtihat hatası", "her idarenin işleyebileceği türden, olağan nitelikli yanlışlık ve hukuka aykırılıklar" teorilerinden vazgeçmesi uygun olur.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın kitabının 445'inci sayfasında yer alan "*Eleştiri*" başlıklı dört paragraf, gerek içerik, gerek verilen örnekler, gerekse paragrafların sırası ve keza paragraf içindeki cümlelerin sırası itibarıyla benim kitabımın ikinci cildinin 989 ilâ 990'uncu sayfaları arasında yer alan "*Danıştayın 'İçtihadî Hata' İçtihadının Eleştirisi*" başlığından alınmıştır. Bu alıntıyı yaparken Ramazan Çağlayan 198, 199 ve 200 nolu dipnotlarında bana üç adet atıfta da bulunmaktadır. Ama bu alıntıda yine de Fikir ve Sanat Eserleri Kanununa aykırılık vardır. Yukarıdaki alıntıda bana üç adet atıfta bulunulmasına rağmen, bu kutu içinde yer alan birinci paragrafın son cümlesi, ikinci paragrafın ikinci ve üçüncü cümleleri, dördüncü paragrafın tümü benden alınmış olmasına rağmen bana atıf yoktur. İkinci olarak, FSEK, m.35/1, b.3'e göre "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şarttır. Söz konusu başlık altında Ramazan Çağlayan'ın oluşturduğu bir münderacat yoktur. Bütün münderacat benden yapılmış alıntılarla oluşturulmuştur. Benden yapılmış alıntılar çıkarılırsa

Ramazan Çağlayan'ın bu başlığı altında tek bir cümle kalmamaktadır. Dolayısıyla ortada usûlsüz alıntılar vardır.

Örnek 164, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 164'te benden alındığını iddia ettiğim dört paragrafı Ramazan Çağlayan ikinci baskıda tek paragraf olarak tekrar kaleme almış (İkinci Baskı, s.502, son paragraf) ve tek paragrafta tam bana iki kere atıf yapmıştır (s.502, dipnot 172, 173). İlk baskıda dört paragraf için bana üç atıf yapan Ramazan Çağlayan ikinci baskıda *tek paragraf için bana iki atıf birden* yapmıştır!

Örnek 164'te verilen metinde sadece dördüncü paragrafın nasıl benden alınmış olduğu halde bana atıf yapılmamış olduğunu gösterelim:

ÖRNEK 165

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.445:

> Fransız Danıştayı gibi, Türk Danıştayı da bu içtihadından vazgeçerek, hukuka aykırı olduğu mahkeme kararıyla tespit edilen işlemlerden doğan zararlar bakımından her zaman idarenin sorumlu olacağı yönünde içtihat oluşturmalıdır. Danıştay'ın bu yönde kararı da bulunmaktadır[201].
>
> [201] Danıştay Onuncu Dairesi, E.1992/1449, K.1993/3681, T.06.10.1993, DD.89, s.588.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.990:

> Fransız Danıştayının 1973'te "basit değerlendirme hatası (*simple erreur d'appréciation*)" içtihadından vazgeçtiği gibi Türk Danıştayının da "içtihat hatası", "her idarenin işleyebileceği türden, olağan nitelikli yanlışlık ve hukuka aykırılıklar" teorilerinden vazgeçmesi uygun olur.
>
> **Danıştayın "İçtihadî Hata" İçtihadından Vazgeçtiği Bir Karar.-** Nitekim Danıştayın bu yönde kararlarına da rastlanmaktadır. Örneğin Danıştay Onuncu Dairesi 6 Ekim 1993 tarih ve E.1992/1449, K.1993/3681 sayılı kararıyla…

Yukarıdaki iki kutu karşılaştırılırsa, Ramazan Çağlayan'ın paragrafının benim paragrafımdan alınmış olduğu görülür. Bir metnin diğer metinden alınmış olduğunu ispatlamak için bunların arasında kelime kelime aynılık bulunması şart değildir. Ramazan Çağlayan kelimeleri değiştirmiş olsa bile, söz konusu bilgi içerik olarak benim verdiğim bilgiden alınmış ise, burada bir alıntı vardır. Zaten "mealen alıntı" denen şey de bundan başka bir şey değildir. Mealen alıntının da kaynağı gösterilmelidir. Ortada mealen yapılmış bir alıntı var. Ama alıntının kaynağı gösterilmemiş.

Ayrıca belirtelim ki, Ramazan Çağlayan'ın kitabının 445'inci sayfasının "Eleştiri" başlıklı dört paragrafında geçen ve bana atıf yapılmamış cümleler için bana atıf olsaydı bile dört paragraflık böyle bir alıntı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununa uygun hale gelmezdi. Çünkü, FSEK, m.35/1, b.1'e göre iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması ve FSEK, m.35/1, b.3'e göre "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması gerekir. Oysa "Eleştiri" başlıklı bu dört paragraflık kısımda Ramazan Çağlayan'ın kendi oluşturduğu bir içerik yoktur. Bu "eleştiri" baştan sona benden alınmadır. Benden yapılmış alıntılar bu "eleştiri"nin ana unsurunu oluşturmaktadır. Alıntı yazarın oluşturduğu içerik açısından yan unsur olarak kalmalıdır[34]. Eleştiri başlığı altında benden yapılmış alıntılar çıkarılırsa geriye tek bir cümle kalmamaktadır. Dolayısıyla ortada FSEK, m.35/1, b.3'e uygun bir iktibas yoktur. Ayrıca şunu da vurgulamak gerekir: Bir yazarın, tahlil ettiği Danıştay kararına yönelttiği eleştiriyi dahi bir başka yazardan alması akademik ahlak ile bağdaşmaz. Zira, bir yazar yazdığı bir metin içinde "*Eleştiri*" diye bir başlık atarsa, her iyiniyetli okuyucu bu "Eleştiri"nin o yazarın kendi eleştirisi olduğunu sanır. Eğer bir yazar kendi eleştirisini değil, bir başka yazarın eleştirisini aktaracak ise, buna "Eleştiri" başlığını koyamaz; buna "*Falancanın Eleştirisi*" başlığını koymalıdır.

Diğer yandan yukarıdaki paragraf benim paragrafımdan alınmış olduğu, bu paragrafın yer aldığı bağlama bakarak da ispatlanabilir. Bu paragraftan önce gelen paragraflar (s.445'teki ilk üç paragraf, 442 ve 443'teki bütün paragraflar) benim kitabımdan alınmıştır. Ve benim kitabımdaki sırayla alıntılar yapılmıştır. Bu konuda bir paragraf aşağıda "*Örnek 154-165 Hakkında Genel Bir Gözlem*" başlıklı paragrafa bakılabilir. Keza söz konusu paragraf (s.445, dördüncü paragraf) izleyen paragraflar (s.445, beşinci paragraf; s.446, birinci, ikinci, üçüncü vd. paragraflar) da benim kitabımdan alınmıştır. Açıklama için aşağıda Örnek 166-170'e bakılabilir.

Örnek 165, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 165'te benden alındığını iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan ikinci baskıdan çıkarmıştır. Olsaydı ikinci baskının 502'nci sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın söz konusu paragraf ikinci baskıdan çıkarması benim yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

Örnek 154-165 Hakkında Genel Bir Gözlem: Ramazan Çağlayan'ın kitabının 441 ilâ 445'nci sayfaları arasında yer alan "*2. Hukuka Aykırılık ve*

34. Öncü, *op. cit.,* s.189.

Kusur" başlığı altındaki açıklamalar, yukarıdaki 154 ilâ 164 nolu örneklerde görüldüğü gibi benim kitabımın ikinci cildinin 979 ilâ 998'nci sayfalar arasında yer alan "*3. Hukuka Aykırılık ve Kusur*" başlığı altındaki açıklamalardan alınmıştır. Bu alıntıların bazılarında kaynak gösterilmiş, bazılarında ise gösterilmemiştir.

Ben burada şu hususun altını çizmek istiyorum: "*Hukuka Aykırılık ve Kusur*" başlığı altında yaptığı bütün *teorik açıklamalar* benden alınmıştır. Bu konuda gösterdiği *Fransız Danıştayı kararı örnekleri* de benden alınmıştır. Bu konuda gösterdiği *Türk Danıştayı kararı örnekleri* de yine benden alınmıştır. Hatta bu konuda Ramazan Çağlayan'ın Türk Danıştay kararlarına yönelttiği *"eleştiri" dahi* yukarıda 164 nolu örnek altında görüldüğü gibi *benden alınmıştır.* Ramazan Çağlayan "*Hukuka Aykırılık ve Kusur*" başlığı altında doktrine kattığı bir şey yoktur. Bu konuda Ramazan Çağlayan'ın söylediği ve benim kitabımdan yer almayan tek bir cümle yoktur.

Söyleyecek yeni bir şeyi olmayan bir yazarın yazması sadece akademik etik ile bağdaşmamakla kalmaz; Fikir ve Sanat Eserleri Kanununa aykırılık da teşkil eder. Zira bu Kanunun 35'nci maddesinin ilk fıkrasının birinci bendine göre alıntı "bir eserin bazı cümle ve fıkraları"nın alınması ile sınırlı olmalıdır. Benim kitabımda (c.II, s.979-998) 19 sayfalık bir başlık, sıra sıra Ramazan Çağlayan tarafından özetlenerek beş sayfalık (s.441-445) bir kısım oluşturulmuştur. Böyle bir şeye "alıntı" denemez. Diğer yandan Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'nci maddesinin ilk fıkrasının üçüncü bendine göre, alıntının "maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şarttır. Bu şu anlama gelir ki, alıntı, içerik oluşturmak için değil, yazarın kendisinin oluşturduğu içeriği "aydınlatmak", bu içeriği desteklemek, örneklendirmek için yapılır. Alıntı, alıntının konulduğu konuda asıl unsur haline gelemez[35]. Ramazan Çağlayan'ın, kitabının 441 ilâ 445'üncü sayfalarında benden yaptığı alıntılar, yazarın "*Hukuka Aykırılık ve Kusur*" konusundaki tüm bilgileri oluşturmaktadır. Bu başlık altında benden yapılan alıntılar çıkarılırsa geriye bir şey kalmamaktadır.

35. Öncü, *op. cit.,* s.188-189.

ÖRNEK 166

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.445:

3. Kusurun İspatı

İdarenin kusurlu sorumluluğu, idarenin kusurunun ispatlanması halinde söz konusu olabilir. Bu bakımdan zarara uğrayan kişi, idarenin kusurunu ispatlamak zorundadır[202]. Özel hukukta geçerli olan "*iddia eden iddiasını ispat etmekle yükümlüdür*" kuralı, idare hukuku bakımından da geçerlidir[203]. Ancak idarî yargılama usûlünde kabul edilen "re'sen araştırma" ilkesi, kusurun ispatını nispeten kolaylaştırmaktadır. İdarî yargı yeri, davacının iddialarını makul bulursa, kusurun değerlendirilmesi için idareden gerekli bilgi ve belgelerin gönderilmesini isteyebilir. Buna bağlı olarak hâkim, isnat edilen kusurun fiilen işlendiğinin, "soruşturmadan çıktığına" veya dosyadan anlaşıldığına" karar verebilecektir[204].

[202] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1271; GÖZLER, age., C.II, s.999.

[203] VEDEL/DELVOLVE, age., C.I, s.593.

[204] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1271; GÖZLER, age., C.II, s.999.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.999:

4. Kusurun İspatı

İdarenin kusurlu sorumluluğu ancak ispatlanmış bir kusurun varlığı hâlinde söz konusu olur. Dolayısıyla zarara uğrayan kişi, idarenin kusurlu olduğunu ispat etmek zorundadır[278]. Yani özel hukukta geçerli olan "iddia eden iddiasını ispat etmekle yükümlüdür" kuralı kural olarak idare hukukunda da geçerlidir[279]. Ancak idarî yargıdaki tahkik usûlünün niteliği gereği kusurun ispatı nispeten kolaydır. İdarî yargı hakimi, davacının iddialarını makul görünürse, idareden kusurun değerlendirilmesi için gerekli belgeleri mahkemeye göndermesini isteyebilir. Neticede hâkim, isnat edilen kusurun fiilen işlendiğinin "soruşturmadan çıktığına", "dosyadan anlaşıldığına" karar verebilecektir[280].

278. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1297.
279. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.593.
280. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1297.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın paragrafı benden alınma, ama Ramazan Çağlayan benim yanımda (ve üstelik benim ismimden önce) Fransız yazarlar atıf yapmaktadır. Bunlar aldatıcı atıflardır. Ramazan Çağlayan'ın Fransız yazarlara atıf yapmasının sebebi, benim söz konusu paragrafa ilişkin olarak bu yazarlara atıf yapıyor olmamdır. Benim ve Ramazan Çağlayan'ın aynı yazarlara atıf yapıyor olmamız, Ramazan Çağlayan'ın sadece ana metninin değil, dipnotlarının dahi benden alınma olduğunu gösterir.

Örnek 166, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 166'da benden alındığını iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan ikinci baskıda tekrar kaleme almış ve bana birinci baskıda yapmadığı atıfları yapmıştır. Dahası Ramazan Çağlayan ikinci baskıda Chapus'ye ve Vedel ve Delvolvé'ye yaptığı aldatıcı atıfları da çıkarmıştır.

Örneğin birinci baskıda (s.445)

> Özel hukukta geçerli olan "*iddia eden iddiasını ispat etmekle yükümlüdür*" kuralı, idare hukuku bakımından da geçerlidir[203].
>
> [203] VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.593.

şeklinde olan cümle ve atıf, ikinci baskıda (s.503, ilk paragraf)

> Özel hukukta cari olan "*iddia eden iddiasını ispat etmekle yükümlüdür*" kuralı, idare hukuku bakımından da geçerlidir[175].
>
> [175] GÖZLER, age., C.II, s.999.

şekline bürünmüştür. Dikkat edileceği gibi cümle aynı ama birinci baskıda cümlenin kaynağı olarak Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapılırken (s.445, dipnot 203), ikinci baskıda bana atıf yapılmaktadır (s.503, dipnot 175). **Yani Ramazan Çağlayan birinci baskıda Vedel ve Delvolvé'ye yaptığı atıfın yanlış bir atıf olduğunu kabul etmiş, ikinci baskıda doğru olarak bana atıf yapmıştır.**

Örneğin yine birinci baskıda (s.445)

> Buna bağlı olarak hâkim, isnat edilen kusurun fiilen işlendiğinin, "soruşturmadan çıktığına" veya dosyadan anlaşıldığına" karar verebilecektir[204].
>
> [204] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1271; GÖZLER, age., C.II, s.999.

şeklinde olan cümle ve atıf, ikinci baskıda (s.503, ilk paragraf)

> Hakim davacının iddialarını ciddi bulduğunda, idareden gerekli bilgi ve belgeleri isteyerek veya dosyadaki bilgi ve belgelere göre kusurun varlığına karar verebilir[176].
>
> [176] GÖZLER, age., C.II, s.999.

şekline bürünmüştür. Dikkat edileceği gibi cümle aynı ama birinci baskıda cümlenin kaynağı olarak sadece bana değil, aynı zamanda ve benim ismimden önce Chapus'e atıf yapılırken (s.445, dipnot 204), ikinci baskıda sadece bana atıf yapılmaktadır (s.503, dipnot 176). Yani Ramazan Çağlayan Chapus'ye yaptığı atıfın aldatıcı bir atıf olduğunu kabul edip ikinci baskıdan bu atıfı çıkarmıştır.

ÖRNEK 167

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.446:

Öte yandan idarî yargı yerleri, bazı "kusur karineleri (*présomtions de fautes)*"de geliştirmişlerdir[205].

[205] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1271; LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.984.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.999:

Dahası idarî yargı organları, bazı "kusur karineleri (*présomptions de fautes*)" de geliştirmişlerdir[281].

281. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1297; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.984;

Yukarıdaki iki kutunun karşılaştırılmasından görüleceği gibi ortada tırnak içinde verilmesi gereken bir "aynen alıntı" vardır. Alıntı iki kelimesi hariç, noktası virgülüne aynıdır. Stilde ortaklık (Fransızca terimlerin parantez içinde italikle yazılması ve tırnağı açılış ve kapanış yerleri) da bu cümleyi Ramazan Çağlayan'ın benden aldığının tartışmasız kanıtıdır. FSEK, m.35/son'a göre alıntının "belli olacak şekilde yapılması" şarttır. Aynen alıntının ise belli olacak şekilde yapılmasının yöntemi alıntılanan cümleyi tırnak içinde veya girintili paragraf olarak veya italikle vermekten geçer. Bu yükümlülükten kurtulmak için bir "aynen alıntı"yı ondan bir iki kelimeyi değiştirerek "mealen alıntı" haline dönüştürmek dürüstlükle bağdaşmaz.

Kaldı ki ister aynen olsun, ister mealen olsun her alıntının kaynağı gösterilmelidir. Ama maalesef Ramazan Çağlayan bu alıntıya ilişkin olarak bana değil, Fransız yazarlara atıf yapmaktadır. Benden yapıldığı hâlde bana atıf yapılmadan verilen her alıntı bir usûlsüz alıntıdır.

Dikkat edileceği üzere Ramazan Çağlayan'ın 205 nolu dipnotta atıf yaptığı Fransız yazarlar, benim 281 nolu dipnotumda atıf yaptığım yazarlardır. Bu şu anlama gelir ki, Ramazan Çağlayan'ın cümlesi sadece ana metni itibarıyla değil, dipnotu itibarıyla dahi benden alınmıştır. Sadece ana metindeki cümlenin değil, bu cümleye bağlı dipnotunda aynı olması alıntının tipik delilidir.

Örnek 167, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 167'te benden alındığını iddia ettiğim cümleyi Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında tekrar kaleme almış ve cümlenin sonunda *bana birinci baskıda yapmadığı atıfı yapmış* ve dahası birinci baskıda birer aldatıcı atıf olduğunu iddia ettiğim *Vedel ve Delvolvé'ye ve De Laubadère, Venezia ve Gaudemet'ye*

yapılan atıfları da çıkarmıştır. Ramazan Çağlayan ikinci baskıda yaptığı bu değişiklikler benim birinci baskıya ilişkin iddiamı doğrular niteliktedir. Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda yanlışta direnmemesi, hatasını düzeltmesi sevindiricidir.

ÖRNEK 168

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.446:

Kusur Karinesi Halleri: Fransız Danıştayı, aşağıda belirtilen hallerde, zarar gören lehine kusur karinesinin mevcut olduğunu kabul etmektedir.

a) Bayındırlık eserlerinden doğan zararlar: Bayındırlık eserlerinin kullanıcılarının uğradıkları kazalarda, idarenin kusurlu olduğu yönünde karine kabul edilmektedir[207]. Örneğin bir yayanın kaldırımda yürürken, kaldırımda açılan bir çukura düşmesi olayında karine yoluyla idarenin kusurlu olduğu varsayılmaktadır. İdare, bayındırlık eserinin normal bakımını yaptığını ispatlayarak, yani açılan çukur için gerekli tedbirlerin ve işaretlemelerin yapıldığını ispatlayarak sorumluluktan kurtulabilir[208]. Fransız Danıştayı, "bayındırlık eserlerinin kullanıcıları" ve "normal bakım eksikliği" kavramlarını geniş yorumlamaktadır. Bu bağlamda, bakım eksiklikleri yanında, plan ve proje hatalarını da buraya dâhil etmektedir[209].

b) Kamu hastanelerindeki tedavi ameliyelerinden doğan zararlar: Kamu hastanelerinde tedavi gören hastaların, tedavi ameliyeleri sebebiyle uğradıkları zararlarda, örneğin sıradan bir enjeksiyon sonucu organın felç olması, tedavi sırasında hastaya "hepatit B" virüsü bulaşması olaylarında, idarenin kusurlu olduğuna, kusur karinesi yoluyla karar verilmiştir[210].

c) Hizmetin organizasyonundan eksiklik: Kamu hizmetinin organizasyonundaki eksiklik sebebiyle meydana gelen zararlarda, idarenin sorumlu olduğu karine yoluyla kabul edilmektedir. Örneğin, hastanede normal bir yatağa yatırılan çocuğun yataktan düşmesi, belediye havuzunda bir çocuğun boğulması olaylarında, idarenin sorumluluğuna, hizmetin organizasyonundaki eksiklik şeklindeki kusur karinesi kabul edilmiştir[211].

Türk Danıştayının "kusur karinesine" başvurmadığı[212], Fransa'da kusur karinesinin kabul edildiği kimi hallerde, kusursuz sorumluluk esasını uyguladığı belirtilmektedir[213].

[207] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1271; LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.984.

[208] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1271; DE FORGES, age., s.307; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.672.

[209] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1271.

[210] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1273.

[211] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1273.

[212] ARMAĞAN Tuncay, İdarenin Sorumluluğu ve Tam Yargı Davaları, Ankara 1997, s.78.

[213] GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.I, s.687.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.999-1000:

Kusur Karinesi Halleri.- Fransız Danıştayı şu hâllerde zarar gören davacı lehine *kusur karinesi* mevcut olduğuna hükmetmiştir.

a) "Bayındırlık eserlerinin kullanıcıları (*usagers des ouvrages publics*)"nın uğradıkları kazalarda idarenin kusurlu olduğu yolunda bir karine vardır[283]. Örneğin bir yaya, yaya kaldırımında yürürken, kaldırımda kazılmış bir çukura düşerse veya bir otomobil yola devrilmiş bir ağaca çarparak kaza yaparsa, karine yoluyla idarenin kusurlu olduğu varsayılır. Böyle bir durumda kazaya uğrayan yaya veya otomobil sürücüsünün, idarenin kusurlu olduğunu, bayındırlık eserinde "normal bakım eksikliği (*défaut d'entretien normal*)" olduğunu ispat etmek zorunda değildir[284]. Tersine böyle bir eksikliği olmadığını ispat etme yükü idareye düşer. İdare, böyle bir durumda, ancak, bayındırlık eserinin normal bakımını yaptığını ispat ederek sorumluluktan kurtulabilir. Örneğin yaya yolundaki çukurun etrafının çevrildiğini, bunun için gerekli uyarı levhaları konulduğunu, yola devrilen ağacın oraya yeni devrildiğini ispat ederek idare sorumluluktan kurtulabilir[285]. Fransız Danıştayı gerek "bayındırlık eserlerinin kullanıcıları (*usagers des ouvrages publics*)" kavramını, gerekse "normal bakım eksikliği (*défaut d'entretien normal*)" geniş yorumlama eğilimindedir. Bayındırlık eserlerinin olağan dışı kullanıcıları da bu karineden yararlanmaktadır[286]. Normal bakım eksikliği, sadece bakım eksikliklerini değil, tertip ve plân ve proje hatalarını da içerir. Örneğin Fransız Danıştayı binada güvenlik normlarını yerine getirmeyen cam kullanılması, yol yamacından yola taş düşmesini önlemek için gerekli tertibatın alınmaması, plân ve projesi yanlış çizilmiş yapılar yapılması durumunda da normal bakım eksikliğinin var olduğunu kabul etmiştir[287].

b) "Kamu hastanelerinde tedavi gören kişiler (*personnes en traitement dans les hopitaux publics*)"in normal tedavi ameliyeleri nedeniyle uğradıkları zararlarda idarenin kusurlu olduğu yolunda karine vardır[288]. Örneğin sıradan bir enjeksiyon sonucu bir organın felce uğraması[289], hastanede tedavi sırasında hastaya hepatit B virüsünün bulaştırılması[290], bronskopi sırasında kalp krizi sonucunda hastanın ölümünde hastanenin kusurlu olduğunu karine yoluyla kabul etmiştir[291].

c) "Hizmetin organizasyonunda eksiklik (*défaut dans l'organisation du service*)" nedeniyle meydana gelen zararlarda Fransız Danıştayı idarenin kusurlu olduğunu karine yoluyla kabul etmektedir. Örneğin normal bir yatağa yatırılan dört yaşında beyin rahatsızlığı geçiren bir çocuğun yatağından düşmesi sonucu uğradığı zararda idarenin kusurlu olduğunu karine yoluyla kabul etmiştir. Fransız Danıştayı bir başka kararında belediye yüzme havuzunda bir çocuğun boğulması durumunda hizmetin organizasyonunda hata olduğunu ve bu tür bir hata nedeniyle idarenin kusurlu olduğunun karine yoluyla kabul edilmesi gerektiğine karar vermiştir[292].

Türk Danıştayının kusur karinesine başvurmadığı[293], Fransız Danıştayının kusur karinesine başvurduğu bazı durumlarda kusursuz sorumluluk esasını uyguladığı not edilmektedir[294].

283. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1297; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.984; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.672-673.
283. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1297; De Forges, *op. cit.,* s.307; Vdedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.672.
285. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1297.
286. *Ibid.*
287. *Ibid.*
288. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1299; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.984; De Forges, *op. cit.,* s.307).
289. Conseil d'État, 23 Şubat 1962, *Meier,* RDCE, 1962, s.122 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1299).
290. Conseil d'État, 31 Mart 1999, *Assistance publique à Marseille,* RDCE, 1999, s.114 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1299).
291. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1301.
292. Conseil d'État, 7 Aralık 1984, *Addichane,* RDP, 1985, s.1396.
293. Armağan, *op. cit.,* s.78.
294. Gözübüyük ve Tan, *op. cit.,* c.I, s.687.

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki beş paragrafı benden alınmadır. Ama maalesef bana değil, benim atıf yaptığım yazarlara atıf yapmaktadır. Yani bunlar birer transit atıftır. Son paragraftaki ifade benzerliğine dikkat çekmek isterim. Ramazan Çağlayan, son paragrafı gerçekte benden almakta, ama bana değil, benim atıf yaptığım yazarlara atıf yapmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın yaptığı bu şey, FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartına ve FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırı olduğu gibi, bir yandan "kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma" halini, diğer yandan da "yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösterme" hâlini oluşturur.

Örnek 168, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 168'de benden kaynağını göstermeden alındığını iddia ettiğim dört paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmış, onların yerine, onları özetleyen tek bir cümle koymuş (s.503, üçüncü paragraf, ilk cümle) ve cümlenin sonunda da bana birinci sırada atıf yapmıştır (s.503, dipnot 178). Ramazan Çağlayan yaptığı bu değişiklikler, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 169

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.447:

> Özel hukukta, ağır-basit ayırımı yapılmaksızın tüm kusurlar, sorumluluğa yol açmaktadır. İdare hukukunda ise, bazı faaliyetlerden idarenin sorumlu tutulması için, basit kusur yeterli bulunmamakta, kusurun belli bir ağırlığa sahip olması aranmaktadır.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1001:

> Özel hukukta ağır-basit ayrımı yapılmaksızın bütün kusurlar kusurlu kişinin sorumluluğuna yol açarlar. Oysa idare hukukunda, uzun zaman boyunca, akıl hastaneleri, ceza evleri, tıbbi müdahaleler, can kurtarma, itfaiye, kolluk gibi bazı zor faaliyet alanlarında, idarenin ancak "ağır kusur (*faute lourde*)"unun sorumluluğa yol açabileceği kabul edilmiştir[295]. Yani özel bir zorluk gösteren bazı faaliyet alanlarında idarenin verdiği zarardan sorumlu tutulabilmesi için "basit kusur (*faute simple*)"unun yeterli olmadığı, bu kusurun ağır bir kusur olması gerektiği düşünülmüştür.
>
> 295. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1303.

Görüldüğü gibi ortada benden yapılmış bir alıntı var; ama bana atıf yok. Kaynağı gösterilmemiş alıntı usûlsüz alıntı teşkil eder "kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma" hâlini oluşturur. Bunun için alıntının "aynen" yapılmış olması şart değildir; "mealen" yapılmış bir alıntı da kaynağı gösterilmemiş ise usûlsüz alıntı teşkil eder.

İyi niyetli bir okuyucu buruda alenileşmiş bir bilginin bulunduğunu bunun için atıf yapılmasının gerekli olmadığını düşünebilir. Ancak yazarların umumileşmiş bilgileri de, başka yazarların ifadelerini kopyalamadan kendi ifadeleriyle vermeleri gerekir. Ramazan Çağlayan ise bunu yapmamakta, bu alenileşmiş bilgileri dahi benim ifadelerimi kopyalayarak vermektedir. Benim usûlsüz olduğunu iddia ettiğim şey budur. Ne demek istediğimi yukarıdaki kutulardan alınan Ramazan Çağlayan'ın bir cümlesini ve benim bir cümlemi alt alta vererek göstereyim:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku,* 2011, s.447:

> Özel hukukta, ağır-basit ayırımı yapılmaksızın tüm kusurlar, sorumluluğa yol açmaktadır.

Gözler, *İdare Hukuku,* 2003, c.II, s.1001:

> Özel hukukta ağır-basit ayrımı yapılmaksızın bütün kusurlar kusurlu kişinin sorumluluğuna yol açarlar.

Ramazan Çağlayan'ın cümlesi ile benim cümlem arasındaki benzerlik ortadadır. Şüphesiz ki Ramazan Çağlayan özel hukukta bütün kusur-

ların sorumluluğa yol açtığı bilgisini bana atıf yapmadan verebilir. Ama bu bilgiyi verirken benim ifadelerimi kopyalamaması, emek verip bu bilgiyi kendi ifadeleriyle vermesi gerekir. Ramazan Çağlayan'ın yapmadığı şey budur. Eğer Ramazan Çağlayan umumileşmiş bir bilgiyi kendi cümleleriyle ifade etmek için emek vermek istemiyor, bu bilgiyi verirken benim cümlelerimden yararlanmak istiyor ise, bunu da yapabilir; ama bunu yapabilmesi için bana atıf yapması gerekir. Ramazan Çağlayan'ın yapmadığı şey budur.

Örnek 169, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 169'da benden kaynağını göstermeden alındığını iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Bu paragraf olsaydı ikinci baskının 503 veya 504'üncü sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı çıkarması benim iddiamda haklı olduğumu göstermektedir.

ÖRNEK 170

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.447:

Tanım: "Ağır kusur" kavramını tanımlamak oldukça güçtür. "Ağır kusur", "*basit kusurdan daha ağır olan kusur*" şeklinde tanımlanabilir[214]. Kusurlar arasında bir derecelendirme yapılarak, bazılarına ağır bazılarına da basit denebilir. Ancak aralarındaki fark tamamen bir derece farkıdır. Bir kusur, diğer bir kusura göre ağır olabilir, ama başka bir kusura göre de hafif olabilir. Bu derecelendirme tartışmaya açık bir hususdur. Bir kusurun ağır mı yoksa hafi mi olduğunu, her olaya göre hâkim takdir edecektir[215].

[214] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1277.

[215] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1277.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1002:

Tanım.- "Ağır kusur" kavramını tanımlamak oldukça güçtür. *Ağır kusuru, "basit kusurdan daha ağır olan kusurdur"* şeklinde tanımlayabiliriz[298]. Şüphesiz bazı kusurların arasında derecelendirme yapılabilir. Bazı kusurlar hafif, diğer bazı kusurlar ise ağırdır. Ancak ağır kusur ile hafif kusur arasındaki fark bir derece farkıdır. Bir kusur diğer bir kusura göre ağır, ama bir başka kusura göre hafif olarak görülebilir. Dereceler arasındaki fark konusunda ise çelişik ve tartışmaya açık değerlendirmeler yapılabilir. Dolayısıyla bir kusurun ağır mı, yoksa hafif mi olduğu ancak hâkim tarafından bu konuda değerlendirme yapıldıktan sonra belli olacaktır[299].

298. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1303; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.985-986.

299. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1303.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'nın paragrafı benden alınmadır. Ramazan Çağlayan'ın

> "Ağır kusur" kavramını tanımlamak oldukça güçtür. "Ağır kusur", "*basit kusurdan daha ağır olan kusur*" şeklinde tanımlanabilir[214].

şeklindeki cümlesi ile benim

> "Ağır kusur" kavramını tanımlamak oldukça güçtür. *Ağır kusuru, "basit kusurdan daha ağır olan kusurdur"* şeklinde tanımlayabiliriz.

şeklindeki cümlem arasındaki benzerlik ortadadır. Ramazan Çağlayan sadece benim kelimelerimi almakla yetinmemekte, benim stilimi de almaktadır. Benim tırnak içinde italikle verdiğim kelimeleri o da tırnak içinde italikle vermektedir. Stildeki bu ortaklık da alıntının benden yapılmış olduğunun bir kanıtıdır. Alıntı benden yapılmıştır; ne var ki, Ramazan Çağlayan bana atıf yapmamaktadır. Kaynağı gösterilmemiş alıntı usûlsüz alıntı teşkil eder.

Burada iyi niyetli bir okuyucu, yukarıdaki "ağır kusur" kavramının tanımını benim de Ramazan Çağlayan'ın da Chapus'den çevirdiğini, dolayısıyla çeviriler arasında benzerlik olmasının normal olduğunu düşünebilir. Doğrudur. Ben de ağır kusur tanımını Chapus'nün tanımından aldım. Ama Ramazan Çağlayan'ın bu tanımı Chapus değil, benden almaktadır. Tekrar pahasına Ramazan Çağlayan'ın, benim ve Chapus'nün cümlelerini alt alta verelim:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.447:

> **Tanım**: "Ağır kusur" kavramını tanımlamak oldukça güçtür. "Ağır kusur", "*basit kusurdan daha ağır olan kusur*" şeklinde tanımlanabilir[214].

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1002:

> **Tanım.-** "Ağır kusur" kavramını tanımlamak oldukça güçtür. *Ağır kusuru, "basit kusurdan daha ağır olan kusurdur"* şeklinde tanımlayabiliriz.

Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1303:

> Entreprenant de la définir, on est exposé à conclure par cette belle formule que la faute lourde est une faute qui est plus grave que la faute simple.
>
> *Yaklaşık Çeviri:* Onu tanımlamaya girişirsek, ağır kusur basit kusurdan daha vahim kusurdur şeklindeki güzel formüle ulaşırız :

Yukarıdaki üç kutudaki metinleri: Birinci kutudaki metin ikinci kutudaki metne mi, yoksa üçüncü kutudaki metne mi benziyor? Görüldü-

ğü gibi birinci kutudaki metin (Çağlayan'ın metni), üçüncü kutudaki metne (Chapus'nün metnine) değil, ikinci kutudaki metne (benim metnime) benziyor.

Yukarıdaki kutulara bakılırsa, Ramazan Çağlayan'ın cümlelerinde Chapus'nün bu cümlesinden alınan kısım benim de italikle verdiğim "*Ağır kusuru, "basit kusurdan daha ağır olan kusurdur"* ifadesinden ibarettir. Chapus'nün cümlesinde

"**Tanım.-** "Ağır kusur" kavramını tanımlamak oldukça güçtür"

şeklinde bir cümle yoktur. Keza Chapus'nün cümlesinde *"şeklinde tanımlayabiliriz"* şeklinde bir ibare de bulunmamaktadır. Vakıa şudur ki, Ramazan Çağlayan, ağır kusur tanımını doğrudan doğruya Chapus'den almamakta, söz konusu tanımı gerçekte benim cümlelerimden aktarmaktadır. Bu örnek Ramazan Çağlayan'ın, nasıl transit alıntı yaptığını gözler önüne seren mükemmel bir örnektir. Alıntıyı benden yapıyor; ama bana değil, benim atıf yaptığım yazara atıf yapıyor.

Burada ayrıca belirtelim ki benim tırnak içinde italikle verdiğim kelimeleri Ramazan Çağlayan da tırnak içinde italikle vermektedir. Stildeki bu ortaklık dahi alıntının benden yapılmış olduğunun bir kanıtıdır. Zira Chapus orijinal metninde söz konusu ibare italikle verilmemektedir. Bir ek kanıt daha: Ramazan Çağlayan'ın ve benim paragrafımın siyah harflerle yazılmış "Tanım:"kelimesiyle başlaması dahi bu paragrafın Chapus değil, benden8 alınmış olduğuna işaret eder. Zira Chapus paragrafında böyle bir paragraf başlığı yoktur.

Özetle alıntı benden yapılmıştır; ne var ki, Ramazan Çağlayan'ın bana atıf yapmamaktadır.

Burada Ramazan Çağlayan'ın dipnotta Chapus'ye yaptığı atıfta sayfa numarasının farklı olması, söz konusu alıntının benden değil, Chapus'den yapıldığı anlamına gelmez. Çünkü alıntılanan ibare, Chapus'nün kitabının 15'nci baskısında da 14'üncü baskısında da aynen bulunmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın yaptığı şey, Chapus'nün kitabının 15'inci baskısındaki sayfa numarasını 14'üncü baskısındaki sayfa numarasına dönüştürmekten ibarettir.

Örnek 170, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 170'de benden kaynağını göstermeden alındığını iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında yeniden kaleme almıştır (s.504, ikinci paragraf). Benden alındığını iddia ettiğim

Tanım: "Ağır kusur" kavramını tanımlamak oldukça güçtür. "Ağır kusur", "*basit kusurdan daha ağır olan kusur*" şeklinde tanımlanabilir[214].

şeklindeki cümle ikinci baskıda (s.504, ikinci paragraf)

"Ağır kusur", "*basit kusura nazaran daha ağır olan kusur*" şeklinde tanımlanmaktadır.

şekline gelmiştir. Böylece ikinci baskıdaki cümle, benim cümlemden farklılaşmıştır. Şu soruyu sormak isterim: Madem birinci baskıdaki yukarıdaki cümle, benden alınma değildi, Ramazan Çağlayan'ın bu cümleyi ikinci baskıda neden değiştirme ihtiyacını hissetmiştir?

* * *

Ramazan Çağlayan'ın Fransızca Kelimelerin Yazımında Yaptığı Yanlışlıklar.- Bu arada not etmek isterim ki, Ramazan Çağlayan 446'ncı sayfanın dipnotlarında pek çok defa Chapus'nün *Droit administratif*'ine atıf yapmaktadır. Atıf yaptığı yerde bu kitabın ismi olan "*Droit administratif*"i

Daroit Administartif

şeklinde yazmaktadır. Şüphesiz yazım hatası herkesin yapabileceği bir hatadır. Ama Ramazan Çağlayan Türkçe kelimelerde yazım hatası azdır. Fransızca kelimelerde ise yazım hatası, istisna değil, kuralı oluşturmaktadır. Ramazan Çağlayan yazdığı Fransızca kelimelerin neredeyse yarısından fazlası hatalıdır. Üstelik bu kelimeler kitap ismi olan basit, çok geçen, "*droit* (hukuk)" ve "*administratif* (idarî)" gibi kelimelerden ibarettir. Türkçede fazla yazım hatası yapmayan bir yazarın, Fransızca kelimelerde nasıl olup da bu kadar çok hata yapabildiği merak konusudur. Ortada iki ihtimal var. Ya Ramazan Çağlayan'ın Fransızca düzeyi düşük, ya da Ramazan Çağlayan kitap yazarken gerekli özeni göstermiyor. Dipnotta yazdığı iki kelimeden birisinde hata yapacak kadar özensizlik içinde olunması nihaî tahlilde bir bilim etiği bakımından bir problem teşkil eder[36].

36. Nitekim TÜBA Bilim Etiği Elkitabında da "etik açıdan bir 'ihlâl' teşkil etmese de, araştırmalarda özensizlik eleştirilmesi gereken bir durumdur" (Gürol Irzuk ve Ayşe Erzan, "Araştırmalarda Kusurlu Davranışlar", Ayşe Erzan (Ed.), *Bilim Etiği Elkitabı*, Ankara, TÜBA Yayınları, 2008, s.24.

ÖRNEK 171

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.447:

İdarenin bazı faaliyetleri bakımından sorumlu tutulması için ağır kusur aranmasın nedeni, söz konusu "faaliyetin yürütülmesindeki zorluklar" olarak açıklanmaktadır[217]. Buna göre zorluklar içeren faaliyetlerde (acil tıbbî müdahaleler, yangına müdahale, kurtrama faaliyeti gibi) idarenin basit kusurları hoşgörülebilir. Basit kusurlardan dolayı sorumlu tutulmama, hakkaniyete uygun düşer. Yine bu tür zorluklar içeren faaliyetlerde, basit kusurların dikkate alınması, idareyi çekingenliğe sürükleyebilir[218].

[217] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1278.
[218] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1278.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1002:

Varlık Nedeni.- Neden zor faaliyetler alanında idarenin sorumluluğuna hükmedilebilmesi için basit kusur yeterli görülmemiş ve ağır kusur aranmıştır? Bunun başlıca üç nedeni vardır: Bir kere denmiştir ki, zor faaliyetlerin yürütülmesi esnasında işlenilen basit kusurlar mazur görülebilir kusurlardır. Bu tür kusurların tazminata mahkûmiyet sonucunu doğurmaması hakkaniyete uygundur[301]. İkinci olarak zor faaliyetler alanında basit kusur sorumluluğun doğumu için yeterli olarak görülürse, kusurun teşhisi konusunda sıklıkla tereddütler ortaya çıkar. Karşılaştığı güç koşullar dikkate alındığında bir kamu görevlisinin davranışının kusurlu olduğundan nasıl emin olunacaktır? Bu alanda sadece ağır kusurları dikkate almak, aynı zamanda kolay olarak teşhis edilebilecek kusurları dikkate almak anlamına gelir[302]. Nihayet zor faaliyet alanlarında idarenin sorumlu tutulabilmesi için basit kusur yeterli sayılırsa, idare çekingen davranabilir…

301. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1304.
302. *Ibid.*

Görüldüğü gibi ortada benden yapılmış bir alıntı var; ama bana atıf yok.

Burada şunu da belirteyim ki, Ramazan Çağlayan'ın 217 ve 218 nolu dipnotlarında atıf yaptığı Fransız yazar, benim 301 ve 302 nolu dipnotlarımda atıf yaptığım yazardır. Yani Ramazan Çağlayan ben bu yazara atıf yapıyorum diye atıf yapmaktadır. Diğer bir ifadeyle Ramazan Çağlayan sadece benim ana metnimi aktarmakla yetinmemekte, benim dipnotlarımı da aktarmaktadır. Ana metnin ve dipnotların birlikte aktarılması alıntıya delildir.

Ayrıca Ramazan Çağlayan'ın gerçekte benden yaptığı alıntıya başka bir yazarı kaynak olarak göstermesi aldatıcı mahiyette kaynak gösterme durumudur.

Örnek 171, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 171'de benden kaynağını göstermeden alındığını iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında yeniden kaleme almış (s.504, birinci paragraf) ve bu paragrafın kaynağı olarak gösterdiği iki ayrı dipnotta da (s.504, dipnot 181 ve 182), bana atıf yapmıştır. Ramazan Çağlayan birinci baskıda yapmadığı bu iki atıfı ikinci baskıda yapmış olması, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir. Eğer bu iki atıf birinci baskıda da olsaydı, bu eleştiri kitabı yazılmayacaktı.

ÖRNEK 172

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.447:

> Ağır kusur lehine yukarıda serdedilen gerekçeler ne kadar tutarlı ve yerinde olursa olsun, kişi hak ve menfaatlerinin mümkün olan en iyi şekilde korunması düşüncesi karşısında geriye çekilmektedir. Ancak ağır kusur gerekliliğinden tamamen de vazgeçilmiş değildir[219].
>
> [219] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1278

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1003:

> Ağır kusur teorisi lehine ileri sürülen yukarıdaki düşünceler ne kadar yerinde ve ne kadar tutarlı olursa olsun, bu düşünceler günümüzde idare edilenlerin hak ve menfaatlerini mümkün olan en iyi şekilde koruma düşüncesi karşısında geriye çekilmektedir[305]. … Bununla birlikte bazı durumlarda ağır kusur gerekliliğinden tam olarak vazgeçilmemiştir[307].
>
> 305. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1304.
> 307. *Ibid.*

Benim "*ne kadar yerinde ve ne kadar tutarlı olursa olsun*" ve "*menfaatlerini mümkün olan en iyi şekilde koruma düşüncesi karşısında geriye çekilmektedir*" şeklindeki ifadelerim Ramazan Çağlayan'da aynen vardır. Bu ifade ortaklığı göstermektedir ki, Ramazan Çağlayan, söz konusu paragrafı benden almaktadır; ama maalesef bana değil, bir Fransız yazara atıf yapmaktadır. Üstelik benden yaptığı alıntı öylesine bendendir ki, bu alıntının aslında "aynen alıntı" formunda, yani tırnak içinde veya girintili paragraf şeklinde verilmesi gerekir. Ramazan Çağlayan, bunu yapmamak için benim bazı kelimelerimi değiştirmektedir. Örneğin "ileri sürülen" yerine "serdedilen" kelimesini kullanmaktadır. Bu şekilde "aynen

alıntı"yı "mealen alıntı"ya dönüştürmek dürüstlükle bağdaşmaz ve böyle bir alıntı FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırılık teşkil eder.

Diğer yandan belirtelim ki, alıntı benden yapılmış olmasına rağmen bana atıf yapılmamıştır.

Burada şunu da belirteyim ki, Ramazan Çağlayan'ın 219 nolu dipnotunda atıf yaptığı Fransız yazar, benim 305 nolu dipnotumda atıf yaptığım yazardır. Yani Ramazan Çağlayan ben bu yazara atıf yapıyorum diye bu yazara atıf yapmaktadır. Diğer bir ifadeyle Ramazan Çağlayan sadece benim ana metnimi aktarmakla yetinmemekte, benim dipnotlarımı da aktarmaktadır. Ana metnin ve dipnotların birlikte aktarılması alıntıya delildir.

Ayrıca Ramazan Çağlayan'ın gerçekte benden yaptığı alıntıya başka bir yazarı kaynak olarak göstermesi, bir aldatıcı mahiyette kaynak gösterme durumudur.

Örnek 172, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 172'de kaynağını gösterilmeden benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında oldukça farklı bir şekilde kaleme almış (s.504, paragraf 3) ve paragraf sonunda açıkça bana atıf yapmıştır (s.504, dipnot 186). Ramazan Çağlayan bunu yapması benim birinci baskıya ilişkin yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir. Eğer Ramazan Çağlayan ikinci baskıda yaptığı gibi bana atıf yapsaydı, bu eleştiri kitabı yazılmayacaktı.

ÖRNEK 173

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, *op. cit.*, 2011, s.447-448:

Ramazan Çağlayan, kitabının 447 ilâ 448'inci sayfaları arasında Fransa'da *ağır kusur aranan hâlleri* sayıp açıklamaktadır. Ramazan Çağlayan bu kısımda bana değil Chapus'ye atıf yapmaktadır. Oysa bu kısmı Ramazan Çağlayan Chapus'den değil, gerçekte benim kitabımdan (c.II, s.1003-1018'den) özetleyerek almaktadır. Bu uzunlukta bir alıntı kaynak gösterilerek dahi yapılamaz. Böyle bir alıntı FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartına ve FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırılık teşkil eder.

Ramazan Çağlayan'ın ağır kusur hallerini benden mi, yoksa atıf yaptığı gibi Chapus'den mi alındığını anlamak için, Ramazan Çağlayan'ın

kitabının 447-448'nci sayfaları, bir yandan benim kitabımın ikinci cildinin 1003-1018 sayfaları, diğer yandan da Chapus'nün kitabının 1305-1310'uncu sayfaları yan yana konularak okunmalıdır. Eğer böyle bir karşılaştırma yapılırsa, alıntının Chapus'den değil, benden yapılmış olduğu anlaşılır. Bir örnek vereyim:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku,* 2011, s.447:

> *aa)Tabbî faaliyetler:* Fransız Danıştayı 1992 yılına kadar "tıbbî faaliyetler (*activité médicale*)" veya diğer bir ifadeyle "tıbbî işlemler (*actes méedicaux)*" alanında, idarenin sorumluluğuna gidilebilmesi için "ağır kusur" aramıştır[220].
>
> [220] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1279-1280.

Gözler, *İdare Hukuku,* 2003, c.II, s.1003:

> Fransa'da 1992 yılına kadar "tıbbî faaliyet (*activité médicale*)" veya diğer bir ifadeyle "tıbbî işlemler (*actes médicaux*)" alanında idarenin sorumluluğuna hükmedilebilmesi için ağır kusur şartı aranmıştır.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlesi doğrudan doğruya benim cümlemden alınmıştır. Her iki cümlede kullanılan ifadelerin % 90'ı aynıdır. Sadece ifadeler değil, stil dahi aynıdır. Benim tırnak içinde verdiğim kelimeleri Ramazan Çağlayan oda tırnak içinde vermekte, benim parantez arasında italikle verdiğim Fransızca kelimeleri Ramazan Çağlayan da aynı şekilde aynen vermektedir. Hatta ilginçtir ki, Ramazan Çağlayan'ın parantez arasında italikle verilen *activité médicale* teriminin tekil olarak verilmesi de bu terimin benden alınmış olduğunu gösterir. Eğer bu terimi Ramazan Çağlayan kendisi kullanıyor olsaydı, bu terimi tekil olarak değil çoğul olarak, yani *activités médicales* şeklinde kullanması gerekirdi. Çünkü Ramazan Çağlayan, kendi cümlesinde benim gibi "tıbbî faaliyet**ler**" demektedir. Tüm bunlar söz konusu cümlenin, Chapus'den değil, benden alınmış olduğuna delalet eder.

Örnek 173, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 173'de kaynağını gösterilmeden benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim altı paragraflık kısmı (s.447-448), Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında oldukça kısaltarak tek paragraf halinde (s.504, son paragraf) tekrar kaleme almış ve bu paragraf içinde gerekli yerlerde, diğer yazarlarla birlikte bana tam yedi ayrı dipnotta atıf yapmıştır (s.504, dipnot 187-193). Birinci baskıda altı paragraf için bana tek bir atıf yapmayan Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda tek bir paragraf için niçin bana yedi kere atıf yapması oldukça anlamlıdır.

ÖRNEK 174

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.449:

Değerlendirme: Fransız Danıştayı "ağır kusur" kavramını, zorluk derecesi yüksek olan bazı faaliyetlerde idarenin sorumluluğunu sınırlandırmak için kullanmaktadır. Ağır kusurun arandığı durumlarda, basit kusur varsa idare sorumlu olmayacaktır. Başka bir ifade ile idarenin ağır kusur işlediği ispatlanamamışsa, idare sorumluluktan kurtulacaktır. Oysa Türk Danıştayı, "ağır kusur" kavramını, idarenin sorumluluğunu sınırlandırmak için değil, kusurun derecesini, yoğunluğunu gösteren bir nitelik olarak kullanmaktadır. İdare zaten basit kusurundan dolayı sorumludur. Ancak Danıştay, kusurun ağır olduğunu da söylemektedir. Danıştay'ın kullandığı "ağır kusur" kavramı, ceza hukukundaki "ağırlaştırıcı sebepler"e benzemektedir. Bu bakımdan Danıştay'ın kullandığı "ağır kusur" kavramının, Fransız Danıştayının kullandığı "ağır kusur" kavramı ile bir alakası bulunmamaktadır[232]. Danıştay'ın kullandığı "ağır kusur" kavramı, belki tazmi-

[232] GÖZLER, age., C.II, s.1020-1021.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1020-1021:

Türk Danıştayının "Ağır Kusur" Anlayışının Eleştirisi.- Önce hatırlatalım ki, yukarıda gördüğümüz gibi, Fransız Danıştayı "ağır kusur" kavramını bazı faaliyet alanlarında idarenin sorumluluğunu sınırlandırmak için kullanmaktadır. Ağır kusurun arandığı durumlarda, idarenin basit kusuru idarenin sorumluluğuna hükmedilebilmesi için yeterli olmamaktadır. Davada idarenin ağır kusurunun varlığı ispatlanamamış ise, idare sorumluluktan kurtulmaktadır.

Oysa yukarıdaki kararlarda da görüldüğü gibi, Türk Danıştayı "ağır kusur" kavramını kararlarında kullandığı zaman, bu kavramı, Fransa'da olduğu gibi idarenin sorumluluğunu sınırlayan bir şart olarak değil, idarenin yaptığı kusurun derecesini, yoğunluğunu gösteren bir nitelik olarak kullanmaktadır. Yani, Danıştayın ağır kusur kavramına yer verdiği kararlarda zaten idarenin her halükârda kusurlu olduğu ve tazminata mahkûm edileceği anlaşılmaktadır. Bu kararlarda idare zaten basit kusurundan dolayı sorumludur. Ancak Danıştay bu kararlarda somut olayda idarenin ağır kusurunun da olduğunu söylemektedir. Burada kullandığı ağır kusur kavramı, Fransız hukukunda kullanılan ağır kusur kavramıyla bir alakası yoktur. Türk Danıştayının kullandığı ağır kusur kavramı ceza hukukundaki "ağırlaştırıcı sebepler"e benzemektedir. Nasıl ceza hukukundaki ağırlaştırıcı sebepler suçun unsuru değilse, Türk Danıştayının kullandığı "ağır kusur" kavramı da idarenin sorumluluğunun bir şartı değildir. İdarenin basit kusurundan dahi sorumlu olduğu bir yerde, Danıştayın bir de ağır kusurdan bahsetmesinin hiçbir anlam ve gereği yoktur. Bu olsa olsa Danıştayın "ağır kusur" kavramını anlamadığını gösterir.

Görüldüğü gibi, Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki "*Değerlendirme*" başlıklı paragrafı benim "*Eleştiri*" başlıklı iki paragrafımdan alınmadır. Nitekim 232 nolu dipnotta Ramazan Çağlayan bana da atıf yapmaktadır. Ancak söz konusu eleştiri, ilk defa benim tarafından dile getirilmiştir. Bu eleştiride dile getirilen görüş tamamıyla benim orijinal görüşümdür ve Türk idare hukuku doktrin ve içtihatlarını hâkim olan görüşü yıkma amacını gütmektedir. Böyle orijinal bir eleştiri aktarılırken, sadece dipnotta bir atıf yapmak yetmez, bu eleştirinin kimin tarafından ilk defa dile getirildiğinin de ana metinde belirtilmesi gerekir. Zira ana metinde Ramazan Çağlayan "*Değerlendirme*" diye bir başlık attığında, iyiniyetli okuyucular, bu başlık altındaki yapılan değerlendirmenin Ramazan Çağlayan'ın kendi değerlendirmesi olduğu sanacaklardır. Bu nedenle, FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartı gereğince, burada bu eleştirinin ilk defa benim tarafımdan dile getirildiğinin belirtilmesi gerekirdi. Veya başlık olarak "*Değerlendirme*" değil, "*Kemal Gözler'in Eleştirisi*" gibi bir başlık atılmalıydı.

Diğer yandan belirtelim ki, yukarıdaki kutuda görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın "*Değerlendirme*" (s.449) başlığı altında verdiği bütün cümleler benden alınmadır, böyle bir alıntı FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan alıntının "münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırılık teşkil eder. Ortada Ramazan Çağlayan'ın oluşturduğu bir "münderacat" yoktur ki, bunu "aydınlatmak" için benden alıntı yapıyor olsun. Bu başlık altında benden alınmış cümleler çıkarılırsa, geriye bir şey kalmamaktadır. Bu da söz konusu başlık altındaki benden yapılmış alıntıların bu başlığın "ana unsuru"nu oluşturduğunu gösterir. Oysa alıntı bir konuda ancak yan unsur olabilir[37].

Örnek 174, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 174'de usûlsüz olarak benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim altı paragrafı Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısında aşağıdaki şekilde yeniden kaleme almıştır:

> Öğretide de isabetle belirtildiği gibi[199] Danıştay, ağır kusur nitelemesinde bulunduğu hallerde, idarenin basit kusurdan sorumlu olmayacağını ifade etmemekte, sadece kusurun ağır olduğunu belirtmekle yetinmektedir. Bu bakımdan Danıştay'ın kullandığı "ağır kusur", ceza hukukundaki "ağırlaştırıcı sebepler"e benzetilmektedir[200]. Oysa yukarıda da ifade edildiği gibi Fransız Danıştayı "ağır kusur kavramını, idarenin basit kusur halinde sorumlu olmayacağını ifade etmek için kullanmaktadır. Danıştay'ın kullandığı "ağır kusur" kavramı, belki tazminat miktarının tespitinde bir anlam ifade edebilir. Kusur ağır olduğundan daha fazla tazminata hükmetmek olasıdır.
>
> [199] GÖZLER, age., C.II, s.1020-1021.
> [200] GÖZLER, age., C.II, s.1021.

37. Öncü, *op. cit.,* s.189.

Kanımca Ramazan Çağlayan ikinci baskıdaki bu paragrafı da problemlidir. Söz konusu alıntıda "*Öğretide de isabetle belirtildiği gibi*" ifadesi kullanılmış ve hemen sonra bana atıf yapılmış olsa bile, metin içinde yine benim adım zikredilmemektedir. Tekrarlayayım: Böylesine orijinal bir görüşü, bir yazar, diğer yazarın ismini metin içinde zikretmeden aktaramaz. Diğer yandan, söz konusu paragraf hâlâ FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan alıntının "münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırıdır. Çünkü bu paragraf yeni halinde de Ramazan Çağlayan'ın oluşturduğu, benden almadığı tek bir cümle, tek bir fikir yoktur. Ramazan Çağlayan alıntı yaparak içerik oluşturmaktadır. Nihayet belirtelim ki, Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki paragrafının son iki cümlesi de benim kitabımın ikinci cildinin 1020 son ve 1021'inci sayfasının ilk paragrafından alınmadır. Buna rağmen bana atıf yapmamaktadır.

ÖRNEK 175

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.450:

Yukarıda Ramazan Çağlayan'ın kitabının 450-461'inci sayfaları arasında yer alan *"5. Hizmet Kusuru-Kişisel Kusur Ayrımı"* başlıklı bölüm, gerek plân, gerek içerik, gerekse verilen örnekler itibarıyla benim kitabımın ikinci cildinin 1023 ilâ 1076'ncı sayfalarından alınmadır. Şimdi bunu gösterelim. Plândaki benzerlikle işe başlayalım:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.1023-1076:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.450-461:**
C. Fransa'da Kişisel Kusur - Hizmet Kusuru Ayrımı 1. Hizmet Kusuru 2. Kişisel Kusur (…) D. Türkiye'de Kişisel Kusur-Hizmet Kusuru Ayırımı ve Bunun Sonuçları 1. Hizmet Kusuru 2. Kişisel Kusur	5. Hizmet Kusuru-Kişisel Kusur Ayırımı a. Fransız Hukukunda Hizmet Kusuru-Kişisel Kusur Ayırımı aa. Hizmet Kusuru bb. Kişisel Kusur b. Türk Hukukunda Hizmet Kusuru-Kişisel Kusur Ayırımı aa. Hizmet Kusuru bb. Kişisel Kusur

Yukarıda pek çok defa belirttiğimiz gibi, idare hukukunda bir ayrım umumîleşmiş olabilir. Böyle bir ayrımı Ramazan Çağlayan da bana atıf yapmadan yapabilir. Ancak bunun için, bu ayrımı kendi ifadeleriyle dile getirmesi, söz konusu plânı kendisinin yapması gerekir. Ramazan Çağlayan ise bunun yapmamakta, herkesçe malum olan ayrımı benim ifadelerimi kopyalayarak aktarmakta; plânımı da aynen vermektedir. Sadece başlıklarda geçen kelimeler değil, başlıkların sıralaması ve düzeyleri de aynıdır.

Örnek 175, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 175'te benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim plânı Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısında büyük ölçüde değiştirmiştir. Ramazan Çağlayan plânı değiştirmekle kalmamış, *Hizmet Kusuru-Kişisel Kusur Ayrımı* başlıklı kısmı çok önemli ölçüde kısaltmıştır. Birinci baskıda (s.450-459) 59 paragraf tutan bu kısım, ikinci baskıda (s.506-513) 21 başlığa inmiştir. Bu değişiklik benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu göstermektedir.

* * *

Sadece plân değil, plân dâhilinde verilen açıklamalar da benden alınmıştır. Şimdi bunu örnekleriyle gösterelim:

ÖRNEK 176

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.450:

> Kamu görevlilerinin kusurlu davranışları neticesinde, üçüncü kişilerin bir zarara maruz kalması halinde şu sorular gündeme gelir[233]:
>
> **1)** Zarar gören üçüncü kişi, kamu görevlisinin kişisel sorumluluğuna mı yoksa kamu görevlisini istihdam eden idarenin sorumluluğuna mı başvuracaktır?
>
> **2)** Meydana gelen zarar, idare tarafından tazmin edilmiş ise, idare kusurlu olan kamu görevlisine rücu edebilecek midir?
>
> **3)** Meydana gelen zarar, kamu görevlisi tarafından tazmin edilmiş ise, kamu görevlisi idareye rücu edebilecek midir?
>
> [233] GÖZLER, age., C.II, s.1024.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan ilk paragraf sonunda bana atıf yaparak. Bu paragraf ve izleyen üç paragraf benden almaktadır. Acaba bu atıf yeterli midir? Kanımca hayır. Bu şekilde bir atıfla izleyen paragraflar alınamaz. Böyle bir durumda hiç olmaz ise, ana metinde benim adımın zikredilmesi, bu üç sorunun benim tarafımdan sorulduğu vurgulanmalıydı. Okuyucu bu üç soruyu okuduğunda, bu üç sorunun Ramazan Çağlayan tarafından değil, benim tarafından sorulan üç soru olduğunu kolayca anlayabilmekte midir? Eğer anlayabiliyorsa ortada bir problem yoktur. Ama anlayamıyorsa, Ramazan Çağlayan'ın yaptığı bu alıntı, FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırıdır.

Örnek 176, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 176'te benim kitabımdan usûlsüz bir şekilde alınmış olduğunu iddia ettiğim dört paragrafı Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısından olduğu gibi çıkarmıştır. Olsaydı ikinci baskının 507'nci sayfasında olacaktı. Ramazan

Çağlayan'ın bu dört paragrafı ikinci baskıdan çıkarmış olması, benim birinci baskıya ilişkin yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 177

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.450:

> **aa. Hizmet Kusuru**
>
> "Hizmet kusuru *(faute de service)",* "kamu görevlilerinin, görevlerinin ifasından ayrılmaz nitelikteki kusurlarıdır"[234]. Buna göre, kamu görevlilerinin işlediği kusurlardan, görevlerinden ayrılmaz nitelikte olanları hizmet kusurunu oluşturur.
>
> Kamu görevlilerinin hangi kusurları, görevin ifasından ayrılamaz nitelikte olup hizmet kusuru oluşturur? Bu sorunun cevabı, tersinden yaklaşarak verilebilir. Aşağıda kişisel kusur kabul edilen halleri sayacağız. Kişisel kusur olmayan hallerde, hizmet kusuru vardır denilebilir.
>
> [234] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1358.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1020-1021:

> **1. Hizmet Kusuru**
>
> "Hizmet kusuru (*faute de service*)", kamu görevlilerinin "görevlerinin ifasından ayrılamaz nitelikte olan kusurları (*fautes non détachables de l'exercice des fonctions*)"dır[450]. Hizmet kusuru genel, kişisel kusur ise istisna niteliğindedir. Dolayısıyla kişisel kusur olmayan her kusurun hizmet kusuru olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. O hâlde aşağıda kişisel kusur başlığı altında göreceğimiz hâller dışında işlenilen kusurların hizmet kusuru oluşturduğunu söyleyebiliriz.
>
> 450. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1386; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.954; De Forges, *op. cit.,* s.311.

Ramazan Çağlayan'ın

> "Hizmet kusuru *(faute de service)",* "kamu görevlilerinin, görevlerinin ifasından ayrılmaz nitelikteki kusurlarıdır"[234].

şeklindeki cümlesi benim

> "Hizmet kusuru (*faute de service*)", kamu görevlilerinin "görevlerinin ifasından ayrılamaz nitelikte olan kusurları"dır[450].

şeklindeki cümlemden noktası virgülüne tırnak işaretine, italiğine kadar alınmadır. Ama maalesef Ramazan Çağlayan bana değil, bir Fransız yazara atıf yapmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın yaptığı şey tipik bir

usûlsüz alıntıdır. Ramazan Çağlayan burada bana değil, bir Fransız yazara atıf yapmasının sebebi de yine benim bu noktada o Fransız yazara atıf yapıyor olmamdır. Yani Ramazan Çağlayan sadece bu cümlesi değil, bu cümlenin kaynağı olarak gösterdiği dipnotu dahi benden alınmadır.

Burada iyi niyetli bir okuyucu benim de, Ramazan Çağlayan'ın da Chapus'nün bir cümlesini Türkçeye çevirdiğimizi ve dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın bana değil, Chapus'ye atıf yapmasında bir problem olmadığını düşünebilir.

Öncelikle belirtelim ki, Chapus'de "*Hizmet kusuru, kamu görevlilerinin görevlerinin ifasından ayrılamaz nitelikte olan kusurlarıdır*" şeklinde çevrilebilecek bir **cümle yoktur**. Onun yerine "*faute de service, les fautes non détachables de l'exercice des fonctions*" (*op. cit.*, 15. Baskı, c.I, s.1386) şeklinde bir ifade vardır ki, bu ifadenin kelime kelime çeviri şudur: "*Hizmet kusurları, görevin ifasından ayrılamaz kusurlar*". Chapus'nün ifadesinde örneğin "kamu görevlileri" kelimeli geçmemektedir. Bu terimi ben ilave ettim. İlginçtir ki, aynı terimi Ramazan Çağlayan da ilave ediyor.

Chapus'nün "*faute de service, les fautes non détachables de l'exercice des fonctions*" şeklindeki ifadesini, Ramazan Çağlayan'ın benim çevirimi görmeden aynen benim çevirimle aynı şekilde, söz konusu ifadeye, bu ifadenin orijinalinde olmayan benim eklediğim kelimeleri ekleyerek çevirmesi mümkün müdür? Aşağıdaki iki cümlenin bir rastlantı sonucu aynı olduğuna kim inanır?

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, 2011, s.450:

"Hizmet kusuru *(faute de service)"*, "kamu görevlilerinin, görevlerinin ifasından ayrılmaz nitelikteki kusurlarıdır"[234].

Gözler, *İdare Hukuku*, 2003, c.II, s.1020:

"Hizmet kusuru (*faute de service*)", kamu görevlilerinin "görevlerinin ifasından ayrılamaz nitelikte olan kusurları"dır[450].

Gerçek durum şudur: Ramazan Çağlayan, benim Chapus'den yaptığım serbest çeviriyi aynen benden kopyalamış; ama bana atıf yapacağı yerde Chapus'ye atıf yapmıştır. Bu cümleyi ve dipnotu gören kişi, bu cümleyi Ramazan Çağlayan'ın kendisinin Chapus'den çevirdiğini sanmaktadır. Oysa gerçekte bu çeviriyi ben yaptım. Bu çeviri benim eserimdir. Bu çeviriyi Ramazan Çağlayan sahiplenmesi benim fikri haklarımı ihlâl eder.

Ayrıca belirtelim ki, benim Chapus'den çevirdiğim cümle serbest bir çeviri değil, aslına sadık, Chapus'nün kelimelerinin birebir çevirisi ol-

saydı dahi değişen bir şey olmazdı. Çünkü çeviri de bir fikri eserdir ve FSEK'in koruması altındadır. Dürüst bir yazar, emek verip, yabancı bir yazarın cümlesini kendi çevirmiyor, bir başka yazarın daha önce yaptığı çeviriden yararlanıyor ise, yararlandığı çeviriye atıf yaparak, ilk çeviriyi yapan yazarın hakkını teslim etmesi gerekir.

Örnek 177, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 176'te benim kitabımdan kaynağı gösterilmeden alınmış olduğunu iddia ettiğim yukarıdaki cümleyi Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısından tekrar kaleme almış (s.506, son paragraf ilk cümle) ve cümlenin sonunda dipnotta Chapus'den önce bana atıf yapmıştır (s.506, dipnot 202). Hemen belirtelim ki, söz konusu cümlenin yeni hâli birebir benim kitabımdan alınma değildir. Birinci baskıda kelimesi kelimesine benden alınmış bir cümle için bana atıf yapmayan Ramazan Çağlayan ikinci baskıda sadece mealen benden alınmış olan cümle için bana -üstelik Chapus'den önce- atıf yapması sevindirici bir gelişmedir. Eğer Ramazan Çağlayan aynı şeyi birinci baskıda yapmış olsaydı bu eleştiri kitabı yazılmayacaktı.

ÖRNEK 178

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.450:

Hizmet kusurunda idare sorumlu olur: Kamu görevlilerinin "hizmet kusuru" niteliğindeki kusurlarından dolayı, kamu görevlileri değil, idare sorumludur[235]. Hizmet kusurundan dolayı, kamu görevlilerinin kişisel sorumsuzluğu kuralı, ilk defa Fransız Uyuşmazlık Mahkemesinin 1873 tarihli *Pelletier* kararı ile kabul edilmiştir[236].

235 CHAPUS, Daroit Administartif, s.1357.

236 CHAPUS, Daroit Administartif, s.1357.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1024:

Hizmet Kusurundan Dolayı Kişisel Sorumsuzluk Kuralı (*Pelletier* Kararı).- Kamu görevlilerinin "hizmet kusuru (*faute de service*)" teşkil eden kusurlarından dolayı *kişisel sorumlulukları* yoktur[452]. Kamu görevlilerinin hizmet kusuru teşkil eden eylem ve işlemlerinden dolayı, kamu görevlisinin değil, sadece idarenin malî sorumluluğuna başvurulabilir. Hizmet kusurundan dolayı kamu görevlilerinin kişisel sorumsuzluğu kuralı, Fransa'da ilk defa Uyuşmazlık Mahkemesinin 30 Temmuz 1873 tarihli *Pelletier* kararıyla[453] kabul edilmiştir.

452. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1385; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.960.

453. Tribunal des conflits, 30 Temmuz 1873, *Pelletier,* RDCE, 1er supplt 117 (Bu kararın metni ve açıklaması Long *et al., op. cit.,* s.8-15'te bulunmaktadır).

Görüldüğü gibi ortada benden yapılmış bir alıntı var; ama bana atıf yok. Atıf bir Fransız yazara. Ortada bir kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma hâli, diğer yandan da yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösterme hâli vardır.

Örnek 178, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 178'de benim kitabımdan kaynağı gösterilmeden alınmış olduğunu iddia ettiğim yukarıdaki paragrafı, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında kısaltarak tekrar kaleme almış ve bunu ayrı bir paragraf olarak değil, bir üst paragraf içinde vermiştir (s.506, son paragraf). Bu paragrafın son iki cümlesinde de, birinci baskıda bana yapmadığı atıfı yapmıştır (İkinci Baskı, s.507, dipnot 203 ve 204). Eğer Ramazan Çağlayan birinci baskıda (s.450, dipnot 235 ve 236) sadece Chapus'ye değil, bana da atıf yapsaydı, bu eleştiri kitabı yazılmayacaktı.

ÖRNEK 179

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.450:

> *Hizmet kusurunda, kişisel sorumsuzluğun nedenleri*: Hizmet kusuru halinde, kamu görevlisinin kişisel olarak sorumlu olmayacağı kuralının nedenleri olarak şunlar ifade edilmektedir[237]: **(a)** Kamu görevlilerinin, hizmet kusuru niteliğindeki davranışlarından kişisel olarak sorumlu tutulması, kamu görevlilerini tazminat ödemekten korkarak iş yapmaktan çekinmeye itebilir. **(b)** Kamu görevlilerinin, hizmet kusurundan dolayı sorumlu tutulması, hakkaniyetle bağdaşmaz. Zira kamu görevlileri, yaptığı faaliyetleri kişisel menfaatleri için değil, kamu yararı için yapmaktadırlar. Görevlerinin ifası sırasında işledikleri kusur nedeniyle meydana gelen zarar, maaşlarından çok yüksek miktarlarda olabilir.
>
> [237] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1358.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1025:

> **Hizmet Kusurundan Dolayı Kişisel Sorumsuzluk Kuralının Nedeni.-** Yukarıda açıklandığı gibi, memurun hizmet kusuru teşkil eden eylem ve işlemlerinden kaynaklanan zararlardan memur değil, idare sorumludur[458]. Buna kısaca "hizmet kusurlarından dolayı kamu görevlilerinin "kişisel sorumsuzluğu (*irresponsabilité personnelle*) kuralı" diyebiliriz[459]. Peki ama bu kurala niçin ihtiyaç duyulmuştur? Bunun başlıca iki nedeni vardır: **(1)** Bir kere kamu görevlilerini eylem ve işlemlerinden dolayı kişisel olarak sorumlu tutulmalarına imkân verilirse, kamu görevlileri tazminat ödemekten korkarak hareketsiz kalmayı tercih edebilirler[460]. Nihayet hata yapmamanın en garanti yolu, hiçbir şey yapmamaktan geçer. **(2)** Dahası, kamu görevlilerinin hizmet kusurlarından dolayı şahsen sorumlu olmaları, hakkaniyetle de bağdaşmaz.

Zira, kamu görevlileri yaptıkları işten kişisel bir menfaat sağlamazlar. Maaşları da sınırlıdır. Kamu görevlilerinin görevlerinin ifasında yaptıkları kusurlar ise parasal olarak yüksek meblağlarda zararlara yol açabilir[461].

460. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1386.
461. *Ibid.*
462. *Ibid.*
463. *Ibid.*

Görüldüğü gibi ortada benden yapılmış bir alıntı var; ama bana atıf yok. Kaynağı gösterilmemiş alıntı usûlsüz alıntı teşkil eder.

Burada şunu da belirteyim ki, Ramazan Çağlayan'ın 237 nolu dipnotlarında atıf yaptığı Fransız yazar, benim 460 nolu ve devamı dipnotlarımda atıf yaptığım yazardır. Yani Ramazan Çağlayan ben bu yazara atıf yapıyorum diye o yazara atıf yapmaktadır. Diğer bir ifadeyle Ramazan Çağlayan sadece benim ana metnimi aktarmakla yetinmemekte, benim dipnotlarımı da aktarmaktadır. Ana metnin ve dipnotların birlikte aktarılması alıntıya delildir.

Ayrıca Ramazan Çağlayan'ın gerçekte benden yaptığı alıntıya başka bir yazarı kaynak olarak göstermesi, aldatıcı mahiyette bir kaynak göstermedir.

Örnek 179, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 179'da benim kitabımdan kaynağı gösterilmeden alınmış olduğunu iddia ettiğim yukarıdaki paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından olduğu gibi çıkarmıştır. Olsaydı ikinci baskının 507'nci sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayanın bu paragrafı ikinci baskısından çıkarması, bu paragrafa ilişkin benim yukarıdaki iddiamda haklı olduğuma delalet eder.

ÖRNEK 180

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.451:

> **bb. Kişisel Kusur**
>
> "Kişisel kusur (*faute personelle)"*, kamu görevlilerinin, görevlerinin ifasından ayrılabilir nitelikte olan kusurlardır[238]. Kamu görevlilerinin, hizmetten ayrılabilir nitelikteki kusurları üç değişik şekilde ortaya çıkabilir.
>
> [238] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1359.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1026:

> **2. Kişisel Kusur**
>
> "Kişisel kusur (*faute personelle*)", kamu görevlilerinin görevlerinin ifasından ayrılabilir nitelikte olan kusurlarıdır[462]. Hizmetten ayrılabilir nitelikte olan bu kusurlar üç değişik şekilde ortaya çıkabilirler:
>
> 462. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1386; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.954; De Forges, *op. cit.,* s.312.

Yukarıdaki iki kutudaki metinleri karşılaştırınız. Alıntının benden yapıldığı ortadadır.

Ramazan Çağlayan'ın bu alıntısında tam dört adet hukuka aykırılık vardır:

1. Ramazan Çağlayan'ın

> "Kişisel kusur (*faute personelle)"*, kamu görevlilerinin, görevlerinin ifasından ayrılabilir nitelikte olan kusurlardır[238].

şeklindeki cümlesi kelime kelime, noktası virgülüne benden alınmış bir cümledir. Bu bir "aynen alıntı"dır. FSEK, m.35/son uyarınca "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şarttır. Aynen alıntının belli olacak şekilde yapılmasının yöntemi ise alıntılanan cümlenin tırnak içinde ve italikle verilmesi gerekir. Ramazan Çağlayan aynen alıntıyı sanki mealen alıntı imiş gibi vermektedir.

2. Alıntı benden yapılmıştır. Ama bana atıf yoktur. Kaynağı gösterilmemiş alıntı usûlsüz alıntı teşkil eder.

3. Ramazan Çağlayan alıntıyı benden yapmış olmasına rağmen, bana değil, bir Fransız yazara atıf yapmaktadır. Benden yapılmış bir alıntı için başka yazarın kaynak olarak gösterilmesi aldatıcı mahiyette kaynak gösterme hâlini oluşturur.

Burada iyi niyetli bir okuyucu, Ramazan Çağlayan'ın Chapus'de bulunan bir cümleyi çevirdiğini ve ona atıf yaptığını düşünebilir. Bu düşünce doğru değildir. Bu düşüncenin doğru olmadığı Ramazan Çağlayan'ın, benim ve Chapus'nün ilgili cümleleri alt alta verilerek ispatlanabilir:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, 2011, s.451:

"Kişisel kusur (*faute personelle)"*, kamu görevlilerinin, görevlerinin ifasından ayrılabilir nitelikte olan kusurlardır[238].

Gözler, *İdare Hukuku*, 2003, c.II, s.1026:

"Kişisel kusur (*faute personelle*)", kamu görevlilerinin görevlerinin ifasından ayrılabilir nitelikte olan kusurlarıdır[462]

Chapus, *Droit administratif général, op. cit.*, 15. Baskı, c.I, s.1387:

Les fautes personnelles ont en commun d'être détachables de l'exercice de fonctions.

Yukarıdaki birinci kutu, ikinci kutuya mı, yoksa üçüncü kutuya mı benziyor? Eğer birinci kutu, ikinci kutuya benziyor ise ben haklıyım; yok eğer üçüncü kutuya benziyor ise Ramazan Çağlayan haklıdır. Birinci kutunun ikinci kutuya benzediğini ispatlamak çok kolaydır; çünkü, birinci kutu ile ikinci kutuda yer alan iki cümle noktası virgülüne birbirinin aynısıdır. Üçüncü kutudaki Fransızca cümle ise ilk iki kutudaki cümleden farklıdır. Örneğin bu cümlede "kamu görevlileri" kelimesi geçmemektedir. Keza bu cümlede geçen "*en commun*" kelimesi ilk iki kutuda bulunmamaktadır. Ramazan Çağlayan'ın Fransızca cümlede geçmeyen "kamu görevlileri" terimini benim gibi bu cümleye ilave etmiş olması ve keza Fransızca cümlede geçen "*en commun*" kelimesini çıkarmış olmasının bir rastlantı olduğunu herhalde kimse iddia etmeyecektir.

Ayrıca belirtelim ki, Chapus'nün

Les fautes personnelles ont en commun d'être détachables de l'exercice de fonctions.

şeklindeki cümlesinde kişisel kusurun bir tanımı yapılmamaktadır. Bu cümle şu şekilde çevrilebilir: "*Kişisel kusurların ortak [özelliği] hizmetten ayrılabilir olmalarıdır*".

Eğer Ramazan Çağlayan'ın iddia ettiği gibi bu cümleyi oturup kendisi emek verip Türkçeye çevirmiş olsaydı, bunu aynen benim kelimelerimle çevirmez, çok farklı bir şekilde çevirirdi.

Örnek 180, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 180'de benim kitabımdan kaynağı gösterilmeden alınmış olduğunu iddia ettiğim yukarıdaki cümleyi Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında değiştirerek kaleme almış (s.507, üçüncü paragraf) ve bana cümlenin sonunda (diğer yazarlardan sonra da olsa) atıf yapmıştır (s.507, dipnot 205). Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda yaptığı bu değişiklik, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 181

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.451-453:

Ramazan Çağlayan kişisel kusur hallerini tamamıyla benden alarak vermektedir. Önce plânın nasıl benden alınmış olduğunu gösterelim:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1027-1030:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.451-452:**
2. Kişisel Kusur a) Görevin Dışındaki Kusurlar: Saf Kişisel Kusur b) Görevin İçinde İşlenmiş Fevkalâde Ağır Kusurlar aa) Kişisel Saikler bb) Aşırılıklar cc) Mazur Görülemeyecek Hatalar c) Görevin Dışında, Ama Görev Dolayısıyla İşlenen Kusurlar	bb. Kişisel kusur (a) Görevin dışındaki kusurlar (saf kişisel kusur) (b) Görevin içinde işlenmiş fevkalâde ağır kusurlar (1) Kişisel saikler (2) Aşırılıklar (3) Maruz görülemeyecek hatalar (c) Görevin dışında, ama görev dolayısıyla işlenen kusurlar

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın kişisel kusur plânı aynen benden alınmıştır. Sadece başlıkların sırası değil, başlıklarda kullanılan bütün kelimeler noktası virgülüne benim kelimelerimdir. Benim "*mazur*" kelimemi yanlış olarak "*maruz*" yazması dışında bir fark yoktur. Ramazan Çağlayan bu plânın benden alındığını belirtmemektedir. Bana yapılan bir atıf bulunmamaktadır. Böyle bir atıf olsa bile değişen bir şey olmaz. Kaynağını göstererek dahi bir yazarın oluşturduğu bir plân bir başka yazar tarafından alıntılanamaz. Çünkü bir kere alıntının FSEK, m.35/1, b.1 göre "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şarttır. Bir plân, bir sistem, "bazı cümle veya fıkra" kapsamında olan bir şey değildir. Diğer yandan, Ramazan Çağlayan'ın böyle bir plânı benden alması FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına da aykırılık teşkil eder. Alıntı yoluyla münderacat, yani içerik oluşturulamaz. Plânı dahi bir başka yazardan alan bir yazar nasıl olacak da bir içerik oluşturacaktır?

Örnek 181, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 181'de benim kitabımdan kaynağı gösterilmeden alınmış olduğunu iddia ettiğim plânı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında değiştirmiştir. Alt ayrımları atmış, kişisel kusur hallerini 1, 2, 3 ve 4 olarak saymış ve ifadeleri de çok büyük ölçüde değiştirmiştir (İkinci Baskı, s.507 son paragraf). Keza bu başlığı da çok büyük ölçüde kısaltmıştır. Diğer yandan Ramazan Çağlayan söz konusu kısımda bana yapmadığı atıfları da ikinci baskı da yapmıştır (s.507, dipnot 209; s.508, dipnot 210, 211). Ramazan Çağlayan ikinci baskıda yaptığı bu değişiklikler birinci baskıya ilişkin benim yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

* * *

Ramazan Çağlayan'ın kişisel kusura ilişkin açıklamalarının sadece plânı değil, bu plân altındaki açıklamalar da olduğu gibi benden alınmadır. Şimdi bunlara örnek verelim:

ÖRNEK 182

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.451:

> *(a) Görevin dışındaki kusurlar (saf kişisel kusur):* Kamu görevlisinin, görevinin tamamıyla dışında, özel hayatında işlediği kusurlar, kişisel kusurlardır[239].
>
> [241] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1360-1362.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1026:

> **a) Görevin Dışındaki Kusurlar: Saf Kişisel Kusur.-** Kamu görevlisinin *görevinin tamamıyla dışında*, özel hayatında işlediği kusurlar haliyle kişisel kusurdur.

Alıntı kelime kelime benden. Böyle bir alıntı "aynen alıntı"dır ve FSEK, m.35/son uyarınca "belli olacak şekilde yapılması", yani tırnak içinde ve italikle verilmesi şarttır.

Daha önemlisi Ramazan Çağlayan bu alıntıya ilişkin bana atıf yapmamaktadır. Kaynağı gösterilmemiş alıntı usûlsüz alıntı teşkil eder. Ayrıca Ramazan Çağlayan'ın bana değil, bir Fransız yazara atıf yapması aldatıcı mahiyette bir atıftır.

Ayrıca şu soruları da sormak isterim: Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlesiyle bilime getirdiği yenilik nedir? Benim üst üste iki noktadan sonra verdiğim "saf kişisel kusur" kelimelerini parantez içinde vermek midir? Alıntıyı kelime kelime benden yapıp bir Fransız yazarı atıf yapmak mı bir bilimsel yeniliktir?

Örnek 182, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 182'de benim kitabımdan kaynağı gösterilmeden alınmış olduğunu iddia ettiğim yukarıdaki cümleyi Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında değiştirerek ve kısaltarak kaleme almış (s.507, son paragraf), ama yine de bu ifadenin sonunda dipnot düşerek, "*Gözler buna 'saf kişisel kusur' demektedir*" diyerek bana atıf yapmıştır (s.508, dipnot 210). Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda yaptığı bu değişiklik ve keza bana yaptığı bu atıf, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir.

* * *

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 451 ilâ 452'nci sayfalarında "*Kişisel Kusur*" başlığı altındaki kaynağı gösterilmeden benden alınmış paragrafları birbirini izliyor. Örnekler aşağıda:

ÖRNEK 183

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.451:

> *(b) Görevin içinde işlenmiş fevkalâde ağır kusurlar*: Görevin içinde işlenmekle birlikte, fevkalâde ağır nitelikteki kusurlar da kişisel sorumluluğa neden olur[240]. Şu üç durumda, kusurun fevkalâde ağır olduğu kabul edilmektedir[241].
>
> [240] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1359.
>
> [241] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1360-1362.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1027:

> **b) Görevin İçinde İşlenmiş Fevkalâde Ağır Kusurlar.-** Görevin içinde işlenmekle birlikte, fevkalâde ağır nitelikteki kusurlar da kişisel kusur olarak kabul edilmektedir[470]. Şu üç durumda kusurun fevkalâde ağır olduğu kabul edilmektedir:
>
> 470. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1388.

Ramazan Çağlayan'ın benim *"şu üç durumda kusurun fevkalâde ağır olduğu kabul edilmektedir"* cümlemi kelime kelime alıp, bana değil, bir Fransız yazara atıf yapması tek kelime ile hayret vericidir. Böyle bir atıf benim açımdan kaynak göstermeksizin yapılan bir atıf, atıf yapılan yazar bakımından ise yanlış veya aldatıcı mahiyette bir atıftır.

Örnek 183, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 183'te benim kitabımdan kaynağı gösterilmeden alınmış olduğunu iddia ettiğim yukarıdaki paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında değiştirerek kelime almıştır (s.507, son paragraf, s.508'de devam ediyor). Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda yaptığı bu değişiklik, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 184

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.451:

> *(1) Kişisel saikler*: Kan gütme, kişisel menfaat temin etme, kin ve garezle hareket etme gibi kişisel saiklerle hareket edilmesi halleri, fevkalâde ağır kusur olarak nitelendirilmekte ve kamu görevlisinin kişisel sorumluluğu doğacağı kabul edilmektedir. Örneğin belediye başkanının sırf zarar vermek maksadıyla

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1027:

> *aa) Kişisel Saikler.-* Kin gütme, menfaat temin etme gibi, kişisel saiklerle (*préoccupations d'ordre privé*) işlenmiş kusurların fevkalâde ağır olduğu ve dolayısıyla "kişisel kusur" olduğu kabul edilmektedir[472]. Örneğin … bir belediye başkanın sırf bir arazi sahibine kasten zarar vermek için
>
> 472. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1388; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.561-562; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.955; Vlachos, *op. cit.,* s.213.

Görüldüğü gibi ortada benden yapılmış bir alıntı var; ama bana atıf yok. Ortada kaynak göstermeksizin yapılmış bir alıntı vardır.

Örnek 184, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 184'te benim kitabımdan kaynağı gösterilmeden alınmış olduğunu iddia ettiğim yukarıdaki paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında değiştirerek kaleme almıştır (s.508'de ilk paragraf). Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda yaptığı bu değişiklik, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 185

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.451:

> *(2) Aşırılıklar*: Kamu görevlilerinin davranışlarında, kişisel saiklerle olmasa bile, aşırıya kaçmaları da kişisel kusur sayılmaktadır.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1027:

> *bb) Aşırılıklar.-* Kamu görevlilerini, kişisel saiklerle olmasa bile, davranışlarında aşırıya kaçmalarının fevkalade ağır kusur teşkil ettiği ve bu tür aşırı davranışların kişisel kusur oluşturduğu kabul edilmektedir[476].
>
> 476. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1388.

Alıntı benden yapılmış; ama bana atıf yok. Ortada kaynağı gösterilmemiş bir alıntı vardır.

Örnek 185, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 185'te benim kitabımdan kaynağı gösterilmeden alınmış olduğunu iddia ettiğim "*Aşırılıklar*" başlıklı paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmış, bu başlık altında verdiği sadece bir örneği almıştır (s.508'de ilk paragraf). Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda yaptığı bu değişiklik, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 186

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.452:

(3) Maruz görülemeyecek hatalar: Kamu görevlilerinin mazur görülemeyecek hata, ihmal ve tedbirsizlikleri de kişisel sorumluluğa yol açar. Örneğin, cephanelerle uğraşan askerlerin sigara içmeleri mazur görülemeyecek ihmaldir.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1028:

cc) Mazur Görülemeyecek Hatalar.- Bazı durumlarda kamu görevlisi kişisel saiklerle hareket etmez. Keza davranışında aşırılık da yoktur. Ancak yaptığı hata, ihmal veya tedbirsizlik, mazur görülemez (*inexcusable*) derecede ağırdır. Bu nedenle de bu hata veya ihmal, kişisel kusur olarak görülür[487].

487. Chapus *op. cit.,* c.I, s.1390; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.562; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet¸*op. cit.,* c.I, s.926.

Alıntı benden yapılmış; ama bana atıf yok. Ortada kaynağı gösterilmemiş bir alıntı vardır.

Örnek 186, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 186'tda benim kitabımdan kaynağı gösterilmeden alınmış olduğunu iddia ettiğim "*Mazur görülemeyecek hatalar*" başlıklı paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından olduğu gibi çıkarmıştır. Olsaydı ikinci baskının 508'nci sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı ikinci baskıdan çıkarmış olması, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 187

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.452:

(c) Görev dışında ama görev dolayısıyla işlenen kururlar: Kamu görevlilerinin görevinin dışında, ancak görevleri ile bağı tamamen kopuk olmayan, görev dolayısıyla işledikleri kusurlar da kişisel kusur olarak kabul edilir. Bu tür kişisel kusur, iki biçimde ortaya çıkabilmektedir[242]. (1) Hizmetin ifası vesilesiyle işlenen kusurlar. Örneğin, askeri araç sürücüsünün belirlenen güzargâh dışın çıkarak kazaya sebebiyet vermesi halinde, kişisel kusur bulunmaktadır. (2) İdarenin kamu görevlisine verdiği araçlar ile işlenen kusurlar. Örneğin, polis memurunun, idarenin verdiği silahı evinde arkadaşlarına gösterirken ateşlemesi ve arkadaşının ölümü olayında, kusur hizmetin dışında fakat idarenin verdiği araçla işlenmiş olduğundan kişisel kusur vardır.

242 CHAPUS, Daroit Administartif, s.1363-1364.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1029:

c) Görevin Dışında, Ama Görev Dolayısıyla İşlenen Kusurlar.- Kamu görevlisinin görevi dışında, ama *görevi dolayısıyla* işlediği kusurlar da kişisel kusur olarak kabul edilmektedir. Bu tür kusurlar, görevin ifası dışında işlenir; ama bu kusur yinede görevden tamamıyla kopuk değildir[491]. Bu tür kişisel kusurlar da iki şekilde ortaya çıkabilmektedir:

aa) Birinci şekilde kişisel kusur, *hizmetin ifası vesilesiyle*[492] işlenir. Örneğin belirli bir yere bir kamyonla malzeme nakletmesi için görevlendirilen askerî şoförün normal güzergahından ayrılarak kendi ana babasını ziyaret etmeye gitmesi ve bu arada normal güzergahı dışında kaza yapması durumunda kişisel kusur vardır[493]. …

bb) Hizmetin dışında, ama *idarenin kamu görevlisine verdiği araçlar sayesinde*[495] işlenen kusurlar da kişisel kusur olarak kabul edilir[496]. … Örneğin Fransız Danıştayının 26 Ekim 1973 *Sadoudi* kararına konu teşkil eden olayda, bir polis memuru, görev silahını çalışma saatlerinin dışında, kendi evinde arkadaşlarına gösterirken kazaen ateşler ve bir arkadaşı ölür[497]. Burada kazanın meydana geldiği an, hizmetin tamamıyla dışındadır. Ancak bu kusur, idarenin polis memuruna tahsis ettiği ve görevi dışında evinde bulundurmasında izin verdiği bir araçla işlenmiştir. Eğer idare bu polis memurunun evine silah götürmesine izin vermesiydi, bu zarar ortaya çıkmayacaktı. O nedenle burada kusur kamu hizmetinden de tamamıyla kopuk değildir.

491. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1391; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.561; Vlachos, *op. cit.,* c.I, s.213.
492. "*à l'occasion de l'accomplissement du service*" (Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1392).
493. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1392.

495. "*Grâce à des moyens que le service a mis à la disposition de l'agent*" (Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1392).8
496. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1392.
497. Conseil d'État, Assemblée, 26 Ekim 1973, *Sadoudi,* RDCE, 1973, s.505 (N. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1392).

Görüldüğü gibi ortada benden yapılmış bir alıntı var; ama bana atıf yok. Kaynağı gösterilmemiş alıntı usûlsüz alıntı teşkil eder.

Burada şunu da belirteyim ki, Ramazan Çağlayan'ın 242 nolu dipnotunda atıf yaptığı Fransız yazar, benim 491 nolu ve devamı dipnotlarımda atıf yaptığım yazardır. Yani Ramazan Çağlayan ben bu yazara atıf yapıyorum diye o yazara atıf yapmaktadır. Diğer bir ifadeyle Ramazan Çağlayan sadece benim ana metnimi aktarmakla yetinmemekte, benim dipnotlarımı da aktarmaktadır. Ana metnin ve dipnotların birlikte aktarılması alıntıya delildir.

Ayrıca Ramazan Çağlayan'ın gerçekte benden yaptığı alıntıya başka bir yazarı kaynak olarak göstermesi, aldatıcı mahiyette kaynak göstermedir.

Örnek 187, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 187'de benim kitabımdan kaynağı gösterilmeden alınmış olduğunu iddia ettiğim "*Görevin Dışında, ama görev dolayısıyla işlenen kusurlar*" başlıklı paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında kısaltarak tekrar kaleme almış ve bir önceki paragrafın içinde vermiştir (s.508, ilk paragraf). Ramazan Çağlayan'ın bu değişikliği yapmış olması, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 188

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.452:

Fiilî yol-kişisel kusur ilişkisi: Fiili yol ile kişisel kusur arasında zorunlu bir ilişki bulunmamaktadır. Çoğu zaman fiili yol, kamu görevlisi için kişisel kusur oluşturmasına rağmen, bazı hallerde fiili yol, hizmet kusuru oluşturabilir[243]. Nitekim Fransız Uyuşmazlık Mahkemesi 1934 tarihli *Curé de Réalmont* kararıyla, fiili yol teşkil eden davranışların her zaman kişisel kusur oluşturmayacağına karar vermiştir[244].

[243] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1366.

[244] LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.958.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1031:

b) Kişisel Kusur ve Fiilî Yol.- Birçok durumda kamu görevlisinin fiilî yol teşkil eden davranışları, kişisel kusur teşkil eder. Ancak fiilî yol ile kişisel kusur arasında zorunlu bir bağ yoktur[506]. Fransız Uyuşmazlık Mahkemesi 4 Temmuz 1934 tarihli *Curé de Réalmont* kararıyla fiilî yol teşkil eden davranışların her zaman kişisel kusur oluşturmadığına karar vermiştir[507]. Buna göre fiilî yol teşkil etme olgusu, kişisel kusurun ayırıcı bir özelliği değildir. Fiilî yolun olması, kişisel kusur kusurun varlığını otomatik olarak doğurmaz[508].

506. Fransa'da Uyuşmazlık Mahkemesinin 4 Temmuz 1934 tarihli *Curé de Réalmont* kararına kadar fiilî yolun her zaman bir kişisel kusur teşkil ettiği kabul ediliyordu (De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.958)..
507. Tribunal des conflits, 4 Temmuz 1934, *Curé de Réalmont,* S., 1935.3.97 (Nakleden: De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.958).
508. Cour de cassation, Chambre civile 1re, 39 Kasım 1955, *Guislan,* RDP, 1956, s.564. Keza: Tribunal des conflits, 2 Aralık 1991, *Mme Paoulicci,* RDCE, 1991, s.482 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1394).

Görüldüğü gibi alıntı benden yapılmıştır; ama bana atıf yok. Ortada benim açımdan kaynağı gösterilmeden yapılmış bir alıntı vardır. Dahası, Ramazan Çağlayan benden yaptığı alıntıda başka yazarlara atıf yapmaktadır. Ortada bir yandan aldatıcı mahiyette kaynak gösterme hâli de vardır.

Burada şunu da belirteyim ki, Ramazan Çağlayan'ın dipnotunda atıf yaptığı Fransız yazarlar, benim dipnotlarımda atıf yaptığım yazarlardır. Yani Ramazan Çağlayan ben bu yazara atıf yapıyorum diye bu yazarlara atıf yapmaktadır. Diğer bir ifadeyle Ramazan Çağlayan sadece benim ana metnimi aktarmakla yetinmemekte, benim dipnotlarımı da aktarmaktadır. Ana metnin ve dipnotların birlikte aktarılması alıntıya alıntıya delildir. Yukarıdaki kutuda Ramazan Çağlayan'ın sadece ana metni değil, dipnotları da benden alınmadır.

Örnek 188, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 188'de benim kitabımdan kaynağı gösterilmeden alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştırb. Olsaydı ikinci baskının 508 veya 509'uncu sayfalarında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı ikinci baskıdan çıkarmış olması, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 189

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.452:

(b) Kusurların birleşmesi teorisi: Bir zararın meydana gelmesinde hem "hizmet kusuru" hem de "kişisel kusur" etkili olmuş ise "kusurların birleşmesi (*cumul des fautes)* "den bahsedilir. Bu durumda zarar gören, dilerse kişisel kusura dayanarak kamu görevlisine karşı adlî yargıda, dilerse hizmet kusuruna dayanarak idareye karşı idarî yargıda tazminat davası açabilir[247]. Bu teori ilk defa Fransız Danıştayının 1911 tarihli *Anguet* kararında uygulanmıştır[248].

[247] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1367.

[248] CHAPUS, Daroit Administartif, s.1367-1368.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1033:

5. Kusurların Birleşmesi Teorisi

Tek ve aynı zararın temelinde birden fazla kusur bulunabilir. Bu kusurlardan biri kamu görevlisine ait "kişisel kusur", diğeri idareye ait "hizmet kusuru" olabilir. İşte bir kişisel kusur, diğeri hizmet kusuru olan birden fazla kusurun yol açtığı tek ve aynı zararlarda "kusurların birleşmesi (*cumul des fautes*)"nden bahsedilir[514]. Böyle bir durumda, zarar gören kişinin, isterse zararın tamamı için kişisel kusur kusura dayanarak kamu görevlisine karşı adlî yargıda tazminat davası, isterse hizmet kusuruna dayanarak idareye karşı idarî yargıda tam yargı davası açabileceği kabul edilmektedir[515].

Kişisel kusurun ve hizmet kusurunun birleşmesi hâlinde, zarar gören kişinin isterse kamu görevlisine, isterse idareye karşı dava açabileceği kuralı Fransa'da ilk defa Fransız Danıştayının 5 Şubat 1911 tarihli *Anguet* kararında kabul edilmiştir[516].

515. De Forges, *op. cit.,* s.314.

515. De Forges, *op. cit.,* s.314; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.964; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.556; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1396.

516. Conseil d'État, 5 Şubat 1911, *Anguet,* RDCE, 1911, s.146 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1396; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.556; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.964).

Görüldüğü gibi ortada benden yapılmış bir alıntı var; ama bana atıf yok. Kaynağı gösterilmemiş alıntı usûlsüz alıntı teşkil eder. Ayrıca Ramazan Çağlayan'ın gerçekte benden yaptığı alıntıyla ilgili olarak başka yazarları kaynak olarak göstermesi, aldatıcı mahiyette kaynak göstermedir.

Örnek 189, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 189'de benim kitabımdan kaynağı gösterilmeden alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Birinci baskının 452'nci sayfasının son üç, 453'üncü sayfasının ilk üç paragrafından oluşan altı paragraflık kısmı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısının 509'uncu sayfasında bir dipnot olarak (dipnot 216) özetlemiştir. Kusurların birleşmesi teorisini de bu dipnotta tek cümle olarak özetlenmektedir. Bu dipnotta verilen bilginin kaynağı olarak ilk sırada bana atıf yapılmıştır. Yukarıdaki altı paragrafın tek paragraf olarak dipnota inmesi ve keza dipnotta bana atıf yapılması birinci baskıyla ilgili olarak benim iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 190

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.453:

> Türk öğretisinde "hizmet kusuru", hizmetin kuruluş ve işleyişinde ortaya çıkan bozukluklar olarak tanımlanmaktadır[253]. Bu tanımlama, kamu tüzel kişilerinin, kamu görevlilerinden bağımsız olarak kusur işleyebileceği algısına sebep olmaktadır. Oysa kamu tüzel kişileri, kamu görevlilerinden bağımsız olarak kusur işleyemezler. Bu bakımdan Türk hukukunda da hizmet kusurunu, "kamu görevlilerinin, görevlerinin ifasından ayrılamaz nitelikteki kusurları" olarak tanımlamak gerekir.
>
> [253] GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.I, s.664; GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.655; GÜNDAY, age., s.325.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1043:

> Türk doktrininde hizmet kusuru, hizmetin kuruluş ve işleyişinde ortaya çıkan bozukluklar olarak tanımlanmaktadır[576]. Kanımızca bu tür bir tanımda, yukarıda açıkladığımız gibi, hizmet kusuru, sanki kamu görevlilerinin dışında, soyut bir varlığın kusuruymuş gibi algılanmaktadır ve o nedenle de kanımızca isabetsizdir. Hizmet kusuru da soyut bir varlığın (idarenin) değil, kamu görevlilerinin işlediği kusurlardır. Ancak bu kusurlar onların görevlerinden ayrılamaz niteliktedir. O nedenle Türkiye'de, Fransız hukukunda olduğu gibi hizmet kusurunu "kamu görevlilerinin görevlerinden ayrılamaz nitelikte olan kusurları" olarak tanımlamak daha doğru olacaktır.
>
> 576. Gözübüyük ve Tan, *op. cit.,* c.I, s.664; Günday, *op. cit.,* s.325.

Yukarıdaki paragraf benden alınmadır. Ama bana atıf yoktur. Yukarıdaki paragrafın bir başka yazardan değil, benden alındığı hususunu, Ramazan Çağlayan'ın

> Bu bakımdan Türk hukukunda da hizmet kusurunu, "kamu görevlilerinin, görevlerinin ifasından ayrılamaz nitelikteki kusurları" olarak tanımlamak gerekir.

şeklindeki cümlesi (s.453) ile benim

> O nedenle Türkiye'de, Fransız hukukunda olduğu gibi hizmet kusurunu "kamu görevlilerinin görevlerinden ayrılamaz nitelikte olan kusurları" olarak tanımlamak daha doğru olacaktır.

şeklindeki cümlem (c.II, s.1043) arasındaki benzerlik, söz konusu paragrafın Ramazan Çağlayan'ın dipnotta gösterdiği yazarlardan değil, benden alınmış olduğunu kanıtlamaktadır. Söz konusu cümlenin bir benzeri benim kitabımın dışında bir başka kitapta bulunmamaktadır.

Ne var ki, Ramazan Çağlayan, bu alıntıyı benden yapmış olmasına rağmen, bana değil, Gözübüyük/Tan ve Günday'a atıf yapmaktadır. Pek muhtemelen Ramazan Çağlayan beni, Gözübüyük, Tan ve Günday gibi kendisine atıf yapılması gereken "büyük" bir yazar olarak görmemektedir. Üzülerek belirtmek gerekir ki, Ramazan Çağlayan, bu alıntı için Gözübüyük/Tan ve Günday'a yaptığı atıflar, gerçekte benim 576 nolu dipnotum üzerinden yapılmış birer transit atıftır.

Örnek 190, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 190'da benim kitabımdan kaynağı gösterilmeden alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Olsaydı ikinci baskının 507'nci sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı ikinci baskıdan çıkarmış olması benim yukarıdaki iddiamda haklı olduğuma delalet eder.

ÖRNEK 191

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.458:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 458'inci sayfasında yer alan "yargı yerlerinin yaklaşımı" başlıklı kısım alt başlıklarıyla birlikte benim kitabımın ikinci cildinin 1053 ilâ 1056'ncı sayfalarından özetlenmiştir.

Hemen belirtelim: Söz konusu altı paragraflık kısımda bir iki karar verilmemekte, dört ayrı yüksek mahkemenin belirli bir konudaki içtihadı karşılaştırmalı olarak özetlenmektedir. Bu özet tartışmasız bir şekilde bir fikri eserdir, benim hususiyetimi gösterir ve FSEK'in koruması altındadır.

Örnek 191, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 191'da benim kitabımdan kaynağı gösterilmeden alınmış olduğunu iddia ettiğim altı paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından olduğu gibi çıkarmıştır. Olsaydı ikinci baskının 512'nci sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu altı paragrafı ikinci baskıdan çıkarmış olması benim yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 192

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.458:

Yine aynı sayfanın sonunda yer alan "*Değerlendirme*" başlıklı kısım alt ayrımlarıyla birlikte benim kitabımdan (c.II, s.1056-1058) alınmıştır. Bu başlık altında bana bazı yerlerde atıf yapılması durumu değiştirmez. Zira yukarıda "Örnek 174" altında açıkladığımız gibi "Değerlendirme", "Eleştiri" gibi bölümler bir başka yazardan bu şekilde aktarılamaz. Böyle bir aktarma bir yandan FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartına, diğer yandan FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına ve nihayet FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırıdır.

Örnek 192, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 192'de benim kitabımdan kaynağı gösterilmeden alınmış olduğunu iddia ettiğim dört paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından olduğu gibi çıkarmıştır. Olsaydı ikinci baskının 512'nci sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu altı paragrafı ikinci baskıdan çıkarmış olması benim yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

* * *

Örnek 175-192 Hakkında Genel Bir Gözlem: Ramazan Çağlayan'ın kitabının 450 ilâ 459'uncu sayfaları arasında yer alan "*5. Hizmet Kusuru - Kişisel Kusur Ayrımı*" başlığı altındaki açıklamalar, yukarıdaki 75-192 nolu örneklerde görüldüğü gibi benim kitabımın ikinci cildinin 1023 ilâ 1076'ncı sayfaları arasında yer alan kısımdaki açıklamalardan alınmıştır. Bu alıntıların bazılarında kaynak gösterilmiş, bazılarında ise gösterilmemiştir.

Kaynağı gösterilsin veya gösterilmesin, dokuz sayfa uzunluğunda bir alıntı yapılamaz. Böyle bir alıntı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununa da aykırıdır. Zira bu FSEK, m.35/1, b.1'e göre alıntı "bir eserin bazı cümle ve fıkraları"nın alınması ile sınırlı olmalıdır. Benim kitabımdan (c.II, s.1023-1076) 53 sayfalık bir bölüm, Ramazan Çağlayan tarafından özetle-

nerek 10 sayfalık (s.450-459) bir kısım oluşturulmuştur. Böyle bir şeye "alıntı" denemez.

Diğer yandan FSEK, m.35/1, b.3'e göre, alıntının "maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şarttır. Bu şu anlama gelir ki, alıntı, içerik oluşturmak için değil, yazarın kendisinin oluşturduğu içeriği "aydınlatmak", bu içeriği desteklemek, örneklendirmek için yapılır. Alıntı, alıntının konulduğu konuda asıl unsur haline gelemez. Ramazan Çağlayan'ın kitabının 441 ilâ 445'üncü sayfalarında benden yaptığı alıntılar yazarın "*5. Hizmet Kusuru - Kişisel Kusur Ayrımı*" konusundaki tüm bilgileri oluşturmaktadır. Bu başlık altında benden yapılan alıntılar çıkarılırsa geriye bir şey kalmamaktadır.

ÖRNEK 193

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, *op. cit.*, 2011, s.459-461:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 459 ilâ 461'inci sayfaları arasında yer alan "*6. Rücu Meselesi*" başlıklı kısım, alt başlıklarıyla birlikte benim kitabımın ikinci cildinin 1065 ilâ 1070'nci sayfaları arasında yer alan "*9. Rücu Davaları*" başlıklı kısımdan özetlenmiştir. Böyle bir özet, kaynağı gösterilmiş olsa dahi yapılamaz. Böyle bir aktarma bir yandan FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartına, diğer yandan FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırı olur.

Burada özellikle belirtmek isterim ki, benim Ramazan Çağlayan'ın kitabına karşı yönelttiğim tek eleştiri, Ramazan Çağlayan'ın benden kaynağını göstermeden alıntı yaptığı eleştirisi değildir: Ben ayrıca kaynağı gösterilmiş olan pek çok alıntının da usûlsüz alıntı olduğunu, çünkü bu alıntıların bir yandan FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartına, diğer yandan FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırı olduğunu iddia ediyorum.

Örnek 193, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Örnek 193'te benim kitabımdan kaynağı gösterilmeden alınmış olduğunu iddia ettiğim "*6. Rücu Meselesi*" başlıklı 12 paragraflık kısmı, Ramazan Çağlayan, kısaltarak ve değiştirerek yeniden yazmış ve neticede birinci baskıda (s.459-461) 12 paragraf olan bu kısım, ikinci baskıda 3 paragrafa inmiştir (İkinci Baskı, s.612-613). Ramazan Çağlayan bu üç paragraflık kısımda bana

dört defa atıf yapmaktadır (s.513-514, dipnot 237, 238, 239, 241). Ramazan Çağlayan yaptığı bu değişiklikler, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğuma karine teşkil eder.

ÖRNEK 194

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, *op. cit.*, 2011, s.461-519:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 461 ilâ 519'uncu sayfaları arasında yer alan "*Kusursuz Sorumluluk*" başlıklı kısmı, gerek plân olarak, gerek içerik olarak, gerekse verilen örnekler olarak benim kitabımın ikinci cildinin 1071 ilâ 1172'nci sayfaları arasında yer alan "*Kusursuz Sorumluluk*" başlıklı kısmından alınmıştır.

Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* İsimli Kitabı Hakkında Bir Gözlem.- Bu arada belirtmek isteriz ki, Ramazan Çağlayan'ın burada eleştiri konusu yaptığımız *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabının 461 ilâ 519'uncu sayfaları arasında yer alan "Kusursuz Sorumluluk" kısmı, yazarın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* (Ankara, Asil, 2007) isimli kitabında aynen vardır (*op. cit.,* s.142-179, 255-401). Dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabının bu kısmının aceleye geldiği ve bu nedenle bazı hataların olduğu yolundaki bir muhtemel savunmanın bir geçerliliği olamaz. Ortada aceleye gelen bir şey yoktur. Ramazan Çağlayan'ın 2011 yılında yayınlanan *İdari Yargılama Hukuku* başlıklı kitabının bu kısmında yazdıkları şeyler, zaten 2007 yılında yayınlanan *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitapta aynen vardır. Ayrıca *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabının yayınlanış tarihine bakarak bu kitabın Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olduğu tahmin edilebilir. Bir doçentlik çalışmasının aceleye gelmesi ise mümkün değildir. Yine ayrıca vurgulamak isterim ki, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabı bir doçentlik çalışması ise, Ramazan Çağlayan bu kitap ile doçent olmuş ise, bu durum, Türk bilim âlemi için fevkalade üzücüdür.

İlk önce, Ramazan Çağlayan'ın *İdarî Yargılama Hukuku* kitabının 461 ilâ 519'uncu sayfaları arasında yer alan "*Kusursuz Sorumluluk*" kısmının plânının nasıl benim kitabımdan alınma olduğunu gösterelim:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1075-1172:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.429-555:**
III. Kusursuz Sorumluluk	C. KUSURSUZ SORUMLULUK.....
A. Risk Sorumluluğu.....	1. Risk İlkesi Gereğince Sorumluluk .....
1. Tehlikeli Şeyler.....	a. Tehlikeli Şeylerin Kullanımı.....
2. Tehlikeli Yöntemler.....	b. Tehlikeli Yöntemler.....
3. Tehlikeli Durumlar	c. Tehlikeli Durumlar .....
4. Meslekî Riskler	d. Meslekî Riskler .....
Cames Kararı.....	aa. Fransız Hukukundaki Uygulamalar .....
Türkiye'de Meslekî Riskler	bb. Türk Hukukunda Meslekî Risk Uygulaması.....
5. İdarenin Arızî İşbirlikçilerinin Uğradığı Zararlar.....	e. Kamu Hizmetinin Geçici Görevlilerinin Uğradığı Zararlar.....
6. Bayındırlık Eser ve İşlerinden Üçüncü Kişilerin Uğradığı Zararlar	f. Sosyal Olaylar ve Sosyal Risk Yaklaşımı.....
7. Toplantı ve Gösterilerden (Sosyal Olaylardan) Dolayı Ortaya Çıkan Zararlar	aa. Fransız Hukukunda Durum.....
8. Terör Olaylarından Dolayı Ortaya Çıkan Zararlar İdarenin Kusursuz Sorumluluğu Dahilinde midir?	bb. Türk Hukukunda Durum.....
B. Kamu Külfetleri Karşısında Eşitliğin Bozulmasından Dolayı Sorumluluk	g. Terör Olayları ve Sosyal Risk Yaklaşımı .....
1. Bayındırlık İşlerinin Daimî Zararlarından Dolayı Sorumluluk.....	aa. Fransız Hukukunda Durum.....
2. Hukuka Uygun İdarî İşlemlerden Dolayı Sorumluluk	b. Türk Hukukunda Durum .....
3. Kanunlardan Dolayı Sorumluluk	2. Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik İlkesi Gereğince Sorumlulu
4. Uluslararası Andlaşmalardan Dolayı Sorumluluk.....	a. Bayındırlık Faaliyetlerinin Daimî Zararlarından Sorumluluk....
	aa. Fransız Hukukunda Durum.....
	bb. Türk Hukukunda Durum.....
	b. Hukuka Uygun İdarî İşlemlerden Sorumluluk.....
	aa. Fransız Hukukunda Durum.....
	bb. Türk Hukukunda Durum .....
	3. Özellik Arzeden Bazı Sorumluluk Halleri .....
	a. Yasama Faaliyetinden Dolayı Sorumluluk.....
	aa. Fransız Hukukunda Durum.....
	bb. Türk Hukukunda Durum.....
	b. Uluslararası Sözleşmelerden Dolayı Sorumluluk.....
	aa. Fransız Hukukunda Durum.....
	bb. Türk Hukukunda Durum.....

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın plânı ile benim plânım arasında gerek başlıklarda kullanılan ifadeler, gerekse başlıkların sırası itibarıyla çok büyük bir benzerlik vardır.

Şimdi sadece plân olarak değil, içerik olarak da bu kısmın benim kitabımdan alınma olduğunu gösterelim:

ÖRNEK 195

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.461:

İdare hukukunda "kusursuz sorumluluk (*responsabilité sans faut)*", idarenin hukuka uygun eylem ve işlemlerinden doğan zararları bazı durumlarda tazmin etmesi yükümlülüğüdür[307].

[307] GÖZLER, age., C.II, s.1071.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1071:

"Kusursuz sorumluluk (*responsabilité sans faute*)" idarenin hukuka uygun eylem ve işlemlerinden doğan zararları bazı durumlarda tazmin etmesi yükümlülüğüdür.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlesi benim cümlemden alınmıştır. Ramazan Çağlayan da zaten cümlenin sonunda bana atıf yapmaktadır. Ama bu alıntı, kelimesi kelimesine, noktası virgülüne yapılmış bir alıntıdır. Dolayısıyla bu alıntı bir "aynen alıntı" olup, tırnak içinde italikle veya girintili paragraf olarak verilmesi gereken bir alıntıdır. Ramazan Çağlayan'ın aynen alıntıyı sanki ortada mealen bir alıntı varmış gibi vermesi FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırılık teşkil eder.

Örnek 195, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benim kitabımdan usûlsüz olarak alındığını iddia ettiğim cümleyi Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Bu cümle olsaydı ikinci baskının 513'üncü sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu cümleyi ikinci baskıdan çıkarmış olması, bu cümleye ilişkin yukarıda dile getirdiğim iddianın doğru olduğunu gösterir.

ÖRNEK 196

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.462:

a) Kusursuz sorumluluğun ikincil özelliği: Özel hukukta olduğu gibi, idare hukukunda da "kusursuz sorumluluk", asıl kural değil, bir istisnayı teşkil etmektedir. Kusura dayanan sorumluluk idarenin sorumluluğu alanında asıl ilke olma özelliğini devam ettirmektedir[313]. Buna göre, öncelikle kusur sorumluluğuna başvurulur. Buradan bir sonuç alınamaz ise, kusursuz sorumluluk şartlarının oluşup oluşmadığına bakılır. Kusursuz sorumluluğun bu niteliğinden dolayı ona "tamamlayıcı (*complémentaire)*"[314] ya da "ikincil (*subsidiaire*)[315] ilke denilmektedir[316].

313 DEBBASCH, age., s.571; DE LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMENT, C.I, s.993; RİVERO, age., s.264; GÖZLER, age., C.II, s.1071.

314 DE LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMENT, C.I, s.993.

315 FRIER Pierre-Laurent, Précis de Droit Administratif, Paris 2001, s.475; RİVERO Jean/VALİNE Jean, Droit Administratrif, 17. Baskı, Paris 1998, s.272; DEBBASCH Charles, Droit Administratif, 6.Baskı, Paris 2002, s.578; DE FORGES, age., s.311; PEİSER Gustave, Droit Administratif Générale, 21.Baskı, Paris 2002, s.205; DARCY, age., s.98.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1071:

a) Kusursuz sorumluluk, idarenin sorumluluğu alanında prensip değil, istisnayı teşkil eder. İdarenin sorumluluğu konusunda prensip hâlâ idarenin kusurlu sorumluluğudur[642]. Kusursuz sorumluluk istisnayı teşkil ettiğine göre, dar yoruma tâbi tutulur. Bir sebep açıkça kusursuz sorumluluk sebebi değilse, o sebepten dolayı idarenin kusursuz sorumluluğuna başvurulamaz. Kusursuz sorumluluğun bu niteliği onun "tamamlayıcı (*complémentaire*[643] *subsidiaire*[644]) nitelikte" bir sorumluluk olmasında da yol açar.

642. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.993; Rivero, *op. cit.,* s.264,
643. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.903.
644. Rivero, *op. cit.,* s.264; De Forges, *op. cit.,* s.325.

Yukarıdaki iki paragrafı karşılaştıran okuyucular, Ramazan Çağlayan'ın paragrafının kendisinin iddia ettiği gibi bir takım Fransız yazarlardan değil, benim kitabımdan alınmış olduğunu anlayacaklardır.

Alıntının gerçekten benden mi, yoksa Ramazan Çağlayan'ın dipnotlarında atıf yaptığı Fransız yazarlardan mı yapıldığını anlamak için, bir yandan, yukarıda alt alta verdiğim benim ve Ramazan Çağlayan'ın paragrafları karşılaştırılmalı, diğer yandan da bu paragraflar, Ramazan Çağlayan'ın atıf yaptığı Debbasch ve Frier'nin paragrafları ile karşılaştırılmalıdır. Bu karşılaştırma yapılırsa, Ramazan Çağlayan'ın paragrafının, Debbasch ve Frier'nin paragraflarına değil, benim paragrafıma benzediği görülür. Örneğin Ramazan Çağlayan'ın (s.462)

Kusursuz sorumluluğun bu niteliğinden dolayı ona "tamamlayıcı (*complémentaire)*"[314] ya da "ikincil (*subsidiaire*)[315] ilke denilmektedir[316].

şeklindeki cümlesi benim

Kusursuz sorumluluğun bu niteliği onun "tamamlayıcı (*complémentaire*[643] *subsidiaire*[644]) nitelikte" bir sorumluluk olmasında da yol açar.

şeklindeki cümlem (c.II, s.1071) arasında çok büyük ölçüde bir benzerlik olduğu aşikardır. Benzer bir cümle ne Debbash'ta; ne de Frier'de vardır.

Örnek 196, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benim kitabımdan kaynağı gösterilmeden alındığını iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında değiştirerek kaleme almış ve bana iki kere atıf yapmıştır (s.514, dipnot 247, 248). Ramazan Çağlayan'ın bu değişiklikleri yapmış olması, benim bu paragrafa ilişkin yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu göstermektedir.

Burada ayrıca belirtelim ki, Ramazan Çağlayan yukarıdaki problemli paragrafı onun *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da aynen vardır (*op. cit.,* s.152). Bu kitaptaki paragrafta da aynı sorun bulunmaktadır. Yani alıntı gerçekte benden yapılmış, atıf Fransız yazarlara yapılmıştır.

ÖRNEK 197

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.463:

316 Bu husus Fransız idare hukukunda "*kusurlu sorumluluk, kusursuz sorumluluktan önce gelir (la responsabilité pour faute passe avant la responsabilité sans faite)*" özdeyişi ile ifade edilmektedir. CHAPUS, age., C.I, s.1344.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1072:

Bu husus Fransız idare hukukunda "kusurlu sorumluluk, kusursuz sorumluluktan önce gelir (*la responsabilité pour faute passe avant la responsabilité sans faute*)" özdeyişiyle ifade edilmektedir[645].

645. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1371.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın cümlesi kelime kelime, noktası virgülüne benden alınmadır. O derecede benden alınmadır ki, benim Fransızca olarak verdiğim kelimeleri dahi vermektedir. Ortada tırnak içinde verilmesi gereken bir "aynen alıntı" vardır. Ama maalesef Ramazan Çağlayan, bana değil bir Fransız yazara atıf yapmaktadır. Atıf yaptı-

ğı Fransız yazar, benim kendi dipnotumda atıf yaptığım yazardır. Yani Ramazan Çağlayan, benim dipnotumu dahi almaktadır. Ramazan Çağlayan'ın yaptığı bu şey usûlsüz alıntı değil ise nedir?

Örnek 197, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benim kitabımdan kaynağı gösterilmeden alındığını iddia ettiğim cümleyi Ramazan Çağlayan dipnottan ana metne almış; ama bu sefer, cümleyi aynen alıntı şeklinde benden almak yerine kendisi kaleme almış ve cümlenin sonunda verdiği dipnotta Chapus'den önce bana atıfta bulunmuştur (s.514, dipnot 248). Birinci baskıda aynen alıntı için bana atıf yapmaz iken, Ramazan Çağlayan ikinci baskıda mealen alıntı için bana birinci sırada atıf yapmaktadır. Ramazan Çağlayan aynı özeni birinci baskıda da göstermiş olsaydı, bu eleştiri kitabı olmayacaktı.

Bu usûlsüz alıntı, Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olan *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabının 153'üncü sayfasının birinci paragrafının son cümlesinde de aynen bulunmaktadır.

ÖRNEK 198

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, *op. cit.*, 2011, s.463:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 463'üncü sayfasında verdiği Danıştay kararları kendisinin bulduğu orijinal Danıştay kararları değil, benim kitabımdan (c.II, s.1072) aktarılmış olan Danıştay kararlarıdır.

Benden aktarılan bu kararlar Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da aynen vardır (*op. cit.*, s.153). Üstelik oradaki Danıştay kararlarına yapılan atıflarda (örneğin s.153, dipnot 233, s.154 dipnot 240) Danıştay kararlarının künyesinden sonra kaynak olarak *"Kazancı Danıştay Kararları CD'si"* şeklinde bir ibare konulmuştur. Şimdiye kadar Danıştay kararlarına bu şekilde atıf yapan benden başka (ve bir de şimdi Ramazan Çağlayan'dan başka) bir yazar olduğunu ben görmedim. Ramazan Çağlayan'ın benden alıntı yaptığı *İdare Hukuku* isimli kitabımı 2002 yılında yazarken Kazancı İçtihat Veri Bankasının tamamına değil, sadece Danıştay kararları kısmına abone olmuştum. Kazancı Ltd. Şti. de bana her ay sadece Danıştay kararlarının kayıtlı olduğu bir CD'yi gönderiyordu. Benim atıf yaptığım CD budur. Bu CD'nin Ramazan Çağlayan'da olma ihtimali yoktur. Ama Ramazan Çağlayan'ın fiziken görmediği bu CD'ye atıf yapabilme cüretini göstermektedir.

Örnek 198, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benim kitabımdan kaynağı alındığını iddia ettiğim Danıştay kararından (K.1996/1913) sonra, Ramazan Çağlayan, benim yukarıda arzu ettiğim

gibi dipnotta, yargı kararının künyesini verdikten sonra bana da atıf yapmaktadır (s.514, dipnot 249). Ramazan Çağlayan'ın bunu yapması, birinci baskıya ilişkin yukarıdaki iddiamda haklı olduğuma karine teşkil eder.

ÖRNEK 199

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.464:

> ***Zararın "anormal" olması*:** Kusursuz sorumluluk halinde, idarenin sorumlu tutulabilmesi için, meydana gelen zararın "anormal (*anormal*) olması da gerekmektedir[332].
>
> [332] CHAPUS, age., C.I, s.1337; DE FORGES, age., s.281, 311; DUPUİS/GUEDON/ CHRÉTİEN, age., s.553; DE LAUBADÈRE/GAUDEMET, age., s.819; DARCY, age., s.102; PAİLLET, age., s.164; RİVERO/WALİNE, age., s.264; FRIER, age., s.494.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1074:

> **a)** *Zararın Anormalliği Şartı.*- İdarenin kusursuz sorumluluğuna hükmedilebilmesi için ortaya çıkan zararın "anormal bir zarar (*un préjudie anormal*)" olması gerekir[662].
>
> 662. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1364.

Ramazan Çağlayan ve benim cümlem arasında ne derece benzerlik olduğu ortadadır. Ramazan Çağlayan'ı da kendi cümlesi ile , dipnotta atıf yaptığı yazarların hangi cümleleriyle ne derecede bir benzerlik olduğunu bize göstermeye davet ediyorum.

İlginçtir: Ramazan Çağlayan'ın ve benim cümlelerim arasında rastlantıyla açıklanamayacak ölçüde büyük bir benzerlik olmasına rağmen, Ramazan Çağlayan bana değil, 332 nolu dipnotunda tam 8 ayrı Fransız yazara atıf yapabilmektedir. Acaba benim cümlem ile Ramazan Çağlayan cümlesi arasındaki bunca benzerlik var iken, ben bu sekiz yazarın arasına girmeyi neden hak edemedim?

İnsaf sahibi her okuyucu, bu cümlenin benden alınmış olduğunu takdir eder. Ramazan Çağlayan bana değil de tam sekiz tane Fransız yazara atıf yapması herhalde alıntının gerçekte benden yapılmış olduğunu gizleme gayretinin bir ürünüdür.

Örnek 199, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benim kitabımdan kaynağı gösterilmeden alındığını iddia ettiğim cümlenin sonunda, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında, bana birinci sırada atıf yapmaktadır (s.515, dipnot 251). Birinci baskıda bu cümle için

sekiz yazar arasında benim ismimi saymayan Ramazan Çağlayan, ikinci baskıda bu "saygın" yazarlar arasında benim ismimi –üstelik birinci sırada– saymaktadır. Eğer Ramazan Çağlayan birinci baskıda söz konusu cümlenin sonunda, ikinci baskıda olduğu gibi bana atıf yapmış olsaydı bu eleştiri kitabı yazılmayacaktı.

ÖRNEK 200

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.465:

***e) Kusursuz sorumluluğun orijinal olma özelliği*:** Kusursuz sorumluluk Fransız hukukunda ilk defa Fransız Danıştayının 1895 tarihli *Cames* kararı ile benimsenen bir sorumluluk türüdür[338]. Bu tarihte özel hukukta kusursuz sorumluluk türü henüz kabul edilmiş değildir[339]. Dolayısıyla, kusursuz sorumluluk idare hukukunda idarî yargı içtihadıyla ortaya çıkan orijinal bir teoridir[340].

[338] CHAPUS, age., s.1321; RİVERO/VALİN, age., s.272; SEİLLER, age., s.277; AUTİN/RİBOT, age., s.251; PAİLLET, age., s.127.

[339] CHAPUS, age., s.1309; LEBRETON, age., s.354.

[340] DE LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMENT, C.I, s.993; DE LAUBADÈRE/GAUDEMET, age., s.819.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1073:

h) Kusursuz sorumluluk ilk defa Fransız Danıştayının 21 Haziran 1895 tarihli *Cames* kararıyla[656] ortaya atılmıştır. Bu tarihte özel hukukta bu tür bir sorumluluk tanınmamıştı. Dolayısıyla kusursuz sorumluluk teorisi idare hukukunun geliştirdiği orijinal bir teoridir[657]. Kusur ile sorumluluk arasındaki bağlantının kesilmesi ilk defa idare hukukunda görülmüştür[658].

656. Conseil d'État, 21 Haziran 1895, *Cames,* RDCE, 1895, s.509 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1347).
657. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.993.
658. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1347.

Ramazan Çağlayan, yukarıdaki paragrafın altında bana değil, bir takım Fransız yazarlara atıf yapmaktadır. Haliyle bir yazar istediği yazardan alıntı yapabilir. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın bana değil, Fransız yazarlara atıf yapması haliyle mümkündür. Benim burada eleştirdiğim şey de bu değildir. Benim eleştirdiğim şey, alıntıyı benden yapıp, atıfı Fransız yazarlara yapıyor olmasıdır. O hâlde burada şu soruyu sormak lazım: Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki kutuda yer alan cümlesi, benden mi alınmıştır, yoksa atıf yaptığı Fransız yazarlardan mı?

Benim

> "Bu tarihte özel hukukta bu tür bir sorumluluk tanınmamıştı. Dolayısıyla kusursuz sorumluluk teorisi idare hukukunun geliştirdiği orijinal bir teoridir"

şeklindeki cümlem ile Ramazan Çağlayan'ın

> Bu tarihte özel hukukta kusursuz sorumluluk türü henüz kabul edilmiş değildir[339]. Dolayısıyla, kusursuz sorumluluk idare hukukunda idarî yargı içtihadıyla ortaya çıkan orijinal bir teoridir[340].

şeklindeki cümlesi arasındaki benzerlik bu alıntının benden yapıldığını göstermektedir. Ramazan Çağlayan'ın cümlesine, benimki kadar benzer bir cümle Ramazan Çağlayan'ın atıfta bulunduğu Fransız yazarlarda yoktur.

Alıntıyı benden yapıp, atıfı Fransız yazarlara yapmak, bir yandan kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma, diğer yandan da aldatıcı mahiyette kaynak gösterme hâlini oluşturur.

Örnek 200, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benim kitabımdan kaynağı gösterilmeden alındığını iddia ettiğim paragrafta, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında bana atıf yapmaktadır (s.515, dipnot 253). Üstelik birinci sırada. Eğer Ramazan Çağlayan birinci baskıda da bana bu şekilde atıf yapsaydı, bu eleştiri kitabı olmayacaktı.

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki problemli alıntısı yazarın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da aynen vardır (*op. cit.*, s.157).

ÖRNEK 201

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.469:

> ***c) Tamamlayıcılık özelliği***: Risk sorumluluğu, kusura dayanan (hizmet kusuru) sorumluluğa nazaran tamamlayıcı (*complémentaire*) niteliktedir. Meydana gelen zarar, hizmet kusuru gereğince tazmin edilebiliyorsa yahut sosyal güvenlik sistemince karşılanıyor ise, risk sorumluluğu yoluna gidilemez[376]. Nitekim Paris İstinaf mahkemesinin 1998 tarihli bir kararında, ameliyat sırasında bir doktora bulaşan virüs nedeniyle açılan tazminat davasında, zararın sosyal güvenlik kurumunca karşılanması nedeniyle, risk sorumluluğu yoluna gidilemeyeceğine karar verilmiştir[377].
>
> [376] DE LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.993; GÖZLER, age., C.II, s.1077.
>
> [377] CAA Paris, 5 mais 1998, *Centre Hospitalier de Poissy-Germain-en- Laye*, DA 1998, no.291, CHAPUS, age., C.I, s.1320.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.1077:

> *c) Risk Sorumluluğunun Tamamlayıcı Niteliği.-* Risk sorumluluğu "tamamlayıcı (*complémentaire*)" niteliktedir[679]. Ortaya çıkan zararın kusurlu sorumluluk esasına tazmini mümkün ise veya söz konusu zarar sosyal güvenlik sistemiyle karşılanıyorsa risk sorumluluğuna gidilmemektedir[680].
>
> 679. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.903.
> 680. Örneğin aşağıda göreceğimiz gibi bir doktorun yaptığı ameliyat esnasında kendisine bulaşan bir virüsten dolayı uğradığı zararın tazmininde tehlike sorumluluğu esasına gidilmeyeceğine, bu zararın normal sosyal güvenlik sistemi içinde karşılandığına hükmedilmiştir (Cour administratif d'appel de Paris, 5 Mayıs 1998, *Centre hospitalier de Poissy-Saint-Germain-en-Laye,* DA, 1998, nº 291; nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1346).

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın birinci ve ikinci cümlesi benim ana metnimden, son cümlesi (örnek olarak verdiği yargı kararı) ise benim 680 nolu dipnotumdan alınmıştır. Ama maalesef birinci ve ikinci cümleye ilişkin olarak bana ikinci sırada atıf vardır. Ramazan Çağlayan'dan birinci sırada atıf almak için Fransız olmak gerekmektedir! *Üçüncü cümleye ilişkin ise bana hiç atıf yoktur.* Gerçekte Ramazan Çağlayan'ın atıf yaptığı Fransız yazarlar, benim 670 ve 680 nolu dipnotlarımda atıf yaptığım Fransız yazarlardır. Ben bu yazarlara atıf yapmasaydım, Ramazan Çağlayan da yapmayacaktı. Bu şunu göstermektedir ki, Ramazan Çağlayan'ın sadece ana metni değil, dipnotu dahi benden alınmadır.

Yukarıda problemli alıntı Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olan *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da aynen vardır (*op. cit.,* s.257).

ÖRNEK 202

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.469-497:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 469 ilâ 497'nci sayfaları arasında yer alan "*risk ilkesi uyarınca sorumluluk hâlleri*" olduğu gibi gerek plân, gerekse içerik olarak benim kitabımdan (c.II, s.1078-1141) aktarılmaktadır.

İlkönce plâna değinelim. Benim kitabımda yer alan 8 başlık halindeki "*risk sorumluluğu hâlleri*" sıralamam, benim yaptığım orijinal bir sıralamadır. Böyle bir sıralama Türk doktrininde benden önce yapılmamıştır. Dolayısıyla bu sıralama iki kere iki dört eder misali umumîleşmiş, iktibas serbestisinin cari olacağı bir sıralama değildir. Dolayısıyla bu sıralamayı Ramazan Çağlayan iktibas edemez. Oysa Ramazan Çağlayan sekiz başlık halindeki bu sıralamayı benden olduğu gibi almakta ve bu sıralamanın benim tarafından yapıldığını dahi belirtmemektedir.

Ramazan Çağlayan konuya şöyle başlamaktadır (s.469):

> Risk ilkesi gereğince sorumluluk hallerini, sırasıyla inceleyelim.

Bu cümlenin yanında keşke Ramazan Çağlayan, bu sıralamanın kendisi tarafından değil, benim tarafından yapılan bir sıralama olduğunu belirtseydi. Ramazan Çağlayan'ı okuyan kişiler bu sıralamanın Ramazan Çağlayan tarafından yapılmış bir sıralama olduğunu sanmaktadırlar. Oysa bu sıralama gerçekte benim tarafından yapılmış bir sıralamadır. Bu şekilde verilen bir sıralama, FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırılık teşkil eder.

Şimdi bu sıralamalar arasındaki benzerliği gösterelim:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s. s.1078-1141	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.469-497:**
1. Tehlikeli Şeyler 1078 2. Tehlikeli Yöntemler 1094 3. Tehlikeli Durumlar 1096 4. Meslekî Riskler 5. İdarenin Arızî İşbirlikçilerinin Uğradığı Zararlar 1106 6. Bayındırlık Eser ve İşlerinden Üçüncü Kişilerin Uğradığı Zararlar 1113 7. Toplantı ve Gösterilerden (Sosyal Olaylardan) Dolayı Ortaya Çıkan Zararlar 1116 8. Terör Olaylarından Dolayı Ortaya Çıkan Zararlar İdarenin Kusursuz Sorumluluğu Dahilinde midir? 1123	a. Tehlikeli Şeylerin Kullanımı 469 b. Tehlikeli Yöntemler 478 c. Tehlikeli Durumlar 479 d. Meslekî Riskler 479 e. Kamu Hizmetinin Geçici Görevlilerinin Uğradığı Zararlar 483 f. Sosyal Olaylar ve Sosyal Risk Yaklaşımı 485 g. Terör Olayları ve Sosyal Risk Yaklaşımı 491

Görüldüğü gibi 6 nolu başlık dışında bütün plân aynıdır. Hatta planda başlık sırası değil, başlıklarda kullanılan kelimeler dahi çok büyük oranda aynıdır.

FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartı ve FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartı uyarınca bu şekilde bir plân iktibası mümkün değildir.

Örnek 202, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benim kitabımdan alındığını iddia ettiğim plânı, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında başlıkları çıkararak tanınmaz hâle getirmiştir (s.518-530). Dahası birinci baskıda s.469-497 arasında yer alan risk ilkesine göre sorumluluk hallerini öylesine kısaltmıştır ki, birinci baskıda 135 paragraf olan bu kısım ikinci baskıda 39 paragrafa inmiştir (s.518-530). Ramazan Çağlayan yaptığı bu değişiklikler benim birinci baskıya ilişkin yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

Plân bakımından yukarıda açıklanan benzerlik problemi, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.258-321) vardır.

ÖRNEK 203

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.469-477:

Ramazan Çağlayan "*Tehlikeli Şeyler*" başlığı altındaki alt başlıkları da tamamıyla benim kitabımdan almaktadır. Bu alt başlıkların plânı da, içeriği de benden alınmadır. Önce plânın nasıl benden alınma olduğunu gösterelim:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s. s.1078-1141:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.469-497:**
1. Tehlikeli Şeyler a) Patlayıcı Maddeler 1078 b) Ateşli Silahlar 1080 c) Tehlikeli Bayındırlık Eserleri 1084 d) Kan Ürünleri 1087 e) Taşıtlar 1087 aa) Uçakların Verdiği Zararlar 1087 bb) Gemilerin Verdiği Zararlar 1089 cc) Trenlerin Verdiği Zararlar 1090 dd) Motorlu Araçların Verdiği Zararlar 1092	**a. Tehlikeli Şeylerin Kullanımı** (1) Patlayıcı Maddeler (2) Tehlikeli Alet ve Silahlar (3) Bayındırlık Tesisleri (4) Kan Ürünleri Hizmeti (5) İdarenin Taşıtlarının Verdiği Zararlar (aa) Hava Araçlarından Kaynaklanan Zararlar (bb) Deniz Araçlarından Kaynaklanan Zararlar (cc) Demiryolu Araçlarından Kaynaklanan Zararlar (dd) Karayolu Araçlarından Kaynaklanan Zararlar

Ramazan Çağlayan benim plânımı kopyalamaktadır. FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartı ve FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartı karşısında, benim oluşturduğum bir plânın Ramazan Çağlayan tarafından alınması mümkün değildir.

Bu arada şunu belirtmek isterim ki, Ramazan Çağlayan'ın benim plânımı alırken hiç olmazsa kendisinin bu plânın benim kitabımdan alındığını belirtmesi uygun olurdu. Ramazan Çağlayan'ın bunu yapmadığı gibi aksi izlenim uyandıracak şu ifadeyi kullanarak bu plânı takdim etmektedir:

> Burada
> Fransız öğretisi ve yargı içtihatlarından yola çıkarak, tehlikeli kabul edilebilecek şeylerin bir listesini oluşturmaya çalışacağız[383].
>
> [383] Fransız hukukunda bu konuya ilişkin sistemleştirme açısından Türkiye'de yapılan ama dili Fransızca olan bir yüksek lisans tezi bulunmaktadır. Bkz. KEVEK GOG Sevda, La Theorie de la Responsabilité Sans Faute de la Puissance Publique En Droit Administratif Français, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2001, s.8 vd.

Yukarıdaki cümle konusunda üç hususu belirtmek isteriz: Bir kere, Ramazan Çağlayan, "… listesini oluşturmaya *çalışacağız*" diyerek sanki bu listenin kendisi tarafından oluşturulduğu izlenimini yaratmaktadır.

Oysa bu liste gerçekte benim tarafından oluşturulmuştur. İkinci olarak Ramazan Çağlayan, "tehlikeli şeyler" listesini "*Fransız öğretisi ve yargı içtihatlarından yola çıkarak*" oluşturduğunu söylemektedir. Oysa gerçekte bu listeyi doğrudan doğruya benim kitabımdan (c.II, s.1078-1141) aktarmaktadır. Üçüncü olarak cümlenin sonunda bana atıf yapmak yerine, bir yüksek lisans öğrencisinin tezine atıf yapmaktadır. Ama ne de olsa bu tez Fransızcadır! Ramazan Çağlayan'dan atıf almak için ya Fransız olmak, ya da Fransızca yazmak gerekmektedir ki, benim hatam da herhalde budur! Eminim Fransız olsaydım veya bu yüksek lisans öğrencisi gibi Fransızca yazsaydım, Ramazan Çağlayan beni atıf yapmaya değer bir yazar olarak görüp atıf yapacaktı!

Ayrıca burada şu hususu da belirtmek isterim: Kaynağı gösterilmiş olsa bile, bir yazarın yaptığı bir plân, sayfalarca süren açıklamalar, bir başka yazar tarafından alınamaz. Böyle bir plân alıntısı, FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartına ve FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırılık teşkil eder.

Plândaki aynı benzerlik sorunu Ramazan Çağlayan *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da mevcuttur (*op. cit.*, s.258-282).

Örnek 203, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benim kitabımdan alındığını iddia ettiğim plânı, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında, olduğu gibi çıkarmıştır. Ramazan Çağlayan bununla da yetinmemiş, benim plânımı kopyalayarak birinci baskıda yedi sayfa (s.470-477) boyunca yaptığı açıklamaları ikinci baskıda tek bir paragrafa indirmiştir. Bu paragraf şudur:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, İkinci Baskı, 2012, s.518:

> *1- Tehlikeli şeylerin kullanımı*: İdarenin kullandığı ve bünyesinde belli bir tehlike barındıran araç-gereçler (eşya) ve tehlikeli maddeler "tehlikeli şeyler (*choses dangeureuses*)" idarenin kusursuz sorumluluğuna yol açabilir[280]. Tehlikeli şeylerin kullanımına şunlar girmektedir[281]: *(a)* Patlayıcı maddeler (*les explosifs*). Örneğin patlayıcı maddelerin depolanması ya da taşınması sırasında meydana gelen patlamalar. *(b)* Tehlikeli âlet ve silahlar (*les armes et engins dangereux).* Örneğin polisin suçluyu yakalamak isterken ateş etmesi bu şekildedir. *c)* Su, gaz, elektrik gibi bayındırlık tesislerinden (*installations dangereuses*) meydana gelen zararlar. Örneğin yüksek gerilim hattının kopması sonucu meydana gelen zarar bu şekildedir. *d)* Kan ürünleri (*produits sanguins)"*nin nakilleri sebebiyle bulaşan hastalıklar. *e)* İdarenin taşıtlarının verdiği zararlar.

Yukarıdaki paragrafın birinci baskıdaki karşılığı tam yedi sayfa uzunluğundadır (s.470-477). Ramazan Çağlayan'ı bu dramatik değişikliği yapmaya iten şey nedir? Ramazan Çağlayan ikinci baskıda plânı tamamıyla atması ve yedi sayfalık bir kısmı tek paragrafa indirmesi benim birinci baskıya ilişkin yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

Şimdi içerik olarak benzerliğe örnekler verelim:

ÖRNEK 204

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.470:

Fransız Danıştayı 1919 tarihli *Regnault-Desroziers* kararı[385] ile patlayıcı maddelerin kullanılması durumunda, idarenin kusursuz sorumluluğunu kabul itmiştir[386]. Bu kararda ptlayıcı madelerin, normal sınırların ötesinde tehlikeler içerdiği, dolayısıyla kusurdan bağımsız olarak (*indépendamment de toute faute)* İdarenin sorumlu olacağına karar verilmiştir[387].

385 Conseil d'Etat, 28 Mars 1919, *Regnault-Dezroziers*, RDCE 1919, s.329, RİCCİ, age., s.34; LONG/WEİL/BRAİBANT/ DELVOLVÉ/GENEVOİS, age., s.216. Bu karar aynı zamanda "Çift Taç Kalesi Kararı" olarak da isimlendirilmektedir. CHAPUS, age., s.1312.

386 DEBBASCH, age., s.579.

387 RİCCİ, age., s.34; LONG/WEİL/BRAİBANT/ DELVOLVÉ/GENEVOİS, age., s.216-217.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1078-1079:

Fransız Danıştayı idarenin "patlayıcı maddeler (*explosifs*)"den kaynaklanan zararlar dolayı kusuru olmasa dahi sorumlu olduğunu 28 Mart 1919 tarihli *"Fort de la Double-Couronne* kararı"[683] ismiyle bilinen *Regnault-Desroziers* kararıyla[684] kabul etmiştir. … Cephaneliğin normal sınırların ötesinde tehlikeler içerdiğine ve bu tehlikelerin, bütün kusurdan bağımsız olarak, devletin sorumluluğuna yol açacak nitelikte olduğuna (*de tel risques étaient de nature... à engager, indépendamment de toute faute, le responsabilité de l'Etat*) karar vermiş ve devleti tazminat ödemeye mahkûm etmiştir[685].

683. "Çift Taç Kalesi Kararı" veya "Çift Taç Tabyası Kararı"
684. Conseil d'État, 28 Mart 1919, *Regnault-Desroziers,* RDCE, 1919, s.329 (Bu kararın metni ve eleştirisi Long *et al., op. cit.,* s.216-223'te bulunmaktadır).
685. *Ibid.* (Long *et al., op. cit.,* s.216-217).

Görüldüğü gibi alıntı benden ama atıf başkalarına. Alıntının benden olduğuna bir ipucu: Benim 683 nolu dipnotumda geçen "*Çift Taç Kalesi Kararı*" ibaresi Ramazan Çağlayan'ın 386 nolu dipnotunda geçmektedir. Ortada bir yandan kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma, diğer yandan da yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösterme hâli vardır.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.259) aynen vardır.

Örnek 204, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benim kitabımdan alındığını iddia ettiğim paragrafı, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından olduğu gibi çıkarmıştır. Bu paragraf olsaydı ikinci baskının 518'inci sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı çıkarmış olması benim yukarıdaki iddiamda haklı olduğuma delalet eder.

ÖRNEK 205

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.471:

Fransız Danıştayı 1949 tarihli *Lecomte* ve *Franquette et Daramy* kararlarında, kişi ve mallar için olağanın üzerinde risk taşıyan silah ya da aletlerin kullanımından dolayı idarenin kusursuz olarak sorumlu olacağına karar vermiştir[393]. *Lecomte* kararına konu olan olayda, Polis memuru, şüpheli bir otomobili durdurmak maksadıyla otomobile ateş açmış orada bulunan bir işyerinin sahibi ölümcül olarak yaralanmıştır[394]. *Franquette et Daramy* kararına konu olan olayda ise bir polis memuru kaçan bir suçluyu yakalamak maksadıyla ateş açmış, açılan bu ateş neticesinde orada bulunan bir kişi ölümcül şekilde yaralanmıştır[395]. Bu kararlarda ateşli silahların kullanımının, kişiler ve mallar açısından bir tehlike oluşturduğundan bahisle, idarenin kusursuz olarak sorumlu olacağına karar verilmiştir.

393 FRIER, age., s.476; CHAPUS, age., C.I, s.1312; PAİLLET, age., s.131; RİCCİ, age., s.63.

394 Conseil d'Etat, 24 Juin 1949, *Lecomte*, RDCE 1949, s.307, CHAPUS, age., C.I, s.1312 (PAİLLET, age., s.131; RİCCİ, age., s.63).

395 Conseil d'Etat, 24 Juin 1949, *Franquette et Daramy*, RDCE 1949, s.307, CHAPUS, age., C.I, s.1312 (PAİLLET, age., s.131).

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1080:

Fransız Danıştayı 24 Haziran 1949 tarihli verdiği *Lecompte* ve *Franquette et Daramy* kararlarında idarenin kullandığı "ateşli silahlar (*armes à feu*)"ın üçüncü kişilere verdiği zararlardan idarenin kusuru olmasa bile sorumlu olduğuna karar vermiştir. *Lecompte* kararına konu teşkil eden olayda, şüpheli bir otomobili durdurmak amacıyla polis otomobile ateş açmış, neticede bir kahvehanenin patronu ölümcül olarak yaralanmıştır[692]. *Franquette et Daramy* kararına konu teşkil eden olayda, bir polis memuru kaçan bir suçluyu yakalamak amacıyla ateş açmış, ancak açılan ateş bir yayanın ölümcül şekilde yaralanmasına sebep olmuştur[693]. Polisin olağanüstü tehlikeler içeren silahlar kullanması sonucu ortaya çıkan zarardan kusursuz olsa dahi idarenin sorumlu olduğuna karar vermiş ve idareyi tazminat ödemeye mahkûm etmiştir.

692. Conseil d'État, Assemblée, 24 Haziran 1949, *Lecompte,* RDCE, 1949, s.307 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1338).
693. Conseil d'État, Assemblée, 24 Haziran 1949, *Franquette et Daramy,* RDCE, 1949, s.307 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1338).

Görüldüğü gibi alıntı benden ama atıf başkalarına.

Dipnotlarda zikrettiğimiz Fransız Danıştayı kararlarının da aynı olması ne büyük rastlantı! Gerçekte Ramazan Çağlayan, Fransız Danıştayının bu kararlarını kendi dipnotunda belirttiği Fransızca kaynaklardan almıyor; benden alıyor; ama onları kaynak olarak gösteriyor.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.261-262) aynen vardır.

Örnek 205, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benim kitabımdan alındığını iddia ettiğim paragrafı, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından olduğu gibi çıkarmıştır. Bu paragraf olsaydı ikinci baskının 518'inci sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı çıkarmış olması benim yukarıdaki iddiamda haklı olduğuma delalet eder.

Aşağıda örnek olarak göstereceğimiz paragraflar, Ramazan Çağlayan'ın kitabında yukarıdaki paragraftan hemen sonra gelmektedir.

ÖRNEK 206

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.471-472:

Ateşli silahlar ve tehlikeli âletler sebebiyle kusursuz sorumluluğa gidebilmek bakımından bazı ayrık durumlara da işaret etmek gerekir.

(aa) Kusursuz sorumluluğun söz konusu olabilmesi için, zarara yol açan silahın "ateşli silah (*armes à feu)*" niteliğinde olması gerekir. Bu bakımdan basit bir tabancadan makineli tüfeğe kadar her silah ateşli silah kapsamına girer[396]. Buna karşın ateşli olmayan, cop, bıçak gibi silahlar, kusursuz sorumluluğa gidilmesine elverişli değildir[397]. Nitekim Fransız Danıştayı "göz yaşartıcı bombayı (*grenades lacrymogène)*" tehlikeli şey olarak kabul etmemiştir[398].

(bb) Ateşli silahlardan dolayı kusursuz sorumluluk, ancak üçüncü kişiler bakımından uygulama kabiliyetine sahiptir. Yani polis operasyonu ile ilgisi bulunmayan üçüncü kişiler ya da onların mallarına gelen zararlar bakımından kusursuz sorumluluğa gidilebilir[399]. Polis operasyonunun hedefi olan (aranan ya da yakalanmak istenen) kişiye ateşli silahlarla verilen zararlar bakımından kusur sorumluluğu geçerlidir[400]. Nitekim Fransız Danıştayı, yeterince işaretlenmemiş bir polis barajını yanlışlıkla aşan otomobil sürücüsünün polis tarafından vurulması olayında kusura dayanan sorumluluğa[401], birliğinden kaçan erin yakalanması amacıyla jandarmanın açtığı ateş sonucu ölmesi olayında[402], kusura dayanan sorumluluğa gidilebileceğine ve kusur bulunmadığı içinde tazminat talebinin reddine karar vermiştir[403].

(cc) Kural olarak kusursuz sorumluluktan bahsedebilmek için, zarar gören üçüncü kişinin, kolluk görevlisinin kullandığı ateşli silahtan zarar görmesi gerekir. İlliyet bağının varlığı için bu gerekmektedir. Ancak kolluğun taraf olduğu bir ça-

tışmada karşı tarafın açtığı ateş sonucu, olayla ilgisi olmayan bir kişinin yaralanması durumunda da idarenin kusursuz sorumluluğuna gidilebilmelidir. Zira zarara yol açan şey, silahın kullanılması değil, silahların kullanıldığı bir operasyonun yapılmasıdır[404]. Nitekim Fransız Yargıtayı 1986 tarihli *Pourcel* kararında, polisin yakalamaya çalıştığı kişinin açtığı ateş sonucu olayla ilgisi olmayan bir kişinin ölmesi olayında, idareyi risk ilkesi gereğince sorumlu tutmuştur[405].

(dd) Tehlikeli âlet ve silahlar dolayısıyla risk sorumluluğunda, meydana gelen zararın "anormal (*préjudice anormal*) nitelikte olmalıdır[406]. Başka bir ifade ile normal olarak katlanılması gereken külfetleri aşan bir ağırlıkta zararın ortaya çıkmış olması gerekir[407].

396 CHAPUS, age., C.I, s.1312; PAİLLET, age., s.131.

397 FRIER, age., s.476; PAİLLET, age., s.131; GÖZLER, age., C.II, s.1081.

398 Conseil d'Etat, 16 Mars 1956, *Ep. De Domenech,* RDCE 1956, S.124, CHAPUS, age., C.I, s.1312 (FRIER, agfe., s.476; PAİLLET, age., s.131).

399 CHAPUS, age., C.I, s.1312; FRIER, age., s.476; DE LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.100; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.599.

400 CHAPUS, age., C.I, s.1312-1313; PAİLLET, age., s.131.

401 Conseil d'Etat, 27 Juillit 1951, *Dame Aubergé et Dumont*, RDCE 1951, s.447, CHAPUS, age., C.I, s.1313 (FRIER, age., s.476; DEBBASCH, age., s.579-580; PAİLLET, age., s.131).

402 Conseil d'Etat, 29 Novembre 1963, *Epoux Marchon*, RDCE 1963, s.581, CHAPUS, age., C.I, s.1313.

403 Conseil d'Etat, 13 Octobre 1982, *Berrandou,* RDCE 1982, s.340, CHAPUS, age., C.I, s.1313.

404 GÖZLER, age., C.I, s.1082.

405 Cour de Cassation Cambre Civil 1, 10 Juin 1986, *Pourcel,* JCP 1986, no.20683, CHAPUS, age., C.I, s.1313 (PAİLLET, age., s.132).

406 Conseil d'Etat, 24 Juin 1949, *Lecomte*, RDCE 1949, s.307, CHAPUS, age., C.I, s.1312 (PAİLLET, age., s.131; RİCCİ, age., s.63).Conseil d'Etat, 24 Juin 1949, *Franquette et Daramy*, RDCE 1949, s.307, CHAPUS, age., C.I, s.1312 (PAİLLET, age., s.131).

407 RİCCİ, age., s.63; GÖZLER, age., C.II, s.1082.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1081-1082:

Ateşli silahlar ve tehlikeli aygıtlardan doğan zararlardan dolayı kusursuz sorumluluk konusunda bir iki hususu belirtmek gerekir:

(1) Bir kere, zarara yol açan silahın "ateşli silah (*armes à feu*)" olması gerekir. Bıçak vs. ile verilmiş zararlar bu tür sorumluluğun kapsamına girmez. Ancak ateşli silahın türü önemli değildir. Basit bir tabancadan makineli tüfeğe kadar her şey ateşle silah kapsamına girer[694]. Fransız Danıştayı "gözyaşartıcı bombalar (*grenades lacrymogène*)"ı olmak üzere tehlikeye yol açan bir araç olarak kabul etmemiştir[695].

(2) İkinci olarak, ateşli silahlardan kaynaklanan zararlardan dolayı kusursuz sorumluluktan herkes yararlanamaz. Sadece polis operasyonuyla ilgisi bulunmayan üçüncü kişiler yararlanabilir[696]. Polis operasyonunun hedefi olan kişiye ateşli silahlarla verilen zararlarda risk sorumluluğu değil, kusurlu

sorumluluk esasları geçerlidir; yani bu kişinin uğradığı zararlardan sorumlu olabilmesi için devletin sorumlu olabilmesi için bir kusurunun olması gerekir[697]. Örneğin Fransız Danıştayı 27 Temmuz 1951 tarihli *Dame Aubergé et Dumont* kararında yeterince işaretlenmemiş bir polis barajını yanlışlıkla aşan otomobil sürücüsünün polis tarafından vurulması olayında Fransız Danıştayı idarenin kusurlu olduğuna ve sorumluluğuna karar vermiştir[698]. Fransız Danıştayı 29 Kasım 1963 tarihli *Epoux Marchon* kararında birliğinden kaçan erin yakalanması amacıyla jandarmanın açtığı ateş sonucu ölmesi durumunda risk sorumluluğuna başvurmamış, kusurlu sorumluluğuna başvurmuş ve bu olayda bir kusur bulamadığı için de tazminat istemini reddetmiştir[699]. Keza polislerin kendisinin uğradığı zararlarda risk sorumluluğu değil, kusurlu sorumluluk esasları uygulanır. Polis operasyonları sonucunda bir polisin açtığı ateş sonucunda diğer bir polisin veya polisin kendisinin yaralanması veya polis operasyonunun hedefi olan kişilerin açtığı ateş sonucunda polisin yaralanması durumunda idarenin sorumlu olabilmesi için, ortada idareye atfedilebilir bir kusurun olması gerekir.

(3) Normalde zarar gören kişinin polisin silahından çıkan kurşun ile yaralanması gerekir. Zira, risk sorumluluğunda da idarî sorumluluğu için illiyet bağı gerekir. Ancak bazı durumlarda merminin mutlaka polisin silahından çıkmasına gerek yoktur. Polisin bir taraf olduğu bir silahlı çatışmada karşı tarafın açtığı ateş sonucunda operasyonla ilgisi olmayan bir kişinin yaralanması durumunda bu kişinin zararının da devlet tarafından tazmin edilmesi gerektiği söylenebilir. Zira, böyle bir durumda zarara yol açan asıl şey, bir silahtan kurşun çıkması değil, silahların kullanıldığı bir operasyon düzenlenmesidir. Fransız Yargıtayı, 10 Haziran 1986 tarihli *Pourcel* kararında bir polis operasyonu sırasında polisin yakalamaya çalıştığı kişinin açtığı ateş sonucunda üçüncü bir kişinin ölmesi olayında risk sorumluluğundan dolayı devleti tazminat ödemeye mahkûm etmiştir[700].

(4) Zarar gören kişinin uğradığı zarar, bir "anormal zarar (*préjudice anormal*)" olmalıdır. Fransız Danıştayına göre zarar, "kamu hizmetinin sağladığı avantajların karşısında normal olarak katlanılması gereken külfetleri aşan bir ağırlıkta" olmalıdır[701]. Tüm diğer risk sorumluluğu hâlleri gibi, bu hâlde de idarenin kusursuz sorumluluğu için ortaya anormal ağırlıkta bir zararın ortaya çıkması gerekmektedir.

694. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1338.
695. Conseil d'État, 16 Mart 1956, *Epoux Domenech,* RDCE, 1956, s.124 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1338).
696. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1338; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1000; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.599;
697. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1339.
698. Conseil d'État, Section, 27 Temmuz 1951, *Dame Aubergé et Dumont,* RDCE, 1951, s.444 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1339; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1000).

699. Conseil d'État, 29 Kasım 1963 , *Epoux Marchon,* RDCE, 1963, s.581 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1339).
700. Cour de cassation, Chambre civile 1ere, 10 Haziran 1986, *Consorts Pourcel,* JCP, 1986, nº20683 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1328, 1339). Fransa'da adlî kolluk faaliyetleri dolayısıyla görevli yargı kolu idarî yargı değil, adlî yargıdır. O nedenle bu karar Fransız Danıştayı tarafından değil, Fransız Yargıtayı tarafından verilmiştir.
701. Conseil d'État, 24 Haziran 1949, *Lecompte et Daramy,* JCP, 1949.2.5092 (Nakleden: De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1000).

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki beş paragrafı, gerek plân olarak, gerek içerik olarak ve gerekse verilen örnekler olarak benden alınmadır. Ama maalesef Ramazan Çağlayan, bana değil, bir takım Fransız yazarlara atıf yapmaktadır.

Ramazan Çağlayan'ın dipnotlarda zikrettiği bütün Fransız Danıştayı kararlarının aynen ve hatta dipnotlardaki geçiş sırasıyla benim kitabımda da bulunması ne büyük rastlantı! Gerçekte Ramazan Çağlayan, Fransız Danıştayının bu kararlarını kendi dipnotunda belirttiği Fransızca kaynaklardan almıyor; benden alıyor; ama onları kaynak olarak gösteriyor.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.262-263) aynen vardır.

"Ateşli silahlar" konusunda Ramazan Çağlayan iki sayfa yazmaktadır. Ama yazdıklarının içinde benim kitabımda yer almayan tek bir bilgi yoktur. Ramazan Çağlayan'ın, pek çok yerde olduğu gibi, *"bu başlık altında ben yeni ne söyledim"* sorusunu kendisine sorması gerekir.

Yukarıdaki kutudaki alıntılar, isterse her cümlesinde bana atıf yapılmış olsun yine hukuka aykırı olmaktan kurutulamazlar. Zira FSEK, m.35/1, b.1' uyarınca iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması ve FSEK, m.35/1, b.3 ularınca da "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şarttır.

Örnek 206, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benim kitabımdan alındığını iddia ettiğim beş paragraftan dördünü Ramazan Çağlayan,, kitabının ikinci baskısından çıkarmış, bir paragrafı ise tekrar kaleme almış ve bu paragrafta da bana tam üç adet atıf yapmıştır (s.519, dipnot 285, 286, 287). Ramazan Çağlayan yaptığı bu kısalma ve atıflar, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 207

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.473:

Fransız Danıştayı 1930'lardan itibaren bu konuda içtihat oluşturmuştur. Örneğin elektrik direk ve hatlarının[414], gaz tesislerinin[415], su borusu ve kanallarının[416] meydana getirdiği zararlardan dolayı idarenin kusursuz sorumluluğuna hükmedilmiştir.

414 Conseil d'Etat, 25 Janvier 1929, *Société du gaz Beauvais,* D.1929.3.35, CHAPUS, age., C.I, s.1313 (PAİLLET, age., s.132); Conseil d'Etat, 12 Janvier 1934, *Soc. Des forces motrices du Haut-Rhin*, S 1934.3.81, CHAPUS, age., s.1312.

415 Conseil d'Etat, 1 Mai 1942, *Soc. Du gaz et de l'électricité de Marseille,* RDCE 1942, s.142, CHAPUS, age., C.I, s.1313 (PAİLLET, age., s.132).

416 Conseil d'Etat, 18 Décembre 1953, *Gain,* RDCE 1953, s.570, CHAPUS, age., C.I, s.1313 (PAİLLET, age., s.132).

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1084:

Fransız Danıştayı elektrik direk ve hatlarının[707], gaz[708] ve su[709] boru ve kanallarının verdikleri zararlardan dolayı idarenin bir kusuru olmasa bile idareyi tazminat ödemeye mahkûm etmiştir[710].

707. Conseil d'État, 25 Ocak 1929, *Société du gaz da Beauvais,* D., 1929.3.35 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1339).
708. Conseil d'État, Section, 1 Mayıs 1942, *Zoc du gaz et de l'électiricité de Marsaille,* RDCE, 1942, s.142 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1339).
709. Conseil d'État, Section, 18 Aralık 1953, *Gain,* RDCE, 1953, s.570 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1339).
710. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1339.

Görüldüğü gibi alıntı benden, ama atıf, benim atıf yaptığım Fransız yazarlara ve Fransız mahkeme kararlarına.

Dipnotlarda zikrettiğimiz Fransız Danıştayı kararlarının da aynı olması her halde bir rastlantı değildir. Ramazan Çağlayan, bu Fransız Danıştayı kararların kendi dipnotunda belirttiği Fransızca kaynaklardan almıyor; gerçekte benden alıyor; ama onlara Fransızca kaynaklara atıf yapıyor. Hem ana metnin, hem de dipnotların aynı olması alıntının benden yapılmış olduğunu gösterir. Ramazan Çağlayan'ın ve benim üç satırlık bir metinde, aynı üç Fransız Danıştayı kararına ve üstelik aynı sırayla atıf yapmamız bir rastlantı olabilir mi?

Örnek 207, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benim kitabımdan kaynağı gösterilmeksizin alındığını iddia ettiğim bu paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Bu paragraf olsaydı ikinci baskının 519'uncu sayfasında olacaktı. Bu paragraf ikinci baskıya alınmaması, benim yukarıdaki iddiamda haklı olduğuma delalet eder.

Bu arada not edelim ki, Ramazan Çağlayan'ın kitabının birinci baskısında (s.473-475) yer alan 8 paragraf uzunluğundaki *"(3) Bayındırlık tesisleri"* başlığı ikinci baskıda (s.519) bir paragrafa inmiştir. Söz konusu paragraf da bir Türk Danıştayı kararının verildi paragraftır. Ramazan Çağlayan ikinci baskıda Fransız doktrini ve içtihatlarını bu konuda vermemektedir. Çünkü birinci baskıda bu konuda verdiği her cümle benim kitabımdan alınmıştır.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.266) aynen vardır.

ÖRNEK 208

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.475:

***(4) Kan ürünleri hizmeti*:** Fransız hukukunda, "kan ürünleri (*produits sanguins)"*nin nakilleri sebebiyle bulaşan hastalıklar (özellikle AİDS virüsü) sebebiyle uğranılan zararlar bakımından, idarenin kusursuz sorumluluğu kabul edilmektedir[433]. Fransız Danıştayı 1995 tarihli *N'Guyen*, *Jouan* ve *Pavan* kararlarında, "kan aktarım merkezlerinin (*centre de transfusion*)", sağladıkları kan ürünlerinin kötü kalitesinden dolayı meydana gelen zararlardan, kusursuz olsalar dahi sorumlu olacaklarına karar vermiştir[434].

[433] CHAPUS, age., s.1315; PAİLLET, age., s.130; LEBRETON, age., s.355; FRIER, age., s.476; DARCY, age., s.104; PEİSER, age., s.207; DEBBASCH, age., s.581.

[434] Conseil d'Etat Assemblée, 26 Mais 1995, *N'Guyen*, *Jouan* ve *Pavan* (üç karar), RDCE 1995, s.221-222, CHAPUS, age., C.I, s.1315 (PAİLLET, age., s.155). Aynı yönde kararlar için bkz. Conseil d'Etat, 16 Juin 1997, *Assist. Pupl. –Hôpitaux de Paris,* RDCE 1997, s.242; CAA Lyon, 2 Octobre 1997, *Mme Carlotti,* LPA Mai 1998, No.55; TA Paris, 22 Octobre 1997, *Ep. Panier,* LPA Novembre 1997, No.93, CHAPUS, age., C.I, s.1315.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1087:

d) Kan Ürünleri

Nihayet Fransız Danıştayı "kan ürünleri (*produits sanguins*)"nin aktarımıyla nedeniyle kendilerine hastalık (özellikle AİDS) bulaşan kişilerin uğradıkları zararlardan idarenin risk sorumluluğu esaslarına göre sorumlu olduğuna karar vermiştir. Fransız Danıştayı 26 Mayıs 1995 tarihli *N'Guyen, Jouan ve Pavan* kararlarında "kan aktarım merkezleri (*centre de transfusion*)"nin sağladıkları ürünlerin kötü kalitesinden doğan zararlardan kusurları olmasa dahi sorumlu olduklarına karar vermiştir[720].

720. Conseil d'État, Assemblée, 26 Mayıs 1995 *N'Guyen, Jouan* ve *Pavan,* RDCE, 1995, s.221-222 (üç ayrı karar) (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1341).

Ramazan Çağlayan'ın paragrafı ile benim paragrafım arasındaki benzerlik ortadadır. Bu benzerliği daha da somutlaştırmak için bu paragrafların son cümlelerini aşağıda alt alta veriyorum:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.475:

> Fransız Danıştayı 1995 tarihli *N'Guyen*, *Jouan* ve *Pavan* kararlarında, "kan aktarım merkezlerinin (*centre de transfusion*)", sağladıkları kan ürünlerinin kötü kalitesinden dolayı meydana gelen zararlardan, kusursuz olsalar dahi sorumlu olacaklarına karar vermiştir[434].

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1087:

> Fransız Danıştayı 26 Mayıs 1995 tarihli *N'Guyen, Jouan ve Pavan* kararlarında "kan aktarım merkezleri (*centre de transfusion*)"nin sağladıkları ürünlerin kötü kalitesinden doğan zararlardan kusurları olmasa dahi sorumlu olduklarına karar vermiştir[720].

Görüldüğü gibi bu iki cümle arasında çok büyük bir benzerlik vardır. 31 kelimelik bir cümlenin dört kelimesi dışında geri kalan bütün kelimeleri aynıdır ve aynı sırayla geçmektedir. Ramazan Çağlayan yaptığı tek şey, benim "*doğan zararlar*" kelimelerim yerine "*meydana gelen zararlar*" ve benim "*kusurları olmasa dahi*" kelimelerim yerine "*kusursuz olsalar dahi*" kelimelerini kullanmış olmasıdır. İşte Ramazan Çağlayan'ın doktrine yaptığı katkı: "*Doğan*" kelimesi yerine "*meydana gelen*" ve "*kusurları olmasa dahi*" kelimeleri yerine "*kusursuz olsalar dahi*" kelimelerini kullanmak.

İlave edelim: Ramazan Çağlayan bu alıntısı öylesine bendendir ki, cümledeki harflerin dizgi stili dahi benim cümlemin dizgi stili ile aynıdır. Benim tırnak açtığım yerde, Ramazan Çağlayan da tırnak açmakta, benim parantez açtığım yerde Ramazan Çağlayan da parantez açmakta, benim Fransızca terim verdiğim yerde Ramazan Çağlayan da Fransızca terim vermekte, benim italik kullandığım yerde Ramazan Çağlayan da italik kullanmaktadır.

Ramazan Çağlayan'a sorursanız bunlar sadece bir rastlantıdır.

Gerçek ise şudur: Ortada tipik bir usulsüz alıntı vardır. Ramazan Çağlayan söz konusu cümleyi benden almakta, ama bana atıf yapmamaktadır. Ayrıca şunu da belirtmek isterim. Yukarıdaki alıntının, bir mealen alıntı değil, bir "aynen alıntı" düzeyinde bir alıntıdır. Dolayısıyla bu alıntının tırnak içinde verilmesi gerekirdi. Yukarıdaki cümle ile, Ramazan Çağlayan sadece kaynak göstermeksizin iktibasta bulunmuyor,

aynı zamanda FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartını da ihlâl ediyor. Bununla da kalmıyor, Ramazan Çağlayan benden aldığı cümlenin kaynağı olarak bana değil, başka yazarlara atıf yaparak aldatıcı mahiyette kaynak göstermiş oluyor.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.272) aynen vardır.

Örnek 208, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benim kitabımdan kaynağı gösterilmeksizin alındığını iddia ettiğim söz konusu paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında kısaltarak tek cümle olarak kaleme almıştır. Ramazan Çağlayan özellikle dört kelimesi dışında bütün kelimeleri benden alınmış olan 31 kelimelik cümleyi kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Bu cümle olsaydı ikinci baskının 520'nci sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı tek cümleye indirmesi, söz konusu son cümleyi bütünüyle çıkarması benim yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 209

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, *op. cit.*, 2011, s.478:

Ramazan Çağlayan, risk sorumluluğu hallerinden biri olan "tehlikeli yöntemler" konusunu gerek içerik, gerek plân olarak benden almaktadır. Plân olarak nasıl benden alındığını gösterelim:

Gözler, *İdare Hukuku*, *op. cit.*, 2003, c.II, s. s.1094-1096:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, *op. cit.*, 2011, s.469-497:**
2. Tehlikeli Yöntemler	B. Tehlikeli Yöntemler
a) Genç Suçluların Eğitimi	a) Genç suçluların eğitimi
b) Akıl Hastalarının Deneme Çıkışları	b) Akıl hastalarının deneme çıkışları
c) Mahkumlara Verilen Çıkma İzinleri	c) Mahkumlara verilen çıkma izinleri
d) Fevkalâde Tehlikeli Tıbbî Yöntemler	d) Tehlikeli tıbbî yöntemler

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın planı kelime kelime benden alınmadır. Tek bir farkla: Benim "Fevkalâde Tehlikeli Tıbbî Yöntemler" başlığımdan Ramazan Çağlayan, "fevkalade" kelimesini atmış. Ramazan Çağlayan'da bu planın benden alındığına ilişkin bir not yoktur.

FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartı ve FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartı uyarınca bir yazarın oluşturduğu plân, bir başka yazar tarafından alınamaz.

Aynı problem, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.282-285) aynen vardır.

Örnek 209, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda (s.478-479) benim kitabımdan kaynağı gösterilmeksizin alındığını iddia ettiğim beş paragraflık "*b. Tehlikeli Yöntemler*" başlıklı kısmın plânını bütünüyle atmıştır. (Plân olsaydı 521'inci sayfada olacaktı). Ramazan Çağlayan plânı atmakla kalmamış, birinci baskıda beş paraf tutan bu kısmı tek bir paragraf halinde özetlemiştir. Üstelik, Ramazan Çağlayan, bu bir paragrafta da bana tam iki ayrı atıf yapmıştır (s.521, dipnot 307 ve 308). Üstelik bu atıflarda benim adım ilk sırada verilmiştir. Ramazan Çağlayan ikinci baskıda gösterdiği bu özeni birinci baskıda göstermiş olsaydı, bu dava olmayacaktı.

Ramazan Çağlayan'ın kitabının "Tehlikeli Yöntemler" başlıklı kısmın sadece plânı değil, bu plân dâhilinde verilen bilgiler dahi benden alınmadır. Plânın son başlığı altındaki bilgileri örnek olarak verelim:

ÖRNEK 210

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.478:

***(d)Tehlikeli tıbbî yöntemler*:** Hastanelerde uygulanan olağanın dışında tehlikeli tıbbî yöntemlerin uygulanmasından doğan zararlar bakımından da risk sorumluluğu kabul edilmektedir[461]. Fransız Danıştayı 1993 tarihli *Bianchi* kararında, bir hastalığın teşhis ve tedavisi için zorunlu olan ancak sonucu tam olarak bilinmeyen tıbbî yöntemlerden kaynaklanan zararlar bakımından idarenin kusursuz sorumluluğuna hükmetmiştir[462].

[461] CAA Lyon, 21 Décembre 1990, *Consorts Gomez,* RDCE 1990, s.498, CHAPUS, age., C.I, s.1318 (PAİSER, age., s.206).

[462] Conseil d'Etat, 9 Avril 1993, *Bianchi,* RDCE 1993, s.127, CHAPUS, age., C.I, s.1318.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1096:

d) Fevkalâde Tehlikeli Tıbbî Yöntemler.- Fransa'da son olarak hastanelerde uygulanan "fevkalâde tehlikeli tıbbî yöntemler"den doğan zararların tazmininde de risk sorumluluğu kabul edilmiştir. İlk defa Lyon istinaf idare mahkemesi tarafından 21 Aralık 1990 tarihli *Consorts Gomez* kararında kullanılan yeni ameliyat yöntemlerinden doğan zararların risk sorumluluğu esaslarına göre idare tarafından tazmin edilmesine hükmedilmiştir[755]. .. Fransız Danıştayı da 9 Nisan 1993 tarihli *Bianchi* kararında tedavi için gerekli ama sonucu tam olarak bilinmeyen riskli yöntemlerden dolayı devletin kusursuz sorumluluğuna hükmetmiştir[757].

755. Cour administrative d'appel de Lyon, 21 Aralık 1990, *Consorts Gomez,* RDCE, 1990, s.498 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1344).

757. Conseil d'État, Assemblée, 9 Nisan 1993, *Bianchi,* RDCE, 1993, s.127 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1344).

Görüldüğü gibi alıntı benden, ama atıf Fransız yazarlara.

Ramazan Çağlayan'ın 461 nolu dipnotunda zikrettiği Lyon İstinaf Mahkemesi kararı benim 755 nolu dipnotumda zikrettiğim karardır. Aynı şekilde Ramazan Çağlayan'ın 462 nolu dipnotunda zikrettiği Fransızca Danıştayı karar, benim 757 nolu dipnotumda zikrettiğim karardır. Gerçekte Ramazan Çağlayan bu Fransız yargı kararlarına benim kitabımdan yararlanarak atıf yapıyor; ama nedense bana değil, Fransızca kaynaklara atıf yapıyor. Hem ana metnin, hem dipnotların aynı olması, üstelik benim kitabımdaki aynı sırayla geçmesi, söz konusu alıntının benden yapıldığına karine teşkil eder.

Burada belki iyi niyetli bir okuyucu, bu karinelere rağmen, Ramazan Çağlayan'ın söz konusu alıntıyı benim kitabımdan değil, Chapus'nün kitabından yaptığını düşünebilir. Nitekim ben de söz konusu alıntıyı Chapus kitabından yapıyorum. Şüphesiz ki, benim alıntı yaptığım bir Fransız yazardan Ramazan Çağlayan da alıntı yapabilir. Ama bunu yapması için Ramazan Çağlayan alıntı yaptığı paragraf oturup kendisinin Türkçeye çevirmesi, benim çevirimden yararlanmaması gerekir. Eğer Ramazan Çağlayan gerçekten iddia ettiği gibi söz konusu alıntıyı benden değil, Chapus'den kendisi çevirip almış olsa, söz konusu paragraf, anlam olarak benzese bile, ifade ediliş olarak, kullanılan kelimeler olarak benim paragrafımdan çok farklı olurdu. Ramazan Çağlayan'ın ve benim paragrafımın birbirine nasıl benzediklerini olduklarını görmek için yukarıdaki iki kutu karşılaştırılabilir. Görülecektir ki, ortada rastlantıyla açıklanamayacak ölçüde bir benzerlik vardır.

Bu konuda biraz daha derine gidelim ve söz konusu cümleye ilişkin Chapus'nün cümlesini, benim cümlemi ve Ramazan Çağlayan'ın cümlesini alt alta verelim:

Chapus, *Droit administratif général, op. cit.*, 15. Baskı, c.I, 1344:

> Sur un ton plus restrictif encore, quoique en des termes de même signification générale, le Conseil d'Etat, quant à lui, a statué en 1993 (jurisprudence *Bianchi*) qu'il y a matière à responsabilité sans faute de l'hôpital du fait d'un acte médical « nécessaire au diagnostic ou au traitement du malade » à trois conditions également : — que cet acte présente un risque « dont l'existence est connue, mais dont la réalisation est exceptionnelle » ; — qu'il n'y ait « aucune raison » de penser que le patient y soit « particulièrement exposé » ; — que l'exécution de cet acte soit directement à l'origine de dommages d'une « extrême gravité » et sans rapport avec l'état du patient (ou son évolution prévisible) (1) (2).

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.1096:

> Fransız Danıştayı da 9 Nisan 1993 tarihli *Bianchi* kararında tedavi için gerekli ama sonucu tam olarak bilinmeyen riskli yöntemlerden dolayı devletin kusursuz sorumluluğuna hükmetmiştir[757].

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.478:

> Fransız Danıştayı 1993 tarihli *Bianchi* kararında, bir hastalığın teşhis ve tedavisi için zorunlu olan ancak sonucu tam olarak bilinmeyen tıbbî yöntemlerden kaynaklanan zararlar bakımından idarenin kusursuz sorumluluğuna hükmetmiştir[462].

Şimdi şu soruyu soralım: Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlesi, benim cümleme mi, yoksa Chapus'nün cümlesine mi benzemektedir? Görüleceği üzere, Ramazan Çağlayan'ın cümlesi Chapus'nün değil, benim cümleme benzemektedir. Chapus'de zaten bu cümlenin birebir karşılığı olabilecek bir cümle yoktur. Ben, Chapus'nün yukarıda verdiğim cümlesine dayanarak *kendim* bir cümle kurdum; cümlenin kaynağı olarak da Chapus'ye atıfta bulundum. Söz konusu cümle Chapus'den yapılmış birebir bir çeviri değil, benim kendi cümlemdir. Ramazan Çağlayan ise bu cümleyi benden almış, ama muhtemelen bu cümlenin birebir Chapus'nün bir cümlesinin çevirisi olduğunu sanarak bana değil, benim atıf yaptığım Chapus'ye atıf yapmıştır. Eğer Ramazan Çağlayan gerçekten emek verip, Chapus'nün yukarıdaki paragrafını kendisi okuyup, Türkçeye çevirseydi, kuracağı cümlenin benim yukarıdaki cümleme benzemesi imkân ve ihtimal dahilinde olmazdı.

Chapus'ye yapılan atıfta sayfa numaralarının farklı olması, söz konusu alıntının benden değil, Chapus'den yapıldığı anlamına gelmez. Çünkü alıntılanan metin Chapus'nün kitabının 15'nci baskısında da 14'üncü baskısında da aynen bulunmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın yap-

tığı şey, Chapus'nün kitabının 15'inci baskısındaki sayfa numarasını 14'üncü baskısındaki sayfa numarasına dönüştürmekten ibarettir.

Örnek 210, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benim kitabımdan kaynağı gösterilmeksizin alındığını iddia ettiğim bu paragrafı Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısından çıkarmış, onun yerine şu cümleyi koymuştur (İkinci Baskı, s.521, üçüncü paragraf son cümle):

> Hastanelerde uygulanan olağanın dışında tehlikeli tıbbî yöntemlerin uygulanmasından doğan zararlar bakımından da risk sorumluluğu kabul edilmektedir[308].

Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı çıkarıp, yerine bir cümle koyması ve bu cümlenin sonunda da ilk sırada **bana atıf yapması** (s.521, dipnot 308) benim yukarıdaki iddiamda ne derece haklı olduğumu göstermektedir. Acaba, Ramazan Çağlayan, birinci baskıda Chapus'den aldığını iddia ettiği

> Fransız Danıştayı 1993 tarihli *Bianchi* kararında, bir hastalığın teşhis ve tedavisi için zorunlu olan ancak sonucu tam olarak bilinmeyen tıbbî yöntemlerden kaynaklanan zararlar bakımından idarenin kusursuz sorumluluğuna hükmetmiştir[462].

Şeklindeki paragraf neden kitabının ikinci paragrafına almadı?

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.284) aynen vardır.

ÖRNEK 211

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.479:

İlkokulda görevli ve hamile bir öğretmen, okulda başgösteren kızamık salgını neticesinde kızamık olur, bundan etkilenen bebek bazı oluşum bozuklukları ile dünyaya gelir. Burada öğretmenin üstlendiği riskli görev nedeniyle bebek tehlikeli bir durumda kalmış ve zarara maruz kalmıştır. Bebeğin karşı karşıya kaldığı bu anormal ve özel risk sebebiyle idarenin kusursuz sorumluluğuna hükmedilmiştir[465].

[465] Conseil d'Etat, 6 Novembre 1968, *Dme Saulze,* RDCE 1968, s.550, CHAPUS, age., C.I, s.1320 (PEİSER, age., s.206; DARCY, age., s.106).

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1097:

Fransız Danıştayının 6 Kasım 1968 tarihli *Dame Saulze* kararına konu teşkil eden olayda bir ilkokulda kızamık salgını baş gösterir ve bu ilkokulda görevli bir hamile öğretmen de bu nedenle kızamık olur ve bebek bazı oluşum bozukluklarıyla dünyaya gelir. Buradaki zarar, hamile öğretmenin görevi nedeniyle okulda bulunma durumu nedeniyle karşı karşıya kaldığı riskten kaynaklanmıştır. Öğretmenin kendisinin uğradığı zarardan devlet kusursuz sorumluluk ilkesine göre sorumlu değildir. Bu öğretmenin kendi zararı sosyal güvenlik sistemiyle karşılanır. Ancak, annesinin okuldaki görevine göre bir üçüncü kişi durumunda olan bebeğin uğradığı zarardan devlet kusursuz sorumluluk esaslarına göre sorumludur. Çünkü bebek, annesinin öğretmenlik durumu nedeniyle anormal ve özel bir risk ile karşı karşıya kalmış ve ağır bir zarara uğramıştır. Fransız Danıştayı bu olayda bebeğin uğradığı zarardan dolayı idarenin kusursuz sorumluluğuna hükmetmiştir[760].

760. Conseil d'État, Assemblée, 6 Kasım 1968, *Dame Saulze,* RDCE, 1968, s.550 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.222; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1346).

Görüldüğü gibi alıntı benden, ama atıf Fransız yazarlara.

Ramazan Çağlayan'ın dipnotunda zikrettiği Fransız Danıştayı kararının benim dipnotumda da bulunması ne büyük rastlantı! Gerçekte Ramazan Çağlayan, Fransız Danıştayının bu kararını kendi dipnotunda belirttiği Fransızca kaynaklardan almıyor; benden alıyor; ama onlara atıfta bulunuyor. Hem ana metinde, hem dipnotlarda aynılık, usûlsüz alıntıya delil teşkil eder.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.285) aynen vardır. Bu kitaptaki ilgili alıntının benden olduğu çok daha barizdir.

Örnek 211, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benim kitabımdan kaynağı gösterilmeksizin alındığını iddia ettiğim bu paragrafı Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısından çıkarmış, onun yerine şu yarım cümleyi koymuştur (s.522, son paragraf):

> Fransızca Danıştayı okulda baş gösteren kızamık salgını neticesinde kızamık olan ve bu sebeple öğretmenin bebeğinin bazı oluşum bozukluğuna maruz kalması olayında[310]…

Ramazan Çağlayan'ın söz konusu paragrafı çıkarıp, yerine bu yarım cümleyi koyması ve bu cümlenin sonunda da bana atıf yapması (s.522, dipnot 310) benim yukarıdaki iddiamda haklı olduğunu gösterir.

Örnek 211, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benim kitabımdan kaynağı gösterilmeksizin alındığını iddia ettiğim bu paragrafı Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısından çıkarmış, onun yerine şu yarım cümleyi koymuştur (s.522, son paragraf):

> Fransızca Danıştayı okulda baş gösteren kızamık salgını neticesinde kızamık olan ve bu sebeple öğretmenin bebeğinin bazı oluşum bozukluğuna maruz kalması olayında[310]…

Ramazan Çağlayan'ın söz konusu paragrafı çıkarıp, yerine bu yarım cümleyi koyması ve bu cümlenin sonunda da bana atıf yapması (s.522, dipnot 310) benim yukarıdaki iddiamda haklı olduğunu gösterir.

ÖRNEK 212

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.483:

> Bazı durumlarda kamu hizmetinin yürütülmesine kamu görevliler dışındaki kişiler, kendi isteğiyle veya talep üzerine, ücret karşılığında yahut karşılıksız iştirak edebilmektedirler. İşte bunlara "geçici görevliler (arizî işbirlikçiler-*collaboreteur occasionnel)"* denilmektedir[495]. Örneğin, bir evde çıkan yangının söndürülmesine yardım eden, suçlunun yakalanmasına iştirak eden, boğulmak üzere olan kişiyi kurtarmaya çalışan, trafik kazası yapmış olan bir kişiyi kendi aracı ile hastaneye taşımaya çalışan kişi, kamu hizmetinin yürütülmesine iştirak etmelerinden dolayı, geçici görevlilerdirler.
>
> [495] CHAPUS, age., C.I, s.1322; PAİLLET, age., s.147; DARCY, age., s.106; DE FORGES, age., s.307; DEBBASCH, age., s.582; DUPUİS/GUÉDON/CHRÉTİEN, age., s.555; PEİSER, age., s.207; FRIER, age., s.479; LEBRETON, age., s.359; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, 603; GÖZLER, age., C.II, s.1106.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1106:

> … Bunlar, kamu hizmetlerinin yürütülmesine, kamu makamlarının isteği üzerine veya kendiliğinden, ücret karşılığında veya bedava olarak ama daima arızi olarak, yani kısa bir süre için katılırlar. Bunlara "arızî işbirlikçiler (*collaborateurs occasionels*)" denir. Örneğin mahallede çıkan yangının söndürülmesine yardım eden, kaçan bir suçluyu yakalayan, boğulmak üzere olan kişiyi kurtaran, trafik kazası yapmış yaralıyı hastaneye kendi arabasıyla taşıyan kişi, "arızî işbirlikçi (*collaborateur occasionnel*)"dir.

Görüldüğü gibi alıntı benden, ama atıf Fransız yazarlara.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.299) aynen vardır.

Örnek 212, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benim kitabımdan kaynağı gösterilmeksizin alındığını iddia ettiğim bu paragrafı Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında (s.523, ikinci paragraf) değiştirerek tekrar kaleme almıştır. Birinci baskıdan farklı olarak, aynı paragrafta üç adet dipnotunda (s.523, dipnot 324, 325, 326) da bana atıf vardır. 324'te sadece bana atıf vardır. 326'da ise benim ismim ilk sırada geçmektedir. İlk baskıda örneklerden sonra Ramazan Çağlayan atıf yapmaz iken, ikinci baskıda aynı örneklerden sonra (s.523, dipnot 326) atıf yapması kayda değerdir. Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda yaptığı bu değişiklikler ve birinci baskıda yer almayan iki adet dipnotla bana atıf yapması, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 213

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.483-484:

Örneğin söndürmeye gönüllü katılan kişinin yangında yaralanması[497], suçluların yakalanmasına yardım eden kişinin, bu esnada yaralanması[498], polisin talebi üzerine intihar teşebbüsünde bulunan kişinin kurtarılmasına yardım eden kişinin yaralanması[499], boğulmakta olan bir çocuğu kurtarmak için denize giren kişinin kendisinin boğulması[500], kendi evinde arama yapan gümrük memurlarını kendi arabasıyla gara götüren kişinin trafik kazası yaparak yaralanması[501], hastanede, hastaya yemek götürürken kişinin yaralanması[502], olaylarında, idarenin kusursuz sorumluluğuna hükmedilmiştir.

497 Conseil d'Etat, 30 Novembre 1946, *Faure*, RDCE 1946, s.245, CHAPUS, age., C.I, s.1322 (PAİLLET, age., s.147).

498 Conseil d'Etat, 17 Avril 1953, *Pinguet*, RDCE 1953, s.177, CHAPUS, age., C.I, s.1322 (PAİLLET, age., s.147).

499 Conseil d'Etat, 15 Février 1946, *Ville de Senlis*, RDCE 1946, s.50, CHAPUS, age., C.I, s.1322 (PAİLLET, age., s.147).

500 Conseil d'Etat, 25 Septembre 1970, *Commune de Batz-sur-Mer*, RDCE1970, s.540, CHAPUS, age., C.I, s.1323 (PAİLLET, age., s.148).

501 Conseil d'Etat, 24 Juin 1966, *Lemaire*, RDCE 1966, s.416, CHAPUS, age., C.I, s.1323 (PAİLLET, age., s.148).

502 Conseil d'Etat, 31 Mars 1999, *Hospices civils de Lyon*, AJ 1999, s.528, CHAPUS, age., C.I, s.1323.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1108:

Fransız Danıştayının bu yönde daha pek çok kararı vardır. Bunlardan birkaç örnek: (1) Yangın alarmını duyan bir kişi gönüllü olarak yangının söndürülmesine katılmış ve yangında yaralanmıştır[810]. (2) Yoldan geçen bir yaya, soyguncuların yakalanmasına yardım etmiş ve bu yardımı sonucunda yaralanmıştır[811]. (3) Bir kişi, polisin talebi üzerine intihar teşebbüsünde bulunan bir kişiyi kurtarmak için yardım etmiş, bu yardımı esnasında kendi de yaralanmıştır[812]. (4) Bir doktor gazdan zehirlenen kişilere yardım etmek için geldiği yerde yaralanmıştır[813]. (5) Plajda güneşlenen bir kişi, boğulmak üzere olan bir çocuğu görmüş onu kurtarmaya çalışmış ama bu arada kendisi de boğulmuştur[814]. (6) Bir kişi kendi evinde arama yapıp bazı malları müsadere eden gümrük memurlarını gara kendi arabasıyla götürürken kaza yapmıştır[815]. (8) Bir belediye meclis üyesi görevi dışında gönüllü olarak futbol sahasında seyyar kaleleri yerine koymaya çalışırken ölümcül bir şekilde yaralanmıştır[816]. (9) Sakatlara yardım derneği üyesi bir kimse gönüllü olarak hastanede tedavi gören bir sakat hastaya yemek tepsisini almaya giderken yaralanmıştır[817]. Bu olaylarda Fransız Danıştayı idarenin kusursuz sorumluluğuna hükmetmiş ve idareyi bu kişilerin uğradıkları zararları tazmin etmeye mahkûm etmiştir.

810. Conseil d'État, Assemblée, 30 Kasım 1946, *Faure,* RDCE, 1946, s.245 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1349; Long *et al., op. cit.,* s.381. Long *et al.,* bu kararın yılı oyarak 1946 değil, 1945 yılını vermektedir. Long *et al., op. cit.,* s.381).
811. Conseil d'État, 13 Nisan 1953, *Pinguet,* RDCE, 1953, s.177 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1349).
812. Conseil d'État, Section, 15 Şubat 1946, *Ville de Senlis,* RDCE, 1946, s.50 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.381; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1349).
813. Conseil d'État, Section, 11 Ekim 1957, *Commune de Grigny,* RDCE, 1957, s.524 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1349).
814. Conseil d'État, Section, 25 Eylül 1970, *commune de Batz-sur-Mer,* RDCE, 1970, s.540 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1349).
815. Conseil d'État, 24 Haziran 1966, *Lemaire,* RDCE, 1966, s.416 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1349).
816. Conseil d'État, 14 Aralık 1988, *Epoux Allain,* D. 1989, S., s.353 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1349).
817. Conseil d'État, 31 Mart 1999, *Hospices civils de Lyons,* AJ, 1999, s.528 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1349).

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki kutuda verdiği örnekler aynen ve üstelik aynı sırayla benim metnimde geçen örneklerdir. Yukarıdaki iki kutu karşılaştırılabilir. Dahası Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki kutudaki dipnotlarında zikrettiği bütün Fransız Danıştayı kararlarının aynen ve hatta dipnotlardaki geçiş sırasıyla benim kitabımda da bulunmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın 497 ilâ 502 nolu dipnotları ile benim 810 ilâ 811 nolu dipnotlarım karşılaştırılabilir. Ramazan Çağlayan'ın verdiği bütün kararlar benim dipnotlarımda vardır. Gerçekte Ramazan Çağlayan, bu Fransız Danıştayı kararlarını kendi dipnotunda belirttiği Fransızca kaynaklardan almıyor; benden alıyor; ama onları kaynak olarak gösteriyor.

Verilebilecek pek çok örnek var iken, *aynı* altı örnek olayın ve bu olaylarla ilgili *aynı* altı Fransız Danıştayı kararının seçilmesi ve dahası bu örneklerin ve Danıştay kararlarının benim kitabımdaki *aynı* sırayla verilmesi bir rastlantı olabilir mi?

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan, yukarıdaki örnekleri benden almaktadır. Ama maalesef bana değil, Fransız yazarlara atıf yapmaktadır. Herhalde bu örneklerin benden alındığı vakıası inkar edilemeyecek bir vakıadır. Çünkü örneklerin neredeyse sırası bile aynıdır.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.299-300) aynen vardır.

Örnek 213, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benim kitabımdan kaynağı gösterilmeksizin alındığını iddia ettiğim örnekleri Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır (olsaydı ikinci baskının 523'üncü sayfasında olacaktı). Ramazan Çağlayan'ın bu örnekleri ikinci baskıdan çıkarmış olması benim ikinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğuma delalet eder.

ÖRNEK 214

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.486-490:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 485 ilâ 491'inci sayfaları arasında "*Sosyal Olaylar ve Sosyal Risk Yaklaşımı*" başlıklı kısım benim kitabımdan (c.II, s.1116-1123) alınmıştır. Bir örnekle gösterelim:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.487:

Kitle hareketlerinden kaynaklanan zararlar bakımından devlet tüzel kişisinin kusursuz sorumluluğunun bu Kanun gereğince söz konusu olabilmesi için aşağıdaki şartların bulunması gerekmektedir[517]:

(aa) Zararın kaynağı: Kusursuz sorumluluk esasınca tazmin edilmesi gereken zarar, bir toplantı (*rassemblemant*), veya bir gösteri (*attroupement*) şeklindeki kitle hareketinden doğmuş olması gerekir. Yani davranış, kolektif bir nitelik taşımalıdır. Söz konusu kitle hareketinin amacı ve konusu önemli değildir. Siyasî, kültürel, meslekî, sportif veya dinî olabilir. Toplanılan yerin de kamuya açık veya özel bir yer olmasının da önemi bulunmamaktadır[518].

(bb) Eylemin niteliği: Toplantı veya gösteri yapanların davranışının, "suç" teşkil eden şiddet eylemi (*actes de violence)* niteliğinde olması gerekir. Suç teşkil etmeyen eylemler bu Kanunun kapsamı dışındadır. Örneğin liseli öğrencilerin sınav çıkışı yol üzerine oturmak üzere gelmeleri ve bu arada bir yolcuyu itip kakarak yere düşürmeleri olayı, daha sonra da polisin gelmesiyle dağılmaları olayı suç teşkil eden bir davranış olarak kabul edilmemiştir[519].

(cc) İlliyet bağı: Tazmini gereken zarar, kitle hareketinin doğrudan ve açık bir sonucu olmalıdır. Bu bağlamda kitle hareketi nedeniyle uğranılan ticari zararlar da tazmin sorumluluğu içinde yer almaktadır[520].

[517] CHAPUS, age., C.I, s.1331 vd.; LEBRETON, age., s.357; FRIER, age., s.478.

[518] Tribunal des Conflits, 16 Novembre 1964, *Etablissement Schenk et Cie,* RDCE 1964, s.793, CHAPUS, age., C.I, s.1331 (Bir deponun protestocular tarafından işgal edilmesi olayı).

[519] Tribunal des Conflits, 12 Juins 1961, *Dme Jean,* RDCE 1961, s.867, CHAPUS, age., C.I, s.1334.

[520] Conseil D'Etat, 6 Avril 1990, *Soc. Confiroute et SNCF,* RDCE 1990, s.95, CHAPUS, age., C.I, s.1335.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1117:

Şartları.- Fransa'da yargı içtihatlarına göre devletin toplantı ve gösteri yapanların verdikleri zararlardan kusurlu sorumluluğuna hükmedilebilmesi için şu şartlar gerekmektedir:

a) Kusursuz sorumluluk esasına göre tazmin edilmesi istenen zarar, bir "toplanma (*rassemblement*)" veya bir "gösteri (*attroupement*)"den meydana gelmelidir. Bu toplantı veya gösterinin amacı veya konusu mühim değildir. Bu toplantı ve gösteri, siyasî, kültürel, meslekî, sportif, folklorik veya dinî

nitelikte bir gösteri ve toplantı olabilir[874]. Mühim olan toplanma olgusudur. Keza toplanılan yerin kamuya açık veya özel bir yer olmasının bir önemi yoktur[875]….

b) Toplantı ve gösteri yapanların "suç" teşkil eden "şiddet eylemleri (*actes de violence*)" başvurmaları gerekir[880]. Suç teşkil etmeyen zararlar 7 Ocak 1983 tarihli bu Kanunun öngördüğü kusursuz sorumluluk rejimi dışında kalır[881].

c) Ortaya çıkan zarar, toplantı ve gösteri yapanların davranışlarından doğrudan doğruya kaynaklanmalıdır[882].

874. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1358.
875. *Ibid.*
880. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1361; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.677.
881. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1361.
882. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1361; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.677.

Görüldüğü gibi alıntı benden, ama atıf Fransız yazarlara.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.310-311) aynen vardır.

Örnek 214, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benim kitabımdan kaynağı gösterilmeksizin alındığını iddia ettiğim paragrafları Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır (olsaydı ikinci baskının 524'üncü sayfasında olacaktı). Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafları ikinci baskıdan çıkarmış olması benim ikinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğuma gösterir.

ÖRNEK 215

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.488-490:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 488 ilâ 490'ıncı sayfaları arasında "*Danıştayın Yaklaşımı*" başlıklı kısım, gerek planıyla, gerek içeriğiyle, gerekse incelenen Danıştay kararlarıyla ve gerekse bu kararlara yöneltilen eleştirilerle olduğu gibi benim kitabımdan (c.II, s.1118-1123) alınmıştır.

Bu 13 paragraflık alıntıda Ramazan Çağlayan bana 3 adet dipnotuyla atıf yapmaktadır. Üç atıf ile onüç paragraf alınamaz. Ortada yetersiz mahiyette kaynak gösterme durumu vardır. Burada ayrıca belirtelim ki, her paragrafta atıf olsa bile değişen bir şey olmaz. Benim oluşturduğu plân, benim ilk defa kurduğu yaptığım sistem ve yaptığım eleştiriler, 13 paragraf boyunca aktarılamaz. Ramazan Çağlayan'ın kendisine bu 13 paragraf boyunca benden farklı olarak ne söylediği sorusunu kendisine sorması gerekir.

Burada ayrıca şu hususun altına çizmek isterim ki, Ramazan Çağlayan kitabının 488 ilâ 490'ncı sayfaları arasında yer alan 13 paragraflık kısmın kaynağı olan benim kitabımdaki kısım (c.II, s.1118-1123) sadece Danıştay kararlarından oluşmamakta, bu Danıştay kararlarının özetlenmesi ve değerlendirilmesi ve eleştirilmesinden oluşmaktadır. Bir Danıştay karanının eleştirisi, değerlendirilmesi şüphesiz ki bir fikri eserdir.

Ayrıca belirtelim ki, bu 13 paragraflık kısımda, örnek olarak verilebilecek pek çok Danıştay kararı var iken Ramazan Çağlayan'ın ve benim alnı Danıştay kararların ve üstelik aynı sırayla vermemiz ne büyük rastlantı!

Yine belirtmek isterim ki, kaynağı gösterilsin veya gösterilmesin, 13 paragraf uzunluğunda bir alıntı yapılamaz. 13 paragraf uzunluğunda olan bir şeye alıntı denemez. Böyle bir alıntı FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırılık teşkil eder.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.312-319) aynen vardır.

Örnek 215, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benim kitabımdan usûlsüz olarak alındığını iddia ettiğim 13 paragraflık uzunluğunda bu kısmı değiştirerek ve kısaltarak tekrar kaleme almıştır (İkinci Baskı, s.525-527). Birinci baskıda 13 paragraf tutan bu kısım ikinci baskıda beş paragraf tutmaktadır. Dahası, Ramazan Çağlayan bu beş paragraflık kısımda bana tam 8 kere atıf yapmaktadır (s.525-527, dipnot 339-347). İlginçtir ikinci baskıda Ramazan Çağlayan, benim Danıştay kararları hakkında yaptığım eleştiri ve değerlendirmeleri alırken bana atıf yaptığı gibi (örneğin s.527, dipnot 346, 347) Danıştay karanınım metninden alıntı yaparken dahi kararın künyesini dipnotta verdikten sonra bana atıf yapmaktadır (örneğin s.526 dipnot 340, 341, 342, 342, 345). Birinci baskıda kararları benden aldığı hâlde bana atıf yapmayan Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında bu hatasını düzeltmesi sevindiricidir. Bununla birlikte Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında söz konusu kısmı kısaltıp tekrar kaleme alması ve beş paragraflık bu kısımda bana tam sekiz adet atıfta bulunması benim birinci baskıya ilişkin haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 216

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.491-497:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 491 ilâ 497'nci sayfaları arasında "*Terör Olayları ve Sosyal Risk Yaklaşımı*" başlıklı kısım, gerek plân olarak, gerek içerik olarak, gerekse incelenen ve eleştirilen yargı kararları olarak olduğu gibi benim kitabımdan (c.II, s.1123-1141) özetlenmiştir.

Örneklerle gösterelim:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.491:

bir kusur bulunmuyorsa idare sorumlu olmayacaktır. Fransız Danıştayının 1987 tarihli *Consorts Yener et Consorts Erez* kararına konu olan olayda, Türkiye'nin Paris Büyükelçisi İ. Erez ve şoförünün terörist bir silahlı saldırı sonucu öldürülmüşlerdir. Açılan davada davacılar, polisin yeterli güvenlik tedbiri almadığını dolayısıyla hizmet kusuru işlediğini iddia etmişlerdir. Mahkeme ise, diplomatın yakın koruma talep etmediğini, bunun dışında polisin suikastı önleyememesinin, "ağır hizmet kusuru" oluşturmadığından, ortaya çıkan zarardan devletin sorumlu tutulamayacağına karar vermiştir[538].

[538] Conseil d'Etat, 29 Avril 1987, *Cons. Yener et Cons. Erez*, RDCE 1987, s.151, CHAPUS, age., s.1289.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1124:

Örneğin Fransız Danıştayının 29 Nisan 1987 tarihli *Consorts Yener et Consorts Erez* kararına konu teşkil eden olayda Türkiye'nin Paris Büyükelçisi İ. Erez ve şoförünün 24 Ekim 1975 günü Paris'te otomobillerine düzenlenen terörist bir silahlı bir saldırı sonucu öldürülmüşlerdir. Ölenlerin mirasçıları uğradıkları zararın tazmini istemiyle tazminat davası açmışlardır. Davacılar bu davada Paris polisinin Türk büyükelçisini korumak için yeterli güvenlik tedbiri almadığını iddia etmişlerdir. Fransız Danıştayı ise Türk Büyükelçisinin daha önceden "yakın koruma" talep etmediğini, bunun dışında polisin suikastı önleyememiş olmasının "ağır kusur" teşkil etmediğine dolayısıyla devletin ortaya çıkan zarardan sorumlu olmadığına karar vermiş ve davayı reddetmiştir[897].

897. Conseil d'État, Section, 29 Nisan 1987, *Consorts Yener et Consorts Erez,* RDCE, 1987, s.155 (Bu kararın metni Rougevin-Baville, Denoix de Saint Marc ve Labetoulle, *op. cit.,* s.341-342'de bulunmaktadır).

Görüldüğü gibi hem ana metin, hem de bu metne bağlı dipnot benden alınmadır. Alıntı benden, atıf bir Fransız yazara.

İyi niyetli okuyucular Ramazan Çağlayan'ın söz konusu paragraf atıf yaptığı gibi Chapus'den aldığını düşünebilirler. Söz konusu paragra-

fın benden mi, yoksa Ramazan Çağlayan'ın iddia ettiği gibi Chapus'den mi özetlendiğini anlamak için, yukarıdaki iki kutuyu karşılaştırmak yeterlidir. Ben burada sadece şu soruyu sormak isterim: Benim (c.II, s.1124)

> Fransız Danıştayının 29 Nisan 1987 tarihli *Consorts Yener et Consorts Erez* kararına konu teşkil eden olayda Türkiye'nin Paris Büyükelçisi İ. Erez ve şoförünün 24 Ekim 1975 günü Paris'te otomobillerine düzenlenen terörist bir silahlı bir saldırı sonucu öldürülmüşlerdir

şeklindeki cümlem ile Ramazan Çağlayan'ın (s.491)

> Fransız Danıştayının 1987 tarihli *Consorts Yener et Consorts Erez* kararına konu olan olayda, Türkiye'nin Paris Büyükelçisi İ. Erez ve şoförünün terörist bir silahlı saldırı sonucu öldürülmüşlerdir.

cümlesi arasındaki benzerliğin sadece bir rastlantı olduğuna kim inanır? Ramazan Çağlayan benim cümlemi görmeden bu cümleyi kurmuş olabilir mi?

Örnek 216, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benim kitabımdan kaynağı gösterilmeksizin alındığını iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından bütünüyle çıkarmıştır. Bu paragraf olsaydı ikinci baskının 527'nci sayfasının ikinci ile üçüncü paragrafı arasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı olduğu gibi ikinci baskıdan çıkarmış olması benim birinci baskıya ilişkin yukarıdaki iddiamda haklı olduğuma delil teşkil eder. Paragrafı benden değil, Chapus'den almış olsaydı, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından bu paragrafı çıkarmazdı.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.320) aynen vardır.

ÖRNEK 217

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.491-497:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 492 ilâ 496'nci sayfaları arasında yer alan toplam 16 paragraflık "*Danıştay İçtihatları*" başlıklı kısım, gerek plân olarak, gerekse incelenen Danıştay kararları ve bunları yöneltilen eleştiriler olarak benim kitabımdan (c.II, s.1125-1141) özetlenmiştir. Bu 16 paragraf boyunca bana sadece 6 adet atıf vardır. Atıf olmayan paragraflar bakımından ortada kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma hâli vardır.

Burada ayrıca belirtelim ki her paragrafta atıf olsa bile değişen bir şey olmaz. Bu kısım benim eserimdir. Konuya ilişkin Danıştay kararlarını ben bu şekilde tasnif ettim ve Danıştayın bu kararlarına bu eleştirileri doktrinde ilk defa ben yönelttim. Benim oluşturduğum bir sistem, bana atıf yapılarak dahi alınamaz. Böyle bir alıntı FSEK, m.35/1, b.1 uyarınca iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması ve FSEK, m.35/1, b.3 uyarınca "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartlarına aykırı olur. Ramazan Çağlayan'ın bu konuya ilişkin olarak benim söylediklerinden farklı bir şey söylememektedir.

Ramazan Çağlayan'ın bu kısımda yaptığı alıntıların nasıl benden olduğunu göstermek için bir örnek verelim:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.492:

Değerlendirme: -Danıştay'ın bu kararları isabetlidir. Kararlara konu olan olaylarda, idareye atfı mümkün bir hizmet kusuru bulunmamaktadır. Zira olaylar hakkında önceden idareye ihbar yapılmadığı gibi, böyle bir olayın gerçekleşeceği yönünde ciddi emareler de bulunmamaktadır. O halde ortada idarî kusur sayılabilecek bir davranış bulunmamaktadır. Önceden ihbar yapılmış yahut olayın gerçekleşeceği hususunda ciddi belirtiler bulunmasına rağmen idare hiçbir tedbir almamış olsaydı, idare hizmet kusuru işlemiş olur ve doğan zararlardan sorumlu tutulurdu.

-Öte yandan bu tür olaylarda idarenin kusursuz sorumluluğu da mümkün değildir. Sorumluluk olabilmesi için, zararla sorumlu tutulanın davranışı arasında illiyet bağı bulunması zorunludur. İlliyet bağı yoksa, sorumluluk da yoktur. Olaylarda zarar, terör eylemcilerinin davranışlarından meydana gelmektedir. dolayısıyla idarî davranış ile zarar arasında bir illiyet bağı bulunmamaktadır. Dolayısıyla İdarenin kusursuz sorumluluğu da söz konusu değildir.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1126:

Yukarıdaki Danıştay kararları kanımızca isabetlidir. Söz konusu zararların ortaya çıkmasında idarenin bir kusuru yoktur. İdarenin söz konusu olaylardan önceden haberdar olması da mümkün değildir. Dolayısıyla idarenin gerekli tedbirleri almadığı iddia edilemez.

Diğer yandan söz konusu olaylardan dolayı idarenin kusursuz sorumluluğundan da bahsedilemez. Çünkü söz konusu olaylarda ortaya çıkan zarar, idarenin bir eylemi değil, teröristlerin bir eylemi sonucu ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla zarar ile idarenin bir fiili arasında illiyet bağı yoktur. İlliyet bağı olmadıkça da idarenin ne kusurlu, ne de kusursuz sorumluluğuna gidilebilir.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki kutuda yer alan paragrafları benden alınma. Ama bana atıf yok. Kaynağı gösterilmemiş alıntı usulsüz alıntı teşkil eder.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olan *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.323) aynen vardır.

Örnek 217, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benim kitabımdan kaynağı gösterilmeksizin alındığını iddia ettiğim 16 paragraflık bu kısmı, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında 6 paragraf indirerek tekrar kaleme almıştır (İkinci Baskı, s.527, son paragraf - s.529; üçüncü paragraf). Üstelik bu altı paragraflık metinde bana tam 7 adet atıfta bulunmuştur (s.527-529, dipnot 351, 352, 353, 354, 357, 358, 359). Ramazan Çağlayan ikinci baskıda yaptığı bu değişikler, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu kanıtlar.

Dahası Ramazan Çağlayan bu kısımda Danıştay kararlarından yaptığı alıntılardan sonra bile, dipnotta Danıştay karanının künyesini verdikten sonra bana atıf yapmaktadır. Örneğin 528'nci sayfada Ramazan Çağlayan, Danıştayın 13 Ekim 1993 tarihli bir kararından alıntı yapmakta ve dipnot 352 nolu dipnotta bu kararın künyesini verdikten sonra bana atıf yapmaktadır. Daha da ilginçtir ki Ramazan Çağlayan'ın bu 352 nolu dipnotta metninden aktarma yapmadığı, sadece "*Aynı yönde kararlar*" olarak künyesini verdiği başka üç Danıştay kararı için de bana atıf yapmaktadır. Ramazan Çağlayan ikinci baskıda kendisinden alıntı yapmadığı sırf karar tarih ve sayısını örnek olarak verdiği Danıştay kararlarından sonra bile bana atıf yapması takdire şayandır.

ÖRNEK 218

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, *op. cit.*, 2011, s.497-510:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 497 ilâ 510'uncu sayfaları arasında yer alan toplam 14 sayfalık "*2. Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik İlkesi Gereğince Sorumluluk*" başlıklı kısım, gerek plân olarak, gerekse içerik olarak, gerekse verilen örnek yargı kararları olarak benim kitabımdan (c.II, s.1141-1159) özetlenmiştir.

Önce Ramazan Çağlayan'ın bu kısmındaki plânının nasıl benden alınmış olduğunu gösterelim:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.1124:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.497-510:**
B. Kamu Külfetleri Karşısında Eşitliğin Bozulmasından Dolayı Sorumluluk 1. Bayındırlık İşlerinin Daimî Zararlarından Dolayı Sorumluluk Türkiye'de Bayındırlık İşlerinin Daimî Zararlarından Dolayı İdarenin Kusursuz Sorumluluğu 2. Hukuka Uygun İdarî İşlemlerden Dolayı Sorumluluk Türkiye'den Örnekler	2. Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik İlkesi Gereğince Sorumluluk a. Bayındırlık Faaliyetlerinin Daimî Zararlarından Sorumluluk..... aa. Fransız Hukukunda Durum..... bb. Türk Hukukunda Durum..... b. Hukuka Uygun İdarî İşlemlerden Sorumluluk..... aa. Fransız Hukukunda Durum..... bb. Türk Hukukunda Durum.....

FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartı ve FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartları uyarınca bir yazarın oluşturduğu bir plân diğer bir yazar tarafından alınamaz.

Aynı problemli plân, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.340-361) aynen vardır.

Örnek 218, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Birinci baskıda benim kitabımdan alındığını iddia ettiğim plânı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. İkinci baskıda "b. *Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik İlkesi Gereğince Sorumluluk*" başlığının altında bir başlık bulunmamaktadır. Ramazan Çağlayan ikinci baskıda yaptığı bu değişik, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu göstermektedir.

"*Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik İlkesi Gereğince Sorumluluk*" başlıklı kısmın sadece plânının değil, bu plân altındaki bilgilerin de nasıl benden alındığını gösterelim:

ÖRNEK 219

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.499:

Özellikleri: Kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulması nedeniyle sorumluluğun özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz[578]:

(a) Tamamlayıcı niteliği: Kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluk, kusurlu sorumluluk ve risk sorumluluğuna nazaran, "tamamlayıcı (*complémentaire*)" veya "ikincil (*subsidiaire*)" konumdadır. Buna göre, önce kusurlu sorumluluk, yoksa risk sorumluluğu, bunun şartları da yoksa kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesine dayanan sorumluluğa gidilebilir.

(b) Kamu düzeninden oluşu: Fransız hukukunda, kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesine dayanan sorumluluk, "kamu düzeni (*ordre public)"* ne ilişkin kabul edilir. Buna göre, mağdur yargılamanın her aşamasında bu ilkeyi ileri sürebilir. Yine hâkim de yargılamanın her aşamasında, bunu re'sen dikkate alabilir[579].

(c) Daimî zararların varlığı: Kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesine göre tazmin edilmesi gereken zararlar, kamu faaliyetlerinde kazalardan kaynaklanmayan (*n'ont pas un caractère accidentel),* riskten doğmayan, arizî nitelikte olmayan, daimî nitelikte olmak durumundadır. Bu zarar, daha önce öngörülen, yapılan faaliyetin doğal sonucu olan bir zarardır.

[578] CHAPUS, age., C.I, s.1337; DE FORGES, age., s.311-312; FRIER, age., s.482.

[579] DE FORGES, age., s.311.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1143:

Kamu Külfetleri Karşısında Eşitliğin Bozulmasından Dolayı Sorumluluğun Özellikleri.- Kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluğun başlıca özellikleri şunlardır:

a) Kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluk, kusursuz sorumluluk ve risk sorumluluğuna nazaran "tamamlayıcı (*complémentaire, subsidiaire*)" niteliktedir[938]. Yani zarar doğuran bir olayda kusurlu sorumluluk ve risk sorumluluğu uygulanamıyorsa ancak kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluğun uygulanıp uygulanmaması söz konusu olur. Çünkü, kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluğa hükmedilebilmesi için aşağıda göreceğimiz gibi, kusurlu sorumlulukta aranmayan zararın özelliği ve anormalliği şartları aranmaktadır. Bu şartlar olmadan idarî sorumluluğuna hükmedilebiliyorsa, bu şartların arandığı sorumluluk türünün işletilmesinin bir anlamı ve gereği yoktur. Genelde bu özellikle "kusurlu sorumluluk, kusursuz sorumluluktan önce gelir (*la responsabilité pour faute passe avant la responsabilité sans faute*)" özdeyişiyle özetlenir[939].

b) Kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluk "kamu düzeni (*ordre public*)"ne ilişkindir. Dolayısıyla mağdur, kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluk sebeplerini yargılamanın her safhasında ileri sürebilir. Keza hâkim de kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluğun uygulanacağı bir durumun olup olmadığını re'sen inceler[940].

c) Kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluk, kazalardan kaynaklanmayan, yani arızî nitelikteki olmayan zararların tazmininde söz konusu olur[941]. Kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumlulukta tazmin edilen zarar, daha önceden öngörülen, tamamıyla yapılan işin doğal sonucu olan bir zarardır[942].

938. De Forges, *op. cit.,* s.325.
939. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1371.
940. De Forges, *op. cit.,* s.325.
941. De Forges, *op. cit.,* c.I, s.325; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1364.
942. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1364.

Yukarıdaki iki kutunun içindeki metinler karşılaştırılırsa, Ramazan Çağlayan'ın metninin benim metnimden alındığı görülür. Buna rağmen Ramazan Çağlayan, bana değil, Fransız yazarlara atıf yapmaktadır. Bu alıntının gerçekte benden mi, yoksa Fransız yazarlardan mı yapıldığını okuyucunun takdirine bırakıyorum.

Kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluğun özelliklerini bu şekilde verdikten sonra, yine benim kitabımdaki sırayla bu sorumluluğun şartlarını vermektedir. Ramazan Çağlayan'ın kitabının 499 ilâ 500'üncü sayfaları ile benim kitabımın 1143 ilâ 1144'üncü sayfaları karşılaştırılabilir.

Alıntının bir yazardan yapılması, ama atfın başka yazarlara verilmesi, yanlış ve aldatıcı mahiyette kaynak gösterme hâlini oluşturur. Kaldı ki, Ramazan Çağlayan burada bana atıf yapmış olsaydı dahi, bu uzunlukta, paragraf paragraf benim sistemimi takip eden bir alıntı FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartına ve FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırı olurdu.

İyi niyetli okuyucular Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki paragraflarını 578 ve 579 nolu dipnotlarda atıf yaptığı Frier, Forges ve Chapus'nün kitaplarından aldığını düşünebilirler. Bu düşünce doğru değildir. Zira Ramazan Çağlayan'ın paragrafları Frier, Forges ve Chapus'nün paragraflarına değil, benim paragraflarıma benzemektedir.

Ramazan Çağlayan'ın

> Kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluk, kusurlu sorumluluk ve risk sorumluluğuna nazaran, "tamamlayıcı (*complémentaire*)" veya "ikincil (*subsidiaire*)" konumdadır.

şeklindeki cümlesi (s.498) ile benim

> Kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluk, kusursuz sorumluluk ve risk sorumluluğuna nazaran "tamamlayıcı (*complémentaire*, *subsidiaire*)" niteliktedir.

şeklindeki cümlem (s.1143) arasında rastlantıyla açıklanamayacak derecede bir benzerlik vardır. Ramazan Çağlayan'ın 15 kelimelik bir cümlenin 13 kelimesini, benim cümlemi görmeden, benimle aynı şekilde ve aynı sırayla kullanmış olması mümkün müdür?

Cümlenin benden alındığına ilişkin bir de ek kanıtım vardır: İlginçtir, Ramazan Çağlayan başlıkta "*Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik İlkesi Gereğince Sorumluluk*" diyor ama yukarıdaki cümlede aynen benim gibi "*Kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluk*" diyor. Bu cümleyi benden kopyalamamış olsaydı, kendisi kurmuş olsaydı, pek muhtemelen "*Kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluk*" ifadesi yerine "*Kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesi gereğince sorumluluk*" ifadesini kullanırdı.

Ayrıca belirtmek isterim ki, sadece paragraflar değil, paragrafların sırası dahi benim kitabımdaki gibidir.

Örnek 219, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Yukarıda Ramazan Çağlayan'ın kitabının 498-499'uncu sayfalarında yer alan dört paragraflık "*Özellikleri*" başlıklı kısmın, kaynağı gösterilmeksizin, benim kitabımın ikinci cildinin 1143'üncü sayfasında alındığını iddia ediyorum. Ramazan Çağlayan, bu iddiama hak verir bir şekilde, kitabının ikinci baskısında, hem bu kısmı tekrar kaleme almış, hem de gerektiği yerde bana atıfta bulunmuştur. Birinci baskıdaki söz konusu dört paragraf, ikinci baskıdaki dört paragraf ile alt alta verilirse, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda ne derece haklı olduğum kendiliğinden ortaya çıkar:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, BİRİNCİ BASKI, 2011, s.498-499:

Özellikleri: Kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulması nedeniyle sorumluluğun özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz[578]:

(a) Tamamlayıcı niteliği: Kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluk, kusurlu sorumluluk ve risk sorumluluğuna nazaran, "tamamlayıcı (*complémentaire*)" veya "ikincil (*subsidiaire*)" konumdadır. Buna göre, önce kusurlu sorumluluk, yoksa risk sorumluluğu, bunun şartları da yoksa kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesine dayanan sorumluluğa gidilebilir.

(b) Kamu düzeninden oluşu: Fransız hukukunda, kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesine dayanan sorumluluk, "kamu düzeni (*ordre public)"* ne ilişkin kabul edilir. Buna göre, mağdur yargılamanın her aşamasında bu ilkeyi ileri sürebilir. Yine hâkim de yargılamanın her aşamasında, bunu re'sen dikkate alabilir[579].

(c) Daimî zararların varlığı: Kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesine göre tazmin edilmesi gereken zararlar, kamu faaliyetlerinde kazalardan kaynaklanmayan (*n'ont pas un caractère accidentel),* riskten doğmayan, arizî nitelikte olmayan, daimî nitelikte olmak durumundadır. Bu zarar, daha önce öngörülen, yapılan faaliyetin doğal sonucu olan bir zarardır.

[578] CHAPUS, age., C.I, s.1337; DE FORGES, age., s.311-312; FRIER, age., s.482.

[579] DE FORGES, age., s.311.

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, İKİNCİ BASKI, 2012, s.499:

Özellikleri: Kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulması nedeniyle sorumluluğun özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz[375]:

(a) İkincil olma niteliği: Kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluk, kusurlu sorumluluk ve risk sorumluluğuna nazaran, "tamamlayıcı "ikincil (*subsidiaire*)" nitelikte olup, önce kusurlu sorumluluk, yoksa risk sorumluluğu, bunun şartları da yoksa kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesine dayanan sorumluluğa gidilebilir[376].

(b) Kamu düzeninden oluşu: Fransız hukukunda, kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesine dayanan sorumluluk, "kamu düzenine (*ordre public)"* ilişkin olduğu, mağdurun yargılamanın her aşamasında bunu ileri sürebileceği gibi hâkim de re'sen dikkate alabileceği kabul edilmektedir[377].

(c) Zararın daimî, özel ve anormal niteliği: Kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesine göre tazmin edilmesi gereken zararların, öncelikle arizî şekilde kamu faaliyetlerindeki kazalardan (*n'ont pas caractère accidentel*) ve riskten doğmayan, dimî nitelikte bir zarar olması aranmaktadır[378]. Yine zararın "özel (*spécial*), anormal ve belli bir ağırlıkta (*une certaine gravité*) olması yani toplumun genelinin katlandığı külfetten ayrı, istisnaî bir zararın ortaya çıkması gerekmektedir[379].

[375] GÖZLER, age., C.II, s.1143-1144; CHAPUS, age., C.I, s.1337; FORGES, age., s.311-312; FRIER, age., s.482; SEİLLER, age., s.282-283; LEBRETON, age., s.361; DEBBASH, age., s.584.
[376] GÖZLER, age., C.II, s.1143; FORGES, age., s.311.
[377] GÖZLER, age., C.II, s.1143; FORGES, age., s.311.
[378] GÖZLER, age., C.II, s.1143; CHAPUS, age., C.I, s.1337; FORGES, age., s.312; SEILLER, age., s.283;FRIER, age., s.482; DEBBASCH, age., s.584.
[379] GÖZLER, age., C.II, s.1144; CHAPUS, age., C.I, s.1337; FORGES, age., s.312; SEILLER, age., s.283; FRIER, age., s.482; DEBBASCH, age., s.584; Conseil d'Etat, 10 Février 1961, *Chauche,* RDCE 1961, s.108, PAILLET, age., s.164-165; Conseil d'Etat, 25 Janvier 1963, *Bovero,* RDCE 1963, s.53, PAILLET, age., s.165; Conseil d'Etat, 20 Mars 1974, *Navarra,* RDCE 1974, s.200, PAİLLET, age., s.165; Conseil d'Etat, 17 Janvier 1986, *Duvinage,* RDCE 1986, s.10, PAİLLET, age., s.165.

Yukarıdaki birinci baskı ve ikinci baskıdaki metinler, dipnotlar bakımından karşılaştırıldığında şu farklar ortaya çıkmaktadır:

1. Ramazan Çağlayan kitabının birinci baskısında "*Özellikleri:* Kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulması nedeniyle sorumluluğun özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz" dedikten sonra 578 nolu dipnotta bana değil, Chapus, De Forges ve Frier'ye atıfta bulunmaktadır. Oysa kitabının ikinci baskısında aynı cümle bulunmakta, ama cümlenin sonunda 375 nolu dipnotta *birinci sırada bana atıfta bulunmaktadır*. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan ikinci baskıda "Kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulması nedeniyle sorumluluğun özelliklerini" benden almış olduğunu *kabul etmektedir*.

2. Birinci baskıda ilk özelliğin sonunda bana atıf yok iken, ikinci baskıda 376 nolu dipnotta bana (üstelik ilk sırada) atıf vardır. Demek ki Ramazan Çağlayan, bu birinci özelliği benden aldığını ikinci baskıda kabul etmiştir. Burada ayrıca belirtelim ki, Ramazan Çağlayan'ın 376 nolu dipnotta de Forges'a yaptığı atıf bir transit atıftır. Zira De Forges'a aynı atıf benim kitabımda da (c.II, s.1143, dipnot 938) bulunmaktadır. Yani Ramazan Çağlayan, söz konusu bilgiyi kendisi De Forges'dan okumuş değildir. Alıntıyı benden yapmakta, söz konusu alıntı için ben De Forges'a atıf yaptığım için o da De Forges'a atıf yapmaktadır.

3. Birinci baskıda ikinci özelliğin (kamu düzeninden oluşu) sonunda bana atıf yok iken, ikinci baskıda 377 nolu dipnotta bana (üstelik ilk sırada) atıf vardır. Demek ki Ramazan Çağlayan bu ikinci özelliği benden aldığını ikinci baskıda kabul etmiştir. Burada ayrıca belirtelim ki, Ramazan Çağlayan'ın 377 nolu dipnotta de Forges'a yaptığı atıf bir transit atıftır. Zira De Forges'a aynı atıf benim kitabımda da (c.II, s.1143, dipnot 940) bulunmaktadır. Yani Ramazan Çağlayan, söz konusu bilgiyi kendisi De Forges'tan okumuş değildir. Alıntıyı benden yapmakta, söz konusu alıntı için ben De Forges'a atıf yaptığım için o da De Forges'a atıf yapmaktadır.

4. Birinci baskıda üçüncü özelliğin sonunda bana atıf yok iken, ikinci baskıda 377 ve 378 nolu dipnotlarda bana (üstelik ilk sırada) atıf vardır. Demek ki Ramazan Çağlayan bu üçüncü özelliği benden aldığını ikinci baskıda kabul etmiştir.

Eğer Ramazan Çağlayan ikinci baskıda yaptığı bu atıfları bana birinci baskıda da yapsaydı, belki bu eleştiri kitabı yazılmayacaktı.

Burada son olarak belirtelim ki, yukarıdaki problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olan *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.344-345) aynen vardır.

ÖRNEK 220

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.500-501:

a. Bayındırlık Faaliyetlerinin Daimî Zararlarından Sorumluluk

Yol, köprü, baraj gibi bayındırlık faaliyetlerinden, kişiler özel ve istisnai bir zarar görebilirler. Bu zararlar, kusursuz sorumluluk esaslarınca idare tarafından tazmin edilir. Buna "bayındırlık işlerinin daimî zararlarından dolayı sorumluluk (*responsabilité pour dommages permanents de travaux publucs)*" denilir[592].

Burada söz konusu olan zararlar, bayındırlık işlerinden kaynaklanan "daîmi (*permanent)*" zararlardır. Bayındırlık işlerinden kaynaklanan arızî, kaza sonucu oluşan zararlar ise, ya kusur sorumluluğu ya da risk sorumluluğuna göre tazmin edilir[593]. Yine ifade etmek gerekir ki, buradaki "daimî zarar" kavramı, zararların kalıcı nitelikte olması anlamında değildir. Buradaki daimîlikten maksat, "kazaen olmamış zarar (*dommages non accidentels)*" olmasıdır. Bu tür zararlar, bayındırlık eserinin varlığının veya faaliyetin yürütülmesinin doğal sonucu olan zararlardır[594].

[592] CHAPUS, age., C.I, s.1338; DE FORGES, age., s.312; LEBRETON, age., s.361; FRIER, age., s.486; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.670; GÖZLER, age., s.1145.

[593] GÖZLER, age., C.II, s.1145.

[594] CHAPUS, age., C.I, s.1338; DE DE FORGES, age., s.312; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.670.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1145:

1. Bayındırlık İşlerinin Daimî Zararlarından Dolayı Sorumluluk

Yol, köprü, baraj yapımı gibi bayındırlık işlerinin daimî zararları kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluk esaslarına göre tazmin edilir. Bu ihtimalde "bayındırlık işlerinin daimî zararlarından dolayı sorumluluk (*responsabilité pour dommages permanents de travaux publics*)"ten bahsedilir[952].

Burada şunun altını çizelim ki, bayındırlık işlerinden kaynaklanan her zarar değil, bu işlerden kaynaklanan "daimî (*permanent*)" nitelikteki zararlar

kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluk esaslarına göre tazmin edilir. Bayındırlık işlerinden kaynaklanan arızî nitelikteki zararlar, kaza sonucu oluşmuş zararlar ise kusurlu sorumluluk veya risk sorumluluğu esaslarına göre tazmin edilir. Zarar gören kişi bayındırlık işinde çalışan kişiyse veya bayındırlık eserinin kullanıcısı ise kusurlu sorumluluk; üçüncü kişi ise risk sorumluluğu esasları uygulanır.

Aslında "daimî zararlar (*dommages permanents*)" terimi, kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluk kapsamındaki zararları tam olarak açıklamaktan uzaktır. Buradaki zararların, kalıcı nitelikte zararlar olması zorunlu değildir. Buradaki "daimîlik"ten asıl maksat, bu tür zararların "kazara olmamış zararlar (*dommages non accidentels*)" olmasıdır[953]. Bu tür zararlar bayındırlık işlerinin yürütülmesinin veya bayındırlık eserinin varlığının veya yürütülmesinin kaçınılmaz sonucu olan zararlardır[954].

952. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.738; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.670;
953. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1365; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.670;
954. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1365.

Yukarıdaki iki kutu karşılaştırılırsa, Ramazan Çağlayan'ın söz konusu metni benim kitabımdan aldığı anlaşılır. Ortada yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösterme hâli vardır.

İyi niyetli okuyucular söz konusu paragrafları Ramazan Çağlayan'ın benden değil, dipnotta atıfta bulunduğu Fransız yazarlardan (De Forges, Lebretton, vb.) aldığını düşünebilirler. Söz konusu paragrafların benden mi, yoksa Ramazan Çağlayan'ın atıf yaptığı Fransız yazarlardan mı aldığını anlamak için bir yandan, yukarıda alt alta verdiğim benim ve Ramazan Çağlayan'ın paragraflarını ve varsa söz konusu Fransız yazarların paragraflarını karşılaştırmak yeterlidir. Karşılaştırma yapılırsa görülecektir ki, Ramazan Çağlayan'ın cümleleri bu Fransız yazarların cümlelerine değil, benim cümlelerime benzemektedir. Sadece bir örnek vereyim:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.501:

Yine ifade etmek gerekir ki, buradaki "daimî zarar" kavramı, zararların kalıcı nitelikte olması anlamında değildir. Buradaki daimîlikten maksat, "kazaen olmamış zarar (*dommages non accidentels)*" olmasıdır. Bu tür zararlar, bayındırlık eserinin varlığının veya faaliyetin yürütülmesinin doğal sonucu olan zararlardır[594].

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1145:

Buradaki zararların, kalıcı nitelikte zararlar olması zorunlu değildir. Buradaki "daimîlik"ten asıl maksat, bu tür zararların "kazara olmamış zararlar (*dommages non accidentels*)" olmasıdır[953]. Bu tür zararlar bayındırlık işlerinin yürütülmesinin veya bayındırlık eserinin varlığının veya yürütülmesinin kaçınılmaz sonucu olan zararlardır[954].

Yukarıdaki iki metin arasında rastlantıyla açıklanamayacak ölçüdeki benzerlik vardır. Yukarıdaki cümlelere benzer cümleler acaba, De Forges'ta mı var, yoksa Lebretton'da mı? Yukarıda cümleleri Ramazan Çağlayan benden almakta, ama maalesef bana değil, aldatıcı bir şekilde başka yazarlara atıf yapmaktadır. Bu arada belirtelim ki, Ramazan Çağlayan'ın 594 nolu dipnotta atıf yaptığı üç yazar (Chapus, De Forges ve Vedel ve Delvolvé), benim aynı cümlelere ilişkin benim 953 ve 954 nolu dipnotlarımda atıf yaptığım yazarlardır. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan 594 nolu dipnotundaki atıf, gerçekte bir transit atıftır. Aslında bu dipnotta benim atıf yaptığım aynı yazarlara atıf yapılması, bu dipnotun bağlı bulunduğu ana metindeki cümlenin de benden alınmış olduğuna bir ek delil oluşturur.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.347) aynen vardır.

Örnek 220, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Söz konusu paragrafları Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında tek paragraf olarak, değiştirerek kaleme almıştır (s.533, son paragraf). Paragraf sonunda da *bana ilk sırada atıf yapmıştır* (s.533, dipnot 384). Yukarıda örnek olarak verdiğimiz cümleleri ise Ramazan Çağlayan bütünüyle kitabından çıkarmıştır. Bu cümleler olsaydı kitabın 533veya 534'üncü sayfalarında olacaktı.

Burada ayrıca belirtmek isterim ki, ben Örnek 220 altında sadece yukarıdaki iki paragrafın değil, Ramazan Çağlayan'ın kitabının 501-506'ncı sayfaları arasında yer alan "*Bayındırlık Faaliyetlerinin Daimî Zararlarından Sorumluluk*" başlıklı 6 sayfalık kısmın benim kitabımın ikinci cildinin 1145-1154'üncü sayfaları arasında yer alan "*Bayındırlık İşlerinin Daimî Zararlarından Dolayı Sorumluluk*" başlıklı kısımdan alınmış olduğunu iddia ediyorum. Ramazan Çağlayan, bu iddiama hak verir şekilde, birinci baskıda altı sayfa yer kaplayan bu kısmı, ikinci baskıda üç sayfaya (s. 533-536) indirmiştir. Kalan paragrafların yarısından fazlası Türk Danıştay kararlarının aktarımından ibarettir.

ÖRNEK 221

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.500-501:

Fransız Danıştayının bu konuya ilişkin ilk içtihadı 1931 tarihli *Commune de Vic-Fezensac* kararıdır[596]. Karara konu olan olayda, meydanda bulunan çınar ağacının, bir evin çatısına dökülerek zarara sebebiyet verildiğinde bahisle dava açılmıştır. Mahkemeye göre, olayda bir bayındırlık esirinin kişiye verdiği özel bir zarar bulunmaktadır. Bu zararın ortaya çıkmasında idareye atfı kabil bir kusur yoktur; kasaba meydanına ağaç dikmek bir kusur değil, bilakis kamuya yararlı bir faaliyettir. Çınarların gölgesinden ve güzelliğinden tüm toplum yararlanmaktadır. Buna mukabil çınarlardan hasıl olan zarar, sadece bu kişinin üzerinde kalmaktadır. Nimeti tüm kasaba halkı tarafından paylaşıldığına göre, zararları da paylaşılmalıdır. Ancak mahkeme, somut olaydaki zararın, "anormal" olmaması, komşuluk yükümlülükleri kapsamında kalan bir zarar olması nedeniyle davayı reddtmiştir[597].

[596] Conseil d'Etat, 24 Juillet 1931, *Commune de Vic-Fezensac,* RDCE 1931, s.860, CHAPUS, age., C.I, s.1338.

[597] CHAPUS, age., C.I, s.1338.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1146:

Fransız Danıştayının bu konudaki ilk kararı 24 Temmuz 1931 tarihli *Commune de Vic-Fezensac* kararıdır[955]. Bu karara konu teşkil eden olayda, bir kasaba meydanına komşu olan bir evin çatısına meydanı çevreleyen çınar ağaçlarının yaprakları her sene dökülerek bina sahibine zarar vermektedir. Bina sahibi bu şekilde uğradığı zararın tazmini için belediyeye karşı dava açmıştır. Gerçekten de bu olayda bir bayındırlık eserinin bir özel kişiye verdiği bir zarar vardır. Bu zararın ortaya çıkmasında idareye atfı kabil bir kusur yoktur. Kasaba meydanına çınar ağacı ekmiş olmak bir kusur değil, tersine kamu bakımından yararlı bir faaliyettir. Ancak bu çınarların gölgesinden ve güzelliğinden sadece o kişi değil, bütün kasaba halkı yararlanmaktadır. Oysa çınarlardan ortaya çıkan zarar sadece bu kişinin üzerinde kalmaktadır. Nimeti tüm kasaba tarafından paylaşılan çınar ağaçlarının külfeti de tüm kasaba tarafından üstlenilmeli, dolayısıyla çınar yapraklarının çatısına düşen kişinin uğradığı bu zarar belediye tarafından tazmin edilmelidir. Burada söz konusu davaya ilişkin not edelim ki, Fransız Danıştayı bu prensipleri kabul etmekle birlikte, somut olayda, bina sahibi kişinin uğradığı zararın "anormal" bir zarar olmadığına, bu zararın normal komşuluk yükümlülükleri kapsamında kaldığına karar vermiş ve tazminat istemini reddetmiştir[956].

955. Conseil d'État, Section, 24 Temmuz 1931, *Commune de Vic-Fezensac,* RDCE, 1931, s.860 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1365).

956. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1356.

Yukarıdaki iki kutu karşılaştırılırsa Ramazan Çağlayan'ın paragrafının benim paragrafımdan alınmış olduğu görülür. Paragraftaki ifade benzerlikleri bunu tartışmasız olarak kanıtlamaktadır:

Ramazan Çağlayan'ın

> olayda bir bayındırlık esirinin kişiye verdiği özel bir zarar bulunmaktadır. Bu zararın ortaya çıkmasında idareye atfı kabil bir kusur yoktur; kasaba meydanına ağaç dikmek bir kusur değil, bilakis kamuya yararlı bir faaliyettir. Çınarların gölgesinden ve güzelliğinden tüm toplum yararlanmaktadır. Buna mukabil çınarlardan hasıl olan zarar, sadece bu kişinin üzerinde kalmaktadır.

şeklindeki cümleleri (s.500) ile benim

> bu olayda bir bayındırlık eserinin bir özel kişiye verdiği bir zarar vardır. Bu zararın ortaya çıkmasında idareye atfı kabil bir kusur yoktur. Kasaba meydanına çınar ağacı ekmiş olmak bir kusur değil, tersine kamu bakımından yararlı bir faaliyettir. Ancak bu çınarların gölgesinden ve güzelliğinden sadece o kişi değil, bütün kasaba halkı yararlanmaktadır.

şeklindeki cümlelerim (c.II, s.1146) arasındaki benzerlik, bu alıntının benden olduğunu tartışmasız olarak kanıtlamaktadır. Ancak Ramazan Çağlayan, bana değil, bir Fransız yazara atıf yapmaktadır. Söz konusu yazarın benim atıf yaptığım yazar olduğuna da dikkat edilmelidir.

Burada şunu da belirtmek isterim ki, ben Ramazan Çağlayan'ın benim yaptığım Fransız Danıştayı kararı çevirisinden yararlanamayacağını da iddia etmiyorum. Ramazan Çağlayan, söz konusu kararı Türkçeye çeviremiyorsa veya çevirmek için gerekli emeği vermek istemiyorsa benim çevirimden yararlanabilir. Ancak bunun için söz konusu çevirinin kendisi tarafından yapılmadığını, çevirinin bana ait olduğunu belirtmesi gerekir. Ramazan Çağlayan bunu yapmamakta, çeviriyi benden almasına rağmen bana atıf yapmamaktadır. Böylece okuyucu Ramazan Çağlayan'ın söz konusu Fransız Danıştayı kararını kendisinin Türkçeye çevirdiğini sanmaktadır. Böyle bir davranış ne FSEK, m.35, ne akademik etik, ne de genel dürüstlük kurallarıyla bağdaşır.

Ayrıca not edelim ki, dipnot 596 ve 597'de Chapus'ye yapılan atıfta sayfa numaralarının farklı olması, söz konusu alıntının benden değil, Chapus'den yapıldığı anlamına gelmez. Çünkü alıntılanan metin Chapus'nün kitabının 15'inci baskısında da 14'üncü baskısında da aynen bulunmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın yaptığı şey, Chapus'nün kitabının 15'inci baskısındaki sayfa numarasını 14'üncü baskısındaki sayfa numarasına dönüştürmekten ibarettir.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olan *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.348) aynen vardır.

Örnek 221, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Fransız Danıştayının 24 Temmuz 1931 tarihli *Commune de Vic-Fezensac* kararına ilişkin Ramazan Çağlayan'ın kitabının birinci baskısının 501'inci sayfasının üçüncü paragrafı, Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısından bütünüyle çıkarılmıştır. Olsaydı bu baskının 534'üncü sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı kitabının ikinci baskısından bütünüyle çıkarmış olması bu birinci baskıya ilişkin iddiamda ne kadar haklı olduğumun bir kanıtıdır.

ÖRNEK 222

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.502:

(aa) Zararın özel oluşu: Bayındırlık faaliyetinden yahut eserinden kaynaklanan zarar, "özel (*spécial)"* olmalıdır. Herkesin katlanması gereken genel külfetlerin dışında, olağandışı ve özel bir zararın meydana gelmesi gerekir. Zarar herkesin katlanması gerektiği ölçüde bir zarar varsa, eşitlik bozulmadığından tazmini de gerekmeyecektir.

(bb) Zararın anormal oluşu: Bayındırlık faaliyetinden yahut eserinden kaynaklanan zarar, normal komşuluk yükümlülüklerini aşan, belli bir ağırlıkta, yani "anormal (*anormal)"* nitelikte olması gerekir[601]. Örneğin Fransız Danıştayı, bir karayolu kenarında, bir akarsu kenarında yahut bir futbol sahası kenarında oturanların maruz kaldıkları zararları, normal tahammül edilmesi gereken komşuluk yükümlülüklerinin üzerinde, ağır zararlar olarak nitelendirmektedir[602].

[601] CHAPUS, age., C.II, s.667; DE FORGES, age., s.312.

[602] Kararlar için bkz. CHAPUS, age., C.II, s.667.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1147:

a) Zarar "özel (*spécial*)" bir zarar olmalıdır[958]. Herkesin uğradığı bir zarar kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluk esaslarına göre tazmin edilemez[959]. Çünkü, ortada bozulan bir eşitlik yoktur. Genelde bayındırlık işleri ve bayındırlık eseri nedeniyle ortaya çıkan daimî zararlarda bu şart bakımından bir problem ortaya çıkmaz[960]. Bu tür zararlar mahiyetleri gereği komşulara verilen zararlardır ve komşuluk olgusu tanımı gereği sınırlı sayıda kişili ilgilendirir.

b) Zarar "anormal (*anormal*)", yani "ağır (*grave*)" bir zarar olmalıdır[961]. Zararın ağırlığı her somut olayda hâkim tarafından değerlendirilir. Bu zarar normal komşuluk yükümlülüklerini aşan bir ağırlıkta olmalıdır[962]. Örneğin Fransız Danıştayı bir futbol sahasının komşu binalara verdiği zararın anor-

mal ağırlıkta olduğuna[963], ama yoldaki çınar ağaçlarının yapraklarının çatıya düşmesinin anormal bir ağırlıkta olmadığına[964] karar vermiştir.

958. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.II, s.667; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.671.
959. Conseil d'État, Section, 15 Mart 1974, *Epoux Renault,* RDCE, 1974, s.189 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.II, s.667).
960. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.II, s.667.
961. *Ibid.*
962. Conseil d'État, Section, 9 Ocak 1969, *Dlle Skarde,* RDP, 1970, s.466; Conseil d'État, 20 Mart 1968, *Scalia,* RDCE, 1136 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.II, s.667).
963. Conseil d'État, 22 Mart 1991, *Rivat,* RDCE, 1991, s.1179 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.667).
964. Conseil d'État, Section, 24 Temmuz 1931, *Commune de Vic-Fezensac,* RDCE, 1931, s.860 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, 1365, c.II, s.668).

Görüldüğü gibi alıntı benden atıf Fransız yazarlara.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.348-349) aynen vardır.

Örnek 222, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim iki paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında tek paragraf hâline getirmiştir (s.533, ilk paragraf). Ramazan Çağlayan bu tek paragrafta bana tam iki adet atıf yaparak benim hakkımı ikinci baskıda teslim etmiştir (s.533, dipnot 378, 379). Ramazan Çağlayan yaptığı bu değişiklik ve atıflar benim birinci baskıya ilişkin yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 223

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.502:

(*cc) Zararın mala ilişkin olması*: Bayındırlık eserinin yol açtığı zarar, kişiye (cana) değil, mala yönelik olmalıdır[603]. Mala yönelik bu zarar da, mala el konulması şeklinde olmamalıdır. Eğer el konulma şeklinde ise, kamulaştırmasız el atma yahut işgale ilişkin hükümler uygulanır[604].

603 DÜREN, age., s.320.

604 DE FORGES, age., s.312.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1147:

Bayındırlık eserinin yol açtığı zararlar kişiye (cana) değil, mala yönelmiş zararlar olmalıdır[965]. Keza mala yönelmiş bu zararlar, mala el konulması şeklinde olmamalıdır[966]. Aksi takdirde ondokuzuncu bölümde (s.910-915) gördüğümüz kamulaştırmasız el atma ve işgale ilişkin hükümler uygulanır.

965. De Forges, *op. cit.,* s.326. Kişinin ölümüne veya yaralanmasına yol açan zararlar, söz konusu kişi kullanıcı ise kusurlu sorumluluk, söz konusu kişi üçüncü kişi ise risk sorumluluğu esaslarına göre tazmin edilir.
966. De Forges, *op. cit.,* s.326.

Görüldüğü gibi alıntı kelime kelime benden, ama atıf başkalarına. Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.349) aynen vardır.

Örnek 223, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından bütünüyle çıkarmıştır. Bu paragraf olsaydı ikinci baskının 533'üncü sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafları ikinci baskıdan çıkarmış olması benim yukarıdaki iddiamda haklı olduğuma delalet eder.

ÖRNEK 224

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.502-504:

***Zararın Çeşitleri*:** Bayındırlık eserleri yahut faaliyetlerinden kaynaklanan malvarlığına yönelik zararlar da üç kategori altında toplanabilir[605].

(aa) Ticarî zararlar: Bayındırlık işleri yahut eserleri, iş hacminde düşüş yahut hasılat kaybı şeklinde ticarî zararlara sebep olabilir. Örneğin, bir bayındırlık faaliyeti nedeniyle bir yolun trafiğe kapatılması durumunda, o yol üzerindeki işletmelerin ticarî kayıplara uğraması[606], bir şelalenin suyu, baraj inşaatı nedeniyle azalmış ve buraya gelen turist sayısının azalması nedeniyle turizm şirketinin gelirlerinde kayıp meydana gelmesi[607], liman inşaatı nedeniyle, müşterileri balıkçılar ve denize girenlerden oluşan işyerinin, müşteri kaybına ve dolayısıyla gelir kaybına uğraması[608], inşa edilen bir otoyolun, bakkalın müşteri kaybına neden olması[609], bir yolun aşırı aydınlatılması sonucu, o yol üzerindeki çiçekçinin kasımpatıları açmamış ve "ermişler gününde (*Toussaint*)" çiçek satamadığı için zarar etmesi[610], trafiğe açık bir yolun, yaya yoluna dönüştürülmesi nedeniyle, o yerdeki bir araba tamir işletmesi faaliyetine son vermek zorunda kalması[611] durumlarında, özel ve istisnai zararlar meydana geldiği ve bu zararların topluma pay edilmesi yönünde karar verilmiştir.

(bbh) Kullanım engelleri: Bayındırlık eserleri yahut işleri, çıkardıkları koku, toz, gürültü, duman... dolayısıyla, o civardaki kişilerin mallarını kullanmalarına engel (*torubles de jouissance)* oluşturabilir. Örneğin, tren garının genişletilmesiyle artan trafiğin gürültüsünden, gara komşu bina sahiplerinin zarar görmesi[612], limana yerleştirilen ocaktan çıkan duman ve tozun, komşularına zarar vermesi[613], belediye çöplüğünden gelen pis kokuların, komşularına zarar vermesi[614], belediye çöplüğü nedeniyle biriken fare, sinek ve köpeklerin etrafa zarar vermesi[615], havaalanındaki uçak trafiği, o yerde oturanlara zarar vermesi[616], nükleer elektrik santralinden kaynaklanan gürültünün, komşu evlerde oturanları rahatsız etmesi[617], durumlarında, kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulması nedeniyle tazminat kararları verilmiştir.

(cc) Değer düşüklüğü: Bayındırlık eserleri yahut faaliyetleri, bunlara komşu taşınmaz malların ticarî değerlerinin düşmesine neden olabilir[618]. Örneğin,

yapılan yol nedeniyle artan trafiğin gürültüsü, yol seviyesinin yükselmesi, bir fabrikanın ya da imalathanenin inşası, o yöredeki taşınmazların ticarî değerinde düşme meydana getirebilir. Bu gibi durumlarda idare, meydana gelen zararları, kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesi gereğince tazminle mükelleftir[619].

(dd) Mesafe uzaması: Bayındırlık işleri ya da eseri nedeniyle, kişilerin gideceği mesafe uzayabilir (*allogement de parcours*), bu uzama nedeniyle zararlar (daha fazla yakıt harcama veya zaman kaybı) meydana gelebilir. Fransız Danıştayı bu gibi durumlarda, bayındırlık eserinden yararlananlar (*usagers)* ve üçüncü kişiler (*tiers)* ayırımı yaparak, yararlananların bu zararlara katlanması gerektiğine, üçüncü kişileri yani zarara sebep olan bayındırlık eserini doğrudan kullanmayan kişilerin zararlarının ise, kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesi gereğince tazmin edilmesi gerektiğine karar vermektedir[620].

[605] CHAPUS, age., C.II, s.668-671; GÖZLER, age., C.II, s.1147-1151.

[606] Bu konuya ilişkin kararlar için bkz. CHAPUS, age., C.II, s.669.

[607] Conseil d'Etat, 28 Juin 1972, *Soc. des gorges du Pont du Diable,* CHAPUS, age., C.II, s.669.

[608] Conseil d'Etat, 31 Janvier 1968, *Soc. pour l'aménagement de la Bretagne,* RDCE 1968, s.83, CHAPUS, age., C.II, s.669.

[609] Conseil d'Etat, 27 Novembre 1974, *Amouzegh,* DDCE 1974, s.595, CHAPUS, age., C.II, s.669.

[610] Conseil d'Etat, 10 mars 1997, *Comm. de Lormont,* RDCE 1997, s.74, CHAPUS, age., C.II, s.669.

[611] Conseil d'Etat, 22 Juin 1983, *Comm. urbaine de Bordeaux*, RDCE 1983, s.864, CHAPUS, age., C.II, s.669.

[612] Conseil d'Etat, 11. Juillet 1960, *SNCF c.Goncet,* RDCE 1960, s.476, CHAPUS, age., C.II, s.669.

[613] Conseil d'Etat, 9 Juillet 1969, *Chambre de commerce de Marseille*, RDP 1970, s.466, CHAPUS, age., C.II, s.669.

[614] Conseil d'Etat, 3 Juillet 1970, *Comm. de Dourgne,* RDCE 1970, s.462, CHAPUS, age., C.II, s.670.

[615] Conseil d'Etat, 25 Novembre 1987, *Zawadzki et Mihulka,* RDCE 1987, s.380, CHAPUS, age., C.II, s.670.

[616] Conseil d'Etat, 6 Février 1987, *Cie. Nat. Air-France,* RDCE 1987, s.38, CHAPUS, age., C.II, s.670.

[617] Conseil d'Etat, 2 Octobre 1987, *Mme Spire,* RDCE 1988, s.239, CHAPUS, age., C.II, s.670.

[618] CHAPUS, age., C.II, s.670.

[619] GÖZLER, age., C.II, s.1150.

[620] Ayrıntılı bilgi ve karar örnekleri için bkz. CHAPUS, age., C.II, s.671-672.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1147-1150:

Zarar Çeşitleri.- … Malvarlığına yönelik bayındırlık işlerinin veya bayındırlık eserlerinin komşularına verdikleri daimî zararlar üç kategori altında özetlenebilir.

a) Ticarî Zararlar.- Bayındırlık işleri veya bayındırlık eserleri komşularına ticarî nitelikte zararlar verebilir. Bunlar iş hacminde düşüş ve hasılatta kayba yol açan zararlardır. Örnekler: (1) bu konudaki en rastlanan ör-

nek genelde şudur: Bir yol, köprü, alt geçit, üst geçit, tünel, metro, kanalizasyon vb. inşaatı nedeniyle bir yol, birkaç haftalığına, birkaç aylığına ve hatta birkaç yıllığına, trafiğe ve yayalara kısmen veya tamamen kapatılır. Bu süre içinde o yol üzerinde olan işletmeler (oteller, lokantalar, alış veriş mağazaları vs.) ya toptan kapanır, ya da büyük zararlara uğrarlar[967]. (2) Bir turistik ziyaret yeri olan şelalenin suyu, baraj inşaatı nedeniyle azalmış ve neticede burasını ziyaret eden kişilerin sayısı düşmüş ve buraya gezi düzenleyen şirket müşteri kaybetmiştir[968]. (3) Bir liman inşası nedeniyle, müşterileri balıkçılardan ve denize girenlerden oluşan bir lokanta-kahvehane denizden uzak kalmış ve müşteri kaybına uğramıştır[969]. (4) İnşa edilen otoyol bir bakkalı ve müşterilerini ikiye ayırmıştır[970]. (5) Otoyol inşaatı nedeniyle müşterilerin bir sergi sarayına girmesi çok zorlaşmıştır[971]. (6) Bir yolun aşırı bir şekilde aydınlatılması sonucu bir çiçekçinin kasımpatıları çiçek açmamış ve çiçekçi, "ermişler günü (*Toussaint*)"nde çiçek satamayarak zarar etmiştir[972]. (7) Trafiğe açık bir yol, yaya yolu hâline dönüştürülmüştür. Neticede bu yol üzerinde çalışan araba tamirhanesi faaliyetine son vermek zorunda kalmıştır[973]. Tüm bu durumlarda idareye atfedilebilir bir kusur yoktur. Ancak bu bayındırlık işleri ve eserleri nedeniyle zarara uğrayan kişilerin bu zararlarının idare tarafından karşılanması gerekir; çünkü, bu bayındırlık eserlerinden sadece iş ve eserlerin komşusu olan kişiler değil, bütün toplum yararlanacaktır. O hâlde bu bayındırlık eserlerinden kaynaklanan bu zararlar, toplum tarafından paylaşılmalı, yani zarar idare tarafından ödenmelidir.

b) Kullanım Engelleri.- Bayındırlık işleri veya bayındırlık eserleri, özellikle çıkardıkları gürültüler, kokular, tozlar ve dumanlar dolayısıyla komşularının, mallarını istedikleri gibi kullanmalarına engel teşkil edebilir. Fransız Danıştayı kararlarından alınmış örnekler: (1) Bir tren garının genişletilmesi sonucunda bu gardaki trafiğin ve gürültülü araçların artması sonucunda bu gara komşu bina sahipleri zarara uğramıştır[974]. (2) Bir limana yerleştirilen ocaklardan çıkan duman ve toz komşulara zarar vermiştir[975]. (3) Belediye çöplüğünden gelen kötü kokular komşuları rahatsız eder[976]. (4) Belediye çöplüğü sinek ve fare, başı boş köpek üremesine yol açar ve bunlar komşulara zarar verir[977]. (5) Karayolunun toprak dolgusu yaban tavşanlığı hâline gelmiş ve aşırı üreyen tavşanlar komşu tarlalara zarar vermiştir[978]. (6) Bir evin penceresinin sadece birkaç santimetre ötesine telefon kabini inşa edilmiştir[979]. (7) Bir evin hemen bitişiğine bir belediye şenlik (düğün) salonu inşa edilmiştir[980]. (8) Kilisenin gündüz ve gece olağanüstü şiddetle çalan çanları komşu binada oturanları rahatsız etmiştir[981]. (9) Bir evin birkaç metre yakınına şehirlerarası yol inşa edilmiştir. Bu yoldaki trafik gürültüsü evi rahatsız etmektedir[982]. (10) Havaalanlarına inen ve havaalanlarından kalkan uçak sesleri havaalanı yakınındaki evlerde oturanları rahatsız eder[983]. (11) Nükleer elektrik santralinden çıkan gürültülerden dolayı bu santrale komşu olan kişi rahatsız olur[984]. Tüm bu örneklerde Fransız Danıştayı kamu külfet-

leri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluk esaslarına göre zarara uğrayan kişiye idarenin tazminat ödemesine karar vermiştir.

c) Değer Düşüklüğü.- Bayındırlık eserlerinin çıkardıkları gürültü, koku, toz, duman, vs. dolayısıyla zarara uğrayan komşuların uğradıkları bu zarara ek olarak bu olumsuz etkilere maruz kalan taşınmaz malların ticarî değeri de düşer. Yakınına belediye çöplüğü yapılan binanın iktisadî değeri sırf bu nedenden dolayı derhal düşer. Yanına gürültülü bir yol veya bir fabrika, bir havaalanı yapılan bir taşınmazın değeri de düşer[985]. Keza sadece gürültü nedeniyle değil, başka nedenlerle de değer düşüklüğü oluşabilir. Örneğin yol kotunun yükseltilmesi sonucu yol zemininde bulunan bir dükkan yer altında kalabilir. Aynı sebepten dolayı birinci katta bulunan bir dairenin penceresinin bir iki metre ilerisinden yol geçebilir. Bu durumlarda değer düşüklüğü ortaya çıkar. Bu gibi durumlarda da idare değer düşüklüğünü kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluk esaslarına göre tazmin etmekle yükümlüdür. Örneğin Fransız Danıştayı bir nükleer santrali komşu bir villanın ticarî değerinin bu nükleer santralin orada inşa edilmesi nedeniyle düştüğüne karar vermiş ve idareye tazminat ödemeye mahkûm etmiştir[986].

d) Mesafe Uzaması.- Bayındırlık işleri ve eserleri yüzünden mesafe uzayabilir (*allongement de parcours*). Örneğin yol üzerinde köprü yapımı dolayısıyla bir yol trafiğe kapatılır. Bu yol trafiğe açık iken işini bir km mesafe yaparak giden kişiler, köprü inşaatı nedeniyle yol kapatılınca işine gitmek için 10 km mesafe kat etmek zorunda kalabilmektedir. Veya bir otoyol inşa edilmesi nedeniyle bir köy yolun bir tarafında, bu köyün tarlaları ise otoyolun öbür tarafında kalabilmekte, eskiden örneğin 1 km mesafe yaparak tarlasına ulaşan köylüler şimdi otobanın üst geçitinden geçerek tarlalarına ulaşabilmeleri için 5 km mesafe kat etmek zorunda kalıyor olabilir. Acaba mesafenin uzaması dolayısıyla zarara uğrayan kişiler kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluk esaslarına göre idareden tazminat talep edebilirler mi?

Böyle durumlarda Fransız Danıştayı, zarara uğrayan kişinin bayındırlık eseri karşısında "kullanıcı *usager*)" mı, "üçüncü kişi (*tiers*)" durumunda olduğuna bakmaktadır. Fransız Danıştayı kullanıcıların uğradıkları zararların karşılanamayacağına, üçüncü kişiler durumunda olan kişilerin uğradıkları zararların ise kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluk esaslarına göre tazmin edilmesi gerektiğine hükmetmektedir. Örneğin bir yol üzerinde köprünün tamiri için bir yol trafiğe kapatılır. Neticede bir kereste fabrikası ile kerestelerin gönderildiği gar arasındaki 3 km'lik mesafe 20 km'ye uzamıştır. Fransız Danıştayı bu dava da tazminat istemini reddetmiştir. Çünkü burada zarara uğrayan, üçüncü kişiler değil, yolun kullanıcısı (*usager*) olan bir kişidir[987].

967. Fransız Danıştayı bu konuda sayısız kararı vardır. Bunlar için bkz. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.II, s.559. Bir örnek: Conseil d'État, 5 Kasım 1957, *Société algérienne des automobiles Renault,* RDCE, 1957, s.597 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.669). Bu karara konu teşkil eden olayda bir tünel inşaatı nedeniyle bir mağaza belirli bir süreyle tamamın kapanmıştır.
968. Conseil d'État, 28 Haziran 1972, *Société des gorges du Pont du diable,* (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.II, s.728).
969. Conseil d'État, 31 Ocak 1968, *société d'économie mixte pour l'aménagement de la Bretagne,* RDCE, 1968, s.83 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.669).
970. Conseil d'État, 27 Mart 1974, *Amouzegh,* RDCE, 1974, s.595 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.668).
971. Conseil d'État, 18 Kasım 1998, *Société Les Maisons de Sophie,* DA, 1999, nº 22 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.II, s.669).
972. Conseil d'État, 10 Mart 1997, *Commune de Lormont,* RDCE, 1997, s.74 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.669).
973. Conseil d'État, 22 Haziran 1983, *Communauté urbaine de Bordeaux,* RDCE, 1983, s.864 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.II, s.669).
974. Conseil d'État, 11 Temmuz 1960, *SNCF c. Gorcet,* RDCE, 1960, s.476 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.669).
975. Conseil d'État, 9 Temmuz 1969, *Chambre de commerce de Marsaille,* RDP, 1970, s.446 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.II, s.669).
976. Conseil d'État, 3 Temmuz 1970, *Commune de Dourgne,* RDCE, 1970, s.462 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.II, s.670).
977. Conseil d'État, 25 Masım 1987, *Zawadski et Mihulka,* RDCE, RDCE, 1987, s.380 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.II, s.670)
978. Cour administrative d'appel de Nantes, 10 Temmuz 1991, *Epoux le Guellec,* RDCE, 1971, 1244 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.II, s.670).
979. Conseil d'État, 3 Mart 1978, *Acam,* RDCE, 1978, s.941 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.670).
980. Cour administrative d'appel de Lyon, 16 Mart 2000, *Commune de Saint-Laurent-du-Pont,* AJ, 2000, s.900 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.II, s.670).
981. Conseil d'État, 20 Ekim 1976, *Commune de Tregny-Perreux,* DA, 1976, nº 385 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.670).
982. Conseil d'État, Assemblée, 22 Ekim 1971, *Epoux Slandin,* RDCE, 1971, s.631 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.II, s.670).
983. Conseil d'État, 6 Şubat 1987, *Compagnie nationale Air-France,* RDCE, 1987, s.38 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.II, s.770).
984. Conseil d'État, 2 Ekim 1987, *Mme Spire,* RDCE, 1987, s.302 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.670).
985. Gerçi Türkiye'de bunun tersi olduğu da vakidir. Yanından yol geçen arsaların değerlerinin arttığı duyulmaktadır. Havaalanı kurulması planlanan bir muhitteki arsaların değerinin arttığı söylenmektedir (!).
986. Conseil d'État, 5 Nisan 1991, *Epoux Docquet-Chassaing,* RDP, 1991, s.1141 (Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.II, s.671).
987. Conseil d'État, 20 Şubat 1970, *Société anonyme Burin des Roziers,* RDCE, 1970, s.130 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.II, s.671).

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın kitabının 502 ilâ 504'üncü sayfaları arasında yer alan "*Zararın Çeşitleri*" başlıklı kısmı olduğu gibi, gerek plânı, gerek içeriği, gerekse verilen örnekler itibarıyla benim kita-

bımdan alınmadır. İlginçtir ki, Ramazan Çağlayan'ın verdiği örneklerin hepsi benim kitabımda vardır. Üstelik verdiği örneklerin hepsi, benim kitabımdaki sırayla geçmektedir. Ramazan Çağlayan, "ticarî zararlar"a 6 adet örnek vermektedir (s.502-505). Bu örneklerin hepsi benim kitabımda (c.II, s.1147-1148) aynı sırayla mevcuttur. Yine Ramazan Çağlayan, "kullanım engelleri"ne 6 adet örnek vermektedir. Bu örneklerin hepsi benim kitabımda (c.II, s.1148-1149) aynı sırayla mevcuttur.

Açıkça görülmektedir ki, Ramazan Çağlayan bu açıklamaları ve örnekleri benden almakta, ama nedense bana değil, Fransız yazarlara atıf yapmaktadır.

Bu alıntıların benden olduğu kolayca ispatlanabilir: Bir kere verilen 10'dan fazla örnek aynen benim kitabımdaki sırayla geçmektedir. Dahası örnekleri verirken kullanılan ifadeler benim ifadelerimle ya aynı ya da benzerdir. Örneğin

- "şelalenin suyu baraj inşaatı nedeniyle azalmış";
- "liman inşası nedeniyle, müşterileri balıkçılardan ve denize girenlerden oluşan"
- "bir yolun aşırı bir şekilde aydınlatılması sonucu bir çiçekçinin kasımpatıları çiçek açmamış"

ifadeleri aynen benim kitabımda da Ramazan Çağlayan'ın kitabında da vardır.

Yani benim bazı cümlelerim küçük değişikliklerle Ramazan Çağlayan'da da vardır. Örnekler:

ALT ÖRNEK 1:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1149:

> *b) Kullanım Engelleri.-* Bayındırlık işleri veya bayındırlık eserleri, özellikle çıkardıkları gürültüler, kokular, tozlar ve dumanlar dolayısıyla komşularının, mallarını istedikleri gibi kullanmalarına engel teşkil edebilir.

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.502:

> *(bbh) Kullanım engelleri:* Bayındırlık eserleri yahut işleri, çıkardıkları koku, toz, gürültü, duman... dolayısıyla, o civardaki kişilerin mallarını kullanmalarına engel (*torubles de jouissance)* oluşturabilir.

ALT ÖRNEK 2:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1148:

> "Trafiğe açık bir yol, yaya yolu hâline dönüştürülmüştür. Neticede bu yol üzerinde çalışan araba tamirhanesi faaliyetine son vermek zorunda kalmıştır"

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.503:

> trafiğe açık bir yolun, yaya yoluna dönüştürülmesi nedeniyle, o yerdeki bir araba tamir işletmesi faaliyetine son vermek zorunda kalması[611]

ALT ÖRNEK 3:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1148:

> Bir limana yerleştirilen ocaklardan çıkan duman ve toz komşulara zarar vermiştir[975].

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.503:

> limana yerleştirilen ocaktan çıkan duman ve tozun, komşularına zarar vermesi[613],

ALT ÖRNEK 4:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1148:

> *d) Mesafe Uzaması.-* Bayındırlık işleri ve eserleri yüzünden mesafe uzayabilir (*allongement de parcours*).

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.504:

> *(dd) Mesafe uzaması:* Bayındırlık işleri ya da eseri nedeniyle, kişilerin gideceği mesafe uzayabilir (*allogement de parcours*),

Yukarıdaki örneklerden görüldüğü gibi, Ramazan Çağlayan gerçekte benden alıntı yapmakta, ama bana değil, Fransız yazarlara atıf yapmaktadır. Yukarıdaki ifadelerdeki aynılık veya benzerlik bu hususu kanıtlar niteliktedir. Bu kanıtlamaya iki adet de ilginç örnek verelim: Ben "*allongement de parcours*" terimini aslına sadık bir şekilde "mesafe uzaması" diye Türkçeye çevirmemişim; onun yerine "mesafe uzayabilir" demişim. Ramazan Çağlayan da aynı şeyi diyor. Eğer kendisi emek verip, söz konusu alıntıyı kendi iddia ettiği gibi gerçekten Fransız yazarlardan alsaydı, "*allongement de parcours*" terimini "mesafe uzayabilir" diye değil, "mesafe uzaması" şeklinde Türkçeye çevirirdi.

Alıntıların benden yapıldığını kanıtlayan bir diğer ilginç örnek: Ben *Toussaint*'i, "ermişler günü" diye çevirmişim (c.II, s.1148). Ramazan Çağlayan da aynı şekilde çeviriyor. Oysa *Toussaint*'i Fransızca sözlükler, "ermişler günü" diye değil, "*tüm ermişler yortusu*" diye Türkçeye çeviriyor. Eğer Ramazan Çağlayan, atıf yaptığı kararı kendisi bulmuş ve kendisi okumuş olsaydı, muhtemelen *Toussaint*'i "ermişler günü" diye değil, bir başka şekilde ve pek muhtemelen Fransızca-Türkçe sözlüklerin standart olarak verdikleri gibi "*tüm ermişler yortusu*" diye Türkçeye çevirirdi.

Tüm bu hususlar göstermektedir ki, Ramazan Çağlayan 15 civarında Fransız Danıştayı kararını içeren bu iki sayfalık kısmı, olduğu gibi benden almaktadır. Ama kaynak olarak beni değil, Fransız yazarları göstermektedir. Ramazan Çağlayan'ın yaptığı şey tipik bir usûlsüz alıntıdır. Ayrıca belirtmek isterim ki, iki sayfa süren 15'ten fazla örnek içeren bir kısım, paragraf paragraf, cümle cümle, örnek örnek, kaynağı gösterilse dahi bir yazardan iktibas edilemez. Böyle bir iktibas, bir yandan FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartına, diğer yandan da FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırıdır.

Keza bu kısımda dipnotlarda verilen Fransız Danıştayı kararları da yine benim dipnotlarımda verilen kararlardır ve yine benim dipnotlarımdaki sırayla geçmektedir.

Kitabımın ikinci cildinin 1147-1150 sayfaları arasında yer alan 967 ilâ 987 nolu dipnotlardaki kaynakları okuyup, bu dipnotlara bağlı olan üç sayfayı oluşturmak için nasıl emek verdiğimi bir ben bilirim. Ramazan Çağlayan, benim verdiğim bu emeği sömürmektedir. Ramazan Çağlayan'a şu soruyu sormak isterim: Benim kitabımın ikinci cildinde 967 ilâ 987 nolu dipnotlardaki kararları ben taramış ve buraya yazmamış olsaydım, siz, "*Zararın Çeşitleri*" başlıklı bu kısmı yazabilecek miydiniz? Veya bunu yazabilecek idiyseniz, bunu yazmak için kaç gün uğraşmanız gerekecekti? Ve kendiniz emek vermeden, bu kararları benden aktarma işini kaç dakikada yaptınız?

Ayrıca Ramazan Çağlayan'ın "*Zararın Çeşitleri*" başlıklı bu kısımda (s.502-504) benden farklı olarak ne söylediğini kendisine sorması ve yeni bir şey söylemediyse niye bu kısmı yazma ihtiyacını duyduğunu bize açıklaması gerekir.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olan *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.349-350) aynen vardır.

Örnek 224, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim dört paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından iki paragrafa indirmiştir (s.524). Yaptığı değişikliklere ilişkin şunlar gözlemlenebilir: **(1)** "*Zarar Çeşitleri*" başlığı altındaki *aa) Ticarî Zararlar; bb) Kullanım Engelleri; cc) Değer Düşüklüğü; dd) Mesafe Uzaması* şeklindeki dörtlü plânı Ramazan Çağlayan ikinci baskıdan bütünüyle atmıştır. **(2)** Diğer yandan Ramazan Çağlayan birinci baskıda bana yapmadığı atıfları ikinci baskıda yapmaktadır. Üstelik ziyadesiyle: Söz konusu iki paragrafta Ramazan Çağlayan bana tam beş adet atıf yapmaktadır (s.534, dipnot 385, 386, 387, 389, 390). Bu iki paragrafın sadece sonlarında değil, paragrafların içindeki her cümlenin sonunda bana atıf vardır. İlave etmek isterim ki, bütün bu dipnotlarda benim ismim ya tek başına geçmekte, ya da Ramazan Çağlayan'ın birinci baskıda alıntının kendisinden yapıldığını iddia ettiği Chapus'nün isminden önce geçmektedir. Ramazan Çağlayan *birinci baskıda beş paragraf uzunluğundaki bir alıntı için bana atıf yapmaz iken, ikinci baskıda iki paragraf uzunluğundaki bir alıntıda bana tam 5 adet atıf yapması*, benim birinci baskıya ilişkin yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 225

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, *op. cit.*, 2011, s.506-510:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 506 ilâ 510'uncu sayfalarında yer alan "*Hukuka Uygun İdari İşlemlerden Sorumluluk*" başlıklı kısım benim kitabımın 1154 ve devamı sayfalarında yer alan "*Hukuka Uygun İdari İşlemlerden Sorumluluk*" başlıklı kısımdan alınmıştır. Her iki kitaptaki ilgili sayfalar karşılaştırılabilir. Ben burada sadece şunu söylemek isterim ki, söz konusu başlığın kendisi dahi kelime kelime benden alınmadır. Bu şekilde bir başlık Türk doktrininde benim kitabımdan başka bir yazarda olduğunu ben hatırlamıyorum.

Beş sayfa uzunluğunda bir alıntı olamaz. Böyle bir alıntı bir yandan FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartına, diğer yandan da FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırılık teşkil eder.

İyi niyetli okuyucular, Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki konuyu benden değil, atıf yaptığı Fransız yazarlardan aldığını sanabilirler. Bunu anlamak için Ramazan Çağlayan'ın kitabının 506-510'uncu sayfaları ile benim kitabımın ikinci cildinin 1154-1159'uncu sayfalarını karşılaştırmak gerekir. Ben sadece bir örnek vereyim:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.507:

Fransız Danıştayının 1984 tarihli *Sealink* kararında bu yönde bir içtihat oluşturulmuştur. Karara konu olan olayda, balıkçı gemileri bir limanın girişini ablukaya alarak, başka gemilerin girmesini engellemişlerdir. İdare daha büyük olayların çıkmaması için, bunlara müdahale etmemiştir. Bu abluka nedeniyle gemileri limana giremeyen *Sealink* şirketi, bu yüzden uğradığı zararlar nedeniyle dava açmıştır. Mahkeme, *Sealink* şirketinin abluka nedeniyle maruz kaldığı zararların, kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesi gereğince tazmin edilmesine karar vermiştir[644].

[644] Conseil d'Etat, 22 Juin 1984, *Soc. Sealink*, RDCE 1984, s.246, LONG/WEİL/BRAİBANT/DELVOLVÉ/GENEVOİS, age., s.264.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1156:

Örneğin Fransız Danıştayının 22 Haziran 1984 tarihli *Sealink* kararına konu olan olayda, balıkçı gemileri, Boulogne-sur-Mer limanının ağzına baraj kurarak bu limana başka gemilerin girmesine engel olmuşlardır. Kolluk makamları ise bu barajı daha büyük olayların çıkmaması için bozmamışlar; balıkçı gemilerine müdahale etmemişlerdir. Neticede limana başka gemilerin girememiş ve diğer şirketler bu arada Fransa ile İngiltere arasında feribot işleten *Sealink* şirketi seferlerini yapamayıp zarara uğramıştır. Bu olaydan kaynaklanan davada, Fransız Danıştayı, Sealink şirketinin balıkçı gemilerinin blokajından kaynaklanan zararın kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesi uyarınca karşılanması gerektiğine karar vermiştir[1014].

1014. Conseil d'État, 22 Haziran 1984, *Secrétaire d'Etat auprès du ministre changé de la mer c. société Sealink,* RDCE, 1984, s.246 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.264; Rougevin-Baville, Denoix de Saint Marc ve Labetoulle, *op. cit.,* s.304).

Yukarıdaki iki paragraf arasında acaba bana atıf yapılmasını gerektiren bir benzerlik yok mudur? Ben daha fazlasını iddia ediyorum: Ramazan Çağlayan bu kararı benim kitabımdan aktarmakta, ama bana değil, benim atıf yaptığım kaynağa atıf yapmaktadır. Yani Ramazan Çağlayan'ın söz konusu alıntı için 644 nolu dipnotta *Recueil Lebon*'a ve Long ve diğerlerine yaptığı atıf benim 1014 nolu dipnotumdan yararlanılarak yapılmış bir transit atıftır. Bu iddiamı ispat için şu iki delili ileri sürebilirim: **(1)** *Recueil Lebon*'u RDCE şeklinde kısaltan ne Fransa'da, ne Türkiye'de benden başka bir yazar yoktur. Ramazan Çağlayan'ın *Recueil Lebon*'u benim gibi RDCE şeklinde kısaltması ne büyük bir rastlantıdır! **(2)** Long ve arkadaşlarının *Les grands arrêts de la jurisprudence administrative* isimli eseri 2011 yılında 18'inci baskısını yapmıştır. Ben 2002 yılında yazdığım kitabımda eserin 2001 yılında yayınlanmış 13'üncü baskısına atıf yapıyorum. Ramazan Çağlayan da 2011 yılında yazdığı kitabında yine benim gibi Long ve arkadaşlarının kitabının 2001 yılında yayınlanmış 13'üncü

baskısına atıf yapıyor. Ne büyük rastlantı! Eğer Ramazan Çağlayan, benden yararlanmıyor, doğrudan doğruya söz konusu kararı, Long ve arkadaşlarının eserinden alıyor olsaydı, bu eserin daha yeni bir baskısına atıf yapması gerekmez miydi?

Örnek 225, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafları (sayfa 506, üçüncü paragraf - s.506 son paragraf) Ramazan Çağlayan ikinci baskıda tek bir paragraf indirmiştir (s.536 son paragraf). Yani birinci baskıda on paragraflık bir metin ikinci baskıda tek paragraf hâline gelmiştir. Diğer yandan Ramazan Çağlayan, bu tek paragrafta bana tam 6 adet atıf yapmıştır (s.536, dipnot 400, 401, 402, 403, 404, 405). Üstelik benim adımı bunlardan dördünde ilk sırada (Fransız yazarlardan önce) vermektedir. Yani birinci baskıda on paragraf için Ramazan Çağlayan bana atıf yapmaz iken, ikinci baskıda aynı konuda tek paragraf için bana tam 6 adet atıf yapabilmektedir. İkinci baskıda söz konusu paragrafın her cümlesinin sonunda bana atıf vardır. Ramazan Çağlayan bu özeni birinci baskıda da gösterseydi, bu eleştiri kitabı yazılmayacaktı.

Aynı problemli kısım, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.353-357) aynen vardır.

ÖRNEK 226

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.508:

(cc) Düzenleyici işlemlerden doğan sorumluluk: İdarenin tüzük, yönetmelik gibi düzenleyici işlemlerinden, bazı kişiler diğerlerine nazaran özel ve anormal zarar görebilirler. Bu zararların da kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesi gereğince tazmin edilmesi kabul edilmektedir[645].

Nitekim Fransız Danıştayı 1963 tarihli *Commune Gavarnie* kararında[646], düzenleyici işlemlerden kaynaklanan zararların, kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesince tazmin edilmesine karar vermiştir. Karara konu teşkil eden olayda, Gavarnie'deki dağ buzuluna (*cirque de montagne*) iki patikadan çıkılmaktadır. Buraya ya yürüyerek ya da katırlarla çıkılmaktadır. Patikaların üzerinde, hediyelik eşya satan satıcılar bulunmaktadır. Aynı patikada yayalar ve katırların karşılaşmalarında kazalar meydana gelmesi nedeniyle belediye, patikalardan birisini yayalara, diğerini ise katırla gidenlere tahsis etme yönünde bir karar alır. Katırlara ayrılan patikadaki satıcıların gelirleri, katırla seyahat edenlerin durup alışveriş yapmamaları nedeniyle düşmüştür. Burada bulunan bir satıcının bu nedenle açtığı davada mahkeme, belediyenin yaptığı düzenlemenin hukuka uygun olduğuna, ancak satıcının da bu düzenleme nedeniyle özel ve ağır bir zarara maruz kaldığına, dolayısıyla bu zararın kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesince karşılanması gerektiğine karar verilmiştir[647].

Diğer bir örnek Fransız Danıştayının 1987 tarihli *Aldebert* kararıdır[648]. Bir beldeden geçen karayolundaki ağır vasıta gürültüsü, belde sakinlerini rahatsız etmektedir. Aynı güzergâhta alternatif bir yol daha yapılınca, belediye 6 tondan ağır araçların beldeden geçişini yasaklayan bir karar almıştır. Beldenin içinden geçen karayolu üzerinde, müşterileri ağır vasıta sürücüleri olan işyeri, belediyenin yasaklama kararı yüzünden müşterilerini kaybederek büyük zarara uğramıştır. Açılan davada mahkeme, belediyenin işleminin hukuka uygun olduğunu, ancak işletme sahibinin uğradığı zararın da anormal ve özel olması nedeniyle, zararların belediyece tazmin edilmesi gerektiği yönünde karar vermiştir[649].

[645] CHAPUS, age., C.I, s.1344; PAİLLET, age., s.162; DE FORGES, age., s.315; FRIER, age.,s.483;

[646] Conseil d'Etat, 22 Février 1963, *Comm. de Gavarnie,* RDCE 1963, s.113, RİCCİ, age., s.87 (CHAPUS, age., s.1344).

[647] CHAPUS, age., C.I, s.1344; PAİLLET, age., s.162-163; FRIER, age., s.483; RİCCİ, age., s.87.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1157-1158:

Düzenleyici İdarî İşlemlerden Kaynaklanan Zararların Kamu Külfetleri Karşısında Eşitliğin Bozulmasından Dolayı Sorumluluk.- İdarenin tüzük, yönetmelik gibi düzenleyici işlemlerinden de bazı kişilerin, diğer kişilere nazaran daha çok zarar görmesi ve neticede kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulması ihtimal dahilindedir. Bu kişilerin uğradıkları zararların da idare tarafından kusursuz sorumluluk esaslarına göre tazmin edilmesi gerektiği düşünülebilir.

Nitekim, Fransız Danıştayı 22 Şubat 1963 tarihli *Commune Gavarnie* kararında düzenleyici işlemlerden kaynaklanan zararların kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluk esaslarına göre tazmin edilebileceğine karar vermiştir. Bu karara konu teşkil eden olayda, Gavarnie'deki dağ buzulunu (daha doğrusu buzyalağı, *cirque de montagne*) ziyaret etmek için iki patika vardır. Her ikisinden de buraya ya yürüyerek, ya da katır sırtında çıkılmaktadır. Her iki patika yanında, ziyaretçilere kartpostal, hatıra eşyası ve yiyecek ve içecek satan satıcılar vardır. Aynı patikada yayalar ile katırların karşılaşması sonucu kazalar ortaya çıkmaktadır. Gavarnie belediye başkanı, bu kazların önüne geçebilmek için, bir kolluk düzenleyici işlemiyle bu patikalardan birisini yayalara, diğerini ise katırlara tahsis etmiştir. Katırlara tahsis edilen patikadaki satıcıların hasılatları derhal düşmüştür. Çünkü, dağa katırla çıkanlar satıcıların önünden geçerken alış veriş yapmak için durmamaktadırlar. Bu satıcılardan biri belediyeye karşı tazminat davası açmıştır. Fransız Danıştayı bu davada, belediye başkanının bu kararının hukuka tamamen uygun olduğuna, ama bir satıcının bundan dolayı özel ve ağır bir zarar gördüğüne ve kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulduğuna ve dolayısıyla bu satıcının zararının belediye tarafından bir kusuru olmasa bile ödenmesi gerektiğine karar vermiştir[1018].

Diğer bir örnek: Fransız Danıştayının 13 Mayıs 1987 tarihli *Aldebert* kararına konu teşkil eden olayda, Fransa'da Angers ile Nantes arasındaki RN 23 numaralı devlet karayolu Saint-Georges-sur-Loire beldesinden geçmektedir. Bu yolun bu beldeden geçmesi bu beldede oturanlara rahatsız etmekte onlara zararlar vermektedir. RN 23 nolu karayoluna paralel A 11 nolu otoyol trafiğe açılınca bu beldenin Belediye Başkanı, kolluk yetkilerine dayanarak 27 Ocak 1981 tarihli bir düzenleyici işlemle beldeden 6 tondan daha ağır olan taşıtların geçişini yasaklamıştır. Belediye başkanının bu düzenleyici işlemi hukuka uygundur. Çünkü, bu işlem belde halkının huzur ve güvenliği sebebiyle yapılmıştır. Beldeden geçen yola alternatif yol da olduğuna göre, bu düzenleyici işlem ölçülülük ilkesine de uygundur. Beldenin içinden geçen RN 23 nolu devlet karayolu kıyısında Bay Aldebert, ağır vasıta şoförlerine yönelik bir lokanta işletmektedir. Ama belediye başkanının hukuka uygun bu yasaklama kararı, Bay Aldebert'e çok ağır bir zarar vermiştir. Çünkü, Bay Aldebert'in müşterileri münhasıran bu yolu kullanan ağır vasıta sürücülerinden ibarettir ve yasaklama kararının daha yürürlüğe girdiği ilk gün, Bay Aldebert bütün müşterilerini yitirmiştir. Bay Aldebert, bu lokantasını özellikle ağır vasıta şoförleri için yapmıştır. Lokantanın önünde 6.000 metrekarelik bir kamyon ve tır parkı vardır. Bu tesisin bir başka amaçla kullanılması da imkan dahilinde değildir. Bay Aldebert belediyeye karşı tazminat davası açmıştır. Bu davanın temyiz incelemesinde Fransız Danıştayı Bay Aldebert'i haklı bulmuş, uğradığı zararın anormal ve özel bir zarar olduğuna ve bu zararın belediye tarafından tazmin edilmesi gerektiğine karar vermiştir[1019].

1018. Conseil d'État, 22 Şubat 1963, *Commune Gavarnie,* RDCE, 1963, s.113 (Nakleden: Rougevin-Baville, Denoix de Saint Marc ve Labetoulle, *op. cit.,* s.355; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1371; Long *et al., op. cit.,* s.267; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1012.).

1019. Conseil d'État, 13 Mayıs 1987, *Aldebert,* Droit administratif, 1987, nº 380 (Bu kararın metni Rougevin-Baville, Denoix de Saint Marc ve Labetoulle, *op. cit.,* s.362-363'te bulunmaktadır).

Görüldüğü gibi, Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki üç paragrafı da benden alınmıştır. Paragraflarda kullanılan cümlelerdeki büyük benzerlik bunu göstermektedir. İkinci ve üçüncü paragrafın bağlantı ifadeleri (birinci paragrafın başındaki "Nitekim" ve ikinci paragrafın başındaki "diğer bir örnek" kelimeleri de yine alıntının benden yapıldığına bir kanıttır. Gerçekte Ramazan Çağlayan, birinci paragraftaki bilgiyi ve ikinci ve üçüncü paragraflardaki örnek Fransız Danıştayı kararlarını benim kitabımdan almaktadır; ama bana değil, Fransız yazarlara atıf yapmaktadır. Bu tipik bir aldatıcı atıf örneğidir ve bana atıf yapılmadığına göre ortada usûlsüz alıntı vardır.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.356-357) aynen vardır.

Örnek 226, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim üç paragrafı (sayfa 508, paragraf 2-4) Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında iki cümle olarak özetlemiştir (s.537, ilk paragraf sondan iki cümle). Diğer yandan Ramazan Çağlayan bu *iki cümlede bana tam üç adet atıfta bulunmuştur* (s.536, dipnot 403, 404, 405). Birinci baskıda üç paragraf için bana atıf yapmayan Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda iki cümle için bana üç adet atıf yapması hayret vericidir. Ramazan Çağlayan'ın yaptığı bu değişiklikler, benim birinci baskıya ilişkin haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 227

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.510-516:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 510 ilâ 516'ncı sayfaları arasında yer alan "*Yasama Faaliyetinden Sorumluluk*" başlığı altında yer alan kısım yer yer benim kitabımın ikinci cildinin 1159 ilâ 1167 sayfaları arasında yer alan "*Kanunlardan Dolayı Sorumluluk*" başlıklı kısımdan alınmıştır. Bir örnek verelim:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.513:

(2) Zarar özel ve anormal olmalıdır: Kanundan kaynaklanan zararın, genel külfeti aşan ağırlıkta, özel ve anormal nitelikte olmalıdır[681]. Örneğin Fransız Danıştayı, kışın kiracı tahliye edilmesini yasaklayan kanun dolayısıyla uğranılan zararın, sadece bir veya birkaç ev sahibine değil, tüm ev sahiplerine yönelik bir zarar doğurması nedeniyle, devlet tarafından tazmin edilemeyeceğine karar vermiştir[682]. Aynı şekilde, kanundan doğan zarar, anormal bir ağırlıkta değilse, kişinin buna katlanması gerektiği yönünde karar verilmiştir[683].

[681] CHAPUS, age., C.I, s.1350; PAİLLET, age., s.164-165; DE FORGES, age., s.314; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.645-646; LONG/WEİL/ BRAİBANT/ DELVOLVÉ/ GENEVOİS, age., s.333-334; DE LAUBADÈRE/ VENEZİA/ GAUDEMENT, age., C.I, s.1015

[682] Conseil d'Etat, 10 Février 1961, *Ministre de l'intérieur c. Consorts Chauche,* RDCE 1961, s.108, LONG/WEİL/ BRAİBANT/ DELVOLVÉ/ GENEVOİS, age., s.333.

[683] Conseil d'Etat, 22 Octobre 1943, *Soc. des Etablissements Lacaussaude,* RDCE 1943, s.231, LONG/WEİL/ BRAİBANT/ DELVOLVÉ/ GENEVOİS, age., s.331.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1165:

b) Olumlu Şartlar: Zarar Özel ve Anormal Olmalıdır.- Kanundan dolayı sorumluluk da bir kusursuz sorumluluk halidir. Dolayısıyla kanundan kaynaklanan zararlardan dolayı devletin sorumlu olabilmesi için bu zararların özel (*spécial*) ve anormal (*anormal*) olmaları gerekir[1066]. Sadece birkaç kişiye değil, herkese aynı zararı veren kanunlardan dolayı devletin kusursuz sorumluluğuna gidilemez. Örneğin kışın kiracıların tahliye edilmesini yasak-

layan bir kanundan kaynaklanan zararlardan dolayı tazminat istenemez; çünkü, bu kanun sadece bir ev sahibine değil, bütün ev sahiplerine aynı zararı vermektedir[1067]. Keza kanundan kaynaklanan zarar anormal ağırlıkta bir zarar değil ise bu zarar yine zarar gören kişinin üstünde kalmaktadır[1068].

1066. Long *et al., op. cit.,* s.333.
1067. Conseil d'État, Assemblée, 10 Şubat 1961, *Ministre de l'intérieur c. consorts Chauche,* RDCE, 1961, s.108 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.333; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1015).
1068. Conseil d'État, Assemblée, 22 Ekim 1943, *Société des Etablissements Lacaussaude,* RDCE, 1943, s.231 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.331).

Ramazan Çağlayan'ın örnek olarak verdiği Danıştay kararlarının benim verdiğim Danıştay kararları olduğuna ve keza bu kararların kaynağı olarak atıf yaptığı kitabın benim atıf yaptığım kitap olduğuna dikkat edilmelidir. Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki kutuda yer alan ana metni de, dipnotu da benden alınmıştır; ama bana atıf yoktur.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.369) aynen vardır.

Örnek 227, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından olduğu gibi çıkarmıştır. Bu paragraf olsaydı ikinci baskının 539 veya 540'ncı sayfalarında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı ikinci baskıdan çıkarmış olması benim birinci baskıya ilişkin yukarıdaki iddiamda haklı olduğuma karine teşkil eder.

ÖRNEK 228

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.515:

Fransız Danıştayı 1966 tarihine kadar, uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan zararlar bakımından, devletin sorumlu olmayacağı yönünde kararlar vermiştir[693]. Ancak Fransız Danıştayı 1966 tarihli *Compagnie générale d'énergie radio-électrique* kararıyla[694], uluslararası sözleşmeler dolayısıyla devletin sorumsuzluğu içtihadından vazgeçmiş ve belli koşullar altında sorumluluğun söz konusu olabileceğine içtihat etmiştir[695].

Uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan zararların devlet tarafından tazmin edilebilmesi için şu şartların gerçekleşmiş olması aranmaktadır[696]:

(a) Sözleşmede yasaklama bulunmaması: Sözleşmede, zararların devlet tarafından tazmini dışlanmamış (yasaklanmamış) olması gerekir. Sözleşme tazmin yasağı içeriyorsa, idarî yargıda tazminat davası açılamaz.

(b) Zararın özel ve anormal olması: Herkesin katlandığı külfetlerden ağır, özel ve istinaf bir zarar maadana gelmiş olması gerekir. Herkesin katlandığı külfetler biçimdeki zarar, tazmin konusu edilemez. Yukarıda zikrettiğimiz *Compagnie générale d'énergie radio-électrique* kararında, zararın özel ve anormal olmaması nedeniyle tazminat talebini reddeden Fransız Danıştayı, 1976 tarihli *Ministre des affaires étrangères c. Consorts Burgats* kararında[697] zararın özel ve anormal olunduğuna karar vermiştir.

693 Conseil d'Etat, 1 Juin 1951, *Soc. des étains et wolfram du Tonkin*, RDCE 1951, s.312, LONG/WEİL/ BRAİBANT/ DELVOLVÉ/ GENEVOİS, age., s.602; Conseil d'Etat, 26 Avril 1963, *Laurent*, RDCE 1963, s.247, CHAPUS, age., C.I, s.1349.

694 Conseil d'Etat, 30 Mars 1966, *Compagnie générale d'énergie radio-électrique*, RDCE 1966, s.257, RİCCİ, age., s.90, CHAPUS, age., s.1349.

695 CHAPUS, age., C.I, s.1349; PAİLLET, age., s.159; SEİLLER, age., s.287; LEBRETON, age., s.364; DUPUİS/GUÉDON/CHRÉTİEN, age., s.559; FRIER, age., s.485; LONG/WEİL/ BRAİBANT/ DELVOLVÉ/ GENEVOİS, age., s.600.

696 CHAPUS, age., C.I, s.1350-1352; LONG/WEİL/ BRAİBANT/ DELVOLVÉ/ GENEVOİS, age., s.604; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.648; PAİLLET, age., s.164-165.

697 Conseil d'Etat, *Ministe des affaires étrangères c. Consorts Burgats*, RDCE 1976, s.452, LONG/WEİL/ BRAİBANT/ DELVOLVÉ/ GENEVOİS, age., s.605 (CHAPUS, age., .I, s.1352; PAİLLET, age., s.160).

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1168-1170:

Fransız Danıştayı, "uluslararası andlaşmalardan dolayı idare sorumlu olabilir mi" sorusuna 1966 yılına kadar olumsuz cevap vermiştir. Örneğin Fransız Danıştayı, 1 Haziran 1951 tarihli *Société des étains et wolfram du Tonkin* kararında "hükûmet tasarrufları" teorisini uygulayarak Fransa'nın imzaladığı uluslararası andlaşmaların uygulanmasından dolayı idareye karşı Danıştay önünde dava açılamayacağına karar vermiştir[1068]. ..

Fransız Danıştayı bu içtihadından 30 Mart 1966 tarihli *Compagnie générale d'énergie radio-électrique* kararıyla[1078] vazgeçmiş ve belirli şartlar altında uluslararası andlaşmalardan dolayı idarenin sorumlu olabileceğine karar vermiştir. …

Fransız Danıştayı bu davada aşağıdaki koşulların gerçekleşmesi kaydıyla devletin uluslararası andlaşmalardan kaynaklanan zararlardan kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesi temelinde sorumlu olduğuna karar vermiştir. Bu şartlar şunlardır:

a) Uluslararası andlaşmadan kaynaklanan zararlardan devletin sorumlu olabilmesi için, ne andlaşmanın kendisinin, ne de bu andlaşmayı onaylan kanunun devletin sorumluluğunu dışlamamış olması gerekir[1080]. Eğer bir uluslararası andlaşma kendisinin uygulanmasından doğan zararlardan dolayı tazminat davası açılamayacağını öngörmüş ise, bu durumda devletin sorumluluğu yoktur.

b) Uluslararası andlaşmadan kaynaklanan zararın *özel* olması ve *anormal ağırlık*ta olması gerekir[1081]. Zira, uluslararası andlaşmalardan dolayı devletin sorumluluğu kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesi temeline dayalı bir kusursuz sorumluluk çeşididir ve bütünü kusursuz sorumluluk hâlleri gibi zararın tazmin edilebilmesi için zararın özel ve anormal bir zarar olması gerekir. Ayrıca belirtelim ki, söz konusu *Compagnie générale d'énergie radio-électrique* davasında Fransız Danıştayı davacı şirketin iddialarına hak vermekle birlikte, bu şirketin tazminat istemini reddetmiştir; çünkü, dava konusu olayda söz konusu zarar özel bir zarar değildir; İkinci Dünya Savaşında birçok kişinin uğradığı bir zarardır. Dava konusu 14 Ocak 1946 27 Şubat 1953 tarihli uluslararası andlaşmalar sadece davacı şirketi değil, daha pek çok kişiye aynı zararı vermektedir[1082].

Diğer bir örnek: Fransız Danıştayının 29 Ekim 1976 tarihli *Ministre des affaires étrangères c. consorts Burgats* kararına konu teşkil eden olayda, Honduras'ın UNESCO daimî delegesi Paris'te bir daire kiralamıştır. Daimî delege kirayı ödememiş, apartman sahibi de Fransa ile UNESCO arasında akdedilen uluslararası andlaşma ve Viyana Sözleşmesi nedeniyle diplomatik muafiyeti bulunan kiracısına karşı tahliye davası açamamıştır. Bunun üzerine apartman maliki Fransız devletine karşı tazminat davası açıp uğradığı zararın kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesi temelinde devlet tarafından karşılanmasına karar verilmesini istemiştir. Fransız Danıştayı bu davayı kabul etmiş ve Fransız devletini kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulması yüzünden tazminat ödemeye mahkûm etmiştir[1083].

1076. Conseil d'État, 1 Haziran 1951, *Société des étains et wolfram du Tonkin,* RDCE, 1951, s.312 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.602).
1078. Conseil d'État, Assemblée, 30 Mart 1966, *Compagnie générale d'énergie radio-électrique,* RDCE, 1966, s.257 (Bu kararın metni Long *et al., op. cit.,* s.600-606'da bulunmaktadır).
1080. Long *et al., op. cit.,* s.604.
1081. Long *et al., op. cit.,* s.604; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.648.
1082. Conseil d'État, Assemblée, 30 Mart 1966, *Compagnie générale d'énergie radio-électrique,* RDCE, 1966, s.257 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.600-601).
1083. Conseil d'État, 29 Ekim 1976, *Ministre des affaires étrangères c. consorts Burgats,* RDCE, 1976, s.452 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.605; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.648).

Görüldüğü gibi Fransa'daki durumu Ramazan Çağlayan benden özetleyerek almaktadır. Alıntıları benden yapmaktadır. Ama bana değil, Fransız yazarlara atıf yapmaktadır. Kaynağı gösterilmemiş alıntı kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma durumuna vücut verir. Bu alıntılarda bana değil, başka yazarlara atıf yapılması ise aldatıcı mahiyette kaynak gösterme hâlini oluşturur.

Ayrıca dikkat edileceği gibi oldukça uzun bir alıntı vardır; benim paragraflarım paragraf paragraf aktarılmaktadır. Bu uzunlukta bir alıntı

yapılması bir yandan FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartına, diğer yandan da FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırılık teşkil eder.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olan *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.373-374) aynen vardır.

Örnek 228, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim dört paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından tek paragraf olarak özetlemiş (s.542, paragraf 2) ve bu tek paragraf içinde bana tam üç adet atıfta bulunmuştur (s.542, dipnot 430-432). Ramazan Çağlayan'ın dört paragraf tek paragraf indirmesi ve birinci baskıda *dört paragraf için bana tek bir atıf yapmaz iken ikinci baskıda aynı konuda tek paragraf için tam üç adet atıf yapması*, benim birinci baskıya ilişkin yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 229

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.516:

> Fransız hukukunda, adlî hizmetlerden (*fait du service judiciaire)* dolayı, Devletin sorumlu[701] olup olmayacağı konusunda uzun süre, "yargı faaliyetlerinden dolayı devletin sorumsuzluğu ilkesi (*le pirincipe de l'irresponsabilité çde l'Etat du fait de la justice)"* geçerli olmuştur[702].
>
> [702] CHAPUS, age., C.I, s.1301; LONG/WEİL/ BRAİBANT/ DELVOLVÉ/ GENEVOİS, age., s.531; DE LAUBADÈRE/ VENEZİA/ GAUDEMENT, age., C.I, s.1017.

Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı gerçekte benim kitabımın ikinci cildinin 960'ncı sayfasında yer alan birinci paragraftan alınmıştır. Bunun ispatı çok basit: "Yargı faaliyetlerinden dolayı devletin sorumsuzluğu ilkesi (*principe de l'irresponsabilité de l'Etat du fait du justice*)" ibaresi bende de, Ramazan Çağlayan'da da aynen mevcuttur. Bu ifadenin stili dahi aynıdır. Benim parantez içinde ve italikle verdiğim kelimeleri Ramazan Çağlayan de aynı şekilde vermektedir.

Stilden daha önemlisi Fransızca "*principe de l'irresponsabilité de l'Etat du fait du justice*" ifadesini benim de Ramazan Çağlayan'ın da "yargı faaliyetlerinden dolayı devletin sorumsuzluğu ilkesi" diye çeviriyor olmamızdır. Bu altı kelimelik ifadeyi benim ve Ramazan Çağlayan'ın aynı şekilde kullanması ne büyük rastlantı. Şüphesiz Ramazan Çağlayan "*yargı faaliyetlerinden dolayı devletin sorumsuzluğu ilkesi*" diye yazarken benim

kitabımın ikinci cildinin 960'ncı sayfasının birinci paragrafında yer alan bu ifadeyi görmemiştir! Bu altı kelimenin aynı şekilde geçmesi tamamıyla bir rastlantıdır! Ama bu takdirde şu soruyu sormadan geçemiyorum: Niçin Ramazan Çağlayan, "*justice*" kelimesini benim gibi "yargı faaliyetleri" diye çeviriyor? "*Justice*" "adalet" veya "adliye" demektir. Eğer Ramazan Çağlayan benden kopya çekmeden "*principe de l'irresponsabilité de l'Etat du fait du justice*" ifadesini Türkçeye çeviriyor olsaydı, bunu az çok farklı bir şekilde Türkçeye çevirirdi. Bu arada belirtelim ki, Ramazan Çağlayan bu paragrafta atıf yaptığı üç Fransız yazar da benim yukarıdaki paragrafımda atıf yaptığım üç Fransız yazardır. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın bu yazarlara dipnotta atıf yapmasının sebebi, bu konudaki bilgiyi bu yazarlardan almış olması değil, bu yazarlara benim kitabımın 960'ıncı sayfasındaki 135 nolu dipnotumda atıf yapıyor olmamdır. Bu şu anlama gelmektedir ki, Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki paragrafı sadece ana metni itibarıyla değil, dipnotu itibarıyla da benim kitabımdan alınmıştır.

Ortada benden yapılmış, ama bana değil, başkalarına atıf yapılmış bir alıntı var.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olan *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.378) aynen vardır.

Örnek 229, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından değiştirerek tekrar kaleme almış (s.543, paragraf 3) ve paragraf sonunda bana –üstelik birinci sırada– atıf yapmıştır (s.543, dipnot 437). Ramazan Çağlayan bana atıf yapması, birinci baskıya ilişkin yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 230

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, *op. cit.*, 2011, s.519-528:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 519 ilâ 528'nci sayfaları arasında yer alan "*D. İdarenin Sorumluluğunun Şartları*" başlıklı kısım, gerek plân, gerek içerik, gerekse verilen örnekler olarak benim kitabımın ikinci cildinin 1172 ilâ 1221'nci sayfaları arasında yer alan "*İdarenin Sorumluluğunun Şartları*" başlıklı kısımdan özetlenmiştir. Önce bu kısmın plânını verelim:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.1172-1221:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.429-555:**
IV. İdarenin Sorumluluğunun Şartları A. Fiil 1173 1. İdarî İşlemler 1173 2. İdarî Eylemler 1173 B. Kusur 1176 C. Zarar 1176 1. Ortada Bir "Zarar" Olmalıdır 1176 2. Zarar "Gerçekleşmiş" Olmalıdır 1179 3. Zarar "Kesin" Olmalıdır 1180 4. Zarar "Hukuken Korunan Bir Menfaat"e Yönelik Olmalıdır 1184 5. Zarar, "Parayla Ölçülebilir" Nitelikte Olmalıdır 1189 6. Zarar "Özel" Olmalıdır 1209 7. Zarar "Anormal" Olmalıdır 1211 D. İlliyet Bağı 1213	D. İdarenin Sorumluluğunun Şartları 1. İdarî Davranış (Fiil) 2. Zarar Zararın Özellikleri (a) Zarar gerçekleşmiş olmalıdır (b) Zarar kesin olmalıdır (c) Zarar hukuken korunan bir menfaate dayanmalıdır (d) Zarar parayla ölçülebilir nitelikte olmalıdır (e) Zarar maddî veya manevî olabilir (f) Kusursuz sorumlulukta Zarar Özel ve Anormal Olmalıdır 3. İlliyet Bağı

Yukarıdaki tablonun iki kutusu karşılaştırılırsa Ramazan Çağlayan'ın plânının benden alınmış olduğu görülür. Şu farkla: Benim "B. Kusur" şartımı, Ramazan Çağlayan, kitabında (s.520) "fiil" şartının altında ayrıca bir numara atmaksızın vermektedir. Bir yazarın oluşturduğu bir plân, bir başka yazar tarafından alınması, bir yandan FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartına, diğer yandan da FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırılık teşkil eder.

Aynı problemli plân alıntısı, Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olan *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.158-175) aynen vardır.

Örnek 230, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim plânı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında değiştirmiştir. Örneğin ikinci baskının 549'uncu sayfasındaki "a" başlığı birinci baskıda bulunmamaktadır. Keza ikinci baskının 551'inci sayfasında yer alan "b" başlığı, birinci baskının 523'üncü sayfasında yer alan "a" ve "b" başlıklarının birleştirilmesi sonucu oluşturulmuştur. Ramazan Çağlayan yaptığı bu gibi plân değişiklikleri muhtemelen söz konusu plânın birebir benim plânım olduğu vakıasını gizlemeye yönelik değişikliklerdir ki, bu benim birinci baskıya ilişkin yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

Şimdi sadece plân olarak değil, içerik olarak da bu kısmın benim kitabımdan alınma olduğunu gösterelim:

ÖRNEK 231

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.519:

D. İDARENİN SORUMLULUĞUNUN ŞARTLARI

İdarenin sorumluluğuna gidilebilmesi için, bazı şartların bulunması gerekmektedir[718]. Burada söz konusu edilen koşullar, kusur şartı dışında, hem hizmet kusuru hem de kusursuz sorumluluk halleri için geçerli olan koşullardır.

[718] İdarenin sorumluluğunun şartları için idare hukuku literatüründe değişik başlıklar kullanılmaktadır. Bunlardan birkaç örneği şu şekilde sıralayabiliriz. CHAPUS, age., C.I, s. 1211: "Tazminat hakkı şartları (*Les conditions du droit à réparation)"* ve "sorumlu tutulma şartları (*les conditions d'engagement de la responsabilité)"*; DE FORGES, age., s.279: "Sorumluluğun yükletilmesinin genel şartları '*Le conditions génerale d'engagement de la responsabilité*)"; RİVERO, age., s.256: "Kamu tüzel kişilerinin sorumluluğunun şartları (*Les conditions de la responsabilité des personnes pusliques)"*; PAİLLET, age., s.191: "İdarî sorumluluğun işletilmesi (*La mise en oeuvre de la responsabilité admisitrative)"*; DARCY, age., s.119: "Tazminatın şartları (*Les conditions de la réparation)"*; ONAR, age., C.II, s.1714: "Tazmin borcunun doğumunun şartları"; GÜNDAY, age., s.334: "Sorumluluğun koşulları"; GÖZÜBÜYÜK/TAN,age., s.708: "Sorumluluğu gerektiren zarar ve nitelikleri";

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1172:

IV. İDARENİN SORUMLULUĞUNUN ŞARTLARI

İdarenin sorumluluğuna hükmedilebilmesi için bazı şartlar gerekir. İşte biz burada "idarenin sorumluluğunun şartları"nı[1086] göreceğiz. Bu şartlar hem kusurlu sorumluluk hem de kusursuz sorumluluk için geçerli olan genel şartlardır.

1086. Literatürde bu konu için çok değişik başlıklar kullanılmaktadır. Örnekler: "Kamu tüzel kişilerinin sorumluluğunun şartları (*conditions de la responsabilité des personnes publiques*)" (Rivero, *op. cit.,* s.256); "sorumluluğun yükletilmesinin genel şartları (*conditions générales d'engagement de la responsabilité*)" (De Forges, *op. cit.,* s.290); "sorumluluğun işletilmesi şartları (*conditions de mise en oeuvre de la responsabilité*)" (De Forges, *op. cit.,* s.492); "sorumluluğun ortaya konulmasının şartları (*conditions de mise en jeu de la responsabilité*)" (Rougevin-Baville, Denoix de Saint Marc ve Labetoulle, *op. cit.,* s.356); "tazminat hakkı şartları (*conditions du droit à réparation*)"; "sorumlu tutulma şartları (*conditions d'engagement de la responsabilité*)" (Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1235).

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'nın yukarıdaki pasajı benden alınmadır. Ramazan Çağlayan bu paragrafa bağlı dipnotu da benden alınmış ve bu dipnota Ramazan Çağlayan tarafından bir iki ilave yapılmıştır.

Önce belirtmek isterim ki, Ramazan Çağlayan'ın böyle bir dipnot koyup, "*İdarenin Sorumluluğunun Şartları*" konusunda kullanılan değişik başlıkları sıralamasının sebebi, benim aynı şeyi 1086 nolu dipnotumda yap-

mamdır. Yoksa böyle bir şey yapmayı kendisi düşünmüş değildir. Ramazan Çağlayan, benim ana metnimi de, dipnotumu da almaktadır. Bunu yaparken bana bir atıfta da bulunmamaktadır. Oysa bu kısmın sadece içeriği değil, başlığı (İdarenin Sorumluluğunun Şartları) dahi benden alınmıştır. Ramazan Çağlayan'ın bu başlık yerine başka yazarların ne başlık attığını not etmeyi bırakıp, bu başlığı benden aldığını yazması çok daha dürüst bir davranış olurdu. Hiç olmazsa, madem söz konusu dipnotta çeşitli yazarların bu şartları incelerken kullandığı terimlerin listesini yapmaktadır; bu yazarların arasına beni de katıp, benim kullandığım başlığı listeye katması uygun olurdu. Ama Ramazan Çağlayan bunu yapmıyor. Bunu yapmamasının sebebi çok basit: Bu başlığın kendi icadı olduğu gibi bir izlenim yaratmak. Kendi kullandığı başlığı benim kullandığımı belirtirse, haliyle bu başlığı kendisinin ilk defa kullanmadığı ortaya çıkacak.

Ramazan Çağlayan'ın bu tavrını anlayamıyorum: Başlığını, plânını ve içeriğini olduğu gibi benden aldığı bir kısımla ilgili, bu konuda yazan kim varsa onları dipnotta sayıyor; asıl alıntıları yaptığı yazar olan benim ismimi zikretmiyor. Ramazan Çağlayan'ın "*İdarî Sorumluluğunun Şartları*" başlıklı kısmı ile kendisinin atıf yaptığı yazarların ilgili kısımlarını okuyunuz. Bir de Ramazan Çağlayan'ın aynı kısmı ile benim kitabımdaki "*İdarî Sorumluluğunun Şartları*" kısmımı okuyunuz. Ramazan Çağlayan'ın gerçekte kimden alıntı yaptığını görürsünüz. Ama Ramazan Çağlayan, ısrarla gerçek alıntı yaptığı yazarın ismini görmezden geliyor, en alakasız yazarların ismini vermekten kaçınmıyor. Ramazan Çağlayan'ın bana karşı bu vefasızlığını anlamak mümkün değil. Ramazan Çağlayan'ın "idarî sorumluluğunun şartları" başlıklı kısmında atıf almayı hak eden tek bir yazar varsa, o yazar benim.

Örnek 231, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim dipnot maalesef Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında da aynen durmaktadır (s.546, dipnot 454).

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olan *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.158, 266 nolu dipnot) aynen vardır.

ÖRNEK 232

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.522:

Fransız Danıştayının 1982 tarihli *Mlle R.*. kararına konu olan olayda, Bayan R., çocuk aldırmak üzere bir devlet hastanesine başvurur ve kendisine gereken operasyon yapılır ancak başarısız kalınır ve Bayan R., çocuğunu dünyaya getirmek durumunda kalır. Açılan davada Fransız Danıştayı çocuğun doğması sonucunu "zarar olarak nitelendirilemeyeceğine" karar vermiştir[740]. Bu kararda ahlakî gerekçeler, kararın verilmesine etkili olmuştur[741].Yine devlet hastanesinde kısırlaştırma ameliyatı geçirmesine rağmen çocuk sahibi olan bir kadının açtığı tazminat davasını, Strasbourg İdare mahkemesi aynı gerekçeyle reddetmiştir[742].

[740] DARCY, age., s.120; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.621.

[741] CHAPUS, age., C.I, s.1218.

[742] CHAPUS, age., C.I, s.1218.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1177:

Örneğin Fransız Danıştayının 2 Temmuz 1982 tarihli *Mlle R.* kararına konu teşkil eden olayda, Mademoiselle R., çocuk aldırmak üzere usûlüne uygun olarak devlet hastanesine başvurmuş ve hastanede gerekli operasyon kendisine yapılmış ama başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Bu nedenle kürtaj olamayan Mademoiselle R., neticede istemediği çocuğunu dünyaya getirmek zorunda kalmıştır. Bu operasyonda belki idare kusurludur. Çocuğun doğumu anneye malî külfetler de getirebilecektir. Ancak bunlara rağmen Fransız Danıştayı çocuğun doğması sonucunu bir "zarar olarak nitelendirilemeyeceğine" karar vermiştir[1098]. Çünkü hamile bir kadının çocuğun doğması olayının, mahiyeti gereği, zarar verici bir olay olarak görülmesi imkansızdır[1099]. Burada mağduriyet doğuran olayın zarar verici olay olarak nitelendirilmemesinde etik düşüncelerin rol oynadığı açıktır[1100]. Aynı şekilde devlet hastanesinde kısırlaştırma operasyonuna tâbi tutulduğu hâlde çocuk sahibi olan bir kadının açtığı tazminat davasını da Strasbourg İdare Mahkemesi reddetmiştir[1101].

1098. Conseil d'État, 2 Temmuz 1982, *Mlle R.,* RDCE, 1982, s.266 (Nakleden: Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.621).
1099. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.621.
1100. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* s.1242.
1101. Tribunal administratif de Strasbourg, *Hospices civils de Colmar,* AJ, 1994, s.916 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1243).

Yukarıdaki iki kutu karşılaştırılırsa alıntının gerçekte benden yapıldığı, ama atıfların Fransız yazarlara yapıldığı görülür. Burada Ramazan Çağlayan'ın atıf yaptığı yazarların benim 1098-1101 nolu dipnotlarımda atıf yaptığım yazarlar olduğuna dikkat edilmelidir. Ramazan Çağlayan'ın sadece ana metin değil, dipnotları dahi benden alınmadır.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olan *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op.cit.*, s.166) aynen vardır.

İyi niyetli okuyucular, benim verdiğim bir Fransız Danıştayı kararını Ramazan Çağlayan'ın da örnek olarak verdiğini ve dolayısıyla bana atıf yapmaya gerek olmadığını düşünebilirler. Doğrudur: Fransız Danıştayı kararından alıntı yapmak benim tekelimde değildir. Benim alıntı yaptığım Fransız Danıştayı kararından Ramazan Çağlayan da bana atıf yapmaksızın alıntı yapabilir. Ama bunun için benim çevirimden yararlanmaması, söz konusu kararı kendisinin okuyup Türkçeye çevirmesi ve özetlemesi gerekir. Ramazan Çağlayan ise bunu yapmamakta, benim özetimden yararlanmakta, ama bana değil, benim atıf yaptığım yazarlara atıf yapmaktadır.

İddiamda haklı olup olmadığımı anlamak için, sırasıyla, yukarıda kutularda alt alta verdiğim Ramazan Çağlayan'ın paragrafı, benim paragrafım ve sonra Ramazan Çağlayan atıfta bulunduğu Fransız yazarların eserlerindeki ilgili paragraflar okunur ve Ramazan Çağlayan'ın paragrafının benim paragrafıma mı, yoksa Ramazan Çağlayan'ın iddia ettiği Fransız yazarların paragrafına mı benzediği araştırılabilir. Böyle bir araştırma yapılırsa, Ramazan Çağlayan'ın paragrafının Fransız yazarların paragraflarına değil, doğrudan doğruya benim paragrafıma benzediği görülür.

Söz konusu paragrafı Ramazan Çağlayan'ın benden aldığına ilişkin bir ek kanıt da şudur: Aynı paragrafın sonunda ben devlet hastanesinde kısırlaştırma operasyonuna tâbi tutulduğu hâlde çocuk sahibi olan bir kadının açtığı tazminat davası örneğini veriyorum; Ramazan Çağlayan da aynı örneği veriyor. Ne büyük rastlantı! Benim verdiğim iki örneğin aynı sırayla Ramazan Çağlayan'da da bulunması bir tesadüf olamaz.

Ramazan Çağlayan'ın şu cümlesi (s.522) ile

> Yine devlet hastanesinde kısırlaştırma ameliyatı geçirmesine rağmen çocuk sahibi olan bir kadının açtığı tazminat davasını, Strasbourg İdare mahkemesi aynı gerekçeyle reddetmiştir[742].

benim şu cümlem (c.II, s.1177)

> Aynı şekilde devlet hastanesinde kısırlaştırma operasyonuna tâbi tutulduğu hâlde çocuk sahibi olan bir kadının açtığı tazminat davasını da Strasbourg İdare Mahkemesi reddetmiştir[1101].

arasında bu derece bir benzerlik olması bir rastlantı mıdır? Şüphesiz bir Fransız yargı kararını ilk ben Türkçeye aktardım diye o yargı kararı

benim malım olmaz; Ramazan Çağlayan da bu yargı kararını Türkçeye aktarabilir; ama bunun için oturup söz konusu kararı kendisinin Türkçeye çevirmesi gerekir. Eğer Ramazan Çağlayan, söz konusu kararı kendisi oturup okuyup Türkçeye çevirmiş olsaydı, yukarıdaki cümlesi benim cümlemden kaçınılmaz olarak farklı olurdu.

Örnek 232, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında kısaltarak tekrar kaleme almıştır (İkinci baskıda söz konusu paragraf iki cümleye inmiş ve bu iki cümle bir üst paragraf içine gömülmüştür) (s.549, paragraf 2). Üstelik bu iki cümlenin her birinin sonunda da Ramazan Çağlayan bana atıf yapmaktadır (s.549, dipnot 474, 475). Söz konusu paragrafa ilişkin Ramazan Çağlayan'ın kitabında birinci baskı ile ikinci baskı arasındaki fark aşağıda karşılaştırmalı olarak gösterilmiştir:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* BİRİNCİ BASKI, 2011, s.522:

Fransız Danıştayının 1982 tarihli *Mlle R.*. kararına konu olan olayda, Bayan R., çocuk aldırmak üzere bir devlet hastanesine başvurur ve kendisine gereken operasyon yapılır ancak başarısız kalınır ve Bayan R., çocuğunu dünyaya getirmek durumunda kalır. Açılan davada Fransız Danıştayı çocuğun doğması sonucunu "zarar olarak nitelendirilemeyeceğine" karar vermiştir[740]. Bu kararda ahlakî gerekçeler, kararın verilmesine etkili olmuştur[741].Yine devlet hastanesinde kısırlaştırma ameliyatı geçirmesine rağmen çocuk sahibi olan bir kadının açtığı tazminat davasını, Strasbourg İdare mahkemesi aynı gerekçeyle reddetmiştir[742].

[740] DARCY, age., s.120; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.621.

[741] CHAPUS, age., C.I, s.1218.

[742] CHAPUS, age., C.I, s.1218.

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* İKİNCİ BASKI, 2012, s.549:

Fransız Danıştayı, devlet hastanesinde yapılan çocuk aldırma (kürtaj) ameliyatının başarısız geçmesi ve çocuğun doğması nedeniyle açılan davada, "çocuğun doğmasının zarar olarak nitelendirilemeyeceğine" karar vermiştir[474]. Yine devlet hastanesinde kısırlaştırma ameliyatı geçirmesine rağmen çocuk sahibi olan bir kadının açtığı tazminat davasını, Strasbourg İdare mahkemesi aynı gerekçeyle reddetmiştir[475].

[474] GÖZLER, age., C.II, s.1177; CHAPUS, age., C.I, s.1218; DARCY, age., s.120; FORGES, age., s.280; DUPUIS/GUÉDON/CHRÉTIEN, age., s.560; FRIER, age., s.492.

[475] GÖZLER, age., C.II, s.1177; CHAPUS, age., C.I, s.1218.

Görüldüğü gibi birinci baskıdaki cümleler ikinci baskıda da vardır. Ancak birinci baskıda "zarar olarak nitelendirilemeyeceğine karar ver-

miştir" diye biten cümlenin sonunda bana değil Fransız yazarlara atıf var iken (s.522, dipnot 740), ikinci baskıda aynı cümlenin sonunda **bana da** -üstelik Fransız yazarlardan önce- **atıf vardır** (s.549, dipnot 474). Yine son cümlenin sonunda birinci baskıda bana atıf yok iken, ikinci baskıda aynı cümlenin sonunda **bana da** -üstelik Fransız yazardan önce- **atıf vardır** (s.549, dipnot 475). Ramazan Çağlayan birinci baskıda bana atıf yapmadığı cümlelerin sonunda ikinci baskıda bana atıf yapması -üstelik ilk sırada-, bu alıntıların gerçekte benden yapılmış olduğunun Ramazan Çağlayan tarafından da kabul edildiğini gösterir. Eğer bu atıflar birinci baskıda da olsaydı bu eleştiri kitabı yazılmayacaktı.

ÖRNEK 233

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.523:

Fransız Danıştayının 1873 tarihli *Blanco* kararında belirttiği gibi "idarenin sorumluluğu ne genel ne da mutlaktır". Bunun için idare hukukunda "sorumsuzluk adacıkları (*îlots d'irresponsabilité*)" bulunmaktadır[743].

[743] CHAPUS, age., C.I, s.1216.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1177:

Diğer bir ifadeyle, René Chapus'nün dediği gibi, idare hukuku alalında "sorumsuzluk adacıkları (*îlots d'irresponsabilité*)" vardır[1104]. Zira, 1873 tarihli *Blanco* kararında Fransız Danıştayının vurguladığı gibi, idarenin sorumluluğu ne mutlak, ne de geneldir[1105].

1104. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1240.
1105. *Ibid.*

Öncelikle Örnek 232 ve 233 birbirini izleyen paragraflar olduğunu not edelim. Ve yine not edelim ki, bu iki paragraf benim kitabımda da birbirine izleyen iki paragraftır. Şimdi Örnek 234'e ilişkin açıklamalarımıza geçelim:

Yukarıdaki iki kutu karşılaştırılırsa Ramazan Çağlayan'ın paragrafı ile benim paragrafım arasında çok büyük bir benzerlik olduğu görülür. Ramazan Çağlayan bu paragraf benden almıştır; ama bana atıf yapmamaktadır. Bununla birlikte iyi niyetli bir okuyucu, Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı Chapus'den aldığını ve ona atıf yaptığını, kaldı ki, benim de aynı paragrafı Chapus aldığımı düşünebilir.

Yukarıda pek çok defa belirttiğim gibi, bir Fransızca cümleyi ilk ben çevirdim diye bu cümle şüphesiz ki benim malım olmaz. Benim çevirdiğim Fransızca cümleyi Ramazan Çağlayan da Türkçeye çevirebilir. An-

cak bunun için, oturup bu cümleyi Ramazan Çağlayan'ın *kendisinin* Türkçeye çevirmesi gerekir. Ramazan Çağlayan ise bunu yapmamakta, benim çevirimden yararlanmakta, ama bana atıf yapacağı yerde, benim atıf yaptığım Fransız yazara atıf yapmaktadır. Böylece okuyucu, söz konusu Fransızca cümleyi Ramazan Çağlayan kendisinin Türkçeye çevirdiği gibi yanlış bir izlenim edinmektedir. Eğer Ramazan Çağlayan, söz konusu Fransızca cümleyi oturup kendisi Türkçeye çeviriyor olsaydı, bu cümleyi benim çevirdiğimden çok farklı olarak çevirirdi. Oysa yukarıda pek çok örnekte de gösterdiğimiz gibi bu durumlarda Ramazan Çağlayan çevirisi ile benim çevirim arasında rastlantıyla açıklanamayacak ölçüde benzerlik bulunmaktadır. Bu iddiamı ispatlamak için Chapus'nün cümlesi, benim cümlem ve Ramazan Çağlayan'ın cümlesi aşağıda alt alta verilmiştir:

Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* 15. Baskı, c.I, s.1240:

> Il existe en conséquence des *îlots d'irresponsabilité,* qui manifestent que la responsabilité de le puissance publique continue, selon la formule de l'arrêt *Blanco,* à n'être pas "générale".

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1177:

> Diğer bir ifadeyle, René Chapus'nün dediği gibi, idare hukuku alanında "sorumsuzluk adacıkları (*îlots d'irresponsabilité*)" vardır[1104]. Zira, 1873 tarihli *Blanco* kararında Fransız Danıştayının vurguladığı gibi, idarenin sorumluluğu ne mutlak, ne de geneldir[1105].

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.522:

> Fransız Danıştayının 1873 tarihli *Blanco* kararında belirttiği gibi "idarenin sorumluluğu ne genel ne da mutlaktır". Bunun için idare hukukunda "sorumsuzluk adacıkları (*îlots d'irresponsabilité*)" bulunmaktadır[743].

Şimdi şu soruyu soralım: Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlesi, acaba benim cümleme mi, yoksa Chapus'nün cümlesine mi benzemektedir? Kanımca, Ramazan Çağlayan'ın cümlesi şu *iki sebepten* dolayı Chapus'nün cümlesine değil, benim cümleme benzemektedir:

1. Ramazan Çağlayan'ın cümlesinde geçen

"idarenin sorumluluğu ne genel ne da mutlaktır"

ifadesinin dengi olabilecek bir cümle Chapus'nün cümlesinde yoktur; ama benim cümlemde aynı ifade

"idarenin sorumluluğu ne mutlak, ne de geneldir"

şeklinde vardır. Ramazan Çağlayan, benim ifademi aldığı anlaşılmasın diye, benim kullandığım mutlak ve genel ifadelerinin yerlerini değiştirmiştir. Sırası değişmiş olsa bile benzer bir cümle Chapus'de yoktur. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın

"idarenin sorumluluğu ne genel ne da mutlaktır"

şeklindeki ifadesi Chapus'den değil benden alınmadır.

2. Diğer yandan, Ramazan Çağlayan'ın söz konusu cümlede kullandığı stil de cümlenin benden alındığına delil teşkil eder. Ben tırnak açıp "sorumsuzluk adacıkları" terimini veriyor, sonra parantez arasında bunun Fransızca aslını olan *îlots d'irresponsabilité* terimini italikle veriyorum ve sonra tırnağı kapatıyorum; Ramazan Çağlayan da aynı şeyi yapıyor. Bu tür bir stili Türkiye'de benden başka kullanan bir yazar yoktur.

Bunlar göstermektedir ki, Ramazan Çağlayan, yukarıdaki cümleyi benden almakta, ama bana değil, benim atıf yaptığım Chapus'ye atıf yapmaktadır. Dolayısıyla ortada bir transit atıf olayı vardır.

Transit atıf usûlünün anlaşılmadan kullanılabilmesi için transit atıf için gerçekte kullanılan Türkçe eserde, yabancı eserin birebir çevirisinin yapılıyor olması gerekir. Bu durumda belki yakalanmadan transit atıf usûlü kullanılabilir. Ancak benim eserlerim üzerinden transit atıf yapmak risklidir. Çünkü ben Fransız yazarların cümlelerini hiçbir zaman birebir Türkçeye çevirmiyorum; onlara kendimden de bir şeyler katıyorum. Kattığım bu şeyleri Ramazan Çağlayan asıl Fransızca yazarda da var sanıp onları da alıyor ve onlar için de bana değil, Fransız yazara atıf yapıyor. Örneğin yukarıdaki cümlede "*idarenin sorumluluğu ne mutlak, ne de geneldir*" şeklindeki ifade Chapus'nün orijinal cümlesinde yer almayan, ona benim ilave ettiğim bir ifadedir; Ramazan Çağlayan bu ifadeyi de alıp bu ifadenin kaynağı olarak Chapus'ye atıf yapması, gerçekte Ramazan Çağlayan'ın söz konusu alıntıyı Chapus'den değil, benden yaptığını gösterir. Zira Ramazan Çağlayan, gerçekten alıntıyı Chapus'yü okuyup ondan yapıyor olsaydı, böyle bir cümlenin Chapus'de olmadığını görüp, böyle bir cümle kurmazdı veya böyle bir cümle için Chapus'ye atıf yapmazdı.

Ramazan Çağlayan'ın Chapus'ye yaptığı atıfta sayfa numarasının benim yaptığım atıftaki sayfa numarasından farklı olması, söz konusu atıfın transit atıf olmadığını göstermez. Çünkü alıntılanan metin Chapus'nün kitabının 15'inci baskısında da 14'üncü baskısında da aynen bulunmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın yaptığı şey, Chapus'nün kitabının 15'inci baskısındaki sayfa numarasını 14'üncü baskısındaki sayfa numarasına dönüştürmekten ibarettir.

Örnek 233, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim cümleleri Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında tekrar kaleme almıştır (s.549, paragraf 2). Bir kere Ramazan Çağlayan ikinci baskıdan yukarıda açıkladığım gibi Chapus'de bulunmayan "idarenin sorumluluğu ne genel ne da mutlaktır" cümlesini çıkarmıştır. Geri kalan cümlenin sonunda da **bana atıf yapmıştır (s.549, dipnot 477).** Söz konusu cümleye ilişkin Ramazan Çağlayan'ın kitabında birinci baskı ile ikinci baskı arasındaki fark aşağıda karşılaştırmalı olarak gösterilmiştir:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, BİRİNCİ BASKI, 2011, s.522:

> Fransız Danıştayının 1873 tarihli *Blanco* kararında belirttiği gibi "idarenin sorumluluğu ne genel ne da mutlaktır". Bunun için idare hukukunda "sorumsuzluk adacıkları (*îlots d'irresponsabilité*)" bulunmaktadır[743].
>
> [743] CHAPUS, age., C.I, s.1216.

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, İKİNCİ BASKI, 2012, s.549:

> Fransız hukukunda bazı konulardan meydana gelen zararlarda, idarenin sorumlu olmadığı "sorumsuzluk adacıkları (*îlots d'irresponsabilité*[476])" bulunduğu ifade edilmektedir[477].
>
> [476] CHAPUS, age., C.I, s.1216.
> [475] GÖZLER, age., C.II, s.1178.

Görüldüğü gibi birinci baskı ile ikinci baskı arasında şu farklar vardır:

1. Birinci baskıda yer alan

"idarenin sorumluluğu ne genel ne da mutlaktır"

şeklindeki cümle ikinci baskıdan çıkarılmıştır. Çünkü yukarıda açıkladığım gibi bu cümle gerçekte Chapus'de yer almayan, benim ilave ettiğim bir cümledir. Her hâlde ikinci baskıyı hazırlarken Ramazan Çağlayan gerçekten Chapus'nün kitabının ilgili sayfasını okudu ve bu cümlenin Chapus'de olmadığını gördü ve bu nedenle bu cümleyi ikinci baskıdan çıkardı. Dolayısıyla bu cümlenin Chapus'ün değil, benim cümlem olduğu yolundaki yukarıdaki iddiam, Ramazan Çağlayan tarafından kabul edilmiş olmaktadır.

2. Geri kalan cümlenin sonunda (475 nolu dipnotta) olması gerektiği gibi sadece bana atıf vardır (s.549, dipnot 477). Oysa aynı yerde birinci baskıda (s.423, dipnot 743) bana değil, Chapus'ye atıf vardır. Ramazan Çağlayan'ın birinci baskıda Chapus'ye atıf yaptığı yerde ikinci baskıda bana atıf yapması, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir.

Yukarıda açıklandığı sebeplerle, birinci baskıdaki söz konusu paragraf, bir yandan kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma, diğer yandan da aldatıcı mahiyette kaynak gösterme hâline vücut verir.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.166) aynen vardır.

ÖRNEK 234

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.523-527:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 523 ilâ 527'nci sayfaları arasında yer alan "*Zararın Özellikleri*" başlıklı kısım, gerek plânı, gerekse içerik, gerekse verilen örnekler olarak benim kitabımdan (c.II, s.1176-1212) özetlenmiştir. İlkönce bu kısmın planının nasıl benden alınmış olduğunu gösterelim:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1176-1212:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.523-527:**
1. Ortada Bir "Zarar" Olmalıdır	(a) Zarar gerçekleşmiş olmalıdır
2. Zarar "Gerçekleşmiş" Olmalıdır	(b) Zarar kesin olmalıdır
3. Zarar "Kesin" Olmalıdır	(c) Zarar hukuken korunan bir menfaate dayanmalıdır
4. Zarar "Hukuken Korunan Bir Menfaat"e Yönelik Olmalıdır	(d) Zarar parayla ölçülebilir nitelikte olmalıdır
5. Zarar, "Parayla Ölçülebilir" Nitelikte Olmalıdır	(e) Zarar maddî veya manevî olabilir
6. Zarar "Özel" Olmalıdır	(f) Kusursuz sorumlulukta Zarar Özel ve Anormal Olmalıdır
7. Zarar "Anormal" Olmalıdır	

Görüldüğü gibi iki kısmın plânı, gerek başlık sırası itibarıyla, gerek başlıkta kullanılan ifadeler itibarıyla çok büyük oranda benzemektedir. Başka hiçbir iki yazarda bu oranda bir benzerlik yoktur. Bu husus söz konusu kısmın plânını Ramazan Çağlayan'ın benden aldığına delil teşkil eder. Bununla birlikte Ramazan Çağlayan'ın kitabında bu plânın benden alındığını belirten bir ifade yoktur. Zaten bu derecede kapsamlı bir plân, kaynağı gösterilmiş olsa bile bir başka yazardan alınamaz. Böyle bir alıntı bir yandan FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartına, diğer yandan da FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırı olur.

Burada şu hususu da belirtmek isterim: "Zararın özellikleri" konusu, idare hukukunda ayrıca kaynağı gösterilmesi gerekmeyen umumîleşmiş bir bilgi olabilir. Ancak yukarıda değişik yerlerde de açıkladığım gibi umumileşmiş bilgileri, her yazarın *kendi* ifadeleriyle vermesi gerekir. Bir

umumileşmiş bilgi, bir yazar tarafından diğer bir yazarın ifadeleriyle, o yazarın yaptığı plân dahilinde aktarılıyorsa, alıntının yapıldığı yazara haliyle atıf yapmak gerekir. Ramazan Çağlayan'ın durumu da bundan ibarettir. Umumileşmiş bilgileri kendi ifadeleriyle değil, benim ifadelerimle, kendi yaptığı plân ile değil, benim yaptığım plân ile aktarmaktadır.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.166-175) aynen vardır.

Örnek 234, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim birinci baskıdaki plânı (s.523-527), Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında kısmen değiştirmiştir (s.549-554). Yaptığı değişiklikler, kanımca, bu plânın benim kitabımdan alınmış bir plân olduğunu gizlemeye yönelik değişikliklerdir.

İkinci baskıya birinci baskıda olmayan "*(a) Zarar meşru olmalıdır*" diye bir başlık eklemiştir (s.549). Bu başlık gerçekten bende yoktur ve Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda doktrine yaptığı orijinal bir katkıdır. Ancak bu katkı anlamsız ve saçma bir katkıdır. İnsan bir an acaba ortada bir yazım yanlışı mı var diye düşünüyor. Yani Ramazan Çağlayan'ın "*meşru olmamalıdır*" diye yazacakken yanlışlıkla "*meşru olmalıdır*" diye yazmış olabileceği düşüncesi insanın aklına geliyor. Ama başlıktan sonraki cümle okununca ortada bir yazım yanlışının olmadığı anlaşılıyor. Çünkü başlıktan sonra cümle söyle başlıyor: *"İdarenin sorumluluğunun söz konusu olabilmesi için, zararın meşru (légitime) olması…"*. Sanıyorum Ramazan Çağlayan Kemal Gözler'den farklı olayım derken, yazdığı cümlenin iç mantığını gözden kaçırmış.

Diğer bir örnek: Ramazan Çağlayan birinci baskıda iki ayrı alt başlık olarak verdiği bazı başlıkları ikinci baskıda tek alt başlık hâline getirmiştir. Örneğin birinci baskıda "*(a) Zarar gerçekleşmiş olmalıdır; (b) Zarar kesin olmalıdır"* şeklindeki iki alt başlık (s.523), ikinci baskıda *"Zarar gerçekleşmiş ve kesin olmalıdır"* şeklinde tek başlık hâline getirilmiştir (s.551, ilk paragraf). Ramazan Çağlayan'ın bu iki şartı aynı şart olarak vermesi yanlıştır; çünkü zararın gerçekleşmiş olması şartı ile zararın kesin olması şartı farklı şeylerdir. Muhtemelen Ramazan Çağlayan Kemal Gözler'den farklı olayım derken içerik olarak yanlışa düşmüştür.

Bu arada belirtmek isterim ki, orijinal olmayan yazarların anlamadığı acı gerçek şudur: Orijinal olmak için bir takım sun'i değişiklikler yapmak yeterli değildir. Orijinal olmak için farklı düşünmek ve farklı bir bakış açısına sahip olmak gerekir. Bu vasıflara sahip olmayan bir yazarın orijinal olması mümkün değildir ve böyle birinin esasen yazmaması gerekir.

ÖRNEK 235

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.523:

> ***(a) Zarar gerçekleşmiş olmalıdır*:** İdarenin sorumluluğunun söz konusu olabilmesi için, zararın gerçekleşmiş olması gerekir. Bunun sebebi, idare hukukunda sorumluluk, müeyyidelendirici değil, tazmin edicidir[744].
>
> [744] VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.621; CHAPUS, age., C.I, s.1211.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1179:

> **2. Zarar "Gerçekleşmiş" Olmalıdır**[1117]
>
> İdarenin sorumluluğuna hükmedilebilmesi için ikinci olarak söz konusu zararın gerçekleşmiş olması gerekir. Bunun nedeni şudur: İdare hukukunda sorumluluk, "müeyyidelendirici (*sanctionnnatrice*)" değil, "tazmin edici (*réparatrice*)" bir sorumluluktur[1118].
>
> 1117. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.621; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1235.
> 1118. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1235.

"İdare hukukunda sorumluluk, müeyyidelendirici değil, tazmin edicidir" ifadesindeki ortaklığın gösterdiği gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki paragrafı benden alınmıştır. Ama Ramazan Çağlayan bana değil, Fransız yazarlara atıf yapmaktadır. Alıntının yapıldığı Fransız yazarların benim atıf yaptığım yazarlar olduğuna dikkat edilmelidir. Ramazan Çağlayan, yukarıdaki cümlesi sadece ana metni itibarıyla değil, dipnotu itibarıyla dahi benden alınmıştır.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.166) aynen vardır.

Örnek 235, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında kısaltarak ve bunu bir alt paragrafa ilave ederek tekrar kaleme almıştır (s.551, paragraf 1). İlginçtir ki, paragraf yeni halinde yukarıda benim kitabımdan alındığını iddia ettiğim *"İdare hukukunda sorumluluk, müeyyidelendirici değil, tazmin edicidir"* şeklindeki cümle ikinci baskıya alınmamıştır. Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda yaptığı bu değişiklikler, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğuma delalet eder.

ÖRNEK 236

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.523:

(b) Zarar kesin olmalıdır: Mağdurun tazmin edilmesini iddia ettiği zararın "kesin(*certain*) olması[746] gerekir ki, buna "zararın kesinliği şartı (*exigence de la certitude du préjudice*) denir[747]. Buradaki zararın kesinliğinden, bilfiil gerçekleşmiş zararlar (güncel zararlar) ve gelecekte gerçekleşmesi kaçınılmaz olan zararlar anlaşılır[748].

[746] DE FORGES, age., s.280; PAİLLET, age., s.195; DARCY, age., s.121; RİVERO/WALİNE, age., s.264; DEBBASCH, age., s.590.

[747] CHAPUS, age., s.1211.

[748] DE FORGES, age., s.280; GÖZLER, age., C.II, s.1180; VLACHOS Georges, Les Principes Généraux du Droit Administratif, Paris 1993, s.240.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1180:

3. Zarar "Kesin" Olmalıdır[1122]

İdarenin sorumluluğuna hükmedilebilmesi için, mağdurun iddia ettiği zararın "kesin (*certain*)" olması gerekir[1123]. Buna "zararın kesinliği şartı (*exigence de la certitude du préjudice*)" da denir[1124]. Zararın kesinliğinden, bilfiil gerçekleşmiş zararlar (güncel zararlar) ve gelecekte gerçekleşmesi kaçınılmaz olan zararlar anlaşılır[1125].

1122. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1235-1237; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1006-1007; De Forges, *op. cit.,* s.290-291; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.625-626; Vlachos, *op. cit.,* c.I, s.240-241.

1123. Conseil d'État, 21 Şubat 2000, *Vogel,* DA, 2000, nº145 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1235). Conseil d'État, 7 Nisan 1943, *Marlot,* RDCE, 1943, s.89 (Nakleden: De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1006).

1124. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1235.

1125. Vlachos, *op. cit.,* s.240.

Ramazan Çağlayan'ın birinci cümlesi benden alınmadır. Zira

> Buna "zararın kesinliği şartı (*exigence de la certitude du préjudice*)" denir.

cümlesinin, hem benim kitabımda, hem Ramazan Çağlayan'ın kitabında noktası virgülüne, parantezine ve italiğine kadar aynen bulunması bir tesadüf olamaz.

Yukarıdaki kutuda **birinci cümlesi** itibarıyla Ramazan Çağlayan alıntıyı benden yapmakta, ama atıfı Chapus'ye yapmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın Chapus'ye atıf yapmasının sebebi benim Chapus'ye atıf yapıyor olmamdır. Yani bu cümlenin sadece ana metni değil, dipnotu da benden alınmadır.

Yukarıdaki kutuda Ramazan Çağlayan'ın

> zararın kesinliğinden, bilfiil gerçekleşmiş zararlar (güncel zararlar) ve gelecekte gerçekleşmesi kaçınılmaz olan zararlar anlaşılır[748].

şeklindeki **ikinci cümlesi** noktası virgülüne, kelime kelime benim

> Zararın kesinliğinden, bilfiil gerçekleşmiş zararlar (güncel zararlar) ve gelecekte gerçekleşmesi kaçınılmaz olan zararlar anlaşılır[1125].

şeklindeki cümlemden alınmadır. Görüldüğü gibi, kelime kelime bir alıntı olduğu için bir "aynen alıntı"dır ve bu nedenle ya tırnak içinde, ya da girintili paragraf olarak verilmesi gerekir. Aynen alıntının tırnak içine alınmadan verilmesi FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırılık teşkil eder. Ama maalesef Ramazan Çağlayan bu alıntıyı sanki kendi cümlesiymiş gibi vermekte ve sonra da bunun kaynağı olarak

> [748] DE FORGES, age., s.280; GÖZLER, age., C.II, s.1180; VLACHOS Georges, Les Principes Généraux du Droit Administratif, Paris 1993, s.240.

sırasıyla De Forges'ı, beni ve Vlachos'yu gösteriyor. Alıntı bir "aynen alıntı" olduğuna göre, alıntının haliyle sadece bir kaynağı olabilir. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan "aynen alıntı"nın birden fazla kaynağı olamayacağı yolundaki mantık kuralını çiğnemektedir.

Ayrıca şu soruyu sormak isterim: Alıntı bir "aynen alıntı" olduğuna ve dolayısıyla sadece benden yapılmış iken, Ramazan Çağlayan niçin benim ismimin yanında iki ayrı yazarın ismini de vermektedir? Bunun sebebini anlamak mümkün değildir. Alıntı tartışmasız olarak, kelime kelime benden yapılmış iken benim adımın yanında başka yazarların isminin yazılması benim adımı gizleme, benim adımı gölgede bırakma kaygısıyla açıklanabilir.

Burada ayrıca şu iki şeyi de belirtmek isterim: *Bir kere,* alıntı kelime kelime benden olduğuna göre, hiç olmazsa, bu üç yazar arasında benim adım birinci sırada verilebilirdi. Ama maalesef Ramazan Çağlayan bunu yapmıyor. Ramazan Çağlayan'dan birinci sırada atıf almak için galiba Fransız olmak gerekiyor. *İkinci olarak,* Ramazan Çağlayan'ın benim adımı gizlemek için kullandığı iki yazar (De Forges ve Vlachos) muhtemelen yazarın gerçekte kitaplarını fiziken gördüğü iki yazar değildir. Bu iki yazara Ramazan Çağlayan benim dipnotlarımdan yararlanarak, yani "transit atıf" usulüyle atıf yapmaktadır. Her iki yazar da benim ilgili paragrafının dipnotlarında kendilerine atıf yaptığım yazarlardır. Bu cümle sade-

ce ana metni itibarıyla değil, dipnotları itibarıyla da benden alınmadır. Bu cümleye ilişkin özetle Ramazan Çağlayan'ın tam dört hatası vardır:

1. Ramazan Çağlayan, "aynen alıntı" olan bu cümleyi tırnak içinde veya girintili paragraf olarak vermesi gerekirken kendi cümlesiymiş gibi veriyor. Ortada FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırılık vardır.

2. Ramazan Çağlayan "aynen alıntı" olan bu cümlenin kaynağı olarak sadece beni göstermesi gerekirken, benim dışımda iki yazarı daha göstermektedir. Ortada "aldatıcı mahiyette kaynak gösterme" hâli vardır.

3. Ramazan Çağlayan'ın hiç olmazsa benim adımı birinci sırada vermesi gerekirken ikinci sırada vermektedir. Ortada dürüstlük ve iyiniyet ile bağdaşmayan bir tavır vardır.

4. Ramazan Çağlayan'ın bu cümlesinin sadece ana metni değil, dipnotu da benden alıntıdır. Ana metnin ve dipnotun birlikte alınması alıntının o yazardan yapıldığına karine teşkil eder.

Yukarıdaki birinci hata, Ramazan Çağlayan'ın alıntı kurallarını bilmediğini veya bu kuralı kasten ihlâl ettiğini; ikinci hata, yaptığı atıfın aldatıcı nitelikte bir atıf olduğunu; üçüncü hata, alıntı yaptığı asıl yazara karşı vefasızlık içinde bulunduğunu ve nihayet dördüncü hata ise usûlsüz alıntı yaptığını göstermektedir.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.167) aynen vardır. Üstelik bu kitabın Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olduğunu bir kez daha hatırlatalım.

Örnek 236, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında kısaltarak ve bunu bir üst paragrafa ilave ederek tekrar kaleme almıştır (s.551, paragraf 1). İlginçtir ki, paragraf yeni halinde yukarıda benim kitabımdan alındığını iddia ettiğim

> zararın kesinliğinden, bilfiil gerçekleşmiş zararlar (güncel zararlar) ve gelecekte gerçekleşmesi kaçınılmaz olan zararlar anlaşılır[748].

şeklindeki cümle ikinci baskıya alınmamıştır. Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda yaptığı bu değişiklikler, benim birinci baskıya ilişkin yukarıdaki diamda haklı olduğumu delalet eder.

Ramazan Çağlayan'ın alıntılarına yukarıda örnek olarak verdiğimiz paragrafı izleyen paragrafla devam edelim. Bu paragrafta benim kitabımdan yukarıda verdiğim paragrafım izlemektedir:

ÖRNEK 237

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.523:

Güncel yani halihazırda gerçekleşen zararlar, kesinlik şartına sahiptir. Gelecekte ortaya çıkması kesin olan zararlar da, kesinlik şartına sahip kabul edilir.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1180:

Güncel Zararlar.- "Güncel zararlar (*préjudices actuels*)"[1126], yani halihazırda bilfiil gerçekleşmiş olan zararlar, tartışmasız olarak kesinlik şartını yerine getirirler.

Gelecekteki Zararlar.- Zararın kesin olması demek, zararın illa ki "güncel (*actuel*)" olması demek değildir. "Gelecekteki zararlar (*préjudices futures*)" da kesinlik şartını yerine getirebilir[1127].

1126. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.625;
1127. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1235; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1006; De Forges, *op. cit.,* s.290; Vedel ve Delvolvé,*op. cit.,* c.I, s.625.

Görüldüğü gibi alıntı benden; ama bana atıf yok. Ortada kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma hâli vardır.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.167) aynen vardır.

Örnek 237, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim cümleyi Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında değiştirerek kaleme almış ve cümlenin sonunda başka yazarlar yayında bana da atıfta bulunmuştur (s.551, dipnot 491). Ramazan Çağlayan yaptığı bu değişiklik benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 238

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.523:

Doğması muhtemel zararlar, sorumluluğa yol açmaz[751]. Örneğin idarenin eylemi sonucu ölen çocuk nedeniyle uğranılan zararın hesabında, çocuk ölmeseydi ilerde iş sahibi olup bize bakacaktı gibi bir talep dikkate alınamaz. Zira çocuğun büyüyüp anne-babasına bakması kesin değil, bir ihtimaldir. Bu şekildeki ihtimale dayalı zararlar kesinlik şartını taşımaz ve idarenin sorumluluğuna yol açmaz[752].

[751] PAİLLET, age., s.196; DARCY, age., s.120.GÜNDAY, age., s.335.

[752] CHAPUS, age., C.I, s.1212; DE FORGES, age., s.280; GÖZLER, age., C.II, s.1181.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1180-1181:

Muhtemel Zararlar[1130].- Gelecekte gerçekleşmesi *kesin olmayan*, sadece bu konudan bir ihtimal bulunan zararlar bu şartı yerine getirmezler; idarenin sorumluluğuna yol açmazlar. Bu tür zararlara "muhtemel zararlar (*préjudices éventuels*)" denir. Örneğin idarenin bir eylemi sonucu ölen bir çocuğun ana-babası çocuklarının ölmelerinden dolayı uğradıkları mevcut zararı talep edebilirler. Ancak çocuklarının ölmeseydi büyüyünce kendilerine bakacağını, çocuklarının ölmesiyle gelecekteki bu bakımdan mahrum kaldıklarını ve dolayısıyla zarara uğradıklarından bahisle idarenin tazminat isteyemezler[1131]. Çünkü, çocuklarının büyüyeceği, büyüdükten sonra onlara bakacağı kesin değil, sadece bir *ihtimal*dir. …

1130. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1236; De Forges, *op. cit.,* c.I, s.290-291; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1006; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.625.

1131. Örneğin Conseil d'État, 21 Şubat 1951, *Veuve Lion,* RDCE, 1951, s.832; Conseil d'État, 30 Haziran 1971, *Veuve Turpin,* RDCE, 1971, s.501 (Nakleden: Vlachos, *op. cit.,* s.240).

Yukarıdaki iki kutunun karşılaştırılmasından görüleceği üzere alıntı benden, atıf başkalarına.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olan *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.167) aynen vardır.

Örnek 238, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından olduğu gibi çıkarmıştır. Bu paragraf olsaydı ikinci baskının 551'inci sayfasının ikinci ile üçüncü paragraf arasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu paragraf çıkarması, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir.

Bir Gözlem.- Burada şu hususun altını çizmek isteriz: Bir yazarın diğer bir yazardan usûlsüz alıntı yapıp yapmadığı hususu, haliyle bir kitaptan cımbızla çekip alınan bir cümle üzerinden ispatlanamaz. Gerçekte alıntı olan

bir cümlenin şu ya da bu şekilde kaynağı gösterilmesi unutulmuş olabilir. Şüphesiz bu olmaması gereken bir hatadır. Ama her yazarın başına gelebilir. Usûlsüz alıntı sorunu için asıl anlamlı olan şey, kaynağının gösterilmesinin şu ya da bu sebepten unutulmuş olan bir iki alıntıdan ziyade, kaynaksız alıntıların ard arda, sistemli bir şekilde devam etmesidir. Okuyucu benim Ramazan Çağlayan'dan örnek gösterdiğim cümlelerin cımbızla çekilmiş cümleler olduğunu sanmamalıdır. (Hoş çekilmiş olsa bile iki yüz küsur alıntı, her halükarda problem teşkil eder). Örneğin yukarıdaki dört örnekte (Örnek, 235, 236, 237 ve 238) verilen paragraflar Ramazan Çağlayan'ın kitabının aynı sayfasında (s.523) bulunmaktadır ve ard arda yer almaktadır. Yani Ramazan Çağlayan'ın kitabının 523'üncü sayfanın üçüncü, dördüncü beşinci ve altıncı paragrafları benden alınmadır. Ve üstelik bu paragrafların sırası benim kitabımdaki (c.II, s.1179-1181) aynı sırayla gitmektedir. İlave edelim: Aşağıda vereceğimiz "ciddi şans kaybı"na ilişkin alıntı örneği de Ramazan Çağlayan'ın kitabının izleyen paragrafından (s.524, paragraf 1) alınmadır. Bu paragraf da benim kitabımın yukarıdaki 238 nolu örnekte verdiğim paragrafı izleyen paragraftır (s.1181, son paragraf). Bu husus Ramazan Çağlayan'ın sistemli olarak benden usulsüz alıntı yaptığını göstermektedir.

ÖRNEK 239

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.524:

Ciddî şans kaybı: İdarenin tutumu nedeniyle kişi ciddi bir şans kaybına (*pert d'une chance)* maruz kalmış ise, bu durum da kesin zarar oluşturur ve idarenin sorumluluğuna yol açar[753]. Örneğin idarenin aldığı bir karardan veya kararı almamasından dolayı bir kişinin, bir sınavı başarma şansını kaybetmesi, ciddi şans kaybı olarak nitelendirilmektedir[754]. Yine idarenin bir tutumu nedeniyle bir işe girme şansını kaybetme[755], belirli bir para kazanma şansını kaybetme[756] gibi durumlar, ciddi şans kaybı olarak nitelendirilmekte ve bundan idarenin sorumlu olduğu kabul edilmektedir. Burada zorluk, mağdur için ciddi şans kaybının ispatı ve yargı için şans kaybının değerini takdir etmektedir[757].

[753] DE FORGES, age., s.280; CHAPUS, age., C.I, s.1212; PAİLLET, age., s.197.

[754] Conseil d'Etat, 3 Août 1928, *Bacon*, RDCE, 1928, s.1035, CHAPUS, age., C.I, s.1212.

[755] Conseil d'Etat, 27 Mais 1987, *Legoff*, RDCE, 1987, s.186, CHAPUS, age., C.I, s.1212.

[756] Tribunal Administratif de Bastia, 30Mars 1995, *Société de gestion du port de Compoloro*, D.1995, CHAPUS, age., s.1212.

[757] DE FORGES, age., s.281.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1181:

Ciddî Şans Kaybı.- Muhtemel zararlar değil, ama "şans kaybı (*perte d'une chance*)" eğer bu şans ciddî bir şans ise kesin bir zarar oluşturur ve idarenin sorumluluğuna yol açar. Örneğin Fransız Danıştayı idarenin aldığı

bir karardan veya bir karar almamasından veya idarenin gecikmesinden veya idarenin yol açtığı bir kazadan vs.den dolayı bir kişinin bir sınavı başarma[1135], özel veya kamusal bir işe girme[1136], bir sözleşme akdetme[1137], veya belirli bir para kazanma[1138] şansını kaybetmesi durumlarında kesin bir zarara uğradığına ve idareden tazminat isteyebileceğine karar vermiştir.

1135. Conseil d'État, 3 Ağustos 1928, *Bacon,* RDCE, 1928, s.1035 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1236).
1136. Conseil d'État, 27 Mayıs 1987, *Legoff,* RDCE, 1987, s.186 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1236).
1137. Conseil d'État, 19 Nisan 1985, *Commune de Vitrolles,* RDP, 1985, s.1701 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1236).
1138. Tribunal administratif de Bastia, 30 Mart 1995, *Société de gestion du port de Campoloro,* D., 1995, s.553 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1236).

Yukarıdaki iki paragraf karşılaştırılırsa Ramazan Çağlayan'ın paragraf ile benim paragrafım arasında benzerlik olduğu görülmektedir. Ramazan Çağlayan'ın paragrafını benim paragrafımdan yararlanarak yazdığı söylenebilir. Ramazan Çağlayan dipnotta verdiği yazarların kitaplarının ilgili paragrafları karşılaştırıldığında, Ramazan Çağlayan'ın paragrafının Chapus veya De Forges'un paragrafından çok daha büyük ölçüde benim paragrafıma benzediği görülür. Ramazan Çağlayan, bu Fransız yazarlara atıf yapmakta beis görmüyor. Ama nedense bana atıf yapmak istemiyor. Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki paragrafının dipnotlarında Fransız yazarların ismi yanında benim isminin de geçmesi gerekirdi. Herhalde benim suçum Fransız olmamam!

Bauda iyi niyetli okuyucular benim de Ramazan Çağlayan'ın da aynı metni aynı Fransız yazarlardan çevirdiğimizi ve dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın bana değil, Fransız yazarlar atıf yapmasının normal olduğunu sanabilirler. Şüphesiz bir Fransız yazarın cümlelerini ilk ben Türkçeye çevirdim diye, bu cümleler benim malım hâline gelmez. Ramazan Çağlayan da bu cümleleri bana atıf yapmaksızın çevirebilir. Ama bunu yapması için söz konusu cümleleri, benim çevirimden yararlanmadan kendisinin çevirmesi gerekir. Eğer böyle yapıyor olsaydı, Ramazan Çağlayan'ın çevirisi benim çevirimden kaçınılmaz olarak farklı olurdu. Zira aynı metin çevrilse bile, çevirenler farklı ise çeviri de farklı olur. Oysa yukarıdaki alt alta verilen iki kutu karşılaştırılırsa ortada rastlantıyla açıklanamayacak derecede bir benzerlik olduğu görülür. İlginçtir: Ben paragraf başına "*Ciddi Şans Kaybı*" başlığını atmışım; Ramazan Çağlayan da aynı başlığı atıyor. Oysa böyle bir başlık, Ramazan Çağlayan'ın atıf yaptığı Chapus'nün kitabında yoktur.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olan *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.167) aynen vardır.

Örnek 239, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında tekrar kaleme almıştır (s.551, paragraf 3). Paragrafın yeni hâlinin benim paragrafımdan alınmış olduğu artık kolayca anlaşılamamaktadır. Bir kere paragraf başında birinci baskıda olan "*Ciddi Şans Kaybı*" baylığını ikinci baskıda çıkarmıştır. Diğer yandan paragrafın ilk cümlesinden sonra Ramazan Çağlayan bana atıf yapmaktadır (s.551, dipnot 493). Oysa aynı cümlenin sonunda birinci baskıda bana değil, bir takım Fransız yazarlara atıf vardır. Ramazan Çağlayan'ın bu değişikleri yapması benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 240

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.524:

> ***(c) Zarar hukuken korunan bir menfaate dayanmalıdır*:** İdarenin sorumluluğunun söz konusu olabilmesi için, zararın, kişinin hukuken korunan bir menfaatini yani hakkını ihlâl eder nitelikte olması gerekir[761].
>
> [761] VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.622; DE FORGES, age., s.282; DARCY, age., s.121; RİVERO/WALİNE, age., s.264; GÖZLER, age., C.II, s.1189.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1181:

> **4. Zarar "Hukuken Korunan Bir Menfaat"e Yönelik Olmalıdır**[1149]
>
> Bir kişinin idarenin bir fiilinden dolayı gördüğü her zarar idarenin sorumluluğunu doğurmaz. İdarenin tazminat borcunun doğabilmesi için, zarar gören kişinin bir hakkının veya meşru bir menfaatinin ihlâl edilmiş olması gerekir.
>
> 1149. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.622-623; De Forges, *op. cit.,* s.292; Rivero, *op. cit.,* s.254; Vlachos, *op. cit.,* c.I, s.243; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1240-1243; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1010;

Alıntı benden, ama benim adım dipnotta dört yazardan sonra geçiyor. Bu tür bir atıf aldatıcı mahiyette bir atıftır.

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki paragrafı, kendisinin atıf yaptığı De Forges, Rivero/Waline, Darcy, Vedel/Delvolvé'nin paragraflarına değil, benim paragrafıma benzemektedir. Burada sadece şunu belirteyim: Başlıkta kullanılan benim kullandığım ve Ramazan Çağlayan'ın benden aydığı "*hukuken korunan bir menfaat*" ifadesi ne De Forges'ta, ne Rivero/Waline'de, ne Darcy'de, ne de Vedel/Delvolvé'de vardır. "Hukuken korunan bir menfaat" teriminin Fransızcası "*un intérêt juridiquement protégé*"dir ki, bu terim yukarıdaki yazarlarda geçmemektedir.

De Forges, "*un intérêt légitime*" terimini kullanmaktadır ki, bu "meşru menfaat" demektir. Rivero/Waline ve Vedel/Delvolvé, "*une situation juridiquement protégée*" demektedir ki, bu "hukuken korunan bir durum" demektir. Darcy de benzer bir terim yoktur. Eğer Ramazan Çağlayan benden aktarmıyor, bu terimleri Türkçeye kendisi çeviriyor olsaydı, "hukuken korunan bir menfaat" yerine ya, "meşru bir menfaat", ya da "hukuken korunan bir durum" derdi.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.168) aynen vardır.

Örnek 240, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında tekrar kaleme almış ve başlığı da "*Zarar meşru olmalıdır*" şeklinde değiştirmiştir (s.549, son paragraf). Ramazan Çağlayan'ın birinci baskıdaki "*Zarar "hukuken korunan bir menfaat"e dayanmalıdır*" şeklindeki başlığı ikinci baskıda "*Zarar meşru olmalıdır*" şekline çevirmesi bir rastlantı değildir; alıntının benden yapılmış olduğunu gizleme amacıyla yapılmış bilinçli bir değişikliktir. Zira yukarıda açıklandığı gibi Ramazan Çağlayan'ın atıf yaptığı De Forges, Rivero/Waline, Darcy, Vedel/Delvolvé'de "*hukuken korunan bir menfaat*" terimi yoktur. Bu terim onların değil benim terimimdir.

Ramazan Çağlayan, bu nedenle benim terimimi çıkarıp, De Forges'un cümlesini kullanmak istedi; ama muhtemelen De Forges'un (*Droit administratif*, PUF, 1991, s.292)

> "*Le préjudice doit s'analyser en une atteinte à un intérêt légitime*"

şeklindeki cümlesini Ramazan Çağlayan yanlış olarak

> "Zarar meşru olmalıdır"

şeklinde çevirmiştir (İkinci Baskı, s.549). Bu yanlış bir çeviridir. De Forges'un cümlesinin doğru çevirisi şudur: "*Zarar, meşru bir menfaati ihlâl etmelidir*". Burada dikkat edilmesi gereken husus meşru olması gereken şey, *zararın kendisi* değil, zararın ihlâl ettiği *menfaat*tir. Zaten zarar meşru ise, sorumluluk olmaz. Sorumluluğun olması için kendisine zarar verilen *menfaatin* meşru olması gerekir. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan, De Forges'un cümlesini yanlış olarak Türkçeye çevirmektedir. Ortada sadece çeviri yanlışlığı değil, cümle içerik olarak yanlıştır; sorumluluk teorisi bakımından da saçma bir cümledir. Ne var ki, Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısında benim kurduğum cümleden farklı bir cümle kurmak istemektedir. Muhtemelen bu isteği Ramazan Çağlayan'ın yaptığı hem çeviri yanlışını, hem de içerik yanlışını görmesini engellemiştir.

Bu arada belirtelim ki, Ramazan Çağlayan, bu yanlış cümlenin sonunda bana atıf da yapmıştır (s.549, dipnot 479); üstelik dipnotta benim ismimi Fransız yazarlardan önce birinci sırada vermektedir.

Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda yaptığı bu atıf bilim etiğiyle bağdaşmaz. İkinci baskıda (s.549, dipnot 479) Ramazan Çağlayan bana benim söylemediğim, kendisinin söylediği bir şey için atıf yapmaktadır. Benim kitabımda "*Zarar meşru olmalıdır*" diye yanlış bir cümle yoktur. Bir yazarın kendi kurduğu yanlış bir cümlenin kaynağı olarak bir başka yazara atıf yapması etik açıdan eleştirilebilir.

Ramazan Çağlayan yaptığı bu değişiklikler, birinci baskıya ilişkin benim yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 241

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.525:

***(d) Zarar parayla ölçülebilir nitelikte olmalıdır*:** Tazminin söz konusu olabilmesi için, zararın parayla ölçülebilir olması gerekir[767]. İdare hukukunda aynen tazminin söz konusu olmaması da, bu ilkenin kabulünü gerekli kılmaktadır[768]. Söz konusu para, bir defada ödenecek biçimde olabileceği gibi, aylık veya yıllık olarak belirli süreli bir irat (gelir) veya ömür boyu irat şeklinde de olabilir[769].

[767] VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.623; DE FORGES, age., s.282; GÖZLER, age., C.II, s.1189.

[768] CHAPUS, age, C.I, s.1209.

[769] GÖZLER, age., C.II, s.1189.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1189:

5. Zarar, "Parayla Ölçülebilir" Nitelikte Olmalıdır

Fransız Danıştayının yerleşmiş içtihatlarına göre, bir zararın tazmin edilebilmesi için "parayla ölçülebilir (*appréciable en argent*[1182])" nitelikte olması gerekir[1183]. Bunun temelinde "eşdeğeriyle tazmin ilkesi (*principe de la réparation par équivalent*)" yatar. Bu ilke şu anlama gelir: Özel hukuktan farklı olarak idare hukukunda mahkemenin ortaya çıkan zararın tazmin edilmesi yani giderilmesi olarak, bir "yapma borcu (*obligation de faire*)" şeklinde ortaya çıkan "aynen tazmin (*réparation en nature*)"[1184] müeyyidesine hükmedemez[1185]. Zira, aynen tazmin (eski hâle iade) şeklindeki bir hüküm, hakimin idareye emir vermesi, idarenin işine karışması anlamına gelir ki, idare hukukunda hakiminin idareye emir verme (*injonction*) yetkisi yoktur[1186]. Dolayısıyla hâkim, idarenin sorumlu olduğu kanısına varırsa, sadece idareyi zarar gören davacıya belli bir miktar parayı ödemeye hükmedebilir. Bu para, zarar gören kişinin uğradığı zararın "eşdeğeri (*équivalence*)" olarak değerlendirilir. Söz konusu para, bir defada "sermaye (*capital*)" şeklinde

ödenmesine karar verilebileceği gibi, aylık veya yıllık olarak ödenen belirli süreli bir irat (gelir) veya ömür boyu irat (*rente viagère ou temporaire*) şeklinde de ödenmesine karar verilebilir[1187].

1182. Bunun yerine "*susceptibles d'évaluation pécuniaire*" de denir (Chapus, *Droit administratif général,* 1239).
1183. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.623; De Forges, *op. cit.,* s.293; Vlachos, *op. cit.,* s.241; Dupuis ve Guédon, *op. cit.,* s.491; Long *et al., op. cit.,* s.566.
1184. Buna "eski hâle getirme" de diyebiliriz.
1185. Conseil d'État, 2 Kasım 1963, *Dame Barthélemy,* RDCE, 1963, s.548 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1233).
1186. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1233.
1187. *Ibid.*

Ramazan Çağlayan'ın sadece son cümlesi değil, ilk iki cümlesi de benden alınmadır. Ramazan Çağlayan'ın son cümlede bana atıf yaptığı gibi ikinci cümlede de atıf yapması gerekirdi. Birinci cümle ise sadece benden alınmış olmasına rağmen bana üçüncü sırada atıf vardır.

Örnek 241, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında iki cümleye indirerek tekrar kaleme almış ve her iki cümlenin sonunda da bana atıfta bulunmuştur (s.552, dipnot 501, 502). Ramazan Çağlayan yaptığı bu değişiklikler benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 242

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.526:

Manevî zarar, kişinin şahıs varlığında iradesi dışında meydana gelen eksilme demektir. "*Şahıs varlığı*" ise kişinin kişi olarak haiz olduğu ve hukukça korunan hayat, vücut bütünlüğü, sağlık, hürriyet, isim, şeref, haysiyet, cinsel bütünlük, ruhsal bütünlük gibi kişilik değerlerinin tümünü ifade etmektedir[777]. Bu değerlere saldırının, kişide manevi bir zararın meydana getirdiğinin kabulü gerekir. Ayrıca kişinin bu saldırıdan ruhsal acı ve ıstırap duyduğunun ispatlanması istenemez[778]. İşte şahıs varlığına yönelen bu tür zararlara "manevî zararlar (*préjudices moreux)*" [779] denir ve parayla ölçülebilen zararlar içinde yer alır.

[777] EREN Fikret, Borçlar Hukuku, İstanbul 1998, C.I, s.498.
[778] EREN, age., s.499; GÖZLER, age., C.II, s.1193.
[779] DE FORGES, age., s.282.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1192:

Manevî zarar, bir kişinin şahıs varlığında iradesi dışında meydana gelen eksilme demektir[1206]. "Şahıs varlığı" ise bir kişinin kişi olarak haiz olduğu hukukça korunan, hayat, vücut bütünlüğü, sağlık, hürriyet, isim, şeref, hay-

siyet, cinsel bütünlük, ruhsal bütünlük gibi kişilik değerlerinin tümünü ifade eder[1207]. O hâlde bu değerlere yapılan bir saldırı kişide manevî zarar ortaya çıkarır. Bu değerlere yapılan bir saldırı her halükârda bir manevî zarar yol açtığı varsayılmalıdır. Bunun dışında ayrıca bu saldırıdan dolayı söz konusu kişinin ruhsal acı ve ıstırap duyduğunun kanıtlanması gerekmez. Zaten psişik bir vakıa olan "acı hissetme" mahkeme huzurunda nasıl kanıtlanacaktır? Bu konuda ruh hekimlerinden bilirkişi raporu mu istenecektir[1208]?

"Manevi zararlar (*préjudices moraux*)" da parayla ölçülebilir nitelikte zararlar olarak kabul edilmekte ve bu tür zararlara urağanların da tazminat talep edebilecekleri kabul edilmektedir.

1206. Eren, *op. cit.,* c.I, s.498.
1207. *Ibid.*
1208. Bu konudaki tartışmalar için bkz. Eren, *op. cit.,* c.I, s.499-501.

Yukarıdaki iki kutu karşılaştırılırsa Ramazan Çağlayan'ın aslında doğrudan doğruya Fikret Eren'in kitabından değil, benden alıntı yaptığı ve Fikret Eren'e atıf yaptığı düşünülebilir. Zira, benim Fikret Eren'i kaynak göstererek kurduğum

> Manevî zarar, bir kişinin şahıs varlığında iradesi dışında meydana gelen eksilme demektir[1206]

şeklindeki cümlem, aynı kelimelerle

> Manevî zarar, kişinin şahıs varlığında iradesi dışında meydana gelen eksilme demektir.

şeklinde Ramazan Çağlayan da aynen vardır. Eğer Ramazan Çağlayan bu alıntıyı benden değil, gerçekten Fikret Eren'den yapmış olsaydı kuracağı cümle az da olsa farklı olurdu. Zira Fikret Eren'in söz konusu cümlesi şöyledir:

> "Manevi zarar, bir kişinin kişilik değerlerinde, şahıs varlığında (kişilik haklarında, manevî değerlerinde) iradesi dışında meydana gelen eksilmeyi ifade eder." (Fikret Eren, *Borçlar Hukuku*, İstanbul, Beta, 6. Baskı, 1998, c.I, s.498).

Fikret Eren'in 19 kelimelik bu cümlesini benim ve Ramazan Çağlayan'ın kelime kelime aynı olan 10 kelimelik bir cümle ile özetleyip aktarmamız ne kadar büyük bir rastlantı! Bu husus, Ramazan Çağlayan'ın gerçekte atıf yaptığı Fikret Eren'in kitabını görmediğini, pek muhtemelen benim Fikret Eren'den yaptığım alıntıyı benden aktararak Fikret Eren'e atıf yaptığını düşündürtmektedir. Bu düşüncemizi, benim de, Ramazan Çağlayan'ın da Fikret Eren'in kitabının 6. baskısına atıf yapıyor olmamız vakıası destekler niteliktedir. Eğer Ramazan Çağlayan, benden

aktararak değil, gerçekten Fikret Eren'in kitabını kullanarak bu kitaba atıf yapıyor olsaydı, pek muhtemelen bu kitabın bir başka baskısına atıf yapıyor olurdu.

Yukarıda gördüğümüz gibi Ramazan Çağlayan'ın benden yararlanarak Fransız yazarlara atıf yapması çok sık kullandığı bir yöntemdir. Ama görünen odur ki, Ramazan Çağlayan bu yönetimini, Fikret Eren gibi çok bilinen ve kitapları her yerde bulunan Türk yazarlar için de kullanmaya cüret edebilmektedir. Ne de olsa, söz konusu bilgiyi benden aktarmak, gidip Fikret Eren'in kitabını bulup, ondan aktarmaktan daha kolay, daha az zaman alan bir şey. Ramazan Çağlayan'ın kitabının benden aktardığı kısımlarına ilişkin olarak kullandığı "transit alıntı" usûl şu şekilde özetlenebilir: "*Alıntıyı Kemal Gözler'den yaparsın, atıfı ise onun atıf yaptığı yazara yaparsın, olur biter*".

Örnek 242, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında tekrar kaleme almıştır (s.553, paragraf 3). İlginçtir ki, yukarıda benden alınmış olduğunu iddia ettiğim "*Manevî zarar, bir kişinin şahıs varlığında iradesi dışında meydana gelen eksilme demektir*" şeklindeki cümleyi Ramazan Çağlayan kitabının ikini baskısından atmıştır. Bu cümle olsaydı, 553'ün sayfanın "İdarece tazmin edilecek zarar" diye başlayan paragraf ilk cümlesi olacaktı. Bu cümlenin ikinci baskıdan atılmış olması, benim bu cümleye ilişkin yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu kanıtlamaktadır. Demek ki Ramazan Çağlayan da bu cümleyi gerçekte Fikret Eren'den değil, benden aldığını kabul etmiştir.

ÖRNEK 243

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.526:

> Manevî zararlar kapsamına girecek değerleri de kısaca şu şekilde belirtebiliriz. Bir kere "manevi değer (*intérêt moral)*"e gelen zararlar, ("şeref (*honneur*)[782]", "ün (*réputastion*), kişilik hakları[783] gibi değerlere gelen zararlar), manevi zarar kapsamında yer alır[784].
>
> [782] Bulaşıcı hastalık taşımadığı halde, taşıdığı gerekçesiyle tıbbi müdahaleye maruz kalan genç kızın, açtığı manevi tazminat talebi, manevi değerlerden olan şerefe gelen bir zarar olarak nitelendirilmiştir. C.E, 5 Juill 1957, Département de la Sarthe c./ delle Artus, RDCE, 1957, s.454, DE FORGES, age., s.283.
>
> [783] Örneğin Danıştay'ın 1989 tarihli *Üruğ* kararına konu olan olayda, Eski Genel Kurmay Başkanı Necdet Üruğ hakkında MİT bünyesinde düzenlenmiş bir belgenin basında yayınlanması üzerine, Üruğ kişilik haklarına saldırıda bulunulduğu gerekçesiyle, başbakanlık hakkında tazminat davası açmış ve mahkeme de bu talebi haklı bulmuştur. Danıştay Onuncu Dairesi, E.1988/1042, K.1989/857, T.20.4.1989, DD.76-77, s.783.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1193:

aa) Şan, Şeref ve Kişilik Haklarına Verilen Zararlar.- Bir kere bir "manevi değer (*intérêt moral*)"e dokunan zararlar manevi zararlardır[1209]. Bu manevî değer, "şeref (*honneur*)"[1210], "ün (*réputation*)"[1211] gibi bir değer olabilir. Örneğin Fransız Danıştayı zührevi bir hastalık bulaştırdığından yanlış yere şüphelenilen bir genç kızın tıbbî bir inceleme tâbi tutulmasının şerefini zedeler nitelikte olduğuna ve tazmin edilebilir bir manevî zarar teşkil ettiğine karar vermiştir[1212]. Keza bir kişinin "ün (*réputation*)"üne yapılan saldırı da manevî zarar teşkil eder[1213]. Mesela bir heykeltraşın yaptığı anıt niteliğinde bir çeşmenin bakımsızlıktan yıkılması durumunda manevî bir zarar vardır[1214]. Kişinin "kişilik haklarına yapılan tecavüz" de bir tazmin edilmesi gereken manevî zarar olarak kabul edilmektedir.

Örneğin Danıştay Onuncu Dairesi 20 Nisan 1989 tarih ve E.1988/1042, K.1989/857 sayılı *Necdet Üruğ* kararına konu teşkil eden olayda, Genelkurmay eski başkanı Necdet Üruğ hakkında MİT bünyesinde düzenlenmiş bir belgenin basında yayınlanmıştır. Necdet Üruğ, kişilik haklarına ağır saldırıda bulunulduğunu iddia ederek Başbakanlık hakkında manevî tazminat istemiyle tam yargı davası açmış, Danıştay Onuncu Dairesi bu davayı kabul ederek, "davacının kişilik haklarının ağır bir zedelendiği" gerekçesiyle idarenin davacıya manevî tazminat ödemesi gerektiğine karar vermiştir[1215].

1209. De Forges, *op. cit.,* s.293; Long *et al., op. cit.,* s.566.
1210. Long *et al., op. cit.,* s.566.
1211. *Ibid.*
1212. Conseil d'État, 5 Temmuz 1957, *Département de la Sarthe c. Dlle Artus,* RDCE, 1957, s.454 (Nakleden: De Forges, *op. cit.,* s.293; De Forges, *op. cit.,* s.567).
1213. Long *et al., op. cit.,* s.566.
1214. Conseil d'État, Section, 3 Nisan 1936, *Sudre,* RDCE, 1936, s.452 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.566).
1215. Danıştay Onuncu Dairesi, 20 Nisan 1989 Tarih ve E.1988/1042, K.1989/857 Sayılı *Üruğ* Kararı, *Danıştay Dergisi,* Sayı 76-77, s.783-784; *Amme İdaresi Dergisi,* Cilt 22, Sayı 2, s.105 (Armağan, *op. cit.,* s.56-57).

Yukarıdaki iki kutu karşılaştırılırsa Ramazan Çağlayan'ın paragrafının benim yukarıdaki paragrafımdan özetlendiği anlaşılır. Ama bana atıf yoktur.

Ayrıca belirtelim ki, söz konusu örnekte, Ramazan Çağlayan'ın 782 nolu dipnotta verdiği Fransız Danıştayının *Département de la Sarthe c. Dlle Artus* kararı örneği benden alınmıştır. Keza Ramazan Çağlayan'ın 783 nolu dipnotta verdiği Türk Danıştayının *Necdet Uruğ* kararı örneği de yine benden alınmıştır. Ramazan Çağlayan'ın söz konusu bilgiye ilişkin örnek olarak verdiği Fransız Danıştayı kararın ve ondan sonra Türk Danıştay kararının aynılarının benim kitabımda bulunması ve bunların aynı sırayla geçmesi ne büyük rastlantı!

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olan *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.170-171) aynen vardır.

Örnek 243, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı ve dipnotlarından verdi örnekleri, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından olduğu gibi çıkarmıştır. Olsaydı ikinci baskının 553'üncü sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu paragraf ve dipnotlarında verdiği örnekleri ikinci baskıdan çıkarmış olması, benim iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 244

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.527:

Estetik zararlar (*préjudice esthétique*) da manevi zararlar içinde yer alır[785]. Örneğin yüzde kalan bir iz ve elde kalan yanık izleri[786], nedeniyle uğranılan estetik zarar, manevi zarar içinde mütalaa edilir[787]. Haliyle bu tür zararlar, adlî yargıda olduğu gibi, idarî yargıda da hakim, zarar görenin cinsiyetini, yaşını ve mesleğini dikkate alarak değerlendirecektir[788].

[786] Danıştay Onuncu Dairesi, E.1990/3954, K.1992/1362, T.10.4.1992, DD.86, s.583.

[787] GÖZLER, age., C.II, s.1194.

[788] DE FORGES, age., s.283.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1194:

bb) Estetik Zararlar.- "Estetik zararlar (*préjudice esthétique*)" da tazmin edilebilir niteliktedir[1218]. Örneğin Fransız Danıştayı yüzde kalan bir iz[1219], bir kolun diğerine göre kısalmasından[1220] dolayı idareyi tazminat ödemeye mahkûm etmiştir. Haliyle estetik zararların takdirinde hâkim, zarar gören kişinin cinsiyetini, yaşını ve mesleğini dikkate alır[1221].

1218. Conseil d'État, 12 Nisan 1930, *Sieur et dame Perret,* RDCE, 1930, s.479 (Nakleden: De Forges, *op. cit.,* s.293).
1219. Conseil d'État, Section, 23 Mart 1962, *Caisse rég. de séc. soc. de Normandie,* RDCE, 1962, s.211 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1238).
1220. Conseil d'État, 27 Ekim 1965, *Kankowski,* RDCE, 1965, s.561 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1238).
1221. De Forges, *op. cit.,* s.293.

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki paragrafında üç cümle var. Her üç cümlede gerçekte benim yukarıdaki paragrafımdan alınmıştır. Ama Ramazan Çağlayan sadece ikinci cümle için bana atıf yapmaktadır. Üçüncü cümle için bana değil, De Forges'a atıf yapmaktadır. Oysa Ramazan Çağlayan'ın

> Haliyle bu tür zararlar, adlî yargıda olduğu gibi, idarî yargıda da hakim, zarar görenin cinsiyetini, yaşını ve mesleğini dikkate alarak değerlendirecektir[788].

şeklindeki cümlesi ile benim

> Haliyle estetik zararların takdirinde hâkim, zarar gören kişinin cinsiyetini, yaşını ve mesleğini dikkate alır[1221].

şeklindeki cümlem arasındaki benzerlik alıntının benden yapıldığını göstermektedir. Ama Ramazan Çağlayan bana değil, bir Fransız yazara atıf yapmaktadır. Bu atıf tipik bir aldatıcı atıf örneğidir ve bana atıf yapılmamış olması bu alıntının usûlsüz olduğunu gösterir. Ayrıca belirtelim ki, Ramazan Çağlayan'ın bu cümlenin kaynağı olarak beni değil, De Forges'u göstermesinin sebebi, benim bu cümlenin kaynağı olarak 1221 nolu dipnotunda De Forges'u gösteriyor olmamdır. Bu şu anlama gelir ki, Ramazan Çağlayan, sadece bu cümlenin ana metnini benden almamakta, bu cümleye ilişkin dipnotu dahi benden almaktadır. Sadece ana cümlenin değil, dipnotun dahi alınması, ortada kasıtlı bir usûlsüz alıntı olduğu yolunda bir kanıttır.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olan *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.172) aynen vardır.

Burada şunun da altını çizmek isteriz: Yukarıdaki paragrafta ikinci cümlede olduğu gibi üçüncü cümlede de bana atıf yapsaydı ne değişecekti? Ramazan Çağlayan sadece dürüst davranmış olacaktı. Ama dürüstlük onun kitabını orijinal bir bilimsel eser haline getirmeyecekti. Çünkü bu paragrafın kendisi, bu paragraftan önceki paragraf ve aşağıda göreceğimiz iki paragraf yine benim kitabımdan (c.II, s. 1193-1198) alınmadır. Bir konu art arda benden alınmış paragraflarla işleniyor. Kaynağı gösterilsin veya gösterilmesin, art arda bir yazardan alınmış ve sayfalar süren uzunlukta alıntılar, bir yandan FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartına, diğer yandan da FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırılık teşkil eder.

Örnek 244, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından olduğu gibi çıkarmıştır. Olsaydı ikinci baskının 553'üncü sayfasının üçüncü ile dördüncü paragraf arasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı ikinci baskıdan çıkarmış olması, benim iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 245

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.527:

Fiziksel acılar (*douleur physique*) belli bir ağırlığa ulaşıyorsa, manevi tazminat kapsamında kabul edilir[789]. Türk Danıştayı 1999 tarihli bir kararında, hastanın karnında unutulan gazlı bezin zamanında çıkarılmaması nedeniyle olay süresince çektiği acı ve elem karşılığı manevi tazminata hükmetmiştir[790].

[789] Conseil d'Etat, 6 Juin 1958, *Commune de Grigny,* RDCE, 1958, s.323, DE FORGES, age., s.283; PAİLLET, age., s.216.

[790] Danıştay Onuncu Dairesi, E.1997/3565, K.1999/5224, T.19.10.1999, DD.103, s.889.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1195:

cc) Fiziksel Acılar.- "Fiziksel acılar (*douleur physique, pretium doloris*)" uzun zaman boyunca "parayla ölçülemez" nitelikte bulunmuş ve bu nedenle tazmin edilemez olduklarına karar verilmiştir[1223]. Ancak Fransız Danıştayı bu içtihadından 24 Nisan 1942 tarihli *Morelle* kararıyla vazgeçmiş ve "istisnaî ağırlıkta fiziksel acılar"ın tazmin edilebileceğine karar vermiştir[1224]. Fransız Danıştayı bu "istisnaî ağırlık" şartından 6 Haziran 1958 tarihli *Commune de Grigny* kararıyla vazgeçmiş ve "belirli bir önemde" olan fiziksel acıların tazmin edilmesi gerektiğine karar vermiştir[1225]. …

Danıştay Onuncu Dairesinin 19 Ekim 1999 tarih ve E.1997/3565, K.1999/5224 sayılı *gazlı bez* kararına konu teşkil eden olayda bir hastanın ameliyat bölgesinde gazlı bez unutulmuştur. İdare mahkemesi hastaya, "unutulan gazlı tamponun süresinde çıkarılmaması nedeniyle olay süresince *çektiği acı ve elem* karşılığı takdiren 4 milyon TL manevî tazminatın ödenmesi gerektiğine" karar vermiştir[1227].

1223. De Forges, *op. cit.,* s.293; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1239.
1224. Conseil d'État, 24 Nisan 1942, *Morelle,* RDCE, 1942, s.136 (Nakleden: Rivero, *op. cit.,* s.257).
1225. Conseil d'État, 6 Haziran 1958, *Commune de Grigny,* RDCE, 1958, s.323 (Nakleden: De Forges, *op. cit.,* s.293; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1239).).
1227. Danıştay Onuncu Dairesi, 19 Ekim 1999 Tarih ve E.1997/3565, K.1999/5224 Sayılı *Gazlı Bez* Kararı, *Danıştay Dergisi, Sayı* 103, s.889-891.

Alıntı benden, ama atıf başkalarına.

Burada ayrıca şunun altını çizelim ki, Ramazan Çağlayan'ın 789 nolu dipnotu benim 1225 nolu dipnotumdan, 790 nolu dipnotu benim 1227 nolu dipnotumdan alınmadır. Aynı konuyu işlerken aynı Danıştay kararlarını alt alta örnek olarak vermemiz ne büyük rastlantı.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olan *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.172) aynen vardır.

Örnek 245, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından olduğu gibi çıkarmıştır. Olsaydı ikinci baskının 553'üncü sayfasının üçüncü ile dördüncü paragraf arasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı ikinci baskıdan çıkarmış olması, benim iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 246

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.527:

Kişilerin maruz kaldığı, "manevî acı (*douleur moral*)[791] veya "duygusal zarar (*préjudice d'affection*)"[792] de denilen ruhî acılar da manevî zarar kapsamı içinde yer alır. Örneğin, bir kazada gözünü kaybeden kişi, tedavi esnasında fiziki açı çeker, oysa görememeden dolayı belki de ömür boyu ruhi acı çekecektir[793]. Danıştay kişilerin çektiği manevi acılar için tazminat ödenmesi gerektiğini kabul etmektedir[794].

[791] PAİLLET, age., s.218.
[792] DE FORGES, age., s.283;
[793] GÖZLER, age., s.1196.
[794] Bu konuda kararlar için bkz. GÖZLER, age., s.1197-1198.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1196:

dd) Manevî Acılar.- Bir kişinin "fiziksel acı"dan başka "manevî acı (*douleur morale, pretium affectionis*)"lar da çekmesi mümkündür[1228]. Manevî acılar, "duygusal zarar (*préjudice d'affection*)" niteliğindedir[1229]. Manevî acılarda, bu acıyı çeken kişi, fizikî bir acı değil, ruhi bir acı çeker. Örneğin bir kazada gözünü kaybeden kişi bu olay ve keza tedavi esnasında acı çeker. Bu acı "fiziksel acı (*douleur physique, pretium doloris*)"dır. Ancak bu kişi, buna ek olarak belki hayatı boyunca gözünün olmamasından dolayı acı çekecektir. Bu acı ise bir "manevî acı (*douleur morale, pretium affectionis*)" dır. Gözünü kaybeden bu kişinin sadece fizikî bütünlüğünde değil, aynı zamanda ruhsal bütünlüğünde de bir eksiklik ortaya çıkar. Örneğin bu kişinin yaşama sevincini azaltır[1230].

1228. De Forges, *op. cit.,* s.294; Rivero, *op. cit.,* s.258; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1009; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.624.
1229. De Forges, *op. cit.,* s.294.
1230. Örnek konusunda bkz. Eren, *op. cit.,* c.I, s.501.

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki paragrafında ilk cümle de benden alınmış olmasına rağmen ilk cümle için bana atıf yoktur. Bu cümle itibarıyla ortada kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma durumu vardır.

Burada şunun da altını çizmek isteriz: Yukarıdaki paragrafın son kısmında olduğu gibi, Ramazan Çağlayan bu paragrafın bütün cümlelerinde ve keza bundan önceki dört örnekte (yukarıdaki Örnek 242-245) verilen paragrafların bütün cümlelerinde bana atıf yapsaydı ne değişecekti? Ramazan Çağlayan sadece kaynak gösterme yükümlülüğünü yerine getirmiş olacaktı. Ama kaynak gösterdiği bu alıntılar da yine bir yandan FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartına, diğer yandan da FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırı olmaya devam edecekti. Çünkü Ramazan Çağlayan kitabının 526 ve 527'nci sayfalarda yer alan "zarar çeşitleri"ni tamamıyla ve kendi içindeki sırasıyla benden özetleyerek vermektedir. Yukarıda gördüğümüz gibi manevî zararın tanımı, estetik zararların da, fiziksel acıların da, manevî acıların da tanımı ve örnekleri benim kitabımdan (c.II, s. 1193-1198) alınmadır. Böylesine bir alıntı kaynak gösterilse dahi yapılamaz.

Ramazan Çağlayan'ın bu kısma ilişkin olarak yaptığı şey, benim kitabımdan özet çıkarmaktan ibarettir. Bir yazarın kitabından özet yapılarak haliyle bilimsel bir eser yazılamaz. Ramazan Çağlayan, her şeyden önce kendisine şu soruyu sorması gerekir: Ben bu kısımda Kemal Gözler'den farklı olarak ne söyledim?

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.172) aynen vardır.

Örnek 246, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından olduğu gibi çıkarmıştır. Olsaydı ikinci baskının 553'üncü sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı ikinci baskıdan çıkarmış olması, benim iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 247

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.527-528:

> İdarenin sorumluluğunun söz konusu olabilmesi için, meydana gelen zararın, idarenin fiilinden kaynaklanmış olması gerekmektedir[797]. Diğer bir anlatımla, "zarar (*préjudice)*" ile "zarar veren olay (*fait dommageable*) arasında illiyet rabıtası, neden-sonuç ilişkisi (*lien de causalité)* bulunmalıdır. Burada nedensellik bağından, meydana gelen zarar ile bu zarara sebep olan olay arasındaki sebep-sonuç ilişkisi (*relations de cause à effet)* kastedilmektedir[798].
>
> [797] ONAR, age., C.III, s.1723.
>
> [798] CHAPUS, age., C.I, s.1220; DARCY, age., s.123; GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.I, s.710; GÜNDAY, age., s.335; GÖZLER, age., C.II, s.1213.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1213:

> İdarenin sorumluluğuna hükmedilebilmesi için ortaya çıkan zararın idarenin bir fiilinden kaynaklanmış olması gerekir. Diğer bir ifadeyle, "zarar (*préjudice*)" ile "zarar veren olay (*fait dommageable*)" arasında "illiyet rabıtası (nedensellik bağı, *lien de causalité*)" bulunmalıdır. İlliyet bağından kastedilen şey, bir zarar ile bu zararın sebebi olan olay arasındaki "neden-sonuç ilişkisi (*relation de cause à effet*[1332])"dir.
>
> 1332. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1244.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olan *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.176) aynen vardır.

Öncelikle belirtelim ki, Ramazan Çağlayan birinci cümlesi için Sıddık Sami Onar'ın *İdare Hukukunun Umumi Esasları* isimli kitabının üçüncü cildinin 1723'üncü sayfasına atıfta bulunmaktadır. Ne var ki Ramazan Çağlayan'ın

> İdarenin sorumluluğunun söz konusu olabilmesi için, meydana gelen zararın, idarenin fiilinden kaynaklanmış olması gerekmektedir[797].
>
> [797] ONAR, age., C.III, s.1723.

şeklindeki cümlesi gerçekte atıf yaptığı gibi Sıddık Sami Onar'ın kitabından değil, benim kitabımın ikinci cildinin 1213'üncü sayfasında yer alan

> İdarenin sorumluluğuna hükmedilebilmesi için ortaya çıkan zararın idarenin bir fiilinden kaynaklanmış olması gerekir.

şeklindeki cümlemden alınmadır.

Sıddık Sami Onar'ın kitabının Ramazan Çağlayan'ın atıfta bulunduğu üçüncü cildinin 1723'üncü sayfasında Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlesine benzer bir cümle yoktur. Onar'ın kitabında en yakın cümle şudur (c.II, s.1273):

> "Tazmin borcunun doğması için zararla fiil arasında bir illiyet bağının bulunması, yani zararın o fiil sebebiyle husule gelmiş olması lazımdır"

Şimdi zoralım: Ramazan Çağlayan'ın cümlesi, benim cümleme mi, yoksa Sıddık Sami Onar'ın cümlesine mi benziyor? Tartışmasız olarak görüleceği gibi Ramazan Çağlayan'ın cümlesi Onar'ın cümlesine değil, benim cümleme benzemektedir. Ramazan Çağlayan'ın yaptığı tek şey, benim cümlemdeki üç kelimeyi değiştirmek ibarettir: Benim cümlemdeki "*hükmedilebilmesi için*" ifadesi yerine "*söz konusu olabilmesi için*"; benim cümlemdeki "*ortaya çıkan zararın*" kelimeleri yerine "*meydana gelen zararın*" demektedir. Hepsi bu. Ramazan Çağlayan, bu üç kelimeyi değiştirmesiydi, bu cümlenin aynen alıntı şeklinde, yani tırnak içinde verilmesi gerekirdi.

Ramazan Çağlayan, söz konusu cümleden sonra dipnotta bana değil, Onar'a atıf yapıyor. Cümle, Onar'dan değil, benden alınmış olduğuna göre, Onar'a yapılmış atıf bir aldatıcı atıftır.

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki paragrafındaki sadece birinci cümle değil, ikinci ve üçüncü cümle de neredeyse kelime kelime benden alınmadır. Benim "*diğer bir ifadeyle*" dediğim yerde Ramazan Çağlayan "*başka bir anlatımla*" demektedir. Benim "*illiyet bağı*" dediğim yerde Ramazan Çağlayan "*nedensellik bağı*"; benim "*neden-sonuç ilişkisi*" dediğim yerde Ramazan Çağlayan "*sebep-sonuç ilişkisi*" demektedir.

Bazı yazarlar benim kullandığım eski kelimeleri sistematik olarak öz Türkçe terimlerle değiştiriyorlar. Ramazan Çağlayan'da böyle bir saplantı yok. Ben eğer eski kelime kullanmışsam, Ramazan Çağlayan, öz Türkçe kelime; ben eğer öz Türkçe kelime kullanmışsam Ramazan Çağlayan eski kelime kullanmaktadır. Örneğin ben "*diğer bir ifadeyle*" demişim, Ramazan Çağlayan ise "*başka bir anlatımla*" demektedir. Ben "*illiyet bağı*" demişim Ramazan Çağlayan "*nedensellik bağı*" diyor. Ramazan Çağlayan'ın derdi benim kelimelerimi öz Türkçeleştirmek değil. Onun derdi benden alıntı yapıp, bunu gizlemek.

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki alıntısı gerçekte "aynen alıntı", yani girintili paragraf şeklinde verilmesi gereken bir alıntıdır. Bilimsel yazma ve atıf kurallarına saygılı bir yazar, bir yazar böyle bir alıntıyı, birkaç kelimesini çıkararak, benim "*diğer bir ifadeyle*" dediğim yerde

"*başka bir anlatımla*" diyerek onu "mealen alıntı" haline getirmez; tırnak içinde olduğu gibi verir ve kaynağını da gösterirdi. Ama Ramazan Çağlayan bunu yapmamaktadır. Dahası bana değil, birinci cümlede Onar'a atıf yapmakta, ikinci cümlede bana atıf yapmamakta ve üçüncü cümlede ise, cümle olduğu gibi benden alınmış olmasına rağmen, benden önce dört yazara atıf yapmaktadır. Benim ismim son sırada yer almaktadır. Ne de olsa ben, Ramazan Çağlayan'ın gözünde benden önce kendisine atıf yapılan Chapus, Gözübüyük/Tan ve Günday gibi "büyük" bir yazar değilim. O nedenle atıf almayı hak etmiyorum. Ramazan Çağlayan'a, gerçekten bu yazarların kitaplarını benim kitabımdan daha değerli olduğunu düşünüyorsa, alıntılarını benim kitabımdan değil, bu değer verdiği sayın yazarların kitaplarından yapmasını tavsiye ederim.

İnsanı kendi cümlelerinin bir başka yazar tarafından kaynağı belirtilmeden alınması üzüyor. Bu cümleleri alın yazarın bu cümleleri, kendine değil de bir başka yazara mal etmesi daha da üzüyor. Eserimin bana atıf yapılmaksızın alındığı yetmiyormuş gibi, bir de bu eserimin, bana değil, bir başkasına ait olduğu söyleniyor!

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olan *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.176) aynen vardır.

Örnek 247, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim cümleler, maalesef, Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında aynen bulunmaktadır (s.554, paragraf 4).

ÖRNEK 248

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.528:

İdareye isnat edilebilen bir fiilden dolayı idarenin sorumlu tutulabilmesi için, zarar ile fiil arasındaki illiyet bağının, doğrudan olması (*cause directe*) gerekir[799]. Diğer bir anlatımla, idarenin fiili, ortaya çıkan zararın doğrudan nedeni, ya da ortaya çıkan zarar, idarenin fiilinin doğrudan sonucu olmalıdır[800]. Bunu şu şekilde de ifade edebiliriz. Zarar ile zararı doğuran olay arasında doğrudan doruya bir ilişki bulunmalıdır; biri diğerin uygun ve normal sonucu olmalıdır. Eğer sonuç, olayların doğal akışına göre beklenilmeyen bir durum ise, idarenin sorumluluğuna gidilemez[801]. Zararla, zarara neden olan idarî fiil arasında doğrudan doğruya değil de dolaylı bir neden-sonuç ilişkisi varsa (*dommages indirectes*), meydana gelen zarardan İdarî sorumluluk doğmaz[802].

799 DE FORGES, age., s.384; RİVERO, age., 258; ATAY/ODABAŞI/GÖKCAN, age., s.174.

800 VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.615; CHAPUS, age., C.I, s.1221.

801 GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., s.711.

802 RİVERO, age., s.259; DE FORGES, age., s.282.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1213:

İdareye atfedilen bir fiilden dolayı idarenin sorumlu tutulabilmesi için bu fiil ile zarar arasındaki "illiyet bağı" dolaylı bir şekilde değil, "doğrudan doğruya (*directe*)" olması gerekir[1333]. Diğer bir ifadeyle, idareye atfedilen fiil, ortaya çıkan zararın "doğrudan nedeni (*cause directe*)" olmalıdır[1334]. Aynı anlamda, ortaya çıkan zararın idarenin fiilinin "doğrudan sonucu (*conséquence directe*)" olması gerektiği de söylenir[1335]. Bu tür illiyet bağına da "doğrudan illiyet bağı (*lien direct de causalité*)" denmektedir[1336]. Bundan şu sonuç çıkar: İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğrudan doğruya değil, ancak dolaylı bir şekilde kaynaklanan zararlardan (*dommages indirectes*)[1337] sorumlu değildir[1338].

1333. Rivero, *op. cit.,* s.258; De Forges, *op. cit.,* s.295. Conseil d'État, 16 Şubat 1945, *Roset,* RDCE, 1945, s.36 (Nakleden: Rivero, *op. cit.,* s.259).
1334. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.615.
1335. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1245.
1336. De Forges, *op. cit.,* s.295; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.614; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1245. Conseil d'État, 13 Kasım 1963, *Ministre des Armées c. Occelli,* (Nakleden: Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.615).
1337. Rivero, *op. cit.,* s.259; Vlachos, 237.
1338. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.614; De Forges, *op. cit.,* s.295; Rivero, *op. cit.,* s.259; Vlachos, *op. cit.,* s.237.

Yukarıdaki iki paragraf karşılaştırılırsa, Ramazan Çağlayan'ın paragrafının benim paragrafımdan alınma olduğu görülür. Ama Ramazan Çağlayan maalesef bana değil, başka başka yazarlara atıf yapmaktadır. Ortada aldatıcı mahiyette kaynak gösterme hâli vardır.

Örnek 248, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim beş cümlelik paragrafı, Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısında tekrar kaleme almıştır. Bir kere birinci baskıda beş cümlelik bu paragraf iki cümlelik kısa bir paragraf hâline getirmiştir (s.554, son paragraf). Diğer yandan her iki cümlenin sonunda da bana atıf yapmıştır (s.554, dipnot 515 ve 516). Ramazan Çağlayan yaptığı bu değişiklikler, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu göstermektedir.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olan *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.176) aynen vardır.

ÖRNEK 249

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.535:

Tanım: Beklenilmeyen hâl (*cas fortuit*- umulmayan hal, nagihani hadise, kaza), "idarenin faaliyetleri içinde gerçekleşen, ancak öngörülemez ve önlenemez nitelikteki bilinmeyen olaylar"dır[851].

[851] Beklenilmeyen hâl tanımları için bkz. DE FORGES, age., s.285; CHAPUS, age., C.I, s.1224; PAİLLET, age., s.52; DARCY, age., s.132; DUPUİS/GUEDON/CHRETİEN, age., s.562; FRIER, s.490; LEBRETON, age., s.331; ONAR, age., C.III, s.1719; GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.I, s.721; GÜNDAY, age., s.336; GÖZLER, age., C.II, s.1228.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1228:

Tanım.- "Beklenmeyen hâl (umulmayan hâl, nagihanî hadise, kaza, *cas fortuit*)", önceden öngörülmesi ve önlenmesi mümkün olmayan, idarenin faaliyetleri içinde bulunan olaylardır[1397].

1397. Rivero, *op. cit.,* s.259; Dupuis ve Guédon, *op. cit.,* s.494; De Forges, *op. cit.,* s.296; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.616; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1415;

Yukarıdaki paragrafları, Ramazan Çağlayan'ın benden aldığı iddiasıyla vermiyorum. Zira benzer "beklenmeyen hâl" tanımları aşağı yukarı bütün idare hukuku kitaplarında vardır. Yukarıdaki paragrafları örnek olarak vermemin sebebi şu: Ramazan Çağlayan beklenmeyen hâl tanımını tırnak içinde, yani "aynen alıntı" biçiminde veriyor. Bu biçimde yapılan bir alıntı, tırnak içindeki kısmın, kelimesi kelimesine, noktası virgülüne bir yazardan alındığı anlamına gelir. Kendisinden alıntı yapılan bu yazar kimse, sadece onun kaynak olarak gösterilmesi gerekir. Bu kural, "aynen alıntı"nın bizatihi tanımından çıkan bir mantık kuralıdır. Ama Ramazan Çağlayan bu "aynen alıntı" için tek yazar göstermediği gibi, "beklenilmeyen hâl tanımları için bkz." deyip 11 adet yazarın ismini sa-

yıyor. Ramazan Çağlayan, bu tanımı acaba kimden almıştır? Doğrudan alıntı yapıp 11 yazara atıf yapmak, bunu yapan kişinin alıntı ve atıf kurallarını pek bilmediği gösterir. Beş yıllık doçent olan ve "İktibas ve İntihal" başlıklı bir makale[38] yazma yetkisini kendisinde görmüş bir yazar için bu ne büyük bir çelişki!

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olan *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.192) aynen vardır. Yukarıdaki 851 nolu dipnot *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitapta 479 nolu dipnot olarak aynen bulunmaktadır.

Örnek 249, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan tekrar kaleme almıştır (s.563, paragraf 1). Paragrafın yeni hâli, ifade ediliş tarzı bakımından benim paragrafımdan farklıdır. Ramazan Çağlayan'ın yaptığı bu değişiklik benim yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu göstermektedir.

ÖRNEK 250

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, *op. cit.*, 2011, s.545-556:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 545 ilâ 556'ncı sayfaları arasında yer alan "*F. Zararın Tazmini*" başlıklı kısım, gerek plân, gerek içerik, gerekse verilen örnekler olarak çok büyük ölçüde benim kitabımın ikinci cildinin 1245 ilâ 1303'üncü sayfaları arasında yer alan "*VI. Zararın Tazmini*" başlıklı kısımdan özetlenmiştir.

Bu özet, benim plânım izlenerek yapılmıştır. Örneğin benim "*Sorumlu Kamu Tüzel Kişisinin Belirlenmesi*" başlığımın altındaki alt başlıklar ve Ramazan Çağlayan'ın "*Sorumlu İdarenin Tespiti*" başlığı altındaki alt başlıklar aşağıda karşılaştırmalı olarak gösterilmiştir:

38. Çağlayan, "İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine", *op. cit.*

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s. 1245-1253.	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.545-557:**
1. Görev İkileşmesi Hallerinde Sorumlu Kamu Tüzel Kişisinin Belirlenmesi 2. Birden Fazla Kamu Tüzel Kişisinin İşbirliği Yapması Hâlinde Sorumlu Kamu Tüzel Kişisinin Belirlenmesi 3. Vesayet Yetkisinin Kullanılması Hâlinde Sorumlu Kamu Tüzel Kişisinin Belirlenmesi 4. Bir Özel Kişi Tarafından Yürütülen Kamu Hizmetlerinden Doğan Zararlardan Dolayı Sorumlu Kamu Tüzel Kişisinin Belirlenmesi 5. Arızî İşbirlikçilerinin Yol Açtığı Zararlardan Dolayı Sorumlu Kamu Tüzel Kişisinin Belirlenmesi 6. Bayındırlık Eserlerinden Kaynaklanan Zararlardan Dolayı Sorumlu Olan Kamu Tüzel Kişisinin Belirlenmesi 7. Bayındırlık İşlerinden Kaynaklanan Zararlardan Dolayı Sorumlu Kamu Tüzel Kişisinin Belirlenmesi	(a) Devlet tüzel kişiliği (b) Bir tüzel kişinin yürüttüğü faaliyet (c) Bir kamu görevlisinin birden fazla görev üstlenmesi (d) Faaliyetin birden fazla kamu tüzel kişisi tarafından yapılması (e) İdari vesayet denetim (f) Hizmetin özel hukuk kişisince yürütülmesi (g) Arızi görevlilerin zararları (h) Bayındırlık eserlerinden kaynaklanan zararlar (ı) Bayındırlık faaliyetlerinden kaynaklanan zararlar

Ramazan Çağlayan'ın bu plânı benden alınmadır. Ama Çağlayan bu plânın benden alınmış olduğunu belirtmemektedir. Zaten belirtse bile değişen bir şey olmaz. Plân alınması bir yandan FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartına, diğer yandan da FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla"yapılması şartına aykırı olur.

Aynı problemli plân alıntısı, Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olan *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.213-218) aynen vardır. Üstelik orada "*Sorumlu İdarenin Tespiti"* başlığı yerine aynen benim kullandığım "*Sorumlu Kamu Tüzel Kişisinin Tespiti* " başlığı (s.213) kullanılmıştır. Eğer ben "*Sorumlu Kamu Tüzel Kişisinin Belirlenmesi*"yerine "*Tespiti*" demiş olsaydım, eminim ki, Ramazan Çağlayan bu sefer de "*Sorumlu Kamu Tüzel Kişisinin Belirlenmesi*" terimini kullanırdı.

Örnek 250, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim alt başlıklar, bazı küçük değişikliklerle birlikte Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında da vardır (s.572-573). Ancak şu farkla: Ramazan Çağlayan, ikinci baskıda her başlıkta, paragrafın sonunda bana açıkça atıfta bulunmaktadır. *Bana tam 9 adet atıf vardır*. Üstelik bu atıflarda istisnasız hepsinde benim adım ilk sırada verilmiştir (s.572-573, dipnot 646-544). Acaba Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında yedi paragraflık alt başlık için tam dokuz adet dipnotuyla bana -üstelik birinci sırada- atıf yapma ihtiyacını neden hissetmiştir?

Söz konusu kısımda sadece plân bakımından değil, içerik bakımından da büyük bir benzerlik vardır. Şimdi buna örnek verelim:

ÖRNEK 251

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.545:

Sorumlu idarenin tespitinde genel kural şudur: "*Zarara yol açan faaliyet hangi kamu tüzel kişisinin yetkisi altındaysa, zarardan sorumlu olan kamu tüzel kişisi odur*"[932].

[932] CHAPUS, age., C.I, s.1249; GÖZLER, age., C.II, s.1249.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1246:

Bu konuda genel kural şudur: *Zarara yol açan faaliyet veya bayındırlık eseri hangi kamu tüzel kişisinin yetkisi altındaysa zarardan sorumlu olan kamu tüzel kişisi odur*[1458].

1458. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1275; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.611; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1024.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan tırnak içinde italikle dizilmiş bir cümle vermektedir. Dolayısıyla bu cümle bir "aynen alıntı"dır. Yani Ramazan Çağlayan bu cümleyi, kelime kelime, noktası virgülüne bir başka yazardan almaktadır. Dolayısıyla bu cümlenin sonunda bu cümlenin kendisinden alındığı yazara atıf yapılması gerekir. Ramazan Çağlayan da bunu yapıyor. Ama bir değil, iki yazara birden. Yukarıda pek çok defa açıkladığımız gibi "aynen alıntı" için aynı zamanda iki yazara atıf yapılması mantıken mümkün değildir. Çünkü bu iki yazar, birbirinden kopya çekmedilerse, bu aynı cümleyi noktası virgülüne kurmuş olamazlar. İki yazar rastlantı sonucu aynı cümleyi, kelime kelime, noktası virgülüne aynı şekilde kuramayacaklarına göre, bir "aynen alıntı" için iki yazara atıf yapılamaz.

Ramazan Çağlayan'ın aktardığı

"*Zarara yol açan faaliyet hangi kamu tüzel kişisinin yetkisi altındaysa, zarardan sorumlu olan kamu tüzel kişisi odur*"[932].

şeklindeki cümleye (*op. cit.,* s.545) Chapus'yü ve beni kaynak olarak göstermektedir. Bu cümle, bir "aynen alıntı" olduğuna göre, kaynak olarak ya ben, ya da Chapus gösterilmelidir. Ben bu cümlenin benim

Bu konuda genel kural şudur: *Zarara yol açan faaliyet veya bayındırlık eseri hangi kamu tüzel kişisinin yetkisi altındaysa zarardan sorumlu olan kamu tüzel kişisi odur*[1475].

şeklindeki cümlemden (*op. cit.*, c.II, s.1246) iki kelime ("bayındırlık eseri") atılarak alındığını iddia ediyorum. Ramazan Çağlayan bunu kabul etmiyorsa, bize bu cümlenin Türkçe değil, Fransızca olan Chapus'nün kitabının hangi sayfasının hangi satırından alındığını göstermesi gerekir. Yok eğer Ramazan Çağlayan, bu cümlenin benden alındığını kabul ediyorsa bu takdirde de cümlenin kaynağı olarak (üstelik benim adımdan önce) niçin benden başka Chapus'ye de atıf yaptığını açıklaması gerekir. Bunların dışında eğer Ramazan Çağlayan, cümlenin benden alındığını kabul etmekle birlikte benzer bir Fransızca cümlenin Chapus'nün kitabında da bulunduğunu iddia ediyorsa, o zaman Chapus'nün söz konusu cümlesini oturup niçin kendisinin Türkçeye çevirmek yerine benim çevirimi kullandığını açıklaması gerekir.

Örnek 251, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında tekrar kaleme almıştır (s.572, paragraf 3). Birinci baskıdaki cümle, noktası virgülüne benden alınmış bir cümle iken, ikinci baskıda, aynı anlamdaki cümleyi bu sefer Ramazan Çağlayan kendi ifadeleriyle kaleme almaya çalışmıştır. Ramazan Çağlayan yaptığı bu değişiklik, benim birinci baskıya ilişkin yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olduğunu tahmin ettiğimiz *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.214) aynen vardır.

ÖRNEK 252

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.545:

Bu duruma "görev ikileşmesi (*dédouplement fonctionnel)*"[933] veya "yetki birleşmesi (*cumul des compétences)*"[934] denilmektedir. Bu gibi hallerde kamu görevlisi hangi kamu tüzel kişisi adına hareket ediyorsa, meydana gelen zarardan da o kamu tüzel kişisi sorumludur[935].

933 VLACHOS, age., s.234; DE LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.1024.

934 RİVERO/WALİNE, age., s.267.

935 VLACHOS, age., s.234; DE LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.1024; GÖZLER, age., C.II, s.1247.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1247:

Buna "görev ikileşmesi (*dédoublement fonctionnel*)"[1463] veya "yetki birleşmesi (*cumul des compétences*)"[1464] denir. Görev ikileşmesinde, görevli hangi kamu tüzel kişisinin adına hareket ediyorsa, kamu görevlisinin hareketinden kaynaklanan zarardan o kamu tüzel kişisi sorumlu olur[1465].

1463. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1024; Vlachos, *op. cit.,* s.234.
1464. Rivero, *op. cit.,* s.259.
1465. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1024; Vlachos, *op. cit.,* s.234.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki iki cümlesi de benden alınmıştır. Cümlelerin sadece anlamı değil, cümlelerde kullanılan kelimeler de bunu tartışmasız olarak göstermektedir. Ama Ramazan Çağlayan, ilk iki atıfta (933 ve 934 nolu dipnotlarda) bana değil, başka yazarlara atıf yapmaktadır. Üçüncü atıfta ise benden önce iki Fransız yazara atıf yapmaktadır. Dikkat edileceği üzere, Ramazan Çağlayan'ın 933 ve 934 nolu dipnotlarda atıfta bulunduğu yazarlar, benim 1463 ve 1464 nolu dipnotlarımda atıfta bulunduğum yazarlardır. Keza Ramazan Çağlayan'ın 935 nolu dipnotunda benim dışımda atıfta bulunduğu iki yazar da benim 1465 nolu dipnotumda atıfta bulunduğum yazarlardır. Ramazan Çağlayan'ın bu yazarlara atıf yapıyor olması benim bu yazarlara atıf yapıyor olmamdan dolayıdır. Yani Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlelerinin sadece ana metinleri değil, dipnotları dahi benden alınmıştır. Ana metinde benzer cümleleri kurup, dipnotta aynı yazarlara atıf yapmak, alıntının o yazardan yapıldığına karine teşkil eder. Zira ana metinde benzer cümleleri kurup, dipnotta aynı iki yazara atıf yapıyor olmak, normal hayat tecrübelerine göre görülmeyecek bir şeydir. Keza Ramazan Çağlayan'ın ve benim atıf yaptığımız De Laubadère, Venezia ve Gaudemet'in kitabının ve keza Vlachos'un kitabının pek çok baskısı olmasına rağmen, her ikimiz de bu kitapların aynı baskılarına atıf yapıyoruz.

Keza Ramazan Çağlayan'ın benden ana metni ve keza dipnotları olurken, bunun fevkalade bilincinde olduğunu ve bunun için de özel bir çaba sarfettiğini düşünüyorum. Çünkü, 933 ve 935 nolu dipnotlarda verdiği yazarların sırasını değiştiriyor. Yani benim dipnotumdaki

> 1463. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1024; Vlachos, *op. cit.,* s.234.

şeklindeki atıf Ramazan Çağlayan'da

> [933] VLACHOS, age., s.234; DE LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.1024.

şekline dönüşmektedir. Yani Ramazan Çağlayan'ın yaptığı tek değişiklik benim birinci sırada verdiğim yazarı (De Laubadère, Venezia ve Gaudemet) ikinci sırada vermektir. Ramazan Çağlayan bunu pek muhtemelen söz konusu dipnotun benden aktarılma olduğunu gizlemek için yapmaktadır. Zira aksinin yapılmasını gerektirecek hiçbir mantıki sebep yok. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet'nin söz konusu kitabı, Ramazan Çağlayan'ın birinci sırada atıf yaptığı Vlachos'un kitabına göre çok daha önemli, çok daha temel ve atıf yapılan konuyla çok daha yakından ilgili bir kitaptır.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olduğunu sandığımız *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.214) aynen vardır.

Örnek 252, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim yukarıdaki iki cümleyi Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısında değiştirerek tek cümle olarak kaleme almış (s.572, son paragraf) ve cümlenin sonunda birinci sırada bana atıf yapmıştır (s. 572, dipnot 646). Ramazan Çağlayan yaptığı bu değişiklik, benim birinci baskıya ilişkin yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 253

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.546:

> Birliktelik kanun gereği daimî, sıkı işbirliği (*étroite collaboration)"*[940] şeklinde ise, yürütülen faaliyetten meydana gelen zararlar bakımından Fransız hukukunda müteselsil sorumluluk kabul edilmektedir[941]. Bu durumda zarar gören, faaliyeti yürüten kamu tüzel kişilerinden birisine karşı zararın tamamı için dava açabilecektir. Zararın tamamını ödeyen kamu tüzel kişisi, diğer kamu tüzel kişisine rücu edebilecektir.
>
> [940] FRIER, age., s.498.
>
> [941] CHAPUS, age., C.I, s.1253; PAİLLET, age., s.55; LEBRETON, age., s.330; FRIER, age., s.489; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.613; LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.1025.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1248:

b) Sıkı İşbirliği.- Bu işbirliği bazen arızî nitelikte değil, devamlı nitelikte "sıkı bir işbirliği (*étroite collaboration*)"dir. Bu tür işbirlikleri çoğunlukla kanundan kaynaklanır. … Fransa'da iki ayrı kamu tüzel kişisinin *sıkı bir işbirliği* yaptığı durumlarda, her iki kamu tüzel kişisinin de ortaya zarardan müteselsil olarak sorumlu (*responsabilité* in solidum)[1472] olduğu; zarar görenin isterse bu kamu tüzel kişilerinden birine, isterse diğerine karşı uğradığı zararın tümü için tazminat davası açabileceği kabul edilmektedir[1473]. … Kamu tüzel kişileri müteselsil sorumluluğu hâlinde tazminata mahkûm edilen kamu tüzel kişisi, tazminatın tamamını ödedikten sonra diğer kamu tüzel kişisine karşı onun kusuru oranında rücu davası (*action récursoire*) açar[1475].

1472. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1279.
1473. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1025; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.613; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1279. Bu konudaki önemli Karar şudur: Conseil d'État, 13 Temmuz 19962, *Lastrajoli,* RDP, 1962, s.726 (Nakleden: De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1025; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.613).
1475. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1025; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.613; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1279, 1281. Örneğin Conseil d'État, 21 Şubat 1964, *Compagnie d'assurance La Paternelle et Ville de Wattrelos,* RDCE, 1964, s.118 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1281).

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki alıntısı, kendisinin iddia ettiği gibi Chapus, Paillet, Lebreton, Frier, Vedel/Delvolvé, De Laubadère/Venezia /Gaudemet'den değil, benim yukarıdaki paragrafımdan yapılmıştır. Ama bana değil, bu yazarlara atıf yapılmaktadır. Ortada aldatıcı mahiyette kaynak gösterme hâli vardır.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.215) aynen vardır.

Örnek 253, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim yukarıdaki paragrafı, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında tek cümle olarak vermiştir (s. 573, ilk paragraf son cümle) ve cümlenin sonunda 650 nolu dipnotta bana -üstelik ilk sırada- atıfta bulunmaktadır. Aynı cümle için, birinci baskıda (s.546, dipnot 941) bana atıfta bulunmayan Ramazan Çağlayan acaba niçin ikinci baskıda (s.573, dipnot 650) (hem de ilk sırada) atıfta bulunma gereğini hissetmiştir?

ÖRNEK 254

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.546:

(f) Hizmetin özel hukuk kişisince yürütülmesi: Özel hukuk kişisinin yürüttüğü kamu hizmetinden meydana gelen zarardan asıl olarak (*à titre pirincipal)* hizmeti yürüten özel hukuk kişisi sorumludur. Bu özel hukuk kişisinin ödeme güçlüğü içinde bulunması halinde, ilgili kamu tüzel kişisi ikinci dereceden (*à titre subsidiaire)* sorumlu olur[943].

[943] CHAPUS, age., C.I, s.1256; LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.1027; Conseil d'Etat, 10 Février 1961, *ville de Béziers,* RDCE, 1961, s.113, CHAPUS, age., C.I, s.1256.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1250:

İşte özel kişiler tarafından yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan zararlardan "birinci dereceden (*à titre principal*)" bu hizmeti yürüten özel kişi sorumludur[1483]. Bununla birlikte, bu özel kişinin "ödeme güçlüğü hâlinde (*cas d'insolvabilité*)", bu kişinin verdiği zararlardan o kişinin yürüttüğü kamu hizmetinin asıl sorumlusu olan ve o özel kişiye bu hizmetin yürütülmesi görevini devretmiş olan kamu tüzel kişisi, "ikinci dereceden (*à titre subsidaire*)" sorumludur[1484].

1483. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1027; De Forges, *op. cit.,* s.298; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1282.

1484. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1027; De Forges, *op. cit.,* s.298; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1282. Bu konuda bkz.: Conseil d'État, 10 Mayıs 1872, *Ville de Meaux,* RDCE, 1872, s.325 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1282); Conseil d'État, 21 Mart 1980, *Vanderiele,* RDCE, 1980, s.161 (Nakleden: De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1027).

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki alıntısı benden yapılmıştır; ama atıf bana değil, Fransız yazarlara. Paragrafta Türkçe teknik terimden sonra Fransızca karşılığının italikle verilmesi gibi stilistik unsurlar dahi benden kopyalanmıştır. Ortada bir yandan kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma, diğer yandan da aldatıcı mahiyette kaynak gösterme hâli vardır.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.216) aynen vardır.

Örnek 254, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan kaynak gösterilmeksizin alınmış olduğunu iddia ettiğim yukarıdaki paragrafın sonunda Ramazan Çağlayan düştüğü dipnotta açıkça ve ilk sırada bana atıf yapmaktadır (s.573, dipnot 652). Aynı cümle için birinci baskıda (s.546, dipnot 943) bana değil, Fransız yazarlara atıfta bulunan Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında aynı cümle için bana atıfta bulunması anlamlıdır.

ÖRNEK 255

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.546:

> *(g) Arızî görevlilerinin zararları:* Bir kamu hizmetinin görülmesine arızî (geçici) olarak iştirak eden kişilerin kendilerinin maruz kaldıkları yahut üçüncü kişilere verdikleri zararlardan, yürütülen kamu hizmeti hangi kamu tüzel kişisinin görevleri arasında ise, o kamu tüzel kişisi sorumludur[944].
>
> [944] LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.1027; CHAPUS, age., C.I, s.1321-1324.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1250:

> İdare ile arızî olarak işbirliği yapan kişilerin (*collaborateurs occasionels*) kendilerinin uğradıkları zararlardan veya bu kişilerin üçüncü kişilere verdikleri zararlardan dolayı idare sorumludur. Burada sorumlu olan kamu tüzel kişisi, kendisiyle işbirliği yapılan kamu tüzel kişisidir.

İki paragraf arasındaki benzerlik ortadadır. Ama bana atıf yok.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.216) aynen vardır.

Örnek 255, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan kaynak gösterilmeksizin alınmış olduğunu iddia ettiğim yukarıdaki paragraf, Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında aynen ardır. Ancak birinci baskıda (s.546, dipnot 944) bu cümle için De Laubadère, Venezia ve Gaudemet ve Chapus'ye atıf yapan Ramazan Çağlayan, ikinci baskıda (s.573, dipnot 653) birinci sırada bana atıf yapmaktadır.

Söz konusu paragrafın birinci ve ikinci baskıdaki hâlleri aşağıya aynen verilmiştir:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* BİRİNCİ BASKI, 2011, s.546:

> *(g) Arızî görevlilerinin zararları:* Bir kamu hizmetinin görülmesine arızî (geçici) olarak iştirak eden kişilerin kendilerinin maruz kaldıkları yahut üçüncü kişilere verdikleri zararlardan, yürütülen kamu hizmeti hangi kamu tüzel kişisinin görevleri arasında ise, o kamu tüzel kişisi sorumludur[944].
>
> [944] LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.1027; CHAPUS, age., C.I, s.1321-1324.

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* İKİNCİ BASKI, s.573:

> *(f) Arizî görevlilerinin zararları:* Bir kamu hizmetinin görülmesine arızî (geçici) olarak iştirak eden kişilerin kendilerinin maruz kaldıkları yahut üçüncü kişilere verdikleri zararlardan, yürütülen kamu hizmeti hangi kamu tüzel kişisinin görevleri arasında ise, o kamu tüzel kişisi sorumludur[653].
>
> [653] GÖZLER, age., C.II, s.1250; CHAPUS, age., C.I, s.1321-1324.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın kitabının birinci baskısında ve ikinci baskısında aynı paragraf aynen, noktası virgülüne vardır. Ancak dikkat edileceği gibi bu iki paragrafın dipnotlarında farklılık vardır. Birinci baskıdaki dipnotta bana atıf yoktur. Benim yerime De Laubadère/Venezia/Gaudemet'ye atıf vardır. İkinci baskıda ise aynı dipnotta De Laubadère/Venezia/Gaudemet'nin ismi silinmiş, yerine benim ismim yazılmıştır. Acaba Ramazan Çağlayan, niçin ikinci baskıda De Laubadère/Venezia/Gaudemet'nin ismini silip, benim ismimi yazmıştır? Eğer söz konusu alıntı gerçekten De Laubadère/Venezia/Gaudemet'den yapılmış ise, ikinci baskıda bu yazarların ismini silmesi söz konusu alıntıyı usûlsüz alıntı hâline getirir; yok eğer zaten bu alıntı De Laubadère/Venezia/Gaudemet'den değil ise, acaba niçin Ramazan Çağlayan kitabının birinci baskısında bu alıntıdan sonra, hem de birinci sırada De Laubadère/Venezia/Gaudemet'ye atıfta bulunmuştur?

ÖRNEK 256

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.546:

> *(ı) Bayındırlık faaliyetlerinden kaynaklanan zararlar:* Zarar yol, köprü, baraj, kanal, havaalanı inşaatı gibi bir bayındırlık faaliyetinden kaynaklanabilir. Eğer bu faaliyet bizzat idare tarafından yürütülüyor ise, meydana gelen zarardan, faaliyeti yürüten kamu tüzel kişisi sorumlu olacaktır.
>
> Böyle bir bayındırlık faaliyeti, imtiyaz gibi usullerle özel hukuk kişisine gördürülebilir. Fransa'da bayındırlık faaliyetleri nedeniyle meydana gelen zararlarda idare ile faaliyeti yürüten müteşebbis müteselsil sorumlu kabul edilmektedir[946].
>
> [946] CHAPUS, age., C.I, s.1227; FRIER, age., s.489; LEBRETON, age., s.330; PAİLLET, age., s.56.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1251-1252:

> Yol, köprü, baraj, kanal, havaalanı inşaatı gibi bayındırlık işlerinden kaynaklanan zararlardın dolayı Fransa'da bayındırlık eseri sahibi olan kamu tüzel kişisinin ve bayındırlık işini yürüten müteahhidin müteselsil olarak (*solidairement*) sorumlu olduğu kabul edilmektedir[1490].
>
> 1490. Conseil d'État, 4 Mart 1955, *Ville d'Orléans,* RDCE, 1955, s.140 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1283).

Benzerlik ortada; ama bana atıf yok.

Ancak Ramazan Çağlayan'ın iki hatasına dikkat çekmek isterim. "*Travaux publics*" teknik bir terim olup, "bayındırlık faaliyetleri" diye Türkçeye çevrilemez. İkinci olarak bir bayındırlık işini idare ile akdettiği sözleşme uyarınca yürüten kişiye "müteşebbis" değil, "müteahhit (yük-

lenici, *entrepreneur*)" denir. Kanımca Ramazan Çağlayan, bu kelime değişikliklerini alıntıların benden yapıldığını gizlemek için kasten yapmaktadır. Ama bunu yaparken de maalesef içerik olarak başka hatalara düşmektedir.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.217) aynen vardır.

Örnek 256, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan kaynak gösterilmeksizin alınmış olduğunu iddia ettiğim yukarıdaki paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında olduğu gibi çıkarmıştır. Bu paragraf olsaydı, ikinci baskının 573'üncü sayfasının g başlıklı paragrafından sonra yer alacaktı. Ramazan Çağlayan'ın söz konusu paragrafı çıkarması birinci baskıdaki bu alıntının usûlsüz alıntı olduğuna karine teşkil eder.

ÖRNEK 257

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.547:

***(a) Nakden tazmin ilkesi*:** İdarî yargının kendine özgü kuralları gereğince, Fransız hukukunda olduğu gibi[949], Türk idare hukukunda da[950], sadece "nakden tazmin (*réparation en argent)"* kabul edilmektedir. Örneğin idare, yol yapımı sırasında bir kişinin evinin duvarını yıkmış olsa, açılan tazminat davasında, duvarın tamir edilmesine yahut aynen inşa edilmesine karar verilemez. Ancak meydana gelen zararın para olarak değeri tespit edilir ve o miktar tazminatın ödenmesine karar verilir. Bu para, zarar gören kişinin uğradığı zararın "eşdeğeri (*équivalence")* olarak değerlendirilir[951]. Türk Danıştayı aynen tazmini kabul etmemektedir[952].

[949] CHAPUS, age., C.I, s.1209; PAİLLET, age., s.254; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.629; DE LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.1028; LEBRETON, age., s.332; FRIER, age., s.495.

[950] ONAR, age., C.II, s.1752; GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.733; GÖZÜBÜYÜK/DİNÇER, age., m.2/sn.371; ESİN, Esas, s.14, 441; AKYILMAZ Bahtiyar, "İdarî Yargıda Tazminat şekilleri ve Hesaplanması", SÜHFD, C.6, 1998, Sy.1-2, s.163; ATAY/ODABAŞI/GÖKCAN, age., s.165.

[951] CHAPUS, age., C.I, s.1209; PAİLLET, age., s.254; FRIER, age., s.495.

[952] Danıştay Onuncu Dairesi, E.1993/4139, K.1994/5234, T.28.10.1994, AKYILMAZ, Tazminat, s.166.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1258:

1. Nakden Tazmin İlkesi (İdare Aynen Tazmine Mahkûm Edilemez)

… İdare hukukunda ise hakimin, idareyi "aynen tazmin (*réparation en nature*)"e mahkûm etmesi mümkün değildir[1510]; idare hukukunda sadece hâkim uğranılan zararın "nakden tazmin (*réparation en argent*)" edilmesine karar verebilir[1511]. Örneğin idare kendi kusuruyla bir kişinin bahçesinin duvarını yıkmış ise, idare mahkemesi idareyi yıkılan duvarı tamir etmeye veya yıkılan duvarın yerine yenisini yapmaya mahkûm edemez. Bunun yerine sa-

dece yıkılan duvarın değeri tutarındaki bir paranın idare tarafından duvar sahibine ödenmesine karar verir. …Dolayısıyla hâkim, idarenin sorumlu olduğu kanısına varırsa, sadece idareyi zarar göreni nakden tazmin etmesine, yani idarenin davacıya belli bir miktar parayı ödemesine mahkûm edebilir. Bu para, zarar gören kişinin uğradığı zararın "eşdeğeri (*équivalence*)" olarak değerlendirilir[1513].

1510. Conseil d'État, 2 Kasım 1963, *Dame Barthélemy,* RDCE, 1963, s.548 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1233).
1511. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* s.1233; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.629; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1028; Buna "parayla tazmin ilkesi (*principe de la réparation en argent*)" denir (Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.629; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1028).
1513. Bu nedenle buna "parayla tazmin ilkesi"ne "eşdeğeriyle tazmin ilkesi (*principe de la réparation par équivalent*)" de denir (Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1233).

Yukarıdaki iki paragraf karşılaştırılırsa, Ramazan Çağlayan'ın paragrafının benim paragrafımdan alınmış olduğu görülür. Paragrafın sonunda yer alan Ramazan Çağlayan'ın

Bu para, zarar gören kişinin uğradığı zararın "eşdeğeri (*équivalence"*) olarak değerlendirilir[951].
951 CHAPUS, age., C.I, s.1209; PAİLLET, age., s.254; FRIER, age., s.495.

şeklindeki cümlesi ile benim

Bu para, zarar gören kişinin uğradığı zararın "eşdeğeri (*équivalence*)" olarak değerlendirilir.

şeklindeki cümlem noktası virgülüne kelime kelime aynıdır. Öylesine aynıdır ki, benim tırnak içinde verdiğim kelimeyi Ramazan Çağlayan da tırnak içinde vermekte, benim italikle verdiğim kelimeyi Ramazan Çağlayan da italikle vermekte, benim parantez açtığım yerde Ramazan Çağlayan da parantez açmaktadır. Herhalde Ramazan Çağlayan bu cümleyi kendisinin kurduğunu iddia etmeyecektir. Söz konusu cümle benim *İdare Hukuku* kitabımın ikinci cildinin 1258'nci sayfasının ikinci paragrafının son cümlesi olarak aynen vardır.

Yine herhalde Ramazan Çağlayan bu cümleyi, benim cümlemi görmeden kendisinin rastlantı sonucu kurduğunu da iddia etmeyecektir. Böyle bir iddia bu gece benim gördüğüm rüyayı kendisinin de gördüğünü iddia etmesi kadar saçma bir iddia olacaktır[39].

39. Rüya metaforu için bkz.: *supra,* s.117, dipnot 4.

Dolayısıyla "Bu para, zarar gören kişinin uğradığı zararın "eşdeğeri (*équivalence*)" olarak değerlendirilir" cümlesi benden alınmıştır; ama Ramazan Çağlayan bu cümlenin kaynağı olarak beni değil, 951 nolu dipnotunda üç tane Fransız yazarı göstermektedir. Bu Fransız yazarlar yapılan atıf aldatıcı bir atıftır.

Sadece yukarıdaki cümle değil, yukarıdaki kutudaki bütün paragrafın benden alındığı yolunda bir kanıt daha ileri sürebilirim: Ramazan Çağlayan'nın verdiği duvarın yıkılması örneği aynen benim kitabımda vardır. Bu konuda verilebilecek yüzlerce örnek var iken, benim ve Ramazan Çağlayan'ın aynı örneği seçmesi ne kadar ilginç!

Burada beni üzen tek şey bana atıf yapılmaksızın benden alıntı yapılmış olması değil; aynı zamanda ve daha çok, benden alınan paragrafın kaynağı olarak başka yazarların gösterilmesi. Yukarıdaki paragrafın kaynağı olarak Ramazan Çağlayan benim dışımda, alakalı veya alakasız neredeyse bütün yazarlara atıf yapmaktadır. Ramazan Çağlayan bu paragrafa ilişkin dipnotunu tekrar verelim:

> [949] CHAPUS, age., C.I, s.1209; PAİLLET, age., s.254; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.629; DE LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.1028; LEBRETON, age., s.332; FRIER, age., s.495.
>
> [950] ONAR, age., C.II, s.1752; GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.733; GÖZÜBÜYÜK/DİNÇER, age., m.2/sn.371; ESİN, Esas, s.14, 441; AKYILMAZ Bahtiyar, "İdarî Yargıda Tazminat şekilleri ve Hesaplanması", SÜHFD, C.6, 1998, Sy.1-2, s.163; ATAY/ODABAŞI/GÖKCAN, age., s.165.
>
> [951] CHAPUS, age., C.I, s.1209; PAİLLET, age., s.254; FRIER, age., s.495.

Görüldüğü gibi yukarıdaki paragraf sadece benden alınmıştır. Ama bana tek bir atıf yapılmadığı gibi Fransız veya Türk tam 12 ayrı yazara atıf yapılmıştır. Niçin Ramazan Çağlayan alıntıyı gerçekte benden yapmasına rağmen bana değil de 12 ayrı yazara atıf yapmaktadır? Bunun iki nedeni olabilir: **(1)** Ramazan Çağlayan beni atıf yaptığı yazarlar kadar değerli, kendisine atıf yapılmayı hak eden bir yazar olarak görmemektedir. Eğer bu böyleyse, Ramazan Çağlayan'a benden alıntı yapmayı bırakmasını ve değer verdiği bu sayın yazarlardan alıntı yapmasını tavsiye ederim. **(2)** Eğer bu böyle değilse, yani Ramazan Çağlayan beni değerli bir yazar olarak görüyorsa, benden alıntı yapıp, bana değil, 12 yazara atıf yapmasının sebebi, muhtemelen alıntının benden yapılmış olduğunu gizlemektir. Ramazan Çağlayan bu gizlemede de oldukça başarılıdır. Yukarıdaki paragrafı okuyan hangi iyiniyetli okuyucu, bu paragrafın Ramazan Çağlayan'ın atıf yaptığı yazarlardan değil de, bir başka yazardan alınmış olacağından şüphelenir? Ramazan Çağlayan'ın bunu böyle yapmış olması onun söz bu alıntı konusunda kasıtlı olduğunu ve kötü niyetinin bulunduğunu gösterir.

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki usûlsüz alıntısı beni üzüyor. Cümlelerimin bana atıf yapılmaksızın alındığı yetmiyormuş gibi, herkese benden alınan bu cümlelerin başkalarının cümleleri olduğu söyleniyor. Bunu duymaktan dolayı şaşkın ve üzgünüm.

Ramazan Çağlayan'ın yaptığı şey katmerli bir usûlsüz alıntıdır. Fikrimi atıfsız almakla yetinmiyor, dahası bu fikrin benim değil, bir başkasının fikri olduğunu iddia ediyor.

Tâbiî son bir ihtimal Ramazan Çağlayan, usûlsüz alıntıyı kabul edip, burada aceleden kaynaklanan bir hata olduğunu da söyleyebilir. Eğer böyle bir şey söylerse ona şunu sormak isterim: Bu kaçıncı hata? Şu an 257'nci usûlsüz alıntı örneğindeyiz.

"Aceleye geldi" savunmasına karşı da şunu söylemek isterim: Aynı usûlsüz alıntı Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabının 219-220'nci sayfalarında da aynen vardır. Bu kitap 2007 baskıdır. Beş yıldır orada duran usûlsüz alıntının neyi aceleye gelmiştir?

Üstelik Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabının 220'inci sayfasında yer alan 637 nolu dipnottaki

> Bu yüzden parayla "tazmin ilkesi"ne "eşdeğeriyle tazmin ilkesi (*principe de la réparation par équivalent*)" de denir.

cümlesi aynen benim kitabımın ikinci cildinin 1258'nci sayfasının 1513'üncü dipnotunda da noktası virgülüne aynen bulunmaktadır. Yani Ramazan Çağlayan dipnotlarımı dahi almaktadır.

Dahası belirtmek isterim ki, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabı, sandığım kadarıyla, kendisinin doçentlik çalışmasıdır. Ramazan Çağlayan, pek muhtemelen, bu kitap ile doçent unvanını almıştır. Eğer bu böyleyse, Ramazan Çağlayan, benden alınmış sayfaları itibarıyla usûlsüz alıntılarla dolu olan bir çalışma ile doçent olmuştur. Usûlsüz alıntılarla dolu bir kitapla Ramazan Çağlayan'ın doçent olabilmesi, Türk bilim âlemi açısından fevkalade üzücüdür.

Şüphesiz idare hukukunda "nakden tazmin ilkesi" benim icat ettiğim bir ilke değil, her idare hukukçusu tarafından bilinen umumileşmiş bir ilkedir. Bu ilkeyi bir yazarın vermesi için bir başka yazara atıf yapması gerekmez. Ancak bunu yapabilmesi için bir yazarın bu ilkeyi bir yazarın ifadelerini kopyalamadan, kendi ifadeleriyle diye getirmesi gerekir. Ramazan Çağlayan yapmadığı şey budur: Bilinen bir ilkeyi kendisi, kendi ifadeleriyle kaleme almamakta, benim ifadelerimi kopyalamaktadır. Ramazan Çağlayan "nakden tazmin ilkesini" benden yararlanmadan ifade etmiş olsaydı, yukarıdaki kutudaki cümleler, benim cümlelerimden

çok farklı olurdu. Oysa iki kutu arasındaki cümleler birbirine rastlantıyla açıklanamayacak derecede benziyor. Hatta yukarıda gösterdiğimiz gibi Ramazan Çağlayan'ın

> Bu para, zarar gören kişinin uğradığı zararın "eşdeğeri (*équivalence"*) olarak değerlendirilir[951].

şeklindeki cümlesi ile benim

> Bu para, zarar gören kişinin uğradığı zararın "eşdeğeri (*équivalence*)" olarak değerlendirilir.

şeklindeki cümlem ile **noktası virgülüne kelime kelime aynıdır.** Bu cümlenin içeriğini Ramazan Çağlayan benim kelimelerimi kopyalamadan, kendi kelimeleriyle aktarabilirdi ve belki umumileşmiş bir bilgi olduğu için bana atıf yapması da gerekmezdi. Ama Ramazan Çağlayan, bu bilgiyi kendi cümleleriyle ifade etmek için emek vermemekte, bu cümleyi noktası virgülüne benden kopyalamaktadır. Sanıyorum, Ramazan Çağlayan'a umumileşmiş bilgileri aktarırken kopya çekemeyeceği bilmemektedir.

Örnek 257, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan kaynak gösterilmeksizin alınmış olduğunu iddia ettiğim yukarıdaki paragrafı Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısında tekrar kaleme almış (s.574, ilk paragraf), birinci baskıda bana hiç atıf yapmaz iken, ikinci baskıda bu paragrafın ikinci cümlesinin sonunda (s.574, dipnot 657) bana atıf yapmıştır. Birinci baskı ile ikinci baskı arasında farkı gösterelim:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, BİRİNCİ BASKI, 2011, s.547:

> Örneğin idare, yol yapımı sırasında bir kişinin evinin duvarını yıkmış olsa, açılan tazminat davasında, duvarın tamir edilmesine yahut aynen inşa edilmesine karar verilemez. Ancak meydana gelen zararın para olarak değeri tespit edilir ve o miktar tazminatın ödenmesine karar verilir.

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, İKİNCİ BASKI, 2012, s.574:

> Örneğin idare, yol yapımı sırasında bir kişinin evinin duvarını yıkmış olsa, açılan tazminat davasında, duvarın tamir edilmesine yahut aynen inşa edilmesine (aynen tazmin) değil, zarar karşılığında para verilmesine (nakden tazmin) karar verilir[657].
>
> [657] GÖZLER, age., C.II, s.1258.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan birinci baskıda bana atıf yapmadığı bu cümleler için ikinci baskıda atıf yapmıştır (s.574., dipnot 657). Ramazan Çağlayan birinci baskıda atıf yapmadığı yerde bana atıf yapması, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir.

Bu arada belirtelim ki, maalesef söz konusu paragrafın birinci baskısında benden alınmış olduğunu ileri sürdüğüm şu cümle aynen ikinci baskıda da bulunmaktadır (s.574, ilk paragraf üçünü cümle):

> Bu para, zarar gören kişinin uğradığı zararın "eşdeğeri (*équivalence)"* olarak değerlendirilir[658].
>
> [658] CHAPUS, age., C.I, s.1209; PAİLLET, age., s.254; FRIER, age., s.495.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi bu cümle aynen, kelime kelime benim kitabımın ikinci cildinin 1258'inci sayfasının ikinci paragrafındaki şu cümleden alınmıştır:

> Bu para, zarar gören kişinin uğradığı zararın "eşdeğeri (*équivalence*)" olarak değerlendirilir[1513].

Yukarıdaki 11 kelimelik cümle, noktası virgülüne aynıdır. Sadece kelimeler değil, kelimelerin dizgi stili dahi aynıdır. Benim tırnak içinde veya parantez arasında verdiğim kelimeleri Ramazan Çağlayan da tırnak içinde veya parantez arasında vermekte, benim italikle verdiğim kelimeyi Ramazan Çağlayan da italikle vermektedir. Herhalde, kimse, bu 11 kelimelik cümleyi Ramazan Çağlayan'ın rastlantı sonucu kurduğuna inanmayacaktır. Ramazan Çağlayan'ın bu 11 kelimelik bu cümleyi aynen benim gibi kurması, geceleyin benimle aynı rüyayı görme ihtimalinden daha düşük bir ihtimaldir.

Görüldüğü gibi cümle aynen benden alınmadır. Ama Ramazan Çağlayan bana değil, üç adet Fransız yazara atıfta bulunmaktadır. Ramazan Çağlayan yaptığı bu şey usûlsüz alıntı değil de nedir?

Ramazan Çağlayan, kitabının birinci baskısında yaptığı usûlsüz alıntı teşkil eden alıntıların önemli bir kısmını kitabının ikinci baskısından ya çıkarmış, ya da bana atıf yaparak bunların kaynağını göstermiştir. **Ama Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında hâlâ usûlsüz alıntı teşkil eden cümleler vardır.** Yukarıdaki cümle bunun bir örneğidir.

ÖRNEK 258

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.548:

> "Aynen tazmin yasağı" mutlak değildir. İdare kendi isteği ile aynen tazmin yoluna gidebilir[953]. Örneğin idare, yıkılan duvarı aynen inşa etmeyi tercih edebilir.
>
> [953] CHAPUS, age., C.I, s.1209; VEDEL/ DELVOLVÉ, age., C.I, s.630; PAİLLET, age., s.255.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1258:

> Bununla birlikte, idare, ortaya çıkan zararı kendi isteğiyle "aynen tazmin" de edebilir. Örneğin yıktığı duvarı tamir edebilir veya yeniden inşa edebilir.

Duvar örneği benden ama bana atıf yok. Muhtemelen iyi niyetli bir okuyucu, duvar örneğinin orijinal bir yanının bulunmadığını aynen tazmine bu örneği herkesin verebileceğini düşünebilir. Şüphesiz duvar örneği benim malım değildir. Bu örneği herkes verebilir. Ama bunu kendi cümleleriyle yapması gerekir. Oysa yukarıdaki iki kutu karşılaştırılırsa, bu örneğin benim ifademle verildiği görülür. Dahası, bu örnekten önceki cümle de yine benden alınmıştır. Hem önceki teorik bilginin, hem de aynı örneğin aynı sırayla bende ve Ramazan Çağlayan da bulunması söz konusu paragrafın benden alınmış olduğunu gösterir.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.221) aynen vardır.

Örnek 258, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan kaynak gösterilmeksizin alınmış olduğunu iddia ettiğim yukarıdaki paragrafın birinci cümlesini tekrar kaleme almış ve sonunda bana atıf yapmış, ikinci cümlesini ise (yıkılan duvar örneğini ise) çıkarmıştır (s.574). Söz konusu paragrafa ilişkin birinci baskı ile ikinci baskı arasında farkı gösterelim:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* BİRİNCİ BASKI, 2011, s.548:

> "Aynen tazmin yasağı" mutlak değildir. İdare kendi isteği ile aynen tazmin yoluna gidebilir[953]. Örneğin idare, yıkılan duvarı aynen inşa etmeyi tercih edebilir.
>
> [953] CHAPUS, age., C.I, s.1209; VEDEL/ DELVOLVÉ, age., C.I, s.630; PAİLLET, age., s.255.

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* İKİNCİ BASKI, 2012, s.574:

> İdare hukukunda nakden tazmin kural olmakla beraber, istisnaen aynen tazmin imkanları da bulunmaktadır. Bir kere idare kendiliğinden aynen tazmin yolunu seçebilir[660].
>
> [660] GÖZLER, age., C.II, s.1258; CHAPUS, age., C.I, s.1209.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan birinci baskıda bana atıf yapmadığı bu cümleler için ikinci baskıda atıf yapmıştır (s.574., dipnot 660). Ramazan Çağlayan birinci baskıda atıf yapmadığı yerde bana atıf yapması, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir. Diğer yandan Ramazan Çağlayan, birinci baskıda yer alan

Örneğin idare, yıkılan duvarı aynen inşa etmeyi tercih edebilir.

şeklindeki cümleyi de ikinci baskıdan çıkarmıştır. Bu cümle olsaydı ikinci baskının 574'üncü sayfasının ikinci paragraf üçüncü cümlesi olacaktı.

ÖRNEK 259

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.548:

(b) Sorumluluk oranınca tazmin ilkesi: "*Bir kişi sorumlu olduğundan daha fazlasına mahkûm edilemez*" ilkesi, sorumluluk hukukunun genel ilkesi olup, özel hukuk kadar, kamu hukukunda da geçerliliğe sahiptir. Fransız Danıştayı kamu tüzel kişileri açısından bu ilkeyi açıkça belirtmektedir[957].

Bir kişi sorumlu olduğundan daha fazlasına mahkum edilemez ilkesi, kamu düzenine (*ordre public*) ilişkin bir kuraldır. Kamu tüzel kişisi bu ilkeyi ileri sürmeyi unutsa bile yargı yeri bunu re'sen dikkate alır[958]. Kamu tüzel kişisi sorumlu olmadığı halde, sorumluluğu üstlense bile yargı yeri sorumluluğa hükmedemez[959]. Zarar gören ile kamu tüzel kişisi anlaşsalar ve kamu tüzel kişisinin üstüne sorumlu olduğundan daha fazla miktarda tazminat yüklenilse, yargı yeri bu anlaşmayı geçersiz sayar[960].

[957] Conseil d'Etat, 19 Mars 1971, *Mergui,* RDCE, 1971, s.235, CHAPUS, age., C.I, s.1210.

[958] CHAPUS, age., C.I, s.1210.

[959] Conseil d'Etat, 11 Juillet 1980, *Compagnie d'assurance La Concorde,* DA.1980, no.317, CHAPUS, age., C.I, s.1210.

[960] Conseil d'Etat, 19 Mars 1971, *Mergui,* RDCE 1971, CHAPUS, age., C.I, s.1210.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1260:

2. İdare Sorumlu Olduğundan Daha Fazlasına Mahkûm Edilemez

… "Bir kişi sorumlu olduğundan daha fazlasına mahkûm edilemez ilkesi (*le principe qu'une personne ne doit jamais être condamnée à payer une somme qu'elle ne doit pas*)" hem özel hukukta, hem de kamu hizmeti geçerli olan genel bir ilkedir. Fransız Danıştayı kamu tüzel kişileri için bu ilkeyi açıkça ileri sürmektedir[1521]. Bu ilke, "kamu düzeni (*ordre public*)"ne ilişkin bir ilkedir[1522]. Dolayısıyla hâkim tarafından re'sen dikkate alınır. Kamu tüzel kişisi bu ilkeyi ileri sürmeyi ihmal etse bile hâkim bu ilkeyi göz önünde bulundurur[1523]. Keza kamu tüzel kişisi sorumlu olmadığı hâlde sorumluluğunu kabul etse bile hâkim kamu tüzel kişisi tazminat ödemeye mahkûm ede-

mez[1524]. Keza kamu tüzel kişisi ile zarar gören kişi arasında "uzlaşma (*transaction*)" yapılmış bu uzlaşmada kamu tüzel kişisinin üstünü onun sorumlu olduğundan daha fazla bir miktar bırakılmış ise, hâkim tarafların uzlaşmasını geçersiz sayar[1525].

1521. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1234; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1029.
1522. Conseil d'État, 2 Nisan 1971, *Marchand,* RDCE, 1971, s.273 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1234).
1523. Conseil d'État, Section, 3 Ocak 1975, *de Paya,* RDCE, 1975, s.11 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1234).
1524. Conseil d'État, Section, 14 Nisan 1961, *Dame Rastouil,* RDCE, 1961, s.233 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1234).
1525. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1234.

Görüldüğü gibi, Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki iki paragrafı, benim yukarıdaki paragrafımdan alınmıştır. Ramazan Çağlayan benden farklı olarak yaptığı şey, benim tek paragraf olarak verdiğim metni iki paragraf olarak vermesidir.

Ramazan Çağlayan yukarıdaki iki paragrafının benden alınmış olduğu, bu paragraflardaki ifadelerin, kelimelerin benzerliği ve keza paragraf içindeki cümlelerin geçiş sırasındaki benzerlik ile kolayca ispatlanabilir. Ayrıca paragrafın başındaki "*Bir kişi sorumlu olduğundan daha fazlasına mahkûm edilemez ilkesi*" şeklindeki ifade kelime kelime benden kopyalanmıştır. Dokuz kelimelik bir ifadeyi benim ve Ramazan Çağlayan'ın rastlantı sonucu aynı şekilde kurmuş olmamız mümkün değildir. Eğer Ramazan Çağlayan, Fransız hukukundaki "*le principe qu'une personne ne doit jamais être condamnée à payer une somme qu'elle ne doit pas*" ilkesini benden kopyalamadan oturup Türkçeye çevirmiş olsaydı muhakkak benden farklı bir şekilde çevirirdi.

Görüldüğü gibi alıntı benden yapılmıştır. Ama bana değil, başka bir yazara atıf yapılmıştır. Bu tipik bir aldatıcı atıf örneğidir.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.222-223) aynen vardır. Üstelik burada "*Bir kişi sorumlu olduğundan daha fazlasına mahkûm edilemez ilkesi*"nin yanına, benim yukarıdaki paragrafımda olduğu gibi Fransızcası da yazılmıştır. Bu ilkenin yanına Fransızcasının yazılmış olması da bu alıntının yine benden yapıldığını gösterir niteliktedir.

İyi niyetli bir okuyucu Ramazan Çağlayan'ın söz konusu cümleleri benden değil, Chapus'den aldığını ve ona atıf yaptığını sanabilir. Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki paragrafını benden mi, yoksa Chapus'den mi aldığının ispatı oldukça kolaydır: Aşağıda önce Ramazan Çağlayan'ın, sonra benim ve daha sonra da Chapus'nün paragrafı verilmiştir:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.548:

> "*Bir kişi sorumlu olduğundan daha fazlasına mahkûm edilemez*" ilkesi, sorumluluk hukukunun genel ilkesi olup, özel hukuk kadar, kamu hukukunda da geçerliliğe sahiptir. Fransız Danıştayı kamu tüzel kişileri açısından bu ilkeyi açıkça belirtmektedir[957].

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1260:

> "Bir kişi sorumlu olduğundan daha fazlasına mahkûm edilemez ilkesi (*le principe qu'une personne ne doit jamais être condamnée à payer une somme qu'elle ne doit pas*)" hem özel hukukta, hem de kamu hizmeti geçerli olan genel bir ilkedir. Fransız Danıştayı kamu tüzel kişileri için bu ilkeyi açıkça ileri sürmektedir[1521].

Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* 15. Baskı, c.I, s.1234:

> **Le principe qu'une personne ne doit jamais être condamnée à payer une somme qu'elle ne doit pas.** — Ce principe (dont la portée s'étend d'ailleurs au-delà du domaine de la responsabilité) domine comme le précédent l'ensemble des règles de portée générale. Et il intéresse aussi bien les personnes de droit privé dont la condamnation à dommages-intérêts est demandée au juge administratif que les personnes de droit public elles-mêmes.

Şimdi şu soruyu soralım: Ramazan Çağlayan'ın cümleleri benim cümlelerime mi, yoksa Chapus'nün cümlelerine mi benziyor? Ramazan Çağlayan'ın paragrafında geçen

> ilkesi, sorumluluk hukukunun genel ilkesi olup, özel hukuk kadar, kamu hukukunda da geçerliliğe sahiptir.

şeklindeki ifadenin bir dengi Chapus'nün kitabında yoktur; ama benim kitabımda vardır (c.II, s.1260, son paragraf ilk cümle):

> ilkesi… hem özel hukukta, hem de kamu hizmeti geçerli olan genel bir ilkedir.

Keza Ramazan Çağlayan'ın paragrafının sonunda geçen

> Fransız Danıştayı kamu tüzel kişileri açısından bu ilkeyi açıkça belirtmektedir[957].

şeklindeki ifade Chapus'de yoktur; ama bende

> Fransız Danıştayı kamu tüzel kişileri için bu ilkeyi açıkça ileri sürmektedir[1521].

şeklinde vardır. Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın paragrafı Chapus'den değil, benden alınmadır.

Ramazan Çağlayan'ın paragrafı ile Chapus'nün paragraf arasındaki tek ortaklık Ramazan Çağlayan'ın paragrafının başındaki *"Bir kişi sorumlu olduğundan daha fazlasına* mahkûm *edilemez ilkesi"* şeklindeki ifadenin denginin Chapus'de bulunuyor olmasıdır. Bu ilke Chapus'de "*le principe qu'une personne ne doit jamais être condamnée à payer une somme qu'elle ne doit pas*" şeklinde geçen ilkenin Türkçe çevirisidir. Ramazan Çağlayan bu ilke için bana değil, doğrudan doğruya Chapus'ye atıf yapabilir. Ancak bunun için oturup bu ilkeyi kendisinin Türkçeye çevirmesi gerekir. Oysa Ramazan Çağlayan bu çeviriyi kendisi yapmamış, benim çevirimi noktası virgülüne kopyalamıştır. Ramazan Çağlayan'ın kitabının 548'nci sayfasının üçüncü paragrafında yer alan *"Bir kişi sorumlu olduğundan daha fazlasına mahkûm edilemez ilkesi"* şeklindeki ifade, benim kitabımın ikinci cildinin 1260'ncı sayfasının üçüncü paragrafının başında yer alan *"Bir kişi sorumlu olduğundan daha fazlasına mahkûm edilemez ilkesi"* şeklindeki ifadenin birebir aynısıdır. Dokuz kelimelik bir ifadeyi benim ve Ramazan Çağlayan'ın rastlantı sonucu aynı şekilde kurmuş olmamız mümkün değildir. Eğer Ramazan Çağlayan, Chapus'de yer alan "*le principe qu'une personne ne doit jamais être condamnée à payer une somme qu'elle ne doit pas*" ilkesini benden kopyalamadan oturup kendisi Türkçeye çevirmiş olsaydı muhakkak benden farklı bir şekilde çevirirdi.

Örnek 259, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan kaynak gösterilmeksizin alınmış olduğunu iddia ettiğim yukarıdaki paragrafları Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında değiştirerek kaleme almış ve paragrafta geçen her cümleden sonra bana, hem de birinci sırada atıf yapmıştır (s.574, dipnot 663-666). Söz konusu paragrafların birinci baskıdaki ve ikinci baskıdaki hallerini alt alta vermek ilginç olacaktır:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, BİRİNCİ BASKI, 2011, s.548:

(b) Sorumluluk oranınca tazmin ilkesi: "*Bir kişi sorumlu olduğundan daha fazlasına mahkûm edilemez*" ilkesi, sorumluluk hukukunun genel ilkesi olup, özel hukuk kadar, kamu hukukunda da geçerliliğe sahiptir. Fransız Danıştayı kamu tüzel kişileri açısından bu ilkeyi açıkça belirtmektedir[957].

Bir kişi sorumlu olduğundan daha fazlasına mahkum edilemez ilkesi, kamu düzenine (*ordre public*) ilişkin bir kuraldır. Kamu tüzel kişisi bu ilkeyi ileri sürmeyi unutsa bile yargı yeri bunu re'sen dikkate alır[958]. Kamu tüzel kişisi sorumlu olmadığı halde, sorumluluğu üstlense bile yargı yeri sorumluluğa hükmedemez[959]. Zarar gören ile kamu tüzel kişisi anlaşsalar ve kamu tüzel kişisinin üstüne sorumlu olduğundan daha fazla miktarda tazminat yüklenilse, yargı yeri bu anlaşmayı geçersiz sayar[960].

[957] Conseil d'Etat, 19 Mars 1971, *Mergui*, RDCE, 1971, s.235, CHAPUS, age., C.I, s.1210.

[958] CHAPUS, age., C.I, s.1210.

[959] Conseil d'Etat, 11 Juillet 1980, *Compagnie d'assurance La Concorde*, DA.1980, no.317, CHAPUS, age., C.I, s.1210.

[960] Conseil d'Etat, 19 Mars 1971, *Mergui*, RDCE 1971, CHAPUS, age., C.I, s.1210.

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, İKİNCİ BASKI, 2012, s.574-75:

(b) Sorumluluk nispetince tazmin ilkesi: Sorumlu olunandan daha fazlasına hükmedilmeme ilkesi idare hukukunda da geçerli olup, kamu düzenine (*ordre public*) ilişkin bir kuraldır[663]. Kamu tüzel kişisi bu ilkeyi ileri sürmeyi unutsa bile yargı yeri bunu re'sen dikkate alır[664]. Kamu tüzel kişisi sorumlu olmadığı halde, sorumluluğu üstlense bile yargı yeri sorumluluğa hükmedemez[665]. Zarar gören ile kamu tüzel kişisi anlaşsalar ve kamu tüzel kişisinin üstüne sorumlu olduğundan daha fazla miktarda tazminat yüklenilse, yargı yeri bu anlaşmayı geçersiz sayar[666].

[663] GÖZLER, age., C.II, s.1260; CHAPUS, age., C.I, s.1210.

[664] GÖZLER, age., C.II, s.1260; CHAPUS, age., C.I, s.1210.

[665] GÖZLER, age., C.II, s.1260; CHAPUS, age., C.I, s.1210.

[666] GÖZLER, age., C.II, s.1260; CHAPUS, age., C.I, s.1210.

Birinci baskıdaki paragraflar ile ikinci baskıdaki paragraf yukarıda. Şimdi bu iki paragraf arasında ne farklar olduğunu sayalım:

(1) Birinci baskıdaki birinci paragrafı Ramazan Çağlayan ikinci baskıdan çıkarmıştır. Bunun sebebi basit. Yukarıda gösterildiği gibi birinci paragraf apaçık bir şekilde benden alınmadır ve muhtemelen Ramazan Çağlayan bu birinci paragraf farklı bir şekilde kaleme alamamıştır.

(2) İkinci paragrafta ise birinci baskı ile ikinci baskı arasında esas itibarıyla metin bakımından bir farklılık yoktur; ama dipnotlar itibarıyla büyük bir farklılık vardır: Şimdi ikinci paragrafa ilişkin, birinci baskı ile ikinci baskı arasındaki farklılıkları cümle cümle inceleyelim:

(a) Birinci Baskı (s.548):

Bir kişi sorumlu olduğundan daha fazlasına mahkum edilemez ilkesi, kamu düzenine (*ordre public*) ilişkin bir kuraldır.

İkinci Baskı (s.574):

Sorumlu olunandan daha fazlasına hükmedilmeme ilkesi idare hukukunda da geçerli olup, kamu düzenine (*ordre public*) ilişkin bir kuraldır[663].

[663] GÖZLER, age., C.II, s.1260; CHAPUS, age., C.I, s.1210.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan birinci baskıdaki cümlenin kaynağını göstermemektedir. Ancak aynı cümlenin ikinci baskıdaki kaynağını 663 nolu dipnotta bana birinci sırada atıf yaparak göstermektedir.

(b) Birinci Baskı (s.548):

Kamu tüzel kişisi bu ilkeyi ileri sürmeyi unutsa bile yargı yeri bunu re'sen dikkate alır[958].

[958] CHAPUS, age., C.I, s.1210.

İkinci Baskı (s.574):

Kamu tüzel kişisi bu ilkeyi ileri sürmeyi unutsa bile yargı yeri bunu re'sen dikkate alır[664].

[664] GÖZLER, age., C.II, s.1260; CHAPUS, age., C.I, s.1210.

Görüldüğü gibi aynı cümle hem birinci baskıda, hem ikinci baskıda vardır. Ramazan Çağlayan birinci baskıda bu cümlenin kaynağı olarak 958 nolu dipnotta sadece Chapus'ye atıf yapmaktadır. Oysa ikinci baskıda aynı cümlenin kaynağı olarak, Ramazan Çağlayan Chapus'den önce bana atıf yapmaktadır (dipnot 664).

(c) Birinci Baskı (s.548):

Kamu tüzel kişisi sorumlu olmadığı halde, sorumluluğu üstlense bile yargı yeri sorumluluğa hükmedemez[959].

[959] Conseil d'Etat, 11 Juillet 1980, *Compagnie d'assurance La Concorde*, DA.1980, no.317, CHAPUS, age., C.I, s.1210.

İkinci Baskı (s.574):

Kamu tüzel kişisi sorumlu olmadığı halde, sorumluluğu üstlense bile yargı yeri sorumluluğa hükmedemez[665].

[665] GÖZLER, age., C.II, s.1260; CHAPUS, age., C.I, s.1210.

Birinci baskıda ve ikinci baskıda aynı cümle var. Ama bu aynı cümlenin dipnotlarında iki baskı arasında farklılık var: Aynı cümle için birinci baskıda sadece Chapus'ye atıf yapan Ramazan Çağlayan ikinci baskıda Chapus'den önce bana atıf yapmaktadır (dipnot 665).

(d) Birinci Baskı (s.458):

Zarar gören ile kamu tüzel kişisi anlaşsalar ve kamu tüzel kişisinin üstüne sorumlu olduğundan daha fazla miktarda tazminat yüklenilse, yargı yeri bu anlaşmayı geçersiz sayar[960].

[960] Conseil d'Etat, 19 Mars 1971, *Mergui*, RDCE 1971, CHAPUS, age., C.I, s.1210.

İkinci Baskı (s.575):

Zarar gören ile kamu tüzel kişisi anlaşsalar ve kamu tüzel kişisinin üstüne sorumlu olduğundan daha fazla miktarda tazminat yüklenilse, yargı yeri bu anlaşmayı geçersiz sayar[666].

[666] GÖZLER, age., C.II, s.1260; CHAPUS, age., C.I, s.1210.

Görüldüğü gibi söz konusu cümle birinci baskıda ve ikinci baskıda tamamıyla aynıdır. Ama aynı cümlenin dipnotunda farklılık var. Aynı cümle için birinci baskıda sadece Chapus'ye atıf yapan Ramazan Çağlayan ikinci baskıda Chapus'den önce bana atıf yapmaktadır (dipnot 666).

Zaten ben de yukarıda bu cümlelerin benden alınmış olduğunu iddia etmiştim. Böylece Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında bu iddiamı kabul etmiş, birinci baskıda bana atıf yapmadığı her cümlenin sonunda bana (üstelik ilk sırada) atıf yapmıştır. Ramazan Çağlayan'ın birinci baskıda hatasını görüp, bu hatayı ikinci baskıda düzeltmeye çalışması sevindirici bir gelişmedir.

ÖRNEK 260

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.550:

Mahkemece hükmedilen tazminatın miktarı, uğranılan zararın miktarına denk olmalı, zarar gören, zararını tam olarak karşılamalıdır. Hükmedilen tazminat miktarına göre zarar gören ne zenginleşmelidir nede fakirleşmelidir. Buna "tam tazmin ilkesi (*pirincipe de la réparition intégrale*)" denilmektedir [967]. Bu bakımdan yargı yeri, önüne gelen olayda zararı bütün yönleriyle ele alıp, genel bir değerlendirme yapmalıdır[968].

[967] CHAPUS, age., C.I, s.1234; DE FORGES, age., s.289; DARCY, age., s.140; DE LAUBADÈRE/ VENEZİA/ GAUDEMET, age., C.I, s.1029; LEBRETON, age., s.332; GÖZLER, age., C.II, s.1267.

[968] Conseil d'Etat, 2 Février 1996, *Mme Luizzi*, DA 1996, no.236, CHAPUS, age., C.I, s.1234.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1267:

… Hâkim tazminatı belirlerken uğranılan zararı bütün açılardan değerlendirir[1553]. Buna "tam tazmin ilkesi (*principe de la réparation intégrale*)" denir[1554]. Bu ilkeye göre tazminatın miktarı, uğranılan zararın miktarına denk olmalıdır. Dolayısıyla zarar gören kişi zarardan sonra tazminatı alarak uğradığı zararı tamı tamına karşılamalıdır. Zararı tazmin edildikten sonra, zarar gören kişi, zarardan önceki durumuna oranla, ne fakirleşmeli, ne de zenginleşmelidir[1555].

1553. Conseil d'État, 2 Şubat 1996, *Mme Luizzi,* DA, 1996, nº 236 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1260).
1554. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1029; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1260.
1555. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1260.

Görüldüğü gibi alıntı benden; ama dipnotta benden önce tam beş yazara atıf var! Bu bir aldatıcı atıf örneğidir. Dahası Ramazan Çağlayan'ın 968 nolu dipnotta Fransız Danıştayının *Mme Luizzi* kararına yaptığı atıf, benim 1553 nolu dipnotum üzerinden yapılmış bir "transit atıf"tır.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.228) aynen vardır.

Örnek 260, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan kaynak gösterilmeksizin alınmış olduğunu iddia ettiğim yukarıdaki paragrafı Ramazan Çağlayan kısaltarak tek cümle olarak kaleme almış ve sonunda bana atıf yapmıştır. İkinci baskıdaki bu cümleyi görelim:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, İKİNCİ BASKI, 2012, s.576:

> Mahkemece hükmedilen tazminatın miktarı, uğranılan zararın miktarına denk olmalı (*pirincipe de la répartion intégrale*[673]), zarar gören ne zenginleşmelidir ne de fakirleşmelidir[674].
>
> [673] CHAPUS, age., C.I, s.1234; FORGES, age., s.289; DARCY, age., s.140; LAUBADÈRE/ GAUDEMET, age., C.I, s.845; LEBRETON, age., s.332; RİVERO/W.ALİNE, age., s.277.
>
> [674] GÖZLER, age., C.II, s.1267.

Birinci baskıda bana atıf yok iken, görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan ikinci baskıda aynı cümlenin sonunda ikinci baskıda bana 674 nolu dipnotta atıf yapmaktadır. Eğer 674 nolu dipnotun benzeri birinci baskıda olsaydı bu eleştiri kitabı olmayacaktı.

ÖRNEK 261

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.548:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 550 ilâ 552'nci sayfaları arasında "Denkleştirme İlkesi" başlığı altında yer alan tazminatın hesaplanmasında düşürülecek kalemler olduğu gibi ve sırasıyla benim kitabımdan (c.II, s.1269-1271) alınmıştır.

Ramazan Çağlayan'ın söz konusu "indirimleri" benden mi, yoksa Ramazan Çağlayan'ın ilgili sayfalarda dipnotlarında atıf yaptığı başka bir yazardan mı aldığını anlamak için, bir yandan, Ramazan Çağlayan'ın kitabının 550 ilâ 552'nci sayfaları arasında "*Denkleştirme İlkesi*" başlığını, diğer yandan benim kitabımın ikinci cildinin 1269 ilâ 1271'inci sayfaları arasında yer alan "İndirimler" başlığını, diğer yandan da Ramazan Çağlayan'ın ilgili sayfalarda atıf yaptığı yazarların kitaplarındaki ilgili sayfaları karşılaştırmak yeterlidir.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.229-233) aynen vardır.

Örnek 261, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim 9 paragraflık kısmı, Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısında üç paragrafa indirerek tekrar kaleme almış ve bu üç paragrafta da bana tam *beş adet atıfta bulunmuştur* (s.576, dipnot 676, 677, 679, 680, 681). İlginçtir söz konusu kısımda Chapus'ye sadece tek bir atıf yapılmıştır ki o atıfta da Chapus'nün ismi benim ismimden sonra verilmiştir (s.576, dipnot 676). Ramazan Çağlayan'ın bir yandan birinci baskıda 9 paragraflık kısmı 3 paragrafa indirmesi, diğer yandan da bu üç paragrafta bana tam beş adet atıf yapması, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda ne derece haklı olduğumu göstermektedir.

ÖRNEK 262

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.548:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 552 ilâ 556'ıncı sayfaları arasında yer alan "*Zarar Miktarının tespitinde İlkeler*" başlığı, gerek planı, gerek içeriği, gerekse verilen örnekler itibarıyla benim kitabımdan (c.II, s. 1275-1303) özet olarak alınmıştır. Önce plânın asıl benden alındığını gösterelim.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s. 1275-1303.	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.552-556:**
2. Zararın Hesaplanma Tarihi a) Mallara Verilen Zararlar b) Kişilere Verilen Zararlar 3. Zararın Hesaplanması Yöntemi a) Manevî Zararların Mahkeme Tarafından Takdir Edilmesi b) Maddi Zararların Hesaplanması 4. Nakdi Tazminatın Türünün Belirlenmesi: Sermaye veya İrat Şeklinde Tazminat 5. Faiz	(a) Zararın Hesaplanma Tarihi - Maddî zararların hesaplanma tarihi - Şahsa yönelik zararların hesaplanma tarihi (b) Tazminatın Hesaplanması Yöntemi - Manevî Zararlar - Maddi Zararlar (c) Tazminatın Türü (d) Tazminata Faiz

Görüldüğü gibi plân benden alınmadır. Plânın benden alınması bir yandan FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartına, diğer yandan da FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırı olur.

Aynı problemli plân alıntısı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.233-249) aynen vardır.

Örnek 262, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan kitabın ikinci baskısında söz konusu plânın (a) başlığı altındaki alt başlıkları çıkarmış, "*(b) Tazminatın hesaplanması yöntemi*" şeklinde olan ikinci başlığı da "*(b) Tazminatı hesaplayacak merci*" olarak değiştirmiştir. Bu değişiklikler ilk bakışta masum değişiklikler olarak görülebilir. Oysa gerçekte bu değişiklikler, plânın benden alınmış olduğunu gizlemek amacıyla yapılmış suni değişikliklerdir. Ramazan Çağlayan "*(b) Tazminatın hesaplanması yöntemi*" şeklindeki başlığın yerine "*(b) Tazminatı hesaplayacak merci*" başlığını koyuyor; çünkü ilk başlığın aynısı benim kitabımda var; ikincisi ise yok. Böylece ikinci baskıda yaptığı plân, benim plânımdan farklı olmuş oluyor! Ramazan Çağlayan ikinci baskıda plânda bu tür değişikliklere teşebbüs etmesi, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğuma karine teşkil eder.

Şimdi bu başlık altında sadece plânın değil, içeriğin de nasıl benden alındığını gösterelim:

ÖRNEK 263

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.552:

(a) Zararın hesaplanma tarihi: Kural olarak zararın hesaplanmasında, zararın meydana geldiği tarih esas alınmaktadır[986]. Tazminat hakkı, mahkeme kararıyla değil, zararın meydana gelmesi ile doğduğuna göre, zararın meydana geldiği tarihin esas alınması doğaldır[987].

Ancak adaletin geç işlemesi ve enflasyonist ortam dikkate alındığında, zararın meydana geldiği tarihin esas alınması, paranın değer kaybetmesi nedeniyle, zarar gören bakımından haksızlıklara sebebiyet verir. Bu bakımdan zararın meydana geldiği tarih değil, kararın verildiği tarihin esas alınması daha isabetli olacaktır[988].

Fransız Danıştayı 1947 yılında verdiği ve "dul kararları (*arrêts des veuves)*"[989] olarak nitelendirilen üç kararıyla[990], mala verilen zarar ile, şahsa verilen zararlar arasında bir ayırıp yapmış, mala verilen zararlarda zararın meydana geldiği tarihin, şahsa verilen zararlarda ise, karar tarihinin esas alınacağına içtihat etmiştir[991].

[986] CHAPUS, age., C.I, s.1236; DARCY, age., s.144; PAİLLET, age., s.221; DE FORGES, age., s.290; LEBRETON, age., s.323; DEBBASCH, age., s.598.

[987] CHAPUS, age., C.I, s.1236; DE LAUBADÈRE/ VENEZİA/ GAUDEMET, age., C.I, s.1031; GÖZLER, age., C.I, s.1275.

[988] CHAPUS, age., C.I, s.1261; FRIER, age., s.496; DEBBASCH, age., s.598; GÖZLER, age., C.I, s.1275.

[989] CHAPUS, age., C.I, s.1236.

[990] Conseil d'Etat, 21 Mars 1947, *Veuve Aubry, Veuve Lefèvre, Veuve Pascal,* RDCE 1947, s.122, CHAPUS, age., C.I, s.1236 (DARCY, age., s.144).

[991] CHAPUS, age., C.I, s.1236; DE FORGES, age., s.290; PAİLLET, age., s.221; FRIER, age., s.496; LEBRETON, age., s.323.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1275-1276:

2. Zararın Hesaplanma Tarihi

… Geleneksel olarak zararın, mahkemenin karar verdiği gün değil, ortaya çıktığı tarih esas alınarak hesaplanacağı kabul edilmiştir[1589]. Fransız Danıştayının 1947'ye kadar kabul ettiği kural budur[1590]. Bu kabulün altında yatan düşünce şudur: Tazminat hakkı hükmün verildiği gün değil, zararın meydana geldiği gün doğar[1591]. … Tazminat hakkı, mahkeme kararıyla veya idarenin kabul kararıyla değil, zararın ortaya çıkmasıyla doğduğuna göre, bu zararın miktarının hesaplanmasında da zararın ortaya çıktığı tarihi esas almak gayet mantıklı bir çözümdür.

Ancak, enflasyonun olduğu bir ülkede mahkeme geç karar verirse, yukarıdaki mantıklı çözüm pratikte haksızlıklara yol açar. Zira bu durumda zarar gören kişiler, dört beş yıl öncesinin rakamlarıyla tazminat alırlar. Bu ise yukarıda gördüğümüz "tam tazmin ilkesi (*principe de la réparation intégrale*)"ne aykırılık teşkil eder. Dolayısıyla zararın hesaplanacağı tarih

sorununa tam tazmin ilkesi açısından bakarsak zararın ortaya çıktığı günü değil, hüküm gününü esas almak gerekecektir[1594].

Fransız Danıştayı 1947 yılına kadar zararın hesaplanmasında zararın ortaya çıktığı günün esas alınacağına karar vermiştir[1595]. Ancak Fransız Danıştayı 21 Mart 1947 tarihinde verdiği "dul kararları"[1596] olarak anılan *Veuve Aubry, Veuve Lefèvre* ve *Veuve Pascal* kararları[1597] ile bu içtihadından kısmen vazgeçmiştir. Bu kararlardan oluşan içtihat şu şekilde özetlenebilir: Mallara verilen zararlar zararın ortaya çıktığı gün; kişilere verilen zararlar hüküm günü itibarıyla hesaplanır.

1589. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1261; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* s.630; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1031; De Forges, *op. cit.,* s.301-302; Long *et al., op. cit.,* s.394-399.
1590. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1031.
1591. *Ibid.*
1593. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1261.
1594. *Ibid.*
1595. Örneğin Conseil d'État, 12 Nisan 1940, *Association syndicale de Meilhan,* RDCE, 1940, s.142 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.396; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1031).
1596. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1262. Çünkü bu üç kararda da davacılar birer duldur.
1597. Conseil d'État, 21 Mart 1947, *Veuve Aubry, Veuve Lefèvre* ve *Veuve Pascal,* RDCE, 1947, s.122 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1262).

Yukarıdaki iki kutu karşılaştırılırsa Ramazan Çağlayan'ın paragraf ile benim paragrafım arasında çok büyük benzerlik olduğu görülür. Rastlantı sonucu bu derece bir benzerlik olabilir mi? Şunun da altını çizelim: Yukarıdaki üç paragrafın her biri tek tek benim paragraflarıma benzediği gibi bu üç paragrafın geçiş sırası da benim kitabımdaki geçiş sırasıyla aynıdır. O hâlde Ramazan Çağlayan yukarıdaki üç paragrafını benden almıştır. Ramazan Çağlayan bu konuda gösterdiği 6 dipnotundan sadece ikisinde, o da son sırada, benim adım geçmektedir. Ortada bir yandan kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma, diğer yandan da aldatıcı mahiyette kaynak gösterme hâli vardır.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olan *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.233) aynen vardır.

Örnek 263, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim bu üç paragrafı, Ramazan Çağlayan kitabın ikinci baskısında iki paragrafa indirerek tekrar kaleme almış (s.577, son paragraf ve s.578 ilk paragraf) ve bu iki paragrafta da bana üç adet atıfta bulunmuştur (s.576, dipnot 683, 684, s.577, dipnot 685); üstelik bu dipnotlarda benim adım ilk sırada geçmektedir. Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda bu değişikliği yapması, benim yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 264

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.555:

(c) Tazminatın türü: İdare mahkemesi idareyi, zarar göre kişiye belli bir miktar para ödemeye mahkum eder. İşte ödenecek para cinsinden bu tazminat "sermaye şeklinde (*indemnisation en capital)"* veya "irat şeklinde (*indemnisation en rente)"* olmak üzere ki türde olabilmektedir[1009].

. "Sermaye şeklinde tazminat (*indemnisation en capital)"*, belli bir miktardaki pir paranın bir defada zarar görene ödenmesi demektir. "İrat şeklinde tazminat (*indemnisation en rente)"* ise, hükmedilen paranın zarar gören kişiye belli aralıklarla aylık veya yıllık) verilmesi demektir[1010].

[1009] PAİLLET, age., 255; DEBBASCH, age., s.598; FRIER, age., s.495; DE FORGES, age., s.291; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.632; DE LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMENT, C.I, s.1028.

[1010] İrat şeklinde tazminata ilişkin detaylı bilgi için bkz. İYİMAYA Ahmet, "Tazminatın İrat Şeklinde Belirlenmesi", TBBD, Y.3, Sy.1, Ankara 1990, s.23-45.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1284:

5. Nakdî Tazminatın Türünün Belirlenmesi: Sermaye veya İrat Şeklinde Tazminat[1634]

… (İ)dare mahkemesi idarenin zarar gören kişiye belli bir miktar para ödemesi anlamına gelen "tazminat" ödemeye mahkûm eder. Bu tazminat da "sermaye şeklinde (*en capital*)" ve "irat (gelir) şeklinde (*en rente*)" olmak üzere iki değişik türde olabilmektedir[1635].

"Sermaye şeklinde tazminat (*indemnisation en capital*)" belli bir paranın bir defada zarar gören kişiye ödenmesi demektir. "İrat şeklinde tazminat (*indemnisation en rente*)" ise zarar gören kişiye belli aralıklarla (aylık veya yıllık) belli miktarda bir paranın verilmesi demektir.

1634. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.632; De Forges, *op. cit.,* s.302; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1233; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1028.

1635. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.632.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki iki paragrafı benden alınmadır. Bu husus her iki paragraftaki cümlelerin benzerliği ile kanıtlanabilir. Kaldı ki Ramazan Çağlayan'ın

"Sermaye şeklinde tazminat (*indemnisation en capital)"*, belli bir miktardaki pir paranın bir defada zarar görene ödenmesi demektir. "İrat şeklinde tazminat (*indemnisation en rente)"* ise, hükmedilen paranın zarar gören kişiye belli aralıklarla aylık veya yıllık) verilmesi demektir[1010].

şeklindeki iki cümlesi aynen noktası virgülüne benim

"Sermaye şeklinde tazminat (*indemnisation en capital*)" belli bir paranın bir defada zarar gören kişiye ödenmesi demektir. "İrat şeklinde tazminat (*indemnisation en rente*)" ise zarar gören kişiye belli aralıklarla (aylık veya yıllık) belli miktarda bir paranın verilmesi demektir.

şeklindeki iki cümlemden alınmadır. Bu alıntı öylesine benden alınmadır ki, bilimsel yazma ve atıf kurlarına uyan bir yazar, alıntıyı girintili paragraf olarak veya tümü tırnak içinde italikle, yani bir "aynen alıntı" formatında verirdi. Ramazan Çağlayan bunu yapmadığı gibi bu cümlelerin sonunda bana değil, Ahmet İyimaya'ya atıf yapmaktadır. Burada özenle vurgulamak isterim ki, yukarıdaki iki cümle, Ahmet İyimaya'dan değil, kelime kelime benden alınmıştır.

Ramazan Çağlayan'ın alıntıyı benden yapıp, atıfı başkasına yapmak şeklindeki tavrına daha önce de pek çok defa örnek vermiştik.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.,* s.241-242) aynen vardır.

Örnek 264, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim bu iki paragrafı, Ramazan Çağlayan kitabın ikinci baskısında tek paragrafa indirerek tekrar kaleme almış (s.580, son paragraf) ve bu tek paragrafta bana tam 4 adet atıfta (hem de ilk sırada) bulunmuştur (s.580, dipnot 705-108). Ramazan Çağlayan birinci baskıda yaptığı hatayı görüp, bunu ikinci baskıda düzeltmeye çalışması takdire şayandır.

ÖRNEK 265

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.555:

Faizin başlangıç tarihi: Faiz, uğranılan zararın bir unsurudur. Kişi tazminat hakkına, zararın doğduğu anda hak kazanmış demektir[1017].

[1017] EREN, Borçlar Hukuku, s.696; AKYILMAZ, Tazminat Şekilleri, s.202; İYİMAYA Ahmet, Sorumluluk ve Tazminat Hukuku Sorunları, Ankara 1990, s.192.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1291:

Faizin Başlangıç Tarihi.- … faiz, uğranılan zararın bir unsurudur. Zarar gören kişi, tazminat alacağına zararın doğduğu an hak kazanmış olur[1666].

1066. Eren, *op. cit.,* c.I, s.722.

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümleleri bir yandan benim cümlelerimle, diğer yandan da Ramazan Çağlayan'ın dipnotta atıf yaptığı Eren, Akyılmaz ve İyimaya'nın kitaplarının ilgili sayfaları ile karşılaştırılırsa alıntının gerçekte bu yazarlardan değil, benim kitabımdan yapılmış olduğu görülür.

Aynı problemli alıntı, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da (*op. cit.*, s.246) aynen vardır.

Örnek 265, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim bu iki cümleyi, Ramazan Çağlayan kitabın ikinci baskısında birleştirerek tekrar kaleme almış ve cümlenin sonunda verdiği dipnotta (s.581, dipnot 716) bana da atıfta bulunmuştur. Niçin Ramazan Çağlayan, ikinci baskıda, birinci baskıdaki iki cümlede bu değişiklikleri yapıyor? Sebebi basit: Birinci baskıda söz konusu cümlelerin birebir benden alınmış olduğu kolayca anlaşılıyor; ama ikinci baskıdaki cümlenin benden alındığı o kadar kolay anlaşılmıyor. İddiamı ispat için, benim cümlelerim, Ramazan Çağlayan birinci baskıdaki cümleleri ve ikinci baskıdaki cümleleri aşağıda alt alta konulmuştur:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.1291:

> **Faizin Başlangıç Tarihi.-** … faiz, uğranılan zararın bir unsurudur. Zarar gören kişi, tazminat alacağına zararın doğduğu an hak kazanmış olur[1666].

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, BİRİNCİ BASKI, 2011, s.555:

> *Faizin başlangıç tarihi:* Faiz, uğranılan zararın bir unsurudur. Kişi tazminat hakkına, zararın doğduğu anda hak kazanmış demektir[1017].

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, İKİNCİ BASKI, 2011, s.581:

> Faiz, uğranılan zararın bir unsuru olup, kişi tazminat hakkına zararın doğduğu anda hak kazandığına göre, zararın doğduğu andan itibaren faiz hesaplanmalıdır[716].

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın birinci baskıdaki cümlesinin benden alındığı kolayca anlaşılıyor. Ama ikinci baskıdaki cümlenin benden alındığını anlamak o kadar kolay değil.

ÖRNEK 266

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.568-573:

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 568 ilâ 573'üncü sayfaları arasında yer alan "*II. İdare Hukukunda Yokluk ve Tespit Davası*" başlıklı kısım, gerek planı, gerek içeriği, gerekse verilen örnekler itibarıyla benim kitabımın birinci cildinin 879 ilâ 917'nci sayfaları arasından özetlenmiştir.

İlkönce plânın nasıl benden alındığını gösterelim.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.879-917.	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.568-573:**
I. Yokluk A. Maddî Yokluk 1. "Maddî Yokluk" Kavramı 2. Maddî Yoklukla Malûl İşlemler a) Hayalî İşlemler b) Yetki Gaspıyla Yapılmış İşlemler c) Ağır Şekil Sakatlıkları 3. Madden Yok Olan İşlemlerin Müeyyidesi: Yoktur B. Yok Hükmünde Sayma 1. Kavram 2. Yok Hükmünde Sayılan İşlemler a) Fonksiyon Gaspıyla Sakat İşlemler b) Ağır ve Bariz Yetki Tecavüzüyle Sakat İşlemler c) "Fiilî Yol" Oluşturan İşlemler d) Düzmece Atamalar 3. Yok Hükmünde Saymanın (Yokluk Benzerinin) Sonuçları C. Türkiye'deki Yokluk Müeyyidesi Anlayışı ve Eleştirisi 1. Yokluğun İki Türü Birbirine Karıştırılmaktadır 2. Türkiye'de İdarî Yargıda Tespit Davası Açılamaz D. Türk İdari Yargı Organlarının Yokluk Konusundaki Kararlarından Örnekler 1. Danıştayın Yokluk Konusundaki Kararları 2. Askerî Yüksek İdare Mahkemesinin Yokluk Hakkında Kararlarından Örnekler	A. Yokluk Müeyyidesinin Türleri 1. Maddî Yokluk Maddî yoklukla malûl işlemler (aa) Hayalî işlemler (bb) Yetki gaspıyla yapılmış işlemler (cc) Ağır şekil sakatlıkları Sonuç 2. Yok Hükmünde Sayma Tanım Yok hükmünde sayılan işlemler (aa) Fonksiyon gaspı ile sakat işlemler (bb) Ağır ve bariz yetki tecavüzüyle sakat işlemler (cc) Düzmece atamalar Sonuç B. Türk Hukukunda Yokluk ve Tespit Davası 1. Yokluk Konusunda Yaklaşımlar Yokluğun iki türü arasında ayrım yapılmamaktadır İşlemin hangi unsurunda yokluk söz konusu olabileceğinde fikir birliği bulunmamaktadır. 2. Yokluğun Tespiti Davası Konusundaki Yaklaşımlar

Yukarıdaki iki plân karışlaştırılırsa başlıklardaki ifadelerin ya aynı ya da çok büyük ölçüde benzer olduğu görülür. Keza başlıkların geçiş sırası da aynıdır. Bunlar, Ramazan Çağlayan'ın yokluk konusundaki plânı benden aldığını göstermektedir. Ancak Ramazan Çağlayan'ın kita-

bında bu plânın benden alındığına ilişkin bir açıklama yoktur. Zaten böyle bir açıklama olsa bile değişen bir şey olmaz. Bir yazarın oluşturduğu orijinal bir ayrım, bir sistem, bir başka yazar tarafından kaynağı gösterilerek dahi aynen ve sayfalar boyunca alınamaz. Böyle bir alıntı bir yandan FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartına, diğer yandan da FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırı olur.

Aşağıda örnekleriyle göstereceğimiz gibi Ramazan Çağlayan'ın yokluk konusunda sadece plânı değil, bu konudaki içeriği ve verdiği örnekler de benden alınmadır. Ramazan Çağlayan'ın "yokluk" konusunda yazdığı altı sayfalık kısımda, benden alınmamış tek bir özgün fikir yoktur. Ramazan Çağlayan "yokluk" konusunda niçin yazmak ihtiyacı hissettiğini anlamak mümkün değildir.

Örnek 265, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim plânı Ramazan Çağlayan ikinci baskıda oldukça kısaltmıştır. Ramazan Çağlayan yokluk konusundaki ikinci baskıdaki plânı şundan ibarettir:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, *op. cit.*, İKİNCİ BASKI, 2012, s.593-597:

II. İdare Hukukunda Yokluk ve Tespit Davası 593
A. Genel Olarak Yokluk Teorisi 593
B. Türk Hukukunda Yokluk ve Tespit Davası 595
1. Yokluk Konusundaki Yaklaşımlar 595
2. Yokluğun Tespiti Davası Konusundaki Yaklaşımlar 597

Acaba Ramazan Çağlayan birinci baskıda yirmi alt başlıklı plânını neden ikinci baskıda dört alt başlıklı bir plân hâline getirdi?

Ramazan Çağlayan'ın yokluk konusunda yaptığı tek kısaltma başlık sayısında değildir. Birinci baskıda Fransız hukukundaki yokluk teorisinin incelendiği kısım(yani 569'nci sayfasının başında başlayıp, 571'inci sayfanın "*B. Türk Hukukunda Yokluk ve Tespit Davası*" başlığına kadar olan kısım 19 paragraf tutmaktadır. İkinci baskıda ise aynı kısım, 6 paragraf tutmaktadır.

Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda yaptığı bu değişiklikler, benim birinci baskıya ilişkin yukarıdaki iddiamda haklı olduğuma karine teşkil eder.

Şimdi "Yokluk" konusunun sadece plân olarak değil, içerik olarak da nasıl benden alındığını gösterelim:

ÖRNEK 267

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.568-573:

Ramazan Çağlayan, kitabının 568 ilâ 570'inci sayfaları arasında *"yokluk"* konusunda *"maddî yokluk"* ve *"yok hükmünde sayma"* şeklindeki ikili bir ayrım yapmaktadır. Ramazan Çağlayan bu ayrımı şu şekilde takdim etmektedir (*op. cit.*, s.568):

> Yokluk müeyyidesinin de "maddî yokluk (mutlak yokluk)" ve "yok hükmünde sayılma" şeklinde iki türü bulunmaktadır.

Görüldüğü gibi bu ayrımın takdim edildiği cümlenin ne içinde, ne sonunda, bu ayrımın Türk literatüründe ilk defa benim tarafından yapıldığını belirten bir ibare yoktur. Böyle bir ibare olmadığı gibi cümlenin sonunda bana dipnotuyla yapılmış bir atıf dahi yoktur. Yukarıdaki cümleyi okuyan okuyucu, bu ayrımın Kemal Gözler tarafından yapıldığını nasıl anlayacaktır? Tersine iyi niyetli bir okuyucu, bu sayfaları okuduğunda bu ayrımın Ramazan Çağlayan tarafından yapıldığı izlenimine kapılmaktadır. Oysa Türk doktrininde ilk defa ben *"yokluk"* kavramını *"maddî yokluk"* ve *"yok hükmünde sayma"* şeklinde ikiye ayırdım (*İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.I, s.879-890). Keza Türk doktrininde yokluğun birinci türüne *"maddî yokluk"*, ikinci türüne *"yok hükmünde sayma"* ismini ilk defa ben verdim (c.I, s.880, 887).

Ramazan Çağlayan bu ayrımı aktarırken hiç olmazsa adımı zikrederek, bu ayrımın kendi eseri olmadığını, bu ayrımın ilk defa benim tarafından yapıldığını belirtebilir ve böylece benim hakkımı teslim edebilirdi.

Ramazan Çağlayan'ın kitabını okuyanlar, bu ayrımın Ramazan Çağlayan tarafından yapıldığını sanmaktadırlar. Benim bütün meselem bu. Bu ayrım Ramazan Çağlayan'ın beynini ürünü değil, benim beynimin ürünüdür. Ben burada kendi ürünüme, kendi eserime sahip çıkmaya çalışıyorum.

Örnek 267, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Ramazan Çağlayan kitabın ikinci baskısında *"maddî yokluk"* ve *"yok hükmünde sayma"* şeklindeki ayrımı verirken cümlenin sonunda, birinci baskıda yapmadığı atıfı bana ikinci baskıda yapmıştır. Şöyle:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, İkinci Baskı, 2012, s.594:

> Yokluk müeyyidesinin de "maddî yokluk (mutlak yokluk)" ve "yok hükmünde sayılma" şeklinde iki türü bulunmaktadır[28].
>
> [28] GÖZLER, age., C.I, s.880.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan birinci baskıda aynı cümlenin sonunda bana atıf yapmaz iken, ikinci baskıda aynı cümlenin sonunda bana atıf yapmaktadır (s.594, dipnot 28). Ramazan Çağlayan birinci baskıda atıf yapmadığı bir yerde bana atıf yapması, benim birinci baskıya ilişkin yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu gösterir.

Şüphesiz Ramazan Çağlayan ikinci baskıda yaptığı atıf olumlu bir gelişmedir; ancak yeterli değildir. Zira Türk doktrininde ilk defa yapılmış bir ayrımı, sıradan bir ayrımmış gibi bir atıfla geçiştiremez. Bu cümlenin içinde veya dipnotta bu ayrımın Türk literatüründe ilk defa benim tarafından tarafımdan yapılmış olduğunun belirtilmesi gerekliydi.

ÖRNEK 268

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.569:

Fransız hukukunda maddeten yok olma (maddî yokluk) durumuna, "mutlak yokluk (*inexistence absolue*)"[33] veya "madden yok olan işlemler (*actes matériellement inexistant*)"[34] denilmektedir.

[33] VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.263.

[34] CHAPUS, Droit Adminstartif, s.992; LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.687.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.880:

Fransa'da bizim burada "maddî yokluk" dediğimiz şeye Georges Vedel ve Pierre Delvolvé, "mutlak yokluk (*inexistence absolue*)" demektedirler ve "mutlak olarak yok olan işlem"den bahsetmektedirler[7]. Bazı yazarlar da aynı anlamda "madden yok olan işlemler (*actes matériellement inexistant*)"den bahsetmektedirler[8].

7. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.263.
8. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.687; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1015.

Görüldüğü gibi, Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki paragrafı benden alınmadır. Ama Ramazan Çağlayan, bana değil, benim atıf yaptığım Fransız yazarlara atıf yapmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın benim atıf yaptığım Fransız yazarlara atıf yapması, aslında benim 7 ve 8 nolu dipnotlarımı da usûlsüz olarak aldığı anlamına gelmektedir. Yani Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki paragrafı sadece ana metni itibarıyla değil, dipnotları itibarıyla da bir usûlsüz alıntı ürünüdür. Tesadüfen hem ana metinde, hem dipnotlarında ortaklık olamaz; dolayısıyla böyle bir ortaklık, alıntının o yazardan yapıldığına karine teşkil eder.

Örnek 268, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Kaynağı gösterilmeksizin benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından olduğu gibi çıkarmıştır. Bu paragraf ikinci baskıda olsaydı, ikinci baskının 594'üncü sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı ikinci baskıdan çıkarması, bu paragrafa ilişkin benim iddiamda haklı olduğumu kanıtlar.

ÖRNEK 269

Burada belirtmek isterim ki, Ramazan Çağlayan bazen sadece benim bilgi içeren cümlelerimi değil, konuya giriş niteliğinde, okuyucunun ilgisini çekmek için sorduğum sorularımı dahi almaktadır. Bir örnek:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.569:

> ***Maddî yoklukla malûl işlemler***: Hangi tür işlemler, maddî yoklukla malüldür? Başka bir ifade ile, hangi işlemler maddeten yoktur? Maddî yokluk, idarî işlemin hiç ortaya çıkmaması halidir. Bu bakımdan ya işlem yapma iradesi hiç açıklanmamıştır ya da açıklanan irade, idareye izafe edilememektedir.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.I, s.881:

> **2. Maddî Yoklukla Malûl İşlemler (Madden Yok Olan İşlemler)**
>
> Acaba hangi tür işlemler maddî yoklukla malûldürler? Yani hangi işlemler madden yokturlar? Yukarıda açıkladığımız gibi maddî yokluk, idarî işlemin mevcut olmaması durumunda ortaya çıkmaktadır. Bu ise ya işlemi oluşturacak iradenin açıklanmamış, ya da açıklanmış olmakla birlikte bu iradenin hiçbir şekilde idareye izafe edilememesi durumlarında ortaya çıkar.

Ramazan Çağlayan'ın benim *"Acaba hangi tür işlemler maddî yoklukla malûldürler? Yani hangi işlemler madden yokturlar?"* şeklindeki sorularımı kopyalamasının sebebini anlamak mümkün değildir. Bu sorular bizatihi bir bilgi içermemektedir. Haliyle Ramazan Çağlayan soru sormak istiyorsa başka sorular sorabilir. Ramazan Çağlayan, içerik olarak aynı soruyu sormak istiyorsa bu soruyu başka kelimelerle de sorabilir? Ramazan Çağlayan'ın bunu yapmayıp, benim sorularımı kelime kelime kopyalaması, kendisinin sadece beni içerik olarak değil, üslup olarak da taklit ettiğini göstermektedir.

Bazen lisans ve yüksek lisans öğrencilerinin hazırladığı ödevlerde bir yazardan çok etkilenip masumca onun üslûbunu da taklit ettikleri görülür. Bu bir bakıma doğaldır ve lisans ve yüksek lisans öğrencileri için mazur görülebilir. Çünkü taklit insan doğasında vardır ve öğrenme sürecinin bir parçasıdır. Bu şekilde taklit yapan lisans veya yüksek lisans

öğrencilerine hocaları bunun yanlış olduğunu söyler; kendi üsluplarını bulmalarını tavsiye ederler. Eğitim ve öğretimin amacı da zaten budur. Ama beş yıllık doçent olan bir yazarın, sanki bir lisans veya yüksek lisans öğrencisi gibi bir başka yazarın üslubunu taklit etmesinin mazur görülecek bir yanı yoktur.

Örnek 269, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Kaynağı gösterilmeksizin benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından olduğu gibi çıkarmıştır. Bu paragraf ikinci baskıda olsaydı, ikinci baskının 594'üncü sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı ikinci baskıdan çıkarması, bu paragrafa ilişkin benim iddiamda haklı olduğumu kanıtlar.

ÖRNEK 270

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.569:

Ramazan Çağlayan "*Maddî Yoklukla Malûl İşlemler*" konusuna yukarıdaki sorularla girdikten sonra, bu işlemleri kelime kelime benim kitabımda olduğu gibi üçe ayırıp incelemektedir:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.I, s.879-917.	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.568-573:**
a) Hayalî İşlemler	(aa) Hayalî işlemler
b) Yetki Gaspıyla Yapılmış İşlemler	(bb) Yetki gaspıyla yapılmış işlemler
c) Ağır Şekil Sakatlıkları	(cc) Ağır şekil sakatlıkları

Yani Ramazan Çağlayan'ın "maddî yoklukla malûl işlemler" sınıflandırması benden alınmadır. Ramazan Çağlayan'ın kitabında bu sınıflandırmanın benden alınmış olduğunu belirten bir cümle yoktur. Zaten böyle bir belirtme olsa bile değişen bir şey olmaz; çünkü, bir yazarın yaptığı bir tasnif, kaynak gösterilerek dahi bir başka yazar tarafından alınamaz. Söz konusu ayrımda ise Ramazan Çağlayan'ın oluşturduğu bir münderacat yoktur. Söz konusu yerde Ramazan Çağlayan'ın benden yaptığı alıntılar çıkarılırsa geriye tek bir cümle kalmaz. Alıntı, söyleyecek şeyi olmayan yazarların kitap yazmasını sağlayacak bir yöntem değildir. Böyle bir şeyin yapılması bir yandan FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartına, diğer yandan da FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırı olur.

Ramazan Çağlayan, bu tasnif altındaki üç paragrafın sonunda bana atıf da yapmaktadır. Ama bu atıflar bu tasnifin benden alındığı anlamına

gelmemektedir. Bir atıfla üç paragraf alınamaz. Ortada yetersiz mahiyette kaynak gösterme hâli vardır.

Örnek 270, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Kaynağı gösterilmeksizin benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından olduğu gibi çıkarmıştır. Bu paragraf ikinci baskıda olsaydı, ikinci baskının 594'üncü sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu paragrafı ikinci baskıdan çıkarması, bu paragrafa ilişkin benim iddiamda haklı olduğumu kanıtlar.

ÖRNEK 271

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.569:

2. Yok Hükmünde Sayma

Tanım: Maddeten var olmakla birlikte, bazı ağır sakatlıklar sebebiyle yoklukla malûl olma haline, yok hükmünde sayma denilir[41]. Bu durumda, yokluğa yol açan sakatlıkla iptale yol açan sakatlık arasında, "sakatlığın ağırlık derecesine" göre bir ayırım yapılmaktadır[42]. "Fevkalade ağır ve apaçık hukuka aykırılıklar" veya "apaçık sakatlıklar" yahut "çok ağır ve marzur görülemez sakatlıklar", işlemin yoklukla malûl olması sonucunu doğurur[43].

41 CHAPUS, Droit Adminstartif, s.992; AUBY/DRAGO, age., C.II, s.432.

42 CHAPUS, Droit Adminstartif, s.992.

43 LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.686; GÖZLER, age., C.I, s.886.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.886:

B. YOK HÜKMÜNDE SAYMA …

… (S)adece maddî olarak mevcut olmayan işlemler değil; aynı zamanda maddî olarak mevcut, ama bazı ağır sakatlıklar taşıyan işlemlerin de yoklukla malûl olduğu iddia edilmektedir[26]. Bu durumda iptale yol açan sakatlık ile yokluğa yol açan sakatlık arasında "sakatlığın ağırlık derecesi (*degré de gravité de l'irrégularité*)"ne göre ayrım yapılmaktadır[27]. "Fevkalade ağır ve apaçık hukuka aykırılıklar (*illégalités particulièrement graves et flagrantes*)"[28]ın veya "apaçık sakatlıklar (*irrégularités flagrantes*)"[29]ın, "çok ağır ve mazur görülemez sakatlıklar (*vices très graves et inexusables*)"[30]ın, "kaba saba hukuka aykırılıklar (*illégalités grossières*)"[31]ın bulunduğu işlemlerin "yokluk" ile malûl oldukları ileri sürülmektedir.

26. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.686-687; Chapus, *Droit administratif général,, op. cit.,* c.I, s.1014-1016; Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.432-437; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.264; Long *et al., op. cit.,* s.537-538.

27. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.687; Chapus, *Droit administratif général,*, *op. cit.,* c.I, s.1014.
28. Long *et al., op. cit.,* s.537.
29. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.686.
30. Sayagués Laso, *Traité de droit administratif* (Trad. par Simone Aicardi), Paris, Travaux et recherches de l'institut de droit comparé de l'Université de Paris, 1964, c.I, s.505.
31. Sayagués Laso, *op. cit.,* c.I, s.505.

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki paragrafı benden alınmıştır. Bunun ispatı oldukça kolaydır: Benim

> Bu durumda iptale yol açan sakatlık ile yokluğa yol açan sakatlık arasında "sakatlığın ağırlık derecesi (*degré de gravité de l'irrégularité*)"ne göre ayrım yapılmaktadır[27].
>
> 27. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.687; Chapus, *Droit administratif général,*, *op. cit.,* c.I, s.1014.

şeklindeki cümlem Ramazan Çağlayan'da şu şekilde vardır:

> Bu durumda, yokluğa yol açan sakatlıkla iptale yol açan sakatlık arasında, "sakatlığın ağırlık derecesine" göre bir ayırım yapılmaktadır[42].
>
> [42] CHAPUS, Droit Adminstartif, s.992.

İnsaf sahibi okur, Ramazan Çağlayan'ın bu cümlesinin benden alınmış olduğunu takdir edecektir. Ama Ramazan Çağlayan benim kitabıma değil, bir Fransız yazarın kitabına atıf yapmaktadır.

Diğer yandan, Ramazan Çağlayan'ın ve benim yukarıdaki paragraflarımızda geçen *"fevkalade ağır ve apaçık hukuka aykırılıklar", "apaçık sakatlıklar"* ve *"çok ağır ve mazur görülemez sakatlıklar"* terimlerin bire bir aynı olması, bu paragrafın yine benden alındığını göstermektedir.

Alıntı benden yapılmış olmasına rağmen bana atıf yapılmaması ve bir başka yazara atıf yapılması, benim açımdan bir kaynaksız alıntı, atıf yapılan yazar açısından da aldatıcı atıf oluşturur.

Örnek 271, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Kaynağı gösterilmeksizin benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında kısaltarak iki cümle olarak kaleme almıştır. Yukarıda birebir benden alınmış olan cümleyi Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Bu cümle olsaydı ikinci baskının 594'üncü sayfasının üçüncü paragrafında olacaktı. Diğer yanda değiştirerek kaleme aldığı iki cümlenin sonunda da Ramazan Çağlayan bana açıkça atıf yapmıştır (s.594, dipnot 32, 33). Birinci baskıdaki cümlenin ikinci baskıda ne hâle geldiği aşağıda somut olarak gösterilmektedir:

Birinci Baskı (s.569):

> Maddeten var olmakla birlikte, bazı ağır sakatlıklar sebebiyle yoklukla malûl olma haline, yok hükmünde sayma denilir[41].
>
> [41] CHAPUS, Droit Adminstartif, s.992; AUBY/DRAGO, age., C.II, s.432.

İkinci Baskı (s.594):

> Yok hükmünde sayılma ise, işlemin maddeten var olmakla birlikte, bazı ağır sakatlıklar sebebiyle yoklukla malûl olma halidir[32].
>
> [32] GÖZLER, age., C.I, s.886.

Görüldüğü gibi yok hükmünde saymanın birinci baskıdaki tanımı ile ikinci baskıdaki tanımı aynıdır. Ama birinci baskıda bu tanım için Ramazan Çağlayan, Chapus ile Auby ve Drago'ya atıf yaparken (dipnot 41), ikinci baskıda aynı tanım için sadece bana atıf yapmaktadır (dipnot 32).

Ramazan Çağlayan ikinci baskıda "Bu durumda" diye başlayan cümleyi çıkarması ve yukarıdaki cümlede bana atıf yapması, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 272

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.570:

> İşte bu sebeple olmalı ki Fransız Danıştayı, bu tür işlemlerin doğrudan doğruya "yokluğuna *(inexistence)"* değil, "geçersiz ve doğmamış *(nul et non evenu)"* olduğuna karar vermektedir[44].
>
> [44] Kararlar için bkz. CHAPUS, Droit Adminstartif, s.993.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.886-886:

> Ancak burada şunu belirtelim ki, Fransız Danıştayı bu tür işlemlerin doğrudan doğruya "yokluk (*inexistence*)"la malûl olduğuna karar vermemekte, bu tür işlemlerin "*nul et non avenu* (geçersiz ve hiç doğmamış)"[33], "*nul et de nul effet* (geçersiz ve tamamıyla etkisiz)[35] olduğuna karar vermektedir.
>
> 33. Tribunal des conflits, 27 Haziran 1966, *Guigon,* RDCE, 1966, s.830 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.537); Conseil d'État, Assemblée, 31 Mayıs 1957, *Rosan Girard,* RDCE, 1957, s.355 (Long *et al., op. cit.,* s.535).
> 35. Conseil d'État, 28 Şubat 1947, *Megevand,* RDCE, 1947, s.686 (Nakleden: De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *Traité, op. cit.,* c.I, s.686); Conseil d'État, 30 Haziran 1950, *Massonaud,* RDCE, 1950, s.400; 20 Aralık 1957, *Association des fonctionnaires du ministère de l'intérieur,* RDCE, 1957, s.699; 15 Mayıs 1981, *Maurice,* RDCE, 1981, s.221; 9 Kasım 1991, *Fléret*, RDCE, 1990, s.319 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général,, op. cit.,* c.I, s.1015, c.II, s.202; Long *et al., op. cit.,* s.538). Conseil d'État, 10 Şubat 1961, *Chabran,* RDCE, 1961, s.102 (Nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.538).

Görüldüğü gibi alıntı benden, ama atıf bir Fransız yazara.

Örnek 272, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Kaynağı gösterilmeksizin benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim cümleyi Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında kısaltarak tekrar kaleme almış (s.594, paragraf 3, son cümle) ve bu cümlenin içinde 34 nolu dipnotta bana atıfta bulunmuştur (s.594).

ÖRNEK 273

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.570, dipnot 45:

> [45] Hukukumuzda eskiden, bu tür işlemler için "*keenlemyekün*" tabiri kullanılırdı. ve "hiç olmamış, hiç yokmuş gibi" anlamına gelirdi (DEVERLİOĞLU Ferit, Osmanlıca-Türkçe Ansiklöpedik Lügat, Ankara 1984, s.601). Maalesef bu güzel kavram terk edilerek yerine "yokluk" kelimesi kullnılarak karışıklığa neden olunmuştur.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.887, son paragraf:

> Keza Türk hukukunda da eskiden bu konuda bir karışıklık yoktu. Çok ağır sakatlıklarla malûl işlemlerin karşılaşacağı müeyyideyi ifade etmek için "*keenlemyekün*" terimi kullanılıyordu ve bu terim "sanki yokmuş", "hiç yokmuş", "hiç olmamış gibi" anlamlarına gelmekteydi[39]. Bu teriminin başındaki "*keenne*", "sanki", "güya", "gibi", "benzer", yani Fransızca ile söylersek "*quasi*" demektir. Dolayısıyla *keenlemyekün,* "*quasi inexistence*" demektir. Ancak bu *keenlemyekün* tabiri öz Türkçeciler tarafından eskimiş bulunmuş ve onun yerine, "yokluk" diye bir karşılık bulunmuştur. Maalesef bu karşılık da öz Türkçecilerin buldukları pek çok karşılık gibi anlam bakımından yanlıştır[40].
>
> 39. Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat,* Ankara, Aydın Kitabevi, 1984, s.601.
> 40. Bu vesileyle belirtmek isteriz ki, öz Türkçeciler ne pahasına olursa olsun dili Türkçeleştirmişler; bu arada kavram kargaşası yaratmaktan çekinmemişler, bilimsel kaygıları ikinci plana itmişler ve neticede Türkçeyi kendisiyle bilim yapılması imkânsız bir dil hâline getirmişlerdir. Bilimin standart ve anlamı açık kavramalara ihtiyacı vardır. Öz Türkçecilerin yaptığı şey, bu kavramların anlamını belirsizleştirmek ve kavram karmaşasına yol açmaktan başka bir şey değildir.

Yukarıda görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın kitabının 570'nci sayfanızdaki 45 nolu dipnotu, benim kitabımın birinci cildinin 887'nci sayfasının son paragrafından alınmıştır. Ben şu soruları sormak istiyorum:

Acaba Ramazan Çağlayan, "*keenlemyekün*" kelimesindeki bu anlam kaymasını beni okumadan mı keşfetti? Ramazan Çağlayan kaynak olarak Ferit Devellioğlu'nun *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*'inin 1984

baskısının 601'inci sayfasına atıf yapıyor. Acaba Ramazan Çağlayan gerçekte Devellioğlu'nun 1984 baskı Lügatini gördü mü? Yoksa bunu görmeden benim kitabımın 887'nci sayfanın 39'nolu dipnotundan yararlanarak mı Devellioğlu'na atıf yapıyor? Gerçekten görmüşse, ikimizin de 1963 yılından 2010 yılına kadar pek çok baskı yapan bu sözlüğün 1984 baskısına atıf yapmamız ne büyük rastlantı!

Eğer Devellioğlu'nun 1984 baskısını görmeden, benim kitabımın 887'nci sayfasının 37 nolu dipnotuna güvenerek Devellioğlu'na atıf yapıyor ise, bu dürüst bir davranış değildir. Yok eğer, ilkönce benim atıfımı görüp bir de tekrar Devellioğlu'na bakıyor ve sonra bana değil, Devellioğlu'na atıf yapıyor ise yine değişen bir şey olmaz. Çünkü Ramazan Çağlayan, "keenlemyekün"ün Türkçeye yanlış çevrildiğini Ferit Devellioğlu'ndan değil, benden öğrendi. Bir fikir, ilk kimin tarafından ortaya atıldıysa onundur. "Keenlemyekün" kelimesinin "yokluk" diye çevrilmesinin yanlış olduğu fikrini ilk defa ben ortaya attım. Bu fikir benim fikrimdir.

Eğer ben "keenlemyekün"ün Türkçeye "yokluk" diye çevrilemeyeceğini söylemeseydim, Ramazan Çağlayan'ın aklına bu fikir gelmeyecek veya bu konuda Devellioğlu'na bakmak ihtiyacını hissetmeyecekti.

Birinci durumda Ramazan Çağlayan benim emeğimi ve fikrimi düpedüz kaynaksız olarak alıyor. İkinci durumda ise benim emeğimden yararlanıyor. Her iki durumda da bana atıf yapması gerekirdi. Eğer bana atıf yapsaydı Ramazan Çağlayan, orijinal olmayan, ama yine kaynak gösteren bir yazar olurdu.

"Keenlemyekün" teriminin günümüz Türkçesine "yokluk" diye çevrilmesinin yanlış olduğunu doktrinde ilk defa ben gösterdim. Bu benim orijinal bir düşüncemdir. Ramazan Çağlayan, benim bu orijinal düşüncemi sanki kendi düşüncesiymiş gibi takdim ediyor. Bu tipik bir kaynaksız iktibastır.

Ramazan Çağlayan'ın bu kitabını okuyan ve "keenlemyekün" kelimesinin yanlış çevrildiğini öğrenen bir okuyucu, bu bilginin kaynağı olarak Ramazan Çağlayan'ı görecek. Ramazan Çağlayan'ın orijinal bir gözlemde bulunduğunu sanacak. Oysa bu bilgi, bu orijinal gözlem, Ramazan Çağlayan'ın değil, benim beynimin ürünü. Bütün mesele budur.

Bazı okuyucularımız, belki bu eleştiri kitabına niçin bu kadar emek verdiğimi anlamakta güçlük çekiyor olabilir; belki benim bu işi fazla abarttığımı düşünebilir. Ama yukarıdaki örnekte olduğu gibi, ilk defa benim tarafından ileri sürülmüş bir düşüncenin, Ramazan Çağlayan tarafından benden alınmasını ve bu düşünceyi kendi orijinal buluşu gibi

takdim etmesini hazmedemiyorum. Okuyuculardan şunu bilmesini isterim: Yukarıdaki örneklerde verdiğim düşünceler, Ramazan Çağlayan'ın düşünceleri değil, benim düşüncelerimdir. Bu eleştiri kitabının bütün amacı da budur. Bu kitabın amacı Ramazan Çağlayan'a saldırmak değil, bir babanın evladına sahip çıkması gibi, benim de kendi beynimin ürünü olan düşüncelere sahip çıkmamdır.

Örnek 273, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Kaynağı gösterilmeksizin benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim 45 nolu dipnottaki cümleyi Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından oluğu gibi çıkarmıştır. Bu cümle olsaydı ikinci baskının 594'üncü sayfasında olacaktı. Ramazan Çağlayan'ın bu cümleyi ikinci baskıdan çıkarmış olması, benim yukarıdaki iddiamda haklı olduğumu kanıtlar.

ÖRNEK 274

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.570:

> ***Yok hükmünde sayılan işlemler***: Hangi tür işlemler, hangi ağır ve bariz sakatlık sebebiyle yok hükmünde sayılır? Bu sorunun açık bir cevabı verilememektedir. Bu konuda ne öğretide ne içtihatlarda bir tanım ya da kriter verilmemektedir. Sadece bir "fikr-i muğlak (*idée vague)"* bulunmaktadır[47].
>
> [47] CHAPUS, Droit Adminstartif, s.992.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.887:

> **2. Yok Hükmünde Sayılan İşlemler**
>
> Peki hangi tür işlemler, böylesine "ağır ve apaçık bir sakatlık"la malûldürler ve bundan dolayı bu işlemler "yok hükmünde" sayılmalıdırlar? Hemen belirtelim ki, ne doktrinde, ne de içtihatlarda bu konuda bir tanım veya kriter vardır[42]. René Chapus'nün gözlemlediği hangi ağır sakatlıkların işlemin yok olarak sayılmasına yol açacağı konusunda bir "fikr-i muğlak (belirsiz düşünce, *idée vague*)"tan başka bir şey yoktur[43].
>
> 42. Chapus, *Droit administratif général,*, *op. cit.,* c.I, s.1014.
> 43. *Ibid.,* c.I, s.1012.

İnsaf sahibi okuyucular, Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlelerinin benim cümlelerimden alınma olduğunu takdir edeceklerdir. Ayrıca Ramazan Çağlayan'ın atıf yaptığı Fransız yazarın aslında benim atıf yaptığım yazar olduğunun altını çizmek istiyorum. Yani bu cümlelerin ana metni benden alınma olduğu gibi bu cümlelerin dipnotu da benden alınmadır.

Örnek 274, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Kaynağı gösterilmeksizin benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısında kısaltarak tekrar kaleme almış (s.594, son paragraf), "fikr-i muğlak"tan sonra da bana 37 nolu dipnotla atıfta bulunmuştur. Ramazan Çağlayan ikinci baskıda yaptığı bu değişiklikler benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu kanıtlar.

ÖRNEK 275

Ramazan Çağlayan "yok hükmünde işlemler" hakkında yukarıdaki açıklamayı yaptıktan sonra bu işlemlere örnekler vermektedir. Bu örnekler aşağıdaki tablodan görüleceği gibi benden alınmadır.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.I, s.882-892:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.570-571:**
a) Fonksiyon Gaspıyla Sakat İşlemler	(aa) Fonksiyon gaspı ile sakat işlemler
b) Ağır ve Bariz Yetki Tecavüzüyle Sakat İşlemler	(bb) Ağır ve bariz yetki tecavüzüyle sakat işlemler
c) "Fiilî Yol" Oluşturan İşlemler	(cc) Düzmece atamalar
d) Düzmece Atamalar	

Örnek 275, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Kaynağı gösterilmeksizin benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim beş paragraf uzunluğundaki bu üçlü sınıflandırmayı Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Olsaydı ikinci baskının 594'üncü sayfasında geçecekti. Onun yerine sadece şu tek cümleyi koymuş ve onun sonunda da bana atıf yapmıştır (s.595, dipnot 3):

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, İKİNCİ BASKI, 2012, s.594-595:

> Bu bağlamda fonksiyon gaspı ile sakat işlemlerin, ağır ve bariz yetki tecavüzüyle sakat işlemlerin, fiilî yol oluşturan işlemlerin yok hükmünde sayılan işlemlerden olduğu ifade edilmektedir[39].
>
> [39] GÖZLER, age., C.I, s.888-891.

Ramazan Çağlayan birinci baskıda beş paragraf tutan bir kısım yerine tek bir cümle koyması ve cümlenin sonunda sadece bana atıf yapması ve birinci baskıdaki "düzmece atamalar" ayrımını ikinci baskıdan çıkarması, benim birinci baskıya ilişkin iddiamda haklı olduğumu gösterir.

ÖRNEK 276

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.571:

> *Yokluğun iki türü arasında ayırım yapılmamaktadır*: Türk idare hukuku öğretisinde, yokluğun iki türü arasında bir ayırım yapılmamaktadır. Bu yüzden açıklamalarda da karışıklığa neden olunmaktadır[54]. Aynı karışıklık, mahkeme kararlarında da bulunmnaktadır[55].
>
> [54] GÜNDAY, age., s.151.
>
> [55] Danıştay Onuncu Dairesi, E.1995/397, K.1997/1911, T.20.05.1997, DD.94, s.664.

Yukarıda da "yokluk" konusunda "maddî yokluk" ve "yok hükmünde sayma" şeklindeki ayrımın Türk doktrininde ilk defa benim tarafından yapıldığını söylemiştim. Yine yukarıda Ramazan Çağlayan'nın bu ayrımın ilk defa kendisi tarafından yapıldığı şeklinde bir izlenim yarattığını yazmıştım. Bu izlenimi Ramazan Çağlayan burada pekiştirmektedir. Yukarıdaki kutudan görüleceği üzere Ramazan Çağlayan,

> Türk idare hukuku öğretisinde, yokluğun iki türü arasında bir ayırım yapılmamaktadır.

diye yazarak, kendisinden önce böyle bir ayrım yapılmadığını iddia etmektedir. Oysa bu ayrımı ben kendisinden sekiz yıl önce yaptım (*İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.I, s.879-890).

Ramazan Çağlayan 2011 yılında *"Türk idare hukuku öğretisinde yokluğun iki türü arasında ayrım yapıl(madığını)"* yazması başlı başına hatalı bir bilgidir.

Ramazan Çağlayan'ın dediği şeyi ben aslında 2003 yılında dedim ve dediğim şey 2003 yılı itibarıyla da doğruydu. Ama ben bunu 2003 yılında deyince, 2003 yılından sonra doğru olmaktan çıkmıştır. Dolayısıyla bu artık Ramazan Çağlayan tarafından 2011 yılında söylenemeyecek bir şeydir. Peki Ramazan Çağlayan bunu 2011 yılında niye söylemektedir?

Sebebi çok basit: Ramazan Çağlayan böyle yazmaktadır; çünkü yazdığı cümleler 2003 baskı benim kitabımdan alıntılamaktadır maktadır. Bu alıntıyı öylesine hızlı yapmaktadır ki, aşırdığı cümlenin içeriğinin zaman bakımından tutarlılığını dahi denetlemek aklına gelmemektedir.

Şimdi Ramazan Çağlayan'ın benden usûlsüz olarak aldığı cümlelerin orijinalini verelim:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.898-899:

> **1. Yokluğun İki Türü Birbirine Karıştırılmaktadır**
>
> … Türkiye'de ne doktrinde, ne de yargı içtihatlarında yokluğun iki türü arasında bir ayrım yapılmamaktadır. Yokluğun bu iki ayrı türü olduğunu fark etmiş bir yazar da yoktur. O nedenle yokluk konusunda büyük bir muğlaklık vardır. Türkiye'de yokluğun bu iki türü doktrinde ve yargı içtihatlarında karıştırılmaktadır. Örneğin Şeref Gözübüyük ve Turgut Tan'a göre, …
>
> Aynı karıştırma Metin Günday'da da vardır. Günday şöyle yazmaktadır:…[92]
>
> Yokluğun iki türü yargı kararlarında da karıştırılmaktadır: Örneğin Danıştay Onuncu Dairesi, 20 Mayıs 1997 tarih ve E.1995/397, K.1997/1911 sayılı kararında şöyle demiştir: …[93]
>
> 92. Günday, *op. cit.,* s.151.
> 93. Danıştay Onuncu Dairesi, 20 Mayıs 1997 Tarih ve E.1995/397, K.1997/1911 Sayılı Karar, *Danıştay Dergisi,* Sayı 94, s.664 (Gözübüyük ve Tan, *op. cit.,* c.II, s.300; *Kazancı Danıştay Kararları CD'si*).

Ramazan Çağlayan'ın söz konusu problemli paragrafını tekrar vermek isterim (*op. cit.,* s.571):

> *Yokluğun iki türü arasında ayırım yapılmamaktadır*: Türk idare hukuku öğretisinde, yokluğun iki türü arasında bir ayırım yapılmamaktadır. Bu yüzden açıklamalarda da karışıklığa neden olunmaktadır[54]. Aynı karışıklık, mahkeme kararlarında da bulunmnaktadır[55].
>
> [54] GÜNDAY, age., s.151.
>
> [55] Danıştay Onuncu Dairesi, E.1995/397, K.1997/1911, T.20.05.1997, DD.94, s.664.

Görüldüğü gibi yukarıdaki paragraf benden alınmadır. Ama bana atıf yoktur.

Şimdi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki paragraf nasıl benden alınmış olduğunu daha ayrıntılı bir şekilde gösterme istiyorum: Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki paragrafında üç cümle var. Üç cümlenin üçü de benden alınmadır. Şöyle:

Birinci Cümle: Ramazan Çağlayan'ın (s.571):

> Türk idare hukuku öğretisinde, yokluğun iki türü arasında bir ayırım yapılmamaktadır.

şeklindeki cümlesi benim (c.I, s.898)

> Türkiye'de ne doktrinde, ne de yargı içtihatlarında yokluğun iki türü arasında bir ayrım yapılmamaktadır.

şeklindeki cümlemden alınmadır. Ama maalesef bana atıf yoktur.

İkinci Cümle: Yine yukarıdaki paragrafta Ramazan Çağlayan'ın (s.571)

> Bu yüzden açıklamalarda da karışıklığa neden olunmaktadır[54].
>
> [54] GÜNDAY, age., s.151.

şeklindeki cümlesi benim (c.I, s.898)

> O nedenle yokluk konusunda büyük bir muğlaklık vardır.

şeklindeki cümlemden alınmadır. Ama maalesef bu cümle için Ramazan Çağlayan, bana değil, Metin Günday'a atıf yapmaktadır. Metin Günday'ın kitabının atıf yapılan sayfasında veya bir başka sayfasında, yokluğun iki türü arasında ayrım yapılmadığı için karışıklığa neden olunduğunu belirten bir cümle kesinlikle yoktur. Ramazan Çağlayan benim bir tespitimi aktarmakta ve bu tespiti sanki Metin Günday yapmış gibi yazmaktadır. Benim cümlelerimin Ramazan Çağlayan tarafından aşırılması beni üzüyor; Ramazan Çağlayan'ın aşırdığı cümlelerin, bana değil, Metin Günday'a ait olduğu iddia etmesi beni daha da üzüyor.

Üçüncü Cümle: Yine yukarıdaki paragrafta Ramazan Çağlayan'ın (s.571)

> Aynı karışıklık, mahkeme kararlarında da bulunmnaktadır[55].
>
> [55] Danıştay Onuncu Dairesi, E.1995/397, K.1997/1911, T.20.05.1997, DD.94, s.664.

şeklindeki cümlesi ve dipnotu, benim (c.I, s.898)

> Yokluğun iki türü yargı kararlarında da karıştırılmaktadır: Örneğin Danıştay Onuncu Dairesi, 20 Mayıs 1997 tarih ve E.1995/397, K.1997/1911 sayılı kararında şöyle demiştir: …[93]

şeklindeki cümlemden alınmadır. Ama maalesef bana atıf yoktur. Yokluğun iki türünün mahkeme kararlarında da karıştırıldığını Ramazan Çağlayan kendisi tespit etmemiş, bu tespiti benim kitabımın birinci cildinin 899'uncu sayfasındaki *"Yokluğun iki türü yargı kararlarında da karıştırılmaktadır"* şeklindeki cümlemden almış; yine Ramazan Çağlayan'ın bu karıştırmaya örnek olarak gösterdiği Danıştay Onuncu Dairesi, 20 Mayıs 1997 tarih ve E.1995/397, K.1997/1911 sayılı kararının künyesini dahi kendisi bulmamış, benim kitabımın birinci cildinin 899'uncu sayfasından almıştır.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın paragrafındaki üç cümle de benden alınmadır, ama bana atıf yoktur. Ortada kaynağı gösterilmemiş bir alıntı vardır.

Örnek 276, İkinci Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Kaynağı gösterilmeksizin benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabın ikinci baskısında tekrar kaleme almış ve bana atıf yapmadığı cümlelerin sonunda ikinci baskıda bana atıf yapmıştır. Örneğin yukarıda birinci cümle olarak verdiğimiz cümlenin sonunda birinci baskıda bana atıf yok iken, ikinci baskıda aynı cümlenin ("yokluğun iki türü arasında ayrım yapılmamaktadır" cümlesinin) sonunda bana atıf vardır (s.595, dipnot 45). Yani Ramazan Çağlayan ikinci baskıda bu cümlenin benden aldığını kabul etmektedir.

Yine yukarıda ikinci cümle olarak verdiğim cümlenin sonunda birinci baskıda Ramazan Çağlayan bana değil, Günday'a atıf yapar iken, ikinci baskıda "… yokluğun iki türü 'maddî yokluk ile yok sayılma) arasında bir ayrım yapılmadığından karışıklığa neden olunmaktadır" cümlesinin sonunda bana atıf yapmaktadır (s.595, dipnot 47). Dolayısıyla Ramazan Çağlayan ikinci baskıda söz konusu cümleyi benden aldığını kabul etmektedir.

Yine yukarıda üçüncü cümle olarak verdiğim cümlenin sonunda birinci baskıda Ramazan Çağlayan, bana atıf yapmaz iken, ikinci baskıda aynı cümlenin sonunda dipnotta verdiği Danıştay kararından sonra benim ismimi zikretmektedir. Böylece hiç olmaz ise, Ramazan Çağlayan, söz konusu Danıştay kararını benden almış olduğunu kabul etmektedir. Ancak ikinci baskıda da söz konusu cümle hâlâ problemlidir: Çünkü ikinci baskıda yokluğun iki türünün mahkeme kararlarında da karıştırıldığı tespitinin ilk defa Ramazan Çağlayan tarafından değil, benim tarafından yapıldığı hususu anlaşılamamaktadır. Bu tespiti ilk ben yaptım; Ramazan Çağlayan bu tespiti kendi yapmış gibi bir izlenim yaratacak şekilde sunamaz.

Ayrıca belirtelim ki Ramazan Çağlayan yukarıdaki paragrafına bağlı iki dipnot da benden aktarmadır. Ramazan Çağlayan'nın 54 nolu dipnotu benim 92 nolu dipnotum; 55 nolu dipnotu ise benim 93 nolu dipnotumdur. Yani Ramazan Çağlayan benim cümlelerimi dipnotuyla birlikte almaktadır.

* * *

Örnek 276, Üçüncü Baskıda Ne Hâle Gelmiştir? Kitabının birinci baskısında kaynağı gösterilmeksizin benim kitabımdan alınmış olduğunu iddia ettiğim paragrafı Ramazan Çağlayan kitabın ikinci baskısında tekrar kaleme almış ve yukarıda gösterdiğimiz gibi bana atıf yapmıştır. Ancak ikinci baskıdan onbir ay sonra çıkardığı üçüncü baskıdan bu atıfı silmiştir. bana atıf yapmadığı cümlelerin sonunda ikinci baskıda bana atıf yapmıştır. Örneğin yukarıda birinci cümle olarak verdiğimiz cümlenin sonunda birinci baskıda bana atıf yok iken, ikinci baskıda aynı cüm-

lenin ("yokluğun iki türü arasında ayrım yapılmamaktadır" cümlesinin) sonunda bana atıf vardır (s.595, dipnot 45). Üçüncü baskıda ise, Ramazan Çağlayan, bana yaptığı atıfı çıkarmıştır. Şimdi ikinci ve üçüncü baskıda ilgili paragraf aşağıda alt alta verilmiştir:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku,* İKİNCİ BASKI, 2011, s.595:

Yokluğun iki türü arasında ayrım yapılmamaktadır[45]: Türk idare hukuku öğretisinde yokluk konusu ele alınırken genel olarak yokluktan söz edilmekte[46], yokluğun iki türü (maddî yokluk ve yok sayılma) arasında bir ayırım yapılmadığından karışıklığa neden olunmaktadır[47].

45 GÖZLER, age., C.I, s.898.

46 GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.297-298; GÜNDAY, age., s.151; TAN, age., s.764.

47 GÖZLER, age., C.I, s.898.

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku,* ÜÇÜNCÜ BASKI, 2011, s.580:

Türk idare hukuku öğretisinde, "maddî yokluk" ve "hukukî yokluk" şeklinde bir ayrım yapılmadan, genel olarak yokluk konusunun anlatıldığı görülmektedir[49].

49 GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.297-298; GÜNDAY, age., s.165-166; TAN, age., s.764.

Türk hukukunda yokluğun iki türü arasında ayrım yapılmadığı tespitini ilk defa 2003 yılında ben yaptım. Bu tespiti ilk defa Ramazan Çağlayan yapmış değildir. Nitekim Ramazan Çağlayan'ın kitabın ikinci baskısında bu tespiti benden aktardıktan sonra bana atıf (s.595, dipnot 45) yaparak benim hakkımı teslim etmişti. Oysa ilk defa benim tarafından yapılan bu tespit, değişik bir ifadeyle de olsa Ramazan Çağlayan'ın kitabının üçüncü baskısında bulunmaktadır (s.580, ilk paragraf). Dolayısıyla ilk defa benim tarafından yapılmış bu tespiti verirken, Ramazan Çağlayan'ın, ikinci baskıda olduğu gibi, üçüncü baskıda da bana atıf yapması gerekirdi. Ama Ramazan Çağlayan üçüncü baskıda bana atıf yapmamıştır. Dolayısıyla ortada kaynak göstermeksizin yapılmış bir alıntı vardır.

Dahası ilave edelim: Ramazan Çağlayan'ın bu paragraf 2013 yılı itibarıyla da doğru değildir. Ben bu tespiti 2003 yılında yaptım. O zaman için, Türk doktrininde yokluğun iki türü arasında bir ayrım yapılmadığı tespiti doğru bir tespitti. Ama ben bu tespiti yapıp, aynı kitapta (*İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.879-890) bu ayrımı yapınca, Türk idare hukuku doktrininde böyle bir ayrım yapılmış oldu. Dolayısıyla 2013 yılında Ramazan Çağlayan'ın çıkıp, Türk idare hukuku doktrininde yokluğun iki türü arasında bir ayrım yapılmadığını yazması ya içerik bakımından

yanlış bir bilgidir. Yanlışlık, Ramazan Çağlayan'ın bu bilgiyi 2003 yılında yazılmış bir kitaptan 2013 yılında aktarıyor olmasından kaynaklanmaktadır. Ramazan Çağlayan içine düştüğü açmaz, bir yazar olarak kendi dilini değil, aktardığı yazarın dilini kullanıyor olmasından kaynaklanmaktadır.

Şunu da ekleyelim: Ramazan Çağlayan'ın söz konusu cümlenin sonunda 49 nolu dipnottaki

> [49] GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.297-298; GÜNDAY, age., s.165-166; TAN, age., s.764.

şeklindeki atıfı ise bir problemli atıftır. Gözübüyük/Tan ve Günday ne yapmışlardır? "Türk idare hukuku öğretisinde yokluğun bu iki türü arasında ayrım yapılmadığı"nı tespit etmişlerdir? Yoksa kendileri de böyle bir ayrım yapmadan "genel olarak yokluk konusunu" mu anlatmışlardır? Eğer bunlardan birincisi doğru ise, dipnot başvurusunun yeri yanlıştır. Bunlardan ikincisi doğru ise, dipnotta kaynakları vermeden önce "Bu konuda örneği bkz." gibi bir ibarenin konulması gerekirdi.

Ramazan Çağlayan'ın gerek alıntı usûllerine aykırı olan, gerekse içerik olarak yanlış olan bu bilgiyi içeren bir kitapla 2013 yılında profesör olabilmesi üzücüdür.

* * *

Burada verilen 276 adet örnek, Ramazan Çağlayan'ın benim kitabından yaptığı alıntıların eksiksiz bir listesi değildir. Sadece bu tür alıntılara örnek teşkil etmektedir. Ramazan Çağlayan'ın kitabında bu listede yer almayan benim kitabından yapılmış daha pek çok alıntı vardır. ■

Bölüm 3
USÛLSÜZ ALINTI TİPLERİ VE TEKNİKLERİ

Yukarıda Bölüm 2'de Ramazan Çağlayan'ın kitabında bulunan usûlsüz alıntılara 276 adet örnek verildi. Bu örneklerin her birinde yapılan usulsüzlüğün ne olduğu tek tek ayrıntılarıyla gösterilmeye çalışıldı. Bu örneklerin içinde kaybolmamak, ayrıntılarda takılı kalmamak için, bu örneklerde görülen usûlsüzlük tiplerini ve keza Ramazan Çağlayan'ın yaygın olarak kullandığı usûlsüz alıntı tekniklerini gruplandırmakta yarar vardır.

Ramazan Çağlayan'ın alıntılarında görülen başlıca usûlsüzlük tipleri ve Ramazan Çağlayan'ın yaygın olarak kullandığı usûlsüz alıntı teknikleri şunlardır:

I. HİÇ KAYNAK GÖSTERMEMEK

Bazı örneklerde Ramazan Çağlayan'ın yaptığı usûlsüzlük, alıntının kaynağını hiçbir şekilde göstermemekten ibarettir. Kaynak göstermeden alıntı yapmak, usûlsüz alıntının en iptidaî, en apaçık şeklidir[1]. Önce bir örnek verelim (Bölüm 2, Örnek 22'den alınmıştır):

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.134:

> Fransız Danıştayı, idarenin takdir yetkisini "*açık takdir hatası*" ya da "*açık değerlendirme hatası*" denilen istisnai durumlarda denetlemektedir.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.841:

> Fransız Danıştayı, idarenin takdir yetkisini, "açık takdir hatası" veya "açık değerlendirme hatası (*erreur manifeste de l'appréciation*)" denilen istisnaî durumlarda denetlemeyi kabul etmektedir[881]

1. Not edelim ki, Ramazan Çağlayan'ın *İdare Hukuku ve İdarî Yargılama Hukuku* (Ankara, Dinamik Akademi, 2011) isimli diğer bir kitabı, baştan sona kaynak gösterilmeden yapılmış alıntılarla yazılmıştır. Ramazan Çağlayan'ın bu kitabında, tek dipnot, tek atıf yoktur. Keza bu kitabın bir bibliyografyası da yoktur. Bu kitap hakkında yayınladığımız eleştiri kitabı için bkz.: Gözler, *Ramazan Çağlayan'ın İdare Hukuku ve İdarî Yargılama Hukuku İsimli Kitabı Hakkında Eleştiriler, op. cit., passim* (www.idare.gen.tr/caglayan.htm).

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlesi benim kitabımdan alınmıştır. Ama Ramazan Çağlayan, bu cümlenin kaynağını göstermemektedir. Haliyle kaynak göstermeden yapılan alıntı, FSEK, m.71/1, b.3'te hükme bağlanan "kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma" durumuna vücut verir.

LİSTE 1: Ramazan Çağlayan'ın Kitabında Kaynak Göstermeden Yapılan Alıntı Örnekleri Listesi.- Bu kitabın ikinci bölümünde yer alan şu örneklerde verilen alıntılar, benim kitabımdan yapılmış olmasına rağmen, kaynakları gösterilmemiştir:

Örnek 14	Örnek 38	Örnek 72	Örnek 169
Örnek 16	Örnek 40	Örnek 78	Örnek 184
Örnek 22	Örnek 41	Örnek 80	Örnek 185
Örnek 29	Örnek 55	Örnek 86	Örnek 186
Örnek 31	Örnek 61	Örnek 127	Örnek 737
Örnek 32	Örnek 63	Örnek 139	Örnek 266
Örnek 33	Örnek 65	Örnek 144	Örnek 269
Örnek 34	Örnek 69	Örnek 145	Örnek 273
Örnek 37	Örnek 71	Örnek 155	

Bu örneklerin her birinin altında, örnekte verilen alıntının kaynağının gösterilmemiş olduğu açıklanmıştır.

Burada şunu da not edeyim ki, yukarıdaki örnekler, Ramazan Çağlayan'ın kitabında bulunan kaynaksız alıntı örneklerinin hepsi değildir. Biz sadece Ramazan Çağlayan'ın kitabında benim kitabımdan alınmış olduğu apaçık bir şekilde anlaşılan örnekleri aldık. Bu örneklerde Ramazan Çağlayan'ın kullandığı kelimeler ile benim kullandığım kelimeler arasında çok büyük oranda benzerlik vardır. Oysa yukarıda pek çok defa açıklandığı gibi, bir fikir, hangi kelimelerle ifade edilirse edilsin, bir başka yazardan alınıyorsa, ortada alıntı vardır ve bunun da kaynağını göstermek gerekir. Ramazan Çağlayan'ın kitabında bu tarz olup da kaynağı gösterilmemiş ve benim yukarıdaki listemde yer almayan yüzlerce alıntı vardır.

II. YANLIŞ KAYNAK GÖSTERMEK ("Alıntı Gözler'den, Atıf Başka Yazara")

Ramazan Çağlayan'ın en sık yaptığı usûlsüzlük, alıntıyı benden yapıp, bana değil, benim atıf yaptığım yazar veya yazarlara atıf yapmasıdır. Bu tür atıflarda, Ramazan Çağlayan, benim dipnotlarım üzerinden gerçekte fiziken görmediği kaynaklara atıf yapmaktadır. Haliyle bu tür atıflarla yapılan alıntı, gerçekte atıf yapılan kaynaktan değil, benim kitabımdan alınmıştır. Dolayısıyla atıf yapılan yazar bakımından bu atıf bir "yanlış atıf"tır. Benim açımdan ise bunlar, benden alınmış oldukları halde bana atıf yapılmadığı için "kaynaksız alıntı" oluştururlar. Ne demek istediğimi önce somut bir örnekle göstereyim (Örnek Bölüm 2, Örnek 48'den alınmıştır):

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.308:

> ***Tanım:*** Yetki, bir idarî makamın belirli bir işlemi yapabilme ehliyetidir[183]. Başka bir ifadeyle yetki, bir idarî makamda bulunan kişi veya kişilerin kamu tüzel kişisi adına hukukî işlemler yapabilme ehliyetidir[184].
>
> [183] RİCCİ Jean-Claude, Droit Administartif, Paris 1996, s.63.
>
> [184] AUBY/DRAGO, age., C.II, s.244.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.635:

> **Tanım.-** "Yetki (*compétence*)", bir idarî makamın belirli bir işlemi yapabilme ehliyeti olarak tanımlanabilir[1]. Diğer bir ifadeyle, yetki, idarî makamı işgal eden kişi veya kişilerin kamu tüzel kişisi adına hukukî işlemler yapabilme ehliyetidir[2].
>
> 1. Ricci, *op. cit.,* s.63; Bénoit, *op. cit.,* s.470.
> 2. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.244.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümleleri benim kitabımdan alınmıştır. Ama Ramazan Çağlayan, bana değil, benim atıf yaptığım Fransız yazarlara atıf yapmaktadır. Alıntıyı bir yazardan yapıp, atıfı o yazarın atıf yaptığı yazarlara yapmak, FSEK, m.71/1, b.5'te hükme bağlanan "aldatıcı mahiyette kaynak gösterme" hâline girer.

LİSTE 2: Ramazan Çağlayan'ın Yanlış Kaynak Göstererek Yaptığı Alıntılar Listesi ("Alıntı Gözler'den, Atıf Başka Yazara").- Yukarıda ikinci bölümünde yer alan aşağıda numarası verilen örneklerdeki alıntılar yanlış kaynak gösterilerek yapılmış alıntılardır. Bu alıntılarda alıntı benden yapılmış olmasına rağmen Ramazan Çağlayan bana değil, başka yazarlara atıf yapmaktadır.

Örnek 1	Örnek 59	Örnek 101	Örnek 133
Örnek 2	Örnek 60	Örnek 102	Örnek 134
Örnek 8	Örnek 64	Örnek 107	Örnek 135
Örnek 9	Örnek 66	Örnek 108	Örnek 138
Örnek 15	Örnek 67	Örnek 109	Örnek 142
Örnek 17	Örnek 73	Örnek 110	Örnek 147
Örnek 23	Örnek 74	Örnek 112	Örnek 103
Örnek 24	Örnek 77	Örnek 114	Örnek 104
Örnek 26	Örnek 82	Örnek 117	Örnek 105
Örnek 27	Örnek 87	Örnek 118	Örnek 106
Örnek 28	Örnek 90	Örnek 120	Örnek 148
Örnek 39	Örnek 93	Örnek 121	Örnek 152
Örnek 45	Örnek 94	Örnek 123	Örnek 160
Örnek 48	Örnek 95	Örnek 126	Örnek 161
Örnek 53	Örnek 96	Örnek 129	Örnek 165
Örnek 57	Örnek 98	Örnek 130	Örnek 167
Örnek 58	Örnek 99	Örnek 132	Örnek 168 →

LİSTE 2'nin devamı

Örnek 170	Örnek 200	Örnek 228	Örnek 253
Örnek 171	Örnek 201	Örnek 229	Örnek 254
Örnek 172	Örnek 204	Örnek 231	Örnek 255
Örnek 177	Örnek 205	Örnek 232	Örnek 256
Örnek 178	Örnek 206	Örnek 233	Örnek 257
Örnek 179	Örnek 207	Örnek 235	Örnek 258
Örnek 180	Örnek 208	Örnek 236	Örnek 259
Örnek 182	Örnek 210	Örnek 238	Örnek 260
Örnek 183	Örnek 211	Örnek 239	Örnek 263
Örnek 187	Örnek 213	Örnek 242	Örnek 264
Örnek 188	Örnek 219	Örnek 243	Örnek 265
Örnek 189	Örnek 220	Örnek 244	Örnek 268
Örnek 190	Örnek 221	Örnek 245	Örnek 271
Örnek 196	Örnek 222	Örnek 246	Örnek 272
Örnek 197	Örnek 223	Örnek 247	Örnek 273
Örnek 198	Örnek 224	Örnek 248	Örnek 274
Örnek 199	Örnek 226	Örnek 252	Örnek 276

Yukarıda Bölüm 2'de bu örneklerin her birinin altında, örnekte gösterilen kaynağın nasıl yanlış bir kaynak olduğu açıklanmıştır. Bu konuda ikinci bölümden ilgili örnek bulunup okunabilir.

III. ALDATICI KAYNAK GÖSTERMEK ("Alıntı Sadece Gözler'den, Ama Atıf Hem Gözler'e, Hem de Başkalarına")

Ramazan Çağlayan'ın sıkça yaptığı bir usûlsüzlük de alıntıyı gerçekte sadece benden yapıp, dipnotta benim adımın yanında ve çoğunlukla benim adımdan önce başka bir yazar veya yazarlara atıf yapmaktır. Ramazan Çağlayan'ın diğer yazarlara yaptığı bu atıflar, benim dipnotlarımda atıf yaptığım yazarlardır. Yani bunlara yapılan atıflar da birer transit atıftır. Bu şekilde bana yapılmış atıflar, alıntının benden yapıldığını gizlemeye yönelik olan "aldatıcı nitelikte atıflar"dır. Bir örnek vererek ne demek istediğimi somutlaştırayım (Örnek Bölüm 2, Örnek 137'den alınmıştır):

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.420:

> İdarî sözleşmeden doğan uyuşmazlıklardan dolayı açılan dava, bir tam yargı davası olduğuna göre, bu davayı ancak sözleşmenin tarafları açabilir[33].
>
> [33] VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.II, s.233; GÖZLER, age., C.II, s.181.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.181:

> İdarî sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklardan dolayı açılan dava, bir tam yargı davası olduğuna göre, bu davayı ancak sözleşmenin tarafları açabilirler[737].
>
> 737. *Ibid.*, c.I, s.233. (=Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.233)[2].

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın cümlesi noktası virgülüne benden alınmadır. Ramazan Çağlayan, aynen benden yaptığı bu alıntının kaynağı olarak sadece bana atıf yapacağı yerde, 33 nolu dipnotta bu alıntının kaynağı olarak benim ismimden önce Vedel ve Delvolvé'ye de atıf yapmaktadır. Vedel ve Delvolvé'ye yapılan bu atıf bir "aldatıcı atıf"tır. Ortada noktası virgülüne benden yapılmış bir alıntı vardır. Bir "aynen alıntı" mantık gereği aynı anda iki ayrı yazardan yapılmış olamaz. Aynen alıntının olduğu yerde, kaçınılmaz olarak tek yazara atıf yapılabilir. Dahası Ramazan Çağlayan'ın Vedel ve Delvolvé'ye yaptığı bu atıf, onun gerçekte Vedel ve Delvolvé'nin kitabını görmeden, benim 737 nolu dipnotum üzerinden "transit atıf" usûlüyle yaptığı bir atıftır. Bu örnekte transit atıfı tekniğinin kullanıldığını kanıtlayan ilginç bir delilim de vardır: Benim 737 nolu dipnotumda bir maddî hatayı, Ramazan Çağlayan da yapmaktadır. Ben Vedel ve Delvolvé'nin kitabının gerçekte 433'üncü sayfasına atıf yapacak iken yanlışlıkla, 737 nolu dipnotta sayfa numarası olarak 433 yerine 233 yazmışım. Ramazan Çağlayan da aynısını yapıyor! Gerçekte benim dipnotumu aktarmayıp, Vedel ve Delvolvé'nin kitabına kendisi baksaydı, 233'üncü sayfada böyle bir bilginin bulunmadığını görürdü. Aynı maddî hatanın iki yazarda da bulunması "transit atıf" tekniğinin kullanıldığını kanıtlayan tartışmasız bir delildir.

2. Benim 737 nolu dipnotum "Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.233" şeklinde değil, "*Ibid.*, c.I, s.233" şeklindedir. "*Ibid*" kısaltması üst dipnottaki kaynak ile aynı kaynak demektir. Üst dipnotta atıf yapılan kaynak ise "Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s." şeklindedir.

LİSTE 3: Ramazan Çağlayan'ın "Aldatıcı Kaynak" Göstererek Yaptığı Alıntılar Listesi ("Alıntı Sadece Gözler'den, Atıf Hem Gözler'e, Hem de Başkalarına").- Yukarıda ikinci bölümünde yer alan aşağıda numarası verilen örneklerdeki alıntılar aldatıcı kaynak gösterilerek yapılmış alıntılardır.

Örnek 3	Örnek 79	Örnek 137	Örnek 212
Örnek 4	Örnek 87	Örnek 149	Örnek 220
Örnek 5	Örnek 92	Örnek 150	Örnek 238
Örnek 6	Örnek 100	Örnek 151	Örnek 240
Örnek 7	Örnek 115	Örnek 153	Örnek 241
Örnek 42	Örnek 116	Örnek 156	Örnek 242
Örnek 43	Örnek 122	Örnek 157	Örnek 247
Örnek 51	Örnek 124	Örnek 158	Örnek 249
Örnek 52	Örnek 128	Örnek 159	Örnek 251
Örnek 54	Örnek 131	Örnek 166	Örnek 252
Örnek 68	Örnek 136	Örnek 201	Örnek 263

Bu alıntılarda alıntı sadece benden yapılmış olmasına rağmen, Ramazan Çağlayan dipnotta sadece bana değil, benim adımın yanında ve çoğunlukla benim adımdan önce başka bir, iki, üç, dört ve bazen sekiz yazara daha atıf yapmaktadır. Böylece söz konusu alıntıdaki cümlelerin gerçek sahibi ben olmama rağmen, benim adım dipnotta bir veya birkaç yazarın (bazen sekiz yazarın) isminin arasında gizlenmekte, benim adım gölgede kalmaktadır. Böylece eser sahipliği konusundaki manevî haklarım ihlâl edilmiş olmaktadır. İki örnek vereyim:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.435, dipnot 127:

[127] PEİSER Gustave, Droit Administratif Général, 21.Baskı, Paris 2002, s.192; DUPUİS Georges/ GUEDON Marie-José/ CHRETİEN Partice, Droit Administratif, 8. Baskı, Dalloz-Paris 2002, s.536; AKYILMAZ Bahtiyar, Kamu Görevlilerinin Kusurlarıyla Üçüncü Şahıslara Vermiş Oldukları Zararlardan Doğan Mali Sorumluluk, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Konya 1991, s.6; DARCY Gilles, La Responsabilité l'Administartion, Dalloz- Paris 1996. s.16; DE FORGES Jean-Michel, Droit Administratif, Paris 1991, s.284; GÖZLER, ege. C.II, s.938; DE LEMOTHE A. L. Dutheillet /Çev.S. Derbil, "İdarenın Haksız Fiil Dolayısıyla Mesuliyeti Konusunda Fransız Kamu Hukukundaki Gelişmeler", AUHFD, C.XVII, 1960, S.1-4, s.113.

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.436, dipnot 128:

[128] CHAPUS René, Droit Administratif Général,14. Baskı, Montchrestien-Paris 2000, C.I, s.731-732; PAİLLET Michel, La Responsabilité Administrative, Dalloz-Paris 1996, s.3;VEDEL Georges/DELVOLVE Pierre, Droit Administratif, Paris 1992, C.1, s.101; BONNARD, age., s.178; GÖZLER, age., C.I, s.45.

Yukarıdaki dipnotların bağlı olduğu cümleler gerçekte benim kitabımdan alınmıştır (Bkz. Bölüm 2, Örnek 150 ve 151). Ama maalesef dipnotta sadece bana değil, birincide benden başka yedi yazara, ikincisinde benden başka dört yazara daha atıf yapılmıştır. Üstelik birincisinde benim adım yedinci sırada, ikincisinde ise sonuncu sıradadır. Okuyucuya sormak isterim: Yukarıdaki dipnotlara baktığınızda benim adımı görebiliyor musunuz?

IV. YETERSİZ KAYNAK GÖSTERMEK ("Bir Atıfla, Paragraflar, Sayfalar Süren Alıntı Yapmak")

Yukarıda "Alıntı ve Alıntı Şartları" başlıklı birinci bölümde açıkladığımız gibi, alıntı, bir düşüncenin aktarılmasıdır. Kaç düşünce var ise o kadar alıntı vardır. Ve her alıntının ayrıca ve açıkça kaynağının gösterilmesi gerekir. Bir atıf ile, iki düşünce alınamaz. Aynı yazardan alıntılar birbirini izlese bile her alıntının kaynağının gösterilmesi gerekir. Böyle bir durumda ardışık dipnotlarında "aynı eser" veya "aynı yer" anlamına gelen "*Ibid.*", "*a.e.*", "*a.y.*" Gibi kısaltmalar kullanılır. Ama yine de kaynak gösterilir. Bir yazardan alınan ilk paragraftan sonra o yazara atıf yapıp, daha sonra atıf yapmadan aynı yazardan beş paragraf daha alınırsa ortada yetersiz atıf durumu vardır. Veya bir yazardan beş paragraf alıp sonuncu paragrafta atıf yapılırsa, orta da yine "yetersiz kaynak" gösterilerek yapılmış bir alıntı vardır. Keza bir atıf yapıp, o yazardan birkaç sayfa alma durumunda da evleviyetle yetersiz kaynak gösterme durumu vardır.

LİSTE 4: Ramazan Çağlayan'ın "Yetersiz Kaynak" Göstererek Yaptığı Alıntılar Listesi ("Bir Atıfla Paragraflar, Sayfalar Süren Alıntı Yapmak").- Yukarıda ikinci bölümünde yer alan aşağıda numarası verilen örneklerdeki alıntılar yetersiz kaynak gösterilerek yapılmış alıntılardır.

Örnek 10	Örnek 82	Örnek 148	Örnek 216
Örnek 12	Örnek 83	Örnek 154	Örnek 217
Örnek 19	Örnek 84	Örnek 163	Örnek 218
Örnek 20	Örnek 85	Örnek 164	Örnek 225
Örnek 25	Örnek 88	Örnek 173	Örnek 227
Örnek 36	Örnek 89	Örnek 175	Örnek 230
Örnek 41	Örnek 91	Örnek 176	Örnek 234
Örnek 46	Örnek 97	Örnek 181	Örnek 250
Örnek 49	Örnek 111	Örnek 191	Örnek 261
Örnek 55	Örnek 113	Örnek 192	Örnek 266
Örnek 67	Örnek 118	Örnek 193	Örnek 270
Örnek 75	Örnek 125	Örnek 194	Örnek 275
Örnek 76	Örnek 139	Örnek 202	Örnek 245
Örnek 81	Örnek 141	Örnek 214	

Yukarıdaki örneklerde Ramazan Çağlayan, bana bir atıf yaparak benden paragraflar ve hatta sayfalar süren alıntılar yapmaktadır. Mesela Örnek 36'da açıklandığı gibi tek atıfla 10 paragraf, Örnek 70'te açıklandığı gibi 4 sayfa uzunluğunda bir alıntı yapmaktadır. Yukarıda listede verilen bütün örneklere tek tek bakılabilir.

Burada şunu da söyleyelim ki, bu örneklerde Ramazan Çağlayan benden aldığı bütün paragrafların sonunda bana atıf yapmış olsaydı sadece bu durum FSEK, m.71/1, b.5'te hükme bağlanan "yetersiz mahiyette kaynak gösterme" suçunun ortayla çıkmasına engel olurdu; ama bu durumda dahi yapılan alıntı

hukuka aykırı bir alıntı olmaya devam ederdi. Çünkü yukarıda "Alıntı ve Alıntı Şartları" başlıklı Birinci Bölümde görüldüğü gibi, FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartına ve FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırı olurdu. Her biri paragraf kaynağı gösterilmiş olsa bile bir yazardan sayfalar süren alıntılar yaparak kitap yazılamaz.

V. PLÂN ALINTISI YAPMAK

Yukarıda "Alıntı ve Alıntı Şartları" başlıklı Birinci Bölümde açıklandığı gibi FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması ve FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartları nedeniyle, bir yazarın oluşturduğu plân, kaynağı gösterilerek dahi bir başka yazar tarafından alınamaz. Ramazan Çağlayan'ın ise pek çok başlıktaki plânı benim ilgili başlığımın plânından alınmadır. Plân alıntılarına yukarıda İkinci Bölümde pek çok örnek verdim. Hatırlamak için bir örneği tekrar vereyim:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1027-1030:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.451-452:**
2. Kişisel Kusur a) Görevin Dışındaki Kusurlar: Saf Kişisel Kusur b) Görevin İçinde İşlenmiş Fevkalâde Ağır Kusurlar aa) Kişisel Saikler bb) Aşırılıklar cc) Mazur Görülemeyecek Hatalar c) Görevin Dışında, Ama Görev Dolayısıyla İşlenen Kusurlar	bb. Kişisel kusur (a) Görevin dışındaki kusurlar (saf kişisel kusur) (b) Görevin içinde işlenmiş fevkalâde ağır kusurlar (1) Kişisel saikler (2) Aşırılıklar (3) Maruz görülemeyecek hatalar (c) Görevin dışında, ama görev dolayısıyla işlenen kusurlar

LİSTE 5: Ramazan Çağlayan'ın Yaptığı Plân Alıntıları.- Yukarıda ikinci bölümde yer alan şu örneklerde Ramazan Çağlayan plân alıntısı yapmıştır:

Örnek 13	Örnek 97	Örnek 175	Örnek 230
Örnek 30	Örnek 111	Örnek 181	Örnek 234
Örnek 35	Örnek 113	Örnek 194	Örnek 250
Örnek 47	Örnek 119	Örnek 202	Örnek 262
Örnek 55	Örnek 139	Örnek 203	Örnek 266
Örnek 85	Örnek 141	Örnek 209	Örnek 270
Örnek 91	Örnek 154	Örnek 218	Örnek 275

Yukarıda açıklandığı gibi FSEK, m.35/1, b.1 ve b.3 uyarınca kaynağı gösterilerek dahi bir yazarın oluşturduğu bir plân bir başka yazar tarafından alınamaz. Kaldı ki, yukarıdaki örneklerde Ramazan Çağlayan benim plânımı alırken bunun kaynağını da göstermemiştir.

VI. AYNEN ALINTILARI TIRNAK İÇİNDE VERMEMEK

Yukarıda "alıntı ve alıntı şartları" başlıklı birinci bölümde açıklandığı gibi "aynen alıntı"ların tırnak içinde italikle verilmesi veya girintili paragraf olarak dizilmesi gerekir. Bu şekilde verilmemiş bir aynen alıntı, kaynağı gösterilse bile usûlsüz bir alıntı olmaya devam eder. Ramazan Çağlayan bu kurala uymamaktadır. Ne demek istediğimi bir örnekle açıklayalım.

Ramazan Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku,* Ankara, Seçkin, 2011, s.461:

> İdare hukukunda "kusursuz sorumluluk (*responsabilité sans faut)",* idarenin hukuka uygun eylem ve işlemlerinden doğan zararları bazı durumlarda tazmin etmesi yükümlülüğüdür[307].
>
> [307] GÖZLER, age., C.II, s.1071.

Kemal Gözler, *İdare Hukuku,* Bursa, Ekin, 2003, c.II, s.1071:

> "Kusursuz sorumluluk (*responsabilité sans faute*)" idarenin hukuka uygun eylem ve işlemlerinden doğan zararları bazı durumlarda tazmin etmesi yükümlülüğüdür.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlesi, noktası virgülüne aynen benim kitabımdan alınmıştır. Ortada bir "aynen alıntı" vardır. Aynen alıntının tırnak içinde verilmesi gerekir. Kaynağı gösterilmiş olsa bile aynen alıntının tırnak içinde verilmemesi FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırılık teşkil eder. Aynen alıntının tırnak içinde verilmesi veya girintili paragraf olarak dizilmesi sadece Kanunun bir emri değil, yazma ahlakının da bir gereğidir. Zira aynen alıntıda, alıntıyı yapan yazar, alıntılanan bilgiyi tekrar kaleme alma zahmetine de katlanmamakta, sadece kopyala/yapıştır yoluyla bir başka yazarın emeğinden yararlanmaktadır. Böyle bir alıntının her şeyiyle, ifade ediliş şekliyle dahi alıntılanan yazarın eseri olduğunun okuyucular tarafından apaçık bir şekilde görülmesi gerekir.

LİSTE 6: Tırnak İçinde Verilmemiş "Aynen Alıntılar" Listesi.- Yukarıda ikinci bölümünde yer alan şu örneklerde Ramazan Çağlayan benden aynen aktardığı cümle veya ifadeleri tırnak içine almadan veya girintili paragraf olarak dizmeden vermektedir:

Örnek 9	Örnek 48	Örnek 120	Örnek 195
Örnek 11	Örnek 49	Örnek 137	Örnek 201
Örnek 12	Örnek 57	Örnek 153	Örnek 236
Örnek 21	Örnek 75	Örnek 167	Örnek 249
Örnek 22	Örnek 76	Örnek 172	
Örnek 26	Örnek 96	Örnek 173	
Örnek 36	Örnek 112	Örnek 176	

VII. "AYNEN ALINTI"LARI "MEALEN ALINTI" HALİNE DÖNÜŞTÜRMEK

Yukarıda açıklandığı gibi "aynen alıntı"ların tırnak içinde italikle veya girinti paragraf olarak verilmesi gerekmektedir. Ramazan Çağlayan bu yükümlülükten kurtulmak için normalde "aynen alıntı" formunda verilmesi gereken cümlelerden bir iki kelimeyi atıp veya bir iki kelimeyi değiştirerek onları "mealen alıntı" hâline getirdiğini ve böylece onları tırnak içinde verme yükümlülüğünden kurtulduğunu sanmaktadır. Önce ne demek istediğimi bir örnekle açıklayalım:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.441:

> Buna göre, gerektiği gibi davranılmaması halinde kusurlu davranılmış olur. Başka bir ifade ile kınamayı haklı gösterecek nitelikteki davranışlarda kusur vardır[176].
>
> [176] CHAPUS, Droit Administartif, s.1268; GÖZLER, age., C.II, s.978.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.978:

> Açıkçası, gerektiği gibi davranılmadığı zaman kusurlu olunur. Diğer bir ifadeyle, kınamayı haklı gösterecek nitelikteki davranışlarda kusur vardır[231].
>
> 231. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1294.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan, benim cümlemden "*açıkçası*" ve "*başka*" kelimelerini çıkararak, normalde aynen alıntı formunda verilmesi gereken bir alıntıyı "mealen alıntı" haline dönüştürmeye teşebbüs etmiştir. Bir cümleden bir iki kelime çıkarılarak veya yerlerine başka kelimeler konularak bir "aynen alıntı"nın "mealen alıntı" haline dönüştürülmesi dürüstlükle bağdaşmaz.

LİSTE 7: "Aynen Alıntı"nın "Mealen Alıntı"ya Dönüştürme Tekniğine Örnekler.- Aşağıda bu kitabın ikinci bölümünde yer alan şu örneklerde Ramazan Çağlayan'ın FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırı olarak yaptığı alıntılar vardır:

Örnek 11	Örnek 51	Örnek 167	Örnek 208
Örnek 25	Örnek 57	Örnek 172	Örnek 247
Örnek 37	Örnek 72	Örnek 180	

"TRANSİT ATIF" TEKNİĞİ

Ramazan Çağlayan'ın burada eleştirdiğimiz *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabını yazarken kullandığı en yaygın teknik şüphesiz "transit atıf tekniği"[3]dir. Transit atıf, bir yazarın gerçekte görmediği bir kitaba, gördüğü bir kitabın dipnotları üzerinden atıf yapması demektir.

Aşağıda LİSTE 8 ilâ LİSTE 12'de sıralanan yüzden fazla örnekte, Ramazan Çağlayan, gerçekte alıntıyı benim kitabımdan yapmakta, ama kaynak olarak benim atıf yaptığım kaynaklara atıf yapmaktadır.

Ramazan Çağlayan "transit atıf tekniğini", sadece Fransız yazarlardan alıntı yaparken değil, Türk yazarlardan alıntı yaparken de kullanmaktadır. Keza Ramazan Çağlayan, transit atıf tekniğini sadece Fransız yargı kararlarında alıntı yaparken değil, aynı zamanda Türk yargı kararlarından alıntı yaparken de kullanmaktadır. Şimdi bunları sırasıyla görelim:

VIII. RAMAZAN ÇAĞLAYAN, "TRANSİT ATIF" TEKNİĞİNİ EN SIK OLARAK FRANSIZ YAZARLARDAN ALINTI YAPARKEN KULLANMAKTADIR

Ramazan Çağlayan "transit atıf" tekniğini en sık olarak Fransız yazarlardan alıntı yaparken kullanmaktadır.

LİSTE 8: Ramazan Çağlayan'ın, Fransız Yazarlara Yaptığı Transit Atıf Örnekleri.- Yukarıda ikinci bölümünde yer alan şu örneklerde Ramazan Çağlayan, Fransız yazarlara yaptığı transit atıflar yapmaktadır:

Örnek 7	Örnek 115	Örnek 158	Örnek 229
Örnek 17	Örnek 116	Örnek 160	Örnek 231
Örnek 26	Örnek 118	Örnek 166	Örnek 232
Örnek 39	Örnek 121	Örnek 167	Örnek 235
Örnek 48	Örnek 122	Örnek 168	Örnek 236
Örnek 52	Örnek 123	Örnek 188	Örnek 239
Örnek 53	Örnek 124	Örnek 196	Örnek 240
Örnek 54	Örnek 130	Örnek 199	Örnek 241
Örnek 58	Örnek 131	Örnek 200	Örnek 244
Örnek 67	Örnek 133	Örnek 201	Örnek 246
Örnek 68	Örnek 134	Örnek 204	Örnek 248
Örnek 79	Örnek 136	Örnek 205	Örnek 249
Örnek 87	Örnek 137	Örnek 206	Örnek 252
Örnek 90	Örnek 138	Örnek 212	Örnek 253
Örnek 92	Örnek 147	Örnek 220	Örnek 254
Örnek 96	Örnek 149	Örnek 220	Örnek 255
Örnek 100	Örnek 150	Örnek 223	Örnek 257
Örnek 104	Örnek 151	Örnek 226	Örnek 263
Örnek 106	Örnek 156	Örnek 227	Örnek 264
Örnek 108	Örnek 157	Örnek 228	Örnek 268
Örnek 109			

3. Bu terimi ilk defa Fahrettin Kayhan'dan duydum.

Bu örneklerde Ramazan Çağlayan, ana metinde benim bir cümlemi almakta, o cümlenin sonunda düştüğü dipnotla, benim aynı cümle için atıf yaptığım Fransız yazar veya yazarlara atıf yapmaktadır.

Transit atıf iddiam şu şekilde ispatlanabilir: Bu tür örneklerde Ramazan Çağlayan'ın atıf yaptığı yazarlar, daima benim atıf yaptığım yazarlardır. O cümle için Fransız literatüründen daha pek çok yazara atıf yapmak mümkün iken bir rastlantı sonucu ben de, Ramazan Çağlayan da aynı yazar veya yazarlara atıf yapıyoruz. Yine bir rastlantı sonucu Ramazan Çağlayan'ın transit atıf içeren dipnotları benim dipnotlarımdaki sırayla veriliyor. Dahası – Chapus'nün bir kitabı dışında–, Ramazan Çağlayan da ben de söz konusu kitabın pek çok baskısı var iken, aynı baskısına atıf yapıyoruz. Tüm bunlar bir rastlantı olabilir mi? Ne demek istediğimi bir örnekle göstereyim (Bölüm 2, Örnek 105'ten alınmıştır):

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.347:

> Açık değerlendirme hatası, çok ağır ve apaçık olan, uzman olmayanların da anlayabileceği hatalardır[390]. Fransız hukukunda, açık değerlendirme hatası olup olmadığı şeklindeki denetime "minimum denetim (*contrôle minimum*)"[391] veya "sınırlı denetim (*contrôle restreint*)"[392] denilmektedir.
>
> [390] AUBY/DRAGO, age., C.II, s.394.; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.327.
>
> [391] RİVERO, age., s.242
>
> [392] CHAPUS, Droit Administartif, s.1038.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.797:

> Bunlar öyle hatalardır ki, bunların yanlış olduğunu anlamak için uzman olmaya gerek yoktur; sıradan bir kişi bile bunların yanlış olduğunu anlayabilir[735]. Fransa'da hakimin açık değerlendirme hatasına dayanarak yaptığı denetime, "minimum denetim (*contrôle minimum*)" [736] veya "sınırlı denetim (*contrôle restreint*)" [737] denmektedir.
>
> 735. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.394; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.327.
> 736. Rivero, *op. cit.,* s.242.
> 737. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1061.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın sadece ana metni değil, dipnotları dahi benden alınmadır. Şöyle: Ramazan Çağlayan'ın 390 nolu dipnotu benim 735 nolu dipnotumdan, 391 nolu dipnotu benim 736 nolu dipnotumdan, 392 nolu dipnotu benim 737 nolu dipnotumdan alınmadır. Üç dipnotta da benim atıf yaptığım aynı yazarların aynı sırayla geçmesi bir rastlantı olamaz. Ne demek istediğimi şematik olarak göstereyim:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.797:	**Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.347:**
735. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.394; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.327. 736. Rivero, *op. cit.,* s.242. 737. Chapus, *Droit administratif général*, *op. cit.,* c.I, s.1061.	[390] AUBY/DRAGO, age., C.II, s.394.; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.327. [391] RİVERO, age., s.242 [392] CHAPUS, Droit Administartif, s.1038.

Dikkat edileceği gibi ben **735 nolu** dipnotumda Auby ve Drago ile Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapıyorum; Ramazan Çağlayan da 390 nolu dipnotunda aynısını yapıyor. Aynı cümle için atıf yapılabilecek pek çok Fransız yazar varken aynı iki yazarı seçmemiz ne büyük rastlantı! Ben izleyen dipnotta (yani **736 nolu** dipnotta) Rivero'ya atıf yapıyorum; Ramazan Çağlayan da izleyen dipnotta (yani 391 nolu dipnotta) Rivero'ya atıf yapıyor. Ben onu izleyen dipnotta (yani **737** nolu dipnotta) Chapus'ye atıf yapıyorum, Ramazan Çağlayan da sonraki dipnotta (yani 392 nolu dipnotta) Chapus'ye atıf yapıyor. Üç dipnotun da bendeki sırayla gitmesi bir rastlantı olabilir mi?

Dahası, bu dipnotlarda atıf yapılan kitapların (Chapus'nün kitabı hariç) pek çok baskısı olmasına rağmen, ben de Ramazan Çağlayan da aynı baskılarına atıf yapıyoruz. Ben Rivero'nun kitabının 1971'de yapılan beşinci baskısına atıf yapıyorum; Ramazan Çağlayan da öyle. Oysa bu kitap Ramazan Çağlayan'ın kitabını yazdığı 2011 yılı itibarıyla yirmiüçüncü baskısını yapmıştı[4]. Kitabını 2011 yılında yazan Ramazan Çağlayan, Rivero'nun bu kitabı gerçekten görmüş olsaydı, muhtemelen benim atıf yaptığım 1971 tarihli beşinci baskısına değil, daha yeni bir baskısına atıf yapmış olurdu. Bu nedenle ben, Ramazan Çağlayan'ın gerçekte Jean Rivero'nun 1971 yılında basılan Beşinci Baskı kitabını fiziken görmediğini, bu kitaba benim 736 nolu dipnotum üzerinden "transit" olarak atıf yaptığını iddia ediyorum.

Burada şunu da not edeyim ki, Ramazan Çağlayan, kitabının diğer kısımlarında, Rivero'nun kitabını fiziken görerek yaptığı atıflarda, adı geçen kitabın 1971 baskısına değil, 1998 baskısına atıf yapmaktadır. Bu, Ramazan Çağlayan'ın, gerçekte, Rivero'nun kitabının 1971 baskısını değil, 1998 baskısını gördüğü anlamına gelir. Ramazan Çağlayan'ın Rivero'nun kitabının 1971 baskısını görmediği, 1998 baskısını gördüğü yolundaki iddiamızı destekler bir de ek kanıtımız vardır: Ramazan Çağlayan'ın kitabının "Yararlanılan Kaynaklar" kısmında Rivero'nun kitabının iki ayrı baskısı (1971 ve 1998 baskıları) bulunmaktadır. Aşağıda bibliyografyanın ilgili kısmının fotoğrafı çekilip konulmuştur: (*İdarî Yargılama Hukuku,* Birinci Baskı, s.684):

RİVERO Jean, Droit Administratif, Paris 1971.
RİVERO Jean/VALİNE Jean, Droit Administratrif, 17. Baskı, Paris 1998.

4. Bu kitabın yeni baskıları 1992'de yapılan 14'üncü baskısından itibaren sonra Jean Waline ile ortak olarak, 2008'de yapılan 22'nci baskısından itibaren sadece Jean Waline tarafından yapılmıştır.

Bir yazar kitabının bibliyografyasına, belirli bir sebep olmadan, aynı kitabın iki değişik baskısını koymaz. Ben bundan şu sonucu çıkarıyorum: Ramazan Çağlayan, bu baskılardan gerçekte sadece birini görmüş, diğerine ise benim üzerimden transit atıf yapmış, transit atıf yaptığı baskı kendisinin gerçekte kullandığı baskıdan farklı olduğu için de o baskıyı da bibliyografyasına eklemiştir.

Ramazan Çağlayan'ın "transit atıf tekniği"ni kullandığını ispatlayan "ilginç" bir delilimiz var. Yukarıda Bölüm 2, Örnek 137'de gösterildiği gibi Ramazan Çağlayan'ın kitabının 420'inci sayfasının 33 nolu dipnotunda

> [33] VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.II, s.233

şeklinde bir atıf var. Oysa 33 nolu dipnotun bağlı olduğu cümle Vedel ve Delvolvé'nin kitabının 233'üncü sayfasında değil, gerçekte 433'üncü sayfasında geçmektedir. Ramazan Çağlayan'ın bu hatayı yapmasının sebebi, benim kitabımın ikinci cildinin 181'inci sayfasının 737 nolu dipnotunda aynı hatanın bulunuyor olmasıdır. Gerçekte Ramazan Çağlayan bu dipnota bağlı olan cümleyi Vedel ve Delvolvé'den değil, benden aktarmaktadır. Benden aktarırken benim yaptığım maddî hatayı da aktarmaktadır. Bu husus, Ramazan Çağlayan'ın Vedel ve Delvolvé'nin kitabını gerçekten görmeden benim kitabım üzerinden bu kitaba transit atıf yaptığını kanıtlar.

Ramazan Çağlayan'ın Chapus'nün Birinci Cildine Yaptığı Atıflarda Sayfa Numarasının Farklı Olması Neyi Gösterir?- Yukarıda açıklandığı gibi pek çok örnekte Ramazan Çağlayan atıf yaptığı Fransız yazarların kitaplarını gerçekte görmemiş, bunlara benim üzerimden atıfta bulunmuştur. Bu atıfların transit atıflar olduğunu gösteren delilleri biraz yukarıda sıraladım. Benim bu delillerime karşı şu aleyhte örnek ileri sürülebilir: Ramazan Çağlayan'ın Chapus'nün *Droit administratif général* isimli kitabının birinci cildine yaptığı atıfların sayfa numarası, benim aynı kitaba yaptığım atıflardaki sayfa numaralarından farklıdır. Örnek olarak Bölüm 2, Örnek 23, 27, 28, 59, 73, 98, 101, 104, 105, 106, 109, 118, 122, 130, 132, 156, 159, 162, 168, 170, 210, 212, 219, 21, 233, 238, 239'a bakılabilir.

Bu sayfa numarası farklılığı, Ramazan Çağlayan'ın Chapus'nün *Droit administratif général* isimli kitabının birinci cildine atıf yaparken, bu kitabı fiziken gördüğünü kanıtlar. Ben kitabımda Chapus'nün bu kitabının **onbeşinci baskısına** atıf yapıyorum. Ramazan Çağlayan ise aynı kitabın **ondördüncü baskısına** atıf yapıyor. Ramazan Çağlayan'ın Chapus'ye atıflarında sayfa numaralarının benim atıflarımdaki sayfa numaralarından farklı olmasının sebebi budur.

Keşke Ramazan Çağlayan aynı şeyi Chapus dışındaki yazarlar (örneğin Vedel ve Delvolvé, Auby ve Drago, De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, Long *et al.*, Rivero, Peiser, Ricci, de Forges, Vlachos, vb.) için de yapmış

olsaydı. Oysa yukarıda LİSTE 8'de sayılan örneklerde tek tek gösterildiği gibi benim atıf yaptığım daha pek çok yazarın kitabına Ramazan Çağlayan da atıf yapmakta ve Chapus'nün kitabının birinci cildi dışındaki kitapların hepsinde (Chapus'nün *Droit du contentieux administratif* isimli kitabı dâhil!) benim dipnotlarımda atıf yaptığım baskıya ve aynı sayfa numarasına atıf yapmaktadır.

Ayrıca belirtelim ki Ramazan Çağlayan'ın Chapus'nün *Droit administratif général* isimli kitabının birinci cildine yaptığı atıflarda sayfa numarasının benim aynı kitaba yaptığım atıflardaki sayfa numarasından farklı olması, söz konusu atıfın "transit atıf" olmadığını göstermez. Çünkü böyle bir atıfla alıntılanan metin, Chapus'nün kitabının onbeşinci baskısında da ondördüncü baskısında da aynen bulunmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın yaptığı şey, Chapus'nün kitabının onbeşinci baskısındaki sayfa numarasını ondördüncü baskısındaki sayfa numarasına dönüştürmekten ibarettir. Bu dönüştürme için de kitabın ondördüncü baskısını açıp, benden transit olarak yaptığı alıntının bu baskının kaçıncı sayfasında geçtiğine bakmak yeterlidir. Hatta onbeşinci baskıdaki sayfa numaralarını ondördüncü baskıdaki sayfa numaralarına dönüştürme işlemi, kitabın "içindekiler" kısmına bakılarak da yapılabilir. Dahası benim verdiğim sayfa numarasından yerine göre, 22, 23 veya 24 rakamı çıkarılırsa, Ramazan Çağlayan'ın verdiği sayfa numaralarına ulaşılır. Zira söz konusu alıntıların bulunduğu sayfalar itibarıyla, Chapus'nün adı geçen kitabının onbeşinci baskısı ile ondördüncü baskısı arasında yerine göre 22-24 sayfa farklılık vardır.

* * *

Ramazan Çağlayan'ın Transit Atıf Tekniğini Kullanmasının Sebebi Nedir?- Şimdiye kadar verdiğimiz örneklerde Ramazan Çağlayan'ın transit atıf tekniğini Fransız yazarlara atıf yapmak için kullandığına bakılırsa, Ramazan Çağlayan'ın Kırıkkale'de Fransızca kaynaklara ulaşamadığı için transit atıf usûlünü kullandığı düşüncesi akla gelebilir. Ben Ramazan Çağlayan'ın Fransızca kaynaklara ulaşma imkânına sahip olup olmadığını ve keza kaynakları okuyup, bunlara atıf yapacak düzeyde Fransızca bilgisine sahip olup olmadığını bilmiyorum. Ramazan Çağlayan'ın "transit atıf" tekniğini, bu sebepten dolayı kullandığını sanmıyorum.

Ramazan Çağlayan'ın, "transit atıf" usûlünü hızlı kitap yazmanın, diğer bir ifadeyle az emekle kitap yazmanın bir yöntemi olarak kullandığını düşünüyorum. Çünkü Ramazan Çağlayan, Türkçe kitaplar söz konusu olduğunda da transit atıf usûlünü kullanmaktadır.

IX. RAMAZAN ÇAĞLAYAN, "TRANSİT ATIF" TEKNİĞİNİ TÜRKÇE KİTAPLAR İÇİN DE KULLANMAKTADIR

Ramazan Çağlayan, sadece Fransız yazarların kitaplarına atıf yaparken değil, bazı Türk yazarların kitaplarına atıf yaparken de transit atıf usûlünü kullanmaktadır.

LİSTE 9: Ramazan Çağlayan'ın, Türk Yazarlara Yaptığı Transit Atıf Örnekleri.- Aşağıda listede bu kitabın ikinci bölümünde yer alan şu örneklerde Ramazan Çağlayan, Türk yazarlardan transit atıf usûlüyle alıntılar yapmaktadır:

Örnek 39	Örnek 87	Örnek 117	Örnek 170
Örnek 66	Örnek 93	Örnek 120	Örnek 190
Örnek 82	Örnek 114	Örnek 165	Örnek 242

Ramazan Çağlayan'ın Türk yazarlara nasıl transit atıf yaptığına bir iki örnek vereyim:

Örnek 1 (Bölüm 2, Örnek 114'ten)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.354:

> ***cc. Kanunun uygulama alanının genişletilmesi***: Kanunun belli bir husus için öngördüğü konu, kanunun öngörmediği başka bir husus için uygulanması, kanunun uygulanma alanının genişletilmesi olur ki işlemi konu unsuru bakımından hukuka aykırı kılar[427]. Örneğin Askerlik Kanununa göre vatandaş olan
>
> [427] ONAR, age., C.I, s.314; GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.495.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.810:

> **cc) Kanunun Uygulama Alanının Genişletilmesi.-** Belirli bir husus için kanunla öngörülmüş olan konu, kanunun öngörmediği bir başka husus için uygulandığında, kanunun uygulama alanı genişlemiş olur ki, bu da yapılan işlemin kanuna aykırı olmasına yol açar[793]. Örneğin 21 Haziran 1927 tarih ve 1111 sayılı Askerlik Kanunun 1'inci maddesine göre…
>
> 793. Onar, *op. cit.,* c.I, s.314; Gözübüyük ve Tan, *op. cit.,* c.II, s.495.

Yukarıda Bölüm 2, Örnek 114'te söz konusu alıntının gerçekte Onar ve Gözübüyük ve Tan'dan değil, benden yapılmış olduğu açıklanmıştır. Burada şunu da ilave edeyim: Ramazan Çağlayan'ın kitabının 354'üncü sayfasının 427 nolu dipnotunda Onar'a ile Gözübüyük ve Tan'a yaptığı atıflar, benim kitabımın 813'üncü sayfasının 793 nolu dipnotumda Onar ile Gözübüyük ve Tan'a yaptığım atıf üzerinden yapılmış transit atıflardır. Atıf yapılan sayfa numaralarının aynı olduğuna dikkat ediniz. Yani Ramazan Çağlayan da ben de kitapların aynı baskılarına atıf yapıyoruz. Ben, 2002 yılında yazdığım kitabımda Gözübüyük ve Tan'ın *İdare Hukuku II* isimli kitabının 1999 yılında yayınlanmış ilk baskısına atıf yapıyorum. Ramazan Çağlayan da 2011 yılın-

da yazdığı kitabında Gözübüyük ve Tan'ın *İdare Hukuku II* isimli kitabının 1999 yılında yayınlanmış ilk baskısına atıf yapıyor! Oysa Gözübüyük ve Tan'ın bu kitabı 2011 yılına gelindiğinde 4 baskı yapmıştır. Ramazan Çağlayan, benden aktarma yapmak yerine, gerçekten Gözübüyük ve Tan'a bakıp onlardan alıntı yapıyor olsaydı, bu kitabın ilk baskısına değil, muhtemelen daha yeni bir baskısına atıf yapardı. Ayrıca belirteyim ki, idarî yargı konusunda bir kitap yazan Ramazan Çağlayan'ın ülkemizde bu konuda en geniş ve neredeyse yegane kitap olan Gözübüyük ve Tan'ın kitabının dört baskısı var iken gidip, en eski baskısına atıf yapması ayrıca eleştirilebilecek bir konudur. Bir örnek daha vereyim:

ÖRNEK 2 (Bölüm 2, Örnek 190'dan)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.453:

> Türk öğretisinde "hizmet kusuru", hizmetin kuruluş ve işleyişinde ortaya çıkan bozukluklar olarak tanımlanmaktadır[253]. Bu tanımlama, kamu tüzel kişilerinin, kamu görevlilerinden bağımsız olarak kusur işleyebileceği algısına sebep olmaktadır. Oysa kamu tüzel kişileri, kamu görevlilerinden bağımsız olarak kusur işleyemezler. Bu bakımdan Türk hukukunda da hizmet kusurunu, "kamu görevlilerinin, görevlerinin ifasından ayrılamaz nitelikteki kusurları" olarak tanımlamak gerekir.
>
> [253] GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.I, s.664; GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.655; GÜNDAY, age., s.325.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1043:

> Türk doktrininde hizmet kusuru, hizmetin kuruluş ve işleyişinde ortaya çıkan bozukluklar olarak tanımlanmaktadır[576]. Kanımızca bu tür bir tanımda, yukarıda açıkladığımız gibi, hizmet kusuru, sanki kamu görevlilerinin dışında, soyut bir varlığın kusuruymuş gibi algılanmaktadır ve o nedenle de kanımızca isabetsizdir. Hizmet kusuru da soyut bir varlığın (idarenin) değil, kamu görevlilerinin işlediği kusurlardır. Ancak bu kusurlar onların görevlerinden ayrılamaz niteliktedir. O nedenle Türkiye'de, Fransız hukukunda olduğu gibi hizmet kusurunu "kamu görevlilerinin görevlerinden ayrılamaz nitelikte olan kusurları" olarak tanımlamak daha doğru olacaktır.
>
> 576.Gözübüyük ve Tan, *op. cit.,* c.I, s.664; Günday, *op. cit.,* s.325.

Yukarıda Bölüm 2, Örnek 190'da açıkladığım gibi bu paragraf benden alınmadır. Ama bana değil, Gözübüyük ve Tan ile Günday'a atıf vardır. Üzülerek belirtmek gerekir ki, Ramazan Çağlayan'ın, bu alıntı için 253 nolu dipnotunda Gözübüyük/Tan ve Günday'a yaptığı atıflar, gerçekte benim 576 nolu dipnotum üzerinden yapılmış birer transit atıftır. Ramazan Çağlayan'ın ve benim atıf yaptığımız sayfa numaralarının aynı olduğuna dikkat ediniz. Yani Ramazan Çağlayan da ben de pek çok baskı yapmış bu kitapların bir

rastlantı sonucu aynı baskılarını kullanıyoruz. Ben 2002 yılında yazdığım kitabımda Gözübüyük ve Tan'ın kitabının birinci cildinin 2001 yılında yayınlanmış ikinci baskısına atıf yapıyorum. Ramazan Çağlayan da 2011 yılında yazdığı kitabında Gözübüyük ve Tan'ın kitabının birinci cildinin 2001 yılında yayınlanmış ikinci baskısına atıf yapıyor! Oysa Gözübüyük ve Tan'ın kitabının birinci cildi, Ramazan Çağlayan'ın kitabını yazdığı 2011 yılında sekizinci baskısını yapmıştı. Ayrıca belirteyim ki, bir idare hukuku kitabı yazan bir yazarın ülkemizdeki en temel ve en geniş idare hukuku kitaplarından biri olan Gözübüyük ve Tan'ın kitabının birinci cildinin ikinci baskısına değil, kitabın son baskısı olan sekizinci baskısı atıf yapması gerekirdi.

Diğer yandan Ramazan Çağlayan'ın 253 nolu dipnotunda Günday'a yaptığı atıf da gerçekte benim 576 nolu dipnotum üzerinden yapılmış bir transit atıftır. Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın ve benim Metin Günday'ın kitabında atıf yaptığımız sayfa numaraları aynıdır. Yani ben de, Ramazan Çağlayan da Günday'ın 2011 yılı itibarıyla 10 baskı yapmış *İdare Hukuku* kitabının bir rastlantı sonucu beşinci baskısını kullanıyoruz. Benim, 2002 yılında yazdığım kitabımda, Günday'ın kitabının 2002 yılında yayınlanmış olan 5'inci baskısını kullanmam tamamıyla normal. Ama Ramazan Çağlayan, yukarıdaki alıntıyı yaparken, benim kitabımı değil, gerçekten Metin Günday'ın kitabını kullanıyor olsaydı, Türkiye'de en çok okutulan ders kitabı olan ve her yerde bulunan Metin Günday'ın kitabının daha yeni bir baskısını kullanması gerekmez miydi? Şunu da ilave edelim: Bir idare hukuku kitabı yazan bir yazarın ülkemizde en çok okutulan ders kitabı olan Metin Günday'ın kitabının son baskısını kullanması gerekirdi.

Bir Örnek Daha: Bölüm 2, Örnek 39'da açıklandığı gibi, Ramazan Çağlayan'ın kitabının 287'nci sayfasının 59 nolu dipnotunda Şeref Gözübüyük'ün *Yönetsel Yargı* isimli kitabına yaptığı atıf da, gerçekte bu kitabı görmeden, benim kitabımın ikinci cildinin 186'ncı sayfasının 753 nolu dipnotum üzerinden yaptığı bir transit atıftır. Bu iddiam şaşırtıcı ve insafsız bir iddia gibi görünse de pek muhtemelen doğru bir iddiadır. Zira Gözüyübük'ün *Yönetsel Yargı* kitabı, Ramazan Çağlayan'ın kitabını yazdığı 2011 yılı itibarıyla 30 baskı yapmıştır. Ramazan Çağlayan'ın da, benim de, 30 baskı yapan kitabın 14'üncü baskısına atıf yapmamız ne büyük rastlantı! Benim 2002 yılında yazdığım kitapta Gözübüyük'ün kitabının 2001 yılında yayınlanan 14'üncü baskısına atıf yapmam normaldir. Ama Ramazan Çağlayan'ın 2011 yılında yazdığı kitabında 14'üncü baskıya atıf yapması anormaldir. Eğer Ramazan Çağlayan bana bakmadan, gerçekte Gözübüyük'ün kitabını fiziken görüp kullanıyor olsaydı, 30 baskı yapmış olan bu kitabın daha yeni bir baskına atıf yapmış olurdu. Bu arada belirtelim ki, bir *İdarî Yargı* kitabı yazan bir yazarın bu alanda Türkiye'deki en temel kitap olan ve 30 baskı yapmış olan bir kitabın 14'üncü baskısına değil, son baskısına atıf yapmış olması

beklenirdi. Bu husus da Ramazan Çağlayan'ın kitabını hazırlarken verdiği emeğin ve gösterdiği ciddiyetin derecesini gözler önüne sermektedir.

Bölüm 2, Örnek 87'de gösterildiği gibi ben de Ramazan Çağlayan'da 18 Baskı Nurullah Kunter'in *Ceza Muhakemesi Hukuku* isimli kitabının 8'inci baskısına atıf yapıyoruz.

Bölüm 2, Örnek 242'de gösterildiği gibi ben de, Ramazan Çağlayan da, Fikret Eren'in *Borçlar Hukuku* kitabının 1998'de yapılan 6'ncı baskısına atıf yapıyoruz.

Yukarıdaki örneklerde görüldüğü gibi, Ramazan Çağlayan'ın bu transit atıf yöntemi kullanmasının sebebi, atıf yaptığı kaynakların ulaşılmaz kaynaklar olması değil, Ramazan Çağlayan'ın atıf yaptığı kaynaklara bakma zahmetine girmemesidir. Ramazan Çağlayan transit atıf tekniğini, hızlı, az emekle kitap yazmanın bir yöntemi olarak kullanmaktadır. Zaten Kemal Gözler'in kitabının dipnotunda bu yazarlara doğru atıflar var; Ramazan Çağlayan, ne diye kalkıp Vedel ve Delvolvé'ye, Auby ve Drago'ya, De Laubadère, Venezia ve Gaudemet'ye, Rivero'ya, Peiser'ye, Ricci'ye, de Forges'a, Vlachos'a; ne diye Onar'a, ne diye Gözübüyük ve Tan'a ve hatta ne diye Günday'a baksın! Bu kitaplara bakarak ne diye zaman kaybetsin!

X. RAMAZAN ÇAĞLAYAN "TRANSİT ATIF" TEKNİĞİNİ FRANSIZ YARGI KARARLARINDAN ALINTI YAPARKEN DE KULLANMAKTADIR

Ramazan Çağlayan, alıntı yaptığı Fransız yargı kararlarının neredeyse tümünü benim kitabımdan aktarmakta, ama benim kitabıma değil, benim kendi dipnotlarımda atıf yaptığım kaynaklara atıf yapmaktadır. Yani Ramazan Çağlayan "transit atıf" tekniğini sadece doktrinden alıntı yaparken değil, yargı karalarından alıntı yaparken da kullanmaktadır.

LİSTE 10: Ramazan Çağlayan'ın, Fransız Yargı Kararlarına Yaptığı Transit Atıflara Örnekler.- Aşağıda listede bu kitabın ikinci bölümünde yer alan şu örneklerde Ramazan Çağlayan, "transit atıf" tekniği kullanarak Fransız yargı kararlarından alıntı yapmaktadır.

Örnek 8	Örnek 109	Örnek 208	Örnek 227
Örnek 9	Örnek 126	Örnek 210	Örnek 228
Örnek 29	Örnek 129	Örnek 213	Örnek 239
Örnek 43	Örnek 160	Örnek 216	Örnek 245
Örnek 73	Örnek 204	Örnek 221	Örnek 254
Örnek 98	Örnek 205	Örnek 224	Örnek 259
Örnek 101	Örnek 206	Örnek 225	Örnek 263
Örnek 102	Örnek 207	Örnek 226	Örnek 272
Örnek 108			

Ramazan Çağlayan, yukarıdaki örneklerde, alıntı yaptığı kararın kaynağı olarak kendisinin fiziken görmediği kaynaklara atıf yapmaktadır. Ne demek istediğimi iki örnekle göstereyim:

BİR ÖRNEK:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.52-53:

> Fransız Uyuşmazlık Mahkemesi 1921 tarihli bir kararında[41], sınaî ve ticarî kamu hizmetlerinin özel hukuka tabi olduğuna ve bunlardan doğan davaların adlî yargının görev alanına girdiğine karar vermiştir.
>
> [41] Tribunal des Conflits, Société commerciale de l'ouest africain, 22.01.1921, RDCE, s.91.

Gözler, *İdare Hukuku Dersleri,* 2010, s.47:

> Fransız Uyuşmazlık Mahkemesi *Bac d'Eloka* diye bilenen 22 Ocak 1921 tarihli *Société commerciale de l'Ouest africain* kararında, sınaî ve ticarî kamu hizmetlerinin özel hukuka tâbi olduğuna ve bunlardan kaynaklanan uyuşmazlıkların adlî yargının görev alanına girdiğine karar vermiştir[120].
>
> 120. Tribunal des conflits, 22 Ocak 1921, *Société commerciale de l'ouest africain,* RDCE, 1921, s.91 (Long *et al., op. cit.,* s.228).

Yukarıdaki iki kutu karşılaştırıldığında Ramazan Çağlayan'ın cümlesinin tartışmasız olarak benden alındığı görülmektedir:

Dikkat edileceği üzere benim

> "Sınaî ve ticarî kamu hizmetlerinin özel hukuka tâbi olduğuna ve bunlardan kaynaklanan uyuşmazlıkların adlî yargının görev alanına girdiğine karar vermiştir"

şeklindeki cümlem ile Ramazan Çağlayan'ın

> "Sınaî ve ticarî kamu hizmetlerinin özel hukuka tâbi olduğuna ve bunlardan kaynaklanan uyuşmazlıkların adlî yargının görev alanına girdiğine karar vermiştir"

cümlesi **noktası virgülüne aynıdır**. Yirmi kelimelik bu cümleyi benim ve Ramazan Çağlayan'ın noktası virgülüne aynı şekilde birbirimizden habersiz olarak kurmuş olma ihtimalimiz, benim ve Ramazan Çağlayan'ın geceleyin aynı rüyayı görüyor[5] olma ihtimalimiz kadar küçük bir ihtimaldir.

Ramazan Çağlayan yirmi kelimelik bu alıntıyı aynen benden almış olmasına rağmen, bu alıntının kaynağı olarak bana değil, kararın Fransızcasının yayınlandığı *Recueil des décisions de Conseil d'État*'nın 1921 yılı cildi-

5. Rüya metaforu için bkz. *supra,* s.117, dipnot 4.

nin 91'inci sayfasına atıf yapmaktadır. Haliyle Fransızca olan bu *Recueil*'de yukarıdaki cümleler yoktur. Dahası, burada hiç çekinmeden iddia ediyorum ki, Ramazan Çağlayan'ın kitabının 52'nci sayfasının 41 nolu dipnotunda atıf yaptığı *Recueil des décisions de Conseil d'État*'nın 1921 yılı cildini hayatında görmemiştir. (Ben kendisine karşı dava açtıktan sonra belki arayıp bulmuş olabilir).

Oysa Ramazan Çağlayan'ın kitabını okuyan bir okuyucu, Ramazan Çağlayan'ın Fransız Uyuşmazlık Mahkemesinin kararının *Recueil des décisions de Conseil d'État*'da yayınlanan orijinal metnini okuduğunu ve bu kararı *"Fransız Uyuşmazlık Mahkemesi 1921 tarihli bir kararında, sınaî ve ticarî kamu hizmetlerinin özel hukuka tâbi olduğuna ve bunlardan kaynaklanan uyuşmazlıkların adlî yargının görev alanına girdiğine karar vermiştir"* cümlesiyle kendisinin özetleyerek Türkçeye çevirdiğini düşünmektedir. Zira söz konusu cümle, Ramazan Çağlayan'ın kitabında tırnak içine alınmamış, italikle verilmemiş olduğuna göre iyiniyetli bir okuyucu, bu cümlenin Ramazan Çağlayan tarafından kurulduğunu sanmaktadır. Oysa gerçekte, yukarıda gösterildiği gibi bu cümle noktası virgülüne benden alınmadır. Ama bana atıf yoktur. Dolayısıyla ortada "kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma" hâli vardır.

Ortada sadece kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma durumu değil, "aldatıcı mahiyette kaynak gösterme" hâli de vardır. Çünkü, Ramazan Çağlayan yukarıdaki alıntıda bana değil, gerçekte fiziken görmemiş olduğu *Recueil des décisions de Conseil d'État*'ya atıf yapmaktadır. Alıntıyı benim kitabımdan yapıp, atıfı bir başka kaynağa yapmak, "aldatıcı mahiyette kaynak gösterme" hâlinin tipik bir örneğidir.

Bu iddiamın ispatı için şu delili ileri sürebilirim: Fransız Danıştayı kararlarının yayınlandığı ve uygulamada ve doktrinde çoğunlukla "*Recueil Lebon*" diye anılan *Recueil des décisions de Conseil d'État,* Fransa'da *Conseil d'État* kararlarından sonra *"R."* veya *"Rec."* şeklinde kısaltılır. *Recueil des décisions de Conseil d'État*'nın *R.* veya *Rec.* şeklinde değil de, baş harflerini kullanarak RDCE şeklinde kısaltılması gerektiğini ilk defa ben yazdım ve bu *Recueil*'yü RDCE şeklinde ilk defa ben kısalttım[6]. Kitaplarımda da bu kısaltmayı kullandım. *Recueil Lebon* için RDCE kısaltmasını kullanan Türkiye'de veya Fransa'da benden başka bir yazar yoktur. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan, *Recueil Lebon* için RDCE kısaltmasını kullanmayı benden almıştır. Bu husus da söz konusu karara ilişkin yukarıdaki açıklama paragrafının da benden alınmış olduğuna karine teşkil eder.

6. Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.11.

XI. RAMAZAN ÇAĞLAYAN, TRANSİT ATIF TEKNİĞİNİ TÜRK YARGI KARARLARINDAN ALINTI YAPARKEN DE KULLANMAKTADIR

Ramazan Çağlayan'ın Fransız Danıştayı kararlarından alıntı yaparken "transit atıf" tekniği kullanmasının, haksız da olsa, söz konusu Fransızca kaynağın orijinalini bulamamış olmak gibi, mazeret olarak gösterilebilecek bazı sebepler olabilir. Ama Ramazan Çağlayan'ın yargı kararlarından alıntı yaparken "transit atıf" tekniği kullanmasının gerekçe sebebi bu değildir. Çünkü Ramazan Çağlayan aynı tekniği Türk yargı kararlarından alıntı yaparken de kullanmaktadır. Bu husus, Ramazan Çağlayan'ın "transit atıf" tekniğini, kolay ve hızlı kitap yazmanın bir yöntemi olarak bilinçli ve sistemli bir şekilde kullandığını gösterir.

LİSTE 11: Ramazan Çağlayan'ın, Türk Yargı Kararlarına Yaptığı Transit Atıf Örnekleri.- Aşağıda listede bu kitabın ikinci bölümünde yer alan şu örneklerde Ramazan Çağlayan, "transit atıf" tekniği kullanarak Türk yargı kararlarından alıntı yapmaktadır.

Örnek 60	Örnek 81	Örnek 103	Örnek 198
Örnek 62	Örnek 88	Örnek 107	Örnek 243
Örnek 64	Örnek 95	Örnek 110	Örnek 245
Örnek 73	Örnek 99	Örnek 161	Örnek 276
Örnek 74	Örnek 102	Örnek 165	

Yukarıdaki örneklerde, Ramazan Çağlayan'ın Danıştay kararlarından yaptığı alıntılar, gerçekte dipnotta atıf yaptığı gibi *Danıştay Dergisi*nden değil, benim kitabımdan yapılmıştır. **Bu iddiamı kanıtlayan deliller şunlardır:**

Delil 1: Söz konusu örneklerde, Ramazan Çağlayan'ın verdiği yargı kararları ile benim verdiğim yargı kararlarını karşılaştırınca, sayfalarca uzunluğundaki bir karardan benim de Ramazan Çağlayan'ın da daima aynı pasajı, aynı cümleleri aldığımız görülmektedir. Bu acaba sadece bir rastlantı mıdır? Eğer bu kararlar gerçekten benden alınmamış olsaydı, Ramazan Çağlayan'ın emek vererek kendisinin bulduğu kararlar olsaydı, Ramazan Çağlayan da ben de aynı karardan alıntı yapıyor olsak bile, seçtiğimiz cümleler muhtemelen az çok farklı olurdu.

Delil 2: Benim bir yargı kararından alıntı yaparken üç nokta ile atladığım kısımları Ramazan Çağlayan da üç nokta (…) ile atlıyor. Örnek olarak yukarıda Bölüm 2'de Örnek 88'e (s.251) ve Örnek 161'e (s.386-388) bakılabilir. Eğer bu kararlardan yaptığı alıntılar gerçekten benden alınmamış olsaydı, Ramazan Çağlayan'ın ve benim üç nokta ile atladığımız kısımlar muhtemelen az çok farklı olurdu.

Delil 3: Keza ben bir kararda alıntıladığım cümleler içinde bazı ifadeleri vurgulu olarak yazmışsam Ramazan Çağlayan da öyle yapıyor. Örnek için Bölüm 4, Örnek 11 ve 12'ye bakılabilir (bkz. *supra*, s.634-636).

Delil 4: Ben arka arkaya üç Danıştay kararını almışsam, Ramazan Çağlayan da bir "rastlantı" sonucu arka arkaya aynı üç Danıştay kararını almaktadır. Örnek olarak Bölüm 2, Örnek 99'da bakılabilir (*supra*, s.273-275). Arka arkaya aynı üç karardan alıntı yapmamız bir rastlantı olabilir mi?

Delil 5: Ramazan Çağlayan'ın aldığı Danıştay kararını *Danıştay Dergisi*nden değil, gerçekte benim kitabımdan aktardığının bir kanıtı da, Ramazan Çağlayan'ın alıntı yaptığı bazı Danıştay kararlarının dipnotta künyesini verdikten sonra benim yaptığım gibi kaynak olarak *"Kazancı Danıştay Kararlar CD'si"* ibaresini koymasıdır. Örnek olarak Bölüm 4, Örnek 11'e bakılabilir (*supra,* s.634-635). Söz konusu örnekte Ramazan Çağlayan'ın Danıştay kararlarına yaptığı atıflarda (örneğin Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.153, dipnot 233, s.154 dipnot 240; *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.540, dipnot 896) Danıştay kararlarının künyesinden sonra kaynak olarak *"Kazancı Danıştay Kararlar CD'si"* şeklinde bir ibare konulmuştur. Şimdiye kadar Danıştay kararlarına bu şekilde atıf yapan benden başka (ve bir de şimdi Ramazan Çağlayan'dan başka) bir yazar olduğunu ben görmedim. Ramazan Çağlayan'ın benden alıntı yaptığı *İdare Hukuku* isimli kitabımı 2002 yılında yazarken Kazancı İçtihat Veri Bankasının tamamına değil, sadece Danıştay kararları kısmına abone olmuştum. Kazancı Ltd. Şti. de bana her ay sadece Danıştay kararlarının kayıtlı olduğu bir CD'yi gönderiyordu. Benim atıf yaptığım CD budur. Bu CD'nin Ramazan Çağlayan'da olma ihtimali yoktur. Ama Ramazan Çağlayan, fiziken görmediği bu CD'ye atıf yapabilme cüretini göstermektedir.

Delil 6: Ramazan Çağlayan'ın aldığı Danıştay kararlarını *Danıştay Dergisi*nden değil, gerçekte benim kitabımdan aktardığının en tartışılmaz ve ilginç delili yukarıda Bölüm 2, Örnek 60'ta (s.199-200) açıklandığı gibi, benim Danıştay kararında geçen bir kelimeden sonra düştüğüm dipnotu da Ramazan Çağlayan'ın almasıdır. Oysa haliyle bu dipnot Danıştay kararının kendisinde yoktur. Örnek tekraren aşağıda verilmiştir:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.311:

Yetkide paralellik ilkesine uyulmaması, işlemi yetki yönünden hukuka aykırı kılar ve iptali gerekir. Danıştay 1985 tarihli bir kararında, yetkide paralellik ilkesini şu şekilde uygulamıştır: "*…Atanması Millî eğitim ve Spor Bakanlığınca yapılan davacının görevine son verilmesi yolundaki işlemin, aynı makamca tesis edilmesi gerekli iken, valilikçe tesis edilmesinde, idarî işlemlerde usulde paralellik ilkesi*[205]*uyarınca yetki yönünden mevzuata uyarlık görülmediğinden iptali gerekir…*"[206].

[205] Kararda "usulde paralellik ilkesi" denmiş ancak "yetkide paralellik ilkesi" denilmeliydi.

[206] Danıştay Beşinci Dairesi, E.1985/21, K.1985/1229, T.09.05.1995, DD.60-61, s.230.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.644-645:

Yetkilerin paralelliği ilkesine uyulmaması işlemi yetki bakımından sakatlar ve iptal edilmesi sonucunu doğurur… Danıştay Beşinci Dairesi, 9 Mayıs 1985 tarih ve E.1985/21, K.1985/1229 sayılı kararında şöyle demiştir:

> "Atanması Millî Eğitim ve Spor Bakanlığınca yapılan davacının görevine son verilmesi yolundaki işlemin aynı makamca tesis edilmesi gerekli iken, valilikçe tesis edilmesinde idarî işlemlerde usûlde paralellik ilkesi[46] uyarınca yetki yönünden mevzuata uyarlık görülmediğinden iptali gerekir" [47].

46. Burada "usûlde paralellik ilkesi" değil, "yetkide paralellik ilkesi" denmeliydi.

47. Danıştay Beşinci Dairesi, 9 Mayıs 1985 Tarih ve E.1985/21, K.1985/1229 Sayılı Karar, *Danıştay Dergisi,* Sayı 60-61, s.230 (Nakleden: Gözübüyük ve Tan, *op. cit.,* c.II, s.458).

Bu kararın *Danıştay Dergisi*nden değil, benim kitabımdan alınma olduğunun tartışmasız kanıtı, benim bu karara eleştiri olarak düştüğüm "*Burada 'usûlde paralellik ilkesi' değil, 'yetkide paralellik ilkesi' denmeliydi*" şeklindeki 46 nolu dipnotumun, Ramazan Çağlayan'da 205 nolu dipnot olarak yer almasıdır. Haliyle benim bu eleştiri dipnotum, Danıştay kararının Ramazan Çağlayan'ın atıf yaptığı *Danıştay Dergisi*nde yayınlanan orijinal halinde yoktur. Ramazan Çağlayan'ın 205 nolu dipnotu, Ramazan Çağlayan'ın benden alıntı yaptığının tartışmasız kanıtıdır. Bir rastlantı sonucu, aynı kelimeden sonra, aynı dipnotu vermemizin imkân ve ihtimali yoktur. Ortada "deveyi hamuduyla götürmek" misali bir alıntı vardır. Dolayısıyla burada, alıntılanan şey bir yargı kararı olsa da, gerçekte ortada kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma hâli vardır.

Burada şunu belirtmek isterim: Şüphesiz, bir yargı kararı, o karardan ilk alıntı yapan yazarın malı değildir. O kararı başka yazarlar da kullanabilir. Ama bunun için, bir kere bu kararı kendilerinin bulmaları, oturup sayfalarca

uzunluğunda olan yargı kararını kendilerinin okumaları, karardan alıntı yapacakları cümle veya cümleleri kendilerinin seçmeleri gerekir. Bir yazar binlerce karar içinde bir kararı oturup kendisi bulmamış ise, özellikle karardan alıntı yaptığı cümleyi yüzlerce cümle içinden kendisi seçmemiş ise, bu alıntıyı gerçekten yaptığı yazara, kararın künyesini verdikten sonra atıf yapması gerekir. Bu emeğe saygı ilkesinin bir gereğidir.

Belli bir teorik konuyu örneklendiren Danıştay kararının binlerce karar içinde arayıp bulmak için emek vermek gerekir. Böyle bir karar bulunca da bu kararı özetlemek ve hatta bu karardan cümle seçmek için yine emek vermek gerekmektedir. Yüzlerce cümleden oluşan bir kararda en can alıcı cümleyi bulmak için bu kararı pek çok defa okumak gerekmektedir. Bir yazarın binlerce karar arasından bulup gün yüzüne çıkardığı bir kararı o yazarın ismini zikretmeden almak, keza o yazarın o karardan aldığı cümleyi o yazarın ismini zikretmeden vermek, o yazarın emeğinin sömürülmesi anlamına gelir.

Oysa yukarıda Bölüm 2'de verilen pek çok örnekte (mesela Örnek 60, 62, 64, 73, 74, 81, 88, 95, 99, 102, 103, 107, 110, 161, 198, 215, 217'de) ayrıntılarıyla gösterildiği gibi, Ramazan Çağlayan'ın, ilgili örnekte verilen Danıştay kararını kendisinin Danıştay Dergisinde arayıp bulmadığı, bu kararları benim kitabımdan aldığı yolunda pek çok delil vardır. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan, pek muhtemelen, benim emeğimden yararlanmıştır. Böyle durumlarda, Ramazan Çağlayan'ın dürüst davranıp, kararın künyesini dipnotta verdikten sonra benim adımı zikretmesi uygun olurdu. ■

Bölüm 4
RAMAZAN ÇAĞLAYAN'IN KİTABININ İKİNCİ BASKISI HAKKINDA ELEŞTİRİLER

Ramazan Çağlayan, burada eleştirdiğim *İdarî Yargılama Hukuku* başlıklı kitabının Şubat 2012'de bir de ikinci baskısını çıkardı.

Burada önce Ramazan Çağlayan'ın bu ikinci baskıya yazdığı "*Önsöz*"e[1], daha sonra da ikinci baskının bütünü hakkında bazı gözlemlerde bulunmak istiyorum:

I. "İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ"ÜN İNCELENMESİ

Ramazan Çağlayan'ın yazdığı "*İkinci Baskıya Önsöz*" bir nevi birinci baskı hakkında benim yönelttiğim eleştirilere, hatta elinizde tuttuğunuz bu eleştiri kitabına bir cevap niteliğindedir. Öncelikle belirtmek isterim ki, bu eleştiri kitabında yönelttiğim eleştirilerin bir kısmını ben Ramazan Çağlayan'a 2011 yılının Kasım ayında e-posta yoluyla iletmiş ve kitabı hakkında bir eleştiri kitabı yazacağımı bildirmiştim. Dolayısıyla bu kitap hakkında Ramazan Çağlayan az çok bilgi sahibidir. Dolayısıyla daha çıkmamış bir kitapla ilgili Ramazan Çağlayan'ın bana cevap yazdığını söylemem şaşırtıcı gelmemelidir.

A. RAMAZAN ÇAĞLAYAN ÖNSÖZDE USÛLSÜZ ALINTI YAPTIĞINI KABUL EDİP BENDEN ÖZÜR DİLİYOR MU?

Aşağıda görüleceği gibi Ramazan Çağlayan, ikinci baskıya yazdığı önsözde birinci baskıda pek çok eksiklik ve hata olduğunu kabul etmektedir. Aslında bu ikinci baskıya önsözde, birinci baskıda benden yapılmış usûlsüz alıntılar olduğunu kabul edip, benden özür dilemesi beni belli bir ölçüde tatmin ederdi. İkinci baskıya yazdığı önsözde Ramazan Çağlayan bazı eksiklik ve hatalar olduğunu kabul etmekte, benim adımı da zikretmektedir. Ama aşağıda açıklanacağı gibi, bu hataların usûlsüz alıntı yapmak şeklinde hatalar olduğuna ve usûlsüz alıntıların Kemal Gözler'den yapıldığına ilişkin bir açıklama yoktur. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıya yazdığı önsöz beni tatmin etmiyor. Keza benden dilenen bir özür de yoktur.

---

1. Ramazan Çağlayan, *İdari Yargılama Hukuku,* Ankara, Seçkin, İkinci Baskı, 2012, s.7-8, "İkinci Baskıya Önsöz".

Şimdi Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıya yazdığı "Önsöz"ü görelim. Ramazan Çağlayan, "Önsöz"e şu cümle ile başlıyor:

> Kitabın birinci baskısında, içinde birçok eksiği ve hataları barındıran bir ödevle karşınıza çıktığım için bağışlanmamı talep ediyorum.

Öncelikle belirtmek isterim ki, Ramazan Çağlayan'ın kitabında *"birçok eksiğin ve hata"*nın bulunduğunu kabul etmesi çok önemlidir. Benden düpedüz kaynaksız alıntılar yapıp bunu inkar eden ve hatta işi pişkinliğe vuran yazarları gördükten sonra Ramazan Çağlayan'ın, niteliğini belirtmese de, kitabında bazı hatalarının olduğunu kabul edip, benden olmasa da okuyucudan bağışlanmayı talep etmesi takdire şayandır. Ancak Ramazan Çağlayan'ın birinci baskıdaki bu "eksiklikler" ve "hataların" ne olduğunu da açıklığa kavuşturması gerekirdi. Bu hatalar basit yazım hatası veya güncelleştirme eksiklikleri veya bilgi hataları değil, "usûlsüz alıntılar"dır. Ramazan Çağlayan'ın kitabında birçok eksiklik ve hatanın bulunduğunu kabul etmesi beni tatmin etmiyor. Ramazan Çağlayan'dan bu eksiklik ve hataların niteliğini de açıklamasını beklerdim. Ramazan Çağlayan'ın bu hata ve eksikliklerin kaynak göstermeden veya aldatıcı nitelikte kaynak göstererek alıntı yapmak şeklinde ortaya çıkan eksiklik veya hatalar olduğu ve keza bu alıntıların benden yaptığını alenî olarak kabul etmedikçe, benim tatmin olmam mümkün değil.

Ramazan Çağlayan, bu "Önsöz"de söz konusu eksiklik ve hataların, kaynak göstermeden veya eksik, yanlış veya aldatıcı nitelikte kaynak gösterilerek alıntı yapmak şeklinde ortaya çıkan eksiklik veya hatalar olduğunu açıklamadığı gibi, bu tür alıntıları, benden yaptığını da önsözde yazmamaktadır. Bu önsözde Ramazan Çağlayan benim adımı şu şekilde zikretmektedir:

> Birinci baskıda yer alan ve hayli yekûn tutan hataları görmeme, ders kitabı yazmanın ne kadar zor bir iş olduğunu anlamama ve bunu hakkıyla başaranlara gıpta ile bakmama vesile olan Kemal Gözler'e burada minnettarlığımı ifade etmek istiyorum.

Bu cümleden ne anlaşılmalı? Ramazan Çağlayan benden "özür" mü diliyor; yoksa bana "teşekkür" mü ediyor? Haliyle benim beklediğim şey Ramazan Çağlayan'ın bana "minnettarlığı"nı arz etmesi değil, "teşekkür" değil, benden "özür" dilemesi. Ramazan Çağlayan, bana karşı minnettarlığını ifade etmek yerine, kitabında benden usûlsüz alıntı yaptığını samimi olarak söyleyip, benden özür dileseydi, çok büyük ölçüde tatmin olurdum.

Diğer yandan, yukarıdaki cümlede Ramazan Çağlayan benim kendisinin *"birinci baskıda yer alan ve hayli yekûn tutan hataları görme(sine) … vesile"* olduğumu söylüyor. "*Vesile olmak*" burada çok hafif kalıyor; Ramazan Çağlayan'a pek çok e-posta göndererek benden yaptığı usûlsüz alıntıları listeledim ve bu konuda bir eleştiri kitabı yazacağımı ve dava açacağımı söyledim.

Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıya yazdığı "Önsöz" hakkında pek çok şey söylenebilir: Ama asıl mesele şu: Bu önsözden Ramazan Çağlayan'ın kitabının birinci baskısında benden kaynağını göstermeksizin pek çok alıntını yaptığını kabul ettiği ve bundan dolayı benden özür dilediği anlamı çıkıyor mu, çıkmıyor mu? Bütün mesele bu. Bence Ramazan Çağlayan'ın önsözünden böyle bir anlam çıkmıyor.

Bununla birlikte Ramazan Çağlayan'ın "İkinci Baskıya Önsöz"ünün hiç mi bir anlamı yok? Var. Ramazan Çağlayan bu önsöz ile ikinci baskıda benden usûlsüz alıntılar yaptığını "tevil yoluyla ikrar" etmiş oluyor. Bu önsöz, "tevil yoluyla ikrar" denen kavrama mükemmel bir örnek teşkil etmektedir.

B. RAMAZAN ÇAĞLAYAN "İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ"DE BİRİNCİ BASKIDA YAPTIĞI HATALARINI SEBEBİNİ NASIL AÇIKLIYOR?

Ramazan Çağlayan'ın "İkinci Baskıya Önsöz"de birinci baskıda "pek çok hata ve eksikliğin" olduğunu kabul edip, bunların sebebini açıklamakta, bir nevi bir takım mazeretler ileri sürüp, okuyucudan bağışlanmaya talep etmektedir. Şimdi Ramazan Çağlayan bu eksiklik ve hataların sebebini nasıl açıkladığını görelim:

> Kitap içinde kimisi teknik sebeplerden, kimisi acelecilikten, kimisi de yoğun çalışma ortamının getirdiği zihin dağınıklığından intâç eden birçok hata bulunduğunu görünce doğrusu çok hicap duydum.

Ramazan Çağlayan, "İkinci Baskıya Önsöz"ün ikinci paragrafında, hataların sebebi olarak "acemiliği"ni gösterip şöyle yazmaktadır:

> Meselenin zorluğunu acemice bir gözüpeklikle böyle bir çalışmaya girişerek idrâk etmiş oldum.

Ramazan Çağlayan'ın, "İkinci Baskıya Önsöz"ünün üçüncü paragrafında da şu cümleleri okuyoruz:

> İletişim ve ulaşım alanında olduğu gibi, günlük hayatımıza giren bunca hızlı teknolojik araç-gereçe rğmen, zaman darlığından şikâyetimiz sona ermiş değil. Hep bir zamansızlık ve acelecilik içindeyiz. Üniversitedeki ders yoğunluğu yanında, belki de idare hukukçularının yakasını bırakmayan idarî ve danışmanlık görevleri içinde yazmaya vakit ayırmak gerçekten büyük bir meşakkâti göze almayı gerektiriyor.

Yukarıdaki cümlelerden yola çıkarak Ramazan Çağlayan'ın kitabının birinci baskısındaki hata ve eksikliklerin nedeni olarak şunları gösterdiğini söyleyebiliriz:

1. Teknik sebepler
2. Acelecilik
3. Yoğun çalışma ortamının getirdiği zihin dağınıklığı
4. Acemice bir gözüpeklik
5. Zaman yokluğu

Şimdi bu sebeplerin her birini ayrıca inceleyelim:

1. Teknik Sebepler

Bir yazarın kaynak göstermeden veya yanlış veya aldatıcı nitelikte kaynak göstererek alıntı yapmaya ne gibi "teknik sebepler" sevk etmiş olabilir? Ben bu soruya makul bir cevap bulamıyorum. Ama Ramazan Çağlayan'ın "İkinci Baskıya Önsöz"ünde bu "teknik sebep"lerin ne olabileceği konusunda bazı ipuçları bulunmaktadır. "İkinci Baskıya Önsöz"ün üçüncü paragrafında şöyle bir ifade bulunuyor:

> eserin önemli bir kısmının, daha önceki bilimsel çalışmaların bir araya getirilmesi şeklinde oluşturulması, dizgi aşamasında dokuzyüz sayfa civarında olan hacminin öğrencilerin satın alabileceği makûl bir sayfaya indirilmesi

Gerçekten de Ramazan Çağlayan'ın burada eleştirdiğimiz *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabının 461 ilâ 555'inci sayfaları arasında yer alan "Kusursuz Sorumluluk", "İdarenin Sorumluluğunun Şartları", "İdarenin Sorumluluğunu Etkileyen Hâller" ve "Zararın Tazmini" başlıkları, orijinal bir çalışma olmayıp, yazarın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabından alınmıştır. Ancak bu başlıkların, yazarın bir başka kitabından alınmış olması, nasıl olacak da atıf eksikliğine yol açacak? Böyle bir durumda atıf eksikliğinin ikinci kitapta olabilmesi için ilk kitapta da olması gerekir ki, bu durumda, ileri sürülen "teknik sebep", bir "mazeret" değil, bir ağırlaştırıcı sebep hâline gelir. Nitekim, yukarıda ikinci bölümde pek çok örnekte not ettiğimiz gibi, Ramazan Çağlayan'ın *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabındaki usûlsüz alıntıların bir kısmı yazarın 2007 yılında yayınlanmış *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da aynen vardır. Ramazan Çağlayan'ın önsözde bahsettiği "teknik sebep", gerçekte "usûlsüz alıntıda tekerrür"den başka bir şey değildir.

Ramazan Çağlayan'ın ileri sürdüğü diğer "teknik sebebe" gelelim: "Dizgi aşamasında dokuzyüz sayfa civarında olan hacminin öğrencilerin satın alabileceği makul bir sayfaya indirilmesi" şeklinde ifade edilen teknik sebebin nasıl olup da kaynağını göstermeden alıntı yapmaya yol açtığını an-

lamak mümkün değildir. Kısaltmak amacıyla ana metinden bazı paragraflar çıkarılmış ise, bu metne bağlanmış dipnotlar da çıkar. Ana metin ve dipnot çıkmış ise ortada bir problem yoktur. Ana metin korunup, kısaltmak için dipnot atılmış ise, bu haliyle hiçbir şekilde özür olarak kabul edilebilecek bir şey değildir. Keza bunun böyle olmadığı da aynı kaynaksız alıntıların bir kısmının Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da bulunması vakıasıyla ispat edilmektedir (bu konuda aşağıda Bölüm4'e bakılabilir). *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitap, bir doçentlik çalışmasıdır ve dolayısıyla kısa olması gibi bir kaygıyla yazılmamıştır.

Kaldı ki, Ramazan Çağlayan'ın benden yaptığı usûlsüz alıntıların bir kısmı, kaynak gösterilmeksizin yapılan alıntılar değil, yanlış ve aldatıcı mahiyette kaynak gösterilmek suretiyle yapılmış alıntılardır. (Örnek olarak yukarıda s.99'da verilen Liste 6'daki örneklere bakılabilir). Bu tür alıntılarda, Ramazan Çağlayan, alıntıyı sadece benden yapmakta, ama dipnotta bana değil, başka yazarlara atıf yapmaktadır (Örnek olarak yukarıda Bölüm 2, Örnek 8, 26, 47, 56, 63, 120, 121, 123, 147, 170, 172, 188, 204, 210, 211, 212, 213, 216, 222, 237, 245, 259, 270, 272'ye bakılabilir). Yanlış veya aldatıcı kaynak gösterme ne tür bir "teknik sebep" ile açıklanabilir? Bunu anlamış değilim. Hatta sayfa sayısını sınırlandırmak isteyen bir yazar, alıntı konusunda bir yazara atıf yapar, onun adını çıkararak veya onun adının yanında dört beş yazara atıf yapmaz. O halde Ramazan Çağlayan'ın usûlsüz alıntılarının sebebi, bir "teknik sebep" ile açıklanamaz.

2. Acelecilik

Ramazan Çağlayan eksiklik ve hataların ikinci sebebi olarak aceleciliği göstermektedir. Yazar, *"kitap içinde… kimisi acelecilikten… intaç eden bir çok hata bulunduğunu"* kabul etmektedir. Atıf eksikliğine acelecilik yol açmış olabilir. Yani Ramazan Çağlayan ana metindeki cümleleri benim kitabımdan almıştır, ama işi acele olduğu için bunların kaynağını dipnotta göstermekle zaman yitirmemiştir. Belki de Ramazan Çağlayan'ın bazı alıntıların kaynağını göstermemesinin sebebi budur. Ama bu bir özür teşkil edebilir mi? Bu tarz bir savunmaya karşı, "özrü kabahatinden büyük" demekten başka ne denebilir?

Diğer yandan şunu da belirtmek isterim ki, "acelecilik" savunması, Ramazan Çağlayan'ın yaptığı usulsüz alıntıların bir kısmı için geçerli olamayacak bir savunmadır. Zira yukarıda gördüğümüz gibi, Ramazan Çağlayan'ın alıntılarının bir kısmı aldatıcı mahiyette kaynak gösterilerek yapılmış alıntılardır. Bu tür alıntılarda Ramazan Çağlayan, alıntıyı gerçekte sadece benden yapmakta, ama dipnotta benim adımın yanında (ve çoğunlukla benim adımdan önce) başka yazarlara (bazen sekiz yazara) atıf yapılmıştır. Bu konuda örnek olarak yukarıda Bölüm 2, Örnek 4, 53, 104, 131, 148, 151, 156, 158,

199, 236, 240, 247'ye bakılabilir. İşi acele olan bir yazar, alıntıyı yaptığı yazara dipnotta atıf yapar ve geçer; yoksa gerçekte alıntı yaptığı yazarın adının yanına, gerçekte kendilerinden alıntı yapmadığı başka yazarların ismini yazarın yazmakla uğraşmaz.

3. Yoğun Çalışma Ortamının Getirdiği Zihin Dağınıklığı

Ramazan Çağlayan eksiklik ve hataların üçüncü sebebi olarak "yoğun çalışma ortamının getirdiği zihin dağınıklığı"nı göstermektedir. Yazar, *"kitap içinde… kimisi de yoğun çalışma ortamının getirdiği zihin dağınıklığından intaç eden bir çok hata bulunduğunu*" belirtmektedir. Öncelikle not edelim ki, burada "yoğun" kelimesinden ne anlaşılması gerektiği şüphelidir. İnsanın belli bir çalışmada *yoğunlaşması* zihin dağınıklığına yol açamaz; tersine zihnin berraklaşmasına yol açar. Ama "yoğun"luktan kastedilen şey, iş yükü ise o ayrı bir şey. Ancak böyle bir durumda söz konusu "iş yükü" de, yazarın içine düştüğü "zihin dağınıklığı" da kendisinden başka kimseyi ilgilendirmez.

4. "Acemice Bir Gözüpeklik"

Ramazan Çağlayan, "İkinci Baskıya Önsöz"ün ikinci paragrafında, *"meselenin zorluğunu acemice bir güzüpeklikle böyle bir çalışmaya girişerek idrak etmiş oldum"* diye yazmaktadır. "Acemilik", Ramazan Çağlayan'ın yaptığı usûlsüz alıntılara bir mazeret olabilir mi? Acemilik, bir lisans öğrencisinin, bir yüksek lisans öğrencisinin, bilemediniz bir doktora öğrencisinin yazdığı bir tez için, belki bir ölçüde mazeret olabilir. Zaten bu tür öğrenci çalışmalarında acemilikten kaynaklanan hatalar olmasın diye, bu tür çalışmalar, bir danışmanın gözetimi altında hazırlanır ve savunmadan önce danışmanın onayı alınır ve keza danışmanın onayı olsa bile savunma aşamasında, bu tür acemilikten kaynaklanan hataların düzeltilmesi jüri tarafından istenir. Doktorasını vermiş her akademisyen artık kendi başına çalışma yapma, kendi başına kitap yazma yeterliliğine sahip olduğu kabul edilir. O nedenle doçentlik çalışmaları danışmanlığa tâbi olan veya yayınlanmadan önce jüri incelemesinden geçmesi gereken çalışmalar değildir. Zira doktora sahibi bir akademisyenin artık "acemi" olmadığı kabul edilir.

Ramazan Çağlayan 1968 doğumludur. Kırıkkale Üniversitesi web sitesinde yayınlanan Özgeçmişine[2] bakılırsa şimdiye kadar 8 kitap, 24 makale yayınlamıştır. 2'si uluslararası olmak üzere toplam 10 adet sempozyumda sunulmuş bildirisi vardır. Bunların dışında toplam 14 adet panelde "panelist" olmuştur. Ramazan Çağlayan 1999'da yardımcı doçent, 2007 yılında doçent olmuştur. Bizim burada eleştirdiğimiz *İdarî Yargılama Hukuku* kitabının ya-

2. http://www.kku.edu.tr/akademik/goster.php?sicilno=1952 (Erişim: 8 Mart 2013).

yınlandığı 2011 yılı itibarıyla yardımcı doçent olalı 12 yıl, doçent olalı 4 yıl olmuş, 44 yaşında kıdemli bir akademisyendir. Bu vasıfta birisinin yaptığı usûlsüz alıntıları "acemilik" ile savunması inandırıcı değildir. Dahası Ramazan Çağlayan da kendisini "acemi" olarak görmemektedir ki, 2013 yılının başında profesör olmuştur. Kitabının ikinci baskısına yazdığı önsözde kendisini "acemi" gören bir öğretim üyesinin, bu kitabın yayınlanmasından on bir ay sonra profesörlük kadrosuna başvurması ve bu başvuruda pek muhtemelen "başlıca araştırma eseri" olarak söz konusu eseri göstermesi ne büyük bir çelişki!

Eğer gerçekten bu eksiklik ve hatalara Ramazan Çağlayan'ın "acemiliği" yol açmış ise, bu durum, böyle acemi bir hocaya ders verdiren üniversitelerimiz için fevkalade üzücüdür. "Acemilik" kelimesiyle bağdaşmayacak iki kileme var ise o kelimeler "doçentlik" ve "profesörlük" kelimeleridir. "Acemi doçent" ve "acemi profesör" tamlaması başlı başına kendi içinde çelişkili ve trajikomik tamlamalardır.

5. Zaman Darlığı

Ramazan Çağlayan'ın, "İkinci Baskıya Önsöz"ünün üçüncü paragrafında da şu cümleleri okuyoruz:

> İletişim ve ulaşım alanında olduğu gibi, günlük hayatımıza giren bunca hızlı teknolojik araç-gereçe rğmen, zaman darlığından şikâyetimiz sona ermiş değil. Hep bir zamansızlık ve acelecilik içindeyiz. Üniversitedeki ders yoğunluğu yanında, belki de idare hukukçularının yakasını bırakmayan idarî ve danışmanlık görevleri içinde yazmaya vakit ayırmak gerçekten büyük bir meşakkâti göze almayı gerektiriyor.

Zaman yokluğu, kaynak göstermeden alıntı yapmaya mazeret olabilir mi? Yukarıda bu soruya "acelecilik" başlığı altında cevap verdim. Böyle bir mazeret haliyle kabul edilemez. Kaldı ki, Ramazan Çağlayan'ın bu mazereti kaynak göstermeden yapılan alıntılar için geçerli olsa bile, yanlış ve aldatıcı kaynak gösterilerek yapılan alıntılar için geçerli olamaz. Zira, bana atıf yapmamak için, birkaç Fransız yazara atıf yaparak Ramazan Çağlayan zamandan tasarruf etmemektedir.

Ramazan Çağlayan yukarıdaki pasajda kendisinin içine düştüğü "zaman darlığı"nın sebeplerini de açıklamaktadır. Bu sebepler şunlardır: a) "Üniversitedeki ders yoğunluğu"; b) "idare hukukçularının yakasını bırakmayan idarî ve danışmanlık görevleri".

Ramazan Çağlayan haftalık ders yükünün kaç saat olduğunu ben bilmiyorum. Görevli olduğu Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesinde birinci

öğretime ilave olarak ikinci öğretim olduğu ve keza aynı Üniversitede İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesinin bulunduğu göz önüne alınırsa Ramazan Çağlayan'ın çok fazla sayıda ders verdiği tahmin edilebilir. Diğer yandan Ramazan Çağlayan'ın adı Gaziantep'te bulunan Zirve Üniversitesi Hukuk Fakültesi internet sitesinin "Akademik Personel" sayfasının "2012-2013 Eğitim Öğretim Yılında Katkıda Bulunanlar" başlığı altında geçmektedir[3].

Üniversitede öğretim üyeleri ders yükü altında ezildiklerinden şikayet ediyorlar. Bu doğrudur. Ama buna sebep olan kendileridir. Mevzuatımızda bir öğretim üyesinin haftalık 10 saatten fazla ders vermeye zorlayan bir hüküm yoktur. 10 saatlik ders yükü de çoğunlukla lisansta 3 saat ders, yüksek lisans veya doktora da 3 saat ders ve keza bir iki yüksek lisans veya doktora öğrencinin tez danışmanlığı ile dolmaktadır ki bunlar bir öğretim üyesinin fiilen ortalama bir buçuk veya iki gününü almaktadır. Bunun dışında daha fazla ders veren her öğretim üyesi bunu kendi isteğiyle yapmakta ve karşılığında ek ders ücretini almaktadır. Durum böyle olunca öğretim üyelerinin kalkıp ders yoğunluğundan şikayet etmeleri kendileri açısından bir çelişki teşkil eder. Kitap yazmayı düşünen öğretim üyelerinin 10 saatten fazla ders vermeyi kabul etmemeleri gerekir.

Diğer yandan, Ramazan Çağlayan "zaman darlığı"nın sebebi olarak *"idare hukukçularının yakasını bırakmayan idarî ve danışmanlık görevleri"*ni göstermektedir. Baştan buna bir anlam veremedim. Daha sonra Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesinin web sitesine girdiğimde Ramazan Çağlayan'ın Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi *dekan yardımcısı* olduğunu gördüm[4]. Böylece Ramazan Çağlayan'ın "Önsöz"de bahsettiği "idarî görev"in ne olduğunu anladım. Kimse kimseyi alnına silah dayayarak "dekan yardımcısı" yapmıyor. "Dekan yardımcısı" görevini kabul edip, daha sonra, dekan yardımcılığı yüzünden "zaman yokluğu" içine düştüm ve kaynağını göstermeden alıntılar yapmışım demenin bir âlemi yok. Kaldı ki, dekan yardımcısı olmanın kendi içinde zaman tasarrufu sağlayan yönleri de vardır. Örneğin dekan yardımcısı olan öğretim üyesinin normalde on saat olan zorunlu ders yükü haftalık beş saate inmektedir.

Yine Kırıkkale Üniversitesi Rektörlüğünün web sitesine girdiğimde Ramazan Çağlayan'ın "*Rektör danışmanı*" olduğunu gördüm[5] ve böylece Ramazan Çağlayan'ın önsözde bahsettiği "danışmanlık görevi"nin ne olduğunu da anlamış oldum. Kimse rızası hilafına "rektör danışmanı" olmuyor. Ramazan Çağlayan şunu mu demek istiyor? Kitabımda maalesef usûlsüz alıntılar var. Bu usûlsüz alıntılar, "zaman yokluğu"ndan oldu. Zaman yoklu-

3. http://hukuk.zirve.edu.tr/icerik/akademik-personel (Erişim: 8 Mart 2013).
4. http://hukuk.kku.edu.tr/dekanyardimcilari.php (Erişim: 8 Mart 2013).
5. http://www.kku.edu.tr/rektordanismanlari.php (Erişim: 8 Mart 2013).

ğu ise "rektör danışmanı" olmamdan kaynaklandı. Herhalde böyle bir gerekçe, Ramazan Çağlayan için de, Kırıkkale Üniversitesi için de telaffuz edilebilecek bir gerekçe olmasa gerekir.

Ramazan Çağlayan'ın Kırıkkale Üniversitesi web sitesinde yayınlanan Öçgeçmişinde "Yöneticilik Görevleri" başlığı altında gerek Üniversitede, gerek çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarında **tam 12 adet** "yöneticilik görevi" sayılmıştır[6]. Web sayfasını aynen aşağıya koyuyorum:

Yine internetten yaptığım araştırmada Ramazan Çağlayan'ın yukarıda sayılan idarî görevlerinden başka, bir özel danışmanlık/avukatlık firmasında (*PlusHukuk*) danışman olarak çalıştığını da gördüm. *PlusHukuk* firmasının web sitesinin ilgili sayfası aşağıya olduğu gibi konulmuştur[7]:

6. http://www.kku.edu.tr/akademik/goster.php?sicilno=1952 (Erişim: 8 Mart 2013)
7. http://www.plushukuk.com/danisma-kurulu/ (Erişim: 8 Mart 2013)

Bir yandan yukarıda sayılan sebeplerden dolayı "zaman yokluğu" içine düşmek, diğer yandan da ne pahasına olursa olsun "yazmak" istemek. İşte Ramazan Çağlayan'ın çelişkisi.

Ramazan Çağlayan'ın kendisinin de "İkinci Baskıya Önsöz"de belirttiği gibi "*yazmaya vakit ayırmak gerçekten büyük bir meşakkat*"tir. Bu meşakkatin hakkıyla üstesinden gelemeyen kişilerin yazmaması gerekir. Ramazan Çağlayan'ın bu noktada kendi durumunu samimî olarak gözden geçirmesinde büyük yarar vardır.

Ankara'da gerek öğrencilik, gerekse araştırma görevliliğim yıllarında olağanüstü yetenekli, zeki, çok iyi yetişmiş, birkaç dil bilen hocalarım oldu. Maalesef bunların çoğu yazmayan hocalardı. Hep bu hocalarıma yazmadıkları için içten içe kızmışımdır. Benzer meslektaşlara İstanbul ve Bursa'da da rastladım. Bugün Ramazan Çağlayan'ın "İkinci Baskıya Önsöz"ünü okuyunca bu hocalarımın ve bugün de benzer bir profil sergileyen meslektaşlarımın değerini anlamış bulunuyorum. Söz konusu hocalarım ve meslektaşlarım, çok yüksek entelektüel donanıma sahip olmalarına rağmen yazmadılar ve yazmıyorlar. Şu ya da bu sebeple, zaman bakımından kitap yazma imkânına sahip olmayan bir hocanın kitap yazmaması bir erdemmiş, bunu yeni anladım.

Ramazan Çağlayan'ın "İkinci Baskıya Önsöz"ü hakkında son bir şey daha söylemek istiyorum. "İkinci Baskıya Önsöz" şu cümle ile bitiyor:

> Geçmiş, geşmişte kaldı; geleceği bir hukuk devletine dönüştürme imkânımız hâla mevcut.

"İkinci Baskıya Önsöz"ün bütünü birinci baskıdaki eksiklik ve hataların açıklanmasıyla ilgili. Bu son cümlede *"geçmiş"*ten kastedilen şey, birinci baskıdaki eksiklik ve hatalardan başka bir şey değildir. Bu eksiklik ve hatalar, Ramazan Çağlayan için "*geçmişte kalmış*" olabilir; ama benim için asla! Benim düşüncelerimin başkaları tarafından sahiplenilmesi vakıasını "geçmişte kaldı" diyerek içime atacak değilim.

Ayrıca Ramazan Çağlayan'ın *"geçmiş, geçmişte kaldı"* dedikten sonra *"geleceği bir hukuk devletine dönüştürme imkânımız hâlâ mevcut"* diye yazmasının esprisini anlamış değilim. Geçmişte yapılan usûlsüz alıntıları "geçmişte bırakarak", "geleceği hukuk devletine dönüştürmüş" mü olacağız? Ramazan Çağlayan'ın bu "İkinci Baskıya Önsöz"ü "hukuk devleti"ni kavramına gönderme yaparak bitirmesinin sebebini anlayamıyorum. Herhalde burada Ramazan Çağlayan, "hukuk devleti" kavramının sihrinden bir medet umuyor.

II. RAMAZAN ÇAĞLAYAN İKİNCİ BASKIDA NELERİ DEĞİŞTİRMİŞ?

Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısında aşağıda göreceğimiz gibi pek çok değişiklik yapmıştır. Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda pek çok değişiklik yapması benim birinci baskıya ilişkin iddialarımın ciddiyetini gösterir. O nedenle, ikinci baskıda yapılan bu değişiklikleri incelemek, benim birinci baskıya ilişkin iddialarımın haklılığını göstermek bakımından da yararlıdır. Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda yaptığı her deşiklik, benim birinci baskıya ilişkin bir iddiamda haklı olduğumuza karine teşkil etmektedir. Hatta benim birinci baskıya ilişkin iddiamın Ramazan Çağlayan tarafından da kabul edildiğine delalet etmektedir. Zira, Ramazan Çağlayan benim söz konusu iddiamda haklı olduğumu düşünmüyor olsaydı, ikinci baskıda söz konusu değişiklikleri yapmazdı.

Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısında, yukarıda Bölüm 2'de verdiğim 276 adet örneğin (birkaç örnek dışında, mesela Örnek 7, 231, 247) neredeyse tamamında benim iddialarımı doğrular nitelikte değişiklikler yapmıştır. Yine yukarıda Bölüm 2'de örneğin sonunda, **"Örnek X, İkinci Baskıda Ne Hale Gelmiştir?"** başlığı altında Ramazan Çağlayan'ın o örneğe ilişkin ikinci baskıda yaptığı değişiklikler tek tek açıklanmıştır. Ancak burada Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında ne gibi değişiklikler yaptığını, gruplandırarak genel olarak görmekte yarar vardır:

A. RAMAZAN ÇAĞLAYAN, BİRİNCİ BASKIDAKİ PEK ÇOK ALINTIYI İKİNCİ BASKIDAN ÇIKARMIŞTIR

Ramazan Çağlayan, yukarıda Bölüm 2'de aşağıdaki listede numaraları verilen örneklerde, birinci baskıda benim kitabımdan kaynağı gösterilmeden alındığını iddia ettiğim pek çok alıntıyı ikinci baskıdan çıkarmıştır. Bu örneklerin pek çoğunda söz konu alıntı bütünüyle ikinci baskıdan çıkarılmıştır. Bu örneklerin bazılarında ise Ramazan Çağlayan alıntıyı bütünüyle çıkarmak yerine, alıntıdan bazı cümle veya ifadeleri çıkarmış ve alıntının benden alındığı kolayca teşhis edilemeyecek tarzda tekrar kaleme almıştır:

Örnek 10	Örnek 63	Örnek 139	Örnek 207
Örnek 11	Örnek 64	Örnek 142	Örnek 208
Örnek 12	Örnek 67	Örnek 143	Örnek 210
Örnek 13	Örnek 81	Örnek 144	Örnek 213
Örnek 15	Örnek 87	Örnek 147	Örnek 214
Örnek 16	Örnek 89	Örnek 149	Örnek 216
Örnek 17	Örnek 90	Örnek 150	Örnek 218
Örnek 18	Örnek 94	Örnek 151	Örnek 220
Örnek 19	Örnek 98	Örnek 154	Örnek 221
Örnek 21	Örnek 99	Örnek 158	Örnek 223
Örnek 24	Örnek 100	Örnek 159	Örnek 227
Örnek 25	Örnek 102	Örnek 160	Örnek 233
Örnek 28	Örnek 103	Örnek 162	Örnek 238
Örnek 30	Örnek 105	Örnek 166	Örnek 239
Örnek 31	Örnek 106	Örnek 169	Örnek 244
Örnek 32	Örnek 109	Örnek 176	Örnek 246
Örnek 33	Örnek 110	Örnek 179	Örnek 256
Örnek 36	Örnek 112	Örnek 185	Örnek 257
Örnek 37	Örnek 116	Örnek 186	Örnek 258
Örnek 42	Örnek 119	Örnek 188	Örnek 259
Örnek 43	Örnek 124	Örnek 189	Örnek 262
Örnek 49	Örnek 126	Örnek 190	Örnek 268
Örnek 44	Örnek 127	Örnek 191	Örnek 269
Örnek 50	Örnek 132	Örnek 192	Örnek 270
Örnek 51	Örnek 133	Örnek 195	Örnek 271
Örnek 52	Örnek 134	Örnek 201	Örnek 273
Örnek 55	Örnek 135	Örnek 204	Örnek 275
Örnek 60	Örnek 136	Örnek 205	

Yukarıda Bölüm 2'de her bir örneğin sonunda **"Örnek X, İkinci Baskıda Ne Hale Gelmiştir?"** başlığı altında söz konusu örnekteki alıntının ikinci baskıdan nasıl bütünüyle veya kısmen çıkarıldığı veya değiştirilerek kaleme alındığı ayrıntılı ve bazen de birinci baskıyla karşılaştırmalı olarak gösterilmiştir.

Ramazan Çağlayan'ın birinci baskıda benim kitabımdan kaynağı göstermeksizin aldığını iddia ettiğim cümle ve paragrafları ikinci baskıya alma-

ması sevindiricidir. Ramazan Çağlayan'ın böyle bir şey yapması, kendisini de bu örneklerdeki alıntıların problemli alıntılar olduğunun farkına varmasının bir sonucudur. Bu nedenle, Ramazan Çağlayan'ın hatasını görüp bunu düzeltme yoluna gitmesi takdire şayandır. Ancak birinci baskıda usûlsüz alıntı teşkil eden bu alıntıların ikinci baskıdan çıkarılmış olması, benim birinci baskıda bu alıntılara ilişkin iddialarımda haklı olduğumu gösterir. Zira Ramazan Çağlayan'ın bu alıntılarda bir problem görmesiydi, bunları kitabının ikinci baskısından çıkarmazdı.

B. RAMAZAN ÇAĞLAYAN, BİRİNCİ BASKIDAKİ KAYNAĞINI GÖSTERMEDİĞİ PEK ÇOK ALINTININ KAYNAĞINI İKİNCİ BASKIDA GÖSTERMİŞTİR

Ramazan Çağlayan, aşağıdaki örneklerde, birinci baskıda benim kitabımdan kaynağı gösterilmeden alındığını iddia ettiğim pek çok cümle veya paragrafın kaynağını ikinci baskıda dipnotta bana atıf yaparak göstermiştir:

Örnek 1	Örnek 89	Örnek 177	Örnek 239
Örnek 3	Örnek 101	Örnek 178	Örnek 240
Örnek 5	Örnek 102	Örnek 182	Örnek 241
Örnek 7	Örnek 104	Örnek 189	Örnek 248
Örnek 17	Örnek 107	Örnek 197	Örnek 252
Örnek 18	Örnek 109	Örnek 199	Örnek 253
Örnek 20	Örnek 110	Örnek 200	Örnek 254
Örnek 26	Örnek 115	Örnek 211	Örnek 255
Örnek 27	Örnek 117	Örnek 212	Örnek 257
Örnek 38	Örnek 118	Örnek 215	Örnek 258
Örnek 39	Örnek 137	Örnek 217	Örnek 259
Örnek 44	Örnek 145	Örnek 219	Örnek 260
Örnek 61	Örnek 148	Örnek 224	Örnek 233
Örnek 62	Örnek 152	Örnek 225	Örnek 264
Örnek 65	Örnek 161	Örnek 226	Örnek 267
Örnek 66	Örnek 163	Örnek 228	Örnek 271
Örnek 68	Örnek 166	Örnek 229	Örnek 272
Örnek 73	Örnek 172	Örnek 232	Örnek 275
Örnek 75	Örnek 176	Örnek 233	Örnek 276

Aşağıda her bir örneğin sonunda **"Örnek X, İkinci Baskıda Ne Hale Gelmiştir?"** başlığı altında söz konusu örnekteki alıntının sonunda nasıl bana yapıldığı ayrıntılı ve bazen de birinci baskıyla karşılaştırmalı olarak gösterilmiştir. Ramazan Çağlayan benim birinci baskıda kaynağı göstermeden benden aldığını iddia ettiğim her alıntıyı, ikinci baskıda çıkarmamış ise, bu alıntını sonunda bana atıf yapmıştır. Hatta bazen bu atıflarda aşırıya bile kaçmıştır. Birinci baskıda üç dört paragraflık alıntı için tek bir dipnotuyla kaynak göstermediği bazı yerlerde Ramazan Çağlayan ikinci baskıda tek paragraf için dört beş tane dipnotuyla bana atıf yapmaktadır (mesela Bölüm 2'de Örnek 224, 225, 226, 265'e bakılabilir).

Ramazan Çağlayan'ın birinci baskıda benim kitabımdan kaynağı gösterilmeksizin aldığını iddia ettiğim cümle ve paragrafların kaynağını ikinci baskıda göstermesi sevindiricidir. Ramazan Çağlayan'ın bunu yapması, kendisinin de birinci baskıdaki bu örneklerdeki alıntıların usûlsüz alıntı teşkil ettiğinin farkına varmasının bir sonucudur. Bu nedenle, Ramazan Çağlayan'ın hatasını görüp bunu düzeltme yoluna gitmesi takdire şayandır. Ancak birinci baskıda usûlsüz alıntı teşkil eden bu alıntıların ikinci baskıda kaynağının gösterilmiş olması, benim birinci baskıda bu alıntılara ilişkin iddialarımda haklı olduğumu gösterir. Zira bu alıntıları benden almamış olsaydı, Ramazan Çağlayan'ın bu alıntılar için ikinci baskıda bana atıf yapmazdı.

C. RAMAZAN ÇAĞLAYAN, BİRİNCİ BASKIDA BENDEN ALDIĞI DANIŞTAY KARARLARINI İKİNCİ BASKIDA YA KAYNAĞI GÖSTERMİŞ, YA DA BUNLARI İKİNCİ BASKIDAN ÇIKARMIŞTIR

Yukarıda Bölüm 2'de bazı örneklerde (Örnek 60, 62, 64, 73, 74, 81, 95, 99, 102, 103, 107, 110, 161, 198, 215, 217), Ramazan Çağlayan'ın Danıştay kararlarından yaptığı alıntıların, gerçekte Danıştay Dergisinden değil, benim kitabından yapılmış olduğunu iddia etmiştim. Ramazan Çağlayan, ya bu yargı kararı alıntılarını kitabının ikinci baskısından bütünüyle çıkarmış (Örnek 64, 95, 99, 102, 103), ya da ilgili dipnotta Danıştay Kararının künyesini verdikten sonra bana atıf yapmıştır (Örnek 62, 102, 110, 161, 198, 215, 219). Ramazan Çağlayan'ın Danıştay kararlarına ilişkin birinci baskıdaki usulsüz alıntıları nasıl düzelttiği yukarıda Bölüm 2'de Örnek 62, 64, 95, 99, 102, 103, 110, 161, 198, 215, 219'da "*Örnek X, İkinci Baskıda Ne Hale Gelmiştir*" başlığı altında ayrıntılarıyla gösterilmiştir.

C. RAMAZAN ÇAĞLAYAN, BİRİNCİ BASKIDAKİ PLÂNLARINI İKİNCİ BASKIDA DEĞİŞTİRMİŞTİR

Yukarıda Bölüm 2'de aşağıdaki numaraları yer alan örneklerde Ramazan Çağlayan'ın bazı konulardaki plânlarının tamamıyla veya çok büyük ölçüde benden almış olduğunu iddia etmiştim.

Örnek 29	Örnek 111	Örnek 181	Örnek 230
Örnek 34	Örnek 113	Örnek 194	Örnek 234
Örnek 46	Örnek 119	Örnek 202	Örnek 262
Örnek 55	Örnek 139	Örnek 203	Örnek 266
Örnek 85	Örnek 141	Örnek 209	Örnek 270
Örnek 91	Örnek 154	Örnek 218	Örnek 275
Örnek 97	Örnek 175		

Bu örneklerde, Ramazan Çağlayan benim bu iddialarımı haklı çıkarır şekilde, söz konusu plânları çok büyük ölçüde değişikliğe uğratmıştır. Söz

konusu plânlarda Ramazan Çağlayan'ın ne gibi değişiklikler yaptığı aşağıda her bir örnekten sonra **"Örnek X, İkinci Baskıda Ne Hale Gelmiştir?"** başlığı altında ayrıntılı olarak gösterilmiştir. Ancak ben burada Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında yaptığı plân değişiklerinin neler olduğu hakkında, birinci ve ikinci baskının içindekiler kısımlarından bakarak bazı genel bilgiler vermek istiyorum:

1. Ramazan Çağlayan birinci baskıda bazı başlıklar altında olan plânları, ikinci baskıdan olduğu gibi çıkarmıştır. Örneğin birinci baskıda (s.308-329) olan *"Yetki Kurallarında İstisnalar"* başlığını (alt başlıklarıyla birlikte) ikinci baskıdan çıkarmıştır. Olsaydı ikinci baskıda 371 ve devamı sayfalarda olacaktı. Ayrıntılı açıklama için örnek 55'e bakınız. Diğer bir örnek: Birinci baskıda (s.478-479) benim kitabımdan kaynağı gösterilmeksizin alındığını iddia ettiğim beş paragraflık "*b. Tehlikeli Yöntemler*" başlıklı kısmın plânını, Ramazan Çağlayan ikinci baskıdan bütünüyle atmıştır. Bu plân olsaydı ikinci baskının 521'nci sayfada olacaktı (ayrıntılı açıklama için yukarıda Bölüm 2, Örnek 209'a bakınız).

2. Ramazan Çağlayan birinci baskıda bulunan plânlarda pek çok alt başlığı ikinci baskıya almamıştır. Birinci baskıda mesela 10 alt başlıklı bin plân dâhilinde işlenen bir konu, ikinci baskıda 2 alt başlıklı bir plân dâhilinde incelenmiştir. Böylece birinci baskıda benden alınmış olan 8 alt başlık, ikinci baskıdan atılmıştır. Örnekler:

a) Birinci baskıda "*İptal Davasının Konusu*" başlığı **18 alt başlıklı** bir plânla işlenmiştir (s.277-289). İkinci baskıda ise aynı başlık, sadece **2 alt başlıklı** bir plân dâhilinde incelenmiştir (s.334-350).

b) Birinci baskıda "*Sebep Yönünden Hukuka Aykırılık*" başlığı *10 alt başlıklı* bir plân dâhilinde işlenmiştir (s.341-352). İkinci baskıda ise aynı başlık, sadece *2 alt başlıklı* bir plân dâhilinde incelenmiştir (s.391-400).

c) Birinci baskıda "*Sorumluluk ve İdarenin Sorumluluğu Kavramları*" konusu *10 alt başlıklı* bir plân dâhilinde işlenmiştir (s.429-439). İkinci baskıda ise aynı konu, sadece *3 alt başlıklı* bir plân dâhilinde incelenmiştir (s.488-496).

d) Birinci baskıda "*Kusur Sorumluluğu*" konusu *19 alt başlıklı* bir plân dâhilinde işlenmiştir (s.439-461). İkinci baskıda ise aynı konu, sadece *2 alt başlıklı* bir plân dâhilinde incelenmiştir (s.496-513).

e) Birinci baskıda "*Kusursuz Sorumluluk*" konusu *31 alt başlıklı* bir plân dâhilinde işlenmiştir (s.439-461). İkinci baskıda ise aynı konu, sadece *2 alt başlıklı* bir plân dâhilinde incelenmiştir (s.513-539).

İkinci baskıya alınmayan başlık sayılarını görmek için her iki baskının "İçindekiler" kısmını yan yana koymak yeterlidir.

3. Bazen de Ramazan Çağlayan, birinci baskıdaki alt başlığı atmak yerine, ikinci baskıda aynı başlığı benden alındığı anlaşılamayacak şekilde farklı kelimelerle ifade etmiştir. Yukarıda Bölüm 2'de Örnek 46, 91, 111, 119, 181, 262'ye bakılabilir.

4. Bazen de Ramazan Çağlayan birinci baskıda bulunan başlıkların sırasını ikinci baskıda değiştirmiş. Örnek 91 ve 111'e bakılabilir.

5. Bazen de Ramazan Çağlayan ikinci baskıdaki plâna birinci baskıda bulunmayan bir başlık ilave etmiştir. Örnek 234'e bakılabilir.

6. Nihayet bazen de Ramazan Çağlayan birinci baskıdaki iki başlığı ikinci baskıda tek başlık hâlinde birleştirmiştir. Örnek 230'a bakılabilir.

Ramazan Çağlayan'ın yaptığı bu plân değişiklikleri, benim birinci baskıya ilişkin plânların benim kitabımdan alındığını yolundaki iddiamda haklı olduğumu göstermektedir. Zira plânlar benden alınmış olmasaydı, Ramazan Çağlayan, ilk baskıdan altı ay sonra yaptığı ikinci baskıda bu plânları değiştirme gereğini hissetmezdi.

D. İKİNCİ BASKIDA, FSEK, M.35/1'DEKİ ŞARTLARA UYGUNLUK BAKIMINDAN BİR İYİLEŞME YOKTUR

Yukarıda açıkladığımız gibi Ramazan Çağlayan kaynaksız alıntı problemini kitabının ikinci baskısında, ya bu alıntıları atarak, ya da bunların kaynağını göstererek çok büyük ölçüde çözmüştür. Ancak Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskısında benden yaptığı alıntılarının hâlâ ezici bir çoğunluğu, hukuka aykırı alıntılar olmaya devam ediyor.

Şöyle: Ramazan Çağlayan'ın kaynağı göstermeden yaptığı alıntıların kaynağını ikinci baskıda göstermiş olması, bu alıntıları FSEK, m.35/son'a ve 71/1'e aykırı olmaktan çıkarır. Ama aynı alıntılar hâlâ FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartına, FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartlarına aykırıdır. Keza ikinci baskıda FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırı alıntılar da vardır (mesela yukarıda bölüm 2, Örnek 137'ye bakınız).

FSEK, m.35/1, b.3 uyarınca alıntı, "münderacatı aydınlatmak maksadıyla" yapılır. Ramazan Çağlayan'ın ise ikinci baskıda pek çok konuda kendisinin oluşturduğu bir münderacat, yani içerik yoktur. Ramazan Çağlayan'ın kitabında (birinci baskıda olduğu gibi ikinci baskıda da) öyle başlıklar vardır ki, o başlık altında benden alınmış cümleler çıkarılırsa, geriye tek bir cümle kalmamaktadır. Bu gibi durumlarda, Ramazan Çağlayan benden aldığı bütün cümlelerin istisnasız hepsinin kaynağını göstermiş olsa bile, yaptığı alıntı

hukuka uygun bir alıntı hâline gelmez; bu tür bir alıntı FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırılık teşkil eder ve dolayısıyla hukuka aykırı bir alıntıdır ve suç oluşturmasa bile bir haksız fiil oluşturur.

Ramazan Çağlayan nedense FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan bu şartı kitabının birinci baskısında da, ikinci baskısında da anlamış değildir. Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında bu konuda maalesef bir iyileşme yoktur. Hatta Ramazan Çağlayan ikinci baskıda alıntıların kaynağını birinci baskıya nazaran daha yüksek oranda gösterdiği için, yaptığı alıntıların FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırı olduğu hususu çok daha kolay bir şekilde izlenebilmektedir. İkinci baskıdaki aşağıdaki konularda kitabın herhangi bir sayfası açılıp bakılırsa bana her sayfada pek çok alt alta atıf olduğu görülür.

- İdarî Yargının Görev Alanını Tespitinde Ölçütler (2. Baskı, s.90-95).
- Bağlı Yetki - Takdir Yetkisi - Ölçülülük ilkesi (2. Baskı, s.163-174).
- İptal Davasının Konusu (2. Baskı, s.334-349).
- İptal Davasında İptal Sebepleri (2. Baskı, s.366-412).
- Tam Yargı Davasında Sorumluluk Esasları (2. Baskı, s.488-582).
- İdare Hukukunda Yokluk ve Tespit Davası (2. Baskı, s.593-598).

Yukarıdaki sayfa aralıklarına bakınız; her sayfada ortalama bana 5-6 atıf yapıldığını göreceksiniz. Mesela ikinci baskının 594-595'nci sayfalarına bakalım: Bu iki sayfada yer alan bir iki cümle hariç, bütün cümleler benim kitabımdan alınmıştır ve Ramazan Çağlayan da zaten bu cümlelerin kaynaklarını dipnotlarda göstererek bu cümlelerin benden alındığını kabul etmektedir. *Bu iki sayfada tam 19 adet dipnotunda bana yapılmış atıf vardır* (dipnot 28-35, 37-39, 41-47).

Bu şu anlama gelmektedir ki, bu iki sayfayı Ramazan Çağlayan, benden yaptığı alıntılar sayesinde yazmıştır. Ramazan Çağlayan'ın benden yaptığı bu 19 alıntıyı bu iki sayfadan çıkarınız, bu iki sayfada iki satırdan başka bir şey kalmamaktadır.

FSEK, m.35/1, b.3'e göre alıntı, yani iktibas, "münderacatı aydınlatmak maksadıyla" yapılır. Yani alıntının amacı bir "içeriği" aydınlatmaktır. Haliyle söz konusu "içeriği", alıntı yapan yazarın kendisinin oluşturması gerekir. Kendi oluşturduğu içeriği aydınlatmak demek, kendi oluşturduğu görüşleri temellendirmek, desteklemek, kendi oluşturduğu görüşlere örnek vermek için alıntı yapılması demektir[8]. Alıntının kendisi, Özge Öncü'nün vurguladığı gibi, alıntı yapan yazarın eserinin *"ana unsuru olamaz; bir yan unsur ola-*

8. Öncü, *op. cit.,* s.188.

rak kalmalıdır"[9]. Bu ana unsurun, yazarın kendisi tarafından geliştirilmesi, alıntının ise bu ana unsuru desteklemek için yapılması gerekir. Alıntılar, yazılan pasajda yan unsur olarak değil, ana unsur olarak işlev görüyorsa, burada maksadına aykırı olarak yapılmış bir alıntı vardır ve böyle bir alıntı FSEK, m.35/1, b.3'e aykırılık teşkil eder.

Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısının 594-595'nci sayfaları bu açıdan çok tipik bir olumsuz örnektir: Ramazan Çağlayan'ın söz konusu sayfalarda benden yaptığı alıntılar "yan unsur" değil, o konunun "ana unsuru"nu oluşturmaktadır. Bu iki sayfada Ramazan Çağlayan'ın benden yaptığı alıntıları çıkarın, o konuda geriye "ana unsur" denecek bir şey kalmamaktadır. İktibas, içerik oluşturma yöntemi değildir. İçeriği, en azından ana unsuru itibarıyla, yazarın kendisi oluşturur. Bu oluşturduğu içeriği desteklemek, örneklendirmek, tartışmak için diğer yazarlardan iktibas yapılır. İktibas serbestisi, söyleyecek sözü olmayan yazarlara kitap yazma imkânını tanımak için kabul edilmiş bir serbesti değildir.

FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırı olan bir iktibasın kaynağının gösterilmiş olması, bu iktibasın hukuka uygun olması sonucunu doğurmaz. Bir iktibas, FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırı ise, bu iktibasın her cümlesinden sonra atıf yapılmış olsa bile, iktibas hukuka aykırı bir iktibas olmaya devam eder.

E. İKİNCİ BASKI İLE BİRİNCİ BASKI ARASINDA HACİM BAKIMINDAN FARKLILIKLAR, BİRİNCİ BASKIDA BENDEN USÛLSÜZ ALINTILAR YAPILDIĞI İDDİASINI DESTEKLER NİTELİKTEDİR

Benden aldığı kısımlar itibarıyla Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısını birinci baskısına oranla çok büyük ölçüde kısaltmıştır.

Örneğin Ramazan Çağlayan birinci baskının 280 ilâ 281'nci sayfalarında "*Hazırlık İşlemleri*" konusunu ikinci baskıda bu kısmı değiştiremediğinden bu plânı atmış ve bu başlığın içeriğini dokuz paragraftan üç paragrafa (s.338, paragraf 2-4) indirmiştir.

Aynı şeyi Ramazan Çağlayan birinci baskının 282 ilâ 283'üncü sayfalarında "*İç Düzen İşlemleri*" başlığına ilişkin yapmıştır. Birinci baskıda (s.283-283), 10 paragraf olan bu başlık, ikinci baskıda (s.339-340) üç paragrafa inmiştir.

9. *Ibid.,* s.189.

Ramazan Çağlayan kitabının birinci baskısının 308 ilâ 329'uncu sayfalar arasında 21 sayfalık yer alan "*Yetki Yönünden Hukuka Aykırılık*" başlığını ikinci baskıda 12 sayfaya inmiştir (s.369-361). Paragraf sayısı itibarıyla birinci baskıda 139 paragraflık yetki kısmı, ikinci baskıda 67 paragrafa inmiştir. Çıkan kısım, yetki konusunda teorik kısımdır. Kalan kısım ise mevzuattan ve Danıştay kararlarından örneklerden oluşmaktadır. Acaba Ramazan Çağlayan'ın benden aldığı kısımlarda ikinci baskıda yarı yarıya indirme yapmasına yol açan şey nedir? Kendisinin İkinci Baskının "Önsöz"ünde iddia ettiği gibi, "bir ders kitabı için ayrıntı sayılabilecek bazı kısımların" çıkarılması mıdır? Yoksa birinci baskıda benden yaptığı usûlsüz alıntılardan kurtulma gayreti midir? Birinci baskıdan çıkarılan paragraflara ve kalan paragraflara bir bakın, ayrıntının mı yoksa esasın mı çıkarıldığını göreceksiniz. Yetki konusunda Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında kalan şeyler, ayrıntıya, mevzuata ve Danıştay kararlarına taalluk eden şeylerdir.

Diğer bir örnek: Birinci baskıda 52 ilâ 53 üncü sayfalar arasında yer alan 10 paragraflık "*Kamu Hizmeti Ölçütünün Yetersizliği*" başlıklı kısım, ikinci baskıdan olduğu gibi çıkarılmıştır (Bu kısım ikinci baskıda olsaydı 93'üncü sayfada (kamu hizmeti ölçütü ile idarî işlev ölçütü arasında) olacaktı.

Şimdi birinci baskıda yer alıp da ikinci baskıdan çıkarılan paragraf sayılarını konu başlıklarına göre verelim:

İdarî Yargının Görev Alanını Tespitinde Ölçütler
1. Baskı, s.50-58: 59 paragraf
2. Baskı, s.90-95: 18 paragraf
Fark: 41 paragraf

Bağlı Yetki - Takdir Yetkisi - Ölçülülük ilkesi
1. Baskı, s.124-138: 81 paragraf
2. Baskı, s.163-174: 53 paragraf
Fark. 28 paragraf

İptal Davasının Konusu
1. Baskı, s.277-291: 87 paragraf
2. Baskı, s.334-349: 75 paragraf
Fark: 12 paragraf

İptal Davasında İptal Sebepleri
1. Baskı, s.305-363: 58 sayfa=350 paragraf
2. Baskı, s.366-412: 46 sayfa=228 paragraf
Fark: 122 paragraf

Tam Yargı Davasında Sorumluluk Esasları
1. Baskı, s.429-556: 127 sayfa = 667 paragraf
2. Baskı, s.488- 582: 98 sayfa = 362 paragraf
Fark: 305 paragraf

İdare Hukukunda Yokluk ve Tespit Davası
1. Baskı, s.568-573: 6 sayfa = 18 paragraf
2. Baskı, s.593-598: 6 Sayfa = 29 paragraf
Fark: 11 paragraf

Toplam Fark: 519 paragraf

Ramazan Çağlayan'ın benden aldığını iddia ettiğim konulara ilişkin olarak birinci baskı ile ikinci baskı arasında toplamda 519 paragraflık bir fark vardır. **Yani birinci baskıda benden usûlsüz olarak alındığını iddia ettiğim sayfalarda yer alıp da ikinci baskıda yer almayan paragraf sayısı 519'dur.** Bu şu anlama gelmektedir ki, söz konusu 519 paragrafta problem olduğu Ramazan Çağlayan tarafından da kabul edilmiştir. Zira Ramazan Çağlayan bunları problemli olarak görmesiydi, bunları da ikinci baskıya alırdı.

Ramazan Çağlayan'ın birinci baskıda benden yaptığı usulsüz alıntılar sayısı bundan ibaret değildir. Yukarıdaki 519 sayısı, sadece Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda düzeltemediği veya değiştirmediği ve dolayısıyla çıkarmak zorunda kaldığı alıntılar toplamıdır. Yukarıda açıklandığı gibi, Ramazan Çağlayan'ın birinci baskıda benden kaynak göstermeksizin yaptığı bazı alıntıları ikinci baskıda korumuş ve bunların usûlüne uygun olarak kaynağını göstermiştir. İkinci baskıda bana yapılmış 550'den fazla atıf vardır. Yine Ramazan Çağlayan, birinci baskıda aldatıcı kaynak göstermek suretiyle yaptığı pek çok alıntının doğru kaynağını ikinci baskıda göstermiştir. Keza yine yukarıda açıkladığımız gibi Ramazan Çağlayan, birinci baskıda benden aldığı bazı alıntıların benden alınmış olduğunu gizlemek için, bu alıntıları çeşitli değişikliklere tâbi tutmuştur. Tüm bu yollarla ikinci baskıda işleme tâbi tutulan, birinci baskıdaki usûlsüz alıntı sayısı 519 değil, binden çok fazladır.

Burada şu soruyu da sormak gerekir: Birinci baskıda yazdığı bir kısmı, bir yazar, altı ay sonra yaptığı ikinci baskıdan niye çıkarır? Ramazan Çağlayan bunun sebebi olarak "İkinci Baskıya Önsöz"de "*bir ders kitabı için ayrıntı sayılabilecek bazı kısımlar*"ı çıkardığını yazmaktadır. **Ramazan Çağlayan'ın çıkardığı kısımlar, gerçekte "bir ders kitabı için ayrıntı sayılabilecek bazı kısımlar" değil, benden almış olduğu ve değiştiremediği kısımlardır.**

Birinci baskıda yer alıp da, ama ikinci baskıdan çıkarılan bu kısımlar, Ramazan Çağlayan'ın birinci baskıda bu kısımlarda usûlsüz alıntılar yaptığını kendisinin de kabul ettiği anlamına gelir. Aksi takdirde, bu kısımları Ramazan Çağlayan neden ikinci baskıdan çıkarma gereğini hissetmiş olsun?

F. İKİNCİ BASKININ SAYFA DÜZENİ HAKKINDA BİR GÖZLEM

Yukarıda açıkladığımız gibi benden aldığı konular itibarıyla Ramazan Çağlayan'ın kitabının **ikinci baskısı, birinci baskısından toplam 519 paragraf daha kısadır**. Ama ilginçtir ikinci baskının sayfa sayısı, birinci baskıdan daha az değildir! (Birinci baskı XXX+696 sayfa, ikinci baskı 728 sayfadır). Acaba 519 paragraf çıkmasına rağmen, ikinci baskıdaki toplam sayfa sayısı niye azalmamıştır? Çünkü ikinci baskıda kitabın sayfa düzeniyle oynanmıştır. Aşağıda ayrıntılarıyla gösterileceği gibi, yazıların puntosu büyültülmüş ve satırların arası açılmıştır. Acaba bu Ramazan Çağlayan'ın haberi olmadan bunu Seçkin Yayınevindeki dizgicinin yaptığını bir değişiklik midir? Yayınladığı diğer kitaplardan görebildiğimiz kadarıyla Seçkin Yayınevinin ders kitaplarına ilişkin sayfa düzeni formatında 2011 yılı ile 1012 yılı arasında bir fark yoktur. Örneğin Seçkin Yayınevi tarafından Ramazan Çağlayan'ın kitabıyla aynı aylarda yayınlanmış olan Oğuz Sancakdar'ın *İdare Hukuku* kitaplarında[10] sayfa düzeni bakımından bir fark yoktur. Bu kitapların sayfa düzeni Ramazan Çağlayan'ın kitabının birinci baskısındaki sayfa düzeniyle aynıdır.

Kanımca, Ramazan Çağlayan, ikinci baskıdaki bu kısalmayı (çıkarılan 519 paragrafı) gözlerden gizlemek için kitabın sayfa düzeniyle oynamıştır.

Birinci baskıya oranla ikinci baskıda puntoların nasıl büyüdüğünü ve satır aralarının nasıl açıldığını göstermek için, aynı metnin birinci baskıda ve ikinci baskıda yer aldığı sayfaların fotoğraflarını koyuyorum. Fotoğraflardan da görüleceği gibi birinci baskıda bir sayfa (s.123) yer kaplayan aynı metin ikinci baskıda bir buçuk sayfa (s.160-161) yer kaplar hale gelmiştir:

10.Bkz.: Oğuz Sancakdar, *İdare Hukuku: Teorik Çalışma Kitabı,* Ankara, Seçkin, 3. Baskı, Mart 2012; Oğuz Sancakdar, *İdare Hukuku: Pratik Çalışma Kitabı,* Ankara, Seçkin, 3. Baskı, Mart 2012.

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, Birinci Baskı, s.123:

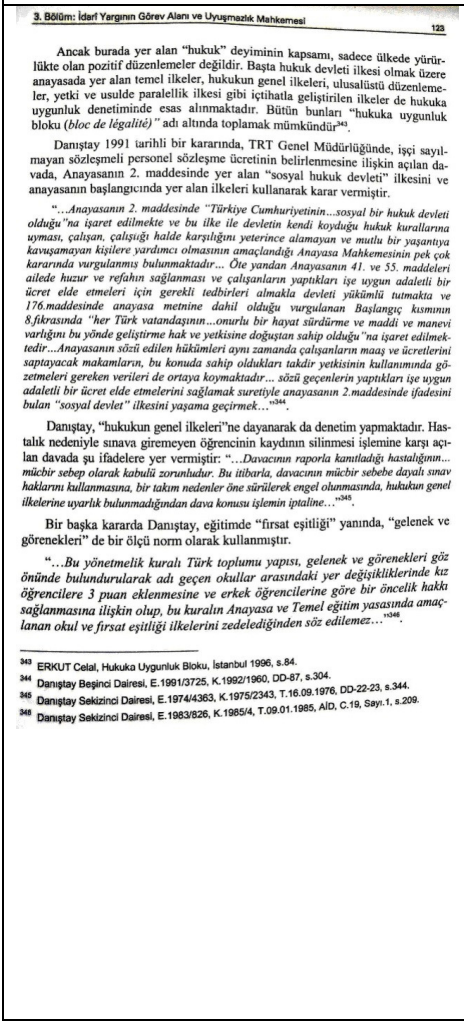

3. Bölüm: İdarî Yargının Görev Alanı ve Uyuşmazlık Mahkemesi 123

Ancak burada yer alan "hukuk" deyiminin kapsamı, sadece ülkede yürürlükte olan pozitif düzenlemeler değildir. Başta hukuk devleti ilkesi olmak üzere anayasada yer alan temel ilkeler, hukukun genel ilkeleri, ulusalüstü düzenlemeler, yetki ve usulde paralellik ilkesi gibi içtihatla geliştirilen ilkeler de hukuka uygunluk denetiminde esas alınmaktadır. Bütün bunları "hukuka uygunluk bloku (*bloc de légalité)"* adı altında toplamak mümkündür[343].

Danıştay 1991 tarihli bir kararında, TRT Genel Müdürlüğünde, işçi sayılmayan sözleşmeli personel sözleşme ücretinin belirlenmesine ilişkin açılan davada, Anayasanın 2. maddesinde yer alan "sosyal hukuk devleti" ilkesini ve anayasanın başlangıcında yer alan ilkeleri kullanarak karar vermiştir.

"*…Anayasanın 2. maddesinde "Türkiye Cumhuriyetinin…sosyal bir hukuk devleti olduğu"na işaret edilmekte ve bu ilke ile devletin kendi koyduğu hukuk kurallarına uyması, çalışan, çalışığı halde karşılığını yeterince alamayan ve mutlu bir yaşantıya kavuşamayan kişilere yardımcı olmasının amaçlandığı Anayasa Mahkemesinin pek çok kararında vurgulanmış bulunmaktadır… Öte yandan Anayasanın 41. ve 55. maddeleri ailede huzur ve refahın sağlanması ve çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri için gerekli tedbirleri almakla devleti yükümlü tutmakta ve 176.maddesinde anayasa metnine dahil olduğu vurgulanan Başlangıç kısmının 8.fıkrasında "her Türk vatandaşının…onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu"na işaret edilmektedir…Anayasanın sözü edilen hükümleri aynı zamanda çalışanların maaş ve ücretlerini saptayacak makamların, bu konuda sahip oldukları takdir yetkisinin kullanımında gözetmeleri gereken verileri de ortaya koymaktadır… sözü geçenlerin yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmelerini sağlamak suretiyle anayasanın 2.maddesinde ifadesini bulan "sosyal devlet" ilkesini yaşama geçirmek…"*[344].

Danıştay, "hukukun genel ilkeleri"ne dayanarak da denetim yapmaktadır. Hastalık nedeniyle sınava giremeyen öğrencinin kaydının silinmesi işlemine karşı açılan davada şu ifadelere yer vermiştir: "*…Davacının raporla kanıtladığı hastalığının… mücbir sebep olarak kabulü zorunludur. Bu itibarla, davacının mücbir sebebe dayalı sınav haklarını kullanmasına, bir takım nedenler öne sürülerek engel olunmasında, hukukun genel ilkelerine uyarlık bulunmadığından dava konusu işlemin iptaline…*"[345].

Bir başka kararda Danıştay, eğitimde "fırsat eşitliği" yanında, "gelenek ve görenekleri" de bir ölçü norm olarak kullanmıştır.

"*…Bu yönetmelik kuralı Türk toplumu yapısı, gelenek ve görenekleri göz önünde bulundurularak adı geçen okullar arasındaki yer değişikliklerinde kız öğrencilere 3 puan eklenmesine ve erkek öğrencilerine göre bir öncelik hakkı sağlanmasına ilişkin olup, bu kuralın Anayasa ve Temel eğitim yasasında amaçlanan okul ve fırsat eşitliği ilkelerini zedelediğinden söz edilemez…*"[346].

[343] ERKUT Celal, Hukuka Uygunluk Bloku, İstanbul 1996, s.84.
[344] Danıştay Beşinci Dairesi, E.1991/3725, K.1992/1960, DD-87, s.304.
[345] Danıştay Sekizinci Dairesi, E.1974/4363, K.1975/2343, T.16.09.1976, DD-22-23, s.344.
[346] Danıştay Sekizinci Dairesi, E.1983/826, K.1985/4, T.09.01.1985, AİD, C.19, Sayı.1, s.209.

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, İkinci Baskı, s.160-161:

Ancak burada yer alan "hukuk" deyiminin kapsamı, sadece ülkede yürürlükte olan pozitif düzenlemeler değildir. Başta hukuk devleti ilkesi olmak üzere anayasada yer alan temel ilkeler, hukukun genel ilkeleri, ulusal üstü düzenlemeler, yetki ve usulde paralellik ilkesi gibi içtihatla geliştirilen ilkeler de hukuka uygunluk denetiminde esas alınmaktadır. Bütün bunları "hukuka uygunluk bloku (*bloc de légalité)"* adı altında toplamak mümkündür[302].

Danıştay 1991 tarihli bir kararında, TRT Genel Müdürlüğünde, işçi sayılmayan sözleşmeli personel sözleşme ücretinin belirlenmesine ilişkin açılan davada, Anayasanın 2. maddesinde yer alan "sosyal hukuk devleti" ilkesini ve anayasanın başlangıcında yer alan ilkeleri kullanarak karar vermiştir.

[301] GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.396.
[302] ERKUT Celal, Hukuka Uygunluk Bloku, İstanbul 1996, s.84.

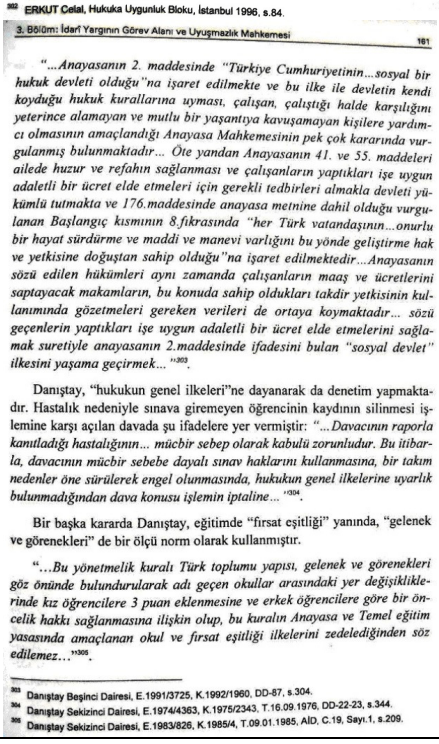

3. Bölüm: İdarî Yargının Görev Alanı ve Uyuşmazlık Mahkemesi 161

"*…Anayasanın 2. maddesinde "Türkiye Cumhuriyetinin…sosyal bir hukuk devleti olduğu"na işaret edilmekte ve bu ilke ile devletin kendi koyduğu hukuk kurallarına uyması, çalışan, çalıştığı halde karşılığını yeterince alamayan ve mutlu bir yaşantıya kavuşamayan kişilere yardımcı olmasının amaçlandığı Anayasa Mahkemesinin pek çok kararında vurgulanmış bulunmaktadır… Öte yandan Anayasanın 41. ve 55. maddeleri ailede huzur ve refahın sağlanması ve çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri için gerekli tedbirleri almakla devleti yükümlü tutmakta ve 176.maddesinde anayasa metnine dahil olduğu vurgulanan Başlangıç kısmının 8.fıkrasında "her Türk vatandaşının…onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu"na işaret edilmektedir…Anayasanın sözü edilen hükümleri aynı zamanda çalışanların maaş ve ücretlerini saptayacak makamların, bu konuda sahip oldukları takdir yetkisinin kullanımında gözetmeleri gereken verileri de ortaya koymaktadır… sözü geçenlerin yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmelerini sağlamak suretiyle anayasanın 2.maddesinde ifadesini bulan "sosyal devlet" ilkesini yaşama geçirmek…"*[303].

Danıştay, "hukukun genel ilkeleri"ne dayanarak da denetim yapmaktadır. Hastalık nedeniyle sınava giremeyen öğrencinin kaydının silinmesi işlemine karşı açılan davada şu ifadelere yer vermiştir: "*…Davacının raporla kanıtladığı hastalığının… mücbir sebep olarak kabulü zorunludur. Bu itibarla, davacının mücbir sebebe dayalı sınav haklarını kullanmasına, bir takım nedenler öne sürülerek engel olunmasında, hukukun genel ilkelerine uyarlık bulunmadığından dava konusu işlemin iptaline…*"[304].

Bir başka kararda Danıştay, eğitimde "fırsat eşitliği" yanında, "gelenek ve görenekleri" de bir ölçü norm olarak kullanmıştır.

"*…Bu yönetmelik kuralı Türk toplumu yapısı, gelenek ve görenekleri göz önünde bulundurularak adı geçen okullar arasındaki yer değişikliklerinde kız öğrencilere 3 puan eklenmesine ve erkek öğrencilere göre bir öncelik hakkı sağlanmasına ilişkin olup, bu kuralın Anayasa ve Temel eğitim yasasında amaçlanan okul ve fırsat eşitliği ilkelerini zedelediğinden söz edilemez…*"[305].

[303] Danıştay Beşinci Dairesi, E.1991/3725, K.1992/1960, DD-87, s.304.
[304] Danıştay Sekizinci Dairesi, E.1974/4363, K.1975/2343, T.16.09.1976, DD-22-23, s.344.
[305] Danıştay Sekizinci Dairesi, E.1983/826, K.1985/4, T.09.01.1985, AİD, C.19, Sayı.1, s.209.

G. İKİNCİ BASKI HAKKINDA SON SÖZ

Ramazan Çağlayan'ın *İdarî Yargılama Hukuku* kitabının ikinci baskısı hakkında yukarıda yaptığım eleştiriler ne olursa olsun, ikinci baskı hakkında şunu söylemek isterim: Ramazan Çağlayan birinci baskıdaki pek çok hatasını ikinci baskıda düzeltmesi veya bunda tam başarılı olamasa da düzeltmeye çalışması takdire şayandır. Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda yaptığı düzeltmeler yetersiz de olsa, bu düzeltmeler yukarıda açıkladığım sebeplerle beni tatmin etmiyor olsa da, ben Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda bu dü-

zeltmeleri yapmış olmasından memnun oldum. İkinci baskı çıktıktan sonra, Ramazan Çağlayan'a karşı nispeten bir hoşgörü içindeydim.

Ne var ki, Ramazan Çağlayan ikinci baskıdan 11 ay sonra Ocak 2013'te bu kitabının üçüncü baskısını yaptı. Hayretle gördüm ki, kitabının ikinci baskısında dipnotlarında bana yaptığı *550 küsur atıfın istisnasız hepsini* kitabının üçüncü baskısında çıkarmış. Keza kitabın bibliyografyasından da *benim adımı silmiş*.

Böylece Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskı ile bende yarattığı olumlu hava tamamıyla silinmiş oldu.

Yukarıda "Giriş" bölümünde de açıkladığım gibi, şüphesiz bir yazar değerli bulduğu yazara atıf yapar, değerli bulmadığı yazara atıf yapmaz. Bu kendisinin bileceği bir şeydir. Ama Ramazan Çağlayan'ın şu soruya cevap vermesi gerekir: Kitabının ikinci baskısında kendisine 550 adet atıf yaptığı bir yazarın ismini, onbir ay sonra yaptığı üçüncü baskıdan neden sildi? Bu 550 adet atıfı niye çıkardı? Ramazan Çağlayan on bir ay önce bu yazarı değerli bulurken, şimdi değersiz olduğunu mu anlamıştır? ■

Bölüm 5
RAMAZAN ÇAĞLAYAN'IN *İDARENİN KUSURSUZ SORUMLULUĞU* İSİMLİ KİTABI HAKKINDA GÖZLEMLER

Yukarıda ikinci bölümde Ramazan Çağlayan'ın *İdarî Yargılama Hukuku* kitabında benim *İdare Hukuku* kitabımdan yapılmış pek çok usûlsüz alıntılar bulunduğunu iddia etmiş ve bu iddiamı ispatlamak için 276 adet usûlsüz alıntı örneği vermiştim. Burada ayrıca belirtmek isterim ki, bu 276 adet usulsüz alıntının en az 70'i Ramazan Çağlayan'ın *Tarihsel, Teorik ve Pratik Yönleriyle İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* (Ankara, Asil, 2007) isimli kitabında da aynen vardır.

Bu kitabın yayınlanış tarihine bakarak, bu kitabın Ramazan Çağlayan'ın "doçentlik çalışması"[1] olduğu tahmin edilebilir. Eğer bu çalışma Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması ise yani Ramazan Çağlayan'ın bu kitap ile doçent olmuş ise bu durum, Türk bilim âlemi için fevkalade üzücüdür.

Diğer yandan yukarıda Üçüncü Bölümde (s.597-605) açıklandığı gibi Ramazan Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabının birinci baskısında yaptığı usûlsüz alıntılar konusunda, aynı isimli kitabının ikinci baskısının önsözünde mazeret olarak gösterdiği "teknik sebepler", "acelecilik", "yoğun çalışma ortamı", "ders kitabı yazmanın zorluğu" gibi sebepleri göstermektedir. Aynı usûlsüz alıntılardan 70 küsurunun Ramazan Çağlayan'ın 2007 yılında yayınladığı bir kitapta aynen bulunması, Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında ileri sürdüğü "teknik sebepler", "acelecilik", "yoğun çalışma ortamı", "ders kitabı yazmanın zorluğu" gibi mazeret sebeplerinin inandırıcı sebepler olmadığını göstermektedir. Zira bir doçentlik çalışmasında ne acele, ne yoğun çalışma ortamı, ne ders kitabı mazereti olur. Üstelik, Ramazan Çağlayan, aynı usûlsüz alıntıları dört yıl arayla tekrarladığına göre, ortada bir "acele"nin de olması söz konusu olamaz. Ramazan Çağlayan, 2007'de do-

1. "Doçentlik çalışması" ile Üniversitelerarası Kurulun jargonunda doçentlik başvurusu için aranan "özgün bir bilimsel kitap"ı kastediyoruz (http://www.uak.gov.tr/temelalan/tablo5.pdf)

çentlik çalışmasında yaptığı usûlsüz alıntıları 2011 yılında tekrarlayabilmektedir. Bu husus, usûlsüz alıntıların kaynağının teknik sebep, acelecilik, zaman darlığı vs. değil, Ramazan Çağlayan'ın bilinçli tutumundan kaynaklandığını gösterir. Zaten yukarıda açıkladığımız gibi Ramazan Çağlayan'ın usûlsüz alıntılarından önemli bir kaynaksız kaynak göstermeden alıntı yapmak şeklinde değil, aldatıcı atıf yaparak alıntı yapmak şeklindedir. Benim kitabımdan alıntı yapmak ve bu alıntının kaynağı olarak bir başka yazara atıf yapmak, bilinçli olmadan yapılabilecek bir şey değildir. İhmal ve dikkatsizlik sonucu belki kaynak göstermek unutulabilir; ama unutulan kaynak yerine aldatıcı bir kaynak nasıl olup da ihmal ve dikkatsizlik sonucu gösterilebilir?

Aşağıda önce Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabından usûlsüz alıntılara aşağıda ayrıntılı örnekler verilecektir. Sonra da Ramazan Çağlayan'ın bu kitabında bulunan usûlsüz alıntıların bir listesi yapılmaya çalışılacaktır.

I. AYRINTILI USÛLSÜZ ALINTI ÖRNEKLERİ

Aşağıda Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabından usûlsüz alıntılara karşılaştırmalı örnekler verilmiştir. Bu örnekler yukarıda Bölüm 2'de izlediğimiz yöntemle verilmiştir. Yani önce Ramazan Çağlayan'ın *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabından bir paragraf veya paragraflar kutu içinde verilmiş, sonra da onun altına benim kitabımda bu paragraf veya paragrafların kaynağı olan paragraf veya paragraflar kutu içinde verilmiştir. Bunun için de Ramazan Çağlayan'ın kitabındaki paragraf veya paragraflar tekrar dizilmemiş, ilgili paragraf veya paragrafların fotoğrafı çekilmiştir.

ÖRNEK 1

Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.*, s.9:

Siyasî sorumluluk (*Responsabilité Politique*), siyasi yöneticilerin "*egemen*"e karşı sorumluluğunu ifade etmektedir[28].

[28] Didier Mauss, "Responsabilité", in. Olivier Duhamel/Yves Mény, Dictionnaire Constutionnel, Paris 1992, s.926.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.930:

"Siyasî sorumluluk (*responsabilité politique*), idarecilerin "egemen"e karşı olan sorumluluğudur[1].

1. Didier Mauss, "Responsabilité", *in* Olivier Duhamel ve Yves Mény, *Dictionnaire constitutionnel,* Paris, P.U.F., 1992, s.926.

Ramazan Çağlayan gerçekte "*Siyasi sorumluluk (responsabilité politique)', siyasi yöneticilerin 'egemen'e karşı olan sorumluluğunu ifade etmektedir"* cümlesini Didier Maus'tan değil, benim kitabımdan almaktadır. Ramazan Çağlayan, Didier Maus tarafından yazılmış ansiklopedi maddesini pek muhtemelen görmemiştir. Bu cümleyi benden almakta ama Didier Maus'a atıf yapmaktadır. Bunun böyle olduğu yukarıda Bölüm 2, Örnek 142'de açıklanmıştır. Ayrıca belirtelim ki, Ramazan Çağlayan da Didier Maus'un soyadını benim dipnotta yazdığım gibi yanlış olarak "Mauss" şeklinde yazmaktadır. Dipnottaki yazım hatasının da aktarılmış olması alıntının benden yapılmış olduğunun kesin delilidir.

Söz konusu usûlsüz alıntıyı Ramazan Çağlayan *İdarî Yargılama Hukuku* kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır (yer alsaydı ikinci baskının 489 sayfasında yer alacaktı). Demek ki Ramazan Çağlayan de bu cümlenin usûlsüz alıntı olduğunu kabul etmiştir ki *İdarî Yargılama Hukuku* kitabının ikinci baskısından çıkarmıştır. Ancak aynı usûlsüz alıntı Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında bulunmaktadır. Herhalde Ramazan Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* kitabının gelecekte yapacağı ikinci bir baskısından usûlsüz alıntı mahsulü cümleyi çıkaracaktır. Ama o zaman, bu alıntılarla dolu olan bir kitap sayesinde doçent olmuş olan Ramazan Çağlayan, unvanı bakımından müthiş bir çelişki içine düşecektir.

ÖRNEK 2

Ramazan Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu,* Ankara, Asil, 2007, s.153:

> Bu husus Fransız idare hukukunda "*kusurlu sorumluluk, kusursuz sorumluluktan önce gelir (la responsabilité pour faute passe avant la responsabilité sans faite)"* özdeyişi ile ifade edilmektedir[235].
>
> [235] CHAPUS, age., C.I, s.1344.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1072:

> Bu husus Fransız idare hukukunda "kusurlu sorumluluk, kusursuz sorumluluktan önce gelir (*la responsabilité pour faute passe avant la responsabilité sans faute*)" özdeyişiyle ifade edilmektedir[645].
>
> 645. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1371.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın cümlesi kelime kelime, noktası virgülüne benden alınmadır. O derecede benden alınmadır ki, benim Fransızca olarak verdiğim kelimeleri dahi vermektedir. Ortada tırnak içinde verilmesi gereken bir "aynen alıntı" vardır. Ramazan Çağlayan bu

alıntıyı tırnak içinde vermediği gibi maalesef, bana değil, bir Fransız yazara atıf yapmaktadır. Atıf yaptığı Fransız yazar, benim kendi dipnotumda atıf yaptığım yazardır. Yani Ramazan Çağlayan, benim dipnotumu dahi almaktadır.

ÖRNEK 3

Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu,* 2007, s.214:

Bazı durumlarda bir kamu görevlisi birden fazla kamu tüzel kişisi adına faaliyet yürütebilmektedir. Bu duruma "görev ikileşmesi (*dédouplement fonctionnel)*"[610] veya "yetki birleşmesi (*cumul des compétences)*"[611] denilmektedir. Bu gibi hallerde kamu görevlisi hangi kamu tüzel kişisi adına hareket ediyorsa, meydana gelen zarardan da o kamu tüzel kişisi sorumludur[612].

610 VLACHOS, age., s.234; DE LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.1024.
611 RİVERO/WALİNE, age., s.267.
612 VLACHOS, age., s.234; DE LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET, age., C.I, s.1024; GÖZLER, age., C.II, s.1247.

Gözler, *İdare Hukuku,* 2003, c.II, s.1247:

Buna "görev ikileşmesi (*dédoublement fonctionnel*)"[1463] veya "yetki birleşmesi (*cumul des compétences*)"[1464] denir. Görev ikileşmesinde, görevli hangi kamu tüzel kişisinin adına hareket ediyorsa, kamu görevlisinin hareketinden kaynaklanan zarardan o kamu tüzel kişisi sorumlu olur[1465].

1463. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1024; Vlachos, *op. cit.,* s.234.
1464. Rivero, *op. cit.,* s.259.
1465. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1024; Vlachos, *op. cit.,* s.234.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki iki cümlesi de benden alınmıştır. Cümlelerin sadece anlamı değil, cümlelerde kullanılan kelimeler de bunu tartışmasız olarak göstermektedir. Ama Ramazan Çağlayan, ilk iki atıfta (933 ve 934 nolu dipnotlarda) bana değil, başka yazarlara atıf yapmaktadır. Üçüncü atıfta ise benden önce iki Fransız yazara atıf yapmaktadır. Dikkat edileceği üzere, Ramazan Çağlayan'ın 612 nolu dipnotlarda atıfta bulunduğu yazarlar, benim 1463 ve 1464 nolu dipnotlarımda atıfta bulunduğum yazarlardır. Keza Ramazan Çağlayan'ın 935 nolu dipnotunda benim dışımda atıfta bulunduğu iki yazar da benim 1465 nolu dipnotumda atıfta bulunduğum yazarlardır. Ramazan Çağlayan'ın bu yazarlara atıf yapıyor olması benim bu yazarlara atıf yapıyor olmamdan dolayıdır. Yani Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlelerinin sadece ana metinleri değil, dipnotları dahi benden alınmıştır. Ana metinde benzer cümleleri kurup, dipnotta aynı yazarlara atıf yapmak, alıntının o yazardan yapıldığına karine teşkil eder. Zira ana me-

tinde benzer cümleleri kurup, dipnotta aynı iki yazara atıf yapıyor olmak, normal hayat tecrübelerine göre görülmeyecek bir şeydir.

Keza Ramazan Çağlayan'ın benden ana metni ve keza dipnotları alırken, bunun fevkalade bilincinde olduğunu ve bunun için de özel bir çaba sarf ettiğini düşünüyorum. Çünkü, 610 ve 612 nolu dipnotlarda verdiği yazarların sırasını değiştiriyor. Yani benim dipnotumdaki

> 1463. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.*, c.I, s.1024; Vlachos, *op. cit.*, s.234.

şeklindeki atıf Ramazan Çağlayan'da

> [610] **VLACHOS, age., s.234; DE LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMET**, age., C.I, s.1024.

şekline dönüşmektedir. Yani Ramazan Çağlayan'ın yaptığı tek değişiklik benim birinci sırada verdiğim kitabı (De Laubadère, Venezia ve Gaudemet) ikinci sırada vermektir. Ramazan Çağlayan bunu pek muhtemelen söz konusu dipnotun benden aktarılma olduğunu gizlemek için yapmaktadır. Zira aksinin yapılmasını gerektirecek hiçbir mantıki sebep yok. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet'nin söz konusu kitabı, Ramazan Çağlayan'ın birinci sırada atıf yaptığı Vlachos'un kitabına göre çok daha önemli, çok daha temel ve atıf yapılan konuyla çok daha yakından ilgili bir kitaptır.

ÖRNEK 4

Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu*, 2007, s.241-242:

> **3. Tazminatın Türü**
>
> İdare hukukunda kural olarak nakden (para olarak) tazmin ilkesinin geçerli olduğunu daha önce ifade etmiştik. İdare mahkemesi İdareyi, zarar gören kişiye belli bir miktar para ödemeye mahkum eder. İşte ödenecek para cinsinden bu tazminat "sermaye şeklinde (*indemnisation en capital)"* veya "irat şeklinde (*indemnisation en rente)"* olmak üzere ki türde olabilmektedir[767]. Burada bunlar üzerinde kısaca duracağız.
>
> "Sermaye şeklinde tazminat (*indemnisation en capital)"* , belli bir miktardaki pir paranın bir defada zarar görene ödenmesi demektir. "İrat şeklinde tazminat (*indemnisation en rente)"* ise, hükmedilen paranın zarar gören kişiye belli aralıklarla aylık veya yıllık) verilmesi demektir[768]. İrat şeklindeki tazminat da
>
> [767] **DARCY**, age., s.142; **PAİLLET**, age., 255; **DEBBASCH**, age., s.598; **FRIER**, age., s.495; **DE FORGES**, age., s.291; **VEDEL/DELVOLVÉ**, age., C.I, s.632; **DE LAUBADÈRE/VENEZİA/GAUDEMENT**, C.I, s.1028.
>
> [768] İrat şeklinde tazminata ilişkin detaylı bilgi için bkz. İYİMAYA Ahmet, "Tazminatın İrat Şeklinde Belirlenmesi", TBBD, Y.3, Sy.1, Ankara 1990, s.23-45.

Gözler, *İdare Hukuku,* 2003, c.II, s.1284:

> **5. Nakdi Tazminatın Türünün Belirlenmesi: Sermaye veya İrat Şeklinde Tazminat[1634]**
>
> … (İ)dare mahkemesi idarenin zarar gören kişiye belli bir miktar para ödemesi anlamına gelen "tazminat" ödemeye mahkûm eder. Bu tazminat da "sermaye şeklinde (*en capital*)" ve "irat (gelir) şeklinde (*en rente*)" olmak üzere iki değişik türde olabilmektedir[1635].
>
> "Sermaye şeklinde tazminat (*indemnisation en capital*)" belli bir paranın bir defada zarar gören kişiye ödenmesi demektir. "İrat şeklinde tazminat (*indemnisation en rente*)" ise zarar gören kişiye belli aralıklarla (aylık veya yıllık) belli miktarda bir paranın verilmesi demektir.
>
> 1634. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.632; De Forges, *op. cit.,* s.302; Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1233; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.,* c.I, s.1028.
> 1635. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.I, s.632.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki iki paragrafı benden alınmadır. Bu husus her iki paragraftaki cümlelerin benzerliği ile kanıtlanabilir. Kaldı ki Ramazan Çağlayan'ın

> **"Sermaye şeklinde tazminat (*indemnisation en capital)"* , belli bir miktardaki pir paranın bir defada zarar görene ödenmesi demektir. "İrat şeklinde tazminat (*indemnisation en rente)"* ise, hükmedilen paranın zarar gören kişiye belli aralıklarla aylık veya yıllık) verilmesi demektir[768].

şeklindeki iki cümlesi (s.241-242) aynen noktası virgülüne benim

> "Sermaye şeklinde tazminat (*indemnisation en capital*)" belli bir paranın bir defada zarar gören kişiye ödenmesi demektir. "İrat şeklinde tazminat (*indemnisation en rente*)" ise zarar gören kişiye belli aralıklarla (aylık veya yıllık) belli miktarda bir paranın verilmesi demektir.

şeklindeki iki cümlemden (c.II, s.1284) alınmadır. Bu alıntı öylesine benden alınmadır ki, dürüst bir yazar bu alıntıyı tırnak içinde italikle veya girintili paragraf olarak, yani bir "aynen alıntı" şeklinde verirdi. Ramazan Çağlayan bunu yapmadığı gibi bu cümlelerin sonunda bana değil, Ahmet İyimaya'ya atıf yapmaktadır. Burada özenle vurgulamak isterim ki, yukarıdaki iki cümle, Ahmet İyimaya'dan değil, noktası virgülüne, kelime kelime benden alınmıştır.

ÖRNEK 5

Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu,* 2007, s.320:

Fransız Danıştayının 1987 tarihli *Consorts Yener et Consorts Erez* kararına konu olan olayda, Türkiye'nin Paris Büyükelçisi İ. Erez ve şoförünün terörist bir silahlı saldırı sonucu öldürülmüşlerdir. Açılan davada davacılar, polisin yeterli güvenlik tedbiri almadığını dolayısıyla hizmet kusuru işlediğini iddia etmişlerdir. Mahkeme ise, diplomatın yakın koruma talep etmediğini, bunun dışında polisin suikastı önleyememesinin, "ağır hizmet kusuru" oluşturmadığından, ortaya çıkan zarardan devletin sorumlu tutulamayacağına karar vermiştir[391].

[391] Conseil d'Etat, 29 Avril 1987, *Cons. Yener et Cons. Erez,* RDCE 1987, s.151, CHAPUS, age., s.1289.

Gözler, *İdare Hukuku,* 2003, c.II, s.1124:

Örneğin Fransız Danıştayının 29 Nisan 1987 tarihli *Consorts Yener et Consorts Erez* kararına konu teşkil eden olayda Türkiye'nin Paris Büyükelçisi İ. Erez ve şoförünün 24 Ekim 1975 günü Paris'te otomobillerine düzenlenen terörist bir silahlı bir saldırı sonucu öldürülmüşlerdir. Ölenlerin mirasçıları uğradıkları zararın tazmini istemiyle tazminat davası açmışlardır. Davacılar bu davada Paris polisinin Türk büyükelçisini korumak için yeterli güvenlik tedbiri almadığını iddia etmişlerdir. Fransız Danıştayı ise Türk Büyükelçisinin daha önceden "yakın koruma" talep etmediğini, bunun dışında polisin suikastı önleyememiş olmasının "ağır kusur" teşkil etmediğine dolayısıyla devletin ortaya çıkan zarardan sorumlu olmadığına karar vermiş ve davayı reddetmiştir[897].

897. Conseil d'État, Section, 29 Nisan 1987, *Consorts Yener et Consorts Erez,* RDCE, 1987, s.155 (Bu kararın metni Rougevin-Baville, Denoix de Saint Marc ve Labetoulle, *op. cit.,* s.341-342'de bulunmaktadır).

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın paragrafı benim kitabımdan alınmadır. Alıntı benden atıf bir Fransız yazara.

İyi niyetli okuyucular Ramazan Çağlayan'ın söz konusu paragrafı atıf yaptığı gibi Chapus'den aldığını düşünebilirler. Söz konusu paragrafın benden mi, yoksa Ramazan Çağlayan'ın iddia ettiği gibi Chapus'den mi özetlendiğini anlamak için, yukarıdaki iki kutuyu karşılaştırmak yeterlidir. Ben burada sadece şu soruyu sormak isterim: Benim (c.II, s.1124)

> Fransız Danıştayının 29 Nisan 1987 tarihli *Consorts Yener et Consorts Erez* kararına konu teşkil eden olayda Türkiye'nin Paris Büyükelçisi İ. Erez ve şoförünün 24 Ekim 1975 günü Paris'te otomobillerine düzenlenen terörist bir silahlı bir saldırı sonucu öldürülmüşlerdir.

şeklindeki cümlem ile Ramazan Çağlayan'ın (*İdarenin Kusursuz Sorumluluğu,* s.320)

> Fransız Danıştayının 1987 tarihli *Consorts Yener et Consorts Erez* kararına konu olan olayda, Türkiye'nin Paris Büyükelçisi İ. Erez ve şoförünün terörist bir silahlı saldırı sonucu öldürülmüşlerdir.

şeklindeki cümlesi arasındaki benzerliğin sadece bir rastlantı olduğuna kim inanır? Ramazan Çağlayan, benim cümlemi görmeden bu cümleyi kurmuş olabilir mi?

ÖRNEK 6

Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu,* 2007, s.348:

Bayındırlık işlerinden ve bayındırlık eserlerinden kaynaklanan ve tesadüf veya kaza sonucu olmayan zararlar, kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesi gereğince, hiçbir kusuru olmasa da İdare tarafından karşılanması gerektiği kabul edilmektedir. Fransız Danıştayının bu konuya ilişkin ilk içtihadı 1931 tarihli *Commune de Vic-Fezensac* kararıdır[499]. Karara konu olan olayda, bir kasaba meydanının yanında bulunan bir evin çatısına, meydanda bulunan çınar ağaçlarının yaprakları dökülerek zarar vermektedir. bina sahibi belediyeye karşı dava açmıştır. Mahkemeye göre, olayda bir bayındırlık esirinin kişiye verdiği özel bir zarar bulunmaktadır. Bu zararın ortaya çıkmasında İdareye atfı kabil bir kusur yoktur; kasaba meydanına ağaç dikmek bir kusur değil, bilakis kamuya yararlı bir faaliyettir. Çınarların gölgesinden ve güzelliğinden tüm toplum yararlanmaktadır. Buna mukabil çınarlardan hasıl olan zarar, sadece bu kişinin üzerinde kalmaktadır. Nimeti tüm kasaba halkı tarafından paylaşıldığına göre, zararları da paylaşılmalıdır. Ancak somut olaydaki zarar, "anormal" olmayıp, komşuluk yükümlülükleri kapsamında kalan bir zarardır[500].

[499] Conseil d'Etat, 24 Juillet 1931, *Commune de Vic-Fezensac,* RDCE 1931, s.860, CHAPUS, age., C.I, s.1338.

[500] CHAPUS, age., C.I, s.1338.

Gözler, *İdare Hukuku,* 2003, c.II, s.1146:

Fransız Danıştayının bu konudaki ilk kararı 24 Temmuz 1931 tarihli *Commune de Vic-Fezensac* kararıdır[955]. Bu karara konu teşkil eden olayda, bir kasaba meydanına komşu olan bir evin çatısına meydanı çevreleyen çınar ağaçlarının yaprakları her sene dökülerek bina sahibine zarar vermektedir. Bina sahibi bu şekilde uğradığı zararın tazmini için belediyeye karşı dava açmıştır. Gerçekten de bu olayda bir bayındırlık eserinin bir özel kişiye verdiği bir zarar vardır. Bu zararın ortaya çıkmasında idareye atfı kabil bir kusur yoktur. Kasaba meydanına çınar ağacı ekmiş olmak bir kusur değil, tersine kamu bakımından yararlı bir faaliyettir. Ancak bu çınarların gölgesinden ve güzelliğinden sadece o kişi değil, bütün kasaba halkı yararlanmaktadır. Oysa

çınarlardan ortaya çıkan zarar sadece bu kişinin üzerinde kalmaktadır. Nimeti tüm kasaba tarafından paylaşılan çınar ağaçlarının külfeti de tüm kasaba tarafından üstlenilmeli, dolayısıyla çınar yapraklarının çatısına düşen kişinin uğradığı bu zarar belediye tarafından tazmin edilmelidir. Burada söz konusu davaya ilişkin not edelim ki, Fransız Danıştayı bu prensipleri kabul etmekle birlikte, somut olayda, bina sahibi kişinin uğradığı zararın "anormal" bir zarar olmadığına, bu zararın normal komşuluk yükümlülükleri kapsamında kaldığına karar vermiş ve tazminat istemini reddetmiştir[956].

955. Conseil d'État, Section, 24 Temmuz 1931, *Commune de Vic-Fezensac,* RDCE, 1931, s.860 (Nakleden: Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1365).
956. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.,* c.I, s.1356.

Yukarıdaki iki kutu karşılaştırılırsa Ramazan Çağlayan'ın paragrafının benim paragrafımdan alınmış olduğu görülür. Paragraftaki ifade benzerlikleri bunu tartışmasız olarak kanıtlamaktadır:

Ramazan Çağlayan'ın

olayda bir bayındırlık esirinin kişiye verdiği özel bir zarar bulunmaktadır. Bu zararın ortaya çıkmasında İdareye atfı kabil bir kusur yoktur; kasaba meydanına ağaç dikmek bir kusur değil, bilakis kamuya yararlı bir faaliyettir. Çınarların gölgesinden ve güzelliğinden tüm toplum yararlanmaktadır. Buna mukabil çınarlardan hasıl olan zarar, sadece bu kişinin üzerinde kalmaktadır.

şeklindeki cümleleri (s.348) ile benim

bu olayda bir bayındırlık eserinin bir özel kişiye verdiği bir zarar vardır. Bu zararın ortaya çıkmasında idareye atfı kabil bir kusur yoktur. Kasaba meydanına çınar ağacı ekmiş olmak bir kusur değil, tersine kamu bakımından yararlı bir faaliyettir. Ancak bu çınarların gölgesinden ve güzelliğinden sadece o kişi değil, bütün kasaba halkı yararlanmaktadır.

şeklindeki cümlelerim (c.II, s.1146) arasındaki benzerlik, bu alıntının benden olduğunu tartışmasız olarak kanıtlamaktadır. Ancak Ramazan Çağlayan, bana değil, bir Fransız yazara atıf yapmaktadır.

Burada şunu da belirtmek isterim ki, ben Ramazan Çağlayan'ın benim yaptığım Fransız Danıştayı kararı çevirisinden yararlanamayacağını da iddia etmiyorum. Ramazan Çağlayan, söz konusu kararı Türkçeye çeviremiyorsa veya çevirmek için gerekli emeği vermek istemiyorsa benim çevirimden yararlanabilir. Ancak bunun için söz konusu çevirinin kendisi tarafından yapılmadığını, çevirinin bana ait olduğunu belirtmesi gerekir. Ramazan Çağlayan bunu yapmamakta, çeviriyi benden almakta, ama bana atıf yapmamaktadır. Böylece okuyucu Ramazan Çağlayan'ın

söz konusu Fransız Danıştayı kararını kendisinin Türkçeye çevirdiğini sanmaktadır. Böyle bir davranış ne FSEK, m.35, ne akademik etik, ne de genel dürüstlük kurallarıyla bağdaşır.

ÖRNEK 7

Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu*, 2007, s.349:

(c) Mala ilişkin zarar: Bayındırlık eserinin yol açtığı zarar, kişiye (cana) değil, mala yönelik olmalıdır[506]. Mala yönelik bu zarar da, mala el konulması şeklinde olmamalıdır. Eğer el konulma şeklinde ise, kamulaştırmasız el atma yahut işgale ilişkin hükümler uygulanır[507].

506 DÜREN, age., s.320.
507 DE FORGES, age., s.312.

Gözler, *İdare Hukuku*, 2003, c.II, s.1147:

Bayındırlık eserinin yol açtığı zararlar kişiye (cana) değil, mala yönelmiş zararlar olmalıdır[965]. Keza mala yönelmiş bu zararlar, mala el konulması şeklinde olmamalıdır[966]. Aksi takdirde ondokuzuncu bölümde (s.910-915) gördüğümüz kamulaştırmasız el atma ve işgale ilişkin hükümler uygulanır.

965. De Forges, *op. cit.,* s.326. Kişinin ölümüne veya yaralanmasına yol açan zararlar, söz konusu kişi kullanıcı ise kusurlu sorumluluk, söz konusu kişi üçüncü kişi ise risk sorumluluğu esaslarına göre tazmin edilir.
966. De Forges, *op. cit.,* s.326.

Görüldüğü gibi alıntı kelime kelime benden, ama atıf başkalarına.

* * *

Plân Alıntıları.- Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabının bazı bölümlerinin plânı da benim kitabımdaki ilgili bölümlerin plânından alınmıştır. Şimdi plân alıntılarına bir iki örnek vermek isterim:

ÖRNEK 8

Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* kitabının 258-321'nci sayfaları arasında yer alan "risk sorumluluğu hâlleri"ni benim kitabım *İdare Hukuku* isimli kitabımdan (c.II, s.1078-1141) aldığı bir plân dâhilinde işlemektedir. Şimdi bu plânın nasıl benim kitabımdan alınmış olduğunu gösterelim:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.1078-1141:	**Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.*, s.469-497:**
1. Tehlikeli Şeyler 1078 2. Tehlikeli Yöntemler 1094 3. Tehlikeli Durumlar 1096 4. Meslekî Riskler 1098 5. İdarenin Arızî İşbirlikçilerinin Uğradığı Zararlar 1106 6. Bayındırlık Eser ve İşlerinden Üçüncü Kişilerin Uğradığı Zararlar 1113 7. Toplantı ve Gösterilerden (Sosyal Olaylardan) Dolayı Ortaya Çıkan Zararlar 1116 8. Terör Olaylarından Dolayı Ortaya Çıkan Zararlar İdarenin Kusursuz Sorumluluğu Dahilinde midir?1123	A. Tehlikeli Şeylerin Kullanımı 255 B. Tehlikeli Yöntemler 276 C. Tehlikeli Durumlar 285 D. Meslekî Riskler 286 E. Kamu Hizmetinin Geçici Görevlilerinin Uğradığı Zararlar 298 F. Sosyal Risk Yaklaşımı 304 1. Sosyal Olaylarda Sorumluluk 308 2. Terör Olaylarında Sorumluluk 319

Görüldüğü gibi Gözler, *İdare Hukuku*, 2003, c.II'de 6 nolu başlık dışında her iki plân aynıdır. Hatta plânda sadece başlıkların geçiş sırası değil, başlıklarda kullanılan kelimeler dahi çok büyük oranda aynıdır.

FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartı ve FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartı uyarınca bu şekilde bir plân iktibası mümkün değildir.

Plânın benden alınmış olduğunun bir tartışmasız kanıtı da şudur: Sadece yukarıdaki plân değil, yukarıdaki plânın içindeki başlıkların altındaki plânlar (yani alt başlıklar) dahi benim kitabımdan alınmıştır. Bir örnekle bu durumu göstereyim: Aşağıda Örnek 8'de görüleceği gibi yukarıdaki plânda 1 numaralı başlık olan "*Tehlikeli Şeylerin Kullanımı*" başlığının altındaki alt başlıklar da benim kitabımdan alınmıştır.

ÖRNEK 8

Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* kitabının 258-281 sayfaları arasında yer alan "*Tehlikeli Şeylerin Kullanımı*" başlığının plânı benim kitabımdan alınmadır. Plânın nasıl benden alınma olduğunu gösterelim:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s. s.1078-1141:	**Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.*, s.258-281:**
1. Tehlikeli Şeyler 1078 a) Patlayıcı Maddeler 1078 b) Ateşli Silahlar 1080 c) Tehlikeli Bayındırlık Eserleri 1084 d) Kan Ürünleri 1087 e) Taşıtlar 1087 aa) Uçakların Verdiği Zararlar 1087 bb) Gemilerin Verdiği Zararlar 1089 cc) Trenlerin Verdiği Zararlar 1090 dd) Motorlu Araçların Verdiği Zararlar 1092	A. Tehlikeli Şeylerin Kullanımı 258 1. Patlayıcı Maddeler 258 2. Tehlikeli Alet ve Silahlar 161 3. Bayındırlık Tesisleri 266 4. Sağlık Hizmetleri 271 5. İdarenin Taşıtları 276 (a) Hava Araçlarından Kaynaklanan Zararlar 276 (b) Deniz Araçlarından Kaynaklanan Zararlar 278 (c) Demiryolu Araçlarından Kaynaklanan Zararlar 279 (d) Karayolu Araçlarından Kaynaklanan Zararlar 280

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan benim plânımı kopyalamaktadır. FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartı ve FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartı karşısında, benim oluşturduğum bir plânın Ramazan Çağlayan tarafından bu şekilde alınması mümkün değildir.

ÖRNEK 9

Yukarıda Örnek 7'de verilen plânın ikinci başlığı olan "Tehlikeli Yöntemler" başlığının kendi içindeki plânı da benim kitabımdan alınmadır:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s. s.1094-1096:	**Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.*, s.282-285**
2. Tehlikeli Yöntemler 1094	B. Tehlikeli Yöntemler 282
a) Genç Suçluların Eğitimi 1094	a) Genç Suçluların Eğitimi 282
b) Akıl Hastalarının Deneme Çıkışları 1095	b) Akıl Hastalarının Deneme Çıkışları 283
c) Mahkumlara Verilen Çıkma İzinleri 1095	c) Mahkumlara Verilen Çıkma İzinleri 283
d) Fevkalâde Tehlikeli Tıbbî Yöntemler1096	d) Tehlikeli Tıbbî Yöntemler 285

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın plânı kelime kelime benden alınmadır. Tek bir farkla: Benim "Fevkalâde Tehlikeli Tıbbî Yöntemler" başlığımdan Ramazan Çağlayan, "fevkalade" kelimesini atmış. Ramazan Çağlayan'da bu plânın benden alındığına ilişkin bir not yoktur.

FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartı ve FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartı uyarınca bir yazarın oluşturduğu plân, bir başka yazar tarafından alınamaz.

ÖRNEK 10

Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.*, s.347-361 arasında yer alan "*Bayındırlık Faaliyetlerinin Daimi Zararlarından Sorumluluk*" başlıklı kısmın plânı Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.1145-1151'nci sayfaları arasında yer alan "*Bayındırlık İşlerinin Daimi Zararlarından Dolayı Sorumluluk*" başlıklı kısımdan alınmıştır. Örneğin "şartları" (s.348-349), benim kitabımdaki şartlardan (s.1146-1147), "zarar çeşitleri" (s.349-350), benim kitabımdaki "zarar çeşitleri"nden (s.1147-1150) alınmıştır. Plân alıntısına şematik olarak bir örnek verelim:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s. s.1147-1151:	**Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.*, s.349-351**
Zarar Çeşitleri 1147 a) Ticari Zararlar 1147 b) Kullanım Engelleri 1145 c) Değer Düşüklüğü 1149 d) Mesafe Uzaması 1150	Zarar Çeşitleri 349 a) Ticari Zararlar 349 b) Kullanım Engelleri 350 c) Değer Düşüklüğü 350 d) Mesafe Uzaması 350

FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın "bazı cümle ve fıkralar" ile sınırlı olması şartı ve FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan "iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartı uyarınca bir yazarın oluşturduğu plân, bir başka yazar tarafından alınamaz.

Yukarıdaki plân alıntısı örneklerimize karşı savunma olarak muhtemelen söz konusu plânların idare hukukunda umumileşmiş bir bilgi olduğu iddiası ileri sürülecektir. Bu iddiaya karşı olarak ben şu soruyu sormak isterim: Başka hangi Türk idare hukuku kitabında benim yukarıdaki plânlarım gibi bir plân vardır? Yine benim planlara ilişkin yukarıdaki iddialarıma karşı belki iki plân arasında rastlantı sonucu bir benzerlik olduğu iddia edilecektir. Bu iddiaya karşı da şunu belirtmek isterim. Benzerlik sadece başlıkların sırasında değil, başlıkların kendi içinde kullanılan kelimeler de de var. Benim ve Ramazan Çağlayan'ın dışında başka hangi iki yazarda bu ölçüde bir ifade benzerliği var? Dahası, plân alıntısı sistematik bir şekilde devam ediyor: Örnek 7'de gösterildiği gibi Ramazan Çağlayan'ın *risk sorumluluğu hâllerini* benim kitabımdan aldığı bir plân ile işliyor. Örnek 8'de gösterildiği gibi bu plânın ilk başlığı olan "*Tehlikeli Şeylerin Kullanımı*" başlığının alt başlıkları da yine benim kitabımdan alınma. Örnek 9'da gösterildiği gibi bu plânın "*Tehlikeli Yöntemler*" başlığının altındaki plân da yine benim kitabımın ilgili başlığının planıdır. Sadece ana plânın değil, bu plânın içindeki alt plânların dahi benim kitabımda yer alması ortada bir rastlantının olamayacağını gösterir.

* * *

Usûlsüz Karar Alıntılarına Örnekler.- FSEK, m.31 uyarınca yargı kararlarından "faydalanmak serbesttir". Dolayısıyla benim alıntı yaptığım bir Danıştay kararından, bana atıf yapmaksızın Ramazan Çağlayan da alıntı yapabilir. Ama binlerce mahkeme kararının içinde konuyla ilgili olan kararın bulunması ve tahlil edilmesi de "fikrî çalışma"dır. Kararın tam metni değil, ama bu metinden konuyu örneklendiren bir cümlenin seçilip alınması ve teorik açıklamaların olduğu yerde bağlamına uygun olarak verilmesi, bunu yapan yazar bakımından korunmaya değer bir emektir.

Bir yazar, konuyla ilgili yargı kararını, binlerce karar içinde kendisi arayarak bulmamış ise, bu kararın varlığını okuduğu bir başka kitaptan öğrenmiş ise, dürüstlük ve emeğe saygı gereği, kararın künyesini verdikten sonra, bu kararı gördüğü kaynağı da karardan sonra parantez içinde veya "aktaran" veya "nakleden" kelimelerinden sonra belirtmesi uygun olur.

Ramazan Çağlayan bunu yapmıyor. Neredeyse Ramazan Çağlayan'ın kitabında kullandığı gerek Fransız ve gerekse Türk Danıştay kararlarının hepsi, orijinal mahkeme kararı dergilerinden değil, başka yazarların kitaplarından ve bazıları da benim kitabımdan alınmadır. Ama Ramazan Çağlayan bana veya başka yazarlara değil, Fransız ve Türk Danıştayı kararları dergilerinin orijinallerine atıf yapıyor.

Şu hususa dikkat çekmek isterim: Ramazan Çağlayan'ın örnek olarak verdiği yargı kararları ile benim verdiğim yargı kararlarını karşılaştırınca şunu görüyoruz: Sayfalarca uzunluğundaki bir karardan ben de Ramazan Çağlayan da daima aynı pasajı, aynı cümleleri alıyoruz. Mesela ben karardan alıntı yaparken üç nokta ile atladığım kısımları Ramazan Çağlayan da üç nokta ile atlıyor. Eğer bu kararlar gerçekten benden alınmamış olsaydı, Ramazan Çağlayan'ın emek vererek kendisinin bulduğu kararlar olsaydı, Ramazan Çağlayan alıntıladığı cümleler, benim alıntıladığım cümlelerden az çok farklı olurdu; keza üç nokta ile atladığımız kısımlar da az çok farklı olurdu. Keza ben bir kararda alıntıladığım cümleler içinde bazı ifadeleri vurgulu olarak yazmışsam Ramazan Çağlayan da öyle yapıyor. Ne demek istediğimi bir örnekle göstereyim:

ÖRNEK 11

Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu*, 2007, s.153:

"*...İdare mahkemesince, davalı İdarenin tazmin sorumluluğu belirlenirken hem hizmet kusuru ilkesine, hem de kusursuz sorumluluk ilkesine dayanılmıştır. Oysa hem kusur, hem de kusursuz sorumluluk ilkesine dayanılarak idarenin tazmin sorumluluğuna gidilmesi hukuken mümkün değildir. Olayın oluşumu ve zararın niteliği irdelenip* ***önce hizmet kusuru araştırılarak,*** *hizmet kusuru yoksa kusursuz sorumluluk ilkesinin uygulanıp uygulanamayacağı incelenmek suretiyle idarenin tazmin sorumluluğunun belirlenmesi gerekmektedir...*"[239].

[239] Danıştay 10. Dairesi, E.95/53, K.96/1913, T.10.4.1996, (Kazancı Danıştay Danıştay Kararlar CD'si); Danıştay 10. Dairesi, E.90/3737, K.91/3762, T.12.12.1991, DD.84-85, s.779: "*...İdare mahkemesince, davalı idarenin tazmin sorumluluğu belirlenirken hem ihzmet kusuru ilkesine*

Gözler, *İdare Hukuku,* 2003, c.II, s. s.1072:

"İdare mahkemesince, davalı İdarenin tazmin sorumluluğu belirlenirken hem hizmet kusuru ilkesine, hem de kusursuz sorumluluk ilkesine dayanılmıştır. Oysa hem kusur, hem de kusursuz sorumluluk ilkesine dayanılarak idarenin tazmin sorumluluğuna gidilmesi hukuken mümkün değildir. Olayın oluşumu ve zararın niteliği irdelenip *önce hizmet kusuru araştırılarak*, hizmet kusuru yoksa kusursuz sorumluluk ilkesinin uygulanıp uygulanamayacağı incelenmek suretiyle idarenin tazmin sorumluluğunun belirlenmesi gerekmektedir"[646].

646. Danıştay Onuncu Dairesi, 10 Nisan 1996 Tarih ve E.1995/53, K.1996/1913 Sayılı Karar (*Kazancı Danıştay Kararları CD'si*). Aynı gerekçe Danıştay Onuncu Dairesi, 8 Nisan 1996 tarih ve E.1995/2388, K.1996/5893 sayılı kararında da bulunmaktadır (*Danıştay Dergisi,* Sayı 93, s.521).

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan ve ben uzun bir Danıştay kararından aynı paragrafı alıyoruz. Dahası paragraf içinde "*önce hizmet kusuru araştırılarak*" şeklindeki dört kelimeyi vurgulu (yani italikle) olarak veriyorum, Ramazan Çağlayan da aynı dört kelimeyi vurgulu (bold) olarak veriyor. Oysa kararın orijinalinde bu dört kelime vurgulu değildir. Bu dört kelimeyi Ramazan Çağlayan'ın vurgulu olarak vermesi, bu paragraf benim kitabımdan aktardığını gösterir. Bu kararın benim kitabımdan yapıldığının bir kanıtı daha vardır:

Ramazan Çağlayan dipnot 239 nolu dipnotta söz konusu Danıştay kararının künyesini verdikten sonra kararın alındığı kaynak olarak "*Kazancı Danıştay Kararlar CD'si*" şeklinde bir kaynak göstermiştir. Şimdiye kadar Danıştay kararlarına bu şekilde atıf yapan benden başka (ve bir de şimdi Ramazan Çağlayan'dan başka) bir yazar olduğunu ben görmedim. Ramazan Çağlayan'ın benden alıntı yaptığı *İdare Hukuku* isimli kitabımı 2002 yılında yazarken Kazancı İçtihat Veri Bankasının tamamına değil, sadece Danıştay kararları kısmına abone olmuştum. Kazancı Ltd. Şti. de bana her ay sadece Danıştay kararlarının kayıtlı olduğu bir CD'yi gönderiyordu. Benim atıf yaptığım CD budur. Bu CD'nin Ramazan Çağlayan'da olma ihtimali yoktur. Bu husus Ramazan Çağlayan'ın 239 nolu dipnotundaki atıfın benim 646 nolu dipnotumdaki atıf üzerinden yapılmış bir transit atıf olduğunu gösterir.

ÖRNEK 12

Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu,* 2007, s.178:

"*... İdarenin hukukî sorumluluğu sadece kusur esasına, hizmet kusuruna dayanmamaktadır; İdare, kusur koşulu aranmadan da sorumlu sayılabilecektir. Kural olarak İdare,* ***yürüttüğü hizmetin doğrudan sonucu olan, nedensellik bağı kurulabilen zararları tazminle*** *yükümlüdür. Ancak sözü edilen kuralın istisnası olarak idarenin faaliyet alanıyla ilgili önlemekle yükümlü olduğu halde önleyemediği bir takım zararları da* ***nedensellik bağı aranmadan*** *tazmin etmesi gerekmektedir. Kollektif sorumluluk anlayışına dayalı sosyal risk adı verilen bu ilke bilimsel ve yargısal içtihatlarla kabul edilmiştir...* "[408].

[408] Danıştay 10. Dairesi, E.92/3372, K.93/3777, T.13 Ekim 1993, DD.89, s.582; Aynı yönde kararlar için bkz. Danıştay 10. Dairesi, E.94/1682, K.95/4256, T.9 Ekim 1995, GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.I, s.697; Danıştay 10. Dairesi, E.94/4934, K.95/5487, T.13 Ekim 1995, DD.91, s.1174.

Gözler, *İdare Hukuku,* 2003, c.II, s. s.1220:

"İdarenin hukukî sorumluluğu sadece kusur esasına, hizmet kusuruna dayanmamakta; idare, kusur koşulu aranmadan da sorumlu sayılabilmektedir. Kural olarak idare, yürüttüğü hizmetin doğrudan sonucu olan, *nedensellik bağı kurulabilen zararları* tazminle yükümlüdür. Ancak sözü edilen kuralın *istisnası olarak* idarenin faaliyet alanıyla ilgili önlemekle yükümlü olduğu hâlde önleyemediği birtakım zararları da ***nedensellik bağı aranmadan*** tazmin etmesi gerekmektedir. Kolektif sorumluluk anlayışına dayalı sosyal risk adı verilen bu ilke bilimsel ve yargısal içtihatlarda kabul edilmiştir"[1363].

1363. Danıştay Onuncu Dairesi, 13 Ekim 1993 Tarih ve E.1992/3372, K.1993/3777 Sayılı Karar, *Danıştay Dergisi,* Sayı 89, s.582 (Gözübüyük ve Tan, *op. cit.,* c.I, s.685); Aynı gerekçe şu kararlarda da bulunmaktadır: Danıştay Onuncu Dairesi, 9 Ekim 1995 Tarih ve E.1994/1682, K.1995/4256 Sayılı Karar (Gözübüyük ve Tan, *op. cit.,* c.I, s.697); Danıştay Onuncu Dairesi, 13 Ekim 1995 Tarih ve E.1994/4934, K.1995/5487 Sayılı Karar, *Danıştay Dergisi,* Sayı 91, s.1174 (Gözübüyük ve Tan, *op. cit.,* c.I, s.711).

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan ve ben uzun bir Danıştay kararından aynı paragrafı alıyoruz. Dahası paragraf içinde "*nedensellik bağı kurulabilen zararları*" ve "*nedensellik bağı aranmadan*" şeklindeki ifadeleri ben vurgulu olarak veriyorum, Ramazan Çağlayan da aynı ifadeleri vurgulu olarak veriyor. Oysa kararın orijinalinde bu dört kelime vurgulu değildir. Bu ifadeleri Ramazan Çağlayan'ın vurgulu olarak vermesi, bu paragrafı benim kitabımdan aktardığını gösterir.

Doçent olmak için 2545 sayılı Yükseköğretim Kanununun 24'üncü maddesine göre "*özgün bilimsel yayın*" yapmış olmak gerekir. Yukarıdaki örneklere bakılırsa, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu*

isimli kitabının 2545 sayılı Yükseköğretim Kanununun 24'üncü maddesine göre "*özgün bilimsel yayın*" niteliğinde bir kitap olup olmadığı bir yana, bu kitabın 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinde öngörülen iktibas şartlarına uyup uymadığı hususu dahi şüphelidir.

II. USÛLSÜZ ALINTILAR LİSTESİ

Aşağıda Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında bulunan usûlsüz alıntıların bir listesi yapılmaya çalışılmıştır. Bu liste oluşturulurken yukarıda Bölüm 2'de verilen 276 adet usûlsüz alıntı örneği esas alınmıştır. Yani bunlar Ramazan Çağlayan'ın hem *İdarî Yargılama Hukuku,* hem de *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında bulunan ortak usûlsüz alıntılardır. Dolayısıyla aşağıdaki liste, Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında bulunan benden yapılmış olan usûlsüz alıntıların tam listesi değildir. Ramazan Çağlayan'ın bu kitabında benim kitabımdan yapılmış daha pek çok usûlsüz alıntı vardır.

1. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.9, üçüncü paragrafın birinci cümlesi, kaynak gösterilmeksizin, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.930, birinci paragrafın ilk cümlesinden alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 142'ye bakınız.

2. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.23, üçüncü paragrafın son cümlesi, kaynak gösterilmeksizin, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.935, son paragrafın ikinci cümlesinden alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 147'ye bakınız.

3. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.75, son paragrafın ilk iki cümlesi, kaynak gösterilmeksizin, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.935, son paragrafın ilk iki cümlesinden alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 150'ye bakınız.

4. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.76'deki bütün paragraflar ve s.77'deki ilk paragraf, aldatıcı kaynak gösterilmek suretiyle, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.44-45'ten alınmıştır. Alıntı benden yapılmış olmasına rağmen, bana en son sırada atıf yapılmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 151'e bakınız. Keza bu kitabın 77 ve 78'nci sayfalarında benden eksik veya aldatıcı atıfla alınmış cümleler vardır.

5. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.255-395 arasında yer alan "*İdare Hukukunda Kusursuz Sorumluluk İlkeleri*" başlıklı üçüncü bölümün plânı Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1075**-1172** ara-

sında yer alan "*Kusursuz Sorumluluk*" başlığının plânından alınmıştır. Aynı plân alıntısı Ramazan Çağlayan'ın yukarıda ikinci bölümde eleştirisini yaptığımız *İdarî Yargılama Hukuku* kitabında da vardır. Plân benzerliğini her iki kitabın "İçindekiler" kısımlarını karşılaştırarak görmek için benim kitabımın ikinci cildinin "İçindekiler" kısmının XLII-XLIII sayfalarında yer alan plân ile (s.1075-1172), Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* kitabının "İçindekiler" kısmındaki numarasız sekiz ve dokuzuncu sayfalarındaki üçüncü bölümün plânı yan yana konup karşılaştırılabilir. Ayrıca kusursuz sorumluluğa ilişkin plân benzerliği konusundaki açıklamalarımız için yukarıda ikinci bölümde örnek 194 altında yaptığımız açıklamalara bakılabilir.

6. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.152, son iki paragraf (son paragraf 153'e geçiyor), yer yer eksik, yer yer de aldatıcı kaynak gösterilerek Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1071, son paragraftan alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 196'ya bakınız.

7. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.153, son paragrafı Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* c.II, s.1072, ikinci paragraftan aktarılmıştır. Bu konuda yukarıda ikinci bölümde örnek 198'e bakılabilir.

8. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.257, ilk paragrafın ilk üç cümlesi, kaynak gösterilmeksizin, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1073, beşinci paragrafının üç cümlesinden alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 200'e bakılabilir.

9. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.157, "c" başlıklı dördüncü paragrafı eksik ve aldatıcı kaynak gösterilerek Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1077, "c" başlıklı üçüncü paragrafından alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 201'e bakılabilir.

10. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.255-339 arasında yer alan "*Risk İlkesi Gereğince Sorumluluk*" başlığı gerek plân, gerekse içerik olarak, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1075-1141'nci sayfasında yer alan "Risk Sorumluluğu" başlığından aktarılmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 202'e bakılabilir.

11. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.258-281 arasında yer alan "*Risk İlkesi Gereğince Sorumluluk*" başlığı gerek plân, gerekse içerik olarak, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1075-1141'nci sayfasında yer alan "Tehlikeli Şeylerin Kullanımı" başlığından aktarılmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 203'e bakılabilir.

12. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.258, son paragrafının ikinci ve sonraki cümleleri, kaynak gösterilmeksizin, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1078, son paragrafından alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 204'e bakılabilir.

13. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.261, son paragrafının ikinci ve sonraki cümleleri, kaynak gösterilmeksizin, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1080, son paragrafından alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 205'e bakılabilir.

14. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.262-266'nci sayfaları arasında yer alan paragraflar, yer yer hiç, yer yer aldatıcı nitelikte kaynak gösterilerek, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1081-1984'ten aktarılmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 206'ya bakılabilir.

15. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.271, son paragrafının, kaynak gösterilmeksizin, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1087, ikinci paragraftan alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 208'e bakılabilir.

16. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.284, son paragrafı ve 185 ilk paragraf, kısmen kaynak gösterilmeksizin ve kısmen de aldatıcı nitelikte kaynak gösterilerek Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1096, d başlıklı paragraftan alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 210'a bakılabilir.

17. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.285, son paragraf, kaynak gösterilmeksizin Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1097'da yer alan "Örnek" başlıklı paragraftan alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 211'a bakılabilir.

18. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.298, son paragraf, aldatıcı nitelikte kaynak gösterilerek Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1106, son paragraftan alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 212'ye bakılabilir.

19. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.299, ilk paragrafında verilen örnekler, kaynak gösterilmeden Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1108, ilk paragraftan alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 213'e bakılabilir.

20. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.310-311'de yer alan a, b ve c başlıklı paragraflar, kaynak gösterilmeksizin Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1117'de yer alan a, b ve c başlıklı paragraflar-

dan özetlenmiştir. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 214'e bakılabilir.

21. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.310-311'de yer alan a, b ve c başlıklı paragraflar, kaynak gösterilmeksizin Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1117'de yer alan a, b ve c başlıklı paragraflardan alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 215'e bakılabilir.

22. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.320, ikinci paragraf, kaynağı gösterilmeksizin Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1124, ikinci paragraf alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 216'ya bakılabilir.

23. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.323, "Değerlendirme" başlıklı ikinci, üçüncü ve dördüncü paragraflar, kaynağı gösterilmeksizin Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1126, üçüncü paragraf alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 217'ye bakılabilir.

24. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.344-345'te yer alan "Özellikleri" başlıklı beş paragraf, yer yer kaynağı gösterilmeksizin veya eksik veya aldatıcı bir şekilde gösterilerek Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1143'ten aktarılmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 219'a bakılabilir.

25. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.347-361 arasında yer alan "Bayındırlık Faaliyetlerinin Daimi Zararlarından Sorumluluk" başlığı, gerek plânı, gerekse içeriği itibarıyla Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1145-1151'nci sayfaları arasında yer alan "Bayındırlık İşlerinin Daimi Zararlarından Dolayı Sorumluluk" başlığından alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 219-220'ye bakılabilir.

26. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.347, iki ve üçüncü paragraf, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1145, son üç paragraftan alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 220'ye bakılabilir.

27. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.348, ilk paragraf, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1146, ikinci paragraftan kaynağı gösterilmeksizin alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 221'e bakılabilir.

28. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.348, son paragraf ve s.349, ilk paragraf, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II,

s.1147, bir ve ikinci paragraflardan kaynağı gösterilmeksizin alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 222'ye bakılabilir.

29. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.349, (c) başlıklı ikinci paragraf, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1147, üçüncü paragraftan kaynağı gösterilmeksizin alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 223'e bakılabilir.

30. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.349-350'de yer alan "3. Zararın Çeşitleri" başlığı altında yer alan beş paragraf, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1147-1150'de yer alan "Zarar Çeşitleri" başlıklı on paragraftan alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 224'e bakılabilir.

31. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.349-350'de yer alan "*Hukuka Uygun İdari İşlemlerden Sorumluluk*" başlıklı kısım, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1154-1159'da yer alan "*Hukuka Uygun İdari İşlemlerden Sorumluluk*" başlıklı kısımdan kaynağı gösterilmeksizin alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 225'e bakılabilir.

32. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.356-357'de yer alan "c) Düzenleyici işlemlerden doğan sorumluluk" başlıklı paragraf ve onu izleyen iki paragraf, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1157'de yer alan "Düzenleyici İdarî İşlemlerden Kaynaklanan Zararların Kamu Külfetleri Karşısında Eşitliğin Bozulmasından Dolayı Sorumluluk" başlıklı paragraf ve onu izleyen iki paragraftan kaynağı gösterilmeden alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 225'ya bakılabilir.

33. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.361-376'de yer alan "*Yasama Faaliyetinden Sorumluluk*" başlığı altında yer alan kısım yer yer Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1159-1167 sayfaları arasında yer alan "*Kanunlardan Dolayı Sorumluluk*" başlıklı kısımdan alınmıştır. Örneğin Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.369'da yer alan "*Zarar özel ve anormal olmalıdır*" başlıklı paragraf, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1165 "*Olumlu Şartlar: Zarar Özel ve Anormal Olmalıdır*" başlığından kaynağı gösterilmeksizin alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 227'ye bakılabilir.

34. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.373-374'üncü sayfalarında yer alan paragraflar, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1168-1170'nci sayfalarında yer alan paragraflardan alınmadır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 228'e bakılabilir.

35. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.378, ikinci paragraf, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.960, birinci paragraftan kaynağı gösterilmeksizin alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 229'e bakılabilir.

36. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.158-179 arasında yer alan "Kusursuz Sorumluluğun Koşulları" başlıklı kısım, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1172-1221 arasında yer alan "*İdarenin Sorumluluğunun Şartları*" başlıklı kısımdan özetlenmiştir. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 230'a bakılabilir.

37. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.158, dipnot 266, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1172, dipnot 1086'dan alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 231'e bakılabilir.

38. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.166'da yer alan *Mlle R.* kararının geçtiği ikinci paragraf, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1177'de yer alan *Mlle R.* kararının geçtiği ikinci paragraftan kaynağı gösterilmeksizin alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 232'ye bakılabilir.

39. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.166'da yer alan *Blanco* kararının geçtiği üçüncü paragraf, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1177'de başlayan ve 1178'de devam eden paragraftan kaynağı gösterilmeksizin alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 233'ye bakılabilir.

40. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.165-175 arasında yer alan "*Zarar*" başlıklı kısım, gerek plânı, gerekse içerik, gerekse verilen örnekler olarak Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1176-1212'den özetlenmiştir. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 234'e bakılabilir.

41. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.166'da yer alan "*Zarar Gerçekleşmiş Olmalıdır*" başlıklı paragraf, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1179'de yer alan "*Zarar Gerçekleşmiş Olmalıdır*" başlıklı paragraftan kaynağı gösterilmeksizin alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 235'e bakılabilir.

42. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.166'da yer alan "*Zarar Kesin Olmalıdır*" başlıklı paragraf, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1180'de yer alan "*Zarar Kesin Olmalıdır*" başlıklı paragraftan kaynağı gösterilmeksizin alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 236'ya bakılabilir.

43. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.*, s.167'de "*Güncel yani halihazırda gerçekleşen zararlar*" diye başlayan ilk paragrafın ilk iki cümlesi, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.1180'de yer alan "*Güncel Zararlar*" başlıklı paragraftan kaynağı gösterilmeksizin alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 237'ye bakılabilir.

44. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.*, s.167'de "*Doğması muhtemel zararlar*" diye başlayan ikinci paragraf, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.1180'de yer alan "*Muhtemel Zararlar*" başlıklı paragraftan kaynağı gösterilmeksizin alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 238'e bakılabilir.

45. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.*, s.167'de "*Doğması muhtemel zararlar*" diye başlayan ikinci paragraf, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.1180'de yer alan "*Muhtemel Zararlar*" başlıklı paragraftan kaynağı gösterilmeksizin alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 238'e bakılabilir.

45. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.*, s.167'de "*İdarenin tutumu nedeniyle kişi ciddi bir şans kaybına*" *diye başlayan üçüncü paragraf*, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.1181'de yer alan "*Ciddi Şans kaybı*" başlıklı paragraftan kaynağı gösterilmeksizin alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 239'a bakılabilir.

46. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.*, s.168'de yer alan "*Zarar Hukuken Korunan Bir Menfaate Yönelik Olmalıdır*" başlıklı üç paragraf, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.1184-1185'te yer alan "*Zarar Hukuken Korunan Bir Menfaate Yönelik Olmalıdır*" başlıklı kısımdan eksik ve aldatıcı atıflarla alınmıştır. Ramazan Çağlayan'ın söz konusu yerdeki üç paragrafı tamamıyla benim kitabımdan alınmıştır. Bu üç paragrafta toplam 10 tane dipnot vardır (s.169-170, dipnot 329-338). Bunların sadece üçünde bana atıf vardır. Bunlardan birisindeki atıfta ise benim söz konusu cümle doğrudan doğruya benden alınmış olmasına rağmen benim adım dört Fransız yazardan sonra verilmiştir.

47. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.*, s.169'da "*Zarar Parayla Ölçülebilir Nitelikte Olmalıdır" başlıklı paragraf*, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.1189'da yer alan "*Zarar Parayla Ölçülebilir Nitelikte Olmalıdır*" başlıklı paragraftan alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 241'e bakılabilir.

48. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.*, s.170'te "*Bir kimsenin iradesi dışında malvarlığında meydana gelen*" diye başlayan *paragraf*, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.1190'da "*Bir kimsenin iradesi*

dışında malvarlığında meydana gelen" diye başlayan paragraftan eksik ve aldatıcı atıfla alınmıştır.

49. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.170'te *"Manevî zarar, bir kişinin şahıs varlığında iradesi dışında meydana gelen eksilme demektir"* cümlesiyle başlayan paragraf, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1192'de yer alan *"Manevî zarar, bir kişinin şahıs varlığında iradesi dışında meydana gelen eksilme demektir"* cümlesiyle başlayan paragraftan alınmıştır. Paragrafın ilk iki ve sonuncu cümlesinde bana atıf yoktur. Üçüncü cümlesindeki atıf ise aldatıcı atıftır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 242'ye bakılabilir.

50. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.171, son paragraf, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1193'te *aa)* başlıklı paragraftan kaynağı gösterilmeksizin alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 243'e bakılabilir.

51. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.172, ilk paragraf, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1194'te *bb)* başlıklı paragraftan eksik ve aldatıcı atıfla alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 244'e bakılabilir.

52. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.172, ikinci paragraf, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1195'te *cc)* başlıklı paragraftan kaynağı gösterilmeksizin alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 245'e bakılabilir.

53. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.172, üçüncü paragraf, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1195'te *dd)* başlıklı paragraftan eksik ve aldatıcı atıfla alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 246'ya bakılabilir.

54. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.172, son paragraf, son cümle, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1195'te *dd)* başlıklı paragraftan eksik ve aldatıcı atıfla alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 246'ya bakılabilir.

55. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.173-174 arasında yer alan *"Zararın 'Özel' Olması"* başlıklı kısım, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1209-1211'de yer alan *"Zarar 'Özel' Olmalıdır"* başlıklı kısımdan eksik ve aldatıcı atıflarla alınmıştır.

56. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.174-175 arasında yer alan *"Zararın 'Anormal' Olması"* başlıklı kısım, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1211-1212'de yer alan "Zarar 'Özel' Olmalıdır" başlıklı kısımdan eksik ve aldatıcı atıflarla alınmıştır. Örneğin Ra-

mazan Çağlayan'ın kitabında söz konusu başlık altındaki birinci, ikinci ve üçüncü cümleler, benim kitabımın ilgili başlığından altındaki birinci, ikinci ve üçüncü cümlelerden alınmış olmasına rağmen, bana değil, başka yazarlara atıf vardır.

57. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.176, ilk paragraf, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.1213 ilk paragraftan eksik ve aldatıcı atıfla alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 247'yebakılabilir.

58. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.176, ikinci paragraf, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1213, ikinci paragraftan kaynağı gösterilmeksizin alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 248'e bakılabilir.

58. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.176, son paragraf, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.1213, üçüncü paragraftan kaynağı gösterilmeksizin alınmıştır.

59. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.177, son paragraf, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1213, son paragraf ve izleyen paragraftan aldatıcı ve eksik atıfla alınmıştır.

60. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.178, Danıştayın 13 Ekim 1993 tarihli kararının takdim eden ilk paragraf ve bu karardan alıntı yapan ikinci paragraf, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1220'deki ilk ve ikinci paragraftan alınmıştır. Bu paragraf, Ramazan Çağlayan'ın atıf yaptığı gibi Danıştay Dergisinden değil, benim kitabımdan alınmış olduğunu ispat eden bir kanıt şudur: Ben ve Ramazan Çağlayan yüzlerce cümle içeren Danıştay kararından aynı beş cümleyi seçip alıyoruz. Bu bir rastlantı olabilir mi? Dahası bu beş cümleden benim vurgulu olarak (yani italikle) verdiğim "*nedensellik bağı kurulabilen zararları"* ve "*nedensellik bağı aranmadan"* kelimelerini Ramazan Çağlayan da vurgulu olarak (bold ve italik olarak) vermektedir. Haliyle italiğe dönüştürdüğüm bu kelimeler, kararın Danıştay Dergisinde yayınlanan orijinalinde yoktur. Benim vurgulu olarak verdiğim kelimeleri Ramazan Çağlayan'ın da vurgulu olarak vermesi bu karar alıntısının Danıştay Dergisinden değil, benim kitabımdan yapılmış olduğunun güzel bir kanıtıdır.

61. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.191-192 arasında yer alan "*Şartların Biraradalığı"* ve "*Sonuçları"* başlıkları ile Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1225-1226 arasında yer alan "*Şartların Kümülatifliği"* ve "*Sonuçları"* başlıklar arasında gerek sistem gerek içerik bakımından rastlantıyla açıklanamayacak derecede benzerlikler vardır.

62. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.*, s.192'de yer alan "*Tanımı*" başlıklı son paragraf, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.1228'te yer alan "*Tanım*" başlıklı son paragraftan eksik ve aldatıcı atıfla alınmıştır. Alıntı benden yapılmış olmasına rağmen, Ramazan Çağlayan'ın 479 nolu dipnotta benim ismimden önce tam 11 yazara atıf yapmaktadır! Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 249'a bakılabilir.

63. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.*, s.213-218 arasında yer alan "*Sorumlu Kamu Tüzel Kişisinin Tespiti*" başlıklı kısım gerek plân, gerek içerik, gerekse verilen örnekler olarak çok büyük ölçüde, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.1245-1253 arasında yer alan "*Sorumlu Kamu Tüzel Kişisinin Belirlenmesi*" başlıklı kısımdan alınmıştır. Bu başlık altındaki Ramazan Çağlayan'ın yedi alt başlığı benim yedi alt başlığımla karşılaştırılabilir. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 250'ye bakılabilir.

64. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.*, s.214, birinci paragraftaki "*Zarara yol açan faaliyet veya bayındırlık eseri hangi kamu tüzel kişisinin yetkisi altındaysa zarardan sorumlu olan kamu tüzel kişisi odur*" cümlesi aynen, noktası virgülüne Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.1246, ikinci paragrafta yer alan "*Zarara yol açan faaliyet veya bayındırlık eseri hangi kamu tüzel kişisinin yetkisi altındaysa zarardan sorumlu olan kamu tüzel kişisi odur*" şeklindeki cümleden alınmış olmasına rağmen, bu cümlenin kaynağı olarak Ramazan Çağlayan önce Chapus'ye sonra da bana atıf yapmaktadır. Ortada noktası virgülüne bir aynen alıntı vardır. Aynen alıntı mantık gereği sadece bir yazardan yapılmış olabilir. Alıntının yapılmış olduğu yazar da benim. Ramazan Çağlayan'ın benden önce Chapus'ye atıf yaptığı atıf, hem mantıksız, hem de bir aldatıcı atıf örneğidir.

65. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.*, s.214, sondan bir önceki paragraf, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.1247, ilk paragraftan eksik ve aldatıcı atıfla alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 252'ye bakılabilir.

66. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.*, s.215, sondan son paragraf, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.1248, son paragraftan eksik ve aldatıcı atıfla alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 253'e bakılabilir.

67. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.*, s.216, 4 nolu başlık, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.1250, 4 nolu başlıktan ek-

sik ve aldatıcı atıfla alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 254'e bakılabilir.

68. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.216, 5 nolu başlık, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1250, 5 nolu başlıktan kaynağı gösterilmeksizin alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 255'e bakılabilir.

69. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.217, 6 nolu başlık, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1251, 6 nolu başlıktan eksik ve aldatıcı atıfla alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 256'ya bakılabilir.

70. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.217, 7 nolu başlık, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1251, 7 nolu başlıktan eksik ve aldatıcı atıfla alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 256'ya bakılabilir.

71. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.221, ikinci paragraf, kaynağı gösterilmeksizin, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1258, sondan ikinci paragraftan alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 258'e bakılabilir.

72. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.222 son paragraf ve 223 ilk paragraf kaynağı gösterilmeksizin, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1260, son iki paragraf alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 259'a bakılabilir.

73. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.228'de yer alan, "Tam Tazmin İlkesi" başlıklı paragraf Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1267, 228'de yer alan "Tam Tazmin İlkesi" başlıklı paragraftan eksik ve aldatıcı atıfla alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 260'a bakılabilir.

74. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.228-229'da yer alan "Denkleştirme İlkesi" başlığı, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1269-1271'den özetlenmiştir. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 261'e bakılabilir.

75. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.233-249'da yer alan "Tazminat Miktarının Tespiti" başlıklı kısım, gerek plânı, gerek içeriği, gerekse verilen örnekler itibarıyla, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1275-1303'ten özetlenmiştir. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 262'e bakılabilir.

76. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.233'te yer alan "*Zararın Hesaplanma Tarihi*" başlıklı kısım, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1275'te yer alan "*Zararın Hesaplanma Tarihi*" başlıklı kısımdan alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 263'e bakılabilir.

77. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.241'de yer alan "*Tazminatın Türü*" başlıklı kısım, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1284'te yer alan "*Nakdi Tazminatın Türünün Belirlenmesi: Sermaye veya İrat Şeklinde Tazminat*" başlıklı kısımdan alınmıştır. Ayrıntılı açıklama için yukarıda ikinci bölümde örnek 264'e bakılabilir.

78. Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu, op. cit.,* s.245-247 arasında yer alan "*Faizin Başlangıç Tarihi*" başlıklı kısım, Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1291-1294 arasında yer alan "*Faizin Başlangıç Tarihi*" başlıklı kısımdan özetlenmiştir. ■

Bölüm 6
RAMAZAN ÇAĞLAYAN'IN MUHTEMEL SAVUNMALARI VE BUNLARA KARŞI CEVAPLARIM[1]

Bu kitap yayınlanınca, muhtemelen, Ramazan Çağlayan, çeşitli argümanlar ileri sürerek kendini savunmaya çalışacaktır. Belki Ramazan Çağlayan de kendini savunan ve beni eleştiren bir kitap yayınlayacaktır. Ben şimdiden Ramazan Çağlayan'ın kendini savunmak için ne gibi argümanlar ileri sürebileceğini düşündüm ve bunlara karşı cevaplarımı aşağıda hazırladım.

Belki Ramazan Çağlayan bu kitaba bir cevap vermeyecek ve bu bölüm gereksiz bir bölüm olarak kalacaktır. Ama ben yine de Ramazan Çağlayan'ın muhtemel savunmalarına karşı yeni bir kitap yazmak zorunda kalmamak için şimdiden muhtemel savunmalara karşı cevaplarımı vermek istiyorum.

I. "BENİM KİTABIM BİR 'BİLİMSEL ESER' DEĞİLDİR" SAVUNMASI

Ülkemizde kitaplarında usûlsüz alıntılar bulunduğu iddiasıyla karşılaşan yazarların en sık yaptıkları savunma, kendi kitaplarının bir "bilimsel eser" olmadığı, kitaplarının halkı bilgilendirmek için yazılmış bir "popüler kitap", bir "başucu kitabı" olduğu, yahut öğrenciler için yazılmış "yardımcı ders kitabı" olduğu, bu tür kitaplar için ise kaynak gösterme zorunluluğunun bulunmadığı yolundaki savunmadır.

Bir Örnek: *Doğramacı vs. Yazıcı* Davası[2].- Prof. Dr. Hasan Yazıcı, Prof. Dr. İhsan Doğramacı'nın "*Annenin Kitabı*" isimli kitabında Benjamin Spock'un "*Baby and Child Care*" isimli kitabından yapılmış intihaller bulunduğunu iddia etmiştir. Prof. Dr. İhsan Doğramacı, Prof. Dr. Hasan Yazı-

1. Bu bölümün bazı başlıkları geçen ay yayınladığım *Ramazan Çağlayan'ın İdare Hukuku ve İdarî Yargılama Hukuku İsimli Kitabı Hakkında Eleştiriler* (Bursa, Yazarın Kendi Yayını, 2013, s.149-159) isimli kitabımdan alınmıştır (www.idare.gen.tr/caglayan.htm).
2. *İhsan Doğramacı* v. *Hasan Yazıcı* davası hakkında bkz.: Zeynel Dinler, *Bilimsel Araştırma ve E-Kaynaklar,* Bursa, Ekin, 7, Baskı, 2012, s.157-162; Kayhan Kantarlı, "İntihal İddialarına Karşı Bir Sığınak: Anonim Bilgi", *Bilim ve Gelecek,* Sayı 65, 2009 (http://calmadanoynanmaz.blogcu.com/prof-dr-kayhan-kantarli-intihal-iddialarina-karsi-bir-sigin/9868110); Togan Kafesoğlu, "İntihale Giriş: 101", *BirGün - kiTaP,* Yıl 4, Sayı 92, 8 Ocak 2011 (http://akademikcurume.blogspot.com/2011/01/intihale-giris-101.html)

cı'ya karşı kendisine hakaret ettiği gerekçesiyle tazminat davası açmıştır. Bu davada Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesi, 25 Şubat 2004 tarih ve E.2002/963 ve K.2004/60 sayılı kararıyla bilirkişi raporu doğrultusunda, Prof. Dr. İhsan Doğramacı'nın kitabının

> *"**bilimsel bir eser olmayıp**, anonim bilgiler içeren bir **başucu kitabı** olduğu" ve "bu tür yayınlarda herkese ait fikirler olması nedeni ile dünyadaki uygulamalarda olduğu gibi atıf yapılmasına gerek olmadığı"*

gerekçesiyle Prof. Dr. Hasan Yazıcı'yı Prof. Dr. İhsan Doğramacı'ya tazminat ödemeye mahkûm etmiştir. Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesinin kararı Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 19 Ekim 2004 gün ve E.2004/9987 ve K.2004/11908 sayılı kararıyla[3] bozulmuştur. Ancak Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesinin direnmesi neticesinde dosya Yargıtay Hukuk Genel Kuruluna gitmiş ve bu Kurul, 10 Mayıs 2006 tarih ve E.2006/4230, K.2006/288 sayılı kararıyla, 4. Hukuk Dairesini değil, Prof. Doğramacı'nın eserinde intihal olmadığına hükmeden Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesinin direnme kararını onamıştır. Böylece Yargıtay Hukuk Genel Kurul kararıyla, Prof. Dr. İhsan Doğramacı'nın kitabının "*bilimsel bir eser olmayıp, anonim bilgiler içeren bir başucu kitabı olduğu*"na "*ve bu tür yayınlarda herkese ait fikirler olması nedeni ile dünyadaki uygulamalarda olduğu gibi atıf yapılmasına gerek olmadığı*"na hükmedilmiştir[4].

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, Yargıtayın hukuk alanındaki en yüksek kuruludur. Hukuk Genel Kurulu kararları Yargıtay hukuk dairelerini ve bütün ilk derece mahkemelerini bağlar. Hukuk Genel Kurulunun kaynak gösterme zorunluluğunun sadece "bilimsel kitaplar" için olduğu, "başucu kitapları" için böyle bir zorunluluk bulunmadığı yolunda bir karar vermesi bilim âlemi için fevkalade üzücü ve ülkemizdeki yaygın fikir hırsızlığına zemin hazırladığı için de memleketimizin bilim ve kültür hayatı bakımından utanç vericidir.

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki argümanı kullanacağına ihtimal vermiyorum. Kaldı ki, pek muhtemelen Ramazan Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabını profesörlük başvurusunda "başlıca araştırma eseri" olarak göstermiştir. Eğer böyleyse, kendisi sayesinde profesör olduğu bir kitap hakkında bu kitap bir "bilimsel eser" değildir demesi haliyle mümkün olmayacaktır.

---

3. Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, 19 Ekim 2004 Tarih ve E.2004/9987 ve K.2004/11908 sayılı Kararı, *İstanbul Barosu Dergisi,* Cilt 79, Sayı 2005/1, s.202-205'den nakleden Filiz Ceritoğlu Sengel, *Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İntihal ve Esinlenme,* Ankara, Seçkin, 2009, s.96.
4. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 10 Mayıs 2006 tarih ve E.2006/4230, K.2006/288 sayılı kararına ücretli veri bankalarından ulaşılabileceği gibi ücretsiz olarak çeşitli sitelerden ulaşılabilmektedir. Örneğin http://emsalkararlar.blogspot.com/2009/06/hukuk-genel-kurulu-20064-230-en.html

II. "KEMAL GÖZLER'İN KİTABI 'BİLİMSEL ESER' DEĞİLDİR" SAVUNMASI

Genellikle intihal iddiasıyla karşılaşanlar, sadece kendi kitaplarının "bilimsel eser" olmadığını iddia etmekle kalmıyorlar; kendisinden kaynaksız alıntı yapıldığı iddia edilen kaynak kitabın da bir "bilimsel eser" olmadığını iddia ediyorlar. Böylece kitabı intihale kurban giden yazar, kitabını korumak için uğraşırken, kendi kitabının bir "bilimsel eser" olduğunu ispatlamak zorunda kalıyor. Neticede hırsız değil, ev sahibi güç durumda kalıyor. Benim başıma yakın zamanda, Ramazan Çağlayan ile ilgili olarak değil, bir başka yazar ile ilgili bir davamda böyle bir olay geldi.

Benim *Anayasa Hukukuna Giriş* isimli kitabımdan kaynak göstermeksizin alıntı yapan bir yazar hakkında Cumhuriyet Savcılığına şikayette bulundum. Cumhuriyet Savcılığı bu yazar hakkında 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 71'inci maddesi uyarınca ceza davası açtı. Ceza davasında şüpheli, benim intihale kurban giden *Anayasa Hukukuna Giriş* isimli kitabımın bilimsel eser olmadığını iddia etti ve mahkemeye isminin altına "Anayasa Hukuku Profesörü" sıfatını eklemiş bir meslektaşımızdan alınmış "uzman mütalaası" sundu. Bu mütalaada sayın profesör meslektaşımız benim "*Anayasa Hukukuna Giriş*" isimli kitabımın bir "bilimsel eser" olmadığı ve "*derleme niteliğinde bir çalışma*" olduğu görüşünü ileri sürdü. Mahkeme şüphelinin savunmasını ve anayasa hukuku profesörü bu sayın meslektaşımızın mütalaasını ciddiye alarak, sadece şikayet konusu kitabı değil, benim intihale kurban giden *Anayasa Hukukuna Giriş* isimli kitabımın da bilimsel eser olup olmadığını tespit için bilirkişiye başvurma kararı aldı. Kendi yazdığım bir kitabın bir "bilimsel kitap" olduğu yolunda mahkemeye açıklama yapmak zorunda kalmam benim gururumu rencide ediyor.

Benzer bir savunmanın Ramazan Çağlayan tarafından yapılacağına ihtimal vermem. Eğer Ramazan Çağlayan'ın usûlsüz alıntılarda bulunduğu benim iki ciltlik *İdare Hukuku* isimli kitabım da bir bilimsel eser değil ise, Türkiye'de idare hukuku alanında yazılmış bir bilimsel eser şimdiye kadar olmamıştır. Ayrıca belirtmek isterim ki, bu iki ciltlik kitabın bir özeti olan *İdare Hukuku Dersleri* isimli kitabım 2009 yılında Türkiye Bilimler Akademisinden ödül almıştır.

Burada gerek intihal ürünü olduğu iddia edilen ve gerekse intihale kurban giden kitabın "bilimsel eser" olmadığı argümanları hakkında, Ramazan Çağlayan'ı tamamen ayrık tutarak, yeri geldiği için *genel olarak* şunu söylemek isterim:

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu, 35'inci maddesinde iktibas serbestisi şartlarını düzenlerken ve 71'inci maddesinde de kaynak göstermeden alıntı yapma fiilini müeyyideye bağlarken "eser" kavramını kullanmıştır.

Adı geçen Kanunun 1/B maddesinin a bendinde "eser", "*sahibinin hususiyetini taşıyan ve ilim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar veya sinema eserleri olarak sayılan her nevi fikir ve sanat mahsulleri*" olarak tanımlanmıştır. Bu tanıma göre, bir fikrî ürünün FSEK anlamında bir "eser" sayılabilmesi ve intihale karşı korunabilmesi için şu iki şartı taşıması gerekir: **(1)** Eser, sahibinin hususiyetini taşımalıdır. **(2)** İlim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar veya sinema eserleri türlerinden birine girmelidir[5].

Ramazan Çağlayan'ın kitabı da, Ramazan Çağlayan'ın alıntı yaptığı benim kitabım da, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu anlamında bir "eser"dir. Çünkü: **(1)** Bir kere, Ramazan Çağlayan'ın kitabı da, benim kitabım da bir fikrî çabanın ürünüdürler ve kaçınılmaz olarak da yazarlarının hususiyetini taşımaktadır. Kaldı ki, yukarıda Bölüm 2'de örneklerle gösterildiği gibi, benim kitabımdan Ramazan Çağlayan'ın yaptığı alıntılardan bazıları doktrinde ilk defa benim tarafından dile getirilen, tamamıyla bana ait özgün düşüncelerdir. **(2)** Diğer yandan, benim kitabım da, Ramazan Çağlayan'ın kitabı da FSEK'de sayılan eser türlerinden biri olan "ilim eserleri" kategorisine girer. Hukuk alanında "ilmin" orijinal bir buluş bulma gibi bir vasfı yoktur. FSEK, m.35'teki "ilim eseri" kavramı böyle dar yorumlanırsa, sadece Türkiye'de değil, dünyada hukuk alanında yazılmış bir "ilim eseri" kalmaz. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan, benim kitabımdan ancak, Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinde öngörülen şartlara uyarak alıntı yapabilir. Yukarıda ikinci bölümde örnekler üzerinden tek tek gösterildiği gibi Ramazan Çağlayan ise bu şartlara uymadan alıntı yapmıştır.

Ramazan Çağlayan'ı ayrık tutarak, yeri geldiği için genel olarak şunu söylemek isterim: *Doğramacı vs. Yazıcı* kararından ilham alarak *"kaynak gösterme zorunluluğu sadece 'bilimsel eserler' için geçerlidir ve benim kitabım bir 'bilimsel eser' değildir"* yolundaki argümanı ileri sürenler, bu argümanı FSEK'in öngördüğü hukukî ve cezaî yaptırımlardan kaçmak için ileri sürüyorlar. Ancak bu argümanı ileri sürerek, hukukî ve cezaî yaptırımlardan kaçmaya çalışırken korkunç bir *etik çelişki* içine düşmektedirler. Bu argümanı ileri sürenler kaçınılmaz olarak şu sorularla muhatap olacaklardır: "İyi de o zaman kitabınız, bilimsel eser değil ise nedir?" "Bilimsel olmayan bir eserde ne diye akademik unvanınızı kullandınız?" "Amacınız bilime hizmet etmek değil ise, bu kitabı yazmaya sizi ne gibi motifler sevk etti?"

Diğer yandan kendi kitabının değil, alıntıların yapıldığı kaynak kitabın bir "bilimsel eser" olmadığını iddia edenler de mantıksal bir çelişki içine düşüyorlar. Zira, böyle bir argüman, kendisinin kitabında söz konusu kitaptan

5. Bir ürünün "eser" sayılabilmesinin şartları konusunda bkz.: Tekinalp, *op. cit.,* s.102-119; Öncü, *op. cit.,* s.114-117; Şafak Erel, *Türk Fikir ve Sanat Hukuku,* Ankara, İmaj, 2. Baskı, 1998, s.32-37.

alıntılar olduğu vakıasını kabul ettikten sonra ileri sürülebilecek bir argümandır. İntihale kurban giden kitabın bilimsel eser olmadığı ve dolayısıyla kendisinden serbestçe alıntı yapılabileceği iddiası, söz konusu yazarın bu kitaptan kaynak göstermeksizin alıntı yaptığını itiraf etmesi anlamına geliyor. Benim intihalle suçladığım bir yazarın kalkıp, "Kemal Gözler'in kitabı bir bilimsel eser değildir" demesi, o yazarın benim kitabımdan kaynaksız alıntı yaptığını tevil yoluyla ikrar ettiği anlamına gelir. Böyle bir durumda, alıntı yapılan kitabın bilimsel eser olduğu ispatlandıktan sonra, mahkeme bir başka araştırma yapmaksızın intihalin bulunduğuna karar vermesi gerekir.

III. "SÖZ KONUSU KİTAPTAKİ BİLGİLER ANONİM BİLGİLERDİR VE ANONİM BİLGİLER İÇİN KAYNAK GÖSTERME ZORUNLULUĞU YOKTUR SAVUNMASI

İntihal iddiasıyla karşılaşan yazarların yaptıkları en yaygın üçüncü savunma intihale örnek olarak gösterilen alıntılardaki bilgilerin "anonim bilgiler" olduğu, bu tür bilgileri herkesin yazabileceği, bunlar için de kaynak gösterilmesine gerek olmadığı savunmasıdır.

Şüphesiz ki, idare hukukunda herkesçe bilinen, "iki kere iki dört eder" misali anonimleşmiş bilgiler verilirken kaynak gösterilmesine gerek yoktur. Bu tür "umumîleşmiş bilgiler"i, her yazar, bir başka yazara atıf yapılmadan da verilebilir. Ancak bir yazarın diğer yazara atıf yapmadan bir umumî bilgiyi verebilmesi için, bu yazarın bu bilgiyi, diğer yazarın ifadelerinden yararlanmadan, oturup emek verip kendi cümleleriyle kaleme alması gerekir. İşte Ramazan Çağlayan'ın yapmadığı şey de budur: İdare hukukunda bilinen bir bilgiyi kendisi, kendi ifadeleriyle kaleme almamakta, benim ifadelerimi kopyalayarak aktarmaktadır. Eğer Ramazan Çağlayan söz konusu bilgileri, benim ifadelerimi kopyalamadan, kendi ifadeleriyle dile getirmiş olsaydı, söz konusu örneklerdeki Ramazan Çağlayan'ın cümleleri, benim cümlelerimden kaçınılmaz olarak çok farklı olurdu. Oysa yukarıda Bölüm 2'de somut örnekler üzerinden (mesela örnek 69, 139, 150, 169, 257) gösterildiği gibi, içerik olarak bilgi umumîleşmiş bir bilgi olsa dahi Ramazan Çağlayan'ın cümleleriyle benim cümlelerim arasında rastlantıyla açıklanamayacak derecede benzerlik bulunmaktadır.

Bir Örnek: İdare hukukunda idarenin sorumluluğu alanında "eşdeğeriyle tazmin ilkesi" umumîleşmiş bir ilke olabilir; dolayısıyla Ramazan Çağlayan bu ilkeyi bana atıf yapmadan aktarabilir; ama bunun için bu ilkeyi kendi kelimeleriyle ifade etmesi gerekir. Oysa yukarıda Bölüm 2, Örnek 257'de ayrıntılarıyla açıklandığı gibi, Ramazan Çağlayan bu ilkeyi kendi kelimeleriyle ifade etmemekte, benim kelimelerimi kopyalayarak dile getirmektedir: Ramazan Çağlayan'ın

> Bu para, zarar gören kişinin uğradığı zararın "eşdeğeri (*équivalence"*) olarak değerlendirilir[951].

şeklindeki cümlesi (*İdarî Yargılama Hukuku*, 2011, s.547) ile benim

> Bu para, zarar gören kişinin uğradığı zararın "eşdeğeri (*équivalence*)" olarak değerlendirilir.

şeklindeki cümlem (*İdare Hukuku,* 2003, c.II, s.1258), **noktası virgülüne, kelime kelime aynıdır.** Hatta her iki cümle arasında stil olarak dahi aynılık vardır. Benim tırnak içine aldığım kelimeyi, Ramazan Çağlayan da tırnak içine almakta, benim parantez arasında italikle verdiğim kelimeyi Ramazan Çağlayan parantez arasında italikle vermektedir. Bu cümlenin içerdiği bilgiyi, Ramazan Çağlayan benim kelimelerimi ve benim stilimi kopyalamadan, kendi kelimeleriyle aktarabilirdi ve söz konusu bilgi de umumileşmiş bir bilgi olduğu için bana atıf yapması da gerekmeyebilirdi. Ama Ramazan Çağlayan bu bilgiyi kendi cümleleriyle ifade etmek için emek vermemekte, bu cümleyi noktası virgülüne benden kopyalamaktadır. **Umumîleşmiş bir bilgi, bir başka yazarın ifadeleri kopyalanarak aktarılamaz. Aktarılırsa bunun kaynağının gösterilmesi gerekir.** Zira sadece bir bilginin içeriği değil, ifade edilişi de, ifade eden yazarın hususiyetini gösterdiğine göre bir fikri eserdir ve FSEK tarafından korunur.

IV. "RASTLANTI SONUCU SADECE BENZERLİK VARDIR" SAVUNMASI

Usûlsüz alıntı iddiasıyla karşılaşan yazarların yaptıkları en yaygın dördüncü savunma, usûlsüz alıntıyı ispat için örnek gösterilen paragraflar arasında *tam bir ayniyetin bulunmadığı, rastlantı sonucu basit bir benzerliğin bulunduğu, paragraflar aynı konuda yazıldığı için de böyle bir benzerliğin bulunmasının normal olduğu* yolundaki savunmadır.

Bu savunmanın benim iddialarımla ilgili olarak doğru olup olmadığını anlamak için, bu savunmanın ilişkin olduğu her somut alıntı örneğine tekrar bakmak gerekir. Her somut örnekte, benim ve Ramazan Çağlayan'ın paragrafları arasındaki benzerliğin bir rastlantı sonucu olup olamayacağı sorusunu okuyucunun kendisine sorması gerekir. Yukarıda kanımca, Bölüm 2'de verdiğim toplam 276 adet örneğin hepsinde rastlantı sonucu olamayacak derecede benzerlik bulunmaktadır. Zaten Ramazan Çağlayan'ın kitabı ile benim kitabım arasındaki benzerlikler bu 276 adet örnekte verilenlerden ibaret değildir. Daha pek çok benzerlik vardır. Ben rastlantı sonucu olarak görülebilecek benzerlikleri Bölüm 2'ye usûlsüz alıntı örneği olarak zaten almadım. Eğer "rastlantı sonucu benzerlik" savunması gelirse, Bölüm 2'de verdiğim 276 adet örnekten herhangi birine bakınız ve bu örnekte üstteki kutuda ver-

diğim Ramazan Çağlayan'ın paragrafı ile alttaki kutuda verdiğim benim paragrafım arasındaki benzerliğin bir rastlantı sonucu olup olamayacağını kendinize sorunuz. Dediğim gibi, bu konuda, özel bir örneğe değil, Bölüm 2'de verdiğim 276 adet örnekten herhangi birine bakmak yeterlidir. Ama bu konuda "tipik" örnekler, "özel" örnekler görmek istiyorsanız onları da vereyim: Yukarıda bölüm 2'de verilen

- Örnek 19'da 20 kelimeden 20'si aynı,
- Örnek 11'de 32 kelimeden 29'u aynı,
- Örnek 29'da 29 kelimeden 25'i aynı,
- Örnek 32'de 36 kelimeden 34'ü aynı,
- Örnek 45'te 18 kelimeden 16'sı aynı,
- Örnek 48'de 30 kelimeden 29'u aynı,
- Örnek 57'de 22 kelimeden 19'u aynı,
- Örnek 120'de 12 kelimeden 11'i aynı,
- Örnek 137'de 19 kelimeden 19'u aynı,
- Örnek 152'de 12 kelimeden 12'si aynı,
- Örnek 264'te 37 kelimeden 34'ü aynı

dır. Bu oranda bir benzerlik, "rastlantı" sonucu bir benzerlik olabilir mi?

Bir Örnek:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.441-445:

> ***a. Hukuka Aykırılık-Kusur İlişkisi***
>
> "Hukuka aykırılık (*illégalité*)" ile "kusur (*faute*)" arasında ne gibi bir ilişki bulunmaktadır? İşlem ve eylemlerin hukuka aykırı olması, aynı zamanda kusurlu olduğunu gösterir mi? Hukuka uygun işlem ve eylemlerde kusur olabilir mi? Bu sorulara idarî eylemler ile idarî işlemler arasında bir ayırım yapılarak cevap verilmektedir.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.979:

> **3. Hukuka Aykırılık ve Kusur**
>
> "Hukuka aykırılık (*illégalité*)" ile "kusur (*faute*)" arasında ne gibi bir ilişki vardır? Hukuka aykırı olan bir eylem ve işlem aynı zamanda kusurlu mudur? Hukuka uygun eylem ve işlem kusurlu olabilir mi? Bu sorulara idarenin eylemleriyle işlemleri arasında ayrım yaparak cevap verilmektedir.

Yukarıdaki iki paragrafı okuyunuz: Arada sadece basit bir benzerlik mi vardır, yoksa çok yüksek oranda bir benzerlik mi, hatta ayniyet mi vardır?

Bir Başka Örnek

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.356:

> Fransız hukukunda bu tür denetime "oranlılık denetimi (*contrôle de propottionnalité)*[447] veya "kararın olaylara uygunluğunun denetimi (*contrôle de l'adéquation d'une décision aux faits)*[448] denilmektedir[449].

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.845:

> Fransız literatüründe mahkemelerin bu tür denetimine "oranlılık denetimi (*contrôle de proportionnalité*)" [902] veya "kararın olaylara uygunluğunun denetimi (*contrôle de l'adéquation d'une décision aux faits*)" [903] ismi verilmektedir.

Yukarıdaki iki paragraf okunursa, bu iki paragraf arasında rastlantıyla açıklanamayacak derecede benzerlik olduğu görülür. Sadece kelimeler aynı değil, bu kelimelerin diziliş stili dahi aynıdır. Benim tırnak işareti koyduğum yerde Ramazan Çağlayan da tırnak işareti koyuyor; benim parantez içinde italikle verdiğim kelimeleri Ramazan Çağlayan da aynı şekilde veriyor. Bunlar bir tesadüf olamaz. Ramazan Çağlayan'ın bu cümleyi benim cümlemi görmeden kurmuş olma ihtimali, Ramazan Çağlayan'ın geceleri benimle aynı rüyayı görme ihtimali kadar düşük bir ihtimaldir[6]. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan, bu cümleyi benim kitabımdan almış olmalıdır. Ama buna rağmen bu cümlenin sonunda Ramazan Çağlayan bana değil, Fransız yazarlara atıf yapmaktadır. Dolayısıyla ortada bir usûlsüz alıntı vardır.

"Ayniyet değil, benzerlik bulunduğu" savunmasına karşı şunu da söylemek isterim: Bu argüman Ramazan Çağlayan'ın kitabı söz konusu olduğunda vakıa olarak doğru olmadığı gibi, hukuken de geçersiz bir argümandır. Zira bu argüman, mantık bakımından safsata örneğidir. Çünkü, bir cümlenin "alıntı" olması için, bir yazardan diğer yazar tarafından noktası virgülüne, kelime kelime, aynen alınması şart değildir. Diğer bir ifadeyle, bir paragrafın diğer bir paragraftan alınmış olduğunu söyleyebilmek için, **bu iki paragraf arasında "aynılık bulunması şartı" diye bir şart yoktur.** Zira, bir alıntı aynen yapılabileceği gibi, mealen, yani yazarın kendi cümleleriyle de yapılabilir. **"Mealen alıntı" da bir "alıntı"dır ve bu alıntının da kaynağının gösterilmesi gerekir.** Kaynak gösterme zorunluluğu için, alıntılanan cümle ve paragrafların, alıntı yapılan kitaptaki sırayla aynı şekilde geçmesine gerek yoktur. Ünal Tekinalp'in belirttiği gibi, "*esası değiştirmeyen farklılıklarla, sırayı değiştiren oynamalarla yapılan aktarma da bu madde*

6. Rüya metaforu için bkz.: *supra,* s.116, dipnot 4.

[m.71] anlamında 'iktibas'tır"[7]. Yine Profesör Tekinalp'in isabetle vurguladığı gibi, "*eserde bölümlerin... dizimindeki değişiklikler (takdim tehir) halinde de intihal vardır*"[8].

Özetle kaynağı gösterilmemiş "mealen alıntı" intihal teşkil eder. Dolayısıyla iki cümle arasında "aynılık" bulunduğunun ispatına gerek yoktur; "sadece benzerliğin" gösterilmesi de ortada alıntı bulunduğunun ispatı için yeterlidir. İki paragraf arasında rastlantıyla açıklanamayacak derecede bir benzerlik var ise, tarih olarak sonraki tarihli paragrafın önceki tarihli paragraftan alınmış olduğuna karine vardır.

V. "YARGI KARARLARINDAN ALINTI YAPMAK SERBESTTİR" SAVUNMASI

İntihal iddiasıyla karşılaşan yazarların çokça başvurdukları bir savunma da yargı kararlarından alıntı yapmanın serbest olduğu savunmasıdır. Doğrudur. 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 31'inci maddesi uyarınca yargı kararlarından "faydalanmak serbesttir". Dolayısıyla benim alıntı yaptığım bir Danıştay kararından, bana atıf yapmaksızın Ramazan Çağlayan da alıntı yapabilir.

Ama kanımızca, binlerce mahkeme kararının içinde konuyla ilgili olan kararın bulunması ve tahlil edilmesi de "fikrî çalışma"dır. Kararın tam metni değil, ama bu metinden konuyu örneklendiren bir cümlenin seçilip alınması ve teorik açıklamaların olduğu yerde bağlamına uygun olarak verilmesi, bunu yapan yazar bakımından korunmaya değer bir emektir.

Bir yazar, konuyla ilgili yargı kararını, binlerce karar içinde kendisi arayarak bulmamış ise, bu kararın varlığını okuduğu bir başka kitaptan öğrenmiş ise, dürüstlük ve emeğe saygı gereği, kararın künyesini verdikten sonra, bu kararı gördüğü kaynağı da karardan sonra parantez içinde veya "aktaran" veya "nakleden" kelimelerinden sonra belirtmesi uygun olur.

Ramazan Çağlayan bunu yapmıyor. Neredeyse Ramazan Çağlayan'ın kitabında kullandığı gerek Fransız ve gerekse Türk Danıştay kararlarının hepsi, orijinal mahkeme kararı dergilerinden değil, başka yazarların kitaplarından ve bazıları da benim kitabımdan alınmadır. Ama Ramazan Çağlayan bana veya başka yazarlara değil, Fransız ve Türk Danıştayı kararları dergilerinin orijinallerine atıf yapıyor. Yani Ramazan Çağlayan, Türk ve Fransız yargı kararlarından "transit atıf" tekniğini kullanarak alıntı yapıyor.

7. Tekinalp, *op. cit.,* s.156.
8. *Ibid.*

Ramazan Çağlayan'ın "transit atıf" tekniğiyle Fransız Danıştayı kararlarından yaptığı alıntıları yukarıda Bölüm 2, Örnek 8, 9, 29 , 43, 73, 98, 101, 102, 108, 109, 126, 129, 160, 204, 205, 206, 207, 208, 210, 213, 216, 221, 224, 225, 226, 227, 228, 239, 245, 254, 259, 263, 272'de tek tek gösterdim. Yine Ramazan Çağlayan'ın Türk Danıştayı kararlarından nasıl "transit atıf" tekniğini kullanarak alıntılar yaptığını yukarıda Bölüm 2, Örnek 60, 62, 64, 73, 74, 81, 88, 95, 99, 102, 103, 107, 110, 161, 165, 198, 243, 245, 276'de tek tek gösterdim. Bu konuda bu örneklere bakılabilir. Yine yukarıda Üçüncü Bölümde, X ve XI nolu başlıklar altında, Ramazan Çağlayan'ın yargı kararlarına, kendisinin atıf yaptığı mahkeme kararı dergilerini görmeden, gerçekte benim atıflarım üzerinden, yani transit atıf yoluyla atıf yaptığını tam altı ayrı delil göstererek ispatladım (bkz. *supra,* s.616-617).

Burada şunu belirtmek isterim: Şüphesiz, bir yargı kararı, o karardan ilk alıntı yapan yazarın malı değildir. O kararı başka yazarlar da kullanabilir. Ama bunun için, bir kere bu kararı kendilerinin bulmaları, oturup sayfalarca uzunluğunda olan yargı kararını kendilerinin okumaları, karardan alıntı yapacakları cümle veya cümleleri kendilerinin seçmeleri gerekir. Bir yazar binlerce karar içinde bir kararı oturup kendisi bulmamış ise, özellikle karardan alıntı yaptığı cümleyi yüzlerce cümle içinden kendisi seçmemiş ise, bu alıntıyı gerçekten yaptığı yazara, kararın künyesini verdikten sonra atıf yapması gerekir. Bu emeğe saygı ilkesinin bir gereğidir.

Belli bir teorik konuyu örneklendiren Danıştay kararının binlerce karar içinde arayıp bulmak için emek vermek gerekir. Böyle bir karar bulunca da bu kararı özetlemek ve hatta bu karardan cümle seçmek için yine emek vermek gerekmektedir. Yüzlerce cümleden oluşan bir kararda en can alıcı cümleyi bulmak için bu kararı pek çok defa okumak gerekmektedir. Bir yazarın binlerce karar arasından bulup gün yüzüne çıkardığı bir kararı o yazarın ismini zikretmeden almak, keza o yazarın o karardan aldığı cümleyi o yazarın ismini zikretmeden vermek, o yazarın emeğinin sömürülmesi anlamına gelir.

Oysa yukarıda Bölüm 2'de verilen pek çok örnekte (mesela Örnek 60, 62, 64, 73, 74, 81, 88, 95, 99, 102, 103, 107, 110, 161, 165, 198, 243, 245, 276'de) ayrıntılarıyla gösterildiği gibi, Ramazan Çağlayan'ın, ilgili örnekte verilen Danıştay kararını kendisinin Danıştay Dergisinde arayıp bulmadığı, bu kararları benim kitabımdan aldığı yolunda pek çok delil vardır (bkz. *supra,* s.616-617). Dolayısıyla Ramazan Çağlayan, pek muhtemelen, benim emeğimden yararlanmıştır. Böyle durumlarda, Ramazan Çağlayan'ın dürüst davranıp, kararın künyesini dipnotta verdikten sonra benim adımı zikretmesi uygun olurdu.

Kararın Özetlenmesi ve Keza Karar Hakkında Yapılan Değerlendirme ve Eleştiriler FSEK, m.31'de Öngörülen Serbesti Kapsamında Değildir

Burada ayrıca belirtmek isterim ki, Ramazan Çağlayan, söz konusu örneklerde Danıştay kararının sadece metninden yaptığı aktarmaları gerçekte benim kitabımdan yapmakla kalmamakta, söz konusu Danıştay kararları hakkında benim yaptığım *özetlemeleri, değerlendirmeleri ve eleştirileri* de benim kitabımdan almaktadır. Örnek olarak yukarıda Bölüm 2, Örnek 60, 62, 64, 73, 74, 81, 95, 99, 102, 103, 107, 110, 161, 198, 215, 217'ye bakılabilir. Ne dediğimizi somut olarak göstermek için Örnek 62'deki alıntıyı tekrar verelim:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.314:

> Ancak Danıştay 1996 tarihli bir kararında, İçişleri Bakanının belediyeler üzerindeki vesayet denetimi yetkisini, valilere devredebileceğine karar vermiştir[218].
>
> [218] Danıştay Sekizinci Dairesi, E.1995/860, K.1996/3398, http://www.danistay.gov.tr.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.659-660:

> Ancak Danıştay Sekizinci Dairesi 25 Kasım 1996 tarih ve E.1995/860, K.1996/3398 sayılı kararıyla İçişleri Bakanının belediyeler üzerinde sahip olduğu vesayet yetkisini valilere devredebileceğine karar vermiştir[86].
>
> 86. Danıştay Sekizinci Dairesi, 25 Kasım 1996 Tarih ve E.1995/860, K.1996/3398 Sayılı Karar (*Kazancı Danıştay Kararları CD'si*).

Görüldüğü gibi yukarıdaki iki cümle kararın künyesini uzun ve kısa yazmak dışında noktası virgülüne aynıdır. Dolayısıyla söz konusu Danıştay kararını Ramazan Çağlayan kendisi özetlememiş; bu özeti benden almış, ama bana atıf yapmamıştır. Ben bir Danıştay kararını özetleme yetkisinin benim tekilimde olduğunu iddia etmiyorum: Ramazan Çağlayan da daha önce benim tarafından özetlenmiş bir Danıştay kararını bana atıf yapmaksızın özetleyebilir. Ama bu özeti emek verip kendisinin yapması gerekir: Bana atıf yapmadan benim özetimi noktası virgülüne alamaz.

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu, m.31 kapsamında serbest olan şey, yargı *kararının metninden alıntı* yapılmasıdır. Bu serbesti, bir yargı kararı hakkında bir yazarın yaptığı bir "değerlendirme"nin veya "yorum"un veya "eleştiri"nin bir başka yazar tarafından kaynağı gösterilmeksizin alınabileceği anlamına kesinlikle gelmez. Zira yargı kararının kendisi olmasa da, bu karar hakkında bir yazarın yaptığı "değerlendirme", "yorum" veya "eleş-

tiri", bu yazarın hususiyetini gösterir ve dolayısıyla o yazarın bir "fikrî eseri"dir ve haliyle bu fikrî eser FSEK tarafından korunur.

Aynı şey bir yargı kararı hakkında bir yazarın yaptığı "*özetlemeler*" için de geçerlidir. Zira, bir Danıştay kararından bir yazarın yaptığı bir "*özetleme*", bir makine tarafından yapılmadığına göre, o yazarın kendi ifadesiyle yapılacağı için, kaçınılmaz olarak bu özeti yapan yazarın hususiyetini yansıtır ve dolayısıyla FSEK kapsamında korunan bir fikri eserdir. Bu şu anlama gelir ki, bir Danıştay kararını herkes özetleyebilir; ama bunun için oturup kararı kendisinin okuması ve bu özetlemeyi kendisinin yapması gerekir. Bu zahmete katlanmadan, bir yazar başka yazarın yaptığı özeti, kaynağı göstermeden alamaz. Bir başka yazarın yaptığı özetleme, o yazarın hususiyetini taşıdığına göre, bir başka yazar tarafından kaynağı gösterilmeden alınması FSEK'e aykırı olur. Bu sadece FSEK'e bir aykırılık değil, bilim etiğine ve genel ahlak kurallarına da aykırılık teşkil eder.

Eğer, bir yargı kararı hakkında bir yazarın yaptığı değerlendirmelerin, yorumların, eleştirilerin, FSEK tarafından korunmadığı bunların başka yazarlar tarafından alınabileceği kabul edilirse, her hukuk kitabının en az yarısı, isteyen herkes tarafından yağmalanabilir.

Fransız Danıştayı Kararlarından Alıntılar

"Yargı kararlarından alıntı yapmak serbesttir" argümanı, haliyle benim Türkçeye aynen veya mealen çevirdiğim Fransız Danıştayı kararları için geçerli olabilecek bir argüman değildir. Çünkü çeviri aynen olsa bile bir fikri eserdir; FSEK tarafından korunur.

Yukarıdaki Bölüm 2, Bölüm 2, Örnek 8, 9, 29 , 43, 73, 98, 101, 102, 108, 109, 126, 129, 160, 204, 205, 206, 207, 208, 210, 213, 216, 221, 224, 225, 226, 227, 228, 239, 245, 254, 259, 263, 272'de karşılaştırmalı olarak gösterildiği gibi Ramazan Çağlayan, pek çok Fransız Danıştayı ve Fransız Uyuşmazlık Mahkemesi kararını gerçekte benim kitabımdan almakta, ama bana değil, bu kararların Fransızca orijinallerinin yayınlandığı *Recueil des décisions de Conseil d'État*'ya atıf yapmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın bu atıfları gerçekte kendisinin fiziken görmediği kaynağa, "transit atıf" tekniği ile yapılmış atıflardır. Bu hususu, yukarıda Bölüm 3'te X nolu başlık altında ayrıntılarıyla gösterdim. Ramazan Çağlayan'ın "transit atıf" tekniğini kullanarak Fransız yargı kararlarından alıntı yaptığı iddiamızın ispatı için yukarıda söz konusu başlığa bakılabilir (*supra,* s.613-615).

VI. "BEN, KEMAL GÖZLER'DEN DEĞİL, FRANSIZ YAZARLARDAN ALINTI YAPTIM" SAVUNMASI

Ramazan Çağlayan, benim bu kitapta ileri sürdüğüm iddialar karşısında kendisini savunmak için, söz konusu alıntıları kendisinin benden değil, çeşitli Fransız yazarlardan yaptığını iddia edebilecektir.

Şüphesiz ki, benim bir Fransız yazardan aynen veya mealen Türkçeye çevirdiğim bir cümleyi Ramazan Çağlayan da Türkçeye çevirebilir; bunun için bana atıf yapması da gerekmez. Bir Fransızca cümleyi ilk ben çevirdim diye o cümle üzerinde benim tekel hakkım olamaz. Ancak Ramazan Çağlayan'ın böyle bir Fransızca cümleyi bana atıf yapmadan çevirebilmesi için, söz konusu çeviriyi, benim cümlemi kopyalamadan, **kendisinin çevirmesi** gerekir. Ramazan Çağlayan'ın yapmadığı şey de tam budur. Ramazan Çağlayan, söz konusu cümleyi, emek verip kendisi çevirmemekte, benim çevirimi ya olduğu gibi, ya da biraz değiştirerek kopyalamakta, sonra da bu çeviriyi kendisi yapmış gibi, dipnotta bana değil, benim atıf yaptığım Fransız yazara atıf yapmaktadır.

Yukarıda Bölüm 2'de Ramazan Çağlayan'ın söz konusu çevirileri kendisinin yapmadığını, benim kitabımdan aldığını gösteren pek çok örnek verilmiştir. Bu örneklerde Ramazan Çağlayan'ın cümlesi, benim cümlem ve Fransız yazarının cümlesi alt alta verilmiş ve Ramazan Çağlayan'ın cümlesinin Fransız yazarın cümlesine değil, benim cümleme, rastlantıyla açıklanamayacak ölçüde benzediği ayrıntılarıyla gösterilmiştir. Eğer Ramazan Çağlayan, benim çevirdiğim bir Fransızca cümleyi oturup kendisi emek verip çevirmiş olsaydı, ortaya çıkan çeviri, birbirimizden habersiz olarak yapıldığına ve insan elinden çıktığına göre, kaçınılmaz olarak benim çevirimden farklı olurdu. Aynı cümleyi Ramazan Çağlayan'ın ve benim aynı kelimelerle aynı şekilde çevirmemiz bir rastlantı olamaz. Bunun örnekleri için neredeyse Bölüm 2'de verilen herhangi bir örneğe bakılabilir. Mesela Örnek 1, Örnek 2, Örnek 3, Örnek 4'e bakılabilir.

Ayrıca belirtmek isterim ki, benim Fransız yazarlardan yaptığım çevirilerin ezici çoğunluğu, aynen yapılmış, aslına sadık çeviriler değil, serbest çevirilerdir. Ben Fransızca cümleleri çevirirken, bu cümlelerden bir şeyler çıkarıyor, bu cümlelere bir şeyler ekliyorum. Aşağıda örnekleriyle gösterildiği gibi böyle durumlarda benim Fransızca cümleye eklediğim bu ifadeleri de Ramazan Çağlayan aktarmaktadır. Fransız yazarlarda olmayan benim eklediğim bu ifadeleri de Ramazan Çağlayan'ın aktarması, söz konusu cümlelerin benim kitabımdan alınmış olduğunu kanıtlar. İddiamı ispatlayan örnekler olarak aşağıdaki Bölüm 2, Örnek 26, Örnek 90, Örnek 115, Örnek 121, Örnek 153, Örnek 162, Örnek 177, Örnek 221, Örnek 233'e bakılabilir.

ÖRNEK 1 (Bölüm 2, Örnek 26'dan)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.135:

> Teknik konularda uzman olmayan hâkim, konunun uzmanı olan idarenin gözden kaçırdığı hataları "apaçık" bir şekilde nasıl görecektir[417]?
>
> [417] VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.2, s.328.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.844:

> Georges Vedel ve Pierre Delvolvé'nin haklı olarak sordukları gibi, teknik konularda uzman olmayan hâkim, nasıl olacak da, konunun uzmanı olan idarecilerin gözden kaçırdıkları hataları "apaçık" bir şekilde görecektir[899]?
>
> 899. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.,* c.II, s.328.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın "*teknik konularda uzman olmayan hâkim, konunun uzmanı olan idarecilerin gözden kaçırdıkları hataları "apaçık" bir şekilde nasıl görecektir*" şeklindeki cümlesi "nasıl olacak da" kelimeleri hariç, noktası virgülüne benim "teknik konularda uzman olmayan hâkim, nasıl olacak da, konunun uzmanı olan idarecilerin gözden kaçırdıkları hataları "apaçık" bir şekilde görecektir" şeklindeki cümlemden alınmadır. Dahası ikimizin de "apaçık" kelimesini tırnak içinde vermemiz bunun bir kanıtıdır.

Onbeş kelimelik bir Fransızca cümleyi iki yazarın tıpa tıp aynı şekilde Türkçeye çevirme ihtimali yoktur. Çeviri ne kadar aslına sadık olursa olsun, gerçekten iki ayrı el tarafından yapılmış ise, beş kelimelik bir cümlede dahi bir iki kelimelik farklılık olur. Vedel ve Delvolvé'nin kurdukları bir Fransızca cümleyi Türkçeye çevirmek benim tekelimde olan bir şey değil. Bu cümleyi ilk ben Türkçeye çevirmiş olsam bile, benim çevirimi kopyalamaksızın emeğini vererek herkes bu cümleyi Türkçeye çevirebilir. Ramazan Çağlayan da bunu yapabilirdi. Vedel ve Delvolvé'nin cümlesini oturup kendisi çevirirdi. Ben o zaman, Ramazan Çağlayan'a bir eleştiri yöneltemezdim. Zaten gerçekten bunu yapmış olsaydı bu cümlenin karşılığı olarak kurduğu cümle benim cümlemden az çok farklı olurdu. Ama Ramazan Çağlayan bunu yapmamış, emek verip bu cümleyi Türkçeye çevirmek yerine bu cümlenin benim tarafından yapılmış Türkçe çevirisini bana atıf yapmaksızın almıştır. Benim eleştirdiğim husus budur.

Ramazan Çağlayan'ın Fransızca bu cümleyi kendisinin çevirmediği, benim çevirimden aldığını göstermek için bu cümlenin Fransızca aslını vermek isterim:

Georges Vedel ve Pierre Delvolvé, *Droit administratif,* Paris, PUF, 1992, c.II, s.328:

> Mais comment le juge, qui n'est pas un spécialiste, peut-il voir une erreur manifeste que n'a pas vue l'administrateur compétent?

Ben bu cümleyi şu şekilde çevirmişim:

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.844:

> Teknik konularda uzman olmayan hâkim, nasıl olacak da, konunun uzmanı olan idarecilerin gözden kaçırdıkları hataları "apaçık" bir şekilde görecektir?

Bu Fransızca cümle aslına sadık olarak şu şekilde çevrilebilir: *"Ama uzman olmayan hâkim, uzman olan idarecilerin görmedikleri açık hatayı nasıl görecektir?"* Görüldüğü gibi benim çevirim, Fransızca orijinal cümleden oldukça farklıdır. Bu Fransızca cümleyi ben Türkçeye çevirirken onun aslında bulunmayan pek çok şey eklemişim. Ramazan Çağlayan'ın da cümlenin Fransızca aslında olmayan bu şeyleri ekliyor olması ne büyük rastlantı!

Tekrarlayayım: Bir Fransız yazarın kurduğu bir cümleyi Türkçeye çevirmek şüphesiz ki benim tekelimde olan bir şey değildir. Bu cümleyi ilk ben Türkçeye çevirdim diye, artık bu cümleyi Ramazan Çağlayan'ın Türkçeye çeviremeyeceği de söylenemez. Ancak bunu yapması için, oturup emek vermesi, bu cümleyi benim cümlemden kopya çekmeden kendisinin çevirmesi lazımdır. Oysa Ramazan Çağlayan böyle yapmamış, söz konusu cümleyi emek verip kendisi çevirmemiş, bu çeviriyi noktası virgülüne olduğu gibi benim kitabımdan almış; ama bana değil, benim söz konusu alıntıyı kendisinden yaptığım Fransız yazara atıf yapmıştır. Söz konusu alıntı benden yapılmış olduğuna göre, bana atıf yapılması lazımdı. Oysa Ramazan Çağlayan'ın söz konusu cümlesinde bana atıf yoktur. Dolayısıyla benim açımdan ortada kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma durumu vardır. Ramazan Çağlayan'ın benden yaptığı alıntı için Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapması ise bir aldatıcı atıf örneğidir.

İlave edelim: Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki alıntıda 417 nolu dipnotla Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapmasının sebebi, alıntı konusu cümleyi Vedel ve Delvolvé'den okumuş olması değil, benim bu cümlenin kaynağı olarak kendi kitabımda (c.I, s.844, 899) Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapıyor olmamdır. Dikkat edileceği üzere, Ramazan Çağlayan'ın 417 nolu dipnotu, benim 899 nolu dipnotumun aynısıdır. Bu şunu göstermektedir ki, Ramazan Çağlayan'ın sadece ana metindeki cümlesi değil, bu cümleye bağlı olan dipnotu dahi benden alınmıştır. Sadece ana metnin değil, dipnotun da aktarılmış olması usûlsüz alıntıyı kanıtlayan bir delildir.

ÖRNEK 2 (Bölüm 2, Örnek 90'dan)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s. 340:

> Yine bir usûl, tamamen ilgilinin yüzünden yerine getirilememiş ise, o kişinin bunu ileri sürmeye hakkı yoktur[355].
>
> [355] AUBY/DRAGO, age., C.II, s.297.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.767:

> Eğer bir usûl, bizzat idarenin değil, ilgili kişinin yüzünden yerine getirilememiş ise, ilgili kişinin onu ileri sürmeye hakkı yoktur[597].
>
> 597. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.297.

Yukarıdaki iki cümlenin birbirine ne derece benzediği ortadadır. Ancak, Ramazan Çağlayan, söz konusu cümlenin kaynağı olarak 355 nolu dipnotunda bana değil, benim kendi kitabımın 597 nolu dipnotumda atıf yaptığım Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapıyor. Pek muhtemelen Ramazan Çağlayan Auby ve Drago'nun kitabını görmeden benim 597 nolu dipnotum üzerinden Auby ve Drago'ya atıf yapıyor. Yani bu atıf bir "transit atıf"tır[9].

Bu iddiama karşı muhtemelen Ramazan Çağlayan'ın söz konusu cümleyi benim kitabımdan değil, Auby ve Drago'un kitabından aldığını iddia edecektir. Eğer gerçekten Ramazan Çağlayan, Auby ve Drago'nun cümlesini bana bakmadan, kendisi Türkçeyle çevirmiş olsaydı, bu çeviri benim çevirimden farklı olurdu. Ne demek istediğimi somut olarak göstermek için, önce söz konusu cümlenin Fransızca aslını, sonra benim çevirimi ve sonrada Ramazan Çağlayan'ın "çevirisini" aşağıya koyuyorum:

Jean-Marie Auby ve Roland Drago, *Traité de contentieux administratif,* Paris, LGDJ, 1975, c.II, s.297:

> "Enfin si la formalité n'a pu être accomplie du fait du requérant, celui-ci est sans qualité pour l'invoquer".

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.I, s.767:

> Eğer bir usûl, bizzat idarenin değil, ilgili kişinin yüzünden yerine getirilememiş ise, ilgili kişinin onu ileri sürmeye hakkı yoktur[597].
>
> 597. Auby ve Drago, *op. cit.,* c.II, s.297.

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s. 340:

> Yine bir usûl, tamamen ilgilinin yüzünden yerine getirilememiş ise, o kişinin bunu ileri sürmeye hakkı yoktur[355].
>
> [355] AUBY/DRAGO, age., C.II, s.297.

9. "Transit atıf" terimi için bkz. *supra,* s.125.

Vedel ve Delvolvé'nin yukarıdaki cümlesi aslına sadık olarak şu şekilde çevrilebilir: "*Nihayet eğer usûl davacı dolayısıyla yerine getirilememiş ise, davacı bunu ileri süremez*".

Görüldüğü gibi benim *"eğer bir usûl, bizzat idarenin değil, ilgili kişi yüzünden yerine getirilememiş ise, ilgili kişinin onu ileri sürmeye hakkı yoktur"* şeklindeki çevirim oldukça serbest bir çeviridir. Örneğin Fransızca cümlede "*requérant*", yani "davacı" terimi kullanılmaktadır. Ben bunun yerine "ilgili" terimini kullanmışım. Keza Fransızca "*du fait de*" terimi Türkçeye "yüzünden" diye çevrilebileceği gibi daha pek çok şekilde çevrilebilir. Aynı şekilde Fransızca cümlede geçen "*est sans qualité*" ifadesi kelime kelime "hakkı yoktur" demek değildir; bu ifadeyi ben öyle çevirmişim. Ramazan Çağlayan da aynen benim gibi "*requérant*" yerine "davacı" terimini değil, "ilgili" terimini kullanmakta; "*du fait de*" terimini de yine benim gibi "yüzünden" diye çevirmekte ve nihayet "*est sans qualité*" ifadesini "hakkı yoktur" diye çevirmektedir.

Tüm bunlar göstermektedir ki, "*yine bir usûl, tamamen ilgilinin yüzünden yerine getirilememiş ise, o kişinin bunu ileri sürmeye hakkı yoktur*" şeklindeki cümleyi Ramazan Çağlayan, Auby ve Drago'dan kendisi çevirmemiş, benim "*eğer bir usûl, bizzat idarenin değil, ilgili kişinin yüzünden yerine getirilememiş ise, ilgili kişinin onu ileri sürmeye hakkı yoktur*" şeklindeki cümlemden alıntılamıştır. Bu alıntıyı yaparken de, benim cümlemden üç kelimeyi atmış ve iki kelimenin yerine de başka kelime koymuştur. Ama Ramazan Çağlayan, bana değil, Auby ve Drago'ya atıf yapmıştır.

Eğer ben bu cümleyle ilgili olarak Auby ve Drago'ya atıf yapmasaydım, Ramazan Çağlayan da Auby ve Drago'ya atıf yapmazdı. Pek muhtemelen Ramazan Çağlayan 355 nolu dipnotunda atıf yaptığı Auby ve Drago'nun kitabını fiziken görmemiştir; benim 597 nolu dipnotumdan yararlanarak Auby ve Drago'nun kitabını görmüş gibi ona atıf yapmaktadır. Ortada mükemmel bir "transit atıf" örneği vardır.

Ramazan Çağlayan şunlardan birini yapsaydı ortada bir problem olmazdı: **(1)** Ramazan Çağlayan, Vedel ve Delvolvé'nin cümlesini oturup kendisi çevirebilirdi. Bu durumda bu çevirisi benim çevirimden kaçınılmaz olarak farklı olurdu. Ve bana atıf yapması gerekmezdi. **(2)** Ramazan Çağlayan dürüst davranıp, söz konusu çeviriyi benden aldıktan sonra Vedel ve Delvolvé'ye hiç atıf yapmadan bana atıf yapabilirdi. **(3)** Hiç olmazsa, Ramazan Çağlayan, dipnotta Vedel ve Delvolvé'ye atıf yaptıktan sonra ortada bir "transit atıf" olduğunu belirtmek için "nakleden" veya "aktaran" gibi bir kelimeden sonra bana atıf yapabilirdi (Mesela "AUBY/DRAGO, age., c.II, s.297'den nakleden GÖZLER, age., c.I, s.767" diye dipnot gösterebilirdi).

(4) Orijinal bir çeviri yapamıyor ve bana da atıf yapmak istemiyor ise, söz konusu cümleyi kitabına almazdı.

Ancak Ramazan Çağlayan bu dört yoldan birini seçmek yerine, benden yapmış olduğu alıntı için gerçekte kendisinden çeviri yapmadığı bir Fransız yazara atıf yapmayı tercih etmiştir. Böylece okuyucu, Auby ve Drago'un söz konusu cümlesini Ramazan Çağlayan'ın kendisinin Türkçeye çevirdiğini sanmaktadır. Ramazan Çağlayan'ı buna yönelten sebeplerin neler olduğunu bilemem; ama yukarıda dört yol var iken, bu yolu seçmesi ahlaken tasvip edilebilecek bir şey değildir ve benim manevî haklarıma zarar vermektedir.

Nihayet belirtmek isterim ki, ben bir Fransızca cümleyi aynen, aslına sadık bir şekilde çevirmiş olsam bile, bu çeviri üzerinde benim FSEK tarafından korunan bir hakkım vardır; çünkü çeviri, bir makine tarafından yapılmadığına göre, çevirenin hususiyetini yansıtır ve bu nedenle de bir fikri eserdir.

VII. "BEN ZATEN KEMAL GÖZLER'E DE ATIF YAPTIM" SAVUNMASI

Usulüz alıntı iddiasıyla karşılaşan yazarların başvurdukları diğer klasik bir savunma da kendisinden usûlsüz alıntı yapıldığı iddia edilen kitaba atıf yaptıkları savunmasıdır. Şüphesiz yüzlerce sayfalık bir kitapta, yüzlerce alıntının bulunduğu bir durumda, usulsüz alıntıya kurban giden kitaba pek çok atıf da yapılmış olabilir.

Gerçekten de Ramazan Çağlayan'ın burada eleştirdiğimiz *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabında bana yapılan yüzlerce atıf vardır. Ramazan Çağlayan'ın bana yüzlerce atıf yapması kitabındaki usûlsüz alıntı problemini çözmemektedir. **Çünkü:**

1. Bir kere, atıf, her alıntı için ayrıca yapılması gereken bir şeydir. Dolayısıyla bazı alıntılar için atıf yapılmış olması, atıfsız alıntıları hukuka aykırı alıntı olmaktan çıkarmaz. Kaynağı gösterilmiş alıntılara komşu olan, ama kaynağı gösterilmemiş olan alıntıda FSEK, m.71/1, b.3'te hükme bağlanan "kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma" durumuna vücut verir. Nitekim Ramazan Çağlayan'ın kitabında benim kitabımdan alınmış olmakla birlikte kaynağı gösterilmemiş yığınla alıntı vardır. Mesela Bölüm 2, Örnek 10, 12, 19, 20, 25, 36, 41, 46, 49, 55, 67, 75, 76, 81, 82, 83, 84, 85, 88, 89, 91, 97, 111, 113, 118, 125, 139, 141, 148, 154, 163, 164, 173, 175, 176, 181, 191, 192, 193, 194, 202, 214, 216, 217, 218, 225, 227, 230, 234, 250, 261, 266, 270, 275, 245'e bakılabilir. Mesela Örnek 36'da açıklandığı gibi tek atıfla 10 paragraf (*supra,* s.162), Örnek 70'te açıklandığı gibi tek atıfla 4 sayfa uzunluğunda bir alıntı yapmaktadır (*supra,* s.217). Ünal Tekinalp'in dediği gibi,

"*bir atıfla sayfaları aktarma aşırmadır*"[10]. Yukarıda listede verilen bütün örneklere tek tek bakılabilir.

2. Dahası, bir alıntının sadece kaynağını göstermek yetmez, kaynağın, dürüst bir şekilde gösterilmesi gerekir. Zira, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 71'inci maddesinin ilk fıkrasının 5'inci bendi *"bir eserle ilgili olarak yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösterme"* hâlini hükme bağlamıştır. Ramazan Çağlayan'ın pek çok alıntıda bana atıf yaparken yaptığı atıflar aldatıcı niteliktedir. Ramazan Çağlayan'ın bana atıf yaptığı bazı örneklerde, *alıntı sadece ve sadece benden yapılmıştır*; *sadece bana atıf yapılması gerekirken, dipnotta benim ismimin yanında ve çoğunlukla benim isimden önce alakalı alakasız daha pek çok isim sayılmıştır*. Bana bu şekilde yapılmış atıflar, alıntının benden yapıldığını gizlemeye yönelik "yanlış ve aldatıcı nitelikte" atıflardır. Örnek olarak Bölüm 2, Örnek 3, 4, 5, 6, 7, 42, 43, 51, 52, 54, 58, 68, 79, 87, 92, 100, 115, 116, 122, 124, 128, 131, 136, 137, 149, 150, 151, 153, 156, 158, 159, 166, 201, 212, 220, 238, 240, 241, 247, 249, 251, 252, 263'e bakılabilir.

Bir Örnek:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.523:

> zararın kesinliğinden, bilfiil gerçekleşmiş zararlar (güncel zararlar) ve gelecekte gerçekleşmesi kaçınılmaz olan zararlar anlaşılır[748].
>
> [748] DE FORGES, age., s.280; GÖZLER, age., C.II, s.1180; VLACHOS Georges, Les Principes Généraux du Droit Administratif, Paris 1993, s.240.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.1180:

> Zararın kesinliğinden, bilfiil gerçekleşmiş zararlar (güncel zararlar) ve gelecekte gerçekleşmesi kaçınılmaz olan zararlar anlaşılır[1125].
>
> 1125. Vlachos, op. cit., s.240.

Görüldüğü gibi, Ramazan Çağlayan'ın alıntısı aynen benden alınmış olmasına rağmen, Ramazan Çağlayan benim adımı 748 nolu dipnotta iki yazarın arasına gömmüştür. Söz konusu alıntı kelime kelime benden yapılmış bir alıntı olduğuna göre 748 nolu dipnotta sadece bana atıf yapılması gerekirdi.

3. Diğer yandan bir alıntının kaynağı gösterilmiş olsa bile, bu alıntının Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinde öngörülen şartlara uygun olması gerekir. Yukarıda birinci bölümde (s.81-102) gördüğümüz gibi:

10. Tekinalp, *op. cit.,* s.157.

a) 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinin ilk fıkrasının ilk bendine göre, alıntı, bir eserin *"bazı cümle ve fıkralarının"* bir başka esere alınmasıyla sınırlı olmalıdır. Bazı cümle ve fıkraları aşan alıntı, kaynak gösterilerek dahi yapılamaz. Yukarıda Bölüm 1, Liste 1'de sayılan (s.84) örneklerde alıntılar, kaynağı gösterilmiş olsa bile alıntının bazı cümle ve fıkralarla sınırlı olması şartına aykırılık taşımaktadır.

b) İkinci olarak Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinin ilk fıkrasının 3'üncü bendine göre, alıntı "*maksadın haklı göstereceği bir nispet dahilinde ve münderecatını aydınlatmak maksadıyla"* yapılmalıdır (m.35/1, b.3). Yukarıda (s.88) Bölüm 1, Liste 3'te sayılan örneklerde alıntılar, kaynağı gösterilmiş olsa bile alıntının bazı cümle ve fıkralarla sınırlı olması şartına aykırılık taşımaktadır. Bölüm 2'de bu listede yer alan örneklerin her birinde alıntının nasıl "maksadın haklı göstereceği bir nispet dahilinde ve münderecatını aydınlatmak maksadıyla" yapılması şartına aykırı olduğu tek tek gösterilmektedir. Örnek olarak Bölüm 2, Örnek 19, 20, 25, 30, 36, 46, 49, 55, 65, 75, 81, 82, 83, 85, 88, 89, 90, 97, 91, 113, 140, 141, 161, 181, 203, 215, 225, 230, 234, 266'e bakılabilir. Bu örneklerde Ramazan Çağlayan'ın kaynak göstermesi, söz konusu örnekteki alıntıyı hukuka uygun hale getirmez.

c) Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinin son fıkrasına göre *"iktibasın belli olacak şekilde yapılması lazımdır*". Alıntının belli olacak şekilde yapılması şartı açısından, alıntının "aynen alıntı" ve "mealen alıntı" olmak üzere iki türü arasında ayrım yapmak gerekmektedir. Aynen alıntılarda kaynak göstermek yetmez, alıntı olan cümle veya cümlelerin tırnak içinde italik olarak veya girintili paragraf olarak dizilmesi gerekir. Ramazan Çağlayan ise bu kurala uymamaktadır. Bu konuda Bölüm 2, Örnek 9, 11, 12, 21, 22, 26, 36, 48, 49, 57, 75, 76, 96, 112, 120, 137, 153, 167, 172, 173, 176, 195, 201, 236, 249'a bakılabilir. Bir örnek:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku,* 2011, s.461:

> İdare hukukunda "kusursuz sorumluluk (*responsabilité sans faut)",* idarenin hukuka uygun eylem ve işlemlerinden doğan zararları bazı durumlarda tazmin etmesi yükümlülüğüdür[307].
>
> [307] GÖZLER, age., C.II, s.1071.

Kemal Gözler, *İdare Hukuku,* Bursa, Ekin, 2003, c.II, s.1071:

> "Kusursuz sorumluluk (*responsabilité sans faute*)" idarenin hukuka uygun eylem ve işlemlerinden doğan zararları bazı durumlarda tazmin etmesi yükümlülüğüdür.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlesi, noktası virgülüne aynen benim kitabımdan alınmıştır. Ortada bir "aynen alıntı" vardır. Aynen alıntının tırnak içinde italikle veya girintili paragraf olarak verilmesi gerekir. Ama Ramazan Çağlayan böyle yapmamaktadır. Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki alıntısında, 307 nolu dipnotta bana atıf yapması, bu alıntıyı bir usûlsüz alıntı olmaktan çıkarmaz.

Diğer yandan Ramazan Çağlayan, gerçekte tırnak içinde italikle veya girintili paragraf olarak vermesi gereken bir "aynen alıntı"yı, aynen alıntı olduğunu gizlemek için, bu alıntıdan kasten biri iki kelimeyi çıkararak veya değiştirerek "mealen alıntı" haline dönüştürmektedir. Mesela Bölüm 2, Örnek 7 11, 25, 37, 51, 57, 72, 167, 172, 180, 247'ye bakılabilir. Bir örnek:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* 2011, s.441:

> Buna göre, gerektiği gibi davranılmaması halinde kusurlu davranılmış olur. Başka bir ifade ile kınamayı haklı gösterecek nitelikteki davranışlarda kusur vardır[176].

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.,* 2003, c.II, s.978:

> Açıkçası, gerektiği gibi davranılmadığı zaman kusurlu olunur. Diğer bir ifadeyle, kınamayı haklı gösterecek nitelikteki davranışlarda kusur vardır[231].

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan, benim cümlemden "*açıkçası*" ve "*başka*" kelimelerini çıkararak, normalde aynen alıntı formunda verilmesi gereken bir alıntıyı "mealen alıntı" haline dönüştürmüştür. Bir cümleden bir iki kelime çıkarılarak veya yerlerine başka kelimeler konularak bir "aynen alıntı"nın "mealen alıntı" haline dönüştürülmesi dürüstlükle bağdaşmaz ve FSEK, m.35/son'da öngörülen "iktibasın belli olacak şekilde yapılması" şartına aykırılık oluşturur. Tüm bu durumlarda Ramazan Çağlayan'ın alıntının kaynağını göstermiş olması bu alıntıyı hukuka uygun bir alıntı hâline getirmez.

VIII. "KAYNAK GÖSTERMEYİ UNUTMUŞUM" SAVUNMASI

Nihayet usûlsüz alıntı iddiasıyla karşılaşan yazarların başvurdukları sık savunmalardan birisi de kaynak göstermeyi yanlışlıkla unuttukları veya teknik bir sebeple dipnotta kaynağı silindiği yolundaki savunmalardır.

Nitekim Ramazan Çağlayan, burada eleştirdiğimiz *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabının ikinci baskısına yazdığı "Önsöz"de birinci baskıda bazı hataların bulunduğunu kabul edip, bunların "*kimisinin teknik sebeplerden, kimisinin acelecilikten, kimisinin de yoğun çalışma ortamından*" meydana

geldiğini yazıyor[11]. Ben bu sebeplerin doğruluğunu yukarıda üçüncü bölümde ayrıntılarıyla tartıştım. Bu konuda oraya bakılabilir (*supra,* s.597-605).

Hata insana mahsus. Şüphesiz her yazar yaptığı bazı alıntıların kaynağını göstermeyi sehven unutabilir. Bu herkesin başına gelebilecek mazur görülmesi gereken bir şeydir. Ama unutma, bir alıntı için olur, iki alıntı için olur, üç alıntı için olur; bilemediniz beş alıntı için olur. Yüzlerce alıntı için olmaz.

Burada şu hususun altını çizmek isterim: Bir yazarın diğer bir yazardan usûlsüz alıntı yapıp yapmadığı hususu, haliyle bir kitaptan cımbızla çekip alınan bir veya iki paragraf üzerinden ispatlanamaz. Gerçekte alıntı olan bir paragrafın şu ya da bu şekilde kaynağı gösterilmesi unutulmuş olabilir. Şüphesiz bu olmaması gereken bir hatadır. Ama her yazarın başına gelebilir. Usûlsüz alıntı sorunu için asıl anlamlı olan şey, kaynağının gösterilmesinin şu ya da bu sebepten unutulmuş olan bir iki alıntıdan ziyade, kaynaksız alıntıların ard arda, sistemli bir şekilde devam etmesidir. Okuyucu benim Ramazan Çağlayan'dan örnek gösterdiğim cümlelerin cımbızla çekilmiş cümleler olduğunu sanmamalıdır.

Yukarıda Bölüm 2'de verilen 276 adet örnek incelenirse görülecektir ki, bu alıntıların ezici çoğunluğu birbiriyle ardışık bir şekilde gitmektedir. Bu alıntılardan bazen üçü dördü aynı sayfada bulunmaktadır. Bu husus, bu alıntılardaki usulsüzlüğün, bir hatadan değil, sistemli ve bilinçli bir tutumdan kaynaklandığını gösterir.

Örneğin yukarıdaki Bölüm 2'de Örnek 47-50'de verilen dört alıntı Çağlayan'ın kitabının aynı sayfasından (s.308) alınmadır. Diğer bir örnek: Bölüm 2, Örnek 92, 93, 94 ve 95'te verilen alıntılar Ramazan Çağlayan'ın kitabının aynı sayfasından (s.341) alınmadır. Üstelik bu örneklerde verilen paragrafların geçiş sırası benim kitabımdaki (c.I, s.768-770) geçiş sırasıyla aynıdır. Yani Ramazan Çağlayan benim kitabımın ilgili kısmını paragraf paragraf özetlemektedir. Bir başka örnek: Bölüm 2, Örnek, 235, 236, 237 ve 238'de verilen paragraflar Ramazan Çağlayan'ın kitabının aynı sayfasında (s.523) bulunmaktadır ve art arda yer almaktadır. Yani Ramazan Çağlayan'ın kitabının 523'üncü sayfasının üçüncü, dördüncü beşinci ve altıncı paragrafları benden alınmadır. Ve üstelik bu paragrafların sırası benim kitabımdaki (c.II, s.1179-1181) aynı sırayla gitmektedir. Bu örnekler Ramazan Çağlayan'ın sehven değil, sistemli olarak benden usulsüz alıntı yaptığını göstermektedir.

Diğer yandan aceleden unutma argümanı kaynaksız alıntılar için geçerli olabilecek bir argümandır. Bölüm 2'de verilen 276 adet örneğin bir kısmı

11. Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.,* İkinci Baskı, 2012, s.7.

kaynaksız alıntı değil, *yanlış kaynak gösterilerek yapılmış alıntılardır.* Bu tür alıntılar için haliyle "aceleden kaynaklandı argümanı" geçerli olabilecek bir argüman değildir. Örnek olarak yukarıda Bölüm 2, Örnek 1, 2, 8, 9, 15, 17, 23, 24, 26, 27, 28, 39, 45, 48, 53, 57, 58, 59, 60, 64, 66, 67, 73, 74, 77, 82, 87, 90, 93, 94, 95, 96, 98, 99, 101, 102, 107, 108, 109, 110, 112, 114, 117, 118, 120, 121, 123, 126, 129, 130, 132, 133, 134, 135, 138, 142, 147, 103, 104, 105, 106, 148, 152, 160, 161, 165, 167, 168, 170, 171, 172, 177, 178, 179, 180, 182, 183, 187, 188, 189, 190, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 204, 205, 206, 207, 208, 210, 211, 213, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 226, 228, 229, 231, 232, 233, 235, 236, 238, 239, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 263, 264, 265, 268, 271, 272, 273, 274, 276'ya bakılabilir. Bu örneklerde alıntı gerçekte benden yapılmış olmasına rağmen, Ramazan Çağlayan bana değil, başka yazarlara atıf yapmaktadır. Acelesi olan bir yazara, dipnotta benim adımı silip yerine bir başka yazarın adını yazmak zaman kazandırmaz. Dipnotta benim adımı silip, bir başka yazarın adını yazmak ancak bilinçli ve kasten yapılabilecek bir şeydir.

Diğer yandan Bölüm 2'de verilen 276 adet örneğin bir kısmı kaynaksız alıntı değil, *aldatıcı maiyette kaynak gösterilerek yapılmış alıntılardır*. Bu alıntılarda alıntı gerçekte sadece benden yapılmış olmasına rağmen, dipnotta benim adımın yanında (ve çoğunlukla benim adımdan önce) başka yazarlara (bazen başka bir, bazen iki, bazen üç, bazen dört ve bazen sekiz! yazara) daha atıf yapılmıştır. Bu konuda örnek olarak yukarıda Bölüm 2, Örnek 3, 4, 5, 6, 7, 42, 43, 51, 52, 54, 68, 79, 87, 92, 100, 115, 116, 122, 124, 128, 131, 136, 137, 149, 150, 151, 153, 156, 157, 158, 159, 166, 201, 212, 220, 238, 240, 241, 242, 247, 249, 251, 252, 263'e bakılabilir. Bu tür alıntılar için "aceleden kaynaklandı argümanı" haliyle geçerli olabilecek bir argüman değildir. Zira acelesi olan bir yazar, ne diye bir alıntının kaynağını gösterdikten sonra, dipnotta daha dört beş yazara atıf yapsın? Ramazan Çağlayan'ın bu tür alıntılarda sadece bana atıf yapmak yerine benim adımın yanında daha pek çok yazara atıf yapması, benim ismimi gizleme gayretinden kaynaklanmaktadır ki, bu ancak bilinçli ve kasten yapılabilecek bir şeydir.

IX. "TENCERE DİBİN KARA" SAVUNMASI

Nihayet intihal iddiasıyla karşılaşan yazarların başvurdukları en klasik savunma "tencere dibin kara, seninki benden kara" savunmasıdır. Usûlsüz alıntılarla suçlanan yazar, suçlayan yazarı da usûlsüz alıntı yapmakla ve usûlsüz alıntıya kurban giden kitabı da orijinal bir kitap olmamakla suçlar.

Ben Ramazan Çağlayan'ın böyle bir şeye tevessül edeceğine ihtimal vermem.

Şimdiye kadar pek çok eleştiriyle karşılaştım. Ama özgünlük noktasında bir eleştiriyle karşılaştığımı hatırlamıyorum. Tersine fikirlerimin fazla keskin olduğu yolunda eleştirildim. Yine şimdiye kadar kitaplarımda usûlsüz alıntı bulunduğu yolunda veya atıflarımın dürüstlüğü ve düzgünlüğü noktasında da tek bir eleştiriyle karşılaşmadım. Tersine kitaplarımda gereğinden fazla atıf bulunduğu, dipnotlarımın sayfaların yarısını kapladığı, atıflarımın kitaplarımı sevimsiz hâle getirdiği yolunda eleştirilerle karşılaştım. Nihayetinde, kendi kitabımın övmek benim üzerime vazife değil. Kitabımın özgünlüğü, bilimsel değeri ve Türk idare hukukuna katkısı konusundaki nihaî hükmü okuyucular verecektir. ■

SON BİR GÖZLEM

Son olarak şunu belirtmek isterim ki, usûlsüz alıntı bulunup bulunmadığı noktasından, Ramazan Çağlayan'ın bütün kitap ve makalelerinin incelenmesinde yarar olduğunu düşünüyorum. Burada bir örnek vermek isterim: Ramazan Çağlayan'ın "Apartman İdeolojisi: Yeni Otrul'un Meskene Galebesi" (*Muhafazakar Düşünce*[1], Mart 2010, Cilt 6, Sayı 23, s.41-49) başlıklı makalesinde kaynağı gösterilmemiş pek çok alıntı bulunmaktadır. Mesela makalenin ilk üç paragrafı kaynağı gösterilmeden Tülay Özekin'in doktora tezinden alınmıştır[2]. Aşağıya Ramazan Çağlayan'ın makalesinin ilk üç paragrafını ve bunların kaynağı olan doktora tezindeki üç paragrafı koyuyorum:

---

1. *Muhafazakar Düşünce* dergisinin "popüler dergi" olduğu, bu dergideki makaleler için bilimsel atıf kurallarına uyulmasına gerek olmadığı yolunda muhtemel bir savunmaya karşı şimdiden belirteyim ki, söz konusu dergi üç aylık hâkemli bir dergidir. Dergideki bütün makaleler, akademik tarzda yazılmış makalelerdir.
2. Ramazan Çağlayan'ın adı geçen makalesinde, Tülay Özekin'in doktora tezinden alıntılar bulunduğunu şöyle keşfettim: Ramazan Çağlayan'ın bu garip başlıklı makaleyi yazmış olmasına şaşırdım ve bundan şüphelendim. Makalede usûlsüz alıntı olup olmadığını tespit etmek etmek için, ilk paragraflardan teknik bir terimin geçtiği bir cümleyi ("*Bu algılama biçimine "mekân duygusu" denilmektedir*" cümlesini) seçtim ve bu cümleyi *Google*'da arattım ve karşıma şu çıktı:

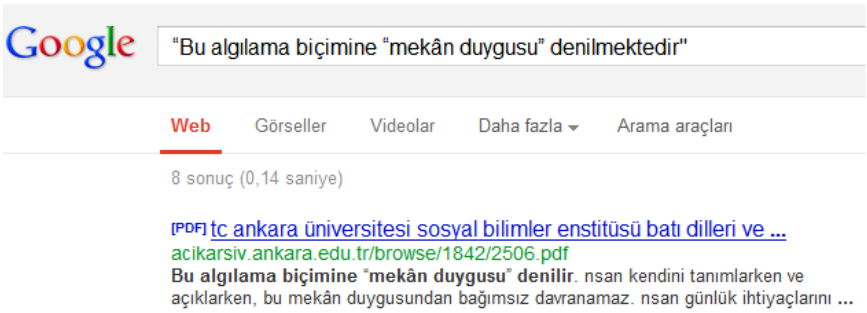

Böylece *Google*'da basit bir arama yaparak Ramazan Çağlayan'ın bu paragraflarının kaynağı olan doktora tezine ulaşmış oldum.

Ramazan Çağlayan'ın "Apartman İdeolojisi: Yeni Otrul'un Meskene Galebesi", *Muhafazakar Düşünce*, Mart 2010, Cilt 6, Sayı 23, s.41-42:

İnsan ve mekân; bir bütünün ayrılmaz parçaları. İnsan ve mekân, ilk oluşta birlikte var oldu ve daha sonrasında da birlikte var olmaya devam etti. İnsan ve mekân arasındaki etkileşim nasıl bir seyir takip etmektedir? Bu sorunun kesin bir cevabı yoktur. Kesin bir cevap aramak da boşuna bir çabadan ibarettir. İç içe geçmiş bir etkileşim söz konusudur bu ikisi arasında. Bazen biri diğerine baskın gelse de, çoğu zaman karşılıklı etkileşim söz konusudur. Bazen insan, mekânı bir düzene koyup kendince bir görünüme kavuşturmakta, bazen de mekân insanı şekillendirmektedir.

Hiçbir zaman mekân, insan için sıradan ve anlamsız bir çerçeveden ibaret olmamıştır. İnsan, mekâna kendince bir anlam vermekte ve bun algılama doğrultusunda mekânla iletişim ve etkileşim içerisine girmektedir. Bu algılama biçimine "*mekân duygusu*" denilmektedir. İnsan kendini tanımlarken ve açıklarken, bu mekân duygusundan bağımsız davranmamaktadır.

Günlük ihtiyaçlarımızı karşılamak için birçok mekân parçalarından istifade etmekteyiz. Başlangıçta çeşitli ihtiyaçlarımızın giderilmesi ve amaçlarımızın gerçekleştirilmesi için iletişime girdiğimiz bu mekânlar, zamanla farklı bir anlama bürünür, alelade bir mekân olmaktan çıkar bizim için. Barınma ihtiyacımızı gidermek için sahip olduğumuz ev, para kazanmak için elde ettiğimiz iş yeri, ekip biçmek için kullandığımız arazi, zamanla basit bir mekândan ayrı bir anlama bürünür bizim için. Bu mekânlarla iletişime gireriz. Duygusal bağlar kurarız onlarla. Hatta onlarla konuşuruz. Dertlerimizi, sevinçlerimizi paylaşır, özleriz onları.

Tülay Özekin, *Tarihsel Romana Karsılaştırmalı Bir Bakış: Amin Maalouf, Orhan Pamuk, Nedim Gürsel*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2007, s.27: (http://acikarsiv.ankara.edu.tr/browse/1842/)

İnsan ve mekân; bir bütünün ayrılmaz parçalarıdır. İnsan ve mekân, ilk oluşta birlikte varoldu ve daha sonrasında da birlikte var olmaya devam etti. İnsan ve mekân arasındaki etkileşimin nasıl geliştiğine dair kesin bir yargıya varmak zordur. İkisi arasında iç içe geçmiş bir etkileşim söz konusudur. Bazen biri diğerine baskın gelse de, çoğu zaman karşılıklı etkileşim olur. Bazen insan mekânı bir düzene koyup, kendince bir görünüme kavuşturur, bazen de mekân insanı şekillendirir.

Hiçbir zaman mekân, insan için sıradan ve anlamsız bir çerçeveden ibaret olmamıştır. İnsan, mekâna kendince bir anlam verir ve bu algılama doğrultusunda mekânla iletişim ve etkileşim içerisine girer. Bu algılama biçimine "mekân duygusu" denilir. İnsan kendini tanımlarken ve açıklarken, bu mekân duygusundan bağımsız davranamaz.

İnsan günlük ihtiyaçlarını karşılamak için bir çok mekân parçalarından yararlanır. Başlangıçta çeşitli ihtiyaçların giderilmesi ve amaçların gerçekleştirilmesi için iletişime girilen bu mekânlar, zamanla farklı bir anlama bürünür, alelâde bir mekân olmaktan çıkar insan için. Barınma ihtiyacını gidermek için sahip olunan ev, para kazanmak için kullanılan iş yeri, ekip biçmek için kullanılan toprak, zamanla basit bir mekândan ayrı bir anlama bürünür. İnsan bu mekânlarla iletişime girer. Onlarla duygusal bağlar kurar. Dertlerini, sevinçlerini paylaşır, hatta özler bu mekânları.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki üç paragrafı, Tülay Özekin'in yukarıdaki üç paragrafından alınmıştır. Ama gelgelelim, Ramazan Çağlayan, bu paragraflar için Özekin'e bir atıf yapmamaktadır. Keza Ramazan Çağlayan'ın makalesinin bir başka yerinde de Tülay Özekin'in doktora tezine yapılan bir atıf yoktur.

Ramazan Çağlayan, söz konusu makalesinde Mustafa Armağan'ın *Alev ve Beton* (İstanbul, Şule Yayınları, 2000) isimli kitabından ve Mustafa Armağan'ın Zaman Gazetesinde şehir ile ilgili yazdığı çeşitli makalelerinden[3] sayfalar süren alıntılar yapmaktadır. Sayfalar süren bu alıntılara rağmen söz konusu makalede Mustafa Armağan'ın adı sadece üç defa geçmektedir. ■

3. Örneğin Mustafa Armağan, "Bir Cumhuriyet İdeali Olarak Apartman", *Zaman*, 25 Mayıs 1999.

BİBLİYOGRAFYA

Not: Bu kitapta örnek alıntılardaki kaynaklar haliyle bu kitabın kaynakları olmadığı için burada bibliyografyaya alınmamıştır. Alıntı örneklerinde zikredilen kaynakların bibliyografik künyeleri için alıntıların kendisinden yapılmış olduğu benim *İdare Hukuku* isimli kitabımın "bibliyografya"sına bakılmalıdır (Kemal Gözler, *İdare Hukuku,* Bursa, Ekin, Birinci Baskı, 2003, c.II, s.1429-1356).

Ankara Üniversitesi Etik Kurul Yönergesi, m.4/ı (http://etikkurul.ankara.edu.tr/?bil bil_icerik&icerik_id =103) (Erişim: 19 Nisan 2013).

ÇAĞLAYAN (Ramazan), *İdare Hukuku ve İdarî Yargılama Hukuku,* Ankara, Dinamik Akademi, 3. Baskı, 2011.

ÇAĞLAYAN (Ramazan), *İdarî Yargılama Hukuku,* Ankara, Seçkin, Birinci Baskı, 2011.

ÇAĞLAYAN (Ramazan), *İdarî Yargılama Hukuku,* Ankara, Seçkin, İkinci Baskı, 2012.

ÇAĞLAYAN (Ramazan), *İdarî Yargılama Hukuku,* Ankara, Seçkin, Üçüncü Baskı, 2013.

ÇAĞLAYAN (Ramazan), *Tarihsel, Teorik ve Pratik Yönleriyle İdarenin Kusursuz Sorumluluğu,* Ankara, Asil, 2007.

ÇAĞLAYAN (Ramazan), "Apartman İdeolojisi: Yeni Otrul'un Meskene Galebesi" (*Muhafazakar Düşünce,* Mart 2010, Cilt 6, Sayı 23, s.41-42.

ÇAĞLAYAN (Ramazan), "İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine", *E-Akademi: Hukuk Ekonomi, Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi,* Nisan 2008, Sayı 74 (http://www.e-akademi.org/makaleler/rcaglayan-1.htm (Erişim Tarihi: 5 Şubat 2013).

DİNLER (Zeynel), *Bilimsel Araştırma ve E-Kaynaklar,* Bursa, Ekin, 7, Baskı, 2012.

EREL (Şafak), *Türk Fikir ve Sanat Hukuku,* Ankara, İmaj, 2. Baskı, 1998.

GÖZLER (Kemal), *İdare Hukuku,* Bursa, Ekin, Birinci Baskı, 2003, 2 Cilt.

GÖZLER (Kemal), *İdare Hukuku Dersleri,* Bursa, Ekin, Onuncu Baskı, 2010.

GÖZLER (Kemal), *Ramazan Çağlayan'ın İdare Hukuku ve İdarî Yargılama Hukuku İsimli Kitabı Hakkında Eleştiriler,* Bursa, Yazarın Kendi Yayını, 2013 (www.idare.gen.tr/caglayan.htm)

Hacettepe Üniversitesi Yayın Etiği Komisyonu Yönergesi, m.4/h (http://www.hacettepe.edu.tr/Eklenti/1194,yayinetigi091112.pdf) (Erişim: 19 Nisan 2013).

IRZIK (Gürol) ve Ayşe Erzan, "Araştırmada Kusurlu Davranışlar", *in* Ayşe Ersan (Ed.), *Bilim Etiği El Kitabı,* Ankara, TÜBA, 2008, s.24-28.

KAFESOĞLU (Togan), "İntihale Giriş: 101", *BirGün - kiTaP,* Yıl 4, Sayı 92, 8 Ocak 2011 (http://akademikcurume.blogspot.com/2011/01/intihale-giris-101.html)

KANTARLI (Kayhan), "İntihal İddialarına Karşı Bir Sığınak: Anonim Bilgi", *Bilim ve Gelecek,* Sayı 65, 2009 (http:// calmadanoynanmaz.blogcu.com/prof-dr-kayhan-kantarli-intihal-iddialarina-karsi-bir-sigin/ 9868110).

ÖNCÜ (Özge), *Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İktibas Serbestisi ve Sınırları*, Ankara, Yetkin, 2010.

ÖZEKİN (Tülay), *Tarihsel Romana Karsılaştırmalı Bir Bakış: Amin Maalouf, Orhan Pamuk, Nedim Gürsel*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2007.

RUACAN (Şevket), "Bilimsel Araştırma ve Yayınlarda Etik İlkeler", *http://www.ulakbim.gov.tr/dokumanlar/sempozyum1/sruacan2.pdf* (Erişim: 19 Nisan 2013).

SENGEL CERİTOĞLU (Filiz), *Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İntihal ve Esinlenme,* Ankara, Seçkin, 2009.

TEKİNALP (Ünal), *Fikrî Mülkiyet Hukuku,* İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2012.

İnternet Kaynakları

http://hukuk.kku.edu.tr/dekanyardimcilari.php (Erişim: 8 Mart 2013).

http://hukuk.kku.edu.tr/fyonetimkurulu.php (Erişim: 5 Mart 2013).

http://hukuk.zirve.edu.tr/icerik/akademik-personel (Erişim: 8 Mart 2013).

http://sbe.kku.edu.tr/yonetimkurul.php (Erişim: 5 Mart 2013).

http://www.kku.edu.tr/akademik/goster.php?sicilno=1952 (Erişim: 5 Mart 2013).

http://www.kku.edu.tr/rektordanismanlari.php (Erişim: 8 Mart 2013).

http://www.kku.edu.tr/unvsenatosu.php (Erişim: 5 Mart 2013).

http://www.plushukuk.com/danisma-kurulu/ (Erişim: 8 Mart 2013).

DİZİN

Bu dizinde, kitapta örnek olarak verilen alıntıların içinde geçen kavramlar değil, benim yaptığım açıklamalardaki kavramlar endekslenmiştir.

10 baskı yapan idare hukuku kitabının 5'inci baskısına atıf, 213
12 kelime üzerinden 11 kelime aynı, 315
13'te 13 tutturma ihtimali, 375
18 kelime üzerinden 16 kelime aynı, 175
22 kelimelik bir "aynen alıntı, 193
22 kelime üzerinden 19 kelime aynı, 194
25'nci baskı yapmış kitabın aynı baskısına atıf yapmak, 316
32 kelime üzerinden 29 kelime aynı, 121
519 paragrafta problem, 640
55 sayfa süren bir alıntı olamaz, 177
550 küsur atıfı çıkarılması, 9 22
6 sayfalık alıntı, 483
acelecilik, 17, 625, 695
acemi doçent, 627
acemi profesör, 627
acemice bir gözüpeklik, 20, 625
acemilik, 627, 627
administratif kelimesinin yanlış yazılmasına örnekler, 33
aktaran, 201, 658, 681
aldatıcı atıf, 172, 186
aldatıcı kaynak göstermek, 17, 97, 107,s598, 600
alenileşmiş bilgiler, 313, 403
alıntı Gözler'den, atıf başka yazara, 596, 597
alıntı kavramı, 81-82
alıntı kitap yazma yöntemi değildir, 244
alıntı sadece Gözler'den, atıf hem Gözler'e, hem de başkalarına, 600
alıntı şartları, 81-102
alıntı şartlarına uyulmamasının sonuçları, 100
alıntı teknikleri, 595
alıntı, sadece dil sorunu değil, 13
alıntının bazı cümle ve fıkralar ile sınırlı olması şartına aykırı olarak yapılmış alıntılar, 84
alıntının kaynağı doğru, yeterli ve dürüst bir şekilde gösterilmelidir, 93
alıntının kaynağı gösterilmelidir, 94
ana metnin ve dipnotun birlikte aktarılması, 687
ana unsuru olamaz; bir yan unsur olarak, 136
Annenin Kitabı, 673
anonim bilgiler için kaynak gösterme zorunluluğu yoktur, 677
apartman ideolojisi, 697
art arda geçme, 16
aslına sadık çeviri, 383
aşırma, 100
atıf, 13
aynen alıntı 11, 28, - tanım, 90; 193, 117, 647
aynen alıntıları tırnak içinde vermemek, 603
aynen alıntıyı "mealen alıntı"ya dönüştürme, 121, 145, 165, 410, 604
aynen çevirisi, 307
aynen iktibas, 91
aynı pasajı, aynı cümleleri, 616, 658
aynı eser, 93
aynı rüyayı görme ihtimali, 129
aynı yazarlara atıf yapıyor olması, 648
aynılık bulunması şartı, 680
ayniyet değil, benzerlik bulunduğu savunmasına, 680
Başbakanlık Bilgi Edinme ve Değerlendirme Kurulu Üyeliği, 2
başlıca araştırma eseri, 3, 627
başucu kitabı, 673

bazı cümle ve fıkralarının bir başka esere alınmasıyla sınırlıdır, 83, 192
benden almış olduğu ve değiştiremediği kısımlar, 640
benim kitabım bir 'bilimsel eser' değildir" savunması, 673
benzerliğin sadece bir rastlantı olduğuna kim inanır, 652
benzerlik, 457
Beşinci Dairesi 13 Aralık 1989 tarih ve E.1989, K.1989/2266 sayılı kararıyla temyiz, 207
bibliyografyasından benim adımı silmesi, 22
bilgisizlikten usûlsüz alıntı yapmak, 19
bilimde tespit, *sözle* değil, *yayın* ile, 233
bilimsel eser, 673, 675
bilimsel yazma ve atıf usûlleri, 187
bir atıfla sayfaları aktarma aşırmadır, 217
bir atıfla, paragraflar, sayfalar süren alıntı yapmak, 601
bir eserden kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma, 94
bir eserle ilgili olarak yetersiz, yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösterme, 94
bir iki kelimeyi değiştirmesi, 181
birinci baskıdaki kaynağını göstermediği pek çok alıntının kaynağını ikinci baskıda göstermiştir, 633
birinci baskıdaki pek çok alıntıyı ikinci baskıdan çıkarmıştır, 632
birinci baskıdaki plânlarını ikinci baskıda değiştirmiştir, 634
BOTAŞ Genel Müdürlüğü Hukuk Danışmanlığı, 2
bu şekilde yasaklanınca, 105
bütün kitap ve makaleleri, 697
büyük bir benzerlik, 125
Chapus, 108, 221
Chapus'nün birinci cildine yaptığı atıflarda sayfa numarasının farklı olması, 608, 141, 485, 333, 287
cımbızla çekip alınan bir cümle üzerinden, 15, 524
cümlelerim küçük değişikliklerle, 493
çeviri de bir fikrî eserdir, 365
çeviri, 127, 215, 367, 380, 417
çevirimden aynen alınmıştır, 175
*çünkü*ler, *zira*lar, *keza*lar, *nitekim*ler, 208
Danıştay Dergisi, 199, 265, 283, 616,
Danıştay kararından kendi ifadelerimle yaptığım bir "özetleme", 285
Danıştay kararlarını ikinci baskıda ya kaynağı göstermiş, 634
değerlendirme, 413
dekan yardımcısı, 628
Deli Deli Kulakları Küpeli, 233
derleme niteliğinde bir çalışma, 675
ders yoğunluğu, 627
ders yükü,18
Devellioğlu, 585
devenin hamudu, 283
deveyi hamuduyla götürmek, 200, 340
dikkatsizlik, 646
dipnotun da aktarılmış, 687
disiplin müeyyideleri, 102
dizimindeki değişiklikler, 155
doçentlik çalışması, 3, 645
Doğramacı (İhsan), 673
Doğramacı vs. Yazıcı Davası, 673, 676
dokuz sayfa uzunluğunda bir alıntı yapılamaz, 434
dolduruşunu denetler, 267
dört sayfalık alıntı, 217
droit kelimesinin yanlış yazılmasına örnekler, 32
düşünmekteyiz, 204
eksik atıf, 338
eleştiri, 285, 395, 684
emeğe saygı, 339, 682
emeğimden yararlanmıştır, 619
Eren (Fikret), 242, 431, 613
esası değiştirmeyen farklılıklarla, 680
eser kavramı, 675
etik çelişki, 676
etik ihlal, 10
fikrî çalışma, 200, 657, 681
fiziken görmediği taynağa atıf, 200, 615
Fransız yazarın cümlesini çevirme, 108
Fransız yazarlara atıf yapması, 151
Fransız yazarlara yaptığı transit atıf örnekleri, 605

Fransızca bir alıntı,, 25
Fransızca kelimelerin yazılışında hata, 31, 34, 407
Frappat, 26
geçiş sırasıyla, 16, 117, 138, 193, 438
Gözübüyük ve Tan, 336, 610, 228, 305, 228, 282, 433
Gözübüyük ve Tan'a yönelttiğim eleştiriyi kendisine mâl etme, 174
Gözübüyük'ün *Yönetsel Yargı* isimli kitabına, 612
gramer hatası, 32
Günday, 213, 228, 262, 611
Günday'ın kitabının 2002 baskısına atıf yapmak, 612
hamuduyla götürmek, 200
hırsız değil, ev sahibi, 675
hiç kaynak göstermemek, 595
Ibid, 93
içeriğini aydınlatmak, 135
içerik oluşturmak, 145
içerik sorunudur, 13
idare hukukçularının yakasını bırakmayan idarî ve danışmanlık görevleri, 627
İdarenin Kusursuz Sorumluluğu kitabı-usûlsüz alıntılar listesi, 661, 646
İdarî Yargılama Hukuku Kitabının İkinci Baskısı, 7
İdarî Yargılama Hukuku Kitabının Üçüncü Baskısı, 8
ihmal ve dikkatsizlik sonucu, 646
iki sayfada tam 19 adet dipnotunda bana yapılmış atıf, 637
ikinci baskı hakkında eleştiriler, 621
ikinci baskı hakkında son söz, 642
ikinci baskıda neleri değiştirmiş, 631
ikinci baskıda, FSEK, m.35/1'deki şartlara uygunluk bakımından bir iyileşme yok, 636
ikinci baskıdan çıkarılan paragraf sayıları, 639
ikinci baskının sayfa düzeni hakkında bir gözlem, 641
ikinci baskısında hâlâ usûlsüz alıntı teşkil eden cümleler, 559
ikinci baskıya önsöz, 621
İktibasın "Belli Olacak Şekilde Yapılması" Şartına Aykırı Olan Alıntılar Listesi, 93, 613, 137, 138, 157
iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla, 656
ilim eseri, 676
intihal durumunda disiplin müeyyideleri, 102
intihal, 100
intihalin müeyyidesi, 101
İyimaya (Ahmet), 575, 650
kararı takdim paragraflarımız, 225
kararları özetlerken, 282
Karavelioğlu'ndan, 240
kaynak göstermeyi unutmuşum savunması, 693
kaynak, yeterli, doğru ve dürüst bir şekilde gösterilmelidir, 97
Kazancı Danıştay Kararlar CD'si, 617, 659, 441
keenlemyekün, 585
kelime kelime benden, 327, 581, 654
kelime kelime taklit, 159
Kemal Gözler'e de atıf yaptım, 690
Kemal Sunal'ın oynadığı bir filmde, 233
kendisi Türkçeye çevirmemekte, benim çevirimi almakta, 127
kendisi Türkçeye çevirmemiş, 175, 254, 313, 332
Kırıkkale Üniversitesi, 1
kronolojik tutarsızlık, 13
Kunter'e atıf, 248, 613
kurgu, 14
Lebon, 114, 115, 615
lotoda 6 tutturma, 121
maksadın haklı göstereceği nispet, 211
Maus (Didier), 647
Mauss, 647
mazeret, 626
mealan, 327
mealen alıntı da bir alıntıdır, 83, 164
mealen alıntı hâline dönüştürme, 187, 604, 92, 11
Muhafazakar Düşünce, 697
muhtemel savunmalar, 673
Mustafa Armağan, 699

münderacatı aydınlatmak maksadıyla yapılması, 109, 135
nakleden, 201, 658, 681
noktası virgülüne aynıdır, 117, 614, 340, 547, 153, 367
Onar, 213, 228, 314, 305
onyedi kelimelik bir cümle aynen, 187
Öncü (Özge), 81, 82, 86, 136, 637,
Özay (İl Han), 26, 29
Özekin (Tülay), 699
özensizlik, 33
özensizlik-etik ihlâl, 3,4.
özetleme, 683, 576
özgünlük hakkında bir not, 25,-29
özür, 21, 621
paragrafların geçiş sırası, 16
Peiser, 318
pişmanlık,21
plân alıntıları, 84, 602, 656
plân değişikliği, 180
plân olarak benzerliği, 154
plân alıntıları, 14, 161, 180, 177, 191, 256, 245, 474, 506, 517,
plânda tam üç düzey altlandırma, 324
plânı da benim kitabımdan, 655, 656
Plâniol, 373, 374
plânları, ikinci baskıdan olduğu gibi çıkarmıştır, 635
PlusHukuk, 2, 19, 629
popüler kitap, 673
profesörlük başvurusunda, 3, 627
R., 615
Ramazan Çağlayan hangi kitabıyla doçent olmuştur, 3
Ramazan Çağlayan hangi kitabıyla profesör olmuştur, 2
Ramazan Çağlayan Kimdir, 1
rastlantı sonucu sadece benzerlik, 678
rastlantı, 276, 225, 323, 457
rastlantıyla açıklanamayacak ölçüde, 313
RCDE, 114, 115, 615
Rec., 615
Recueil des décisions de Conseil d'État, 114, 615
Recueil Lebon, 114, 615
Rektör danışmanı, 628
Ricci, 183, 189, 366
Ricci, ikinci baskıdan yok olmuştur, 184
Rivero, 366
Rivero'nun kitabının 1971 baskısı, 139, 140, 287, 607
Rüya (aynı rüyayı görme ihtimali), 129
sadece benzerlik vardır, 678
sadık değil, serbest bir çeviri, 376
sayfa düzeniyle oynanmış, 641
Seçkin Yayınevi, 15
sehven yapılmış hata, 16
sıradan bir ayrımmış gibi bir atıfla, 579
sistemli, 16
stil taklidi hakkında bir not, 139
stil, 150, 411, 505
stilde ortaklık, 399, 405
takdim tehir, 155, 681
tanımlayabiliriz, 133, 137
tek paragraf için bana iki atıf birden, 394
Tekinalp (Ünal), 94, 95, 97, 100, 116, 119, 134, 155, 213, 680
teknik sebep, 624, 625, 624
teknikleri (usûlsüz alıntı), 595
tencere dibin kara savunması, 695
tesadüf eseri, 375
teşekkür, 622
tevil yoluyla ikrar, 8, 623
tırnak içinde italikle, 138
tırnak içinde verilmemiş "aynen alıntılar" listesi, 603
tırnak içinde, 193, 648
tipler (usûlsüz alıntı), 595
toplam 11 paragraflık kısmı, 291
transit atıf tekniğini en sık olarak Fransız yazarlardan alıntı yaparken kullanmaktadır, 605
transit atıf tekniği, 605
transit atıf tekniğini kullanmasını sebebi, 609
transit atıf tekniğini Türk yargı kararlarından alıntı yaparken, 616
transit atıf, 28, 213, 229, 242, 323, 331, 334, 335
transit atıf tekniğini Fransız yargı kararlarından alıntı yaparken kullanmaktadır, 613
transit atıf tekniğini Türkçe kitaplar için de kullanmaktadır, 610

Turgut Tan İdare Hukuku ve Tahkim, 130
Tülay Özekin'in Doktora Tezinden, 697
Türk yazarlara yaptığı transit atıf örnekleri, 610
Türkçe terim (*Fransızca terim*) stili, 139, 150
Türkçeye çevirdiğini düşünmektedir, 615
Türkçeye çevirmek, 148, 374, 390
umumîleşmiş bilgiler, 403, 517, 677, 678
uslûp, 14
usûlsüz alıntı örnekleri, 103
usûlsüz alıntı teknikleri, 595
usûlsüz alıntı tipleri, 595
usûlsüz alıntıda tekerrür, 624
usûlsüz alıntılara mazeret, 19
usûlsüz alıntının en iptidaî, en apaçık şekli, 595
usûlsüz alıntıyla mücadele etmek neden gerekli, 6
usûlsüz karar alıntılarına örnekler, 657
usûlsüzlük tiplerini, 595
üç fark dışında 20 kelimenin hepsi, 165
üç nokta ile çıkardığım kelimeleri, 176, 283, 616
üç sayfalık kısımda bana üç adet atıf yapması, 155
üç sayfalık ve toplam 11 paragraflık kısım, 291
üslûp hakkında bir not, 208, 581
yanlış kaynak göstererek yaptığı alıntılar listesi, 597
yanlış kaynak göstermek, 16, 97, 596
yargı kararından alıntı yapmak serbesttir, 388, 200, 657, 681
yargı kararlarından alıntı yapılması hakkında, 200
Yazıcı (Hasan), 674
yazım hatası, 32
yerleşik atıf usûllerinde, 93
yetersiz kaynak göstermek, 601
yetersiz mahiyette kaynak gösterme, 155
yetersiz, yanlış veya aldatıcı, 97
yirmi kelimelik bu alıntı, 117
yoğun çalışma ortamı, 18
yoğun çalışma ortamının getirdiği zihin dağınıklığı, 626
yöneticilik görevi, 629
Yükseköğretim Kurulu 1. Hukuk Müşavirliği, 2
Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanı ve Memurları Disiplin Yönetmeliğinin, 102
yüzde 95 ayniyet, 121
zaman darlığı, 18, 627, 628
zaman yokluğu, 17
zamansızlık, 18

NOTLAR

NOTLAR

NOTLAR

KEMAL GÖZLER'İN ÖZGEÇMİŞİ VE YAYIN LİSTESİ

I. ÖZGEÇMİŞ

1. Öğrenim

1983-1987 *Lisans:* Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
1988-1990 *Yüksek Lisans* (Kamu Hukuku): Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
1990-1992 *DEA* (Kamu Hukuku): Bordeaux Üniversitesi Hukuk Fakültesi (Fransa)
1992-1995 *Doktora* (Kamu Hukuku): Bordeaux Üniversitesi Hukuk Fakültesi (Fransa)

2. Meslekî Çalışma

1988-1997 *Araştırma Görevlisi:* Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Genel Kamu Hukuku ABD
1997-2000 *Yardımcı Doçent:* Uludağ Üniversitesi İİBF Kamu Yönetimi Bölümü Hukuk Bilimleri
2000-2004 *Doçent:* Uludağ Üniversitesi İİBF Kamu Yönetimi Bölümü Hukuk Bilimleri ABD.
2004-2007 *Doçent:* Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi.
2007- *Profesör:* Uludağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi.

3. Ödüller

1. 1999 yılı Türk Sosyal Bilimler Derneği Genç Sosyal Bilimciler Birincilik Ödülü.
2. 2001 Yılı ODTÜ Mustafa N. Parlar Araştırma Teşvik Ödülü.
3. 2009 ve 2011 Yılları TÜBA Üniversite Ders Kitapları Telif Eser Ödülleri.

II. YAYINLAR

A. KİTAPLAR (Tam kitap listesine ve bazılarının tam metinlerine www.anayasa.gen.tr/gozler.htm adresinden ulaşılabilir).

1. *Hukukun Genel Teorisine Giriş,* Ankara, US-A Yayıncılık, 1988, IV+245 s.
2. *Kurucu İktidar,* Bursa, Ekin Kitabevi Yayınları, 1998, XVI+191 s.
3. *Anayasa Hukukunun Metodolojisi,* Bursa, Ekin Kitabevi Yayınları, 1999, XVI+320 s.
4. *Anayasa Normlarının Geçerliliği Sorunu*, Bursa, Ekin Kit. Yayınları, 1999,VIII+320 s.
5. *Kanun Hükmünde Kararnamelerin Hukukî Rejimi,* Bursa, Ekin K. Yay.,2000, VI+300 s.
6. *Devlet Başkanları,* Bursa, Ekin Kitabevi Yayınları, 2001, XVI+320 s.
7. *Anayasa Değişikliği Gerekli mi?,* Bursa, Ekin Kitabevi Yayınları, 2001, VIII+120 s.
8. *Türk Anayasa Hukuku,* Bursa, Ekin Kitabevi Yayınları, 2000, XXXII+1072 s.
9. *Türk Anayasa Hukukuna Giriş*, Ekin Kitabevi, 2013, XXXII+368 s.
10. *Anayasa Hukukuna Giriş,* Bursa, Ekin Kitabevi, 19. Baskı, 2013, XVI+384 s.
11. *Anayasa Hukukunun Genel Esaslarına Giriş,* Bursa, Ekin Kitabevi, 5. Baskı, 2012, XVI+366 s.
12. *Kısa Anaya Hukuku*, Bursa, Ekin Kitabevi, 5. Baskı, 2013, XVI+256 s.
13. *İdare Hukuku,* Bursa, Ekin Kitabevi, 2009, 2 Cilt (3168 sayfa)
14. *İdare Hukuku Dersleri,* Bursa, Ekin Kitabevi, 13. Baskı, 2013, XVI+848 s.
15. *İdare Hukukuna Giriş,* Bursa, Ekin Kitabevi, 17. Baskı, 2012, XVI+384 s.
16. *Hukuka Giriş,* Bursa, Ekin Kitabevi, 9. Baskı, 2012, XVI+496 s.
17. *Genel Hukuk Bilgisi,* Bursa, Ekin Kitabevi, 12. Baskı, 2012, XVI+264 s.
18. *Hukukun Temel Kavramları,* Bursa, Ekin Kitabevi, 8. Baskı, 2012, XVI+352 s.
19. *Devletin Genel Teorisi,* Bursa, Ekin Kitabevi, 4. Baskı, 2012, XVI+384 s.
20. *Anayasa Hukukunun Genel Esasları: Ders Kitabı,* Bursa, Ekin, 2012, XVI+496 s.
21. *Anayasa Hukukunun Genel Teorisi,* Bursa, Ekin, 2011, 2 Cilt, (32+973; 32+1040 s).

B. MAKALELER

50'den Adet Yayınlanmış Makale. Makalelerin listesine ve tam metinlerine www.anayasa.gen.tr/gozler.htm adresinden ulaşılabilir.

Prof. Dr. Kemal GÖZLER
Uludağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Gemlik - BURSA
E-mail: kgozler@hotmail.com Web: www.anayasa.gen.tr/gozler.htm

ÖRNEK 5 (Bölüm 2, Örnek 148'den)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.433:

"*...Devletin kamu hizmetlerinde istihdam ettiği kişilerin fiilleriyle bireylere verilen zararlardan dolayı devlete yüklenebilecek sorumluluk, bireyler ile bireyler arasındaki ilişkiler için Medeni kanunda kabul edilmiş ilkelerle düzenlenemez. Bu sorumluluk ne genel, ne de mutlaktır. Bu sorumluluğun hizmetin gerekleri ve devletin hakları ile özel kişilerin haklarını uzlaştırma ihtiyacına göre değişen özel kuralları vardır. O halde, devletin bireylere verdiği zararlar hakkında karar vermeye sadece idarî makamlar yetkilidir...*"[112].

[112] "*Considéran que la responsabilité, qui peut incomber à l'Etat pour les dommages causés aux particuliers par la fait personnes qu'il emloie dans le service publice, ne peut être régie par les pirincipes qui sont établis dans code civile. pour les papports de particulier à particulier: que cette responsabilité n'est ni générale ni absolue; qu'elle a ses règles spéciales qui varient suivant les besoins du service et la névessit de concilier les droits de l'Etat avec les droits privé...*". LONG/WEİL/BRAİBANT/DELVOLVÉ/GENEVOİS, age., s.1-7.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.953:

"Devletin kamu hizmetlerinde istihdam ettiği kişilerin fiilleriyle bireylere verilen zararlardan dolayı devlete yüklenebilecek sorumluluk, bireyler ile bireyler arasındaki ilişkiler için Medenî Kanunda kabul edilmiş ilkelerle düzenlenemez. Bu sorumluluk ne genel, ne de mutlaktır. Bu sorumluluğun hizmetin gerekleri ve devletin hakları ile özel kişilerin haklarını uzlaştırma ihtiyacına göre değişen özel kuralları vardır. O hâlde [devletin bireylere verdiği zararlar hakkında karar vermeye] sadece idarî makamlar yetkilidir"[97].

97. "Considérant que la responsabilité, qui peut incomber à l'Etat pour les dommages causés aux particuliers par le fait des personnes qu'il emploie dans le service public, ne peut être régie par les principes qui sont établis dans code civil, pour les rapports de particulier à particulier; que cette responsabilité n'est ni générale, ni absolue; qu'elle a ses règles spéciales qui varient suivant les besoins du service et la nécessité de concilier les droits de l'Etat avec les droits privés" (Tribunal des conflits, 1 Şubat 1873, *Blanco,* 1er suppll. s.61, nakleden: Long *et al., op. cit.,* s.1).

ÖRNEK 6 (Bölüm 2, Örnek 155'ten)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.441-445:

"Hukuka aykırılık (*illégalité*)" ile "kusur (*faute*)" arasında ne gibi bir ilişki bulunmaktadır? İşlem ve eylemlerin hukuka aykırı olması, aynı zamanda kusurlu olduğunu gösterir mi? Hukuka uygun işlem ve eylemlerde kusur olabilir mi? Bu sorulara idarî eylemler ile idarî işlemler arasında bir ayırım yapılarak cevap verilmektedir.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.979:

"Hukuka aykırılık (*illégalité*)" ile "kusur (*faute*)" arasında ne gibi bir ilişki vardır? Hukuka aykırı olan bir eylem ve işlem aynı zamanda kusurlu mudur? Hukuka uygun eylem ve işlem kusurlu olabilir mi? Bu sorulara idarenin eylemleriyle işlemleri arasında ayrım yaparak cevap verilmektedir.

ÖRNEK 7 (Bölüm 2, Örnek 264'ten)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit.*, 2011, s.555:

"Sermaye şeklinde tazminat (*indemnisation en capital)"*, belli bir miktardaki pir paranın bir defada zarar görene ödenmesi demektir. "İrat şeklinde tazminat (*indemnisation en rente)"* ise, hükmedilen paranın zarar gören kişiye belli aralıklarla aylık veya yıllık) verilmesi demektir[1010].

[1010] İrat şeklinde tazminata ilişkin detaylı bilgi için bkz. İYİMAYA Ahmet, "Tazminatın İrat Şeklinde Belirlenmesi", TBBD, Y.3, Sy.1, Ankara 1990, s.23-45.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.II, s.1284:

"Sermaye şeklinde tazminat (*indemnisation en capital*)" belli bir paranın bir defada zarar gören kişiye ödenmesi demektir. "İrat şeklinde tazminat (*indemnisation en rente*)" ise zarar gören kişiye belli aralıklarla (aylık veya yıllık) belli miktarda bir paranın verilmesi demektir.

KİTABIN BÖLÜMLERİ

Bölüm 1.- Alıntı ve Alıntı Şartları
Bölüm 2.- Usûlsüz Alıntı Örnekleri (276 Adet Örnek)
Bölüm 3.- Usûlsüz Alıntı Tipleri ve Teknikleri
Bölüm 4.- Ramazan Çağlayan'ın Kitabının İkinci Baskısı Hakkında Eleştiriler
Bölüm 5.- Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* İsimli Kitabı Hakkında Gözlemler
Bölüm 6.- Ramazan Çağlayan'ın Muhtemel Savunmaları ve Bunlara Karşı Cevaplarım

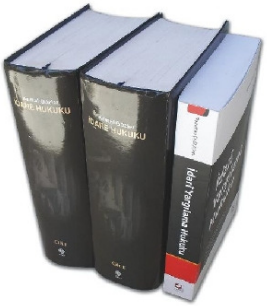

Elinizde tuttuğunuz bu kitap, Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Ramazan Çağlayan'ın *İdarî Yargılama Hukuku* (Ankara, Seçkin, 2011, 696 s.) isimli kitabında, benim *İdare Hukuku* (Bursa, Ekin, 2003, 2 Cilt, 2800 s.) isimli kitabımdan yapılmış usûlsüz alıntılar bulunduğunu göstermek amacıyla yazılmış bir eleştiri kitabıdır.

Ramazan Çağlayan, burada eleştirdiğim *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabının Şubat 2012'de ikinci baskısını yaptı ve yetersiz de olsa bazı atıf eksikliklerini tamamlamaya çalıştı. Ne var ki, Ramazan Çağlayan kitabının ikinci baskısını yaptıktan 11 ay sonra, Ocak 2013'te kitabının üçüncü baskısını yayınladı ve kitabının ikinci baskısında bana yaptığı 550 küsur atıfı, üçüncü baskıdan bir çırpıda çıkardı ve kitabın bibliyografyasından adımı da sildi.

Bu eleştiri kitabını yazmak, benim Kasım 2011'den Mayıs 2013'e kadar, tam bir buçuk yılımı aldı. Ramazan Çağlayan'ın bu kitabı yüzünden sadece benim *İdare Hukuku* isimli kitabım usûlsüz alıntılara kurban gitmedi; bir buçuk yılım da heba oldu.

Belki bu eleştiri kitabını yazmak yerine usûlsüz alıntıları görmezden gelmem, kendi işime bakmam, yarıda kalmış kitaplarımı tamamlamam en iyisi olacaktı. Bir buçuk yılım kaybolmayacak, sinirlerim gerilmeyecek ve dahası yeni kitaplarım olacaktı. Ama ben bunu yapamadım. Göz göre göre susmayı içime sindiremedim.

Belki bu kitap, bana ve Ramazan Çağlayan'a vereceği zararın yanında, bir hayra da vesile olur. Türk hukuk literatüründe herkesçe bilinen, ama açıkça dile getirilmeyen usûlsüz alıntı sorununun tartışılmasına sebep olur. Böylece bu kitap, bir kişisel hesaplaşma kitabı olmaktan çıkıp, belki hukukta bilimsel araştırma ve yayın etiği konusunda bir örnek olay incelemesi kitabı hâline gelir.

Yazarın Kendi Yayını
Kemal Gözler
Uludağ Üniversitesi Hukuk
Fakültesi Öğretim Üyesi
Gemlik - Bursa
E-Posta: kgozler@hotmail.com

Dağıtım: Bu kitabın genel dağıtımı yapılmaz.
İsteyenlere ücretsiz olarak gönderilir.

Açık Erişim
www.idare.gen.tr/caglayan-elestiri.htm
books.google.com/books?isbn=9786056382611

ISBN 978-605-63826-1-1
9 786056 382611

PARAYLA SATILAMAZ